

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

GREGORYAN MUHİTİ KIPÇAK TÜRKÇESİ MAHKEME TUTANAKLARI
(1630-1635) (İnceleme-Metin-Dizin)

DOKTORA TEZİ

EBRU ÇETİN MİLCİ

İSTANBUL – 2014

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

GREGORYAN MUHİTİ KIPÇAK TÜRKÇESİ MAHKEME TUTANAKLARI
(1630-1635) (İnceleme-Metin-Dizin)

DOKTORA TEZİ

EBRU ÇETİN MİLCİ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. GÜLŞEN SEYHAN ALIŞIK

İSTANBUL – 2014

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Doktora öğrencisi Ebru ÇETİN MİLCİ'nin "Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi Mahkeme Tutanakları (1630-1635) (İnceleme-Metin-Dizin)" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı doktora tezi olarak oy birliği / oy çokluğu ile başarılı bulunmuştur.

İmza

Tez Danışmanı : Prof.Dr. Gülşen SEYHAN ALIŞIK
Üniversitesi Marmara Üniversitesi

Üye : Prof. Dr. Emine GÜRSOY NASKALI
Üniversitesi Marmara Üniversitesi

Üye : Prof.Dr. Nesrin SARIAHMETOĞLU
Üniversitesi Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Üye : Yrd.Doç.Dr. Eralp ALIŞIK
Üniversitesi Yeditepe Üniversitesi

Üye : Doç.Dr. Erdal ŞAHİN
Üniversitesi Marmara Üniversitesi

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu'nun 14.108 / 2014 tarih ve 2014/16-2 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof.Dr. Gülşen SEYHAN ALIŞIK
Müdür

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	I
ÖN SÖZ	VII
ÖZET	IX
ABSTRACT	X
KISALTMALAR VE İŞARETLER	XI
ÇEVİRİYAZI ALFABESİ	XIII
1.GİRİŞ	1
1.1.METNİN TAVSİFİ	1
1.1.1.Metnin Türü	1
1.1.2.Metnin Fiziki Özellikleri	1
1.2.MAHKEME TUTANAKLARI	3
1.2.1.Tutanakların Tasnifi	3
1.2.2.Mahkeme Düzeni	9
1.2.3.Mahkeme Tutanaklarının Kayda Geçirilmesi ve Davanın Görülmesi	9
1.2.3.1. Dava Metinlerinin Tertibi ve Hukukî Üsluba Ait Kalıp İfadeler	9
1.2.4. Kâtipler	14
1.2.5.Tutanağın Tertibi	15
1.2.6.Mahkeme Tutanağı Şablonu	16
1.3.KIPÇAKLAR VE KIPÇAK TÜRKÇESİ	18
1.3.1.Kıpçak Adı	18
1.3.2.Kuman Adı	22
1.3.3.Ermeni Adı ve Gregoryanlık	23
1.3.4.Kıpçaklar	27
1.3.5.Kıpçak Türkçesi	33

1.3.6.Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkleri	33
1.3.6.1.Gregoryan Muhiti Kıpçak Türklerinin Sosyal, Siyasi ve Dinî Hayatı	38
1.3.6.1.1.Sosyal Hayat	38
1.3.6.1.2.Siyasi Hayat	39
1.3.6.1.3. Dini Hayat	40
1.3.7.Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi	40
1.3.7.1.Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi Eserleri	42
2.İNCELEME	47
2.1.METNİN YAZIM ÖZELLİKLERİ	48
2.1.1.Yazıma Dair Genel Özellikler	48
2.1.2.Sözcüklerin ve Eklerin Yazımı	48
2.1.3.Sayı Sözcüklerinin ve Rakamların Yazımı	50
2.1.4.Noktalama İşaretlerinin Yazımı	51
2.1.5.Kısaltmaların Yazımı	51
2.1.6.Ünlülerin Yazımı	52
2.1.7.Ünsüzlerin Yazımı	56
2.2.Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesinin Dil Özellikleri	62
2.2.1.Ses Özellikleri	62
2.2.1.1.Ünlüler	62
2.2.1.1.1.Ünlü Değişmeleri	62
2.2.1.1.1.1.Ünlü Düzleşmeleri	62
2.2.1.1.1.2.Ünlü Yuvarlaklaşmaları	62
2.2.1.1.1.3.Ünlü İncelmesi	63
2.2.1.1.1.4.Ünlü Daralması	63

2.2.1.1.1.5.Ünlü Diftonglaşması	63
2.2.1.1.1.6.Ünlü Düşmesi	63
2.2.1.1.1.7.Ünlü Türemesi	63
2.2.1.1.1.8.Ünlü Nöbetleşmeleri	63
2.2.1.1.1.9.Ünlü Uyumları	64
2.2.1.1.1.9.1.Kalınlık İncelik (Damak) Uyumu	64
2.2.1.1.1.9.2.Düzlük Yuvarlaklık (Dudak) Uyumu	64
2.2.1.2.Ünsüzler	65
2.2.1.2.1.Ünsüz Değişmeleri	65
2.2.1.2.1.1.Tonlulaşma	65
2.2.1.2.1.2.Tonsuzlaşma	66
2.2.1.2.1.3.Sızıcılışma	66
2.2.1.2.1.4.Dudaksılaşma	67
2.2.1.2.1.5.Ünsüz İkizleşmesi	67
2.2.1.2.1.6.r > l Değişimi	67
2.2.1.2.1.7.Genizsileşme	67
2.2.1.2.1.8.Ünsüz Benzeşmesi	67
2.2.1.2.1.9.Ünsüz Düşmesi	67
2.2.1.2.1.10.Ünsüz Türemesi	68
2.2.1.2.1.11.Ünsüz Tekleşmesi	68
2.2.2.Şekil Bilgisi	69
2.2.2.1.Yapım Ekleri	69
2.2.2.1.1.İsimden İsim Yapım Ekleri	69
2.2.2.1.2.İsimden Fiil Yapan Ekler	70

2.2.2.1.3.Fiilden İsim Yapan Ekler	71
2.2.2.1.4.Fiilden Fiil Yapan Ekler	73
2.2.2.1.5.İsim	74
2.2.2.1.6.Çokluk Eki	74
2.2.2.1.7.İyelik Ekleri	74
2.2.2.1.8.Durum Ekleri	75
2.2.2.1.8.1.İlgi Durumu	75
2.2.2.1.8.2.Yükleme Durumu	75
2.2.2.1.8.3.Yönelme Durumu	76
2.2.2.1.8.4.Bulunma Durumu (Lokatif)	76
2.2.2.1.8.5.Ayrılma Durumu (Ablatif)	76
2.2.2.1.8.6.Araç Durumu (Enstrumental)	76
2.2.2.1.8.7.Eşitlik Durumu (Ekvatif)	76
2.2.2.1.8.8.Yön Gösterme Durumu	77
2.2.2.1.9.Aitlik Eki	77
2.2.2.1.10.Karşılaştırma Eki	77
2.2.2.1.11.Soru Eki	77
2.2.2.2.Bildirme Biçimleri	77
2.2.2.3.Zamirler	78
2.2.2.4.Sıfatlar	79
2.2.2.4.1.Niteleme Sıfatları	79
2.2.2.4.2.Belirtme Sıfatları	80
2.2.2.5.Zarflar	81
2.2.2.6.Edatlar	81
2.2.2.6.1.Çekim Edatları	81
2.2.2.6.2.Bağlama Edatları	82
2.2.2.7.Fiil	83
2.2.2.7.1.Basit Zamanlar	83
2.2.2.7.1.1.Görülen Geçmiş Zaman	83
2.2.2.7.1.2.Öğrenilen Geçmiş Zaman	83

2.2.2.7.1.3.Gelecek Zaman	83
2.2.2.7.1.4.Geniş Zaman	84
2.2.2.7.1.5.Şimdiki Zaman	85
2.2.2.7.2.Dilek Kipleri	87
2.2.2.7.2.1.Emir	87
2.2.2.7.2.2.Şart Kipi	87
2.2.2.7.3.Birleşik Zamanlı Çekimler	88
2.2.2.7.3.1.Hikaye	88
2.2.2.7.3.2.Şart	88
2.2.2.8.Fiilimsi	88
2.2.2.8.1.Zarf-Fiil	88
2.2.2.8.2.Sıfat-Fiil	88
2.2.3.Sözcük Grupları	89
2.2.3.1.Tekrarlar	89
2.2.3.2.Bağlama Grubu	89
2.2.3.3.Sıfat Tamlaması	89
2.2.3.4.İyelik Grubu	89
2.2.3.5.İsim Tamlaması	89
2.2.3.6.Birleşik İsim	90
2.2.3.7.Birleşik Fiil	90
2.2.3.8.Ünvan Grubu	90
2.2.3.9.Sayı Grubu	91
2.2.3.10.Edat Grubu	91
2.2.4.Söz Dizimi	91
2.2.5.Söz Varlığı	91
2.2.5.1.Mahkeme Tutanaklarında Vasiyete ve Çeyize Konu Olan Söz Varlığının Değerlendirmesi	93
2.2.5.1.1.Kumaş İsimleri	93
2.2.5.1.2.Giysi İsimleri:	93
2.2.5.1.3.Aksesuar ve Takı İsimleri:	94
2.2.5.1.4.Değerli Taş ve Mücevher İsimleri	95
2.2.5.1.5.Çeyiz ve Vasiyet Sebebiyle Verilen Diğer Eşyaların İsimleri	95

2.2.5.1.6.Akrabalık İsimleri	96
2.2.5.1.7.Dinî Terimler	96
2.2.5.1.8.Hukukî Terimler	97
2.2.5.1.9.Ünvanlar	98
2.2.5.1.10. Mahkeme Kayıtlarında Hukuk Terimi Olarak Geçen “Törä” Ve “Bitig” Sözcüklerinin Tarihsel Türkçenin Metinlerindeki Kullanımına Dair	98
SONUÇ	102
3.METİN	105
4.TERCÜME	200
5.DİZİN	261
6.KAYNAKÇA	610
7.ÖZ GEÇMİŞ	619
8.TIPKI BASIM METİN ÖRNEKLERİ	620

ÖN SÖZ

XVI. yüzyıl itibariyle Doğu Avrupa'nın özellikle Kamenets-Podolsk ve Livov bölgesinde yerleşmeye başlayan Gregoryan Kıpçak Türkleri bu coğrafyaya demografik olarak hakim olmuşlar ve oluşturdukları bu muhitte tarihî Kıpçak Türkçesine hacimli bir yazılı miras bırakmışlardır. Kafkaslardan Anadolu'ya ve oradan Romanya, Moldovya güzergahıyla Ukrayna'nın özellikle Livov ve Kamenets Podolsk bölgesine yerleşen Gregoryan Kıpçak Türkleri, eserlerini XVIII. yüzyıla kadar bu coğrafyaya gelmeden evvel münasebette bulundukları Haylardan dinî vesileyle aldıkları Hay alfabesiyle yazmışlar.

Yazı sistemi, kullanılan alfabe ve muhit açısından değerlendirilmesi gereken tarihî Türkçenin bu döneminde ortaya konan hacimli külliyatın içinde dönemin hukuk vesikalarından mahkeme tutanakları çalışmamıza konu olmuştur.

Metinler, 1630-1642 tarihleri arasında Ukrayna'nın Livov şehrindeki Gregoryan Kıpçak Dinî Mahkemesinde tutulmuş hususiyle evlilik akdi, vasiyetnameler, makbuzlar, senetler vb. belgelerden müteşekkildir.

Çalışmamız, giriş, metin ve dizin ve tercüme bölümlerinden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Kıpçak Türkleri, tarihî Kıpçak Türkçesi genel hatlarıyla anlatılmakta Gregoryanlıkla münasebetleri de bu bölümde açıklanmaktadır. İnceleme bölümünde ise metnin yazım ve dil özellikleri eserden örneklerle aktarılmıştır. Metinler, ses bilgisi, şekil bilgisi, söz varlığı bakımından değerlendirilmiş ve Kıpçak Türkçesinin dil hususiyetleri bakımından tespitlerde bulunulmuştur.

Metin bölümünde temelde Aleksander GARKAVETS'in sistemine bağlı kalınmak koşuluyla metnin Hay harflerinden çeviri yazısı yapılmıştır. Türkçenin farklı bir alfabeye yazılmış olması sebebiyle ortaya çıkan farklılıklar da gösterilerek metin çevriyazıya aktarılmıştır.

Dizin bölümünde metnin söz varlığını oluşturan tüm sözcük ve sözcük grupları anlamlandırılmakta, sözcüklerin kökeni de gösterilmektedir.

Tercüme bölümünde, 1630- 1642 yıllarını kapsayan tutanak defterinin teze konu olan 1630-1635 yılları arasındaki kısmının Türkiye Türkçesine tercümesi yapılmıştır.

Çalışma boyunca derin bilgilerini, emeğini, sabrını esirgemeyen, her zaman yanımda olan ve daima yüreklendiren danışmanım Prof. Dr. Gülşen SEYHAN

ALİŞİK'a, arşivindeki kıymetli belgeleri bizimle paylaşan Prof. Dr. Aleksander GARKAVETS'e şükranlarımı arz etmeyi borç bilirim.

Ayrıca bu zorlu süreçte desteğini ve anlayışını her daim yanımda hissettiğim aileme, özellikle eşim Mehmet MİLCİ ve oğlum Bartu MİLCİ'ye minnetlerimi sunarım.

Ebru ÇETİN MİLCİ

İstanbul-2014

ÖZET

Tarihî Kıpçak Türkçesi'nin bir kolu olan Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesinin mahkeme tutanakları çalışmamıza konu olmuştur.

Çalışma, giriş, metin, dizin ve tercüme bölümlerinden oluşmaktadır. Giriş bölümü Kıpçaklar ve Kıpçak Türkçesinin tarihî seyrini anlatmaktadır. İnceleme bölümünde metnin yazım ve dil özellikleri metinden örneklerle aktarılmıştır. Metin bölümünde metnin Hay harflerinden çevriyazısı yapılmıştır. Dizin bölümünde metinde yer alan tüm sözcük ve sözcük grupları gösterilmektedir. Tercüme bölümünde ise metin Türkiye Türkçesi'ne aktarılmıştır.

Bu çalışma ile Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesine ve Gregoryan Muhiti Kıpçak Türklerinin sosyal ve siyasî hayatına da ışık tutulması hedeflenmiştir.

ABSTRACT

Court documents written in Gregorian zone Kipchak Turkish, which is branch of Kipchak Turkish, has been the subject of our study.

Our study has five sections, entry, analysis, text, index and translation.

Entry section, describes Kipchak and the history of Kipchak. In the analysis section, text's spelling and language features explained with examples. Text section includes the transcription of the text that written with Hay letters. In the index section, all the words and phrases in the transcribed text are listed. And text translated to Turkey Turkish in the translation section.

Within our work, both Gregorian zone Kipchak Turkish language, and with included translation, Gregorian zone Kipchak social life are aimed to be described.

KISALTMALAR ve İŞARETLER

a	Her bir varağın ön yüzü
Ar.	Arapça
b	Her bir varağın arka yüzü
Çek.	Çekçe
DLT	Divânu Lûgati't-Türk
ET	Eski Türkçe
F.	Farsça
GMKT	Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi
Hay.	Hayca
İbr.	İbranice
KB	Kutadgu Bilig
Lat.	Latince
Leh.	Lehçe
Moğ.	Moğolca
Rus.	Rusça
Slv.	Slav kökenli
Tr.	Türkçe
Ukr.	Ukraince
Yun.	Yunanca
vb.	Ve başkası, ve başkaları, ve benzeri
vd.	Ve devamı
→	Bakınız ve karşılaştırınız için kullanılmıştır.
<	Kelimenin kaynağını gösterir.
[]	Eksik yazılmış kısımlardaki metin tamirini gösterir.
	Yazıcının yazdıktan sonra iptal ettiği bölümler.
--	Ekleme olarak satırın üzerine yazılan bölümler.
< >	Sayfa yazılan eklemeler.
//	Yapım eklerini işaret etmek için kullanılmıştır.
+	İsim tabanına gelen ek
-	Fil tabanı, fil tabanına gelen ek
/	Eklerdeki şekilleri gösterir. Dizinde varak numaraları ile satır numaralarını ayırmak için kullanılmıştır.

- ? Şüpheli durumu veya okunamamış bölüm belirtir.
- . Nokta işareti hem kısaltmaları hem de cümle sonunu belirtmektedir.

ÇEVİRİYAZI ALFABESİ

U	u	A	a	Ɔ	ɔ	Y	y
P	p	P	p	Ɔ	ɔ	H'	h' (Kelime başında)
K	k	K	k	ɺ	ɺ	N	n
T	t	T	t	ʒ	ʒ	Ş	ş
Ě	ě	Ě, Ě	ě, ě	ŋ	ŋ		o
Ě	ě	Ěe	ěe (kelime başında)	ŋ	ŋ	Vo	vo (kelime başında)
Z	z	Z	z	ʒ	ʒ	Ć	ć
Ė	ė	Ė	ė	ŋ	ŋ	B	b
I	i	I	i	ʒ	ʒ	Ç	ç
T'	t'	T'	t'	ŋ	ŋ	Ř	ř
J	j	J	j	U	u	S	s
İ	i	İ	i	ɺ	ɺ	V	v
L	l	L	l	ʒ	ʒ	D	d
H	h	H	h	ŋ	ŋ	R	r
Dz	dz	Dz	dz	Ɔ	ɔ	Ć	ć
G	g	G	g	h	h	W	w
H	h	H	h	φ	φ	P'	p'
Ts	ts	Ts	ts	ʒ	ʒ	K'	k'
Ġ	ġ	Ġ	ġ	0	o	Q	q
C	c	C	c	ɺ	ɺ	F	f
M	m	M	m	h	h	Yev	yev

Hay Alfabesinde Olmayan Seslere Karşılık Kullanılan İşaretler

X	x	K	k
ʁ ɫ	-	ŋ	
ʷ ɮ	Ö	ö	
ʙ 0	Ö	ö (Alıntı sözcüklerde ô)	
ʈ ɥ	U	u	
ɮ ɥ	Ü	ü	
ɮ ʈ ɥ	Ü	ü	
ʙ ʈ ɥ	Ü	ü	
ʙ ʷ	-	â	
ʙ ʔ, ʔ ʙ	-	ê	

1. GİRİŞ

1.1. METNİN TAVSİFİ

1.1.1. Metnin Türü

Tarihsel Türkçe metin külliyatına dahil olan bu metin, Türk idarî hayat belgelerinden “Mahkeme Tutanağı” sınıfına dahildir. Metnin bağlı olduğu tarihi lehçe katmanı *Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi*’dir.

Söz varlığı bakımından oldukça zengin olan ve dönemin hemen hemen bütün özelliklerini yansıtan bu yazma eser *Hay*¹ alfabesiyle kaleme alınmıştır. Vasiyet, evlilik sözleşmesi, borç, alacak gibi konular başta olmak üzere dönemin toplumsal ve idarî yapısına ışık tutacak nitelikte önemli hukukî belgeler içermektedir.

Bu tutanaklar sadece mahkemede bir dava görmek için değil aynı zamanda evlilik, ölüm gibi olayları da maddî ve mânevî yönleriyle kayıt altına almak için tutulmuştur. Teze konu olan bölümdeki mahkeme tutanak metinleri daha ziyade evlilik akdi ve vasiyetlerden müteşekkildir.

1.1.2. Metnin Fizikî Özellikleri

Metin, İtalya’nın Venedik şehrinde, St. Lazarus Adası, Ermeni Mekhitarayan Cemaati Kütüphanesi’nin Ermeni Mekhitarayan Elyazmaları bölümünde 1788 kütüphane numarası ile kayıtlıdır. Lvov (Ukrayna) Dinî Mahkemesinin Tutanaklarından oluşan bu elyazması 1630-1642 yılları arasındaki tutanakları kapsamaktadır. 19,5 X 33,5 cm boyutunda 179 yapraktan ibarettir. Hay harfleriyle yazılmış elyazmasının dili, Kıpçak Türkçesi’dir.² Elyazmasının kapak sayfasında defterin hazırlanışı için verilen 1087 tarihi Gregoryan Takvimine göre olup Miladî karşılığı 1638 tarihine tekabül etmektedir.³

Çalışmaya konu olan el yazmasının Venedik Ermeni Mehkitaryan Cemaati Kütüphanesi’nde bulunan asıl nüshası, kapaktaki açıklama yazısı haricinde *Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi*’yle kaleme alınmıştır.

¹Yaygın kullanım olan Ermeni sözcüğü bu metinde karışıklığa yol açacağından tüm çalışma boyunca bu kavmin kendilerini adlandırmak için kullandıkları Hay ismi tercih edilip kullanılacaktır.

² Aleksander Garkavets, *Kıpçakskoe Pismennoe Nasladie I, Katalog i Tekstı Pamyatnikov Armyanskim Pismom*, Almatı 2002, s. 589.

Edmund Schütz, “Armeno-Kiptschakische Ehekontrakte und Testamente”, *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, C. 24 (1971), s. 267.

³ Cumhure Üçer, Yücel Dağlı, *Tarih Çevirme Kılavuzu*, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1997.

Lvov Kıpçak Dinî Mahkemesi'ne ait 1630-1642 yılları arasındaki kayıtları kapsayan tutanak defterinin kapak kısmında farklı el yazılarıyla kütüphane kaydını ve defterin oluşturuluşunu anlatan açıklayıcı yazı Hayca olup tercümesi şöyledir:⁴

“Tanrının Adıyla

Ben Baron İvaşko’nun oğlu Yakup bu kâğıtları 20 Kasım 1087’de hazırladım.”

“No:22”

“Elyazması no: 1788”

“Minas adlı rahibe aittir.”

Elimizdeki defterin tamamı, 362 sayfadan ibaret olup bu kopya Aleksander Garkavets’in özel arşivinden alınmış, metnin Venedik Ermeni Mekhitarian Kütüphanesi’ndeki aslını görme imkânımız olmamıştır. Tekrar sayfalarına rastladığımız metnin yukarıda verdiğimiz katalog kaydına bakıldığında, 179 varaktan ibaret olmasından anlaşılaçağı üzere bu sayfaların eserin aslına dâhil olmadığı düşünölerek bunlar metinde gösterilse de tercümeğe dahil edilmemiştir.

Her iki yüzü yazılı kâğıt yapraklardan ibaret, sayfa ölçöleri 19,5x33,5 cm ölçüsünde olan büyük bir defterdir.

Her sayfadaki satır sayısı eşit olmasa da yaklaşık olarak otuz beşer satır bulunmaktadır. Bu satırlar tek sütun hâlinde ve genel olarak muntazam, okunaklı bir el yazısı ile yazılmıştır.

Bazı sayfalarda derkenar şeklinde açıklama veya eklemelere rastlanmaktadır. Üstü çizilip yeniden yazılmış ve tamamen iptal edilmek üzere işaretlenmiş bölümler de mevcuttur.

Çalışmamıza konu olan 1630-1635 yılları arasındaki bölümde dokuz ayrı yazıcı ve altmış dokuz belge tespit edilmiştir. Yazıcıların değışmesi yazı karakterinden tespit edilmektedir.

Belgeler bir başlık bölümüyle başlar. Bu başlıkta yer ve tarih ibaresi (gün, ay, yıl olarak) bulunur. Yıl ve gün yazımı için kullanılan sayı sistemi Latin yazı geleneğıyle yazılır. Ay isimleri genellikle Hay harfleriyle yazılsa da Latin harfleriyle yazılan

⁴ Hay dilinde yazılmış şekli çeviriyazı metninde 1b-2a yapraklarında verilmiştir.

örneklere de rastlanmaktadır. İç başlıklarda yine tarih ibaresiyle birlikte *An. Ay.* “Anun Asdudzo: Tanrının adıyla” kısaltması yer alır.

Belgelerin türü sol başında Latin harfleriyle *Krorak* veya *Testament* notu düşülerek ifade edilir.

Açıklama metni bittikten sonra hem vasiyet hem evlilik sözleşmelerinde mallar bedelleriyle birlikte listelenir. Listenin sonuna varsa şahitlerin ve anlaşmaya varanların isimleri yazılmaktadır.

1.2. MAHKEME TUTANAKLARI

Çalışmamıza konu olan tutanaklar Lvov (Ukrayna)⁵ şehrinde “Kıpçakların Dinî Mahkemesinde”⁶ Kıpçak Türkçesiyle yazılmak suretiyle hazırlanmış mahkeme tutanaklarıdır. Burada amaç dinî bir hüküm vermekten çok sosyal hayata dair evlilik, vasiyet, borç senedi, noterlik belgesi, yönetimin seçimi gibi önemli durumları resmî belge olarak kayıt altına almaktır.

Belgeler genellikle mahkemenin görüldüğü yeri ve tarihi açıklayan bir başlıkla başlayıp konunun etraflıca anlatılmasıyla devam etmektedir. Çeyiz veya miras listesi verildikten sonra onay ve karara dair kalıp ifadelerle son bulur.

1.2.1. Tutanakların Tasnifi

Çalışmamıza konu olan hukuk vesikaları sayıca çoktur ve bunların tasnifi oldukça zordur. Her tutanak aynı formda yazılmadığı gibi bazılarının birden çok konudan bahsetmesi tasnifi güçleştirmektedir. Reşit Rahmeti Arat’ın “Eski Türk Hukuk Vesikaları”⁷ makalesindeki tasnifinden yola çıkarak bir tasnif çalışması yapılmıştır.

Arat “Eski Türkçe Hukuk Vesikalarını” bugünkü kullanımlarına göre sened, makbuz ve mukavele olarak sınıflandırmıştır.⁸ Elimizdeki malzemeyi değerlendirdiğimizde bu tasnifi biraz daha genişletmek gerekmektedir.

Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesine ait 1630-1635 tarihli mahkeme tutanaklarının tasnifi şöyledir: *Evlilik Sözleşmesi, Vasiyetname, Yürütmeye Dair İdari Hükümlerin Kayıtları, Borç ve Alacağın Beyanı veya Tahsiline Dair Kayıtlar, Envanter Kayıtları, Diğer.*

⁵ Metinde İlov şeklinde geçmektedir.

⁶ Lvov şehrindeki Gregoryan Kilise Mahkemesi kastedilmektedir.

⁷ Reşit Rahmeti Arat, “Eski Türk Hukuk Vesikaları”, *Türk Kültürü Araştırmaları*, C. I-1 (1964), s. 5-53.

⁸ Reşit Rahmeti Arat, “a.g.m.”, (1964), s. 5-53.

a. *Evlilik Sözleşmesi*

Tutanaklarda tespit ettiğimiz on üç adet evlilik sözleşmesi bulunmaktadır. Çoğu düzenli bir formda yazılmış olup üslûbu tutarlıdır. Evlilik daha önceden gerçekleşmişse tarihi mutlaka belirtilir. Çeyiz için verilen eşyalar ve bedelleri, gelin için damada verilen çeyiz parası, düğüne ve evliliğe dair diğer koşullar tutanakla kayıt altına alınır. Hristiyanlığa ait bir koşul olan evlilik sözleşmesi geleneği Gregoryan Kıpçaklarda da varlığını sürdürmüştür.

Evlilik sözleşmelerinin bulunduğu tutanaklar şunlardır:

2^b/1- 3^a/17 Bayan Miluhna (Erecpohan Baron Yakup kızı ve Simon kızı Nastuhna kızı) ve Bay Lukaş'ın (Zamostyalı Sefer oğlu) evlilik sözleşmeleridir.

4^b/37- 5^b/2 Bayan Manuşak (Rahmetli Avedik Zahnovic kızı) ve Bay Yan'ın (Nakişçı Asvadur oğlu) evlilik sözleşmeleridir.

8^b/17- 9^a/37 Haçko Domajirski (Avedik oğlu) ve Barbara Yaşkovic'in (Rahmetli Holub kızı) evlilik sözleşmesidir.

9^a/38- 10^a/34 Bay Vartik (Lvovlu Baron Norses oğlu) ve Bayan Zuzanna'nın (rahmetli Der Mikayel'in rahmetli oğlu Şimko Turafacki'nin kızı ve Bayan Haka'nın kızı) evlilik sözleşmesidir.

10^a/35- 11^a/7 Bayan Kasko (Rahmetli yakub Torosovic kızı) ve Bay Şimko Muradoviç'in (Murad Keremovic oğlu) evlilik sözleşmesidir.

16^b/1- 17^a/11 Bayan Hoska Avedikoviç (rahmetli Gresko kızı ve Tuman kızı Hanuhna Zadikoviç kızı) ve Bay Yakub'un (İvaşko oğlu Hagop oğlu) evlilik sözleşmesidir.

21^a/14- 21^b/28 Bayan Hanuhna (Bay Şimko kızı ve Bayan Nastuhna kızı) ve Bay Haçko'nun (Zadik Mançukoviç'in oğlu Andriy oğlu) evlilik sözleşmesidir.

22^a/1- 22^b/37 Bay Yakub (Zadik oğlu) ve Bayan Hanuhna'nın (Yakub oğlu Şimko Varteresoviç'in kızı ve Bayan Kasko'nun kızı) evlilik sözleşmesidir.

23^a/1- 23^b/32 Bay Minas ve Bayan Perova'nın manevi kızları Bayan Manuşak (Asvadur kızı) ve Minas'ın öğrencisi Bay Manug'un (Bağdasar oğlu) evlilik sözleşmesidir.

27^a/29- 27^b/36 Yurko'nun kızı Bayan Nastka'nın, Kirkoşa oğlu lakabıyla Kokoşoviç ve Yakub oğlu Zahno'nun yeni adıyla Palka'nın evlilik sözleşmesidir.

28^b/1- 29^a/32 Baron Ovanes oğlu Suceavalı Haçko'nun ve Bayan Kaska'nın kızı rahmetli Kosta'nın karısı Bayan Marta'nın evlilik sözleşmesidir.

29^b/1(30^a ile aynı sayfa)- 31^a/24(32^a ile aynı sayfa)

31^b/1- 33^a/9 Rahmetli Bay Vasko'nun kızı Bayan Halcuhna Filipoviç'in ve Baron Miklaş oğlu İvaşko Bernatoviç'in evlilik sözleşmesidir.

b. *Vasiyetnâme*

Tutanaklarda on iki adet vasiyetnâme ve vasiyet onayı tespit edilmiştir. Sayısı evlilik sözleşmesine oranla daha az görünse de bu metinler hacimli metinlerdir. Genellikle düzenli bir formda yazılmış olup üslûbu tutarlıdır. Vasiyetnâmenin ilanı, vasiyetin beyanı, mirasçılardan isteğiyle mühürlü vasiyetin açılması gibi çeşitli maksatlarla kaleme alınmış metinlerden ibarettir.

Vasiyetnâmelerin bulunduğu tutanaklar şunlardır:

4^a/31- 4^b/17 İvaşko Torosovic'in mirasının yöneticisi Haçko Serepkovic'in onaylanması ve vasiyetin icabının yerine getirilmesi.

5^b/3- 8^b/16 Bay Sefer'in (Rahmetli Nurican oğlu) ölümü üzerine mühürlü vasiyetinin yeminli (yediemin) ağalar Saygıdeğer Şimko (Erecpohan Baron Avedik oğlu) ve Bay Petre (Kirkoş oğlu) tarafından mahkemeye sunulması.

13^a/1 – 13^b/34 Rahmetli Bay Holub Yaşkovic'in karısı Bayan Hanuhna'nın (Erecpohan Baron Stefan kızı) hastalığı sebebiyle isteği üzerine heyet önünde vasiyetin tutanak halinde düzenlenmesidir.

15^b/1-16^a/36 Bay Misko Bohdanoviç'in (Bohdan oğlu) kart üzerine yazıp mahkemeye teslim ettiği vasiyetidir.

18^b/1- 18^b/18 Yasko Holuboviç'in vasiyetini mahkemeye beyanı.

18^b/19- 19^b/9 Yasko Holuboviç'in vasiyetinin taraflara ilanı ve ölümünden sonra vasiyetin açıklanması.

21^a/1- 21^a/13 Vasiyet hükmüne mirasçılardan Zahno oğlu Bay Haçko'nun şerh koymak üzere beyanı.

24^a/27- 24^b/18 Bay Kaspar'ın (Hrihor oğlu) vasiyetinin hükümlerini koşulsuz kabul ettiklerine dair mirasçıların beyanı.

24^b/19-26^b/34 Bay Haçko Yaşkoviç'in vasiyetini sözlü ve yazılı beyanı.

27^a/1-27^a/25 İvaşko Bernatoviç'in (Miklaş oğlu) karısı Bayan Halcuhna'nın vasiyetinin yazılı beyanı mahkeme heyetine sunması.

33^a/11- 33^b/34 Miklaş oğlu İvaşko Bernatoviç'in karısı ve aynı zamanda Vasko Filipoviç'in kızı Bayan Halcuhna'nın ikinci defa yapılan vasiyetidir.

34^a/1- 36^b/31Ohan kardeşler, Holub oğlu Daniyel'den ve kardeşi Haçko'dan rahmetli kardeşleri Şimko'nun 18 Nisan 1635'te verdiği vasiyeti.

c. Yürütmeye Dair İdari Hükümlerin Kayıtları

Tutanaklarda yedi adet belge tespit edilmiştir. Bu başlıkta anılan tutanaklar mahkeme heyetinin seçimi, toplumsal sorunlara dair kararlar, mahkemeye yapılmış başvurulara istinaden ortaya konan açıklamalar gibi konuları içerir.

3^b/1- 4^a/10 Gregoryan Kıpçakların Başpiskoposu Nigol'un Ortodoks kilisesinden ayrılıp Gregoryan kiliselerini Roma Katolik kilisesinin hükmüne devretmesi hususunda kethüdanın onayı olmadığına dair yapılan toplantının tutanağıdır.

4^a/11- 4^a/30 Gregoryan Kıpçak kilisesini kurtarmak için tebaası oldukları krala vermek üzere halktan para toplayacak komisyonun seçimi hususundaki toplantı tutanağıdır.

13^b/35- 14^b/26 Majesteleri Kral IV. Vladislav'ın huzuruna çıkıp kiliselerini kurtarmak için topladıkları parayı takdim edecek kurul hususundaki toplantının tutanağıdır.

17^a/12- 17^a/20 Rahmetli Erecpohan Yakub (Zahno oğlu) ve Misko'dan (Bohdan oğlu) sonra yedieminliğe Bay Gresko'yu (Lukaş oğlu) ve Bay Haçko'yu (Avedik oğlu) seçim ve atama hususunda yürütme kararı.

17^a/21- 18^a/17 Ortodoks kilisesine tekrar bağlanmak haraç için verilen kararın uygulanması hususunda yürütme kararı.

24^a/11- 24^a/26 Başpiskopos Nigol mevzusu sebebiyle Kral Vladislav'a verilecek haraç hususunda yürütme kararı.

39^a/11- 39^a/20 Avedik Avedikoviç'in borcunun tahsiline dair yürütme kararı

d. *Borç ve Alacağın Beyanı veya Tahsiline Dair Kayıtlar*

Tutanaklarda bu başlıkta dokuz belge tespit edilmiştir. İçerik ve üslup bakımından oldukça dağınıktır. Bütün belgelerde olduğu gibi en değişmez özellik gün ay yıl başlığının yazılması ve daha sonra kısa bir anlatımla konunun açıklamasının yapılmasıdır. Borç, alacak, borcun kabulü, borcun beyanı, tahsil edilecek tarih vb konuları içerir.

4^b/18- 4^b/36 Saygıdeğer Bay Daniel Davidovic (Holub oğlu) ve Bay Toros Torosovic'in (Yakub oğlu) Haçko Gluşkovic'in (Petre oğlu) kaynataları Marko Matioşovic'e (Nurbeg oğlu) olan borcun beyanıdır.

11^a/8 – 11^b/21 Miras yoluyla kalan nakit paranın borç/alacak olarak tahsili ve kullanımına dair 28 Mayıs ve 2 Haziran 1632'de görülen davanın beyanına dair tutanak.

18^a/18- 18^a/30 Bay İvaşko Filipoviç ve Bay Daniel Davidoviç'in (Holub oğlu) borç beyanıdır.

24^a/1- 24^a/10 Bay Tuman'ın (Marko oğlu) alacak Beyanı.

28^a/1- 28^a/32 Gresko'nun borcunun tahsil edildiğine dair beyan.

39^a/21- 39^a/27 İcra

39^a/28- 39^b/10 İcra

39^b/11- 39^b/21 İcra

39^b/22- 39^b/31 İcra

d. *Envanter Kayıtları*

İki adet envanter kaydı bulunmaktadır. Kayıtların oluşturuluş amacı sebebiyle diğer başlıklardan ayrılmıştır. Kilisenin varlığının tespiti ve ölen birinin mallarının tespiti için oluşturulmuş iki kayıttan ibarettir.

11^b/22 - 12^b/37 Mirasçısı Bayan Zofia'nın (Bay Yurko Kirkoşovic kızı) isteğiyle rahmetli Bay Kaspar'ın (rahmetli Kirkor oğlu) ölümü üzerine evindeki eşyaların tespitinde ortaya konan envanterdir.

14^b/27- 15^a/24 Kilisenin kutsal eşyalarının tespitine dair envanter kaydı.

e. *Diğer*

Bu başlıkta yirmi altı adet belge bulunmaktadır. Bunlar onaylar, makbuzlar, noterlik belgeleri, senetler vb belgelerdir ve çoğu birkaç satırdan ibarettir. Özel bir formu yoktur. Belgelerdeki değişmez unsur “tarih” ve “an. ay.” ifadesi tüm belgelerde olduğu gibi bu belgelerde de mevcuttur.

10^a/40 Rahmetli Kaspar’ın oğlu Stepan ile Bay Yakup’un kızı Hoska’nın evlilik sözleşmesini kayda geçtiği tarihi bildirir derkenar halinde bir not.

15^a/25- 15^a/31 Bay yan Holuboviç’in (Yasko oğlu) miras kalan 100 floru kiliseyi kurtarmak için ödediğine dair makbuz kaydı.

20^b/1- 20^b/8 Kilisenin verilen karara binaen hükmü ilanı.

37^a/1- 37^a/12 Borcun beyanı.

37^a/13- 37^a/25 Vasiyet hükmünün onayı.

37^a/26- 37^a/31 Vasiyet hükmünün onayı.

37^b/1- 37^b/5 Vasiyet hükmünün onayı.

37^b/6- 37^b/11 Vasiyet hükmünün onayı.

37^b/12- 37^b/16 Vasiyet hükmünün onayı.

37^b/17- 37^b/20 Vasiyet hükmünün onayı.

37^b/21- 37^b/24 Vasiyet hükmünün onayı.

37^b/25- 37^b/31 Vasiyet hükmünün onayı.

37^b/32- 37^b/37 Vasiyet hükmünün onayı.

38^a/1- 38^a/7 Vasiyet hükmünün onayı.

38^a/8- 38^a/13 Vasiyet hükmünün onayı.

38^a/14- 38^a/18 Vasiyet hükmünün onayı.

38^a/19-38^a/24 Vasiyet hükmünün onayı.

38^a/25- 38^a/29 Vasiyet hükmünün onayı.

38^a/30- 38^a/34 Vasiyet hükmünün onayı.

38^b/1-38^b/10 Vasiyet hükmünün onayı.

38^b/11- 38^b/18 Vasiyet hükmünün onayı.

38^b/19- 38^b/24 Vasiyet hükmünün onayı.

38^b/25- 38^b/31 Vasiyet hükmünün onayı.

38^b/32- 38^b/36 Vasiyet hükmünün onayı.

39^a/1- 39^a/10 Vasiyet hükmünün onayı.

39^b/32- 39^b/34 Beyan

1.2.2. Mahkeme Düzeni

Kilise mahkemesi evlenme, velayet, miras, vasiyet, borç-alacak davalarına bakmakla yetkilidir. Mahkemeler, her ne kadar dinî mahkeme adını taşısa da sosyal hayatın düzenini koruyacak idarî bir hüviyete de sahiptirler.

Kiliselerde davalar, kapalı bir mekânda görülür. Daimî üyeli bir yargı heyeti vardır. Bu heyet “ereçpohan” ve “kethüdâlaradan (ağalardan)” oluşur.

Mahkemede şûrâyı oluşturan kethüdânın yani ağaların başı olan kıdemli başrahip, papaz, kilise idarecisi olan kişilere genel adıyla “ereçpohan” denir. Kilise yönetiminden olan “ereçpohan” aslen dinî bir görevlidir. Kethüdâlar onun yönetiminde toplanırlar.

Dava görülürken aynı anda iki ereçpohanlık görevlisi bulunur ancak başrahip yani awakereç tek başına kethüdâlığın refakatinde davayı yönetebilir.

Kethüdâlar halkın ak sakallarından oluşturulmuş bir ihtiyar heyetidir. Davayı dinlerler, onay ve kararda yetkilidirler. Mahkeme her ne kadar dinî mahkeme adıyla anılsa da kethüdâlık makamı yargının idarî bölümünü oluşturur.

Mahkeme sırasında oturma düzeni daire şeklindedir. Ereçpohanlık makamı görevlileri kapının önünde ve kapıya arkası dönük olarak oturur. Kethüdâ heyeti daire şeklinde karşılarına yerleşir. Katipler ereçpohanların sağ yanında durur, davalılar ise varsa şahitleriyle birlikte diğer tarafta bulunurlar.

1.2.3. Mahkeme Tutanaklarının Kayda Geçirilmesi Ve Davanın Görülmesi

1.2.3.1. Dava Metinlerinin Tertibi ve Hukukî Üsluba Ait Kalıp İfadeler

Çalışmaya konu olan metindeki tutanaklar sınıflandırıldığında sayıca çok olan ve belirli bir düzene hâiz olan metinlerin evlilik sözleşmesi ve vasiyetler olduğu saptanmıştır. Bu sebeple metinlerin tertibine ait çözümleme de vasiyet ve evlilik sözleşmeleri üzerinden yapılmıştır. Hukuk dilini temellendiren kalıp ifadeler de saptanmıştır.

Dava, davalıların mahkemenin huzuruna çıktığını anlatan bir ifadeyle başlar.

8^b (22) Bugüangi künnü t'urup obliçnê duhovniy t'örä alınına

(Bu tarihte dinî mahkemenin huzuruna çıkıp/çıkılmış)

Davaya başvuru sebebinin anlatıldığı ve sonra davalıların tanıtıldığı bölüm kalıp ifadelerle tutanakların giriş bölümünde yer alır. Davalı kişilerin isimleri, anne baba isimlerinin “kızı/oğlu” ifadesiyle açıklanmasıyla ve soyadına karşılık gelecek aile isimleriyle birlikte tutanağa kaydedilir. Bu başlangıç cümlesi genellikle görülen geçmiş zamanın üçüncü tekil şahsıyla çekimlenir.

8^b (22) Bugüangi künnü t'urup obliçnê duhovny t'örä alınä (23) İlov şhrj. Ermenilärniñ slavetnı pan Yän Holub oğlu Yaş⁽²⁴⁾koviç İlov şägärlisi kēndi priy atelläri b[i]lä bir yandan da pan (25) Haçko Avedik Domajirski oğlu kēndi sınarı b[i]lä pani Barbara (26) b[i]lä hem priyatelläri b[i]lä birsi yandan. Haysı prereçoniy pan Yän bu (27) t'ürlü aytı.

(Bu tarihte bir yanda Lvovlu saygıdeğer Holub oğlu Bay Yan Yaşkovits kendi arkadaşlarıyla diğer yanda Avedik Domajirski oğlu Haçko karısı Bayan Barbarayla ve kendi arkadaşlarıyla Lvov şehri Kıpçaklarının dinî mahkemesinin huzuruna bizzat çıkmış. Bay Yan ilanen şöyle dedi:)

Bazı tutanaklarda dönemin padişahından başlamak kaydıyla hiyerarşik olarak awakereç ve erecpohanların adı bulunmaktadır.

31^a (26) Krawrenk'i panna Hannanıñ uçmağlı canlı brn. (27) Filipoviç Vasko h[i]ziynıñ da brn. İvaşkovıç pan Grşkonuñ.

(28) Boldu İlov'da 22 sindä Sëgdëmpërniñ t'v. 1629 una (29) Nemiş kalendarına körä padşahl[i]hına üçünçi Zigmuntnuñ (30) bizim milostiviy biyimizniñ awakereçl[i]hına dr. Zakarianıñ (31) yerësp'oğanl[i]hına br. Zadik oğlu Beñnatoviç pn. T'orosnuñ (32) da brn. Zahnoviç pn. Yakubnuñ.

(Rahmetli Baron Vasko Filipovits'in kızı bayan Hanuhna'nın ve Bay Gresko Brn. İvaşkovits'in evlilik sözleşmesi.

Leh takvimine göre 1629'da Eylül'ün 22'sinde sevgili beyimiz 3. Zigmunt'un padişahlığında, Dr. Zekeriya'nın Avakeretsliğinde, Bay Zadik oğlu Bay Toros Bernatovits'in ve Bay Yakub Brn. Zahnovits'in erecpohanlığında Lvov'da meydana geldi.)

İkinci aşamada kişilerin kethüdâlığına huzuruna çıktığı söylendikten sonra kısaca konu anlatılır. Bu açıklama genel olarak mahkemeyi bilgilendirmek ve tutanak kaydına giriş yapmak içindir.

2^b (10) kendi (11) h[ı]zını panna Miluhnanı anar örnek bilä oddat etmə priyobiç⁽¹²⁾ at ettih. Hay-s-iniñ artından bunıñ ki vıprawa da maya⁽¹³⁾ priyobiçat ettih.

(Kızım Bayan Miluhna'yı ona tören ile vermeye sözleştik. Törenin ardından ona çeyiz ve çeyiz parası vaad ettik.)

Giriş bölümünden sonra “tenor” yani açıklama bölümü başlar. Bu bölümde kişinin söyledikleri kendi ağzından kaydedilir. “Tenor” bölümü her tutanakta tekrarlanan bir durum değildir.

5^b (33) Tenoru testamentnin ucmahlı can⁽³⁴⁾ lı pan Sefernin Nurican oğlunun.

(Nurican oğlu Sefer'in vasiyetinin açıklaması:)

10^b (16) Tenoru K'roronk'unun pan Şimk'onun Brn.⁽¹⁷⁾ Murad oğlu K'êremoviç' nin da panna K'ahna'nın Brn. T'or⁽¹⁸⁾osoviç pan Yakubnun h[ı]zının. 1615 15 May.

(Bay Yakub Brn. Torosovits'in kızı Bayan Kahna'nın ve Brn. Murad Keremovic'nin oğlu Bay Şimko'nun evlilik sözleşmesinin açıklamasıdır. 15 Mayıs 1615)

“Tenor” bölümü yok ise açıklamadan sonra hemen konuya geçilip mirasın, çeyizin, borcun, alacağın anlatılmaya başlandığını da görmekteyiz. Genellikle bir liste şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bu bölüm davanın içeriğine göre uzun ya da kısa olabilir.

10^b (19) Aval Biy Teñriniñ algış pan Şimkoğa Muradoviçkä⁽²⁰⁾ pan k'iyövgä da sonra mayya beriyêrbiz pan Yakub dâ⁽²¹⁾domuznuñ panna K'asko h[ı]zı artına ata ana payından⁽²²⁾ hadir aħça floru min beş yüz a. zıncıl 100 hzl. floruluk⁽²³⁾ 2 cvt. manella 100 hzl. floruluk a. k'ici zıncıl vënečka 10 hzl.⁽²⁴⁾ floruluk a. kiçi zıncıl plaskiy 8 hzl. floruluk...

(Önce Tanrı'nın duasıyla Damat Bay Şimko Muradoviç'e Yakup dayımızın kızı Bayan Kasko'nun ardından annesinin ve babasının payından nakit para 1500 florin çeyiz parası olarak veriyoruz. Ve zincir 100 kızıl florinlik, iki çift bilezik 100 kızıl florinlik ve küçük taş zinciri 100 kızıl florinlik ve küçük düz zincir 8 kızıl florinlik...)

11^b (31) Aval baştaçına: (32) Ulu t'epsi cinovı danä 17, (33) orta t'epsi cinovı danä 12, (34) ruznı pulmisok terän plikki 12, (35) pristavka danä 2, (36) tâler terän hem plitkiy danä 28,

(Başlıca: 17 tane büyük bronz tepsi, 12 tane orta bronz tepsi, 12 derin, sıg farklı kaseler, 2 tane küçük tabak, 28 tane farklı sıg ve derin çanaklar)

Evlilik sözleşmelerinde gelinin ailesi, mahkeme heyetinden damadın şahitler ve mahkeme huzurunda kendisine vaadedilenlerden memnun olup olmadığını sorulmasını ister.

9^a (13) Sarnalgandan son⁽¹⁴⁾gra bu k'roronk bitiki holdu pan Yan duhovniy t'orädän (15) k'i sorov etkäylär prereçoniy pan Haçko dan Domakidän k'iyov⁽¹⁶⁾dän da pani Barbaradan sınarından ki egär kensiläri (17) na bu k'roronkka körä barçada dösit boldumı?

(Bu evlilik sözleşmesi metni okunduktan sonra Bay Yan dinî mahkemeden damat Bay Haçko Domakiden ve karısı bayan Barbaradan bu sözleşmeye göre her konuda mutabık olup olmadıklarının açıkça sorulmasını istedi.)

Söz konusu çeyizse kız tarafının verdiği çeyizin ve düğüne dair vaadettiklerinin kabul edilip edilmediği heyet tarafından damada sorulup onaylatılır.

9^a (17) haysıları (18) sorovu üsnä duhovni t'oränin döbrovolnê da vıraznê zez⁽¹⁹⁾nat ettilär pomênoniy pan Haçko samprezsê a sınarı pani (20) Barbara prez opêkuna pan Haçko Petre oğlu Gluşkovıç (21) aşıra bu spravaga kensinä pözëntiy k'i kensilärinä bu (22) k'roronkka körä barçada dösit boldu.

(Dinî mahkemenin bu sorusu üzerine Bay Haçko'nun karısı bayan Barbara vasisi olarak adı geçen Petre oğlu Bay Haçko Gluşkovits aracılığıyla bu gurur verici işe memnun oldular.)

Vasiyette de vârislerden mirasta hakkına düşenlere dair kabul onayı istenir yahut onayladıkları beyan edilip kayda geçirilir.

15^b (13) da bar⁽¹⁴⁾ça üsnä alay pn. Misko neçik hardaşı pn. Dönawak (15) |da sıyariy da| da anda bõlgan priyätelläri da (16) barçası hayil bõldular da heç harşı bõlmadılar.

(Bay Misko, kardeşi Donovan ve orada olan arkadaşları her şeyi kabul ettiler ve hiç karşı gelmediler.)

27^a (20) haysı ki yõğarı yazılğan urâd adätimizgä körä (21) sordular –urâd- anda bõlgan priyätellärindän. Eğär ki kimsäniñ (22) nemä sözü bar edi eşä|nemä| buñar harşı ki anda sözlägäylär (23) evet kimsä kontradiqovat etmädi buñar harşı.

(Yukarıda yazılan konsey adetimize göre orada olan arkadaşlarımıza sordular. Eğer birinin buna karşı bir sözü varsa şimdi söylesin! Ancak kimse buna karşı (gelip) itiraz etmedi.)

Taraflar mahkemeden davanın dinî mahkeme kaydına geçmesini, tutanağa yazılmasını ister.

27^a (24) Na holdular pni. Halcuñna |ağa|- da pn. İvaşko sıyari- urâddan ki aktalarına (25) yazdırgaylar neni hõlthaları üsnä urâd etti.

(Bayan Halcuñna ve eşi İvaşko mahkemeden dava kayıtlarına yazılmasını istediler. İstekleri üzerine mahkeme bunu yaptı.)

Vasiyet de evlilik sözleşmesi de yazılı olarak getirilip mahkemeye sunulur. Mahkemede okunarak kayda geçer. Sunacak kişi ölmek üzere veya mahkemeye gidemeyecek kadar hastaysa heyeti huzuruna çağırdığı da olmaktadır.

24^b (22) ündätip hatına zıçayımızga hem t'örälärimizgä körä (23) k'ahanal[ı]htan dr. Haçadurnu Grşko oğlun aliyas Hluşkoviç (24) da ağalardan pn. Haçkonu Zahno oğlun da pn. Şimkonu (25) Yakup oğlun Vartereşoviç da pn. İvaşkonu H' agop oğlun (26) duhovniy yazuçını haysıların alnına kartka üsnä (27) yazıp põdat etti bu türlü şenstä yazılğan.

(... gelenek ve kanunlarımıza göre kahanalıktan Hluşkoviç lakablı Gresko oğlu Dr. Haçadur'u, ağalardan Zahno oğlu Bay Haçko'yu ve Yakub Varteresoviç

oğlu Şimko 'yu ve dinî katip Yakub oğlu Bay İvaşko 'yu huzuruna çağırıp onların önünde kart üzerine yazıp sundu. Böyle bir içerikte yazılmış.)

33^a (19) Ağalarımızdan dr. Awakereçni dr. Zakaria'nı din at'asın (20) da ağalardan pn. Haçkonu Zahno oğlun da pn. Haçkonu (21) Pëot'roviçni da pn. İvaşkonu H'agop oğlun duhovniy t'öräniñ (22) yazuçısın haysılarınıñ alnına pödat etti kartka üsnä.

(Ağalarımızdan din büyüğü Avakerets Dr. Zekeriya'nın ve ağalardan Zahno oğlu Haçko'nun ve Haçko Peotrovits'in ve dinî mahkemenin katibi Hagop oğlu Bay İvaşko'nun huzuruna bu içerikte (vasiyeti) kart üzerinde sundu.)

Alacak verecek hususunda tarafların anlaştığına dair beyanla birlikte bir bağış ücreti karşılığında mahkemenin mutabakatı onayladığına dair hükmüyle dava kaydı son bulur.

10^a (32) priyenti (33) da inşerovanıy neni otrimat ettilär da pamëntne b[i]lä utvir (34) dit ettilär.

(Davaya dahil olan herşeyi kazandılar. Uygun bir ücret mukabilinde meşrulaştırdılar.)

1.2.4. Kâtipler

Mahkeme huzuruna çıkanların anlattıkları ya da sunduğu belgeler katipler tarafından kayıt altına alınmıştır. Tüm kayıtlarda bahsi geçmeyen katibin ismi, mahkeme dışında tutulmuş kayıtlarda bir nevî şahit gibi düşünülüp mutlaka tutanakta yer almaktadır. Katipler metinde “yazuçı” veya “pisar” ünvanlarıyla anılırlar.

1635 yılına kadar olan tutanaklar incelendiğinde bu görevden mesul tek kişi tespit edilmiştir. Adı geçen “Hagop oğlu İvaşko” eşanlamlı olarak kullanılan “yazuçı” ve “pisar” ünvanıyla metinde yer almaktadır.

Yazuçı

15^b pn. İvaşko'nu H'agop oğlun (12) yazuçını, 18^b pan İvaşko'nu H'agop (5) oğlun yazuçını, 24b pn. İvaşko'nu H'agop oğlun (26) duhovniy yazuçını, 27^a (13) da pn. İvaşko'nu H'agop oğlun yazuçını, 33^a pn. İvaşko'nu H'agop oğlun duhovniy

t'öräniḡ ⁽²²⁾ ḡazuçısın, 37^a pn. İvaşko H'agop oḡlu ḡazuçı duḡovniy urâdnıḡ

pisar

13^a ⁽⁸⁾ Boḡdan oḡlun duḡovni t'öräni pisarın, 14^b ⁽²⁵⁾ pan pisarga, 19^a pn. pisarga
akta ⁽⁶⁾ larga neḡni pn. pisar, 19^a pn. İvaşko H'agop oḡlu ⁽¹⁴⁾ nuḡ pisarnıḡ, 34^a
duḡovniy törrä aytı pn. pisarga du ⁽¹²⁾ ḡovniy açma

1.2.5. Tutanaḡın Tertibi

Düzenli bir şekilde tutulmuş ve yazıya geçirilmiş mahkeme tutanakları tahminimiz odur ki bir müsveddeden resmî hale dönüştürülmüştür. Metin fiziksel olarak değerlendirildiğinde karalamalara pek rastlanmamaktadır. Ancak az sayıda üstü çizilmiş satır veya metin parçası bulunmaktadır. Bu bölümler okumamızda “|” işaretinin içine alınarak gösterildi ise de tercümeyle dahil edilmemiştir.

Değişen yazı formundan yazıya geçiren kişilerin aynı kişi olmadığını tespit etmekteyiz. Bu kişiler papazlar, onların yardımcıları veya öğrencileri gibi resmî görevlilerdir. Hepsinin aynı donanımına sahip olmadığını ve müsveddeden aktarırken imlâya dair hiçbir müdahale yapmadıklarını düşünmekteyiz. Dava esnasında tutulan müsvedde kaydın imlâsının müsveddeden resmî hale getirilmiş tutanaklarda “tutarsız imlâ” olarak zuhur etmesi bizi bu kanaata vardırmaktadır.

Hay diline de hakim olmayan bu yazıcılar ve katiplerin imladaki tutarsızlığı Türkçe sözcüklerde olduğu gibi tüm alıntı sözcüklerde de ortaya çıkmaktadır. Türkçe konuşan Kıpçak Türkleri alıntı kelimeleri de telaffuz edildiği gibi imlalamış, alıntılardığı dilin imlasından hiçbir iz yansıtmamıştır.

Yazıcılar değişikçe tutanakların formunda da bazı değişiklikler olmuştur. İmlaya dokunmamışlar ama evrakın formunda bazı farklılıklar meydana getirmişlerdir. Bir bölümde mutlaka “AD (Anno Domini)” ibaresi kullanılırken sonraki bölümlerde hiç kullanılmadığı da olmuştur.

Sekiz kez büyük başlıkla mahkemenin tarihi, şehri ve hangi mahkeme olduğu söylenirken 11^a sayfasından sonra büyük başlık hiç kullanılmamıştır.

Hiç değişmeyen ve en devamlı görülen her sayfanın sağ veya sol üst köşesine Latin yazı geleneğindeki sayı sistemiyle yılın tarihinin yazılmasıdır. Bunun yanında “an. ay.” ibaresi de neredeyse her sayfada ve her yeni tutanakta yazılmıştır.

1.2.6. Mahkeme Tutanağı şablonu

Mahkeme tutanakları içinde en çok tekrarlanan vasiyet ve evlilik sözleşmelerine ait standart bir yapı belirlemek gerekirse aşağdaki gibi iki form düşünülebilir. Özellikle 1633’ten sonra tutulan vasiyetname ve evlilik sözleşmesi dışındaki kayıtların tarihten başka özel bir formu bulunmamaktadır.

<i>Krorak</i>	<i>yıl</i>	<i>an. ay.</i>	<i>Ay/ Gün</i>
(Evlilik Sözleşmesi)	1634	Tanrının Adıyla	Pedrvan (şubat) 2
Açıklama Bölümü			
Kişiler: Evlenecek kişilerin kim olduğu ve bizzat şahitleriyle mahkeme huzuruna çıktığı söylenir.			
Sebep: Kızın babası “geliş sebebimiz budur” der ve sebebini anlatır.			
Konu: Kızın babası ve annesi veya onlar hayatta değilse vekili (ağabey, amca vs.) evlilik konusunda din büyüğümüz ve keth�d�lığınız da izin veririse damadımızla resm� nikah yapmak üzere sözleştik, der.			
Sözleşmenin şartları: Kız için çeyiz ve ayrıca çeyiz parası vereceğini beyan eder.			
Bedelin Tespiti: Çeyiz listesi (Eşyalar �l��leri, miktarları ve bedelleriyle sıralanır)			
Taraflar ve şahitlerin Onayı: Kaympeder keth�d�lıktan damadın ve gelinin her konuda mutabık olup olmadığını öğrenmek ister.			
Heyet sorar ve gelin damattan cevap alır. Bunun �zerine onayladıklarını sözlü olarak beyan ederler.			
Damat kendilerinin ve olacak torunlarının anne ve babalarının mirasında ebediyen hak sahibi olacaklarını da beyan eder.			
Beyanın Kayda Geçmesi: Damat, kethudalığa bizzat başvurduklarını, evliliklerinin ve �eyizlerinin beyanlarındaki gibi kayda geçmesini ister.			
Vakanın Tarih Kaydı: Bu kayıt evlilikle eş zamanlı değilse ki çok zaman daha			

sonra yapılır evlilik tarihinin de not düşüldüğü görülür.

<i>Testament</i>	<i>yıl</i>	<i>an. ay.</i>	<i>Ay/ Gün</i>
(Vasiyetnâme)	1634	Tanrının Adıyla	December/28

Kişiler: Vasiyet sahibinin adı ve kim olduğu etraflıca söylenir. Vasiyetin nerede oluşturulduğu bilgisi verilir.

Sebep: Eğer kişi sağlıklıysa mahkemeye bizzat gider. Gücü yetmeyen huzuruna bir heyet çağırır ve kayıt tutturur.

Malların Beyanı ve Bedellerinin Tespiti: Mirasını beyan eder ve beyanı kayda geçer.

Taraflar ve Şahitlerin Onayı: Kişinin ölümünden sonra açılmış bir vasiyetnâmeysen mirasçılara her konuda mutabık olup olmadıkları sorulur.

Mahkemenin Onayı: Bir miktar bağış ücretiyle de meşrûlaştırıldığı söylenerek son bulur.

1.3 KIPÇAKLAR VE KIPÇAK TÜRKÇESİ

1.3.1. Kıpçak Adı

Orta Asya bozkırlarından yola çıkıp geniş bir coğrafyaya yayılmış olan Kıpçak Türklerinin adı hüküm sürdükleri coğrafyalarda, tarihî Türkçenin metin külliyatını oluşturan edebî eserlerde yer almaktadır. *Kıpçak* bir Türk boyunun adı olmasının yanında tarihî ve çağdaş Türkçenin lehçelerinden birini de teşkil etmektedir.

Kıpçak geniş bir coğrafyada birlikte yaşadığı ve etkileşimde bulunduğu kavimleri de etkilemiş ve onların dillerinde de başka isimlerle vücut bulmuştur.

Uygur vesikalarında kişi adı⁹ olarak geçtiği tespit edilen *Kıpçak* sözcüğü ilk kez Uygur Türkçesine ait 759 tarihli Bayan Çor (Şine Usu) yazıtında “Türk Kıpçak elig yıl olurmuş. (*Türk Kıpçak elli yıl yönetmiş*)” anlamına gelen bu cümlede tespit edilmiştir.¹⁰

“Bir kavmin ve bu kavmin idaresi altındaki bir kavmî birliğin adı olan Kıpçak kelimesinin asıl şekli kıpçak < kıpçak >’dır. Daha sonra ses değişimleri ile kıpçak, kıpçak, hıfçak, hıfçağ şekillerine girmiştir.”¹¹

XI. yüzyılda Kaşgarlı Mahmud tarafından kaleme alınan *Divânu Lûgati’t-Türk*’te geçen özel adlar içinde *Kıpçak* adı, bir Türk boyunun adı olmakla birlikte coğrafi bir isim olarak da yer almaktadır.

qifçāq : 1.Bir Türk boyu.

2.Kaşgar yakınlarında bir yer adı.¹²

qifçāqlan- : *Kıpçak* gibi giyinmek, *Kıpçak* gibi davranmak.

→qifçāqlandı, qifçāqlanür, qifçāqlanmaq.¹³

kıfçakla- : *Kıpçak* boyundan saymak, *Kıpçak* boyuna nispet etmek.¹⁴

kıfçaklan- : *Kıpçak* kılığına girmek. → kıwçaklan-¹⁵

⁹ Ahmet Caferoğlu, *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1968, s.176.,

W. Radloff, S. Malov, *Uigurische Sprachdenkmäler*, Akademie der Wissenschaften der Union der Sozialistischen Soviet Republiken, Leningrad 1928, s.282.

¹⁰ Ahmet Bican Ercilasun, *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, Akçağ Yayınları, 2. Baskı, Ankara 2005, s. 359.

¹¹ Ali Fehmi Karamanlioğlu, *Kıpçak Türkçesi Grameri*, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1994.

¹² Robert Dankoff, James Kelly, *Compendium of Turkic Dialects(Divan Lugat at-Turk)*, Harvard University, C. I, 1982, s.354.

¹³ Robert Dankoff, James Kelly, *a.g.e.*, 1982, C. II, s.100.

¹⁴ Besim Atalay, *Divanu Lûgati’t-Türk Dizini*, C.III, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1986, s. 351.

kıwçaklan-: *Kıpçak* kılığına girmek. → kıfçaklan¹⁶

DLT'de *Kıpçak* sözcüğüne bir boy adı olarak başka maddelerde de rastlamaktayız.

bulan: *Kıpçak* illerinde avlanan büyük bir yaban hayvanı (I-413)

kemek: Pamuktan yapılmış çubuklu ve nakışlı dokuma; bundan bürgü yapılır, *Kıpçaklar* yağmurluk yaparlar. (I-392)

kumlak: *Kıpçak* illerinde yetişir, yaprağı fasulye yaprağına benzer sarmaşık gibi bir ot. (I-475)

yémşen: *Kıpçak* ülkesinde biten bir kır yemişi. (III-37)

Kaşgarlı Mahmud'un eserinin "Türk Dilleri Üzerine Söz" bölümünde de *Kıpçaklardan* şöyle bahsedilir: "Kırkız, Kıpçak, Oğuz, Toxsı, Yağma, Çiğil, Uğrak, Çaruk boylarının öztürkçe olarak yalnız bir dilleri vardır. Yemeklerle Başgırtlarm dilleri bunlara yakındır."¹⁷

DLT'de "Diyeleklerin Değişiklikleri Üzerine Söz" bölümünde "Oğuzlar ve Kıpçaklar baş tarafında "y" bulunan isim ve fiillerin ilk harfini "e" yahut "c"ye çevirirler." denilir ve örnekleriyle anlatılır.¹⁸ Dil özellikleri bakımından ses hadiselerinden bahsettiği bu bölümde *Oğuzlar* ve *Kıpçaklardan* daima birlikte bahseder.

Yusuf Has Hacib'in XI. yüzyılda kaleme alınmış Karahanlı Türkçesinin yadigarı olan *Kutadgu Bilig* adlı eserinde de *Kıpçak* sözüne dört beyitte rastlamaktayız.

2477 negü tir eşitgil kişi alçaķı¹⁹

köngül til kiçig tut ay er kıwçaķı

(*Alçak gönüllü insan ne der, dinle: ey boş insan, gönlünü alçak ve dilini kısa tut.*)

2639 yalawaç yawuz bolsa kıwçaķ kıowı²⁰

siziksiz tüker anda begler suvı

¹⁵ Besim Atalay, *a.g.e.*, C. II, s. 279.

¹⁶ Besim Atalay, *a.g.e.*, C. II, s. 276-4, 276-7.

¹⁷ Besim Atalay, *a.g.e.*, C. I, s. 30.

¹⁸ Besim Atalay, *a.g.e.*, C. I, s. 31.

¹⁹ Reşit Rahmeti Arat, *Kutadgu Bilig*, Metin I, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1991, s.261.

²⁰ Reşit Rahmeti Arat, *a.g.e.*, 1991, s.277.

(Elçi kişi, kof ve boş olursa, onun gittiğı yerde, şüphesiz, beylerin itibarı kaybolur.)

3407 bu yalnguz yorıglı kişi kıwçaķı²¹

kişiğe tusulmaz bolur ay akı

(Ey cömert, bu tek başına yaşayan yabani adamın başkalarına faydası dokunmaz.)

5133 bu kıwçaķ kıowı dünya kički ajun²²

ne beg kıarıttı kıarımaz özün

(Bu kof ve boş dünya çok eski bir âlemdir; o nice beyleri ihtiyarlattı, kendisi ihtiyarlamaz.)

Kutadgu Bilig'deki kullanımdan yola çıkarak Radloff birlikte yer alan “kıwçaķ” ve “kıow” sözcüklerinin anlamları arasında bir yakınlık düşünmüştür. Halk etimolojisinde de “kıpçaķ” sözcüğü “kovi”, “kovuk” sözcükleriyle birleştirilmektedir. Reşit Rahmeti Arat, Radloff'un bu görüşünü²³ açıklamak üzere Reşidü'd-din'in *Cami'ü't-Tevarih* ve Ebu'l-Gazi Bahadır Han'ın *şecere-i Terâkime* eserlerindeki kullanımlarına işaret eder.²⁴

Kıpçaķ sözcüğü, *KB*'deki ve *DLT*'deki kullanımları destekler nitelikte *şecere-i Terâkime*'de : “atını Kıpçaķ koydu 73^b/11, barça Kıpçaķ ili 74^a/2, Kıpçaķ yurtunda 74^b/8, şol kıpçaķ turur 73^b/15” alıntılarında görüldüğü gibi “bir Türk boyu” ve “içi boş ağaç” anlamlarıyla geçmektedir.²⁵

Kıpçaķ sözcüğüne, “Oğuz Kağan tarafından bir beye ad olarak verilmesi” anlatımında Oğuz Kağan destanın “ay ay, sen munda beg bolung, kıpçaķ tegin sen beg bolung, tep tedi.”²⁶ cümlesinde rastlamaktayız.²⁷

²¹ Reşit Rahmeti Arat, *a.g.e.*, 1991, s.343.

²² Reşit Rahmeti Arat, *a.g.e.*, 1991, s.512.

²³ Ali Fehmi Karamanlıoğlu, “Kıpçaklar ve Kıpçak Türkçesi”, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C. XII (1962), s.175., Daha etraflı bilgi için bkz. Reşidü'd-din(neşr. Berezin), *Câmi'ü't-Tevârih*, C. VII, s.23.

²⁴ Reşit Rahmeti Arat, “Kıpçaķ”, *İslam Ansiklopedisi*, C. 6, İstanbul 1955, s. 714.

²⁵ Ebulgazi Bahadır Han, *şecere-i Terakime*, (haz. Zuhul Kargı Ölmez), Simurg Yay., İstanbul 1996, s. 400.

²⁶ Uygurca yazmadaki yeriyle 24/214'te.

²⁷ W. Bang, R. R. Arat, *Oğuz Kağan Destanı*, (Haz. Muharrem Ergin), 1000 Temel Eser, MEB Yay., 1970, s.24.

Ahmed Rıfat ise *Kıpçak* sözcüğünü bir kavim adı şeklinde değerlendirerek şöyle tarif etmiştir: “Kazan, Volga ve Don nehirleri ile Kırım havâlisinde Cengizogullarının bir şubesini oluşturan hükûmete veya orduda bulunan Tatar kavimlere verilen isimdir.”²⁸

Kıpçak Türklerinin en önemli özelliklerinden biri de tarihleri boyunca kendileri için pek çok adın kullanılmasıdır. Omeljan Pritsak bu adları “yerli adlar” ve “yabancı adlar” olmak üzere iki grupta değerlendirmiştir.²⁹

Yerli adlar:

Kıpçak: VIII. yüzyıldan itibaren Müslümanlar tarafından İslam edebiyatında, tarihi ve coğrafyasında kullanılan Kıpçak kelimesi, 1240 yıllarında Moğol metinlerinde, XIII. yüzyıldan itibaren de Çin metinlerinde geçmektedir. Muhtemelen Moğollara Türklerden, Çinlilere de Moğollardan geçmiştir.

Kuman: Takriben 1080 yıllarından başlayarak genellikle Bizans yazarları tarafından kullanılmıştır.

Kun: Bu Macarların Polovetsler için kullandığı addır. 1086’dan itibaren kullanılmıştır.

Yabancı adlar:

Polovets: 1055’den itibaren eski Rus metinlerinde geçmektedir.

Pallidi: Bremenli Adam tarafından “Gesta” adlı eserinde muhtemelen 1072-1076 yıllarında kullanılmıştır.

Valwen: (Latincesi: Valvi, Flavi/Falones/Valoni), XIII. yüzyılın ilk yarısındaki Orta, Aşağı Almanca (ve Latince) metinlerde görülmektedir.

Xarteks: Urfalı Mateos’un Hayca yazılmış kitabında 1050/1051 olaylarında geçer.³⁰

Bu tasnife göre, bu boy için kullanılan yedi ad, kronolojik olarak; *Kıpçak*, *Polovets*, *Kuman*, *Kun*, *Pallidi*, *Valwen/Falavi*, *Xarteks* şeklinde sıralanabilir.

²⁸ Ahmet Gökbel, “Kıpçaklar ve Kumanlar”, *Türkler Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yayınları, C. II, Ankara 2002, s. 1278.,

Ahmed Rıfat, *Lugat-ı Tarihiyye ve Coğrafiyye V*, İstanbul, hicri 1300, s. 267.

²⁹ Omeljan Pritsak, “Polovetsler ve Ruslar”, (çev. Eşref Bengi Özbilen), *Türk Dünyası Araştırmaları*, S. 94 (1995), s. 153-154.

³⁰ *Urfalı Mateos Vekayi-Namesi ve Papaz Grigor’un Zeyli*, (Çev. Hrand Andreasyan), (Not. Edouard Dulaurer), (Haz. Halil Yinanç), Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1987, s. 91.

Reşit Rahmeti Arat, “Kıpçak” maddesinde J. Marquart’ın derin araştırmasına rağmen *Kıpçaklar* ve bunlar ile birlikte olan diğer boyların birliktelikleri ve ilişkileri hakkında çok sarıh bir bilgiye sahip olmadığımızı söylemektedir.³¹

1.3.2. Kuman Adı

Pritsak’a göre “Kuman” Türkçe bir addır, gramer açısından “kuba”nın kolektif şeklidir ve “soluk / solgun (halk) ” anlamına gelmektedir.³² Nemeth’e göre *Kuman* ve *Kun* sözcükleri ortak bir kök olan *Kû* < *Kub* “sarı, renksiz, uçuk renkli” kelimesinden türemiştir.

Bizans kaynaklarında da kullanılan *Kuman* sözcüğünün anlamı “soluk, solgun, sarımsı”dır. Bu anlamlarla ilgili olarak *DLT*’de kuba sözcüğü geçmekte ve “kuba at” sıfat tamlamasıyla tanımlanmaktadır: “rengi, donu kumral ile sarı arasında olan at”³³

Kuman adı *Kıpçak* adı yerine de kullanılmıştır. Ruslar, Almanlar, diğer Batılılar ve Haylar tarafından verilen isimler de aslında “sarı, sarımsı, açık sarı, saman sarısı” anlamına gelmek kaydıyla *Kuman* adının tercümesidir. Macarlar “Kun, Kuman ve Paloç”, Ruslar “Polovtsı, Haylar “Chardeş-Hardeş”, Almanlar “Falon- Falb” isimlerini hep bahsedilen anlam karşılığı kullanmışlardır. Kısacası diğer milletler *Kuman* adını ve *Kuman Türklerini* kendi dillerinde “Sarışınlar” olarak isimlendirmişlerdir.³⁴

Kıpçak adı ve *Kuman* adı bazen birbirinin yerine bazen de *Kuman- Kıpçak* olarak birlikte kullanılmıştır. Dilin tarifi bakımından Kıpçak Türkçesi, Kuman Türkçesi başlığını da içine alabilecek Türkçenin tarihî dönemlerinden birinin adıdır.

Kıpçaklar tarih boyunca Avrasya, Doğu Avrupa ve Afrika’da çok geniş bir coğrafyaya yayılmışlardır. Batıların *Cumani*^a/*Comania* dedikleri bu bölge, İdil’den Özi’ye oradan da Balkan coğrafyasına kadar uzanır. Yaşadıkları muhitlerde silinmez izler bırakan Kıpçakların kalıcı ve siyasî bir birlik kuramamaları standart bir yazı dili geleneği oluşturmamalarına sebep olmuştur.³⁵

³¹ Reşit Rahmeti Arat, “a.g.m.”, *İslam Ansiklopedisi*, C. 6, İstanbul 1955, s. 714.,

R. R. Arat buradaki açıklamasını bu bibliyografya ile destekler: W. Bang, J. Marquart, *Ottotürkische Dialektstudien, II Über das Volkstum der Komanen*, Abh.d. K. Ges. D. Wiss. Zu Göttingen, NF, XIII, nr. I, 1914, s. 25-208.

³² Omeljan Pritsak, “a.g.m.”, (1995), s. 156-157.

³³ Besim Atalay, *a.g.e.*, C. III, s.217.

³⁴ Akdes Nimet Kurat, *IV- XVIII Yüzyıllarda Karadenizin Kuzeyindeki Türk Kavimleri ve Devletleri*, AÜDTCF Yay., Ankara 1972, s. 70.

³⁵ Hülya Kasapoğlu Çengel, “Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesi”, *Dil Araştırmaları*, S. 10 (Bahar 2012), s. 16.

Kıpçak Türkçesinin ilk dönemi olan Kuman Türkçesinin yegâne kaynağı olan Kodeks Kumanikus, XII.-XIV. yüzyıllarda Altın Orda Devletinin hakimiyetindeki Kırım Yarımadası'nda ticari faaliyetlerde bulunan Cenevizliler tarafından Latin alfabesiyle kaleme alınmış ve farklı bölümlerde Kuman Türkçesiyle kelime listeleri, bilmeceler ve metinlerden oluşmaktadır. Dönemin dil özellikleri hakkında bilgi sahibi olduğumuz bu tek yadigârın bilinen tek nüshası, Venedik Saint Marcus Kütüphanesi'ndedir.³⁶

1.3.3. Ermeni Adı ve Gregoryanlık

Ermeni adının ilk kez M.Ö. 6. yüzyılda Pers Kralı Darius'un kitabelerinde "Armenia" olarak yazıldığını görmekteyiz.³⁷ Bu kitabede sözcük "yukarı iller, yukarı memleket" anlamında kullanılmış olup³⁸ coğrafi bir ifadeyle yön adı için kullanılmıştır ve bir milleti ifade etmemektedir. Büyük İskender zamanına kadar Perslerin hakimiyetinde vilayet olarak idare edilen *Armenia*, İskender'in ölümüyle Partların yönetimine geçmiştir. Roma İmparatorluğu'nun valilerince iki yüzyıldan uzun süre yönetilen *Armenia* bölgesi, Sasan oğlu Erdeşir tarafından Partların hakimiyetlerine son verilmesiyle İranlıların yönetimine geçmiştir. Erdeşir'den sonra tahta çıkan I. Şapur, Roma İmparatoru'nu mağlup edince bölgeye Sasanîler hakim olmuştur. Bu çekişme daima sürmüş ve 440 yılında yapılan anlaşmayla *Armenia*'nın batısı Romalıların, doğusu İranlıların yönetimine girmiştir.³⁹

Roma- Sasanî mücadelesinin devam ettiği bu coğrafyada M.S. IV. yüzyılda Hristiyanlık yayılmaya başlamıştır. "Başta Akantankeğos ve Movses Khorenatsi olmak üzere Ermeni kaynaklarının ifadesine göre, Ermenistan'ın nihaî olarak din değiştirmesi tanınmış bir havarinin, Aydınlatıcı Krikor'un (Krikor Lusavoriç) eseriymiş."⁴⁰ Kral III. Dırtad zamanında Grigor Lusavoriç'in önderliğinde ve onun öğretileriyle büyük bir grup Hristiyanlığa intisab etmiştir. *Gregoryanlık* mezhebi etrafında birleşen bölge halkı yeni bir alfabe, dil ve edebiyat geliştirmiş ve bu birliktelik vasıtasıyla bulundukları coğrafyanın adıyla bir millet olarak anılmaya başlanmıştır.⁴¹

³⁶ Orçun Ünal, *Kodeks Kumanikus 1a-55a (Giris-Metin-Dizin)*, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010, s. VI.

³⁷ Rene Grousset, *Historie de l'Armenie des Origines a 1071*, Paris 1947, s. 74.,

Rene Grousset, *Başlangıcından 1071'e Ermenilerin Tarihi*, (çev. Sosi Dolanoğlu), Aras Yay, İstanbul 2005, s.73.

³⁸ Tuncer Baykara, *Anadolunun Tarihi Coğrafyasına Giriş I, Anadolu'nun İdarî Taksimatı*, Ankara 1988, s. 24.

³⁹ Esat Uras, *Tarihte Ermeniler ve Ermeni Meselesi*, Belge Yay., İstanbul 1987, s. 87.

⁴⁰ Rene Grousset, *a.g.e.*, 2005, s.118.

⁴¹ Mehmet Ersan, *Selçuklular Zamanında Anadolu'da Ermeniler*, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 2007, s. 2.

Gregoryanlığın, Hayların millî mezhebi olması ve Ortodoksluğun dışında tutulması dokuz yüzü yılların sonuna dayanır. Osetler inançları gereği Bizans'ın himayesine tâbî idiler ve yeni yapılmış Kars Katedrali'ni Grek usulüne göre takdis etmek istediler. Hay kralı Apas buna karşı çıktı ve Oset prensi Ber'in gözlerini dağladı. Bizans bunu Ortodoksluğa yapılmış bir hakaret sayarak kendi tebaası olan Haylara Ortodoksluğun kurallarını katı bir şekilde uygulatmaya başladı. Bu tavır *Gregoryanlığı* kabul etmemek ve Hristiyanlığın dışında bırakmak anlamına geliyordu. Bizans topraklarındaki göçmen Haylar Şirag ve Vanant şehirlerine doğru geri çekilmeye başladılar.⁴²

Bagratlılar Hanedanlığı'nın iki ayrı kolundan gelip iki krallık olarak yaşamalarına devam eden Haylar ve Gürcüler, Hristiyanlığın farklı mezheplerini benimsemişlerdir. Gürcüler, *Grek Ortodoksluğu*'nu tâbîyken Haylar, *Gregoryanlığa* sıkıca tutunmak⁴³ kaydıyla anlaşmazlık ve çekişmeye sebebiyet verecek şekilde mezheben birbirlerinden daima ayrılmışlardır. Ortodoksluk vesilesiyle Gürcüler ve Osetler arasındaki birlik beraberlik, Kraliçe Tamara'nın bir Osetle evlilik yapması sonucu, uzun yıllar birlikte yaşadığı ve ortak coğrafyayı paylaştığı Kıpçak Türklerini öncelikle devlet yönetimi olmak üzere söz sahibi oldukları her konuda safdışı etmiştir. Bunun sonucu olarak Gürcülerden uzaklaşan Kıpçaklar, mezheben safdışı edilmiş Gregoryan Haylara yaklaşmıştır.

Bu birlikte yaşam, coğrafi adlandırmanın ve dinî mensubiyetin de tesiriyle tarihî kaynaklardaki adıyla *Armenia* bölgesine yerleşmiş Haylar ve Kıpçak Türklerinin Gregoryanlık başlığı altında değerlendirilmesine ve genel bir coğrafi tabirle zaman zaman Ermeni olarak anılmasına sebebiyet vermiştir. Daha sonra bu durum kendilerini Hay olarak adlandıran kavme başka milletlerce Ermeni adının kullanılmasıyla terminolojik bir karışıklığa dönüşecektir.

Ermeni adının anlam alanındaki karmaşa Doğu Avrupa coğrafyasında oluşacak muhite de sirayet edecektir. Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi metinlerinde ve dolayısıyla bizim de metnimizde özel bir anlam kazanan “Ermeni” sözcüğü, metnin dizinindeki madde başında şöyle açıklanmaktadır.

⁴² Rene Grousset, *a.g.e.*, 2005, s. 477.

⁴³ Rene Grousset, *a.g.e.*, 2005,, s. 491.

Ermeni <F. Ermenī < Ar. Ermenī Ukrayna, Polonya, Moldovya, Romanya coğrafyalarındaki kolonilerdeki Kıpçak Türklerine sebebi belli olmayan bir şekilde verildiği düşünülen ancak kullandıkları alfabe ve yayılma sırasında beraber geldikleri Hay kolonisiyle ortak yaşamları ve ortak dinleri sebebiyle aldıkları isimdir. Bugün “Ermeni” adıyla anılan kavim kendileri için “Hay” sözcüğünü kullanırlar.

İncelenen metinde Ermeni kelimesi, Haylar için değil Hay alfabesiyle yazan, Hristiyan Kıpçak kolonisi için ve bazen de Gregoryanlığa ithafen dinî mensubiyet için kullanılmıştır.

Metnimizde terminolojik karışıklığa düşmemek ve artık yaygın tabirle “Ermeni, Armeno” olarak bilinen halkın kendini isimlendirmek için bu sözcüğü kullanmaması sebebiyle “Ermeni” adı metnimizdeki anlam alanından yola çıkarak, *Gregoryan Kıpçak Türkleri* için kullanılmıştır. Bugün “Ermeni” adıyla anılan kavim içinse “Hay” sözcüğü tercih edilmiştir çünkü Haylar kendileri için “Ermeni” adını kullanmayıp kendilerini Nuh’un torunu Hay’ın neslinden geldiklerini kabul ederek “Hay, Hayk” olarak adlandırırlar.⁴⁴ Günümüzde hala “Hay”, “Hayastan” ve “Hayoç” sözcükleri bugünkü edebî Hay dilinde “uyruklarını”, “ülkelerini” ve “dillerini” adlandırmak için kullandıkları sözcüklerdir.

Hristiyanlık tarihi incelendiğinde *Gregoryanlığın* Haylarla vücut bulduğu görüldüğünden *Gregoryanlık* Hayların millî dini olarak anılmaktadır. Bu sebeptendir ki *GMKT* metinlerinde “Ermeni” sözcüğünün kazandığı diğer bir anlamsa “Gregoryanlık”tır. “Lvov şehri Ermeni mahkemesi” ifadesiyle “Gregoryan kilisesi dinî mahkemesi” kastedilmektedir. Bu da ifadenin dinî mensubiyeti tanımladığının dikkate değer bir açıklamasıdır.

Hristiyanlık, Ortadoğu kökenli, semavî, tek tanrılı, İbrahimî bir dindir. İsa’nın adına atfen İsevîlik, memleketine atfen Nasrânîlik de denir. Hristiyanlık inancına sahip kişilere de Hristiyan denir.

Hristiyanlık tarihi boyunca yapılan konsillerde alınan kararlar mezheplerin şekillenmesini sağlamıştır. Bu konsillerde Roma ile birleşmiş doğulu konsil babaları, kutsal teslis ve kurtarıcı hakkında tüm hristiyanlar için ortak olan temel doğmaları

⁴⁴ Mehmet Ersan, *a.g.e.*, 2007, s. 1.

belirlemek üzere kararlar almışlardır.⁴⁵ Konsillerin toplanması doğu ve batı kiliselerinin bir araya gelmesini sağlamıştır.

İlk ayrılık Efes Konsili adıyla anılan üçüncü konsilde olmuştur. İskenderiye, İstanbul ve Antakya arasındaki rekabet sonucu Antakyalı Jean Nestorius'un görüşleri etrafında toplananlar bağımsız bir mezhep ve kilise olarak ayrılmıştır. Bu sebeptendir ki Asya'da Hristiyanlığın kesin kökeni Nasturîliğe dayanmaktadır.⁴⁶ İşte bu yüzden Hristiyan Türk halklarının çoğu Nasturîlikte birleşir. Romada hızlıca sönen Nestori doktrini doğuda gayretli misyonerlik çabalarıyla Hint'e ve Çin'e kadar yayılmıştır.⁴⁷ Dördüncü konsilde de Gregoryanlığın ayrılmasıyla ileride Türk dünyasını da etkileyecek yeni bir mezhep daha ortaya çıkacaktır.

Gregoryanların bağlı oldukları kilise Apostolik Kilisesidir. Gregoryanlık, Hayca ifadeyle “Hay Arakelagan Yegeğetsi (Հայ Առաքելաւորութեան Եկեղեցի)” ya da “Lusavoriçagan Kilisesi” vesilesiyle dünyadaki Hayların büyük bir çoğunluğunun üye olduğu dünyanın eski millî Hristiyan kiliselerinden biri olduğu söylenen mezheptir.⁴⁸

M.S. 451 tarihinde Gregoryanlığın ayrılacağı Kadıköy Konsili diye anılan yaklaşık altı yüz piskoposun katıldığı ekümenik konsil toplanmıştır. Ortodoks doktrini belirlemek üzere toplanan bu konsilde batı sadece beş piskoposla temsil edilmiştir.⁴⁹ Konsilde alınan kararlar etrafında bazı ayrılıklar ortaya çıkmıştır. Bu kararlar genel hatlarıyla şöyledir:

“İsa'da hem insanî hem de tanrısal özellikler bulunmaktadır. İsa Tanrı olarak baba ile aynı özden, insan olarak da günahlar hariç insanlarla aynı özdendir. Dolayısıyla Meryem sadece insan olan İsa'nın değil tanrı olan İsa'nın da anasıdır ve ona Tanrı anası anlamına gelen Theotokos denilmelidir. Bu farklı doğalar birleşmeden sonra hiçbir şekilde değişime uğramayıp kendi özelliklerini muhafaza etmişlerdir. Çarmıhta acı çeken İsa'nın sadece insanî doğasıdır, bu acı tanrısal doğaya dokunmamıştır.”

⁴⁵ Francis Dvornik, *Konsiller Tarihi İznik'ten II. Vatikan'a*, (çev. Mehmet Aydın), Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1990, s.1.

⁴⁶ Mark Dickens, “Nestorian Christianity in Central Asia”, 2011, s. 2.
http://www.oxuscom.com/Nestorian_Christianity_in_CA.pdf (20.5.2014)

⁴⁷ Francis Dvornik, *a.g.e.*, 1990, s.14.

⁴⁸ C.W. Dugmore, “It was the first nation to adopt Christianity as its official religion”, *The Journal of Ecclesiastical History*, Cambridge University Press, Gale Group, s.268.

⁴⁹ Francis Dvornik, *a.g.e.*, 1990, s.16.

Alınan kararlar genel itibariyle monofizit görüşü reddetmiş ve deofizit görüşe yakın görüşler ortaya koymuştur. Bu karara itiraz eden monofizit piskoposlar kendi bağımsız kiliselerini kurmuşlardır. Süryani Kadim, Kıpt (Mısır), Ortodoks, Etiyopia Ortodoks, Malabar Ortodoks(Hindistan) bu konsille ayrılmış monofizit kiliselerdir.⁵⁰ Bu vesileyle ortaya çıkan Apostolik Kilisesinin kurucuları Haylar, Ortodoksluğa bağlı ilk millî kilisenin sahipleri olmuşlardır. Bu sebeptendir ki Aziz Gregor Lusaworiçe şekil bulan ve onun adıyla anılan Apostolik Kilisenin hükmündeki Gregoryanlık daima Hay adının hakimiyetinde yer almaktadır. Uzun bir süre ortak coğrafyalarda yaşayan ve yayılma sırasında yola beraber düşen Kıpçak Türkleri de dinlerini kabul ettikleri Haylarla zaman zaman karıştırılmışlardır.⁵¹

Ortodoks ve Hay Kilisesine geçenler anadil olarak Türkçe'den başka bir dil bilmiyorlardı ancak Türk olmalarına rağmen mensub oldukları kiliselere isnad edilerek *Ermeni* adını taşıyıp zamanımıza kadar gelmişlerdir.⁵² Bu da metnimizdeki *Ermeni* adının Kıpçak Türklerine atfedilmesinin mensubiyetten çok dinî kabullenişin tesiri olduğunun tarihi seyirdeki başka bir göstergesidir.

Zamanla kendilerini *Ermeni* olarak adlandırmaya başlayan *Gregoryan Kıpçak Türkleri*, bu coğrafyada Kıpçak Türkçesinin varlığını devam ettirmişler⁵³, bunun neticesinde de hacimli bir yazılı miras bırakmışlardır.

Çalışmamıza konu olan metnimizin ve ait olduğu dönemin diğer metnlerinin dilini tarifen Ermeni Kıpçakçası ifadesi yukarıda anlattığımız sebeplerle bir karmaşaya yol açacağından metnimizin muhitine ve diline ithafen Türkçenin bu tarihî dönemine “Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi” demektediriz.

1.3.4. Kıpçaklar

Orta Asya bozkırlarıyla bunun devamı olan Güney-doğu Avrupa bozkırları tarihin kaydettiği en eski devirlerden beri Türklerin yaşadığı bir saha olmuştur. Bu coğrafya pek çok Türk boyunun bir arada yaşadığı bir yer olmasıyla beraber pek çok Türk devletinin de kurulması sebebiyle bir Türk kültür merkezi haline gelmiştir.

⁵⁰ Yakup Aygıl, *Turanlı Hristiyanlar*, İnkılap Yay., İstanbul 2003, s. 124.

⁵¹ Aleksander Garkavets, *Kıpçakskoye Slovar*, Almatı 2011.

⁵² Osman Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye, Siyasi Tarih, Alpaslan'dan Osman Gazi'ye (1071-1318)*, Turan Neşr., İstanbul 1971, s.197.

⁵³ Abdülkadir Öztürk, “Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesinin Yayılma Alanları”, *Gazi Türkiyat*, S. 8 (Bahar 2011), s.332.

Kıpçak Türkleri de bu geniş sahalara yayıldıkları için, Kıpçak Türkçesi birbirinden uzak coğrafyalarda, farklı dil ve kültür çevrelerinde gelişmiştir.

Orta Asya'dan batıya olan Türk hareketlenmesinin son büyük dalgasını meydana getiren Türk boylarından ilki Köktürk Kağanlığına dahil kütlelerden biri olan Peçeneklerdir. Cim ve Yayık (Emba ve Ural) nehirleri civarında bulunan Peçenekler, IX. yüzyılın ilk yarısında, Hazar-Oğuz ittifakı baskısına dayanamayarak, kalabalık küteller halinde İdil'i geçip, önlerinden sürüp yurtlarından çıkardıkları Macarların yerine, Don-Kuban bölgesine gelmişlerdi. Don'dan Özi'ye kadar olan bozkırlara yayıldılar.⁵⁴ IX.-XI. yüzyıllarda Doğu Avrupa coğrafyasında Peçeneklerle kaynaşmada batıya doğru yayılmanın son halkası da Kuman-Kıpçak Türkleridir.

X. yüzyılda Türk boylarının coğrafi yerleşimine baktığımızda İrtiş arasında Oğuzlar, Tobol ve İsim civarında Kıpçaklar, buradan Altaylar'a doğru Kimekler, Issık göl çevresinde de Karluklar bulunuyordu. Bunların doğusunda ise Sarı Uygurlar ve Kunlar yaşamaktaydı.⁵⁵

"Kıpçakların yayılma alanlarına baktığımızda, X.-XI. yüzyılda Kıpçak (Kuman) Türkleri, sınırları doğuda İrtiş ırmağından başlayarak Batı Sibirya'yı, Karadenizin kuzey bozkırlarını içine alan ve güneyde Kırım'dan Kuzey Kafkasya'daki Kuban ve Terek ırmaklarına kadar, kuzeyde Orta İdil sahasına kadar uzanan alanlarda yaşamakta idiler."⁵⁶

Batılılarca *Kuman* adıyla anılan, Müslüman kaynaklarında da *Kıpçak* adıyla anılan bu kavmi birlik aslında sonradan birleşen iki ayrı Türk boyudur.⁵⁷

Doğu kaynaklarında *Kuman* ismi daha çok *Kıpçak* olarak geçmektedir.⁵⁸ Kimek ve İmek adlarına da rastlanmaktadır. Köktürk Kitabelerinde bu adlara rastlanmamakla birlikte İrtiş nehrinden bahsedilse de bu coğrafyada kimlerin yaşadığı söylenmemiştir.

⁵⁴ İbrahim Kafesoğlu, *Türk Milli Kültürü*, Ötüken Yay., 16. Baskı, 1997, s. 179-180.

⁵⁵ Gülçin Çandarlıoğlu, *Sarı Uygurlar ve Kansu Bölgesi Kabileleri*, İÜ Ed. Fak. Yay., 1967, s. 17.

⁵⁶ Melek Özyetgin "Tarihten Bugüne Türk Dili Alanı", Chinese Academy of Social Science, SinoForeign Relationship Department of Institute of History, Beijing, China (23 Ocak 2006), s.8. <http://www.eurasianhistory.com/dat^a/upload/Ozyetgin.doc> (7 Haziran 2014).

⁵⁷ Ali Fehmi Karamanlıoğlu, *a.g.e.*, 1994.

⁵⁸ Zeki Velidi Togan, *Umumi Türk Tarihine Giriş*, C. I, İstanbul 1981, s.158.,

L.Rasonyi, *Tarihte Türklük*, (çev. Hamit Zübeyr Koşay), Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay., Ankara 1971, s. 136.,

İbrahim Kafesoğlu, *a.g.e.*, 1997, s. 175.

Arap kaynaklarındaysa İrtiş boyunda Kimeklerin yaşadığı ve Oğuzların kuzeyinde olmak kaydıyla gayet geniş bir bölgeye hatta batıda İdil ve Kama nehrine kadar yayılmış olduğu kaydedilmiştir.⁵⁹

X. yüzyılın ilk yarısında Oğuz-Yabgularıyla kuzeyden komşu olan Kıpçak Türkleri onlarla savaşarak devletlerini yıkıp onları güneye sürmüşlerdir. İşte bu Oğuzlar, Selçuklu devletinin temelini oluşturmaktadır. Özi boylarında Rus kavimleriyle komşu olan bu Kıpçaklar, daha çok Peçeneklerin bir kolu olarak bilinir. Bizim çalışmamıza konu olan Kıpçaklarsa, “Son-Kıpçaklar” olarak adlandırılmıştır.⁶⁰

Balkaş’tan İrtiş’e kadar olan bölgenin hakimiyetine sahip Kıpçaklar güneyden ilerleyen Kumanlarla birleşince iyice kuvvetlenip doğudan gelen Kitan baskısı ve otlak darlığı sebebiyle İdil nehri üzerinden batıya yönelmişlerdir.⁶¹ Esas Kıpçak kitlesinin İrtiş nehrinin batısına doğru kaymasıyla yaşam sahasını genişleten Kıpçaklar, daha sonraki yüzyıllarda daha geniş bir coğrafyayı kaplayarak en geniş yaşam alanına sahip Türk kavmi olarak karşımıza çıkacaktır.

Kumanlar 1017’de Kara-Kıtayların tazyikiyle batıya doğru yayılarak 1050’de Karadeniz’in kuzeyine Doğu Avrupa’ya yerleşmişlerdir ve 1061’den itibaren de Kıpçaklar Rus bozkırlarına da hakim olaya başlamışlardır. XI. yüzyılda giderek artan bu yayılma hareketleri sırasında Kama ve İdil nehirlerinin bulunduğu bölgeye gelen Kıpçaklar, burada yaşayan İdil Bulgarlarıyla karşılaşınca kendilerinden daha önce gelmiş olan Peçenek ve Uzlari da daha batıya sürerek, XI. yüzyıl sonlarında Karadeniz’in kuzeyine tamamen hakim oldular.

Böylece Karadeniz’in kuzeyinde daha önceleri “Mefâzetü’l Guziyye” olarak adlandırılan İdil boylarından Özi nehrine kadar uzanan saha Kıpçaklar sebebiyle “Deşt-i Kıpçak” olarak anılmaya başlanmıştır.⁶² Kıpçakların asıl sahası ise; Doğu’da İrtiş nehri ve Balkaş gölü ile bunların güneyinde kalan Harezmi sınırından, batıda Tuna nehrinin güneyine kadar uzanıyordu.

⁵⁹ Akdes Nimet Kurat, *a.g.e.*, 1972, s. 69.

⁶⁰ Fahrettin Kırzioğlu, *Yukarı-Kür ve Çoruh Boylarında Kıpçaklar*, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1992, s.89.

⁶¹ Mualla Uydu Yücel, “Kıpçaklar”, *İslam Ansiklopedisi*, C.25, s. 420.

⁶² Oğuz Ünal, *Türkiye Tarihine Giriş Horasandan Anadolu’ya*, Töre Devlet Yay., Ankara 1980, s.67., Osman Turan, *a.g.e.*, 1971, s. 5.

R. Rahmeti Arat, bu yayılmaya bağlı olarak Kıpçakları; Orta Asya Bölüğü, İdil-Yayık Bölüğü, Donetsk-Don Bölüğü, Aşağı Özi Bölüğü ve Tuna Bölüğü olarak beş gruba ayırdığını söyler.⁶³

1091’de Macaristan’a, 1092’de Lehistan’a giren Kıpçaklar 1093’de Bizans topraklarına başarılı akınlar yaptılar. Ruslarla ve Bizansların kışkırtması ile Peçeneklerle, Macarlarla mücadele ile geçen yarım asırlık zamandan sonra 1103’te Ruslara yenildiler. Bu yenilgiye kadar olan dönemin Karadeniz sahasında yaşayan Kıpçakların (Kuman) en güçlü dönemi olduğundan hem Bizans hem de Rus kaynakları etraflıca bahsetmektedir. Bu yenilgiden sonra dağılan Kumanlar, yerlerini doğudan gelen yeni bir Türk boyuna, Kıpçaklara terk etmişlerdir ve artık Kıpçak adı altında birleşen bu Türk boyları Avrupa’da Kuman adıyla anılmaya devam etmiştir. XII. yüzyıldan beri Kuman ve Kıpçak adları aynı Türk boyunu göstermektedir.

Prof. Dr. Fahrettin Kırzioğlu *Kıpçaklar* adlı eserinde İslamiyetten önce Kafkas coğrafyasında yaşayan Türk destanları, Hay, Gürcü, Yunan, Roma kaynaklarında Hazar, Barsel, Bulgar, Kamak, Vanand, Kuman/Kumuk gibi farklı isimlerle anılan bu uruğ ve boyların hepsine birden toplayıcı bir tabirle “İlk-Kıpçaklar” ve XI. yüzyıldan sonra doğudaki yeni göçlerle Karadeniz’in kuzeyine, Balkanlara ve Kafkasların güneyine yerleşenlere de “Son-Kıpçaklar” diyerek bir sınıflandırma yapmıştır.⁶⁴

Kıpçakların(Kuman) bir kısmı Kuban civarında yaşamaktaydı. Bunlar Kafkas kavimleriyle münasebette bulunmuşlardır. Buradaki Rus knezleri, Kıpçakların yardımını görmek ve onların içlerine girmek için Kıpçak kızlarıyla evlenmişlerdir. Kıpçak başbuğu Sarıhan’ın oğlu Atrak’ın kızıyla evlenen Gürcü Kralı Bagratlı II. David⁶⁵ ile Don-Kuban bölgesindeki Kıpçaklar arasında yakın ilişkiler kurulmuştur. Kıpçaklardan teşekkür eden 40.000 kişilik ordu Gürcüleri yaşadıkları zorlu coğrafyada güçlü kılmış hatta bu sayede Anadolu Selçuklularının hücumlarına karşı koymuşlardır. Don-Kuban bölgesinden ayrılanların arta kalanları Kırım bölgesine doğru hareket etmiş ve oraya yerleşmişlerdir.⁶⁶

XIII. yüzyılda Deşt-i Kıpçak sahasında Altan Orda Devleti’nin kurulmasıyla bu bölgede Türkleşme süreci hızlanmıştır. Bünyesinde Kıpçak unsurlarını barındıran Altan

⁶³ Reşit Rahmeti Arat, “a.g.m.”, *İslam Ansiklopedisi*, C. 6, İstanbul 1955, s. 714.

⁶⁴ Fahrettin Kırzioğlu, *a.g.e.*, s.81.

⁶⁵ Hrand Andreasyan, *Gürcistan Tarihi (Eski çağlardan 1212 yılına kadar)*, (Gürcüceden çev.: M.F. Brosset), Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 2003, s. 319

⁶⁶ Mualla Uydu Yücel, “a.g.m.”, *İslam Ansiklopedisi*, s. 421.

Orda Devleti XIII. ve XIV. yüzyıllarda en parlak devirlerini yaşamıştır. Harezm coğrafyasının da siyasi olarak Altan Orda Devleti'ne bağlanmasıyla Kıpçak Türkçesi en parlak dönemini yaşamış ve varlığını sürdürdüğü coğrafyalar da genişlemiştir.⁶⁷

XIII. yüzyılda meydana gelen hareketlenme Kıpçakların yaşadığı coğrafyaları da hem siyasî hem coğrafi olarak etkilemiştir. 1206 yılında Çinggis Han tarafından Türk-Moğol Devleti'nin kurulmasıyla birlikte Deşt-i Kıpçak olarak adlandırılan siyasî coğrafyada Türk boyları demografik olarak üstünlük kurmaya başlamış ve bu bölge XIII. yüzyıldan itibaren Türk boylarının hayat alanı olmuştur. Batu Han'ın 1237'de İdil Bulgarlarının üzerine yürümesiyle Kuman-Kıpçaklar da Batu Han'ın ordusunun önüne katılarak yerlerinden edilmiştir. Öte yandan Rusya'nın içlerine kadar giren bu orduya karşı Kıpçak Türklerinin başbuğlarından Köten ordusuyla büyük bir direniş göstermiş ancak başarısızlığa uğramıştır. 40.000 Kıpçak askeriyile Macaristan'a sığınan Köten, din değiştirmiş ve yerleştiği bölgedeki halkla kaynaşmıştır.⁶⁸

XIII. yüzyılın başından itibaren Türk-Moğol Devleti'nin stratejik yayılma planlarına bağlı olarak, Orta İdil bölgesine gelen Kıpçaklar İdil-Bulgar halkıyla kaynaşp bu sahanın Kıpçaklaşmasında önemli rol oynamıştır. Bunun sonucu olarak Bulgar Türkçesine karşılık Kıpçak Türkçesi bu sahaya nüfuz etmiştir. Macaristan, Balkanlar, Doğu Avrupa ve Kafkaslara kadar yayılan Kıpçaklar, bu coğrafyalarda da hem sosyal hem de siyasî olarak varlıklarını göstermişlerdir. Kıpçak Türkleri gittikleri ve yayıldıkları her sahada hakim unsur olmuş ve Türkleşme sürecini hızlandırmışlardır.⁶⁹

Altan Orda sahasında bulunan Kıpçak Türkleri bazı Moğol boylarının Türkleşmesinde önemli rol oynamıştır. Berke Han'ın İslamiyeti kabulüyle Altan Orda Devleti Türk-İslam devleti haline gelmiş ve Kıpçak unsurlarını da bünyesine alarak XIII. ve XIV. yüzyıllarda en parlak devirlerini yaşamıştır. Sınırlarını da genişleten ve Harezm sahasını da hakimiyetine alan Altan Orda devleti Kıpçak Türklerinin varlıklarını gösterdiği tarih sahnesindeki büyük bir Türk devletidir.

Büyük bir coğrafyada yaygın ve kalabalık bir Kıpçak nüfusuna sahip Altan Orda devleti Mısır-Suriye sahasındaki Memluk-Kıpçak devletiyle de daima ilişki içindedir. Hatta bu sahada Türk dilinin ve kültürünün güçlenmesine de önemli katkıları olmuştur.

⁶⁷ Melek Özyetgin, "a.g.m.", s.10.

⁶⁸ Akdes Nimet Kurat, *a.g.e.*, 1972, s. 96.

⁶⁹ Melek Özyetgin, *Ebu Hayyan, Kitabü'l-İdrak li Lisani'l-Etrak, Fül:Tarihi Karşılaştırmalı Bir Gramer ve Sözlük Denemesi*, KÖKSAV, Tengrim Türklük Bilgisi Araştırmaları Dizisi: 3, Ankara 2001, s.22.

Altan Orda devletinin kurucusu ui Han, küçük oğlu Batu Han ve ondan sonra yönetime gelen tüm hanlar Deşt-i Kıpçak sahasında başkentleri olan Saray ve sınırlarına dahil olan Kırım'ın Kefe, Ker, Sudak ve Azak limanlarının ticaret merkezi haline gelmesi için uğraş vermişlerdir. Bu dönemde Anadolu Selçukluları da Kırım'a ilgi duymuşlardır. Berke Han'ın teşvikiyle büyük bir grup Selçuklu Trk Kırım'a yerleşmiştir.⁷⁰ XV. yüzyılda Kırım Hanlığı kurulana dek Kırım Yarımadası Altan Orda hakimiyetinde kalmıştır.

Gürcüler ve Haylarla ortak coğrafyaları olan Kafkaslardan Anadolu yoluyla Romanya, Moldovya, Kırım güzergahından Doğu Avrupa'ya ilerleyen ve XVI. yüzyıldan itibaren özellikle Lvov ve Kamenets-Podolsk bölgesine yerleşen Gregoryan Kıpçak Türkleri bu bölgede yeni bir muhit meydana getirmişlerdir. Aleksander Garkavets, yaklaşık yetmiş ailenin Lvov'a gelip öncelikle şehirin dışındaki mevkilere yerleştiğini ve kısa zamanda şehir hayatında yer bulup kendi dillerini ve dinlerini taşıdıkları bu coğrafyada bir muhit oluşturduklarını söylemektedir.⁷¹ Ticaret hayatında oldukça başarılı olan geçimlerini bu yolla sağlayan Gregoryan Kıpçak Türklerinin hayatlarına dair bilgilerden dönem eserlerinde etraflıca bahsedilmiştir. Tutanaklarda eyiz olarak verilen Ankara ve Tosya moheri, farklı coğrafyalara ait çok çeşitli kumaşlar, Ankara'daki alacak makbuzundan bahseden belgeler ticar hayatın içinde olduklarını işaret eder. XVIII. yüzyılın sonuna dek özellikle Lvov ve Kamenets-Podolsk bölgesi olmak üzere bu coğrafyada yaşamış Gregoryan Kıpçak Türklerinin tarih Türkçenin metin kllyatını oluşturan edeb eserleri bölgenin hakim unsuru olarak var olduklarının bir kanıtıdır.

Kısacası Tarih Kıpçak Türkçesi XIII-XVII. yüzyıllar arasında yaygın olarak yaşadıkları bu geniş alanda; güney Rusya bozkırlarında, Mısır-Suriye olarak sınırlarını izebileceğimiz n Asya'da, Romanya, Moldovya ve Kırım'ı da kapsayan Doğu Avrupa sınırlarında ve Gregoryan muhiti olarak adlandırılan Haylarla ve Gürcülerle birlikte bulundukları Kafkaslarda ve daha sonra Anadoludan geçip gittikleri hususiyle Lvov ve Kamenets-Podolsk olmak üzere Ukrayna ve Polonya bölgesinde konuşulan ve yazılan edeb Türkçenin tarih seyri içinde yerini almıştır.

⁷⁰ Alan W. Fisher, *The Crimean Tatars*, USSR, California 1978, s. 2.

⁷¹ Aleksander Garkavets, *a.g.e.*, Almatı 2011.

1.3.5 Kıpçak Türkçesi

Kıpçak Türkçesini tarihî dönemleri bakımından üç dönemde incelemek gerekmektedir.

a. *Kuman Kıpçak Türkçesi*

Dönemin tek yazılı eseri Kodeks Kumanikus'tur. XIII. ve XIV. yüzyıllarda Altan Orda Devleti'ne bağlı Kırım Yarımadası'nda ticarî faaliyetlerde bulunan Cenevizliler tarafından Latin alfabesiyle kaleme alınmış ve farklı bölümlerde Kumanca kelime listeleri, bilmeceleleri ve metinlerini içeren değerli bir eser ve kaynaktır.

b. *Memlûk Kıpçak Türkçesi*

Memlûk Devleti döneminde XIV. ve XVI. yüzyıllarda Mısır ve Suriye'de ortaya konan eserlerin dilidir. Bu yazı dili Harezmi Türkçesinden çok az farklıdır ve Harezmi Türkçesi gibi Karahanlı ile Tarihî Doğu Türkçesi arasında bir geçiş dönemini temsil eder. Döneme ait pek çok eser mevcuttur.

c. *Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi*

XVI. ve XVII. yüzyıllarda özellikle Kamenets-Podolsk(Ukrayna) ve Lvov(Ukrayna) bölgesinde yoğun olarak yaşayan ve bu coğrafyada eserler vermiş Kıpçakların dilidir. Eserler Hay harfleriyle kaleme alınmıştır.

GMKT eserleri Altan Orda sahasının, Memlûk Kıpçakçasının ve Kodeks Kumanikus'un dil özellikleriyle pek çok ortaklıklar gösterir.⁷²

Kıpçak Türkçesi'nin çağdaş lehçelerdeki kolları edebî dil terminolojisi bağlamında Tatarca, Başkurtça, Kazakça, Kırgızca, Karakalpakça, Nogayca, Kumukça, Karaçay-Balkarca, Kırım Tatarcası, Romanya Tatarcası, Karayca'dır.

GMKT ses bilgisi ve gramer özellikleri açısından Karayca, Kumanca, Urum ve Kırım Tatarcasıyla benzerlik göstermektedir.⁷³

1.3.6 Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkleri

“Ortaçağ Gürcistan'ını anlatan *Kartlis Tskhovreba* (Gürcistan Tarihi) adlı eserin son zeylinde denilene göre, Peçenekler Osetlerin yakınında yaşardı... Ayrıca Jikler

⁷² Aleksander Garkavets, *Konvergentsiya Armyano- Kıpçakskogo yazıka k Slovyanskim v XVI-XVII vv*, Naukova Dumka, Kiev 1979, s.5.

Aleksander Garkavets, E. Hurşudyan, *Armenian-Qypchaq Psalter Written by Deakon Lussig From Lviv 1575/1580, Desht-i Qypchaq*, Almatı 2001, s. XX.

⁷³ Aleksander Garkavets, *Virmenio-.Kipchatski Rukopisi v Ukraini, Virmenii, Rosii: Katalog*, Kiev 1993, s.12.

vardı. Yıllar sonra Peçenekler ve Jikler Türkler tarafından yerlerinden edilince Peçenekler batıya doğru gittiler, Jiklerse Abhazya sınırına yerleştiler.”⁷⁴

Bozkırlarda yaşayan ve daima Ruz knezleriyle mücadele halinde yaşayan Kıpçak Türklerinin hristiyanlıkla tanışmasına, Osetler, Gürcü ve Haylarla ortak coğrafyada birlikte yaşamasına vesile olan Gürcü Kral II. David’dir.

II. David, Bagratlılar sülalesindendir. Bu hanedanlık M.S. 575- 619 ve 787-1015 yılları arasında hüküm sürmüş üç yüz dokuz şahıstan ibaret bir ailedir. Bu şahıslardan altmışı Gürcistan ve Kartli’de tahta çıkmış ve kral ünvanı taşımıştır.⁷⁵

II. David, “ağmaşanebeli” yani “bâni” veya ıslahatçı” lakabını taşıyan, Kartli ve Aphazya’nın 56. Kralı ve II. Giorgi’nin oğludur.⁷⁶ II. Giorgi zamanında zayıflayan Gürcü devletini tekrar güçlendiren David, ıslahatçı lakabını bu vesileyle almıştır. Bizans’ın doğu ellerindeki topraklarına sahip olan ve gitgide güçlenen Selçuklular, akınlarıyla Gürcüleri de zayıflatmış ve bölgede hakim olmaya başlamışlardır.⁷⁷ Sultan Melikşah döneminde topraklarının büyük kısmını ele geçirdiği Hay ve Gürcü halkı Selçuklulara vergi verir ve onların hakimiyetinde yaşar durumdadır.

XII. yüzyılda Hayların merkezi olan Urfa ve çevresi Haçlıların saldırılarına ve tahribatına maruz kalmıştır. Çok defa Türklerden yardım istemişlerdir.⁷⁸

II. Giorgi, daha on altı yaşında olan David’e 1089 yılında krallık tacını giydirdi. O kral olduğu vakit ülkesi ve halkı tarumar durumdaydı.⁷⁹

Kıpçak başbuğu Saruhan ölünce yerine oğlu Atrak geçti. Atrak’ın kızı Gürcü Kralı Bagratlı David ile evlendi. Bu vesileyle Don ve Kuban dolaylarındaki Kıpçaklarla Gürcüler hep münasebet içinde oldular. Hatta Kıpçaklar arasında Hristiyan olanlar bile görülmeye başladı.⁸⁰

Selçukluların en parlak çağında onlardan kaybettiği toprakları geri almak isteyen ancak alacak gücü olmayan Bagratlılar Hanedanlığının üyesi Gürcü Kral II. David bozkırlarda oturan Kıpçakları kayınpederi vesilesiyle ülkesine davet etmiştir.⁸¹ Rus

⁷⁴ Gulı Alasania, “Gürcistan Kıpçakları”, *Türkler Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yayınları, C.II, Ankara 2002, s.793-797.

⁷⁵ Hrand Andreasyan, *a.g.e.*, 2003, s. 183.

⁷⁶ Hrand Andreasyan, *a.g.e.*, 2003, s. 306.

⁷⁷ Hrand Andreasyan, *a.g.e.*, 2003, s. 306.

⁷⁸ Mehmet Ersan, *a.g.e.*, s.61.

⁷⁹ Hrand Andreasyan, *a.g.e.*, 2003, s. 310.

⁸⁰ M. F. Brosset, *Historia de Georgia*, San Petersburg 1849, s. 32-35.

⁸¹ Hrand Andreasyan, *a.g.e.*, 2003, s. 319.

akınlarından iyice bunalmış olan Kıpçaklar Osetlerin geçitinin emniyetini isteyerek bu teklifi kabul ettiler. 1118'de başbuğ Atrak ve beraberindeki 40.000 Kıpçak aile Kafkaslardan geçerek Gürcistana girip Çoruh ve Kür civarına yerleşmiştir ve ilk büyük hareket gerçekleşmiştir.⁸² Böylece Kıpçaklar Gürcülerin müttefiki olarak onlar için diğer Türk boylarıyla da savaşmışlardır.

II. David, Kıpçaklara aileleriyle beraber iyi bir yaşam sağlamıştı. 40.000 savaşçı Kıpçak Türkü yanında hepsi hristiyanlaştırılmış 500 kadar seçkin kölesi bulunuyordu. Kıpçaklar da günden güne Hristiyanlığa intisab ediyorlardı.⁸³

Ülkesine davet ettiği Kıpçak Türklerinden 40.000 kişilik mükemmel bir atlı ordu kuran Gürcü Kral David Selçukluları ülkesinden çıkarmış ve hatta Kıpçaklar sayesinde topraklarının sınırlarını genişletmiştir. Selçuklulara tâbi olan Müslüman Türklerin hücumlarına karşı koydukları gibi Şirvan, İran ve Hayastan'a başarılı seferler yapmışlardır.⁸⁴

1121'de Borçalı Çayı bölgesini de aldıktan sonra 1123'te ele geçirdikleri Tiflis'i Gürcü krallığının başkenti yaptılar. 1124'te İspir ve Oltu'ya kadar ilerlediler.⁸⁵ Kral David Sultan Melik Şah'ın öldürülmesiyle zayıflayan Büyük Selçuklu'nun otorite boşluğundan ve Haçlı seferlerinin sebep olduğu karmaşa ortamından yararlanmak istemiş ve Kıpçaklardan oluşturduğu güçlü ordusuyla da bu isteğinde başarılı olmuştur.

Kıpçaklar sadakatli ve güvenilir olmaları sebebiyle kral tarafından sevilip takdir görmüşler, askerî, idarî ve siyasî görevlerde önemli makamlara gelmişlerdir.⁸⁶ Kral David'in vakanüvisine göre, Kıpçakların Gürcü topraklarında yerleşmesi iyi bir şeydi çünkü ülkenin siyasî ve askerî hayatında önemli rol oynuyorlardı.⁸⁷

Kıpçakların Hristiyanlıkla tanışmaları da bu döneme rastlar. Bazı tarihçiler, David'in vakanüvisinin "Kıpçakların büyük çoğunluğu gün be gün Hristiyan oluyordu." şeklindeki ifadelerini fazla büyüterek, Kıpçakların Gürcüceyi kolaylıkla öğrendiğini ve hızla asimile olduğunu iddia etmektedir.⁸⁸ Bu ispatsız ve çok da kaydadeğer bir değerlendirme değildir.

⁸² İbrahim Kafesoğlu, *a.g.e.*, 1997, s. 191.

⁸³ Hrand Andreasyan, *a.g.e.*, 2003, s. 320.

⁸⁴ Zeki Velidi Togan, *a.g.e.*, C. I, İstanbul, 1981, s.160.

⁸⁵ Osman Turan, *a.g.e.*, 1971, s. 169.,

Hrand Andreasyan, *a.g.e.*, 2003, s. 324.

⁸⁶ M.Fahrettin Kırzioğlu, *a.g.e.*, s.29.

⁸⁷ Gulı Alasania, "a.g.m", s.793-797.

⁸⁸ Gulı Alasania, "a.g.m", s.793-797.

Gürcülerle bir arada yaşamdan öğrendikleri Hristiyanlığın Ortodoks mezhebini kabul ettikten sonra Kıpçakların bir kısmı Haylar vasıtasıyla Gregoryan mezhebine intisab etmişlerdir. Hayların millî mezhebi olan Gregoryanlığın kabulü, dönemi ve dili adlandırırken kullandığımız kıstaslardan biri olmuştur.

Kral II. David ölünce yerine sırasıyla Kral Dimitri, III. Georgi geçmiştir. Oğlu olmayan Georgi daha hayattayken kızı Tamara'ya (1184-1213) taç giydirip yönetimi ve kontrolü kendinde tutarak kızını kraliçe ünvanıyla krallığın başına geçirmiştir.

David'den sonra başa geçen torunu Kraliçe Tamara önce tanımadığı ve evlenmeye zorlandığı biriyle evlendi.⁸⁹ Kötü huylara sahip ve ahlaksız kocasından ayrılıp onu sürgün etti.⁹⁰ İkinci evliliğini Osetler kralının oğlu Bagratlılar sülalesinden David Soslan ile yaptı. bir Osetle evlenince yönetimde güç kazanan Osetler zamanla Kıpçakların elinden tüm devlet görevlerini almışlardır. Bu sırada Haylar ve Gürcüler arasında dinî bakımdan büyük bir anlaşmazlık yaşanmaktaydı. Gürcü devletinde gücü zayıflayan Kıpçaklar bu durum üzerine coğrafî olarak komşuları olan Haylara yaklaşmışlardır.

Bu iç içe yaşam Kıpçakların Haylardan etkilenecek Hayların millî mezhebi olan Ortodoksluğun Gregoryanlık mezhebine intisab etmelerine sebep olmuştur. Hay kiliselerine gitmeye ve Haylarla yaşamaya başlamışlardır ancak din değişikliği dil değişikliğine varmamıştır. Dillerini muhafazakâr bir şekilde korumuşlar böylece Kıpçak kimliklerini de kaybetmemişlerdir. Ermeni alfabesi denilen Hay yazısını da daha bu coğrafyada tıpkı Hristiyanlığı aldıkları gibi birlikte yaşamakla öğrendikleri aşîkârdır.

Tarihin hiçbir döneminde kendilerine Ermeni demeyen Haylarla Hayastan'da birlikte ve yerleşik bir yaşam sürdüklerini tarihî kalıntılar da ortaya koymaktadır. G. Alişan, R. Açaryan ve E. Hurşudyan'ın yaptığı incelemelere göre Hayastan'ın Şirak ilindeki Arıç köyünün eski adı Kıpçak'tır ayrıca XII. yüzyılda inşa edilen ve hala ayakta duran Kıpçakavank manastırı da Kıpçak Türklerinin Gregoryanlığı kabul edip burada bir yaşam alanına sahip olduklarının başka bir kanıtıdır.⁹¹

XIV. asrın ortalarına doğru, İlhanlıların zayıf düşmesinden istifade ederek, Gürcistan bağımsızlığını ilân etmek istemişse de, İlhanlılar ile Osmanlıları ayıran devir içerisinde Kara-Koyunlular ile Timur ve Ak-Koyunluların nüfuzu altına girmiştir.

⁸⁹ Hrand Andreasyan, *a.g.e.*, 2003, s.367.

⁹⁰ Hrand Andreasyan, *a.g.e.*, 2003, s. 371.

⁹¹ Aleksander Garkavets, *a.g.e.*, 2002, s.7.

Altan Orda ve Selçuklu akınlarıyla yayılma ve ilerlemeye başlayan Kıpçaklar ve Haylar Anadolu yoluyla Beserabya, Moldova ve Romanya'ya geçtiler. Kafkaslar üzerinden daha kısa bir mesafeden ilerlemektense Anadolu güzergahını seçmeleri elbette nedensiz değildi. Karadeniz ve Kafkaslar'a sürekli Türk akınları oluyordu ve stratejik olarak Kafkas geçitleri kapatılıp güvenli bölge oluşturulmaya çalışılıyordu bu sebeple kısa olmasına rağmen seçilen güzergah Kafkaslar istikameti olmayacaktı. Sonra daha da ilerleyip Ukrayna ve Lehistan'a yerleştiler ancak yolda Haylardan ayrıldılar. Haylarla birlikte karışık bir grup Hotin, Yassı, Soçeva ve Siret'te kaldı. Gregoryan Kıpçaklar Kamenets-Podolsk ve Lvov bölgesine yerleşmişlerdir. Hay dili konuşan Haylar Kıpçaklarla birlikte buraya gelmemiştir.⁹²

Gregoryan Kıpçakların Batı Ukrayna veya Lvov'a gelişleriyle ilgili farklı görüşler ileri sürülmektedir. Anadolu Selçukluları döneminde Anadolu'dan Kırım'a ve oradan da XIII. yüzyılda Lvov bölgesine gelinip yerleşildiği⁹³ düşünülmektedir. 1361'de ilk Gregoryan Kilisesi'nin burada kurulduğu bilinmektedir.⁹⁴ Bu görüşü destekler nitelikte Aleksander Garkavets'in de çalışmalarına konu olmuş açıklamalara rastlamaktayız. Bulundukları bölgede halen bir kısmının yaşadığı ve o dönemlere ait belgeleri muhafaza eden merkezlerin olduğu da söylenmektedir.⁹⁵

Hay alfabesiyle yazsalar da Kıpçaklar Haylar'dan daha yayılma sırasında ayrılmışlardır. Bu sebeptendir ki eserlerinde Hayca sözcüklerin baskın olarak yer almaması da eserlerin Ermeni Kıpçakçası diye anılmasının temelsiz bir yaklaşım olduğunu gösterir.

Töre Bitigi adlı eserde edebî dilleri için “kıpçak tili”, “tatarca”, “bizim til” ifadelerini kullanmışlardır.⁹⁶ Elimizdeki metinde ise “Ermenice” ifadesiyle Gregoryan Kıpçak Türkçesinin hususiyle Hay harfleriyle yazılmasının ifade edildiği sonucuna varmaktayız. Eserlerin hem söz varlığı hem de söz dizimi bakımından değerlendirildiğinde Hayca yani bugünkü söylemiyle Ermeniceyle alfabe dışında bir ortaklığa sahip olmadığı da açıkça ortadadır. Öyle ki dinî mahkeme olmasına rağmen yeminler, and içmeler, evlilik akitleri, vasiyetler vb. hepsi Kıpçak Türkçesiyle kaleme alınmıştır.

⁹² Aleksander Garkavets, *a.g.e.*, 2011.

⁹³ Tuncer Gülensoy, *Türkçe El Kitabı*, Akçağ Yay., Ankara 2000, s.299

⁹⁴ Aleksander Garkavets, *a.g.e.*, 2002, s.10.

⁹⁵ Erdoğan Altınkaynak, “Gregorian Kıpçakların Dil Yadigarları”, *Hoşgörü Toplumunda Ermeniler*, Erciyes Üniversitesi, C.2, 2011, s.67.

⁹⁶ Aleksander Garkavets, G. Sapargaliyev, *Töre Bitigi Armiyano Kıpçakskiy Sudebnik 1519-1594*, Almatı 2003.

Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi, Leh ve Ukrain dillerinin de egemenliğiyle XVII. yüzyıl itibariyle bu coğrafyalarda yaşamına devam edemeyip konuşurlarını kaybetse de verdiği eserlerle XVI. ve XVII. yüzyıllara damgasını vurmuştur. Eserlerin bir kısmının İkinci Dünya Savaşı sırasında saldırılarda yanıp kaybolduğu söylenmektedir. Bu görüşü savunanlardan biri de Grunin'dir fakat işin tuhafı odur ki yandığını söylediği kitaplardan birinci kitabı da kendisi neşretmiştir.⁹⁷

Bu kadar kısa gibi görünen dönemde dahi oldukça hacimli bir külliyata sahip Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesinin eserleri hem sosyal hayatı açıklayacak ve hem de döneme ışık tutacak niteliktedir.

1.3.6.1. Gregoryan Muhiti Kıpçak Türklerinin Sosyal, Siyasî ve Dinî Hayatı

1.3.6.1.1. Sosyal Hayat

Elimizdeki metinden yola çıkarak bu coğrafyada Gregoryan Kıpçakların kapalı bir sosyal hayat yaşadıklarını tespit etmekteyiz. Vasiyetnâmeler ve evlilik sözleşmelerinden yola çıkarak ilişkide oldukları, evlendikleri, mal alıp sattıkları herkes hep kendi cemaatlerindendir. Başka coğrafyalardan gelenlerle evlilik görülmemektedir.

Ticaret ve tarım yaptıklarını mal paylaşımında miras olarak kalan tarla, değerli mücevherler, ödünç verilmiş para, rehin alınmış mallar, kredi, ipotek, kira, faiz anlamına gelen söz varlığından tespit edebiliriz. Ayrıca tabakçı, dokumacı gibi mesleklerle işgal ettiklerinden metnimizde bahsedilmektedir.

Zanaatkar Gregoryan Kıpçaklar ticaret yaptıkları için geçimlerini sağlamakta güçlük çekmiyorlardı. Bulundukları coğrafya eskiden beri ticaret yoluydu ve büyük limanların merkeziydi. Metindeki geçen para birimlerinin çeşitliliği ticaretin hayatlarında önemli bir yer tuttuğunun kanıtıdır.

Din, sosyal hayatın bir parçası olarak birlikteliklerini sağlayan ve dilden sonra gelen ikinci unsur olmuştur. Bu sebeptendir ki dinlerini öğrendikleri Hayların alfabesini de dinleri gibi kutsal sayıp terk etmemişlerdir. Kiliselerinde Türkçe dua etseler de yazarken ve dinî terimlerde Gregoryanlığı öğrendikleri Hay izlerini yazılarıyla korumuşlardır.

Dualarını Türkçe eden Kıpçaklar kendilerine dinî sebeplerle Ermeni demişler ve pek çok araştırmacı tarafından bu isimlendirmeye Haylarla karıştırılmışlardır. Zamanla

⁹⁷ Aleksander Garkavets, *a.g.e.*, 2002, s. 6.

Slav etkisine giren dillerinde ilk dönem eserleriyle son dönem eserlerini karşılaştırdığımızda ortaya çıkan Türkçe sözcüklerin oranının fazlalığı Hay olmadıklarının kanıtı olmuştur.

Kısacası biz inanıyoruz ki Kıpçak Türkçesi konuşan ve temiz bir Türkçeyle oluşturulmuş ilk dönem eserlerinden sonra da Türkçenin söz varlığından tümüyle vazgeçmemiş Kıpçakların konuştuğu bu dönemin adına bunca ispattan sonra Ermeni Kıpçakçası diyebilmek imkansız olmaktadır. Söz varlığının seyri bunun en büyük kanıtıdır.

1.3.6.1.2. Siyasî Hayat

Metinde Ermeni adıyla anılan Gregoryan Kıpçaklar Lehistan-Litvanya Krallığının tebaâsıydı. Devletin resmî adı metnimizde de anılan adıyla “Reç Pospolita”dır.

Krallık, Leh soylularından oluşan, “seym” adı verilen ve yasama yetkisi olan bir parlamento ile yönetimi yürütüyordu. 1505 ilkbaharında Litvanya Kralı Alexander, Radom meclisi tarafından kabul edilen, Nihil novi nisi commune consensu (Ortak karara dayanmayan yeni hiçbir şey olamaz.)⁹⁸ şeklinde bilinen bir kanunu imzaladı. “Nihil Novi” kanunu yasama yetkisini kraldan Krakow’daki “Seym” adındaki meclise, diğer bir deyişle Lehistan Parlamentosu’na geçirdi.

Leh Krallığı Veliahtlığı ve Litvanya Knezliği arasında 1569’da yapılan Lublin anlaşmasıyla Kral Zigmunt bu idarî yapıyı değiştirmiş ve daha adil olacağını düşündüğü tek kral, tek meclis, tek yönetim sistemine geçmiştir.⁹⁹

Kral III. Zigmunt 1632’ye dek yönetimde kalmıştır. 1632-1648 tarihlerinde IV. Wladislav yönetimi devralmıştır. Metnimizin geçtiği dönemde yönetimde olan iki kral da metne konu olmuştur.

Üçüncü Zigmunt (31^a/29), (31^b/6), Vladislav dördüncü k’orol (14^a/3), padşah Vladislav (24^a/17)

⁹⁸ Alexandr Osipian, “Forgeries and Their Social Circulation in the Context of Historical Culture: The Usable Past as a Resource for Social Advance in Early Modern Lemberg/Lviv”, *Kyiv-Monula Humanities, Journal*, 1-(2014), s.100.

⁹⁹ Sabire Arık, *Kuruluştan XVII. Yüzyıla Polonya Tarihi*, Köksav Yay., 2010, s. 95.

1.3.6.1.3. Dinî Hayat

Ortodoksluğun Gregoryan mezhebini kabul etmiş Kıpçaklar dinî hayatlarına oldukça bağlıdır. Kabul ettikleri Hristiyanlığı sadece dinî değil sosyal bir olgu olarak hayatlarına dahil etmişlerdir. Bu sebeplerle Türkçe olmayan kişi isimleri almış, Gregoryan takvimi kullanmış ve yine dinî sebeplerle Hay alfabesiyle yazmışlardır.

Kilise hayatını önemser ve hayatlarının dahilinde tutarlar. Evlilik, miras, borç hukuku gibi tüm sosyal olaylar kilise etrafında yaşanmaktadır. Hristiyanlık geleneğindeki gibi evlilik mutlaka bir sözleşmeye tâbidir. Gregoryanlığı bu coğrafyaya gelmeden kabul ettiklerini söyleyen kaynakların yanında burada öğrendiklerini söyleyenler de yok değildir.

Gregoryanlığı nasıl ve ne zaman kabul ettikleri tartışılarsun din onlar için önemli bir birleştiricidir. Yaşadıkları coğrafyada bir cemaat olarak vücut bulmuş ve dinî eserler de oluşturmuşlardır. Bunlardan en bilineni de *Algış Bitigi*'dir.¹⁰⁰

1.3.7. Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi

Daşkeviç, Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesinin gelişimini üç dönemde inceler:

a.Sözlü Dönem: XIII. yüzyılın sonu ile XV. yüzyıl arası.

b.Yazılı Dönem: XVI. yüzyılın sonu ile XVII. yüzyılın ilk yarısı.

c.Dilin kaybolduğu dönem: XVIII. yüzyılın ikinci yarısı.¹⁰¹

Başlıkta anılan isimle nitelendirdiğimiz tarihî Türkçenin, XVI. ve XVII. yüzyıllara rastlayan yazılı dönemi en parlak dönemi olup eserlerin büyük kısmı bu dönemde kaleme alınmıştır. Tarihî Kıpçak Türkçesinin kollarından biri olan Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesinin konuşurlarıyla ilgili çeşitli düşünceler ortaya atılmıştır.

Bunlardan ilki kendilerine verilen isimlerdir. *Armeno-Coman*, *Armenisch-Kiptschaisch*, *Armeno-Qıpchaq*, *Armenian- Qıpchaq*, *Armyano-kıpçakskiy yazık*, *Armyano-polovetskiy yazık*, *Ermeni Kıpçakları*, *Kıpçak Dilli Ermeniler*, *Türk Dilli Ermeniler* hatta sadece *Ermeniler* denmiş olmasıdır. Genel olarak, konuyla ilgili araştırma yapmış olan E. Krımskiy, T. İ. Grunin¹⁰², Y. R. Daşkeviç, V. R. Grigoryan, O. Pritsak, E. Tryjarskiy, G. Alişan, R. Açaryan, E. Hurşudyan başta olmak üzere Rus,

¹⁰⁰ Nadejda Chirli, *Algış Bitigi: Ermeni Kıpçakça Dualar Kitabı*, Sota Yayınları, 2005.

¹⁰¹ J. R. Daşkeviç, "Armyano-Kıpçakskiy Yazık, Etapı istorii", *Voprosi Yazikoznaniya*, No:1, 1983, s. 94.

¹⁰² Timofey Grunin, *Dokumenti na polovetskom yazıke XVI v. (Sudebniye aktu Kamenets Podolskoy Armyanskoy Obşçim)*, Transkriptsiya perevod predislovie vvedenie grammatetskiy kommentariy i glossariy, Moskova 1967.

Ukraynalı, Hay ve Avrupalı araştırmacılar bu ifadeleri kullanmışlardır. Bunun sebebi Gregoryan Kıpçaklarla yakın coğrafyalarda yaşayan Ermeni kökenli Gregoryan ahalisini üstün kılmaya çalışmaktır.¹⁰³

Araştırmacılar bu bakış açısıyla eserlerde konuşulan dil için tespit edilmiş “Ermeniçe, Kıpçakça, Tatarça, Tatar tili, Bizim til” ibarelerini de birbirinden farklımış gibi anlatmışlardır.

Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi metinlerinden ilk defa bahseden Ukraynalı, 1871 doğumlu Krımskiy olmuştur. Krımskiy’e göre bahsedilen topluluk Ermenidir. Krımskiy’in verdiği bilgilere göre bugünkü Ukrayna’nın Batı kesimlerinde bulunan Ermeniler XIV. asırda Litvanya Tatarları, Karay kolonileri ve bir kısım Kumuklar ile birlikte yaşıyorlardı.¹⁰⁴

Krımskiy’den sonra onun öğrencisi olan Grunin, Gregoryan Kıpçak eserleri üzerinde çalışmış ve Kıpçak, Urum, Kırım-Tatar, Kırımçak ve Karaim Türkçeleri ile Gregoryan Kıpçak dilinin benzerliklerini anlatan bir tez hazırlamıştır.¹⁰⁵

1970’lerden bu yana bu alanda uzmanlaşan ilim adamları Edward Tyrjarski, Edmund Schütz, Omeljan Pritsak ve Jean Deny gibi isimler bu dili genel itibarıyla Ermeni Kıpçakçası olarak adlandırmışlardır.¹⁰⁶ Türkoloji literatürüne yerleşen bu ifade Garkavets, Clauson ve bizim de katılmadığımız görüşle dilin konuşurlarının Kıpçaklaşmış Ermeniler olduğunu anlatmaktadır.

Yukarıda adı geçen araştırmacıların tercih ettiği bu isimlerin tümü ne dönemi ne muhiti ne dili ne de onu konuşanları bütünüleyici olarak ifade etmediğinden yanlış veya eksiktir. Gregoryan Kıpçakların ortaya koyduğu bu eşsiz eserlerin Hay dilinin alfabesini kullanmak dışında bu dille başka bir bağı bulunmamaktadır.

Türkolog Sir Gerard Clauson, Kıpçakların Gregoryanlığı tespit edilemeyen bir zamanda kabul ettiklerini, Hay alfabesini de din gereği kullanmaya ihtiyaç duymuş olabileceklerini söylemektedir. Bunun yanında dilin temel söz varlığının ve biçim bilgisinin Kıpçak Türkçesinden müteşekkil olduğunu belirtir. Eğer bu dil Hayların

¹⁰³ Gülnisa Aynakulova, “Ermeni Kıpçaklar mı Gregoryan Kıpçaklar mı?”, *Millî Folklor*, S. 84 (2009), s. 116

¹⁰⁴ Erdoğan Altınkaynak, “a.g.m.”, 2007, s. 69

¹⁰⁵ Erdoğan Altınkaynak, “a.g.m.”, 2007, s.70

¹⁰⁶ İbrahim Arıkan, *Ermeni Harfleriyle Yazılmış Kıpçakça Zebur (Metin-Dizin)*, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep, 2006, s. 7.

konuştuğu Türkçe olsaydı söz varlığının temelini Hay dilinin oluşturacağını ve bu sözcüklerin oranının Türkçe sözcüklerden fazla olacağını söyler. ¹⁰⁷

Clauson'un görüşünden yola çıkarak bizim de desteklediğimiz görüşe göre Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi, Kıpçak Türklerince konuşulmuş, Hay alfabesiyle kaleme alınmış, Haylarla ortak yaşam ve dinî ortaklık sebebiyle daha çok dinî terimler olmak üzere Hay dilinden kelime alıntılanmış, yaşanan coğrafya sebebiyle de Slav dilinden söz varlığı bakımından çokça etkilenmiş Türkçenin tarihî bir koludur.

Dil hususiyetleri bakımından değerlendirilirse eserlerin Tarihî Kıpçak Türkçesinin yadigarları olduğu açıkça ortaya çıkacaktır. Biz hem dilin tarihî dönemini hem de muhiti kapsayacak biçimde Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi terimini tercih ve teklif ediyoruz.

1.3.7.1. Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi Eserleri

Gregoryan Kıpçaklar çok zengin bir yazılı miras bıraktılar. 1521-1669 yılları arasında yazılmış ve günümüze kadar muhafaza edilen 112 eser bulunmaktadır. ¹⁰⁸

Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi eserleri için yapılmış en kapsamlı çalışma Alensander Garkavets'e aittir.

Kıpçak Yazılı Mirası külliyyâtının I. cildi bu eserler için düzenlenmiş katalog çalışmasıdır. Katalog kitabı 2002 yılında Kazakistan Ulusal Bilimler Akademisi, Çokan Valihanov Tarih ve Etnoloji Enstitüsü, Uluslararası Avrasya Araştırmaları, Deşt-i Kıpçak Merkezi bünyesinde basılmıştır. ¹⁰⁹ Eser metin örnekleri dışında Rusça kaleme alınmıştır. Eserin kapağındaki künyede birinci cildin 1993 yılında Kiev'de Ermeni-Kıpçak Elyazmaları Kataloğu adıyla basıldığı gösterilmektedir. ¹¹⁰

Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesinin yazma eserleri Kiev'de, Lvov'da, Erivan'da, San-Petersburg'ta, Viyana'da, Venedik'te, Krakov, Varşova ve Vrotslav'da, Paris'te, Gerl'de ve Leyden'de muhafaza edilmektedir.

Bu eserler, tarihî vakayinameler, hukuk kitapları ve tutanaklar, filolojik eserler, edebî eserler, dinî eserler ve bilimsel eserler olmak üzere sınıflandırılabilir.

a. Tarihî Vakayinameler

¹⁰⁷ Sir Gerard Clauson, "Armeno-Qıpçaq", *Rocznik Orientalistyczny*, C. 34, S. 2, (1971), s. 8-9

¹⁰⁸ Aleksander Garkavets, E. Hurşudyan, *a.g.e.*, 2001, s. XIX.

¹⁰⁹ Aleksander Garkavets, *a.g.e.*, 2002.

¹¹⁰ Aleksander Garkavets, *a.g.e.*, 1993.

Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesiyle kaleme alınmış üç vakayiname tespit edilmiştir:

Kamenetsk Vakayinamesi

1430- 1652 tarihleri arasında Moldova ve hususiyile Kamenetsk-Podolsk coğrafyasındaki olaylardan bahsetmektedir. En dikkate değer bölümü Hotin Savaşı'dır. İlk kayıt 1611 tarihine aittir. Venedik ve Paris kütüphanelerinde iki nüshası bulunmaktadır.

Eser üzerinde G. Alişan, E. Schütz ve İ. Vasary çalışmışlardır.¹¹¹ Paris nüshasını¹¹² da J. Deny çalışmıştır.

Venedik Vakayinamesi

G. Alişan tarafından çalışılarak bilim dünyasına tanıtılmıştır. Paris Millî Kütüphanesinde olan nüshasını J. Deny de çalışmıştır. Oldukça kısa ve kopuk bilgiler veriyor olmasına rağmen orijinalliği bakımından değerlidir.¹¹³

Polonya Vakayinamesi

Y. Daşkeviç ve E. Tryjarski'nin çalışmalarıyla tanınmaktadır. 16. yüzyılda geçen olayları konu almaktadır.¹¹⁴

b.Hukuk Kitapları ve Tutanaklar

Ceza hukuku ve vatandaşlık haklarını içeren Mihitar Goş'un *Sudebnik* adlı eseri 1523'de Kıpçak Türkçesine tercüme edilmiştir. *Töre Bitigi* adıyla bilinen bu eser GMKT için önemli bir dil yadigarıdır. Eserde konuşulan ve yazılan dile ait "kıpçak tili", "tatarca", "bizim til" ibareleri geçmektedir. Temiz bir Kıpçak Türkçesiyle kaleme alınmıştır. Paris¹¹⁵, Viyana¹¹⁶ ve Vrotslav¹¹⁷ nüshaları mevcuttur.

Gregoryan Kıpçaklar dinî ve resmî faaliyetlerini ve sonuçlarını belgeleriyle beraber kayıt altına alıyorlardı. Lvov'da doğum, dinî işlemler ve mahkeme kayıtlarına dair özel defterler tutulmaktaydı. Lvov(Ukrayna) Devlet Arşivlerinde bahsedilen belgelerin sayısı oldukça fazladır.

¹¹¹ Venedik, Mekh. Kütüphane, Elyazması No:1700, 169 s.

¹¹² Paris, Millî Kütüphane, Arm. 194, bir parçası, 34 s.

¹¹³ Aleksander Garkavets, *a.g.e.*, 1993, s. 13.

¹¹⁴ Aleksander Garkavets, *a.g.e.*, 1993, s. 13.

¹¹⁵ Paris Millî Kütüphane, No: 176

¹¹⁶ Viyana Mekh. Kütüphanesi, Elyazması No: 468

¹¹⁷ Polonya Vrotslav Ossolinski Millî Enstitü Kütüphanesi, No: 1916/II

1609'da Edirne'de, 1615'te Lvov'da yazılmış GMKT'ye ait iki adet borç belgesi Ukrayna Devlet Kütüphanesinde tespit edilmiştir. Bu belgeler Y. Daškeviç ve E. Tryjarski tarafından çalışılıp yayımlanmıştır. Bu belgelerin pek çoğunun yazıldığı dönemde Leh diline de tercüme edildiğini kataloglardan tespit etmekteyiz.

Vasiyetnameler, ticarî muameleler, cenaze masrafları, alım-satım belgeleri, miras paylaşımı gibi başlıklarda değerlendirilebilecek çok sayıdadır.

GMKT ile kayıtlar en uzun süre Kamenetsk-Podolsk'ta tutulmuştur. En son kayıt 18 Aralık 1669 yılına aittir.

Kiev Tarihî Tutanaklar Arşivinde, 486 numarada kayıtlı 1559-1567 tarihli tutanak defteri İ. Grunin tarafından yayımlanmıştır. Aynı arşive 4395 numarada kayıtlı deftere ait iki belgeyi de M. Bjskyants yayımlamıştır.

Viyana ve Venedik Mekhitarist Kütüphanelerinde, Kamenetsk-Podolsk ve Lvov Dinî Mahkemelerine ait çok sayıda tutanak defteri bulunmaktadır. Varşova(Polonya), Lvov(Ukrayna) arşivlerinde de pek çok orjinal belge bulunmaktadır.

Üzerinde çalıştığımız elyazması metin de Lvov Kıpçak Dinî Mahkemesi'ne ait Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesiyle kaleme alınmış 1630-1642 tarihlerini kapsayan bir mahkeme tutanağı defteridir. Venedik Mekhitarist Kütüphanesinin 1788 numaralı elyazmaları bölümünde kayıtlıdır. Kaynaklardan varlığını öğrendiğimiz eser Aleksander Garkavets'in özel arşivinden temin edilmiştir.

c. *Filolojik Çalışmalar*

GMKT ile kaleme alınmış beş sözlük, iki dilbilgisi kitabı tespit edilmiştir.

Tercüme yoluyla hazırlanmış sözlükler muhtemelen, Lvov'da hazırlanmıştır. Bunlar, Lvov Üniversitesi Kütüphanesinde No:51'de kayıtlı elyazmasının I. bölümünde, San-Petersburg'ta M.E. Saltikov-Şçedrin adında Devlet Kütüphanesinde Erm. Elyazması bölümünde No: 8'de, Viyana Millî Kütüphanesinde Elyazması bölümünde No:311'de, Viyana'da Ermeni Mekhitarist Kitaplığında Elyazması No:84'te kayıtlıdır.

d. *Edebî Eser*

İstoriya Mudrogo Hikâra adlı didaktik eserin GMKT ile kaleme alınmış şekli mevcuttur. Dönemin tek edebî eseridir. Viyana Mekhitarist Kitaplığında 468 numarada kayıtlıdır. J. Deny ve Tryjarski tarafından yayımlanmıştır.

e.*Dinî Eserler*

Bu konuda eserlerin sayısı oldukça fazladır. Sosyal hayatın kilise çevresinde şekillendiği ve dinî münasebetin kuvvetli olduğunu bildiğimiz Gregoryan Kıpçakların bu konularda eserler vermesi şaşırtıcı değildir. Kütüphane kayıtlarıyla verdiğimiz metinler pek çok araştırmacının dikkatini çekmiş Tryjarski, Schütz, Hurşudyan bu alanda yayın yapanların belli başlılarıdır.

Zeburlar

1. Krakow, Chartorsky Müzesi, 3546/III	262 y. / 524 s.
2. Viyana, Millî Kütüphane, Cod. Arm. 13	212 y. / 424 s.
3. Venedik, Mekh. Kütüphane, 11	316 y / 632 s.
4. Venedik, Mekh. Kütüphane, 81	? /?
5. Venedik, Mekh. Kütüphane, 359	316 y. / 632 s.
6. Venedik, Mekh. Kütüphane, 1817	354 y. / 708 s.
7. Paris, Millî Kütüphane, Arm. 5	202 y. / 404 s.
8. Gerla, Romanya, Bölge Müzesi, ms. 6	? /?
9. Erivan, Matenadaran, 2267, bir parça	10 y. / 20 s.

Dua Kitapları

1. Krakow, Chartorsky Müzesi, 2412	/ 426 s
2. Viyana, Mekh. Kütüphane, 143	283 y. / 566 s.
3. Viyana, Mekh. Kütüphane, 525	200 y. /400 s.
4. Leiden Üniversitesi Kütüphanesi	/ 168 s.
5. Erivan, Matenadaran, 2267	2 y. / 3 s.
6. Erivan, Matenadaran, 2403	211y. / 422 s.

Din Adamlarının Hayatlarını Konu Alan Eserler

1. Viyana, Mekh. Kütüphane, 536	127 y. / 254 s.
2. Viyana, Mekh. Kütüphane, 468, bir parçası	32 y. / 64 s.
3. Paris, Millî Kütüphane, Arm. 194, bir parçası	41 y. / 82 s.

Vaaz Metinleri

1. Varşova, Int Şarkiyat, # 6	101 y. / 202 s.
2. Viyana, Mekh. Kütüphane, 479	216 y. / 432 s.
3. Viyana, Mekh. Kütüphane, 480	239 y. / 478 s.
4. Viyana, Mekh. Kütüphane, 481	152 y. / 304 s.

Aziz Paul'un Mektupları

1. Venedik, Mekh. Kütüphane, 446	143 y. / 286, s. ¹¹⁸

¹¹⁸ Aleksander Garkavets, (<http://198.62.75.1/www1/pater/source/armeno-qvpchaq.html>), (1.6.2014).

2. ÎNCELEME

2.1. METNİN YAZIM ÖZELLİKLERİ

Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesinde en önemli konulardan biri de yazımdır. Türkçenin farklı bir alfabeye yazıya geçirilmesi hem imlânın hem de dilin tarihî ses gelişiminin tayini açısından önemlidir.

Bu dönem metnlerinin genel yazım hususiyetlerini değerlendirmek için metnlerin büyük bir kısmının açığa çıkmasını, bunların transkripsiyon ve transliterasyon çalışmalarıyla okunup araştırmacılara sunulmasını bekliyoruz.

Üzerinde çalıştığımız mahkeme tutanaklarından yola çıkarak yazım konusundaki dikkate değer hususlar değerlendirilecektir.

2.1.1. Yazma Dair Genel Özellikler

Metinde tam bir yazım birliği bulunmamaktadır. Yazıcının değişen imlâsı yüzünden başka fonetik sonuçlar çıkarmak güçtür.¹¹⁹ Metnin farklı yazıcılar tarafından kaleme alınması yazımdaki farklılıkların temelini oluşturmaktadır çünkü bu yazıcıların her biri aynı donanıma sahip değildir. Aslen papaz tarafından tutulan tutanaklar bazen onun öğrencileri veya diğer yardımcıları tarafından tutulmuştur. Üstelik dava esnasında söylenenlerin aynı anda yazılı hale getirilmeye çalışılması da farklılıklar görülmesine sebebiyet vermiş olabilir.

Farklı yazımların nedenlerinden biri de Hay alfabesinin Türkçenin ünlülerini karşılamak için yeterli olmamasıdır. Ünlüler bahsinde bu konu etraflıca anlatılmıştır. Bunun yanında ünsüz harfler de ihtiyaçtan fazladır. Türkçe'deki tek bir ünsüz için birden çok ünsüz harf bulunuyor olması imlâdaki farklılıkların en büyük sebebidir.

2.1.2. Sözcüklerin ve Eklerin Yazımı

Metinde bir yazım tutarsızlığı söz konusudur. Bu tutarsızlık sadece Türkçe kelimelerde değil alıntı sözcüklerde de karşımıza çıkmaktadır.

Aşağıda ünlü ve ünsüzlerin durumuna göre göre beş farklı şekilde yazılmış olan sözcük Hayca bir sözcüktür:

awakerêc (33^a/34), awakerêc (16^b/8), avakerêc (36^b/24), awakerêc (27^b/7),

avakerêc (34^a/24)

¹¹⁹ Edward Tryjarski, "Ermeni-Kıpçak Dilinde Yazılmış Olan Meteorolojik ve Müneccimlikle İlgili Tahminler", *Bilimsel Bildiriler*, Türk Dil Kurumu Yay., 1972, s. 309.

Farklı dillerden alıntılanmış sözcüklerin ünlü ve ünsüzleri bakımından değişken yazımlarına ait örnekler de aşağıda sıralanmıştır.

tenor (10^b), teñor (13^a/16), t'enor (28^b/19)

Kiyöv (29^a/16), kiyöv (27^b/31), k'iyöv (23^b/20)

K'irkoşa (5^b/10), Kirköşa (24^b/3), K'irköşa (27^a/28), K'irköşa (37^a/21)

Hay yazı geleneğinin bir özelliği olan “ı” sesinin yazımındaki tasarruf, kök hecedeki “ı” seslerinin yazılmaması olarak karşımıza çıkar. Bu gibi durumlarda metin tamiri yöntemi uygulanmıştır. Biz metni çevriyazıya aktarırken bunu [ı] olarak işaretleyip tamir ettik.

Bu durum ilk hece dışındaki hecelerde de görülmektedir.

h[ı]zının (2^b/2)¹²⁰, açh[ı]ç (14^b/33), h[ı]z[ı]l (35^b/13)

Bu hususiyet “+lıh” ekine de sirâyet etmiştir. Metindeki yazımlar “[ı]h” olarak çevriyazıda gösterilmiştir.

Tek heceli sözcüklerde de kök hecedeki “ı” sesini yazmama temâyülü vardır. Eğer bu, Pritsak’ın teşhisindeki gibi değişken sesleri yazmamak olsaydı bu kadar yaygın görülmezdi.

k[ı]l – (3^b/22), ç[ı]h – (21^b/17), h[ı]z (25^b/28)

Aynı sözcükte ünlünün hem yazıldığı hem de yazılmadığı örnekler vardır. Yazıcıların genel temâyülü “ı” ünlüsünü yazmamak yönündedir.

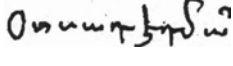
ağal[ı]h (17^b/23), ağalıh (14^b/30); atal[ı]h (6^a/4), at'al[ı]h (25^b/29), atalıh (6^a/2)

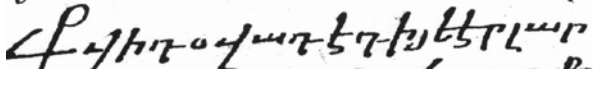
Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü üzere yazımdaki değişkenlik oldukça dikkate değer bir durum arz etmektedir.

Aynı durum “bilä” sözcüğünün yazımında da görülmektedir. Hem “bilä” hem de “b[ı]lä” şekilleri birlikte kullanılmaktadır.

¹²⁰ “ı” sesiyle yazılmış haline metinde rastlanmamıştır.

Yardımcı fiillerin yazımı da ayrı bir hususiyettir. Özellikle alıntı kelimelerin yardımcı fiillerle kullanımında tam bir düzen olmasa da genellikle bitişik yazım tercih edilmiştir.

oddatetmä (2^b/11)

kvitovatetiyêrlär (4^b/18)

Aynı kelimenin farklı yazımlarının olması tam bir yazım birliği olmadığının göstergesidir. Biz metnimizde isim ve yardımcı fiili ayrı olarak çevriyazıya aktardık.

vilyat etip edi (3^a/10), kvitovat etiyirbiz (21^b/26)

2.1.3. Sayı Sözcüklerinin Ve Rakamların Yazımı

Sayı sözcüklerinin ifadesinde sadece Türkçe sözcükler kullanılmıştır.

h[1]rh (31^a/2), hırh (31^a/7), igirmi (31^a/7), dört yüz igirmi (32^b/16)

Rakamlarda çok büyük oranda Latin yazı geleneğinin imlâsı kullanılmıştır. Özellikle tarihlerde ve bazen rakam yazmak için Hay yazı geleneğindeki sistem tercih edilmiştir. Bu sisteme göre her harfın bir rakam değeri vardır.

ω (13^b/17): 1 rakamı için kullanılmıştır.

Rakam Hay sisteminde yazılıp üzerine Türkçe ek de alabilmektedir.

hşär.: (Hay sayı sisteminde <=70) Yetmişer (35^b/3)

iě. : (Hay sayı sisteminde h b =25) Yirmi beş sayısının rakam karşılığı.

Metinlerde tarih için Hay sistemiyle yazılan rakamlar Gregoryan takvimini ifade etmektedir. Gregoryan takvimi, üzerine 551 eklenmek suretiyle Miladî takvime çevrilir.

Harfle ifade edilen rakamlar, “çevriyazı” bölümünde Latin sistemli rakamlarla ifade edilmiştir. Hay sisteminde yazılan tarihler “tercüme” bölümünde Miladî karşılıklarıyla yer almıştır.

2.1.4. Noktalama İşaretlerinin Yazımı

Metnin yazıcıları noktalama işaretlerini işlek olarak kullanmamıştır. Temiz ve okunaklı olarak yazılan metinde noktalama önemli hususiyetlerden değildir. En sık kullanılan noktalama işareti kısaltma işaretidir. Ünsüzlerinden bazıları yazılarak kısaltması yapılan sözcüğün harflerinin yukarı kısmına harflerin üzerinde devam eden bir çizgi çekmek kaydıyla kısaltma yazılmış olur.

Yazının iptal edilen bölümleri satırın üzeri tek çizgiyle çizilerek veya çıkarılacak olan bir metin parçasıysa üzeri yan çizgiyle çizilerek gösterilmiştir. Biz de çevriyazıya aktarırken bu bölümü “| |” işaretleri arasına alarak okuduk.

Sayfa yanlarına yazılan bölümler derkenar olarak değerlendirilip “< >” işaretleri içinde okunmuştur. Bu kısım daha sonra cümledeki ilgili kısma yerleştirilmiştir.

İki satır arasında kalan eklemeleri “- -” işaretleri arasına alarak satırda dahil olması gereken kısma eklemek kaydıyla okuduk.

Türkçenin Hay harfleriyle yazılırken Hay yazım hususiyeti olan “i” sesinin yazılmaması veya yazım hatası sebebiyle eksik yazılan harfleri de “[]” işaretleri içine yazarak metni tamir ettik.

2.1.5. Kısaltmaların Yazımı

Kayıtların konuşma esnasında hızlıca yazıya geçirilmesi veya Hay yazı geleneği sebebiyle yazıcıların çokça kısaltma kullandıkları düşünülebilir. Kısaltmaların yazımı genellikle sabittir ancak bazı kısaltmaları çözmek oldukça zordur. Tryjarski de bu alana ait eserleri incelemenin güçlüklerini sayarken kısaltmaların çokluğundan bahsetmiştir.¹²¹

Kısaltmalar yapılırken ünlülerin yazılmayıp ünsüzlerin korunması tercih edilmiştir. El yazması metinde kısaltmalar “üst çizgi” işareti ile gösterilir. Kısaltmanın yanına gelecek ekler ise kısaltma unsuruna bitişik yazılır. Bu unsurlar çevriyazıya aktarılırken esas metindeki şekli korunmuştur.

k. a. b. : Korol anım biyliği yapısının metindeki kısaltılmış hali, majesteleri kral anlamında. (14^a/17)

¹²¹ Edward Tryjarski, “a.g.m”, 1972, s. 309.

an. biylik.iniñ (4^a/23)

AD <Lat Anno Domini ibaresinin kısaltması. (3^a/4)

pn. <Slv →**pan** sözcüğünün metindeki kısaltılmış hali. (26^a/20)

2.1.6. Ünlülerin Yazımı

Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesine ait ve çalışmamıza konu olan metnimizde “a, â, ä, ę, ě, ê, ı, i, o, ȳ, ô, ö, u, ü” olmak üzere 15 ünlü harf kullanılmıştır:

A

u alfabenin ilk harfidir. Müstakil a sesi için kullanılmış olup ses değeri açısından da Türkçenin a sesine tekabül eder. Kelime kökünde de eklerde de kullanılmaktadır. Yazımda kalınlık incelik uyumu esasına uyulmaması sebebiyle “a” olarak yazılan ses uyum dahilinde okunmuştur. Kelime ince ünlü ile son bulmuşsa ekleri de ince okunacağından a yazılan ses ä olarak çevriyazıya aktarılmıştır.

Hay alfabesinde her harf bir sayıya tekabül eder, sayılar için ayrı bir rakam yazımı yoktur. U harfinin sayı değeri 1’dir.

Â

uĭ, uĭĭ harfleriyle yazılan “â” sesi genellikle yabancı dilden alıntılanmış çift ünlüyle yazılan sözcüklerde kullanılmıştır. Aleksander Garkavets’in hazırladığı *Kıpçakskiy Slovar* adlı sözlükteki yabancı sözcüklerin yazımına riayet edilerek iki ünlü arasında kalmayan “ëa **ĭuĭ**” harfleri “â” ile çevriyazıda gösterilmiştir.

Ä

u şeklinde gösterilen harf ä olarak çevriyazıda gösterilmiştir. “ögütlä-, bermäs” gibi kelimelerde kullanılan bu ä sesi örneklerde de görüldüğü üzere eklerde karşımıza çıkmaktadır. Eklerde e harfi hiç yazılmadığı için a harfiyle gösterilen ses uyum dahilinde okunup ä harfiyle çevriyazıya aktarılmıştır.

Deny, Grunin, Schütz, Daşkeviç ve Tryjarski transkripsiyonlu okumalarında bu ses işaretini kullanmamıştır. Dolayısıyla yaptıkları okuma transkripsiyondan çok transliterasyon niteliği taşımaktadır. Aleksandr Garkavets ise bu sesi kullanmış ve

metinlerin Türkçe olması hususiyle de kullanılmamasını yanlış bulduğunu ifade etmiştir.

Ё

Ё alfabenin yedinci harfidir. “ё” şeklinde çevriyazıya aktarılan bu ses Türkiye Türkçesindeki “kapalı e” sesine tekabül eder. Sayı değeri 7’dir. Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesinde bu harfi sadece kelime kök ve gövdelerinde görmekteyiz. Harfin çekim eklerindeki kullanımınaysa rastlanmamıştır. Aleksander Garkavets bu sesi “e” işaretiyle vermiştir. Biz de kelime başında “ye” okumasıyla karışmaması için “ё” harfiyle gösterdik.

“Genel Türkçedeki kapalı é ünlü sesi meselesi üzerindeki tartışma ve incelemelerde Göktürk, Eski Uygur ve Arap alfabeleriyle yazılmış metinlerden örnekler seçildiği halde, XIV. yüzyılda Latin alfabesiyle yazılmış Codex Cumanicus metninden örnekler bugüne kadar göz ardı edilmiştir. K. Grønbech yayınladığı Codex Cumanicus sözlüğünde kapalı é ünlü sesini göstermezken, Sir G. Clauson ise Etimolojik sözlüğünde kapalı é ünlü sesini transkripsiyonlar.

Codex Cumanicus üzerinde bugüne kadar çalışmış olan H. J. Klaproth, G. Kuun, W. Radloff, W. Bang, V. Drimba, D. Monchi-zadeh, A. Bodrogligeti, J. Németh, A. Tietze, M. Mollova , A. von Gabain, A. Caferoğlu, S. Çağatay, A. N. Garkavets, L. Ligeti, L. Rásonyi, P. Golden ve başkaları Codex Cumanicus metninde kapalı é ünlü sesinin her zaman Latince e harfiyle yazıldığını, buna karşılık geniş e ünlü sesinin ise, çoğunlukla Latince a harfiyle, bazen de e harfiyle yazıldığına dikkati çekmişlerdir.”¹²²

Ê

“Ê” şeklinde gösterilen “ê” harfi Türkçe kelimelerde özellikle şimdiki zaman ekinde “êê” seslerinin çift ünlü yazımına karşılık uzun ses olarak tayin edilmiştir.¹²³

Ë

¹²² Timur Kocaoğlu, “Tarihi Türk Lehçeleri Metinlerinin Transkripsiyonlanmasında Kapalı é / i Meselesi”, *Türk Kültürü*, Sayı: 483-484 (Temmuz-Ağustos 2003), s. 266-281.

¹²³ Süer Eker, “Ana Türkçe Uzun Ünlülerin Kıpçak Dillerindeki Kimi İzlerine Dair”, *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Semih TEZCAN’a Armağan, C.13, (2013), s. 145-167.

ġ alfabenin beşinci harfidir. ġ şeklinde çevriyazıya aktarılan bu ses Türkçe kelimelerde ġ sesiyle çift ses oluşturur. Kelime başında ise ġe okutur. Bu ses daha çok alıntı sözcüklerde karşımıza çıkmaktadır. İkili yazım hususiyetinin göstergesi olarak aynı kelimenin hem “ġ” hem de “ġ” harfiyle yazıldığı görülmektedir. Kelime köklerinde karşımıza çıkan bu ses eklerde hiçbir zaman tek başına bulunmamıştır. Bu harf iç ses olarak geçtiğinde ġ harfiyle karşılanır. Sayı değeri 5’tir.

I

ı alfabenin sekizinci harfidir. Bu ses metinde hem ı hem de i seslerinin yazımı için karışık olarak kullanılmıştır. Genel yaklaşımımız Türkçe olan bu metni kalınlık incelik uyumu gözetilerek okumak olduğundan “ı” harfi de çevriyazıda uyum dahilinde işaretlenmiştir. Sayı değeri 8’dir.

i

ih alfabenin on birinci harfidir. Bu harf metinde hem ı hem de i sesleri için karışık olarak kullanılmıştır. Kalınlık incelik uyumunu gözetilerek çevriyazıya uyum dahilinde aktarılmıştır. Sayı değeri 20’dir.

O

n alfabenin yirmi dördüncü harfidir. Sözcük kök ve gövdelerinde gördüğümüz bu harf diğer o harfinden daha az yazılmıştır. Kelime başında “vo” olarak da okunmaktadır. Kalınlık incelik uyumu dahilinde “ö” olarak da okunmuştur. Sayı değeri 600 dür.

Q

o alfabenin otuzyedinci harfidir. Bu harf, Hay alfabesine XIII. yüzyılda eklenmiştir. Sayı değeri yoktur. Metindeki kullanımı açısından diğer o işaretlerine göre daha işlektir. Ses değeri açısından aralarında bir fark yoktur. Hem Türkçe hem yabancı kelimelerde kullanılmaktadır. Ancak Türkçe sözcüklerde kalınlık incelik uyumu dahilinde ö olarak da okunmuştur.

Ö

Bu işaret çalışmaya esas olan metnimizde sadece Hayca sözcükler için kullanılmıştır. Çift işaretten ibaret “**ու**” bir imlâsı olup ö işaretiyle çevriyazıya aktarılmıştır.

Ô

Altı kelimelerde kullanılmaktadır. Çift sesle yazılıp “**ւո**” “**եօ**” ô olarak çevriyazıya aktarılmıştır.

Ö

Hay dilinde ve yazı sisteminde ö sesi ve buna karşılık bir işaret tayin edilmemiştir. Ancak Türkçe’nin Hay harfleriyle yazıldığı her metinde ö sesine ihtiyaç duyulsa da ya sadece o işaretiyle yazılmış veyahut “**ւօ**” şeklinde işaretlenmiştir. Metnimizde sekiz kez yazılmıştır.

8^b/12

9^b/33

10^a/12

12^b/7

14^a/3

34^b/28

35^a/17

36^a/13

J. Deny’e göre kendisinin de bazı metinlerde tespit ettiği bu istisna imlâların Türkiye Ermenileri’nin etkisiyle böyle yazıldığını söylemektedir.

Ancak Garkavets kendinden önce çalışanların hepsinden farklı bir çevriyazı listesi ortaya koyarak tüm sesleri Türkçe’nin kurallarına uygun olarak okumuştur.

U

ու işaretiyle metinde kullanılan u ünlüsünün de imlâlanması kalınlık incelik uyumu dahilinde olmaktadır. Bu işaret hem u hem de ü olarak çevriyazıya aktarılmıştır. Çift işaretle yazıldığından tek başına bir sayı değeri yoktur.

Ü

Bu ses için müstakil bir harf yoktur. “**իւ**”, “**ււ**” işaretleriyle imlâlanmıştır. Bir kez “**իւ**” şeklinde sekiz kez de “**ււ**” şeklinde yazılmıştır. İmlası değişken olan

metnimizde aynı sözcükler bu yazımının dışında defalarca da kullanılıp “m” “u” şeklinde yazılmıştır. Fakat metnin tümünde uyguladığımız kalınlık incelik uyumu dahilinde u da yazılsa ince okunması gereken sözcüklerde ü olarak okunmuştur. Biz de bu okuma biçimini tercih ettik.

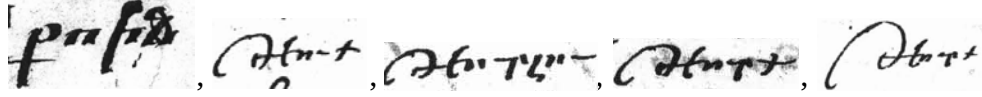
1^b/3

8^b/36

9^b/35

10^a/5

12^a/8

12^a/15

12^b/5

36^b/10

36^b/21

Sonuç olarak bu çalışmada kullandığımız ünlüler bahsinde anlatılan çevriyazı yöntemi ve okuma yöntemi Aleksandr Garkavets'in kullandığı yöntemle aynıdır.

2.1.7. Ünsüzlerin Yazımı

B

Ბ alfabenin yirmi altıncı harfidir. Fonetik değeri bakımından metne dahil olan tüm dillerde aynı sese tekabül eder. Sayı değeri 800'dür.

C

Გ alfabenin on dokuzuncu harfidir. İmlası çok işlek değildir. Sayı değeri 100'dür.

Ç

Დ alfabenin otuz üçüncü harfidir. Türkçe sözcüklerde imlâsına rastlanmamıştır.

Metinde Türkçe dışındaki tüm dillere ait sözcüklerin yazımında rastlamaktayız. Sayı değeri 6000'dir.

Ç

Ɔ alfabenin yirmi yedinci harfidir. Türkçe sözcüklerin telaffuzundan yola çıkarak “ç” olarak işaretledik. Ancak Doğu Haycasında c sesi için de kullanılır. Metnimizde kullanımı diğer harfe göre daha işlektir. Sayı değeri 900’dür.

Ć

Ɔ alfabenin yirmi beşinci harfidir. Daha çok Hay dilinden alınmış sözcüklerde yazımı görülmektedir. Sayı değeri 700’dür.

D

Ɔ alfabenin otuz birinci harfidir. Hay dilinde “t” sesine tekabül eder. Metnimizde ise tüm dillere ait sözcükler için “d” sesi yerine kullanılmış ve d harfiyle işaretlenmiştir. Sayı değeri 4000’dir.

Dz

Ɔ alfabenin on dördüncü harfidir. Türkçe sözcüklerin imlâsında hiç kullanılmamıştır. Alıntı sözcüklerdeki kullanımı da çok işlek değildir. Sayı değeri 50’dir.

F

Ɔ Bu ses Hay alfabesine XIII. yüzyılda eklenmiştir. Sayı değeri yoktur.

G

Ɔ alfabenin on beşinci harfidir. Yazımı çok işlek bir harftir. Hem Türkçe hem alıntı kelimelerde kullanılmakla birlikte ek ve köklerde de yazımı mevcuttur. Sayı değeri 60’tır.

Ġ

Ɔ alfabenin on sekizinci harfidir. Kullanımı oldukça işlektir. Hem Türkçe kelimelerde hem de alıntı kelimelerde kullanılır. Eklerde ve kelime gövdelerinde de

yazımı mevcuttur. Fonetik değeri bakımından Türkçenin arka damak sesi olan ğ sesine tekabül eder. Sayı değeri 90'dır.

H

Ž alfabenin on altıncı harfidir. Kullanımı oldukça işlektir. Sayı değeri 70'tir.

H

İü alfabenin on üçüncü harfidir. Türkçedeki artdamak ħ sesini göstermek için yazılmıştır. Hem kelime gövdesinde hem de eklerde yazımı vardır. Sayı değeri 40'tır.

J

Ĳ alfabenin onuncu harfidir. Türkçe kelimelerin imlâsında hiç kullanılmamıştır. Hayca ve Slav kökenli sözcükler için kullanılmıştır. Sayı değeri 10'dur.

K

X Hay alfabesinde olmayan ama metinde işlek olarak yazılmış bir harftir.

Ĳ

Ɔ Hay alfabesinin üçüncü harfidir. Alfabede bir k harfi daha vardır. Ancak Hay harfleriyele Türkçe yazarken ne imlâda ne de sözcüklerin tarihi gelişimleri takip edildiğinde sesler arasında fonetik bir fark bulunmamaktadır. Sayı değeri 3'tür.

K'

ʀ alfabenin otuz altıncı harfidir. Esas Hay alfabesinin son sesidir. Diğer iki versiyonuna göre daha az kullanılmıştır. Sayı değeri 9000'dir.

L

İ alfabenin on ikinci harfidir. Hem Türkçe hem alıntı sözcüklerin imlâsında kullanılmıştır. Hem eklerde hem de sözcük gövdesinde yazımı vardır. Fonetik olarak Türkçenin l sesinden farkı yoktur. Sayı değeri 30'dur.

M

U alfabenin yirminci harfidir. Kullanımı oldukça işlektir. Hem Türkçe kelimelerde hem de alıntı kelimelerde kullanılır. Eklerde ve kelime gövdelerinde de yazımı mevcuttur. Sayı değeri 200'dür.

N

Ŋ alfabenin yirmi ikinci harfidir. Kullanımı bakımından işlek bir harftir. Sözcüklerde ve eklerde yazımı görülmektedir. Sayı değeri 400'dür.

Ŋ

Ŋ ı Türkçe sözcükler dışında yazımı olmayan bir harftir. Hay alfabesine dahil olan iki harften teşekkül etmiştir.

P

p Hay alfabesinin ikinci harfidir. Sadece p sesi için kullanılmıştır. Alfabede bir p harfi daha vardır. Ancak o daha çok Hay dilinden alıntılanmış kelimelerin imlâsında karşımıza çıkar. Sayı değeri 2'dir.

P'

ϕ alfabenin otuz beşinci harfidir. Kullanımı diğer "p" harfine göre azdır. Sayı değeri 8000'dir.

R

ŕ alfabenin otuz ikinci harfidir. Standart r sesine tekabül eder. Eklerde de kullanımı mevcuttur. Sayı değeri 5000'dir.

Ř

𐎧 alfabenin yirmi sekizinci harfidir. Daha çok Hay diline ait alıntı kelimelerin imlâsında karşımıza çıkar ve kalın r sesiyle telaffuz edilmesi gerekir. Tekabül ettiği sayı değeri sebebiyle de tarih yazımında da kullanımı tespit edilmiştir. Sayı değeri 1000'dir

S

𐎱 alfabenin yirmi dokuzuncu harfidir. Metinde yazıldığı her kelimedede aynı sese karşılık gelir. Eklerde de yazımı mevcut olan işlek bir sestir. Sayı değeri 2000'dir.

Ş

𐎶 alfabenin yirmi üçüncü harfidir. Sözcüklerde ve eklerde yazımı görülmektedir. Sayı değeri 500'dür.

T

𐎧 Hay alfabesinin dördüncü harfidir. Alfabede bir t harfi daha vardır. Ancak Hay harfleriyle Türkçe yazarken ne imlâda ne de sözcüklerin tarihi gelişimleri takip edildiğinde sesler arasında fonetik bir fark bulunmamaktadır. Hatta aynı sözcüğün yakın sayfa ve satırlarda aynı yazıcı tarafından iki harfle de yazılmış örnekleri görülmüştür.

T'

𐎧 alfabenin dokuzuncu harfidir. Fonetik değeri açısından Hay dilinde farklı bir değere sahip olup Türkçe için diğer t harfinden bir farkı yoktur. Sayı değeri 9'dur.

Ts

𐎧 Hay alfabesinin on yedinci harfidir. Metnimizde sözcük yazımı için hiç kullanılmamıştır. Ancak sayı yazmak için kullanılmıştır ve sayı değeri 80'dir.

V

𐎧 alfabenin otuzuncu harfidir. W işaretine göre çok daha işlek kullanılır. Eklerde de yazımı mevcuttur. Sayı değeri 3000'dir.

W

Խ alfabenin otuz dördüncü harfidir. Aslında tek başına bir harf değeri yoktur. Ancak metnimizin çevriyazısında esas “v” harfinden ayırmak için “w” ile işaretlenmiştir. Sayı değeri 7000’dir.

Y, H’ (Kelime başında)

Յ alfabenin yirmi birinci harfidir. Kelime içinde ve sonunda “y” harfine ve sesine tekabül eder. Sadece Hayca’dan alıntı kelimelerde kelime başında “H” okunur. Hay imlâ geleneğine göre hiçbir sözcüğün yazımı ünlü ile bitemez. Bu harf ses değeri olmadan ünlü ile biten kelimelerde kapatma sesi olarak kullanılmıştır. Hay imlâsına ait bu gelenek diğer dillerden alınan kelimelere ve Türkçe kelimelerin imlâsına da sirayet etmiştir. Sayı değeri 300’dür.

Yev

Լ Esas alfabeye dahil olmayan kelime başında kullanılan birlşik bir harftir.

Z

q alfabenin yedinci harfidir. Bu ses için olan tek harftir. Sayı değeri 6’dır.

2.2. GREGORYAN MUHİTİ KIPÇAK TÜRKÇESİNİN DİL ÖZELLİKLERİ

2.2.1. Ses Özellikleri

2.2.1.1. Ünlüler

2.2.1.1.1. Ünlü Değişmeleri

Ünlü değişimleri dil tarihi içinde sistemli bir seyir göstermektedir. Metnimizde hem bu değişimleri açıklayacak hem de yazım hususiyeti olarak görülecek ses özelliklerine rastlanmaktadır.

2.2.1.1.1.1. Ünlü Düzleşmeleri

u > a

törü > t'öra (10^b/13)

ü > i

tüp-tüb > tib (6^a/33)

2.2.1.1.1.2. Ünlü Yuvarlaklaşmaları

a > u

v sesi taşıyan sözcüklerde ve v sesinin yuvarlaklaştırıcı tesiriyle ortaya çıkar.

yağuş > yuvuş (17^b/14)

Aynı hadise alıntı sözcüklere de sirâyet etmiştir.

Ar. cevap > cuvap (5^a/36)

i > ü

tilkü > t'ülkü (12^a/31)

e > ö

Eski Türkçedeki av/ev ses öbeği v sesinin yuvarlaklaştırıcı tesiriyle ov/ öv şeklinde ortaya çıkar.

sevinçli> sövünçlü (24^a/25), ev> öv (28^a/13)

2.2.1.1.1.3. Ünlü İncelmesi

ı > i

yaşıl > yaşıl (29^a/11), inan-> inan- (14^a/32), tıl> til (38^a/13)

2.2.1.1.1.4. Ünlü Daralması

e > i

beg > biy (15^b/17), ber-> bir- (17^a/9)

2.2.1.1.1.5. Ünlü Diftonglaşması

artıyêr (3^b/20), kêltir- (3^b/22)

2.2.1.1.1.6. Ünlü Düşmesi

Ön seste ünlü düşmesi

ıda+ ber-> yeber – (24^a/18)

İç seste ünlü düşmesi

yok esä > yõhsa (26^a/13)

Orta hece ünlüsünün düşmesi

alınına> alnına (2^b/34), oğulu> oğlu (4^a/6)

2.2.1.1.1.7. Ünlü Türemesi

Rus> Qrus (7^b/10), Lvov> İlov (10^a/36)

2.2.1.1.1.8. Ünlü Nöbetleşmeleri

Alıntı sözcüklerin farklı ünlülerle yazımı

dıftar (6^b/40), difdar (18^a/9), diftar (26^a/22), duftar (16^a/13)

e / i

ęki (11^a/23), ikki (11^a/19)

2.2.1.1.1.9. Ünlü Uyumları

Bir kelimedeki ünlülerin çeşitli bakımlardan birbirlerine uyması demektir.¹²⁴ Türkçede ünlü uyumları bahsinde iki uyum karşımıza çıkar. Bunlar kalınlık-incelik uyumu ve düzlük-yuvarlaklık uyumudur.

2.2.1.1.1.9.1. Kalınlık İncelik (Damak) Uyumu

Bir kelimedeki vokallerin kalınlık incelik bakımından birbirine uygun olmasıdır. Türkçede bir kelimedeki vokallerin hepsi ya kalın ya da ince olabilir.¹²⁵

Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi metinlerinde kalınlık-incelik uyumu bakımından imlâ açıkça yön göstermemektedir. Bu hususiyet konuşma diline ışık tutuyor diye düşünülse de aslında yazıcının yazıya hakim olamamasından ve ünlülerin Türkçe için yetersiz olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Ayrıca söz varlığında alıntı kelimelerin çokluğu yazıcıyı standart bir imlâ kullanmakta zorlamıştır. Yazacağı sese dair müstakil bir harf olsa da kalınlık incelik uyumu konusunda imlâda bir karışıklık söz konusudur.

Çalışmamızda metin, çevriyazıya aktarılırken imlâsı kalınlık incelik uyumu dışında yazılmış olan sözcükleri de uyum dahilinde okuduk.

andiçkanları (11^a/15), andiçkân(13^a/6), artharı(34^a/19), aşıra(3^a/4),
barçamızdan(18^a/3)

2.2.1.1.1.9.2. Düzlük Yuvarlaklık (Dudak) Uyumu

Bir kelimedeki vokallerin düzlük yuvarlaklık bakımından birbirine uymasındır. Türkçede gerek köklerde gerekse köklerle ekler arasında umumiyetle düzlük yuvarlaklık uyumu vardır. Öyle ki bu uyum Türkçenin her devrinde her sahada kelime bünyesine kuvvetle hakim bir uyum değildir.¹²⁶

Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi metinlerinde düzlük- yuvarlaklık uyumu tamdır.

borçlu böl- (15^b/35), tabağçı(8^a/5), harşı bölmişar(23^a/29), bölüşkay ędi (26^b/6),

¹²⁴ Muharrem Ergin, *a.g.e.*, 1958, s.70.

¹²⁵ Muharrem Ergin, *a.g.e.*, 1958, s. 71.

¹²⁶ Muharrem Ergin, *a.g.e.*, 1958, s.72.

öt'ünç (8^a/4)

Birleşik kelimeler uyum dışında kalabilir.

ÿuĥövnüĥ (14^b/34), Aynâkûn (7^b/28), bugüĥgi (10^a/40)

Düzlük- yuvarlaklık uyumu genellikle bozulmaz. Uyuma girmeyen bazı istisna ekler burada da görölmektedir.

bugüĥgi (10^a/40), aşagardagi (6^b/2)

g/ĥ>v deĥişmesi sebebiyle v'nin tesiriyle kendinden önceki ünlüde yuvarlaklaşma görölr.

k'iyöv (küde-gü>küvegü) (23^b/20), ÿazövumuz (17^a/24), sörövu (22^b/21)

-GUÇI ekinin Eski Türkçedeki izi devam etmekte ve bu eki alan kelimeler düzlük yuvarlaklık uyumu dışında kalmaktadır.

ÿazuçı(37^a/22)

Şimdiki zaman eki -IyIr ve -yêr daima dar ünlülü olduğundan düzlük-yuvarlaklık uyumuna tâbi deĥildir.

öbligövaçça bölyırbiz (18^a/28), osvâtçaçça bölyırmen (26^a/39)

Bütün bunlar dışında alıntı sözcüklere gelen ekler sözcüğün son ünlüsüne uygun olarak uyum dahilinde okunmuştur.

çepëçniĥ (29^b/35), dâdomuznuĥ(10^b/20)

2.2.1.2. Ünsüzler

2.2.1.2.1. Ünsüz Deĥişmeleri

2.2.1.2.1.1. Tonlulaşma

p > b

tüp > tib (6^a/33)

Bu ses hadisesi metinde yabancı sözcüklerde de karşımıza çıkmaktadır.

pisäklik Hay. (22^a/19) > bısaglan – Hay. (23^a/21)

ķ > ğ

taķı > daġı (4^a/19), alķış > alġış

2.2.1.2.1.2. Tonsuzlaşma

g > k

bitig > bitik (27^b/29), bilig > bilik (34^a/20)

2.2.1.2.1.3. Sızıcılaşıma

ķ > ħ

Kıpçak Türkçesinin ayırıcı özelliklerinden biri olan bu ses değişikliği Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesinin de temel ses özelliklerindendir. Söz başı, iç ses ve son ses olarak bu sahada tercih “ħ” sesinden yanadır. Kıpçak Türkçesinin çağdaş Lehçelerinde de “ķ > ħ” ses değişikliği temel ayırıcı unsurlardan biridir. Metnimizde de istisna kullanımlara rastlansa da genel temayül “ħ” tarafındadır.

ķet -mekim > ķet -māħim (36^a/5), artıķ > artıħ (3^a/12), ķaysı > ħaysı (10^a/11)

d > d̡ > y

Bu ses hadisesi, Türk dili ve lehçelerinin sınıflandırılmasında kullanılan önemli ölçütlerden biridir. ¹²⁷ Eski Türkçenin sonunda “d” sesi önce “d̡” sonra “y” ve “z”ye dönüşmüştür. ¹²⁸ Kıpçak Türkçesinin bir hususiyeti olan bu ses değişikliği metnimizde de “y” tarafında görülmektedir.

ıda ber- > yēber - (14^b/2)

Hatta alıntı kelimelere de sirâyet ettiği örneklerle tespit edilmiştir.

¹²⁷ Talat Tekin, “Türk Dil ve Dialektlerinin Yeni Bir Tasnifi”, *Erdem*, S.13/Ocak (1989), s. 141-168.

¹²⁸ Muharrem Ergin, a.g.e., 1958.

kethüdâ > k'etħoŷa (31^b/11)

2.2.1.2.1.4. Dudaksılaşma

g/ğ > v

Eski Türkçenin iç ses ve son sesi g/ğ Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesinde sızcılaşılarak v'ye dönüşebilir. Bu, sahanın yaygın özelliklerinden biridir.

alpağut > alpovud (17^b/16), yağuc > ŷuvuħ (17^b/14)

2.2.1.2.1.5. Ünsüz İkizleşmesi

Bir ünsüzün iki defa söylenmesi hadisesidir. Türkçede ve metnimizde çok örneği yoktur.

iki > ikki (11^a/19)

2.2.1.2.1.6. r > l Değişimi

F. zencir > zıncıl

2.2.1.2.1.7. Genizleşme

Bir geniz sesinin bir ağız sesini nazal yaparak kendisine benzetmesidir.¹²⁹

ben > mēn (2^b/14), miŋ (11^a/16), min (16^a/3)

2.2.1.2.1.8. Ünsüz Benzeşmesi

ayttı (19^a/3), ettilär (14^b/31)

2.2.1.2.1.9. Ünsüz Düşmesi

İç seste düşme

bar er- > bar ę - (18^b/32)

-g/-ğ > Ø

¹²⁹ Muharrem Ergin, *a.g.e.*, 1958.

Eski Türkçede iki veya daha çok heceli sözcüklerin sonundaki g/ğ ünsüzlerinin eridiği görülür.

kiçig > kiçi ($10^b/24$), türlüg > türlü ($10^b/9$)

-g/-ğ- > Ø

kazgan > hazan ($12^a/21$)

y- > Ø

yipek > ipek

2.2.1.2.1.10. Ünsüz Türemesi

ılı + suv > ýulusuv ($6^a/19$)

2.2.1.2.1.11. Ünsüz Tekleşmesi

nd/st > nn/ss ses değişikliğiyle önce ikizleşir sonra ikiz ünsüzlerden biri eriyerek tekleşir.

nd/st > nn/ss ses değişikliği metinde tek örnekte görülmektedir.

Kendi+ özi > kennisi > kensi

ayt-tı > aytı örneğinde yine ek aldığı için ikizleşen ses zaman zaman tekleşir.

aytılar ($5^a/11$), aytı ($8^b/27$)

Yukarıda ayt- fiili üzerinden verilmiş tekleşme hadisesi görülen örneklerin yanında tekleşmenin olmadığı seslerin korunduğu örnekler de metnimizde mevcuttur.

aytılar ($16^b/8$), ayttı ($19^a/3$)

2.2.2. Şekil Bilgisi

2.2.2.1. Yapım Ekleri

2.2.2.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri

+ II_h/ +II_k

illih (11^a/23), igilik (9^b/31), huluh (26^b/12), haftanlık (25^b/14), floruluh (11^a/35), floruluk (10^b/22), eminlik (5^b/37), k'etħoŷal[ı]h (18^b/20), biylik (19^a/31)

+çI

tabahçı (8^a/5), ŷasaħçı (18^a/9), ŷazuçı (37^a/22)

+ II

erkli (6^a/36), hutlu (17^a/20), h[ı]zılı (25^b/14), İløvlu (15^a/26)

+ sIz

gäläcisiz (28^a/8), sözsüz (28^a/8)

+ KI

avalgi (7^a/35), bugüŷgi (10^a/40), haligi (14^a/13), ħaysiki (14^a/9), soŷugi (13^b/22)

+KInA

kiçkinä (25^b/13), zıncilginä (12^b/27)

+ cI_h

Ĥalacuh (27^b/20)

+ XnçI

dörtünçi (14^b/37), ekinçi (14^b/33)

+ çA

Nemiçä (19^b/8), Ermeniçä (19^b/9)

+daş

hardaş (13^b/15)¹³⁰

+Ar, +şAr

onar (17^b/31), ot‘uzar (32^b/16), birär (17^a/2), 6+ şar (35^a/33), 20+ şär (16^a/17)

+An

oğlan (16^b/20)

-l

h[ı]zıl (15^a/10), yaşıl (29^a/11)

-ov

t‘aşov (10^a/10)

2.2.2.1.2. İsimden Fiil Yapan Ekler

+lA-

bağışla- (12^b/30), bayla- (6^a/2)

+Al-

artal- (35^b/20)

+Ar-

başar – (26^a/35), oğarmaĥ (29^a/17)

+A-

¹³⁰ Bu sözcük dışında metinde kullanımına rastlanmamıştır.

sana- (24^a/5)

+DA-

izdä – (26^a/20)

+r-

çağır – (17^a/10)

2.2.2.1.3. Fiilden İsim Yapan Ekler

-mAḥ

Fiil mastarı yapan bu ek çekim ekleriyle de kullanılmıştır. Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesinin tipik bir özelliği¹³¹ olduğu belirtilen -mAḥ+IIḥ yapısına metnimizde rastlanmamaktadır.

ŷazmaḥ (26^a/7), t'öräläşmäḥ (15^a/29), keṭmäḥ (36^a/5), eṭmäḥ (4^a/27), bilmäḥ (8^a/12), ŷürümäḥ (6^a/16)

-mA

ŷazma (10^a/41), alma (4^a/25), beṛmä (14^a/7), kêlmä (9^a/27), t'öräläşmä (3^b/25)

-Iş

alış beṛişim (26^a/21)

-A

körä (10^a/19)

-m

ölüm (13^a/19), ŷarım (12^a/22)

¹³¹ Hülya Kasapoğlu Çengel, “a.g.m.”, (Bahar 2012), s. 47.

-k/ -h

t'öşäk (13^b/21), hovuḥ (7^a/23), artıḥ (3^a/12)

-Ak / -Ah

kəşäk (27^b/20)

-Un

büt'ün (6^a/15), satun (6^a/23)

-GI

isgi (15^a/15), küzgü (34^b/23)

-kAn

andıçkän (13^a/6), kêçkän (7^a/28)

-ç

ötünç (16^a/18), sövünçlü (24^a/25)

-I

ŷazı (4^a/36)

-L

t'ügäl (33^a/31)

-ov

sorov (22^b/21), ŷazov (33^b/22)

-mAgA

tölämägä (18^a/14)

2.2.2.1.4. Fiilden Fiil Yapan Ekler

-Dir-

k'ömdür- (25^b/30), sövündür- (14^a/38), yaptı- (15^b/25)

-n-

tapun- (17^b/25), tölä- (26^a/2)

-L-

sarnal- (15^b/13), satıl- (16^a/20)

-ş-

t'öräläş- (3^b/25), çekiş- (8^a/5)

-t-

ündät- (15^b/8), yürüt- (36^b/5)

-Ar-

çıhar – (8^a/30), haytar- (5^b/19)

-r-

keçir- (25^b/5)

-KIr-

yetkir - (18^a/27)

-mA-

unutma- (6^a/9), bolma- (36^b/3), aylanma- (35^a/25)

2.2.2.1.5. İsim

2.2.2.1.6. Çokluk Eki

İsimlerde çokluk daima +lAr ekiyle yapılmıştır. İmlası sadece لار (lar) şeklinde olan bu ek kalınlık incelik uyumu gözetilerek metinde +lar/+lär olarak çevriyazıya aktarılmıştır.

ağalar (4^a/9), ərəçpəhanlar (16^b/8), bitiklär (35^a/18)

2.2.2.1.7. İyelik Ekleri

TEKLİK	ÇOKLUK
1.T.Ş. +m/ +Im/ +Um	1.Ç.Ş. +ImIz /+UmUz
2.T.Ş. + η/ +In	2.Ç.Ş. +InIz
3.T.Ş. +I/ +U/ +sI/ +sU	3.Ç.Ş. + lArI

1.Teklik Şahıs atam (15^b/24), algışım (6^a/2), ərım (33^a/26), bərçum (25^a/34),
övümdä (8^a/40)

2.Teklik Şahıs anañnı (26^a/33), hardaşınını (38^b/4), biyiñ (18^b/29)

3.Teklik Şahıs ahpaşı (3^b/15), ərki (6^b/21), oğlu(oğul) (2^b/14), sövükü (25^a/27),
hölthası (13^b/30), kişisi (25^a/4), bloğoslavênətvəsu (9^a/1), üçsü (8^a/13)

1.Çokluk Şahıs urâdımızın (8^b/29), birimiz (17^b/28), yazovumuz (17^a/24)

2.Çokluk Şahıs sınañızga (18^b/34), biylikinizin (2^b/8)

3.Çokluk Şahıs andınkanları (5^b/10), kəndilärinä (16^a/14)

Eğer ek bir kısaltmaya ekleniyorsa ekin ünlülerinden veya yardımcı sesten tasarruf edilerek onun da kısaltma kurallarına uyduğu görülmektedir.

blk.nzgä (13^a/31), şhr. η (3^b/2)

2.2.2.1.8. Durum Ekleri

2.2.2.1.8.1. İlgi Durumu (Genitif)

İsimlerle +nİŋ, +nUŋ, +nIn, +nUn

Ek uyum dahilindedir. Aşağıdaki metinden alınan örneklerle de tespit edildiği gibi karışık kullanımlıdır.

aḥpaşnıŋ (15^a/29), Abrilniŋ (16^b/4), k'roronk'nuŋ (28^b/19), kiyövnüŋ (29^a/30), aḥpaşnın (3^b/33), Abrilnin (7^b/19), Yâkubnun (4^a/10), k'iyövnün (9^a/35)

Kısaltmalarda da ek ünlü uyumuna uymaktadır.

Ykb%+nun (14^b/27)

Zamirlerle +nİŋ, +nUŋ, +nIn, +nUn, +Im

Ekin durumu zamirlerde de isimlerden farklı bir durum göstermez.

kêndiniŋ (9^a/26), kênsinin (34^a/28), bunuŋ (23^a/33), alarnın (8^a/34), alarnıŋ (3^a/11), anıŋ (3^b/18), anın (14^b/7), annıŋ (14^b/36)¹³²

Şahıs zamirlerinde birinci şahıslarda dudak seslerinin tesiriyle dudaksılaşıarak +Im şeklinde kullanılmaktadır.

mënim (2^b/14), bizim (3^b/21)

2.2.2.1.8.2. Yükleme Durumu (Akuzatif)

İsimlerle +nI, +nU

yılnı (23^a/27), eşikni (3^b/34), suvnu (6^b/5), künnü (3^b/6)

Zamirlerle +nI, +nU

mëni (19^a/25), alarnı (25^a/39), sizni (6^a/5), bunu (13^a/31)

¹³² Bu kullanım metinde tektir.

İyelik Ekinden Sonra +nI, +nU, +n

atasın (13^a/9), incilärin (7^b/26), canımnı (6^a/9)

2.2.2.1.8.3. Yönelme Durumu (Datif)

İsimlerle +GA, +A

Yana (22^b/24), əkzəkutora (8^a/17), kiyövgä (2^b/30), blknz.gä (5^a/18), babaska (34^a/30), Türkkä (36^b/7)

Zamirlerle +gA

mana (6^b/38), sizgä (6^b/37), maña (16^a/14), alarga (17^b/11), saña (26^a/32), bizgä (26^a/30), k'əndinä (25^a/43)

İyelik ekinden sonra +A

birinä (14^a/37), atına (31^b/20), ħardaşıma (15^b/30)

2.2.2.1.8.4. Bulunma Durumu (Lokatif) +DA

alarda (25^a/13), t'örädä (4^a/11), sağl[ı]hta (6^a/5), ęminliktä (6^a/7)

2.2.2.1.8.5. Ayrılma Durumu (Ablatif) +DAn, +DIn

Vənediktän (24^a/19), ortaqlıhtan (8^a/5), kündän (3^b/19), Urumdan (7^a/4), awaltın (20^b/3)¹³³

2.2.2.1.8.6. Araç Durumu (Enstrumental) bilä/b[i]lä

Bu isim durumu için metnimizde bir eke rastlanmamıştır. Görevi tümüyle bilä edatı yüklenmiştir.

ħolum bilä (26^b/23), opekunlar bilä (26^b/30)

2.2.2.1.8.7. Eşitlik Durumu (Ekvatif) -CA

barçamızdan (18^a/3)¹³⁴, ança (17^b/15)

¹³³ Bu eke dair metinde geçen tek örnek olması sebebiyle arkaik bir kullanım olduğu tespit edilmiştir.

2.2.2.1.8.8. Yön Gösterme Durumu -GaRI, -rA

anar (36^a/21), añar (2^b/11), ilgäri (6^a/11), yığarı (17^b/26), artharı (34^a/19), sonra (10^a/14)

2.2.2.1.9 Aitlik Eki -GI

yığarğı (16^a/28), anıki (11^b/11), aşagardagi (6^b/2)

2.2.2.1.10. Karşılaştırma Eki -kInA

kiçkinä (25^b/13)¹³⁵

2.2.2.1.11. Soru Eki -mI

Bu ek daima düz ünlüdür ve imlâsı sözcüğe bitişiktir.

böldümü (29^a/22)

2.2.2.2. Bildirme Biçimleri

Olumlu Bildirmeler

Şahıs zamiriyle yapılanlar

pövinenbiz (39^a/16)

e- fiiliyle yapılanlar

bar ędi (25^a/33), borchlu ędim (7^b/35), sahl[ı]hta ędi (37^a/18)

Olumsuz Bildirmeler

Metinde kullanımına rastlanmamıştır.

¹³⁴ İbrahim Tosun, “Türkiye Türkçesinde +CA Ekinin Kullanım ve Anlam Çeşitliliği”, *Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, C. 5/6, S Fall (2010), s. 1473-1486., Zeynep Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 2003, s. 32-34.

¹³⁵ Metindeki tek örnektir.

2.2.2.3. Zamirler

a. Kişi Zamirleri (Tekil)

	1. Kişi	2. Kişi	3. Kişi
Yalın	mən	sən	o, a
İlgi Hali	mənim	-	anın, anın, annın
Yüklemə Hali	məni	səni	Anı
Yönelmə Hali	mağa, mana	-	Ana
Bulunma Hali	məndä	-	Anda
Ayrılma Hali	məndän	-	Andan
Eşitlik Hali	-	-	Anca

Kişi Zamirleri (Çokluk)

	1. Kişi	2. Kişi	3. Kişi
Yalın	Biz	Siz	Alar
İlgi Hali	Bizim	-	alarnın, alarnın
Yüklemə Hali	Bizni	Sizni	Alarnı
Yönelmə Hali	Bizgä	Sizgä	Alarga
Bulunma Hali	-	-	Alarda
Ayrılma Hali	-	-	Alardan
Eşitlik Hali	-	-	-

b. İşaret Zamirleri

	Tekil	Çokluk
Yalın	bu, abu	-
İlgi Hali	bunun, bunun, bunun	Bularnın
Yüklemə Hali	Bunu	-
Yönelmə Hali	-	-
Bulunma Hali	Bunda	-
Ayrılma Hali	bundan, mundan	-
Yön Gösterme Hali	bunar, buñar	-

c. Dönüşlülük Zamiri

	Teklik Şahıslar	Çokluk Şahıslar
Yalın	kəndim, kəndin, kəndi	-
	<i>Yazımı farklı örnekler</i> kêndi, kənsi ,kënsi, kênsi	
İlgi Hali	kəndini	kêndilərinin
Yüklemə Hali	kəndin,	kəndilərin, kəndilərnə
Yönelmə Hali	kəndimə, kəndinə	k'ənsilərinə
Bulunma Hali	-	-
Ayrılma Hali	kəndidən	kənsiləridən

Kendi dönüşlülük zamiri metnin işlek sözcüklerindendir. Farklı ünlü ve ünsüz imlâlarıyla yazılmıştır. Aralarında anlam farkı olmayan bu yazım farkları metnin tümünde olduğu gibi yazıcı farkından kaynaklanmıştır.

Yazım farklarında ses değeri açısından dikkate değer bir husussa kök hecede uzun ünlü kullanılmasıdır. Ancak kök hecesi uzun ünlülü kendi sözcüğüne metnin yazıldığı döneme ait başka bir metninde rastlanmamıştır. Kendi dönüşlülük zamiri çağdaş lehçelerde yaygın şekliyle “öz” sözcüğüyle karşılanır. Bizim metnimizdeyse “öz” sözcüğü kullanılmamıştır.

d. Belirsizlik Zamirler

Biri, kim, həysi, bərcəsi, kimsə, heç kimsə metinde kullanılan belirsizlik zamirleridir.

e. Soru Zamirleri

Kim, həysi, nəmə metinde kullanılan soru zamirleridir.

Metnin üslubu soru cevap şeklinde olmadığından anlatma ve aktarma esasına dayalı cümleler kurulmuştur. Bu sebeple soru cümlesi çok az kullanılmıştır.

2.2.2.4. Sıfatlar

2.2.2.4.1. Niteleme Sıfatları

zıncıl altun, çəpəc ipək, aḡ ɔprah, duḡovni törə, miləstivi biyimiz, kəḡ yezdi, yəḡi kln., ari atına, kubok ulu, hışha zamanga

Metinden alınmış örneklerde niteleme sıfatı olan sözcükler italik ile işaretlenmiştir. Türkçede sıfatlar daima isimden önce gelmeli ve sıfat tamlaması olarak bir söz öbeği oluşturmalıdır. Ancak metnimizde sıfatların isimden sonra gelmesi de yaygın bir hadisedir.

2.2.2.4.2. Belirtme Sıfatları

a. İşaret Sıfatları

Bugün (bu kün), bu sprava, l brnu.

b. Sayı Sıfatları

1. Asıl Sayı Sıfatları

bir nışan üzükü, ü paynı, ki aa

2. Sıra Sayı Sıfatları

ekinci ee, üüncü Zigmunt, drtüncü pay, rtanı luma

3. Kesir Sayı Sıfatları

3 ştip. oraşın k‘amen arım hem bir ere, ¹/₂ b[i]lm k‘rulikviy tük

4. Üleştirme Sayı Sıfatları

2 şr cvt.(ikişer ift), nar f. (onar flor)

c. Belirsizlik Sıfatları

köp btnıalarım, birsi üzük, bütn sumalarını, özg türü işlr, ne ılın,
bara ptmkların, hr asta,

d. Soru Sıfatları

Soru zamirlerinde aıkladıımız gibi soru cümlesi azlıından soru sözcükleri de sayıca azdır.

aysı (9^b/4), neık (9^b/26)

2.2.2.5. Zarflar

a.Durum Zarfları

alay je (19^a/19), alayõh (5^b/24), anda j (3^a/5), bulay (33^a/30), t'ügäl (33^a/31), ýahşı (13^a/18)

b.Zaman Zarfları

artıh (5^b/36), hânüz (12^b/30), bugün (10^a/40), neğinçä (6^a/9)

c.Yer Zarfları

ilgäri (6^a/11), ýoğarı (17^b/26), artharı (34^a/19)

d.Azlık- Çokluk Zarfları

dağı (4^a/19), dağın (12^a/5), dağın arı (23^a/24), dağın da (18^b/29), dağın artıh (14^b/21)

e.Soru Zarfları

kaçan (15^a/22)¹³⁶, haçan (10^b/3), neçik (10^a/22)

2.2.2.6. Edatlar

Metindeki edatları anlamları ve görevleri bakımından gruplandırabiliriz

2.2.2.6.1. Çekim Edatları

a.Başkalık ve Farklılık İfade Edenler

başha (37^a/21), başta (9^a/1), hayrı (36^b/17), harşı (21^a/11)

b.Benzerlik ve Miktar Bildirenler

kibik (17^b/22), artıh (5^b/36), dek (34^a/32), dirä (23^a/14), hadar (25^b/5)

c.Mekan ve Zaman İfade Edenler

¹³⁶ Dönemin ve metnin belirgin özelliğini teşkil eden k>h değişikliği olmadan kelime üç kez “k” tercihiyle yazılmıştır.

arı (dağın arı) (23^a/24), keri (24^a/19), utru (6^b/10), soñugi (13^b/22), soñra (6^a/3),
zaraz (10^b/41), anda j (3^a/5), birdän (11^b/13)

d.Birliktelik ve Vasıta Bildirenler

bilä (2^b/5), (2^b/6), (2^b/7), b[i]lä, aşıra

e.Sebepe ve Gaye Bildirenler

için, üçün, üçün

Metnimizde üç değişik imlâyla geçmektedir. Kuzey Türk lehçelerinin hepsinde yalın hâlden ve tamlama hâlinden sonra kullanılan ve kapsamı çok geniş olan bir edattır. Edatın kökeni hakkında değişik görüşler mevcuttur. ¹³⁷

körä

Metnimizde işlek kullanılan bir edattır. Kuzey grubu Türk lehçelerinin hepsinde kullanılmaktadır. Yönelme hâl eki almış sözcüklerden sonra kullanılır. Uygunluk, sebep, karşılaştırma işlevleri vardır.

üsñä

2.2.2.6.2.Bağlama Edatları

a. Sıralama Edatları

ya, da, alay... neçik...

b.Cümle Başı Edatları

Da, na, ya, zera

c.Kuvvetlendirme Edatları

da: men da “ben de, ben dahil”

d.Cevap Edatları

evet, alay.

e.Tekerrür Edatları

¹³⁷ Ercan Alkaya, “Kumuk Türkçesinde Edatlar”, *Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, C. 8/9, S. Summer (2013), s. 177-205.

yänä.

2.2.2.7. Fiil

2.2.2.7.1. Basit Zamanlar

2.2.2.7.1.1. Görülen Geçmiş Zaman

GMKT’de Görülen Geçmiş zaman eki **-DI/-DU** şeklindedir.

1. t. şahıs	-Dİm / -DUm
2. t. şahıs	- DIñ
3. t. şahıs	-DI/-DU

1. ç. şahıs	-Dİñ / -DUñ
2. ç. şahıs	- DIñIz/ -DuñUz
3. ç. şahıs	-DİlAr/ -DUlAr

ettim ($5^a/32$), aldım ($7^a/4$), ayrıldı ($8^a/5$), hoşdum ($7^b/11$), eltti ($24^a/19$), sattı ($8^a/7$), boldu ($3^a/2$), ayttıñ ($20^b/7$), hoşduñ ($17^b/3$), ayttılar ($2^b/8$), t’utundular ($23^a/30$)

Metnimizde bu zamanın ikinci şahıslarda çekime rastlanmamıştır.

2.2.2.7.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman

-(X)ptUr/ -(X)ptIr ; -(X)p

Fiil kök veya gövdelerine -(X)ptUr/ -(X)ptIr ; -(X)p yapılarından sonra şahıs zamirleri getirilerek çekimlenir. Metnimizde birinci teklik ve çokluk ile üçüncü şahıs çekimlerine rastlanmaktadır. Metinde geçen tüm kullanımlar aşağıda sıralanmıştır.

alıpmen ($7^b/27$), t’utupmen ($16^a/6$), yazıpbiz ($28^b/17$), etiptir ($4^a/3$), alıptır ($3^b/14$), t’uruptur ($7^a/2$), bağışlaptır ($12^b/30$)

2.2.2.7.1.3. Gelecek Zaman

-GAy

Bu dönemin en işlek gelecek zaman ekidir. Şahıs zamirleriyle çekimlenir.

1.t.ş.	-GAymen
2.t.ş.	-GAysen
3.t.ş.	-GAy

1.t.ş.	-GAybız
2.t.ş.	-GAysız
3.t.ş.	-GAylAr

körgäymen (26^a/6), baḥkaymen (26^a/34), bōlgaysen (26^a/34), bōlgäy (8^a/17), etkäy (14^a/20), saḥlagaybiz (5^b/18), aytkaysız (18^b/34), etkäysiz (6^a/8), yazdırgaylar (27^a/25)

-(X)Y

Çok işlek bir ek değildir. Metnimizde sadece 3. tekil şahıs çekimi görülmektedir.

çağırıy (17^a/10), turıy (28^a/13), eṭiy (26^a/9), eṭiy êdi (5^a/21), bōliy êdih (10^b/5)

-SAr

Metindeki kullanımı bakımından –GAy ekine oranla çok işlek bir ek değildir. Şahıs zamirleriyle çekime girer. Eski Türkçe döneminde rastlanmayan ancak Eski Anadolu Türkçesi döneminin en işlek gelecek zaman eki olan –(y)IsAr ekiyle¹³⁸ ilişkilendirilebilir.

bōlmısar (4^a/19, 23^a/32), bōlsär (10^a/12), bērsärmen (7^b/12), taḡlasarlar (17^b/34), bēr-särlär (25^a/28)

2.2.2.7.1.4. Geniş Zaman

–r ; –Ir/-Ar

Ünlüyle biten fiillerden sonra –r, ünsüzle biten fiillerden sonra –Ir/-Ar şeklinde tespit edilmiştir. Olumsuz çekimi –mAs ekiyle yapılmaktadır. Diğer zaman çekimlerindeki gibi şahıs zamirleriyle çekimlenir.

klärmēn (36^b/21), ḡalır (8^a/30), eṭitirlär (12^a/25), bōlurbiz (17^b/18), klāmäs (3^b/15),

bōlmas (39^a/18)

¹³⁸ A. Bodrogligeti, “Finite Forms in -isar / -iser in Fourteenth Century Turkish Literary”, *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, C. 23, S. 2 (1970), s. 167-176.,

Prof. Faruk Kadri Timurtaş, *Eski Türkiye Türkçesi*, Enderun Yay., İstanbul 1994, s. 126.

2.2.2.7.1.5. Şimdiki Zaman

-IyIr

GMKT’de şimdiki zaman eki iki tanedir. Bu ek -Iyêr ekine göre daha işlek bir kullanıma sahiptir.

“yori-r” yapısından ünlü daralması yoluyla oluştuğu düşünülen bu ek için Lars Johanson’ın şu yorumu dikkate değerdir:

“Kırım Oğuzcası ağızlarında, al-a-yır ‘alıyor’, dura-yır ‘duruyor’ örneklerinde olduğu gibi ünlü uyumlarına girmektedir. Bir başka gelişme ise {-ır} biçiminde büzülmeydi, örn. Erzurum alır. Standart Azericede şimdiki zaman işaretleyicisi {-(y)Ir} biçiminde kısalmış ve ünlü uyumuna sokulmuştur.”¹³⁹

böl-yirmen (26^a/39)¹⁴⁰, yaz-ıyirmen (34^a/14), böl-ıyırbiz (18^a/28), al-ıyır (32^b/8)

-Iyêr

Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi için yazılmış diğer kaynak ve metinlerde kullanımından pek bahsedilmeyen bir ektir. Aleksander Garkavets Kıpçakskiy Slovar’da eki çekimli fiilleri değerlendirirken göstermiş ancak ünlüsünü kısa okumuştur. Oysa metnimizde çift e sesiyle yazılan ek uzun ünlüye tekabül edeceğinden uzun ünlüyle işaretlenmiştir.

Ekin uzun ünlülü olması dikkat çekicidir. Metnimizde kullanılan bu ekin gelişimi incelendiğinde Türkmen Türkçesindeki şimdiki zaman eki olan uzun ünlülü –yaar/-yäär ekiyle benzerliğini görmekteyiz. Öte yandan Azeri Türkçesi’nin ağızlarında tespit edilmiş –yêr eki tıpkı Türkmen Türkçesindeki gibi metnimizde şimdiki zaman için kullanılmıştır.

Bir görüşe göre ek Oğuz grubundaki –yor(<yori-<yoru-) yapısından başka bir -A zarffiil eki + er-ür yapısı olarak değerlendirilmektedir.

Lars Johanson –yor’dan başka bir oluşum olması gerektiği hususunda şöyle demektedir:

¹³⁹ Lars Johanson, “Türk Dillerinde Odaksıl Şimdiki Zaman İşaretleyicisi ve Kıbrıs Türkçesinde Eksikliği”, bilig, C. Bahar, S. 49 (2009), s. 93-100.

¹⁴⁰ -yIr şeklindeki tek kullanımdır.

“Horasan Oğuzcası, benzer bir biçime {-yAr(r)}’a sahiptir. Bu tipin *{- (I)yör:r}’ün düzleşmiş bir biçimi, iddiaya göre zarffil ve yörü-r fiilinin birleşimi olduğu ileri sürülür. {-yA(r)} biçimindeki bu yardımcı fiilin herhangi bir izini bulmak güçtür. İşaretleyici daha çok *{- (I)yE: r} biçimine gidiyor olmalıdır ve bu nihayetinde zarffil + er-ür’e sahip bir tasviri fiildir.”¹⁴¹

Muharrem Ergin Azeri Türkçesi kitabının etimoloji bölümünde şimdiki zaman ekiyle ilgili ayrıntılı bir bilgi vermektedir.

“Azeri Türkçesinde esas şimdiki zaman eki -ır, -ir, -ur, ür’dür. Vokalle biten fiillerde hem bu ekin vokalinin hem de geniş zaman ekinin -r’sinin tesiriyle şimdiki zaman eki bazen -r olur”¹⁴²

“Edebî dilde ve Azeri ağızlarının büyük kısmında -ır, -ir, -ur, ür olarak görülen bu ek bazı ağızlarda (meselâ Terekeme, Karapapah ağızlarında) -êr, -or, -ör şeklindedir. Geniş zamanla karışır diye -ar şekli yoktur, düz fiillere kalın olsun ince olsun -êr şekli getirilir.

Ekin Azeri ağızlarında (mesela Çiçavat, Ahıska ağızı) görülen üçüncü şekli -yêr’dır. geliyêr, oturyêr, alyêr misallerinde olduğu gibi.”¹⁴³

Ergin burdan yola çıkarak -yor eki yorır’dan geliyorsa -yêr ekinin de Azeri Türkçesi yêr’den gelmesini doğru bulur. Ancak yorır’ın -yor haline gelmesi daha eskidir ve -yêr yapısıysa çok yenidir diye karşı çıkılacak olursa da bunu da şöyle açıklar:

“Azeri Türkçesi ikinci, üçüncü hecelerde o’yu kabul etmediği için bunu kapalı e’ye çevirmiştir denebilir. Her ne ise -yêr ekinin de -yor ekinin menşesine dayandığı, onun paraleli olduğu muhakkaktır.”¹⁴⁴

GMKT’yi tarihî dönemi itibariyle coğrafi münasebet bakımından değerlendirdiğimizde oluşumu aşamasında Oğuzcanın kollarıyla ve tabî ki Azeri Türkçesinin ağızlarıyla paralel kullanıma sahip olması oldukça tutarlı bir durumdur. Hem Türkmen Türkçesinde hem de Azeri Türkçesindeki kullanımlarıyla karşımıza çıkan bu -yêr eki bugün Anadolu ağızlarında da yaşamını sürdüren bir şimdiki zaman ekidir.

¹⁴¹ Lars Johanson,” a.g.m.”, s. 93-100.

¹⁴² Muharrem Ergin, *Azeri Türkçesi*, Edebiyat Fak. Basımevi, 2. Baskı, İstanbul 1981, s. 144.

¹⁴³ Muharrem Ergin, *a.g.e.*, 1981, s. 14.

¹⁴⁴ Muharrem Ergin, *a.g.e.*, 1981, s. 145.

Bizim metnimizde de ek daima yan yana iki e sesiyle yazılmış ve çevriyazıya ê olarak aktarılmıştır.

Ekin kullanımı metin boyunca sürmemektedir. 26b yaprağından sonra kullanımına rastlanmamaktadır. Bu da yazıcı değişikliğinin bir sonucu olarak değerlendirilebilir.

2.2.2.7.2. Dilek Kipleri

2.2.2.7.2.1. Emir

Metinde sadece üçüncü şahıslarda çekimi görülen bu ekin metnin genellikle birinci ve üçüncü şahıs anlatımı kullanan üslubu gereği pek de işlek kullanılmadığı tespit edilmiştir.

3.tekil şahıs -sIn

haytarsın (26^a/20), t'öläsin (35^b/21), ętsin (25^b/28), bōlsun (14^b/11)

3.çokluk şahıs -sInlAr / -sUnlAr

alsınlar (14^b/7), tutsunlar (25^a/37)

Emir çekiminin olumsuz şekliyse –mA ekine eklenen şahıs ekleriyle sağlanmaktadır. Metnimizde 2. çokluk şahıs çekimine az da olsa rastlamaktayız.

zapisōvaċċa bōlman (26^b/32), prızvalat ętmān (21^a/12)

2.2.2.7.2.2. Şart Kipi

-sA

Türkçenin en eski ve işlek eklerindendir. Eski Türkçede -sAr şeklinde görülen bu ek son sesi düşmüş olarak Kıpçak Türkçesinde de kullanılmaktadır. İyelik kökenli şahıs ekleriyle çekimlenmektedir.

Yazıcıların Hay imlâ geleneğinin ünlüyle biten kelimelerde kullandığı kapatma sesi “y” bu ekte düzenli olarak kullanılmıştır. Tahminimize göre bu kullanım –sAr

gelecek zaman ekiyle karışmasını önlemek çabasından kaynaklanmış olabilir. Biz bu ses değeri olmayan “y” seslerini karışıklığa mahal vermemesi için çevriyazıda göstermedik.

simarlasam (34^a/27), bölunsa (8^a/29), kêçsâ (5^b/20), kläsâh (5^a/31), eşäniz (6^a/8),
aylandır-salar (35^b/10)

2.2.2.7.3. Birleşik Zamanlı Çekimler

Birleşik zaman çekimleri e- cevheri fiiliyle yapılmaktadır. Çekimli fiillerin üzerine zaman ve şahıs ekiyle eklenerek birleşik zaman çekimi oluşur.

2.2.2.7.3.1. Hikâye

Çekimli fiil + ediyapısıyla oluşmaktadır. Şahıs ekini genellikle e- fiili üzerine alır.

zabihat ettiyir edim (26^b/5), borçlu halıp edi (4^b/24), k'vitnut etkây edi (26^b/7)

Şahıs ekinin esas çekimli fiile kaydığı duruma isabet eden bir örnek de vardır.

keltirgäylär edi (26^b/2)

2.2.2.7.3.2. Şart

Çekimli fiil + eşâ yapısıyla oluşmaktadır.

halıp eşâ (13^a/21), t'üşâr eşâ (8^a/35)

2.2.2.8. Fiilimsi

2.2.2.8.1. Zarf-Fiil

-GInçA

Bu dönemde işlek bir ek olmasına rağmen metnimizde sadece üç kez geçmiştir.
töläğinçä (18^a/17), tölänginçä (17^b/32), etkinçä (17^b/7)

-mIyIn

Olumsuzluk bildiren en işlek zarf fiil eklerinden biridir. -mAqIn>-mAyIn ekinden gelişmiş bir zarf fiil ekidir. Metnimizde işlek kullanılan bir ektir.

kötürmiyin (3^b/18), tapmıyın (25^a/19), etmiyin (3^b/16)

2.2.2.8.2. Sıfat-Fiil

-GAn

ç[ı]hargan tastamënt (37^b/28), altunlagan (2^a/19), yazgan (3^a/14)

-AcAğ

turacah (30^b/19).¹⁴⁵

2.2.3. Sözcük Grupları

2.2.3.1. Tekrarlar

ağlı ħ(ı)zılı (25^b/14)

2.2.3.2. Bağlama Grubu

ħardaşlarından da pövinniylarından (18^b/13), alay stoyonçıydan neçik
ruħomıydan (21^b/23), k'iyövünüħ da anın sınarınıħ (5^a/42)

2.2.3.3. Sıfat Tamlaması

Türkçenin genel hususiyetlerine göre sıfat tamlamasında sıfat adın önünde bulunur.

bir cüft altun manella (2^a/18), ħaħşı sövünçlü ħabar (24^a/25), t'oğma ħardaşlar
(24^b/12)

Metnimizde bu unsurların yer değıştirmesiyle ortaya çıkan tamlama yapılarına da rastlamaktayız. Bu da GMKT'nin ayırıcı özelliklerinden biridir.

tępsi kiçi 9danä (12^a/10), üç çepeç ipäk (2^a/22), t'on ħezdi barşçoviy (29^a/7)

Kısacası metnimizde bu hususta ikili bir durum seyretmektedir. Bu durum Slav kökenli dillerden söz varlığı bakımından etkilenen GMKT'nin yapısal olarak da etkilendiğini ortaya koymaktadır.

2.2.3.4. İyelik Grubu

bizim miloştıvıy biylärimizdän (2^b/33), anın sınarınıħ (5^a/43), meñim kêräkimä
(13^a/35), dıftarımda meñim

2.2.3.5. İsim Tamlaması

Sıfat tamlamalarında görülen unsurların yer değıştirmesi durumu nadiren isim tamlamalarında da tespit edilmiştir. Tamlayan ile tamlanan unsurları yer değıştirir. Bu durum etkilenmenin en çok görüldüğü Slav dillerinin tamlama yapısıyla açıklanabilir.

1 ħüzük n[ı]şan (27^b/25), t'eñoru k'roronk'nuħ (28^b/19)

¹⁴⁵ Metinde eke ait başka kullanım yoktur.

a) Belirli İsim Tamlaması

İvaşkonun inciläri (7^b/22), Abrilnin 18indä (7^b/19), İvaşko oğlumnun
hatununun incilärin (7^b/26)

b) Belirsiz İsim Tamlaması

kêndi t'öräsin (7^a/6), Zamgoç oğlu (7^a/34), İlov ýarmarkında (7^b/1)

2.2.3.6. Birleşik İsim

Birleşik isim yapısı metinde çok işlek olmamakla birlikte özel isimlerde karşımıza çıkmaktadır.

Nurbeg (4^b/25), Nurican (5^b/35)

Ayrıca haftanın günlerini ifade eden isimler de birleşik isim yoluyla oluşmuştur.

Bugün (10^a/40) , Şapatkün (7^a/3), Nögärikün (7^b/20), H'ankün (28^a/21)

2.2.3.7. Birleşik Fiil

a) İsimle Birleşik Fiil Yapan Yardımcı Fiiller

Metnimizde genellikle yabancı sözcüklerle birlikte kullanılmıştır. Alıntı kelimelerin çokluğu sebebiyle işlek bir kullanımdır.

afektovat et- (9^b/15), bloğoslavit et- (6^a/9), borçlu bol- (15^b/35)

b) Fülle Birleşik Fiil Yapan Yardımcı Fiiller

satma bol- (6^b/24), t'usnañ h'oyma bol- (6^a/39), t'üşma ýa këlma bolur edi (9^a/27)

2.2.3.8. Ünvan Grubu

Dinî ünvanlar: br. Ýakub ęreçp'oğan (2^b/2), dn. dr. Movşes Gat'oğigoşnun (3^b/9),
dr. awakęreç (2^b/5)

Meslek adları: Tkaç Urum (7^a/29), H'ingig tabağçı ustası (8^a/5), İvaşko H'agop
oğlu ýazuçı duğovniy urýadnıñ (37^a/22)

Hitap için kullanılan ünvanlar: pan Andriy T'orosoviç (10^b/3), pani Gulaf
(37^b/32), panna Zuzka (38^b/25)

2.2.3.9. Sayı Grubu

elli dört (32^b/15), dört yüz igirmi (32^b/16), beş miň (17^b/13)

2.2.3.10. Edat Grubu

ęki ýılga dirä (23^a/14), anıň kibik (17^b/22), aňpaş bilä (18^a/9)

2.2.4. Söz Dizimi

Metnimizden yola çıkarak GMKT'nin söz dizimi hakkında değerlendirmeler yapıldığında en büyük meselenin Türkçenin genel söz diziminin dışında bir sentaktik yapıyla karşılaşılacağı görülmektedir.

GMKT metinlerinde, Kodeks Kumanikus'ta ve çağdaş Kıpçak lehçelerinden Karay Türkçesi'nde olduğu gibi sözdizimsel olarak Türk dilinin genel sözdiziminden farklı özelliklerin olduğu görülür. Bu alanın en tipik özelliği, Slav dillerinden özellikle çeviri yoluyla giren çok miktarda ödünçlemeler içermesidir. Söz varlığı değerlendirildiğinde en çok alıntılama yapılan dilin %29'luk payla Slav kökenli dillerden olduğu düşünülürse söz dizimindeki farklılığın sebebi de ortaya çıkmış olacaktır. Türkçe'de devrik cümle yapısı diye adlandırdığımız yüklemi sonda olmayan yapılar metnimiz için bir üslup özelliği değil Slav dillerinin etkisiyle yeni bir söz diziminin ortaya çıkması olarak değerlendirilir. Bu da GMKT'yi diğer Kıpçak lehçelerinden farklı kılar. Yüklem sonda bulunduğu cümlelere rastlansa da yüklem sıklıkla cümle başında ve ortasında yer aldığı tespit edilmiştir.

Kelime gruplarındaki en belirgin özellik ise, tamlayan ve tamlananın yer değiştirmesidir

Unsurları yer değiştirmiş cümle yapısı dönemin ve metnin en belirleyici özelliklerindendir. Bugün Karay Türkçesi'ndeki söz dizimi GMKT'nin mirasıdır.

Gagauz, Karay ve Kumuk Türkçelerindeki farklı söz dizimi tıpkı metnimizdeki gibi etkilenme ve dolayısıyla alıntılama yoluyla meydana gelmiştir. Yine onları da etkileyen Bulgarca, Moldovca ve Rusça gibi Slav dilleridir.

2.2.5. Söz Varlığı

Metne ait temel söz varlığını Türkçe sözcükler ve diğer dillerden alıntı sözcükler olarak iki grupta toplayabiliriz.

Yaptığımız dizin çalışması sonucunda söz varlığının dillere göre oranı tespit edilmiştir. Buna göre rakamların çekim eki alan halleri de dahil ederek hesaplandığında 17601 kelimedenden oluşan metnimizde dillere göre sözcüklerin oranı şöyledir:

Arapça dil oranı : % 2, Çekçe dil oranı : % 1, Hayca dil oranı : % 4, Farsça dil oranı :

% 1, İbranice dil oranı : % 0, Latince dil oranı : % 8, Lehçe dil oranı : % 6, Moğolca dil oranı : % 0, Rusça dil oranı : % 0, Slav Kökenli dil oranı : % 29, Türkçe dil oranı : % 41

Ukraince dil oranı : % 1, Yunanca dil oranı : % 0.

Yukarıda verilen oranlarda yüzdelik dilime giremeyecek kadar az sayıda olan sözcükler %0 olarak görülmektedir ancak bu dilden alıntılama yapılmadığı anlamına gelmez. Temel söz varlığını %41 olarak en büyük oranla Türkçe sözcüklerin oluşturuyor olması bu dönem eserinin Kıpçak Türkçesinin dil yadigarı olmasını ispatlar niteliktedir.

Clauson temel söz varlığını Türkçe sözcüklerin oluşturduğunu söyler. Bunu da Kodeks Kumanikus'un söz varlığıyla oldukça yakın bulur.¹⁴⁶ Dizin çalışmasıyla ortaya konan söz varlığı bu görüşü doğrulamaktadır.

Slav kökenli olarak değerlendirdiğimiz sözcükler %29 oranıyla ikinci sıradadır. Bu sözcükler Slav dilinin hangi tabakasından alıntılandığı tespit edilemeyeceği için dizin bölümünde Slav kökenli olarak isimlendirilmiştir.

Aleksander Garkavets *Kıpçakskiy Slovar* adlı sözlüğünde sözcüğün varsa hem Lehçe hem Ukraince imlâsını madde başının yanında vermiştir. Bu haliyle etimolojik bir sözlük niteliği taşıyan eserdeki bu açıklamadan biz de yararlandık. Bir sözcük için tek bir Slav dilinden bahsediliyorsa (Ukraince, Lehçe, Rusça) onun adını kullandık. Eğer tüm türevleri verildiyse onu “Slv” kısaltmasıyla işaretledik. %29'luk paya , %6 Lehçe ve %1 Ukraince sözcüklerin oranını da eklediğimizde %36 oranıyla Slav dillerinden alıntılanan bu sözcükler büyük bir paya sahip olmaktadır. Bu alıntı kelimelerin çoğu et- yardımcı fiiliyle kullanılmıştır.

Hayca sözcükler %4 oranıyla diğerlerinden çok daha az bir paya sahiptir. Bazı araştırmacılarca konuşurlarının Hay olduğu söylenen ya da Hay dil yadigarlarına mal edilen bu eserlerin objektif bir bakış açısıyla değerlendirildiğinde Haycayla dilin adlandırılmasında kullanılacak kadar bir bağı olmadığı ortadadır. Hay dilinden en çok alıntı dinî söz varlığı, kişi isimleri ve kısaltmalarla meydana gelmiştir. Hatta bu

¹⁴⁶ Sir Gerard Clauson, “a.g.m.”, (1971), s. 8-9

kısaltmalardan “an. ay. (anun asdudzo)” kısaltması belge ve sayfa başlarında tarihle birlikte tekrarlanır ki bu da yüzdelik oranı arttırmıştır. Kişi isimleriyle dinî inaçları nedeniyle ya Latince'den ya da Haycadan seçilmiştir.

Clauson'un da belirttiği gibi Arapça ve Farsçadan yapılan alıntılardaki en büyük etkenin Osmanlı Türkçesi olduğunu düşünmekteyiz.

2.2.5.1. Mahkeme Tutanaklarında Vasiyete ve Çeyize Konu Olan Söz Varlığının Değerlendirmesi

2.2.5.1.1. Kumaş İsimleri

adamaşka “Kadife, Şam kadifesi.”, **altēmbas** “İpliği altın veya gümüşten kalın desenli, pahalı, ipek kumaş.”, **atlas** “Atlas, ipek.”, **çatma** “Eskiden Bilecik, Bursa ve Üsküdar’da ipekle dokunan kabartma çiçekli, özellikle yastık ve sedir yapmakta kullanılan, çok makbul ve meşhur kadife kumaş.”, **falēndiş** “Londra bezinden ince kumaş.”, **felfa** “Peluş.” **hadifa** “Kadife, bir yüzü kısa, ince, sık tüylerle kaplı, ipek, pamuk veya yünden, parlak, yumuşak kumaş.”, **haraca** “Kaba, yünlü bir tür kumaş.”, **ipāk** “İpek böceği kozasından elde edilen ve dokumacılıkta kullanılan çok ince parlak telden yapılmış kumaş.”, **iski** “Bez, peçe, kumaş.”, **k’amha** “Şam işi kumaş.”, **k’anafaça** “Snatch, çizgili ipek ya da pamuk kumaş.”, **ketān** “Keten bitkisinin liflerinden yapılmış dokuma, bir tür kumaş.”, **muhaër** “Moher, yün.”, **oprah** “Kumaş, çarşaf.”, **serasar** “İpek, altın ve gümüşle dokunan çok kıymetli eski bir kumaş çeşidi. Kumaşa baştan başa tel konularak dokunduğu için bu isim verilmiş olabilir.”, **tkaniça** “Dokuma, kumaş.”, **tkanka** “Kumaş, bez.”, **ustaşari** “İpek veya deve tüyünden yapılmış kumaş.”, **yedvabniça** “Dantel, kurdele için kullanılan bir tür kumaş.”, **yezdi** “İran’da Yezd şehrinde üretilen pamuklu kumaş.”

2.2.5.1.2. Giysi İsimleri

börk “Genellikle hayvan postundan yapılan başlık, börk, şapka.”, **çamara** “Papaz külâhı.”, **çepeç** “Kadınların kullandığı süslemeli baş giyimi, kalpak.”, **delia**

“Kürkle kaplı pelerin.”, **emiporom** “Boyun ve omuzlar üzerinden aşağıya salınan piskoposun kullandığı üzeri haçlarla ve sekiz köşeli yıldızla bezeli bant şeklinde dinî bir giysi.”, **fartuḥ** “Önlük, elbise.”, **ferēzia** “Ferace, kaftan.”, **ḥaftanlık** “Kaftanlık, ekserisi süslü ve kıymetli kumaştan, boyu diz kapağına veya topuklara kadar inen, önden açık, bazısının kolları yarıya kadar yırtmaçlı, astarsız hafif üst giyeceği için uygun olan.”, **inderāk** “Entari, kadınların genellikle evde ve yatakta, erkeklerin eskiden evde, sokakta veya yatakta giydikleri kollu, çoğunlukla bol ve uzun giyecek.”, **jupan** “Yakasız erkek paltosu.”, **kabačik** “Kaftan, kabateyka.”, **kabat** “Kaftan.”, **katanaş** “Kuntuş, kaftan gibi, geniş kollu dış giyim.”, **katanka** “Kısa ceket.”, **k’ivör** “Sert, deri sorguçlu asker şapkası.”, **leṭnik** “Renkli, boyuna çizgili kadın elbisesi.”, **maḥpas** “Peluş.”, **maḥrama** “Yüze örtülen örtü, peçe, işlemeli, geniş örtü.”, **mēntlik** “Manto, palto.”, **pisāklik** “Düğünde gelinin giydiği giysi, gelinlik.”, **plaşç** “Pelerin, palto.”, **plaşçik** “Kaftan.”, **pazman** “Kolluk.”, **salma** “Atkı, bazı kıyafetlerde kolun yeninden sarkan uzun parça.”, **skeşt** “Kiliseye ait dinî giyim, kılık, kıyafet.”, **srçar** “Piskoposluk, papazlık cübbesi.”, **şuba** “Kürk palto.”, **şupka** “Ceket, manto.”, **t’ön** “Giysi, elbise.”, **t’ön oprahımnı** “İç çamaşırı.”, **urar** “Uragir Tbir, Gisasargavak , Sargavak rütbelerini simgeleyen ve sol omza asılan törenlerde kutlanan atkı.”, **yeṇ** “Elbisenin kolu.”

2.2.5.1.3.Aksesuar ve Takı İsimleri

bēlbağ “Kemer.”, **bintka** “Bant, kafa bandı.”, **çapraz** “Toka.”, **lančuşok** “Zincir.”, **manella** “Bilezik.”, **nauşniça** “Taşlı küpeler.”, **nışan yüzükü** “Evlilik işareti olarak verilen yüzük, nişan yüzüğü, alyans.”, **noşenëy** “Kolye gibi boyna takılan süslere verilen ad.”, **ogniva** “Zincir.”, **ognivaḥ** “Zincir.”

preñçkalı “Toka.”, **puntal** “Sikke şeklinde, rozet, toka, kolye.”, **rukaviça** “Eldiven.”, **signıt** “Taşlı yüzük, amblem.”, **venjik** “Yılan şeklinde olan bir kadın takısı.”, **üzük** “Parmağa takılan, genellikle altın, gümüş vb. madeni halka.”, **zauşniça** “Küpe.”, **zıncıl** “Zincir, köstek, süs için kullanılan takı.”

2.2.5.1.4. Değerli Taş ve Mücevher İsimleri

almas “Elmas.”, **altun** “Altın, mücevher ve değerli eşya için kullanılan bir element.”, **diyamənt** “Elmas, pırlanta.”, **inci** “İstiridye cinsinden deniz hayvanlarının içinden çıkarılan ve süs eşyası olarak kullanılan küçük, yuvarlak, sert, sedefli tane.”, **kümüş** “Atom numarası 47, atom ağırlığı 107,88, yoğunluğu 10,5 olan, 960 °C'ye doğru sıvı durumuna geçen, parlak beyaz renkte, kolay işlenir ve tel durumuna gelebilen element (simgesi Ag) ve bundan yapılmış eşya.”, **rubinköviy** “Yakut taşından yapılmış.”, **rubinöviy** “Yakut taşından yapılmış.”, **şafir** “Safir, mücevher olarak kullanılan temiz, berrak mavi renkli, kıymetli sert bir taş, gök yakut.”, **şmarag** “Zümrüt, mücevher olarak kullanılan değerli taş.”, **venəc** “Taç, üstünlük, kudret ve kuvvet âlameti olarak başa konan başlık.”, **yahtut** “En meşhuru kırmızı reklisi olan, sadece elmasın çizebildiği çok değerli bir taş.”, **zloçistı** “Altın, altından yapılmış.”

2.2.5.1.5. Çeyiz ve Vasiyet Sebebiyle Verilen Diğer Eşyaların İsimleri

ağ oprah “Yatak çarşafı.”, **çatma halı** “Bu kumaştan yapılmış dekoratif halı.”, **dzban** “Sürahi, bardak, ibrik.”, **dzbanok** “Kavanoz.”, **halı** “Yere veya mobilya üzerine serilmek duvara süs olarak gerilmek üzere yün veya iplikten dokunmuş kısa tüylü yaygı.”, **haşuh** “Sulu veya taneli şeyleri yemeye mahsus, ağza giren kısmı genişçe ve çukurca, saplı sofraya aleti.”, **hazan** “İçinde çok miktarda yemek pişirilen veya bir şey kaynatılan büyük ve derin kap.”, **isgi** “Kutsal kase, kap, bardak.”, **k'önöv** “Büyük bardak, kupa.”, **kubok** “Bardak, çanak.”, **oprah** “Kumaş, çarşaf.”, **panöv** “Tava, ızgara.”,

pöduşka “Yastık.”, **sahtiyân** “Tabaklanarak cilalanmış ve boyanmış deri, özellikle keçi ve dana derisi.”, **şepet** “Kamış, saz, ince söğüt dalları, hurma lifleri vb.nden örülerek yapılan, yiyecek veya eşya taşımaya mahsus, muhtelif şekillerde, kulplu veya kulpsuz kap.”, **sınduh** “İçine saklanması istenen şeyler konan, dört köşe büyük bir kutu şeklindeki kapaklı ev eşyası.”, **tepsi** “Fincan, tabak, bardak vb. taşımaya yarayan, derinliği az, çeşitli büyüklükte düz kap.”, **şovurğan** “Yatarken örtülen, içi yün veya pamuk doldurulmuş örtü, yorgan.”

2.2.5.1.6. Akrabalık İsimleri

ana “anne”, **ata** “Cet, dede, büyükbaba ve aynı soydan daha önce yaşamış kimse.”, **dâdâ**, **dadu**, **dâdu**, **dâdo** “dayı, amca”, **eyâ** “Efendi, sahip, koca, eş.”, **hardaş** “Aynı anne babadan doğmuş veya yalnız anneleri ya da babaları aynı olan kimselerin birbirine göre durumu.”, **hayın ata**, **haynata** “Kadına göre kocasının, erkeğe göre karısının babası, kaynata.”, **hayın ana**, **haynana** “Kadına göre kocasının, erkeğe göre karısının annesi, kaynana.”, **oyçistı** “baba”, **maçêristıy** “anne”, **ögây** “Aralarında kan bağı bulunmayıp sonradan kanun yoluyla bağ kurulmuş olan veya tek taraflı kan bağıyla birbirine bağlı bulunan.”, **h(ı)z** “Dişi cinsten olan evlat.”, **oğul** “Erkek evlat.”, **oğlan** “Evlat, çocuklar, oğullar.”, **pötömök** “Soyundan, torun, vâris, mirasçı.”, **prıyâtel** “Bir kişinin eşinin kardeşleri veya ahabap, arkadaş, dost.”, **t’orun** “Bir kimsenin çocuğunun çocuğu.”, **t’oğma hardaşı** “Öz kardeş.”

2.2.5.1.7. Dinî Terimler

dacar “İbadethane, tapınak, kilise.”, **Eçmiadzin** “Erivan'dan batıya doğru 20 kilometre mesafede bulunan Ermenistan'ın Armavir İdari Bölgesi'ne bağlı bir şehir. Şehir En eski Hristiyanlık mabedlerinden biridir. Ermeni Apostolik Kilisesi'nin baş makamı burada bulunmaktadır.”, **ereçp’oğan** “Mahkemede şurayı oluşturan kethüdanın yani ağaların başı olan kıdemli başrahip, papaz, kilise idarecisi. Toplanma esnasında

oturma düzeni daire şeklinde olup iki erecpohan arkası kapıya dönük şekilde kapı önünde oturur. Kethüda şurası halka şeklinde karşılıma yerleşir.”, **gat’oğigosluḥ** “Patriklik, Katalikosluk makamı, **k’ahana** “Kilisede ikinci büyük rütbe, papaz.”, **k’ahanal(ı)ḥ** “Rahiplik, din adamlığı.”, **k’ahanal(ı)ḥ garkına** “Rahiplik ayini.”, **köm** - “Ölüyü toprağa yerleştirip üstünü toprakla örtmek, defnetmek.”, **k’ömdür**- “(Ölüyü) Toprağa yerleştirilip üstü toprakla örtülmek, defnedilmek.”, **uḡapar** “Ortodoks.”, **uḡaparl(ı)ḥ** “Ortodoksluk.”, **vank** “Manastır, kilise.”, **ḡuḥöv** “Kilise, tapınak, ibadethane.”, **zakraṣt** “İstavroz, haç.”, **zakraṣtiya** “İstavroz, kilisenin hazine odası.”, **zamgoṣ** “Zangoç, kilise çanını çalan hizmetli.”.

2.2.5.1.8. Hukukî Terimler

aḡa “İhtiyar heyeti, topluluktaki yaşlılardan oluşan konsey, kethüda.”, **aḡalıḥ** “İhtiyar heyeti, kethüdalık ve onların makamı.”, **bēzpravē** “Kanunsuzluk, adaletsizlik.”, **duḡovniy aktalar** “Dinî mahkeme kayıtları, dinî mahkeme defterleri.”, **duḡovniy t’örä** “Dinî mahkeme, dinî kanun.”, **duḡovniy** “Dinî, ruhani.”, **oreṇk** “Kilise kuralları, kanun, hukuk.”, **oreṇkli** “Hukuka uygun olarak, yasal, kanunî.”, **oreṇkli alıṣmaḥka** “Resmî nikah, yasal evlilik.”, **ereṣp’oḡhan** “Mahkemede şurayı oluşturan kethüdanın yani aḡaların başı olan kıdemli başrahip, papaz, kilise idarecisi. Toplanma esnasında oturma düzeni daire şeklinde olup iki erecpohan arkası kapıya dönük şekilde kapı önünde oturur. Kethüda şurası halka şeklinde karşılıma yerleşir.”, **k’etḡoḡya** “Kethüda heyetinden olan kişi, metinde **aḡa** diye de anılır. Mahkemenin ihtiyar heyetidir. Kaç kişiden oluşursa oluşsun kırk diye bahsedilir.”, **k’etḡoḡyal(ı)ḥ** “Kethüdalık, kethüda topluluğunun ve onların makamının adı.”, **könülük** “Doğru, hakikat, adalet.”, **pamēntne** “Nikahı ebedi kılmak için kayıtlara geçen kiliseye ödenen başvuru ücreti.”, **zaḡovaṣṣa** “Kayıt.”, **zapis** “Kayıt.”, **zapisat** “Kayıt.”, **zapisnı** “Kayıtlı.”, **zapisopivat** “Kaydetme.”,

zapisovačca “Kaydolma.”, **zapisoviy** “Kaydedilmiş.”, **zaplaçoniy** “Ödeme.”, **zaplatiy** “Ödeme, ödül.”, **zastav** “Rehin, ipotek.”, **zastavit** “Rehin, kefalet.”, **zežnanê** “Okuma, sertifika, listeleme yoluyla beyan.”, **zežnat** “Gösterme, kanıtlama, beyan etme.”, **zežnawat** “Duyurma, bildirme.”, **zežvat** “İzin, onay, tenezzül, ruhsat.”, **zgõdnê** “Anlaşma uyarınca, oybirliğiyle.”, **zgõdnı** “Oybirliğiyle, anlaşarak, dostça.”,

2.2.5.1.9. Ünvanlar

a. Dinî Ünvanlar

aḥpaş “Rahip, Piskopos.”, **awaķereç** “Rahip, başrahip.”, **awaķereç(i)ḥ** “Rahiplik, başrahiplik makamı.”, **babas** [Yun]: Papaz, rahip, ruhban sınıfı., **Biy** “1. Efendi, sahip, Rab.”, **dn.** “Dearn sözcüğünün metindeki kısaltılmış hali, hazret, hürmetli.”, **ereçpõḥan** “Mahkemede şurayı oluşturan kethüdanın yani ağaların başı olan kıdemli başrahip, papaz, kilise idarecisi. Toplanma esnasında oturma düzeni daire şeklinde olup iki ereçpohan arkası kapıya dönük şekilde kapı önünde oturur. Kethüda şurası halka şeklinde karşılırlarına yerleşir.”, **Gat’õgigõs** “Patrik, Ermeni Apostolik Kilisesi’nin en büyük ruhani liderine verilen isim, Katalikos.”, **k’ahana** “Kilisede ikinci büyük rütbe, papaz.”, **papa** “Papa, Başpiskopos.”

b. Sosyal Hayata Dair Ünvanlar

Brn. “(Baron sözcüğünün metindeki kısaltılmış hali.) Efendi, baron, ekselans, bey.”, **dr.** “Efendi, muhterem, hazret, baba anlamındaki Ermenice **տէր** (**dêr**) sözcüğünün kısaltması.”, **pan** “Sahip, bey, soylu, bay anlamlarında erkekler için kullanılan unvan.”, **pani** “Evlenmiş bayan, hanım.”, **panna** “Evlenmemiş bayan, hanım.”

2.2.5.1.10. Mahkeme Kayıtlarında Hukuk Terimi Olarak Geçen “Törä” ve “Bitig” Sözcüklerinin Tarihsel Türkçenin Metinlerindeki Kullanımına Dair

törä < törü 1. Toplum ve devlet tarafından konulan hukuk kuralları.

2. Mahkeme.

Clauson, **törü** madde başında “sözlü yasa, gelenek, görenek” anlamını verdikten sonra sözcüğün “Türklerin pagan dönemine ait bir siyasî terim” olduğunu belirtmektedir. “il” ve “kağan” sözcükleriyle ilişkilendirerek bu birlikte kullanımlarla siyasî bir terim olduğunu ispatlamaktadır. **Törü** sözcüğüne Budist ve Manihesit metinlerde dinî terim olarak rastlanmaktadır. Hakaniye Türkçesinde “örf” veya “İslam hukuku” anlamlarıyla da karşımıza çıkmaktadır. Clauson, bu sözcüğün Moğolca **döre/töre** sözcüğünden alıntılandığını düşünmektedir.¹⁴⁷

Doerfer de sözcüğün Moğolca’dan alıntılandığını söylerken sözcüğü **törü** ve **töre** olmak üzere iki grupta değerlendirir. **Törü** şeklinin Eski Türkçe dönemine ait olduğunu, **töre** şeklininse *Kodeks Kumanikus* da dahil olmak üzere Kıpçak sahasında kullanıldığını söylemektedir.¹⁴⁸

Köktürk Yazıtlarında **törü** “Toplunun yaşamını düzenleyen sözlü yasalar, töre, âdet; tören” anlamıyla tespit edilmektedir.¹⁴⁹

Uygur Türkçesinde **törü** “töre, örf, kanun, nizam” yapısından türemiş **törüçä**, **törüçi**, **törülüg/törülük**, **törüsüz** kullanımları da bulunmaktadır.¹⁵⁰

DLT’de **törü** “töre, örf, kanun, nizam” şeklinde kullanılmaktadır. Bu kullanımı Kutadgu Bilig’de de tespit etmekteyiz.

Tarihî Kıpçak Türkçesinin ilk dönem eseri *Kodeks Kumanikus* da **törä** “örf, kanun” 35b, **törä okşat-** “bir şeyi adet haline getirmek, alışmak” 29a, **törä oşka-** “bir şeyi adet haline getirmek, alışmak” 29a, **törä tut-** “bir şeyi adet haline getirmek, alışmak” 29a kullanımlarıyla karşımıza çıkmaktadır.¹⁵¹

Tarihî Kıpçak Türkçesi Memluk sahası metinlerinde *Kitâbü’l-İdrâk Li-Lisani’l-Etrâk*’ta **düre** “kanun, töre”; *İrşâdü’l-Mülûk Ve’s-Selâtin*’de **töre** “din, âdet, gelenek, örf, töre”; *El-İdrâk Haşiyesi*’nde **tura** “din, âdet, gelenek, örf, töre”; *Et-Tuhfetü’z-Zekiyye Fi’l-Lugati’t-Türkiyye*’de **tür**, **türe** “din, âdet, gelenek, örf, töre” kullanımlarıyla tespit edilmiştir.

Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesine ait olan metnimizde 79 kez farklı yazımlarıyla “törä, t’örä” ve 1 kez “törrä” adına, 2 kez de “töräläş-” fiiline

¹⁴⁷ Sir Gerard Clauson, *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century*, Oxford 1972, s. 531.

¹⁴⁸ Gerhard Doerfer, *Türkische und Mongolische Elemente im Neupersischen*, Band II, Wiesbaden 1965, s. 264.

¹⁴⁹ Muharrem Ergin, *Orhun Abideleri*, İstanbul 1980.

¹⁵⁰ Ahmet Caferoğlu, *a.g.e.*, 1968, s. 249.

¹⁵¹ Orçun Ünal, *a.g.t.*, s. 304.

rastlamaktayız. Sözcüğün metnimizde hem “Toplum ve devlet tarafından konulan hukuk kuralları” hem de “mahkeme” anlamlarıyla kullanımlarına rastlanmaktadır. Sözcüğün bu muhitte mahkeme anlamını kazanarak anlam genişlemesine uğradığını görmekteyiz.

Grunin’in metinlerinde **töre** için sadece “mahkeme” anlamını verirken *Töre Bitigi*’nde temel hukukla ilgili “mahkeme; kanun, hüküm; hak, hukuk; oturum, duruşma, celse” gibi çeşitli yeni anlamlar içermektedir.

bitik

bitik <bitig Belge, makbuz, senet, sözleşme, zabıt, tutanak, tezkere, kitap.

Clauson, **bitig** madde başında sözcüğün anlamını, “yazılı olan herhangi bir şeyin genel adı; yazıt, anıt, kitap, mektup, doküman gibi” olarak açıklamaktadır.¹⁵² Doerfer, **biti-** “yazmak” fiiliyle ilişkilendirir.¹⁵³

biti- “yazmak” fiilinden teşkil edilen **bitig**, *Köktürk Yazıtları*’nda “yazı; yazıt, kitabe; kitap” anlamında kullanılmakta¹⁵⁴; *Uygur Türkçesi*’ne ait metinlerde “din kitabı” şeklinde tekrarlanmaktadır.¹⁵⁵ Aynı terim, *Turfan* metinlerinde “yazı, kitap, belge, vesika, vasiyetname; harfler” gibi çok çeşitli anlamlarda kullanılmıştır.¹⁵⁶ Bir başka Uygur vesikasında ise kelime, “senet” anlamında geçer.¹⁵⁷

Kaşgarlı Mahmud’un DLT’sinde **bitig** ve **bitik** şeklinde kaydedilen bu terimin “kitap; mektup, yazma, yazı” anlamlarıyla¹⁵⁸ eserin dizininde kırk bir kez tekrarlandığına rastlamaktayız.¹⁵⁹ ayrıca Kaşgarlı Mahmud, *Oğuzca*’da “muska ve üfürük” anlamında kullanıldığını da belirtmiştir.¹⁶⁰

Kutadgu Bilig’de **biti-** “yaz-“, **bitig** “mektup”, **bitigçi** ise “kâtip” olarak aktarılmıştır ve bu sözcükler metinde sıkça tekrarlanmaktadır.¹⁶¹ Kutadgu Bilig’den alınmış iki örnek beyit şöyledir:

3732 İlig yarlıkamış bitig birle söz

¹⁵² Sir Gerard Clauson, *a.g.e.*, 1972, s. 303.

¹⁵³ Gerhard Doerfer, *a.g.e.*, 1965, s. 717.

¹⁵⁴ Muharrem Ergin, *a.g.e.*, İstanbul 1980, s.

¹⁵⁵ Talat Tekin, *İrk Bitig, Eski Uygurca Fal Kitabı*, Öncü Kitap, Ankara 2014.

¹⁵⁶ W. Bang, A. Von Gabain, *Türkischche Turfan-Texte*, C. IV, ABAW, Berlin 1930, s. 14, 68, 85.

¹⁵⁷ Reşit Rahmeti Arat, “a.g.m.”, (1964), s. 14.

¹⁵⁸ Robert Dankoff, James Kelly, *a.g.e.*, C. I, 1982, s. 294.

¹⁵⁹ Besim Atalay, *a.g.e.*, 1986.

¹⁶⁰ Robert Dankoff, James Kelly, *a.g.e.*, C. I, 1982, s. 294.

¹⁶¹ Reşit Rahmeti Arat, *a.g.e.*, Metin I, 1991, s.261.

Okıdım bitigin yaruk boldı köz

(Hükümdar fermanla söz buyurmus. Fermanını okuyunca gözüüm açıldı, aydınlandı.)

3844 Bitig birdi ögdülmiş aşnu turup

İlig aldı açtı okıdı xorup

(Ögdülmiş ilk önce mektubu verdi; hükümdar aldı, açtı ve dikkatle okudu.)

Kodeks Kumanikus'ta **bitik** ve **bitikçi**, “defter, kayıt, yazı”, “yazıcı” kullanımlarıyla 40b ve 45a yapraklarında görülmektedir.¹⁶²

Tarihî Kıpçak Türkçesi, Memluk sahası metinlerinde “kitap yazı mektup” anlamıyla **bitik** şekline *Kitâbü'l-İdrâk Li-Lisani'l-Etrâk*'ta, *Ed-Dürretü'l-Mudiye Fi'l-Lugati't-Türkiyye*'de, *Kitab Fî Riyazati'l-Hayl*'da, *Kitab-ı Mecmu-ı Tercüman-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî*'de, *Et-Tuhfetü'z-Zekiyye Fi'l-Lugati't-Türkiyye*'de; **bitig** şekline *Ed-Dürretü'l-Mudiye Fi'l-Lugati't-Türkiyye*'de, *El-Kavanînu'l-Küllîyye Li-Zabti'l-Lugati't-Türkiyye*'de, *Kitab-ı Mecmu-ı Tercüman-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî*'de; **biti** şekline *Kitâbü'l-İdrâk Li-Lisani'l-Etrâk*'ta, **betig** şekline ise *İrşâdü'l-Mülûk Ve's-Selâtin*'de rastlanmaktadır.

Clauson, Osmanlı sahasında bitig için “XVIII. yüzyıla kadar genellikle mektup; bazen de daha genel yazılı doküman” kaydını vermektedir.¹⁶³

Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi eserlerinde yine **bitik** seklinde geçen kelime “yazı, kitap, defter, kâğıt, vesika, belge” anlamındadır.¹⁶⁴ *Töre Bitigi*'nde **bitik** seklinde kullanılmaya devam eden kelime, benzer anlamları içermektedir. Ayrıca, “kâtip, sekreter” anlamında bitikçi yerine yazıcı kelimesi kullanılır.¹⁶⁵ Çalışmaya konu olan metnimizde yirmi kez tekrarlanan sözcük “Belge, makbuz, senet, sözleşme, zabıt, tutanak, tezkere, kitap” anlamlarıyla kullanılmaktadır. Kâtip anlamında **bitigçi** yerine **yazuçı**, **pisar** sözcükleri kullanılmaktadır.

¹⁶² Orçun Ünal, *a.g.t.*, s. 244.

¹⁶³ Sir Gerard Clauson, *a.g.e.*, 1972, s. 303.

¹⁶⁴ Edmund Schütz, “Armeno-Kipchak Texts From Lvov (A. D. 1618)”, *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, C. 15 (1962), s. 298.

¹⁶⁵ Aleksander Garkavets, G. Sapargaliyev, *Töre Bitigi Armiyano Kıpçakskiy Sudebnik 1519-1594*, Almatı 2003, s. 90.

SONUÇ

Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi olarak adlandırdığımız *Tarihsel Kıpçak Türkçesi*'nin XVI. ve XVII. yüzyıllarını kapsayan bu dönem, oluştuğu ve geliştiği muhit itibariyle geniş bir coğrafyada varlığını sürdürmesinin yanında yaklaşık iki yüzyıl gibi kısa bir süreye tekabül eden zaman diliminde Türk Dili adına hacimli bir külliyat bırakmıştır. XII. yüzyılda Gürcü halkıyla münasebette bulunan Kıpçak Türklerinin, Gürcü kralı David'in davetiyle bu coğrafyaya yerleşmesi sonucu Hristiyanlıkla tanışmaları ve hususiyle Haylardan etkilenerек Gregoryan mezhebine intisab etmeleri, bunun sonucunda da dinî mensubiyetleri vesilesiyle Hay alfabesiyle yazmaya başlamaları *Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi*'nin oluşumunun ilk aşamasıdır.

Kıpçak Türklerinin, Gregoryanlığa intisab etmeleri belki de sebepsiz değildir. Ortak coğrafyayı paylaştıkları halklar vesilesiyle Gregoryanlığı seçmiş olmaları Ortodoks Bizanslılarla karışmak istemediklerinden kaynaklanıyor olabilir. Dillerini korurken gösterdikleri muhafazakarlık millî benlikleri için de geçerli olduğundan şuurlu bir şekilde varlıklarını yitirmeden tarih sahnesinde yer almışlardır. Askerî ve idarî görevlerde de bulunacak kadar güçlenmişler ancak birlikte yaşadıkları Haylar ve Gürcüler içinde erimeyerek dillerini ve varlıklarını korumuşlardır. XIII. yüzyıl itibariyle bu coğrafyada oluşan stratejik hareketlenme sebebiyle Anadolu yoluyla ilerleyerek yine bir Türk muhitine (Kıpçak, Tatar) temas etmek suretiyle Altın Orda hakimiyetindeki Kırım üzerinden daha kuzeydeki Lvov(Ukrayna), Kamenets-Podolsk (Ukrayna) bölgesi başta olmak üzere bu coğrafyada bir yaşam alanı meydana getirmişlerdir. Dinî inançlarına bağlılıkları Gregoryanlığı buraya taşımalarına ve beraberinde edebî dillerini oluştururken kullandıkları Hay alfabesini de getirmelerine vesile olmuştur. Halihazırda Kırım ve çevresinde yakın coğrafyalardaki Türklerle daima münasebette olmuşlar miras bırakacakları Kıpçak Türkçesi yadigarları için geniş bir muhit oluşturmuşlardır.

Doğu Avrupa'da geniş bir alanda yazılan ve konuşulan *Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi*'nin sahipleri şüphesiz ki Kıpçak Türkleridir. Halihazırda Kırım coğrafyasında Tarihî Kıpçak Türkçesiyle yazılmış Kodeks Kumanikus'un diliyle büyük benzerlikler gösteren ve onun yazıldığı coğrafyanın komşusu olan Gregoryan Muhiti Kıpçak Türklerinin dilini sadece Hay harfleriyle yazıldığı için Ermeni Kıpçakçası diye adlandırmak yerinde olmayacaktır. Ermeni Harfli Kıpçakça ya da Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesi demek yine doğru bir adlandırma değildir. Hiçbir tarihi veya çağdaş dönem, metinlerin yazıldığı alfabe üzerinden adlandırılmamıştır hele ki Türkçe'nin kullandığı

alfabelerin sayısı gözönüne alındığında bu işin içinden çıkmak mümkün değildir ve bu bilimsel bir yaklaşım olamaz. Arap harfli Türkçe terimi bir şey ifade edemeyeceği gibi Ermeni harfli Kıpçak Türkçesi terimi de bu dönemin adını karşılamaya uygun değildir. Tarihsel Türkçenin başka dönemleri için muhiti gözeterek yapılan tasniflere istinaden bu dönem için de aynı yöntemle adlandırmak yerinde ve objektif bir yaklaşım olacaktır. Harezmi Türkçesi, Altın Orda Türkçesi adında kullanılan muhitin ve dilin ifadesinde olduğu gibi hem muhite hem de dile işaret etmek üzere *Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi* olarak adlandırmak daha doğru ve yerinde olacaktır.

Gregoryan Muhiti Kıpçak Türkçesi'ne ait mahkeme tutanaklarının tez çalışmasına konu olan kısmı değerlendirildiğinde söz varlığının % 41'lik oranla Türkçe olduğu tespit edilmiştir. Dönem metinlerinden örnek olarak seçilecek *Zebur* (1575), *Töre Bitigi* (1519-1594) ve *Algış Bitigi* (1618), kronolojik olarak söz varlığı bakımından incelendiğinde görülecektir ki metinler Türkçe'nin yadigarlarıdır. XVI. yüzyıla ait *Zebur* metni incelendiğinde söz varlığının % 85 oranında Türkçe olduğu tespit edilmektedir. Keza *Töre Bitigi*'nde ve *Algış Bitigi*'nde de durum farklı değildir. Slav dillerinin etkisi XVII. yüzyıla ait bizim çalışmamıza esas olan metinde iyice ortaya çıkmaya başlamaktadır, bu sefer %85 olan Türkçe sözcük oranı metnimizde %41 olarak belirlenecektir.

Alıntı sözcüklerin söz varlığındaki oranını değerlendirdiğimizde etkilenmenin ağırlıklı olarak Slav dillerinden olduğunu görmekteyiz. Ancak bu dönem metnlerinin tümü söz varlığı anlamında ortaya konulduğunda görülecektir ki Hay diline ait söz varlığı dinî terimlerin ötesine gidemeyecektir ve Haycaya ait sözcüklerin sayısı oldukça az olacaktır. Elimizdeki tutanaklardaki Hay diline ait sözcüklerin oranı kalıp sözlere ve tekrarlara rağmen % 4'tür. Kısacası, metinleri Hay diline maletmek veya dolaylı olarak Hay diliyle bağlantı kurmak bilimsel bir yaklaşım olmaktan çok ötededir.

Sözcükler genellikle edat ve isim soylu sözcüklerden alıntılanmıştır ve bu isimlerin yardımcı fiillerle sıkça kullanılması metnin dikkate değer başka bir hususudur. Yüklem olarak karşımıza çıkan fiiller tümüyle Türkçenin kurallarına göre çekimlenmektedir.

Alıntı sözcükler imlası bakımında değerlendirildiğinde sözcüklerin alıntılандığı dildeki imlasıyla değil telaffuzuyla yazıya geçirildiği aşıkardır. Dizin kısmında Lehçe ve Çekçe'den alıntılanmış sözcüklerin ait olduğu dildeki imlası için örnek madde başları bulunmaktadır. Ortak yaşam vesilesiyle sözlü dilden alıntılандıkları sözcükleri,

telafluzuna uygun olarak yazmışlardır ancak bu da çok zaman tutarlı bir imla oluşmamasına sebebiyet vermiştir.

Lehçe'den ve Latince'den genellikle dinî ve hukukî sebeple alıntılanmış kalıp sözlerin ve az sayıda kısa cümlelerin bazıları Latin alfabesiyle yazılmıştır. Kişi isimleri Hristiyanlık gereği genellikle Latince kökenli sözcüklerdir çünkü Gregoryanlık tümüyle benimsenmiş ve sosyal yaşamın temel unsurlarından olmuştur. Toplumun sosyal ve idarî yapısını dil ve din temellendirmektedir. Bu derece şuurlu bir durumda dinine ve töresine sıkı sıkıya bağlı Kıpçakların Haylarla karıştırılma olasılığı dahi yoktur.

Kısacası dönem metnlerinin çevriyazıya aktarılması ve söz varlığının etraflica ortaya konulması muhite ve Tarihsel Türkçe'nin bu dönemine daha iyi nüfuz etmemizi sağlayacağından çalışmaların artmasını umud eder, çalışanların metinlere objektif bir bakış açısıyla yaklaşmasını temenni ederim.

3. METİN

1^b

(1) AN. AY.

(2) Yes Ÿakub Br. İvaş

(3) k'oic vorti gazmēca

(4) ays tuḡdō i T'vn. ştse

(5) yev Noyēm amsōyn i.

(6) 1638

(7) *no 22*

(8) zeş şiv 1788

(9) i řroč h. Minasa p? ařač

2^a

(1) *Conrahus a*

(2) i Bogdan satovgay 20

2^b

(1) *AD. 1630* an. ay. *Diebus July*

(2) Řròřenċ panna Miluḡna'nıŋ br. Ÿakub ęřęčp'õḡan ḡ[ı]zıynıŋ ⁽³⁾ da pan
Lukaş'nıŋ pan Seřer -oḡlu-nuŋ Zamosčyalı. T'V. 1630ḡulis 9 ⁽⁴⁾ pęř õblatam podanıy.

⁽⁵⁾ *Ķrorak*

T'urup obliĉnĕy dr. Awakĕreĉ bilä kĕthoŷal[1]hniŷ pn. Ÿak ⁽⁶⁾ ub ĕreĉp'oŷan Zahnoviĉ kĕndi priŷatĕlläri bilä bir ŷandan ⁽⁷⁾ da birsi ŷandan pan Lukaŷ kĕndi priŷatĕlläriyläri bilä ⁽⁸⁾ <da bu t'ürlü ayttılar>. Sabapı budur k'ĕlgänimizniŷ biylikiŷizniŷ alnına |sabapı|⁽⁹⁾ |budur|. Haĉanki döŷtluŷ ĕttiŷ pn. Lukaŷ bilä däŷturu bilä ⁽¹⁰⁾ dr. Zakariya Awakĕreĉ'niŷ da biylikiŷizniŷ. Budur kĕndi ⁽¹¹⁾ h[1]zımnı panna Miluŷna'nı aŷar oŷenk bilä oĊdat ĕtmä priŷobiĉ ⁽¹²⁾ at ĕttiŷ. Hay-s-ınıŷ artından bunuŷ ki viprawa da maya ⁽¹³⁾ priŷobiĉat ĕttiŷ.

⁽¹⁴⁾ Mĕn Ÿakub Zahno oŷlu mĕnim sıŷarım bilä Nastuŷna bilä dr. ⁽¹⁵⁾ Simon h[1]zı bilä bĕriyirbiz awal Biy T'ĕŷri'niŷ alŷ[1]ŷın andan ŷonra ⁽¹⁶⁾ t'ĕn kĕräkindän neŷi T'ĕŷri'niŷ ŷaŷawatından. Budur:

⁽¹⁷⁾ bir zıncıl altun ölcıyir h[1]zıl f. ŷüzlü 50, ⁽¹⁸⁾ bir cüft altun manĕlla h[1]zıl f. ŷüzlü 30, ⁽¹⁹⁾ bir bĕlbaŷ kümüŷ altunlagan hrivna 2, ⁽²⁰⁾ bir bĕlbaŷ kümüŷ barnadıniskiy hriva 1, ⁽²¹⁾ bir ĉepeĉ inci puntallar bilä. (bir ĉepeĉ altun haftovanıy, ⁽²²⁾ üç ĉepeĉ ipäk bir lĕtnik ŷkarlatnıy atlas, ⁽²³⁾ bir lĕtnik pĕpelastıy adamaŷka (bir lĕtnik keŷ ŷezdi, ⁽²⁴⁾ ĕki lĕtnik muŷaŷar ŷähär (bir plaŷĉuzun kanafaĉa, ⁽²⁵⁾ kiŷ haŷnı bilä pĕtŷitıy (bir plaŷĉik ŷa-ka-rlatnıy altlas kiŷlär bilä, ⁽²⁶⁾ bir ıatanka ŷkarlatnıy atlas hoŷnoŷtay bilä, ⁽²⁷⁾ bir ŷuvurŷan keŷ ŷezdidän (bir ĉatma halı, ⁽²⁸⁾ bir n[1]ŷan ŷüzükü. 5. h[1]zıl f. lilük, ⁽²⁹⁾ t'öŷäk oŷun aŷ oŷrah neĉik här ŷaŷŷılarnıŷ ⁽³⁰⁾ pan kiyövgä naprud T'ĕŷri'niŷ alŷ[1]ŷı ŷanına da bloŷoŷlaw⁽³¹⁾ ĕnĉvoŷu bilä maya f.li 1000. ⁽³²⁾ Dĕteŷo toynu mĕn ĕtärmen mĕn Ÿakub Zahno oŷlu.

⁽³³⁾ 1635 pred 36

⁽³⁴⁾ T'urup obliçney k'eťhoŷal[ı]hniŷ alnına pan Lukaş kiyövü -Sefer oğlu- ⁽³⁵⁾
uçma^hlı- canlı-pn. Ÿakub eřeçp'oĥanniŷ Zahnovič'niŷ k'vitovat ⁽³⁶⁾ etti. Poťomokların
uçma^hlı canlı ĥayın atasınıŷ kendi

3^a

⁽¹⁾ pn. Zahno'nu ⁽²⁾ şvagerlärin pn. Greško'nu da pan Şimko'nu k'i kendinä krörönk ⁽³⁾ kă
körä barçada dösit boldu.

Alay ata payından neçik ⁽⁴⁾ ana alay stoyonçıydan neçik ruĥomıydan barçadan -
nedän- alay kendi ⁽⁵⁾ -A.D. 1630' da bolgan bu k'roronktan da- neçik sınarı pani Miluĥna
kvitovat eťiyir-lär- prezopekun pn. Ÿuĥno aşıra. |veçnımı çasıy|

⁽⁶⁾ barça poťomokların da -veçnemiçası- (priytım. daĭn ney otstempuyonč andaj
⁽⁷⁾ birdän -pn. Luk[a]ş Sefer oğlu- k'vitovat etti |şvagerleri| - Sefer oğlu- | ŷoĭarı
ŷazılğan şvr.lärin ⁽⁸⁾ |Zahno'nu| pan Greško'nu da pn. Şimko'nu ol krörönktan pan
Lukaş'nıŷ ⁽⁹⁾ oĭlunuŷ pan Şimko'nuŷ -şvageriniŷ- Kameñeç şähärlisiniŷ ĥaysiki ⁽¹⁰⁾ pn.
Şimko pn. Lukaş üsnä vılŷat eťip eđi. -|pn. Lukaş'dan|- Na zeznat etti- pn. kendiniŷ-
krörönkun ⁽¹¹⁾ Lukaş ki dösit boldu kendinä barçada şvagerlärindän ⁽¹²⁾ <ŷoĭarı
mânovanıy >. Ĥaysıların k'vitovat etti vēçnımıçasıy da alarıŷ poťomok⁽¹³⁾larında niç
něy zořawuyonč kendinä artıĥ bir nemä ⁽¹⁴⁾ |alay pn. Zahno'nu da -ŷoĭarı ŷazgan
şvagerlärin- da alar[ı]ŷ poťomokların da veçnımıçasıy|⁽¹⁵⁾ naĥoldular stronalar
aĭalardan. Ki bunıŷ ki zeznan ⁽¹⁶⁾ êsin pn. Lukaş'nıŷ ak'talarına priynât eťkăylär |da
pameñtnıy| ⁽¹⁷⁾ neñi uräd |da berdilär|ĥolthaları üsnä etti. |lär |

3^b

⁽¹⁾ *Anno D. 1631*

Boldu İlov'da Duğovni ⁽²⁾ Törädä İlov Şhrı. Er ⁽³⁾ mənılärniñ Nemiş K'alen⁽⁴⁾ darına k'örä *18 January*

⁽⁵⁾ *A.D. 1631*

⁽⁷⁾ Bugüñgi künnü zasıst ətıp rızidencıalarında k'êthoyyal[ı]h ⁽⁸⁾ bunun üsnä zhödicca böldular. Pönŷevaj dr. Nigol ahpas ⁽⁹⁾ odstupit ətıp pošluşenstvosundan at'orunun sp. Ećmiadzin'in ⁽¹⁰⁾ dn. dr. Movşes Gat'ogigos'nun haligi hayrabedimiznin da od ⁽¹¹⁾ dat etti profesia ətıp Rıma ki stolıcaga Urbanus'ka ⁽¹²⁾ papağa. Poşluşenstvosun haysı b[i]llä zahödit ətıyêr sprava ⁽¹³⁾ t'örä b[i]llä. Alay gvaltovni açmağı üçün ihövnün Neçik kümüş ⁽¹⁴⁾ haçlar hem iskilär üçün, budur ihöv skëstı üçün.

Haysın vank ⁽¹⁵⁾ erëcp'oğanlarından alıptır da yanında t'utup haytarma ⁽¹⁶⁾ klämäs. Neçik ekskomuniku üçün haysın üstünä Dr. K'irkor Geşsa ⁽¹⁷⁾ ria'nın ahpası hıyuptur da ol nemä dbat ətmiyin alay mandatı üs⁽¹⁸⁾nä k'orolnun anıñ blkn.. Ki kêndinä simarliyêr ki arilikkä harışıl⁽¹⁹⁾magay çah submisiasına körä kötürmiyin kênsindän neçik özgä ⁽²⁰⁾ anın bridki T'ęri'gä da ęlgä ęksçesläri üçün. Haysıları kün ⁽²¹⁾ kündän artıyêr ne üçün ętkän protëstacıalar. Dağın şıroçe ⁽²²⁾ opivat ętıyêrlär na k'orolnuñ A.B. bizim milostıvı biyimiznin ⁽²³⁾ alnına rözpravićca bılma k'lärbiz birgäsinä. Aij ki bar kël⁽²⁴⁾tirgän zadvorniy pozoqlar alay rayçalar üsnä neçik pömênôni ⁽²⁵⁾ ahpas üsnä dr. Nigol üsnä Yăk.* oğluT'rsvc. haysı pozoqlarnı kër⁽²⁶⁾äk hoyma Preto kim ki ağalardan pozoqlit ętsä t'öräläşmä ki ba ⁽²⁷⁾ da deklarovacca bılgay da yaz[ı]lgay.

(11) Böldü İlov'da Duhovniy T'örädä (12) İlov Şhrı. Ermenilärniñ Nemiç
(13) K'alendarına K'örä 21 January (14) A.D. 1631

(15) Bugüñgi künnü k'êthoyyal[ı]h hem barça joğovurt unanimi (16) k'onsensu
uñvalit ettilär bu spravaga Dr. Nigol ahpas (17) ka ħarşı zadvorem k'orolnun A.B. ħırh
yasah bu (18) sposob b[i]lä. Ki alar kimlär ki buj spravaga aval öt'ünç (19) berdilär.
Defalkovaçça bolmisar evet dağı alur. Da zo (20) sobna kimlär bermiyêrlär yasahta berip
öt'ünçtä ber (21) gäylär. A pritım alarga kimlärki bu spravaga k'etsälär (22) instrukciada
virajıt etsärlär nomine publiko asekurö (23) vat etip. Ki k'elir eşä anda ħapısında k'orolnun
A. Blknn. (24) obicat etmä neçä min floru suma. Ki tek poçesny odprava (25) bolgaylar
elçilärimiz alma ki bolgay bizgä sp. dacarda (26) barça sakramentlar pozvoloniy. Na
obicat etsinlär ħaysı (27) yasahlarını vibirat etmähkä. Tanladılar ağalardan (28) pan
Petre'ni da pan Danko'nu da pospolitidän pan Greş (29) konu, dr. Lukaş oğlun da pan
İvaşko'nu Yakub oğlun (30) Stefanoviç.

< bundan başlama yazma tastamentin üç K'aspar'nıñ K'ostoviç ħatununıñ hem
inventarın 1631'niñ Mayıs 1'inä hem 9'una inventarın > < | 1635'dä baħıp yazma ... f.
yazılar| >.

(31) K'vitovat etiyêrlär pan Haçko'nu Serëp (32) k'oviç'ni 1631 H'unvar 21.

(33) Bugüñgi künnü t'urup obliçnê duhovniy t'örä alınına (34) provizorları sp.
dacarlarının da şpitallarının alay şägärdä

4^b

(1) 1631

ğärdä İlov'da bəlğan neçik ħabaħçıħarı dobrovolnê ⁽²⁾ da vıraznê zəznat əttilär. Ki kēndilärinä ol ləgatundan ⁽³⁾ ħaysın ki ucmaħlı canlı pani K'asko pan İvaşko'nun T'rsvc. ⁽⁴⁾ sınarı tēstamenti b[i]lä ləgovat əttilär ħaysının suması ətär ⁽⁵⁾ floru beş yüz. Anıñ blkn.dän pan Ħaço'dan Miklaş oğlun⁽⁶⁾dan Şerēpkovič şerētarından k'orolnuğ anıñ blknn. neçik ⁽⁷⁾ sukčesorundan ucmaħlı canlı pani K'asko'nun sınarının ⁽⁸⁾ pan İvaşko'nun T'rovč dōsıt bōldu bu spōşob b[i]lä. Ki ⁽⁹⁾ bu sumanı 500 florunu pan T'oros T'rsvc kēndi üsnä ⁽¹⁰⁾ prināt əttilär t'ölämä. Ħaysı üsnä pērestat əttilär pōmê⁽¹¹⁾nōniy pōvizorlar. Nēdän pōmēnōniy pan Ħaço'nu Şerēpkovič⁽¹²⁾ni şerētarını da anıñ pōtōmōkların çasiy vēçnimi kvitō ⁽¹³⁾ vat ətip vōlniy əttilär. Fōmasına körä pravniy k'vitnıñ ⁽¹⁴⁾ ħako načdōskōnalşiy ħaysı k'vitniy pan Şerētar Ħoldos ⁽¹⁵⁾ duħovniy t'örädän. K'i a[k]t-a-larga duħovniy t'öräniñ ⁽¹⁶⁾ priyēntiy da inşerovaniy bōlgay nēni otrimat əttilär. Da ⁽¹⁷⁾ pamēntnē b[i]lä utvirdit əttilär. ⁽¹⁸⁾ K'vitōvat ətiyērlär pan Ħaço'o'nu ⁽¹⁹⁾ Pētrē oğlun Gluško'vičniy.

⁽²⁰⁾ Bugünki künnü t'urup obliçnê duħovniy t'örä al⁽²¹⁾nına İlov şırñ. Ermenilärniñ slavetni pan Daniyel ⁽²²⁾ Ħolup oğlu Davidovič da pan T'oros'Yağub oğlu ⁽²³⁾ T'orosovič dobrovolnê da vıraznê zəznat əttilär. Ki ⁽²⁴⁾ ol bōrçnu ħaysın ki pan Ħaço Pētrēoğlu Gluško'vič bōrç ⁽²⁵⁾ lu ħalıp ędi ucmaħlı canlı pan Marko'ga Nurbeg oğluna ⁽²⁶⁾ Matiaşovič ħaynatarına. Ħaysın kēndi inventarında ⁽²⁷⁾ uc[m]aħlı canlı pan Marko pritēstamēnçē duħovniy t'ō ⁽²⁸⁾ rāgā pōdat ętkän viajat ętiyēr kēnsilärinä. Prēreçōniy ⁽²⁹⁾ pan Ħaço'dan Pētrē oğlundan Gluško'vič zupelnı bōrçta ⁽³⁰⁾ da barçada istōtniy da rēalniy t'ölöv da satisfakcia ⁽³¹⁾ bōldu. Nēdän kēndin da anın pōtōmōkların svim da kēndi ⁽³²⁾ snarlarının atı b[i]lä vēçnimiçasiy k'vitōvat əttilär. Fōr⁽³³⁾masına

pravniy kvitnin ýako naćdöskönalsiy. Haysı zęznanı ⁽³⁴⁾ k'vit. Ki bõlgay duhovni t'öräniñ aktalarına priëntı da ⁽³⁵⁾ inşerovaniy hõldu. Pręreçõniy pan Haxqõ duhovni t'örä ⁽³⁶⁾ dãn neni õtrimat etti da pamëntne b[i]lä utvirdit etti.

⁽³⁷⁾ Boldu İlov'da duhovniy ⁽³⁸⁾ t'örädä İlov şhrıj.

5^a

⁽¹⁾ *A.D. 1632*

Ermenilärniñ Nemiç k'alen ⁽²⁾ darına k'örä *13 January* ⁽³⁾ 1632

⁽⁴⁾ *ǰrorak*

K'rõrenk panna Manuşak'nıñ uçmahlı canlı pan Ave⁽⁵⁾dik'niñ Zahnoviç h[ı]zınıñ da pan ǰan'ın Asvadur ⁽⁶⁾ oğlu Haftar'nıñ *A.D. 1628 12 January*

⁽⁷⁾ T'urup õbliçnê dr. Avakerêç b[i]lä kêthoyyal[ı]hniñ alnına ⁽⁸⁾ duhovni t'örä alnına pan Haxqõ pan Avedik oğlu Zah ⁽⁹⁾ noviç kendi põvinniläri bilä bir ǰandan da birsi ǰandan ⁽¹⁰⁾ pan ǰan Asvadur oğlu kendi priyatelläri bilä da bu ⁽¹¹⁾ t'ürlü ayılar k'êlgänimizniñ blknzj.neçik da duhovni t'õ⁽¹²⁾räniñ alnına sabapı budur. Haxan ki dõstluğ ettiğ ⁽¹³⁾ pan ǰan b[i]lä budur ki kêndinä kendi hardaşımızni pan⁽¹⁴⁾na Manuşak'nı vatan şvënti maljenski õrenk b[i]lä õddat ⁽¹⁵⁾ etmä dästuru b[i]lä blknzj. duhovniy urâdımızniñ pri ⁽¹⁶⁾ õbiçat ettiğ na anda zaraz kendi hardaşım[ı]znıñ ar⁽¹⁷⁾tından bunun ki vıprava haysın ki bu k'rõronk bitiki ⁽¹⁸⁾ üsnä blknzgä. ǰazıp põdavât etiyêrbiz priõbiçat ettiğ ⁽¹⁹⁾ ne üçün hõlarbiz ki sarnalgay na jadanêläri üsnä du⁽²⁰⁾hovniy

t'örä dästur bərdilär anın ki k'rəronk bitikin sarna⁽²¹⁾ma. Haysiki bu t'ürlü opivat etiy êdi neçik aşğa.

⁽²³⁾ Mən Həçkə Zahnoyviç oğlu ucmaqlı canlı pan Avədik'niñ ⁽²⁴⁾ bəriyêrmən mənim hərdəşimniñ artından panna Manyu ⁽²⁵⁾ şak' niñ aval T'əñri'niñ alğısın andan soñra t'ən kərä⁽²⁶⁾kindən neki T'əñri'niñ sağavatından hədirlanıptır bu ⁽²⁷⁾ dur başta:

A t'ön yezdi şkarlatniy, bir t'ön Angurğa mu⁽²⁸⁾hayêri, bir t'ön T'osşa muhayêri, bir çamara yezdi t'ük ⁽²⁹⁾ bilä pədsitiy, bir snor inci, bir nışan yüzükü, bir yovur⁽³⁰⁾ğan məhpas, t'ösək orun aḡ oprah neçik hər yəşsilarnıñ ⁽³¹⁾ daḡın bir bəlbah kmş. a. səmtaşı mayya Biy T'əñri'niñ alğı⁽³²⁾şı da 200 floru sb. t'öynuda kötürsərmən. alay neçik kläsəḡ ⁽³³⁾ bunu barçanı ettim kəndi yəşsi sövükümdən.

Sarnalgandan ⁽³⁴⁾ soñra bu k'rəronk bitiki həldu pan Həçkə ki duhovniy ⁽³⁵⁾ t'örä sorov etkäy pan k'iyövdən pan Yan'dan da anıñ sına ⁽³⁶⁾ rından Manyuşak'tan ki alarga bu yazovga körä barçada ⁽³⁷⁾ dösit bəldümü? Na sorovu üsnä duhovniy t'öräniñ cu⁽³⁸⁾vap bərdilär aytip bu t'ürlü. ki bizgä pan Həçkə'dan barça ⁽³⁹⁾ da dösit bəldu alay at'a neçik ana payından stoyyonciy ⁽⁴⁰⁾ da ruḡomiy barça döbrədən nədən kəndilərində pətomək ⁽⁴¹⁾ larında vəcniymiçasiy k'vitəvat etiyêrbiz.

Na həldu pan ⁽⁴²⁾ Həçkə ki bunun ki zəznaneləri k'vitnin pan k'iyövünüñ da ⁽⁴³⁾ anın sınırnıñ duhovniy t'öräniñ ak'talarına priyēntiy

5^b

⁽¹⁾ 1632

da inserovani bolyay neni otr[mat etti] pamênt b[i]lâ⁽²⁾ utvirdit ettilär.

(3) Boldu İlov'da Duhov⁽⁴⁾nı T'örädä İlov Şhrj. (5) Ermenilärniñ Nemiç K'a⁽⁶⁾lendarına k'örä 17 Feb⁽⁷⁾ ruary A. D. 1632

(8) *Testament*

Bugüngi künnü t'urup obliçnê duhovniy t'örä⁽⁹⁾ alnına slavetnilär pan Şimko brn. Avedik ereçp'oğan⁽¹⁰⁾ oğlu da pan Petre Kırkoşa oğlu İlov Ermenilärniñ andın⁽¹¹⁾ kanları k'êltirip okluzo rotulo testamentin uçmahlı⁽¹²⁾ canlı pan Sefer'nin Nurican oğlunun haysın ol pribitnoşci⁽¹³⁾ üç oğlununda budur pan T'oros pan İvaşko da pan⁽¹⁴⁾ K'ristof'nun bununki k'endi pravdiviy relačiasın ettilär⁽¹⁵⁾ ki 27 September A.D. 1631 indä ucmahlı canlı pan Sefer⁽¹⁶⁾ er Nurican oğlu ündätip hatına dr. Ovanes'ni k'ahana⁽¹⁷⁾nı da bizni eki ağanı oddat etti bizgä bu möhurlu tes⁽¹⁸⁾tamentni hølup ki bu testamentni alıp sahlagaybiz bu⁽¹⁹⁾ k'ondicia b[i]lâ ki egär yähşi sağıl[ı]hka k'êlsä ki k'ênsinä haytar⁽²⁰⁾ gaybiz a egär Biy T'eñri'nin buyruhu k'êlsä ki bu dünâdan⁽²¹⁾ k'êçsä ki duhovniy urâdımızga oddat etip aktalarga inser⁽²²⁾ovat ettirgäybiz da simarladı ki bu erkinä körä oşatnı oğ⁽²³⁾lanları zahovaçça bolyaylar haysı na ten ças eki oğlu preşena⁽²⁴⁾ edilär budur pan T'oros hem pan K'ristof alayoh pan Döktör⁽²⁵⁾ Bernat'oviç haysın ekzekutor hem opekun mânovat etti haysıları⁽²⁶⁾ erkinä körä ucmahlı canlı pan Sefer'nin testamentin duhovni⁽²⁷⁾ t'örägä oddat ettilär pritım zaraz üç oğlu da ucmağ⁽²⁸⁾lı canlı pan Sefer'nin yoharı meanovaniy hōldular duhovniy t'örä⁽²⁹⁾dän ki anıki testamentı atalarının ucmahlı canlı pan Se⁽³⁰⁾fer'nin Nurican oğlunun açlgay da publikovaniy bolyay neni ot⁽³¹⁾rimat ettilär haysı söz sözdän bu testament bu t'ürlü opi⁽³²⁾vat etiyêr neçik aşığa.

(33) Tənoru tēstamentnin ucmaḥlı can (34) lı pan Səfər'nin Nurican oḡlunun:

(35) Mən Səfər Nurican oḡlu bəlup navidzəniy Biy T'əḡri'dən t'ən ḥas (36) talıḥı bilä
aij ki hər ḥasta kērāk artıḥ işängäy ölümnü (37) neki saḡlıḥnı anın üçün kläp mēndä
ḥaldırma ʔeminlik da sövük (38) oḡlanlarım arasına bu t'ürlü ḡərgälik ʔetiyeḡmən ḥaysı ki

6^a

(1) 1632

bıñyatlı da nēnaruşəni ḥalgay barça punktlarda oḡlanlar (2) ımını baylıyeḡmən kēndi atalıḥ
alḡışım tibinä. Ölümümdän (3) soḡra mənim na ilgäli bəriyeḡmən kēndilärinä Biy
T'əḡri'nin blə (4) ḡəslavēnstvəsun da atal[ı]ḥ alḡ[ı]şımını. Da ḥolarmən anın ari
şa (5) ḡavatından ki ʔl sizni ḡaḡşı saḡl[ı]ḥta saḡlap barça murad (6) ʔtkän işlərin[i]zdä canu
t'ən saḡlagay. Dəḡəḡ anın içində (7) da sizni ḥolarmən da na pəminat ʔetiyeḡmən ki
ʔortanızda ʔeminlik (8) ta sövüktä birliktä tirlik ʔtkäysiz. Klär esäniz ki T'əḡri sizni (9)
bləḡəslavit ʔtkäy. Da mənim canımını da unutmagaysiz neḡinçä (10) sizni Biy T'əḡri bu
dünäda t'utsa (11) budur t'ədi mənim ʔstatnı ʔrkim.

İlgəri stəḡənci dəbrələr (12) vəçindän T'əros oḡluma naznaçat ʔetiyeḡmən
t'aşovum (13) da mənim ilgəri aşaḡargi ulu izbanı ʔbiçəsi b[i]llä da (14) barça bargētlär
b[i]llä ḡana izbaga ḥarşı ulu sklē (15) niy büt'ün anar körä büt'ün ḥaḡranı kuḡneası b[i]llä
ḡəd (16) nak alay ki vəlniy ḡürümäḡ bəlgay alay ḡəhardagi ḡmaḡlar (17) ga neçik bazlarga
nadtə ulu sklēp tibinä baznı həmə (18) büt'ün staynānı ḡarım striḡni ḡəhardagi ulu izba (19)
üsnä zənçistı həmə almar ḥaysı ki mur içində ḡulusuv ḡa (20) nına vpravəniydir.

(21) İvaşko ortalı oğluma beriyêrmên kiçi izdebkanı ihövgä (22) harsı pan Avedik k'ulha sartın strihı b[i]lä hem k'omorası b[i]lä (23) dot'ego üç paynı haysıki satun alıpmên pan Haçko şva (24) gêrimdän pani Varterëşova'dan da pan Aköent hatun (25) undan haysı ki paylarda ij ki hanuz cäl yõhtur anın üçün (26) oğlanlarım menim ölümümdän sonra menim spulnê staraçca (27) bõlma spulnı naklad artına povinên bõlgaylar k'ı cäl bõlgay (28) bu üç payga bardır izba kõmnat b[i]lä sklepik ulu sklep (29) yanına hem sklepik tibinä baz kiçi yarım k'uhnâ yõharda (30) gi nadto kiçi baz ulu izba tibinä aşagargi haysına vol (31) nı prehod bõlgay ulu baz aşıra dağın yõhardagi haħra (32) da ulu izbaga harsı şõdlar tibinä bir almar üstägi (33) İvaşko'ga tıbdägi K'riskõ'ga alayõh yõhardagi ulu haħra (34) da bir almar İvaşko'ga da bir almar K'riskõ'ga mur içindä (35) bõlgan yednak anı varovat etiyêrmên ki İvaşko oğluma (36) erkli bõlmaygay ol üç paynı satmağa tusnaħ hõymağa yalga (37) bẽrmä özgäsinä tek ħardaşlarına vşakjẽ yalga kläsä bẽr (38) mã na bõlur bẽrmä cãldan sonra evet ne satma da ne t'us (39) naħ hõyma bõlmas (40) K'riş kiçi oğluma ħaldırıyêrmên yõharıgi ulu izbanı k'õmnatı (41) b[i]lä orus K'õstantıy'nın övünä harsı bu izba üsnä yarım

6^b

(1) 1632

strih zamçisti hem k'õmnat üsnä sklepik olê ulu izba alnına (2) haħrada bõlgan yarım k'uhnânı hem aşagardagi izba ti (3) binä ulu baznı. (4) Bu övdä spulnıy zajivanêgä ħaldırıyêrmên üç oğlumada (5) suvnu ili suvnu K'õtlinâ'nı transitni põdsklepêniy vâgd (6) nıy viyâzanıy (7) na ne türlü spulnê zajivat ẽtsärlär ol türlü şägär çenjar (8) ların hem özgä põpravalarnı spulnê povinên bõlurlar kötür (9) mã (10) neki tıkaçca bõliyêr

bahçalardan utru. Na bu t'ürlüdür ⁽¹¹⁾ mənim ərkim ki ulu bahçanı haysıki K'akov
 habahçılırsın ⁽¹²⁾ dadır şiroki ündälgän ulıçada hoyiyêrmən bağasın flo⁽¹³⁾ru 1000. Haysı
 bahçanın yarımın bəriyêrmən T'oros oğlu⁽¹⁴⁾ma birsi yarımın K'riskö'ga bu spösöp b[i]llä
 ki pövinên bōlgay⁽¹⁵⁾lar İvaşko oğluma lēpşostun bərmä floru 100'är haysı ⁽¹⁶⁾ 200
 flörünü pövinên bōlurlar bərmä ol zaman. Haçan ki bar⁽¹⁷⁾ça bōrçlarımni mənim ıldän
 vipravıt ętsälär da zastavlar⁽¹⁸⁾nı mənim ęliberovat ętip bōrçlarımni t'ölöp halğanı b[i]llä
 paylaş⁽¹⁹⁾sarlar. Döt'ęgö anı da varovat ętiyêrmən ki ęgär ki K'riş oğ⁽²⁰⁾lum kläsä yarım
 bahçasın kēndi satma'ya t'usnağ hoyma⁽²¹⁾ya yalga bərmä ərki bōlmagay özgäsina satma
 tēk T'oros har⁽²²⁾daşına. Ol bağaga körä ne t'ürlü ki yōharı mănovat ęttim bu⁽²³⁾dur floru
 500'gä. alayoh T'oros oğlum da kläsä sat⁽²⁴⁾ma bōlmagay özgäsina satma tēk K'riskö'ga a
 bu bahçanı ⁽²⁵⁾ ne t'ürlü zaruvna pōjitokların t'utup zakivat ętsärlär ⁽²⁶⁾ ol t'ürlü
 çēnkarların da opravkalarında zaruvnē ⁽²⁷⁾ pövinên bōlurlar kötürmä. ⁽²⁸⁾ A birsi bahçanı
 haysı ki Tımrıcki ulıçadadır Halički habağ ⁽²⁹⁾ çıharısında İvaşko'ga oğluma bəriyêrmən.
 Haysına pövinên bō⁽³⁰⁾lurlar hardaşlar lēpşostnu ulu bahçadan 200 floru ⁽³¹⁾ bərmä.

Ne t'ürlü ki yōharı meanovanıdır suması da zamanı ⁽³²⁾ ruqōmiy dōbrōlarnı ne
 t'ürlü ki cınanıy hem mēdzniy anı pay ęttim ⁽³³⁾ oğlanlarım arasına.

A t'ōnlarnı alay ęski neçik yāñi ağ op ⁽³⁴⁾ rahni t'ōşäkni K'riskö oğluma oğkazovat
 ętiyêrmən. bir ⁽³⁵⁾ dēliadan başha pulgranatnı ufağ çaprazlar b[i]llä kuniy ⁽³⁶⁾ t'ük b[i]llä
 pōdşitiy anı İvaşko oğluma bəriyêrmən.

⁽³⁷⁾ Bunar körä bēlgili ętiyêrmən sizgä ki Țermeni t.v. 1048. borçlu ⁽³⁸⁾ haldı mana
 pan Nurbek haynatam hem pan Murad K'ê⁽³⁹⁾removiç rešta k'apitalniy sumadan haysı ki
 meānovanıdır ⁽⁴⁰⁾ dıftarımda mənım. Da haysıki t'ölövü bōlsar ędi t.v. 1048'⁽⁴¹⁾indä

suma l vk  tlr. 1100 . Na bu sumanın  arımın bu⁽⁴²⁾dur 550 l vk nu bağışlıyırmen
p t m klarına ucma lı ⁽⁴³⁾ canlı pan Murad'nın. A birsi  arımın alayı 550l vk nu ⁽⁴⁴⁾
p t m klarım m nim d   dit  tk yl r o lanlarından u ma lı ⁽⁴⁵⁾ canlı pan Nurb k'nın
m nim  aynatamnın.

(46) Yana t'v. 1050'sində barça həşəplərdən sonra həysi ki

7^a⁽¹⁾ 1632

kördüm haynatam b[i]lə həldi mana bəçlu flə. 2024,25. Ne⁽²⁾ türlü ki dıftarımda t'uruptur.

(³) Ǵana t'v. 1051'indä Hulis'niǵ 3'sündä Şapatkün (⁴) aldım satun T'eǵdör
Urum'dan bōrçun ucmaǵlı canlı ħayn (⁵) at'amnın zapisōviy ħaysına bērdim flō. 1750
nahd sb. b[i]lā (⁶) da ol mana vlât etti pravnê kēndi t'ōrāsın.

(7) Ўана т'в. 1052'indä aldım satun pan Bõhdan'dan Dõ⁽⁸⁾noʋak oǵlu alayõh
borçun zapisõviy haynatamnın ber⁽⁹⁾dim kēndinā flo. 1533 ? 10. Haysı borçnun vlivek
pravõsun ⁽¹⁰⁾etti pan Bõhdan menim üstümä. ⁽¹¹⁾Ўana aldım pani Varterẽsoʋa'dan т'в.
1054'sindä pani Ak⁽¹²⁾señtoʋa'dan т'в. 1060'sindä pan Hãqõ şvagêrimdän т'в.⁽¹³⁾
1061'indä haynatamnın oǵlanlarından payların haysiki ⁽¹⁴⁾kēndilärinā t'üşüp edi
analarından sonra nenin suması ⁽¹⁵⁾etiyêr flo. 768.

A pan Haşko şvagêrimdän aldım olê ilnıy ⁽¹⁶⁾ cêciçtvosun flo. 160'ka. ⁽¹⁷⁾ Ÿana t'ölädım ratuşka reţentalar hem ruznıy vıdatok ⁽¹⁸⁾ lar üç paydan satun alğan Ÿoharı mânovaniy oşobalar ⁽¹⁹⁾ dan hem halğan övdän 1195 floru.

Haysı suma barça ⁽²⁰⁾ barça etär flo. 5306,10.

⁽²¹⁾ Ÿana borçludurlar mana pan Dımajirskilär çerografıy ⁽²²⁾ eski borç flo. 200 haysın t'öläsärlär İlov Ÿarmakında ⁽²³⁾ këlir hovuh ⁽²⁴⁾ Ÿana alar ke borçludurlar çerografka körä floru 150 t'ölöv ⁽²⁵⁾ Svâtka'da A.D. 1632'sindä.

⁽²⁶⁾ Ÿana Ohan Mıgırdıç oğlu K'ameneç şägärlisi K'urilö'nun ⁽²⁷⁾ k'iyövü memranaga körä floru 314 haysı t'öläsär edi ⁽²⁸⁾ hanuz kêçkän ildä.

⁽²⁹⁾ Ÿana Stamat Tkaç Urum borçludur pravniy zapiska ⁽³⁰⁾ körä flo. 200 t'ölöv bõlsar üç rataga ne türlü zapisopi ⁽³¹⁾ vat etiyêr. Dot'ego bersär maħrama cüft ipäkli ⁽³²⁾ da bersär här hafta 2'sär cvt. başlap 26'sında Sëb ⁽³³⁾ dëmpër'nin.

⁽³⁴⁾ Ÿana İvaşko Holup Zamgoç oğlu haldı dağı memranaga ⁽³⁵⁾ körä eki rata flo. 80 avalgi ratanıy bersär flo. 40 bay ⁽³⁶⁾ ramda A.D. 1632'da ekinçi yanae bayramda A.D. 1633 ⁽³⁷⁾ sündä flo. 40. ⁽³⁸⁾ Ÿana Amir ağa Lublin şägärlisi borçludur flo. 208 hay ⁽³⁹⁾ sı t'öläsär İlov Ÿarmakında A.D. 1632'sindä.

⁽⁴⁰⁾ Ÿana K'aspar T'opal oğlu Zamošçalı borçludur memrana ⁽⁴¹⁾ ga körä

7^b

⁽¹⁾ 1632

naga körä flo. 100 t'öläsär İlov Ÿarmakında A.D. 1632.

(2) Ÿana Zadik Aslan Ođlu Tkaç borçlıdur çerografka kö⁽³⁾rä flö. 54 haysı bęsär bu borç üçün maħrama 27 cvt. ⁽⁴⁾ 2 ş. flö. heşepłäp cüftun haysı maħramalarını eęär ki ⁽⁵⁾ oddat etmäsä İlov ýarmarkında pövinên bolar hadir sb. ⁽⁶⁾ flö. 54 bęrmä çerografka körä A.D. 1632'sindä.

(7) Ÿana bardır maħramam 213 danä şäęär blihindä ⁽⁸⁾ haysılarından kêrāk bęrmä blih[l]ärgä flö. 10 ⁽⁹⁾ mëndä kimgä ne borçlumen ýa kimdä ne t'usnaħlarım bar. Bu⁽¹⁰⁾dur:

İlgäri Qrus Babas'ından aldım flö. 100 Hogdämpärni ol ⁽¹¹⁾ avalgi künündä hıydum ýanında zastav a. t'üzın hışuħ ⁽¹²⁾ kümüş a.k'ubok kmş. altun suvlu a. hara aħ kmş. bęsärmen ⁽¹³⁾ kêndinä havtada 16şar ? 100 flörudan 6 ört. Mënim ⁽¹⁴⁾ hıaptır eşkidän Babas ýanına ⁽¹⁵⁾ ýana aldım buj Babas'tan sb. flö. 100Hogdämpër'niğ 16⁽¹⁶⁾ sinda hıydum ýanında 2 k'ubok kmş. altun suvlu tartëyêr ⁽¹⁷⁾ hrivna. Bu 2k'ubok T'oros oğlumnundur bęsärmen ⁽¹⁸⁾ havtada 100 dn. 16şr.

(19) Ÿana aldım cuvuttan flö. 216Abril'nin 18'indä ⁽²⁰⁾ Nögärikün hıydum zastav a. dëlia pöđşiti zärdävä ⁽²¹⁾ b[i]lä a. dëlia pöđşitij ýezdi b[i]lä a.jupan ustaşariy ⁽²²⁾ ýana İvaşko'nun inciläri altun b[i]lä haysı tartıyêr 16 hzl. ⁽²³⁾ flöroluk. Haysıların möhurlap hıydum bu cufut ⁽²⁴⁾ ýanına April'in alayoh 16'sında.

(25) Ÿana buj cuvuttan aldım flö. 40 hıydum bu zastav ⁽²⁶⁾ nın ýanına budur İvaşko oğlumnun hatununun inciläri ⁽²⁷⁾ haysıların möhurlap bęripmen, bu aħçanı alıpmen April'nin ⁽²⁸⁾ 22Aynäkün. ⁽²⁹⁾ Ÿana bu cuvuttan aldım flö. 40 Mayıs'niğ 4'sün ⁽³⁰⁾

da Hānkūn zastavit ɛttim İvaşko oğlumnun a. kmş. ⁽³¹⁾ bēlbağ altun suvlu bērsārmen
kēndinā havtada 8ʹar ?.

⁽³²⁾ Ǻana aldım dr. Ovanēš kʹiyövümdän flo. 140 hōydum ⁽³³⁾ Ǻanında zastav 2
tʹüzin kmş. haşuḥ hār tʹüzini ⁽³⁴⁾ tartıyêr 6ʹsar hrivna.

⁽³⁵⁾ Ǻana pan Sahakʹka Agopşa oğlu borçlu ɛdim flo. 182. ⁽³⁶⁾ Haysı borç üsnā
berdim kēndinā ilgāri flo. 50 prināt ⁽³⁷⁾ ɛtti ɔdkaz Avedik şvagêrindāki mana borçlu ɛdi
flo. 17 ⁽³⁸⁾ ? 15 bu tlr. suma flo. 67¹/₂. dağın da bar mēnim 4 ḥalım ⁽³⁹⁾ pan Sahakʹta
ḥaysın ḥabul ɛtti mēndän flo. 100 da bar ⁽⁴⁰⁾ ça barça suma ɛtār flo 167 ? 15. Mēndän
dağı kēlir ⁽⁴¹⁾ pan Sahakʹka rešta ki tuman bōlgay flo. 14,15.

8^a

⁽¹⁾ 1632

Dağın da Grēsko şvagêrim borçludur mana ilgāri 3 lkt. faylēn ⁽²⁾ dış mōr 3 ḥzl.
flo. ȳüzlü itē berdim kēndinā tērilārgā flo. 6 ⁽³⁾ itēm hadir sb. 4 flo. itēm. Ǻana aḥça
berdim flo. 2 itēm ⁽⁴⁾ berdim kēnsinā ɔtʹünç flo. 60 ortaḥlıḥka ki ɛtip ɛdi Hın ⁽⁵⁾ gig
tabaḥçı ustası b[i]lā ḥaysı ortaḥlıḥtan çekişip ayrıl ⁽⁶⁾ dı da kēndi payına aldı Hingigʹtān
saḥtiyʹyan sarı 75 ḥay ⁽⁷⁾ sı saḥtiyʹanni sattı 48 ar ?. Ne türlü dağın şıroçe bardır ⁽⁸⁾ ȳazgan
diftarımda mēnim ḥolu b[i]lā Tʹoros oğlumnun da ⁽⁹⁾ mēnim pōdpisiy b[i]lā. ⁽¹⁰⁾ Dōtʹego
vâdōmōy ɛtiyêrmen ki Tʹoros oğlum mayʹyasın kēndi ⁽¹¹⁾ aldı da mēndā bir mayʹyası anın
ḥalmadı.

⁽¹²⁾ Bu tʹɛdiy tēstamentni ɛttim bilmāḥi da pōzvōlitnē artına üç ⁽¹³⁾ oğlumnunda
ne üsnā pōzvōlit ɛtip üçsüdā dōbrōvolnē üçsü ⁽¹⁴⁾ dā pōdpisaçca bōldular vlasniy ḥolları

b[i]lä dazvikly ⁽¹⁵⁾ möhurların këndilärinin bastılar. ⁽¹⁶⁾ Anı da vâdomoy etiyêrmên oğlanlarım kî ujit ettim Zadik ⁽¹⁷⁾ Bënat'ović Döktör'nu ki bõlgay êkzekutõra bu tẽstament⁽¹⁸⁾ nin. Haysına kēndi holum b[i]lä õddat ettim zapislärni ⁽¹⁹⁾ mēmranalarnı hem çerõgraflarnı. İnventarga körä haysı tẽs⁽²⁰⁾ tamēnttä bar yazgan ki anın holunda bõlgay da haçan ki ⁽²¹⁾ T'ẽri bẽrsä ki zamanı kēlgäy bõrçlulardan alma bõrçnu ⁽²²⁾ na ol zamannı pan Döktör bẽrgäy hõluna T'õros oğlumnun ⁽²³⁾ zapisniy is mēmrananı ya çerõgrafniy. Ne türlü bõrç bõlsa ⁽²⁴⁾ ki ol õdõbrat etip bõrçnu bõrçludan yana aḥçanı holuna ⁽²⁵⁾ pan Döktör'nun õddat etkäy. Ki anın ki aḥçalar b[i]lä t'usnaḥt⁽²⁶⁾ lar vıkupicça bõlgaylar hem bõrçlar t'õlängäy. Alayõḥ neki ⁽²⁷⁾ da humaş satılsa ki anın da aḥçası bir kupaga kēl⁽²⁸⁾ gäy.

A haçan ki T'ẽri bẽrsä ki bõrçlulardan aḥça alın⁽²⁹⁾ sa da zastavlar vıkupicça bõlunsa ol zamanı Neki da ⁽³⁰⁾ halsa zastavlardan çıharıp t'õnlarnı. kümüş neki da ḥalır ⁽³¹⁾ eşä pan Döktör üç oğluma barabar pay etkäy.

A K'rişko ⁽³²⁾ oğluma ḥaldırıyêrmên pan Döktör'nu hem T'õros Ağa oğlum⁽³³⁾ nu õpekun üç ilgä dirä ki ol kēndilärinä poşluşniy bõlgay. ⁽³⁴⁾ Da barça spravalarnı alarnın radaları b[i]lä yürügäy. ⁽³⁵⁾ Da neki kēndinä mēndän soḡra t'üşär eşä ki barça alarnın ⁽³⁶⁾ hõluna bõlgay.

A daḡın artıḡ põvahası üçün bu tẽstament ⁽³⁷⁾ nin holum b[i]lä vlasniy podpisacça bõldum hem möhurumnu ⁽³⁸⁾ bastım hem ujit ettim pan Döktör'nu neçik êkzekutõrnu. ⁽³⁹⁾ Ki ol da podpisacça bõlgay da möhurun baskay. Bõldu ⁽⁴⁰⁾ bu İlov'da övümdä Nemiş ḥeşepinä körä ? 1631 'indä ⁽⁴¹⁾ ? 26'sında Sēbdēmpēr'nin.

(42) Aij ki unutup  dim   harı anma k'i pan Vileinoki'g  (43) b r lum n

8^b

(1) 1632

b r lum n flo. 150. Haysın p vin n b lurlar   lanlarım (2) t l m .

(3) M n Se er Nurican   lu   lumda m hurum vlasnıy.

M n T'rs. (4) Brn. Se er   lu barçaga   harı  az[ı]lgan d br v ln  p zva⁽⁵⁾lat  tiy rmen, davc n n  priym vat  tiy rmen vlasnı   lum (6) b[i]ll .

M n İva ko Brn. Se er   lu barçaga   harı  az⁽⁷⁾ılgan d br v ln  p zvalat  tiy rmen, davc n n  priym vat (8)  tiy rmen vlasnıy   lum b[i]ll .

M n Ha ko Brn. Se er   lu (9) barçaga   harı  az[ı]lgan d br v ln  p zvalat  tiy rmen (10) davc n n  priym vat  tiy rmen vlasnıy   lum b[i]ll .

(11) M n Zadi  T ros B nat vi  sakre t   y y  D kt r ta⁽¹²⁾nı  hem  kz k t r vlasnıy   lum b[i]ll .

(13) Sarnalgandan s nra bu t stament   ldular pr    niy (14) pan Se er'nin   lanları ki aktalarga du  vniy t r ni  (15) ins r vanıy b lgay n ni  trimat  til r da pam ntn  b[i]ll  u⁽¹⁶⁾tvirdit  til r.

(17) B ldu İlov'da Du  v (18) nı T r d  İlov   r . (19)  rmenil rni  N mi  K'a⁽²⁰⁾l ndarına K r ? 19 (21) February A.D. 1632

(22) K r  

Bugüŋgi künnü t'urup obliçnê duhovniy t'örä alınıa ⁽²³⁾ İlov şırq. Ermenilärniñ slavetnı pan Yñan Hölub oğlu Yaş⁽²⁴⁾koviç İlov şägärlisi kēndi priyatelläri b[i]lä bir yñandan da pan ⁽²⁵⁾ Haçko Avedik Dömajirski oğlu kēndi sınarı b[i]lä pani Barbara ⁽²⁶⁾ b[i]lä hem priyatelläri b[i]lä birsi yñandan.

Haysı prereçoniy pan Yñan bu ⁽²⁷⁾ t'ürlü aytı. Haçan ki döstluğ ettiğ pan Haçko b[i]lä Dömajirski ⁽²⁸⁾ b[i]lä. Da kēndinä kendi ħardaşımını panna Barbara'nı orenkli ⁽²⁹⁾ alışmağka dästuru b[i]lä Blknn. duhovniy urâdımızın priobiy⁽³⁰⁾çat ettim. Na pritım zaraz adätimizgä körä bunun ki kēndinä ⁽³¹⁾ vıprava alay neki kēnsinä pravem prirodzonim sukçesiyiy ucmağlı can ⁽³²⁾ lı atamdan soğra t'üstü neçik prişliy sukçesiadan anamızdan ⁽³³⁾ soğra ki pripadnut eşär edi alay stoğonci neçik ruğomiy barça ⁽³⁴⁾ döbrölerden k'roronk üsnä yazıp bėrmä priobıçat ettim. Da döş⁽³⁵⁾otlar aşıra pödat ettim. Haysı k'roronk ki sarnalgay jadat ⁽³⁶⁾ etti pan Yñan Hölub oğlu Yaşkoviç. ki uryad duhovniy dästur ⁽³⁷⁾ bėrgäy neğä duhovniy t'örä dästur bėrdi sarnama. Haysı ⁽³⁸⁾ söz sözdän bu t'ürlü opivat etiyer neçik aşğa.

⁽³⁹⁾ K'roronk' pan Haçko'nun Avedik' oğlu Döma⁽⁴⁰⁾jirski'nin da panna Barbara'nıñ Hölub ⁽⁴¹⁾ b[i]zı Yaşko'viç'niñ.

9^a

⁽¹⁾ 1632

Başta biy k'önun şağavatı da bloğoslavēnotvosu yanına ⁽²⁾ bėrdiğ nağd sb. vitrutit etip flo. 250'ni ħaysıki payına ⁽³⁾ ħardaşımızniñ bizim pani Baska'nıñ vıdatoklardan ⁽⁴⁾ pevnıy pötşebalarına etilğän kēlir edi na bėrdiğ budur ⁽⁵⁾ nahd sb. floru 5007 dağın

stoŷonci mülklärdän bërdiĥ ⁽⁶⁾ nahd sb. floru 1000 daġın a. zıncıl v ognıva ölçiyêr ħzl. ⁽⁷⁾
 floru 47 daġın a. portıgal ħzl.flor.10: daġın a. cvt manella ⁽⁸⁾ ħzl. floru 19 daġın 3 kmş.
 bëlbah kēmi aĥ kēmi altınlı ħu ⁽⁹⁾langan ħaysıları ölçiyêr lot 38 daġın a. letnik papuci ⁽¹⁰⁾
 adamaşka a. letnik mēnōniy ustaşari daġın nadto pani ⁽¹¹⁾ Hanuĥna pan Hölub ħatını
 bërdi plaşçêrinä k'anafačoviy ⁽¹²⁾ pödşitiy nahd flor 300 daġın pan Ÿan bërdi a. ŷovurġan
⁽¹³⁾ dupla ŷezdidän da k'ilim ? sarnalgandan sön ⁽¹⁴⁾gra bu k'rörönk bitiki ħoldu pan Ÿan
 duĥovniy t'örädän ⁽¹⁵⁾ k'i sorov etkäylär prêreçoniy pan Haçko'dan Dömaki'dän k'iyöv
⁽¹⁶⁾ dän da pani Barbara'dan sınarından ki eġär kēnsiläri ⁽¹⁷⁾ na bu k'rörönkka körä
 barçada dōsit bōldumi? ħaysıları ⁽¹⁸⁾ sorovu üsnä duĥovni t'öränin dōbrovōlnē da
 vıraznē zez ⁽¹⁹⁾nat ettilär pōmēnōniy pan Haçko samprezsē a sınarı pani ⁽²⁰⁾ Barbara prez
 opēkuna pan Haçko Pêre oġlu Gluškoviç ⁽²¹⁾ aşıra bu spravaga kēnsinä pōvzēntiy k'i
 kēnsilärinä bu ⁽²²⁾ k'rörönkka körä barçada dōsit bōldu Da taman barçanı od ⁽²³⁾ōbrat
 ettilär. Na anın üçün här t'ürlü igiliktän stoŷonci da ⁽²⁴⁾ ruĥōmiy alayōĥ sumalardan
 pēnēnjniy ħaysı ki ucmaĥlı canlı ⁽²⁵⁾ pan Hölub'dan Ÿasko oġlu ħalıp edi neçik
 ölümündän soġra ⁽²⁶⁾ pani Hanuĥna'nıñ pan Hölub ħatınıñ anasından kēndi ⁽²⁷⁾niñ
 kēndilärinä bōlur edi t'üşmä ŷa kēlmä. na prêreçoni pani ⁽²⁸⁾ Hanuĥna'nı anamızın barı
 oġuları b[i]lä anıñ kvitōvat etiy ⁽²⁹⁾lär. Uvōlnit ettilär çasiy vêçnımiy vırıkaçça bōlup
 barça ⁽³⁰⁾ sukčēsiadan alay oçıstı neçik maçêristiy kēlgän t'örä b[i]lä ⁽³¹⁾ t'üşkän ŷa
 spadok b[i]lä ŷa k'rörönk b[i]lä üstlärinä iyovşem ⁽³²⁾ vêçnē milçēnē kēndilärinä da kēndi
 pōtōmōklarına simarliy ⁽³³⁾êrlär da emınlıkni kēndi sukčēsorlarına vzglēndem
 pōmēnōniy ⁽³⁴⁾ sukčēsiyiy obêcuŷon. Na ħoldu pan ŷan Hölubōġlu Ÿaşkoviç ⁽³⁵⁾ ki bu
 zeznanēsi pan k'iyōvnün da anın sınarının ak'talar ⁽³⁶⁾ga duĥovniy t'örämiznin. Priŷenti
 da inşerōvanıy bōlgay nēni ⁽³⁷⁾ otrimat etti da pamēntni b[i]lä utvirdit etti.

(38) Böldü İlov'da Duhovni (39) T'örädäillov Şhrj. (40) Ermenilärniñ Nemiş
(41) K'alendarına K'örä (42) *1Marty A.D. 1632*

9^b

(1) *1632*

Bugüangi künnü t'urup obliçnê duhovniy t'öräsi alnı⁽²⁾na İlov şhrj. Ermenilärniñ
slavetniy pan Y'an Höluböğlü⁽³⁾ *K'roraK* Yaşqoviç bir y'andan da pan Vartik Norses oğlu
birsi⁽⁴⁾ y'andan haysı prereçoniy pan Y'an Höluböviç bu t'ürlü⁽⁵⁾ aytı: Haçan ki mən
neçik opekun kēndi priyatellärim b[i]lä bir⁽⁶⁾ gä döşluğ ettiğ pan Vartik b[i]lä
Norsesoviç. Da kēndinä⁽⁷⁾ dästuru b[i]lä Blknzn. duhovniy t'örämiznin votan şvëntı⁽⁸⁾
maljenskiy kēndinä kēndi hardaş h[ı]zımnı panna Zuzana'nı⁽⁹⁾ ucmağlı canlı pan
Şimko'nun dr. Mikayel oğlunun T'ura⁽¹⁰⁾façkinin h[ı]zın priöbiçat ettim. Na pritım zaraz
adätimiz⁽¹¹⁾ gä körä bunun ki kēndinä vıprava neki kēndinä pravem⁽¹²⁾ prirodzonim
sukçesiyiy ucmağlı canlı atasından da ana⁽¹³⁾sından hem Mihoğko'dan hardaşından
sonra pripadat et⁽¹⁴⁾kän yazıp k'rörönk üsnä döşlar aşıra pödat ettim. Hay⁽¹⁵⁾sı k'rörönk
ki sarnalgay duhovniy t'örädän afektovat⁽¹⁶⁾ etti. Neğä duhovniy t'örä dästur berdi.
Haysı söz-söz-dän⁽¹⁷⁾ bu t'ürlü opivat etiyer neçik aşğa.

(18) Tēnoru K'rörönk'nun pan Vartik'nın Nor⁽¹⁹⁾ses Oğlunun da Panna
Zuzanna'nıñ⁽²⁰⁾ ucmağlı canlı pan Şimko'nuñ dr. Mikayel oğlu h[ı]zınıñ⁽²¹⁾ *A.D. 16*
anun ay. 25 15 February

(22) Berilgän k'rörönk pan Vartikkä Brn. Norses oğluna İlov⁽²³⁾ şägärlisinä
k'iyövünä nēgdıy ucmağlı canlılarınñ⁽²⁴⁾ panıy Şimko'nuñ Dr. Mikayel oğlunuñ da anıñ

sınarını⁽²⁵⁾ paniy Haka'nı. Budur pan Y'an'dan Hölub oğlundan⁽²⁶⁾ da pan Gręsko'dan dr. Lukaş oğlundan neçik opekunlar⁽²⁷⁾ dan da k'uratırlardan. Haysıları körgüzdülär pan Var⁽²⁸⁾ tikkä da anın sınarına pani Zuzanna'ga ki bu küngä⁽²⁹⁾ deg uçmağlı canlılardan hayn atasından da haynana⁽³⁰⁾ sindan da alarnıñ oğullarından uçmağlı canlı Miğal⁽³¹⁾ kodan ne hadar igilik haldı nahd sb. da da ruğımıyda⁽³²⁾ da stoyıñcädä. Haysiki këlir pan Vartik'kä da anın sı⁽³³⁾ narına pani Zuzanna'ga neçik dörtünçi payga. Bu⁽³⁴⁾ dur suma nahd aqça flo.: 8002,15 dağın altın kmş. ⁽³⁵⁾ eki t'ürlü t'ıñlar męnskiy hem bälöglovskiy rıstunıqlar⁽³⁶⁾ sandanězına bahırov spręntiy budur:

A yüzük dęament⁽³⁷⁾ vtablicę flo. 150, a sıgnıt altın flo. 25, a cvt. manęlla cıharlı⁽³⁸⁾ 71gr. hzl. flo. 316, a bęlbah zloçıstı kmş.flo. 25,11, a bęlbah⁽³⁹⁾ vıdzoviy kmş. flo. 28,15, a bęlbah kiçi kmş. flo. 10,15, a nano⁽⁴⁰⁾ sıq kmş. flo. 26, a vaçok drutovı k'mş. flo. 20, a surayı⁽⁴¹⁾ kmş. flo. 13,15 pukęllär kmş. flo. 5, a pasok kmş. pręnćkalı flo.2,⁽⁴²⁾ a çamara k'anafaçovı k'ış harnı yäñi flo. 180, a lętnik

10^a

⁽¹⁾ 1632

hzl. adamaşka flo. 40, a plaşçık harahadifa rıdovany⁽²⁾ k'ışlär b[i]lä flo.80, a inderak al yęzdidän flo. 10, a dęlia⁽³⁾ yäñi nefti pulgranat susar b[i]lä flo. 180, a dęlia lacvart⁽⁴⁾ falęndıř eški flo. 24, 2 muşkët flo. 30, a yär gısarokiy⁽⁵⁾ pulşkarlat' flo. 15, a h[i]l[i]ç freñgi T'ürk opravası flo. 15, a⁽⁶⁾ cam tas flo. 3 a. pıroğovnića roğoviy flo. 5, dağı a kiçi pıroğ⁽⁷⁾ ovnića flo. 2, a t'apkur vışıvany flo. 3, a. pıpruh flo. 2,⁽⁸⁾ a. sinduh rızanıy içi cıpris flo. 50 cınadan. Da özgä ava⁽⁹⁾ danl[i]htan kēldi alarga pay flo. 86,27. Bu

barçanın ⁽¹⁰⁾ suması     r fl . 1347,29 . Dağı 2 t    v, a f l ⁽¹¹⁾ vark, a ağı  kübit zastavnı
  mk  K  v r nu . Haysı ki ⁽¹²⁾ bu st    nc  d br lar dört payga b ls r.

⁽¹³⁾ Gr     dr. Luka     lu vlasny h lu b[i]l .

     H lub    lu ⁽¹⁴⁾ vlasnı h lum bil .

Sarnalgandan sıra bu k r r nk ⁽¹⁵⁾ bitiki h ldu pan   n H lub    lu     vi 
   kunu ⁽¹⁶⁾ ucma lı canlı pan   mk 'nun Tarafa ki'nin p t m klarının ⁽¹⁷⁾ du ovny
törədən ki s r v  tk yl r pr r   ny pan Var⁽¹⁸⁾tik't n Nors sovi  k iy v d n ki    r
k nsin  bu  azgan ⁽¹⁹⁾ k r r nkka k r  barçada d  it b ldum ? Haysı s rovu ⁽²⁰⁾  sn 
du ovny t r nin d br v ln  da virazn  z znat ⁽²¹⁾  tti ki k ndin  bu  azgan k r r nkka
k r  barçada d  it ⁽²²⁾ b ldu. N d n alay k ndi atı b[i]l  ne ik k ndi sınarının ⁽²³⁾ pani
Zuzanna'nın     nların ucma lı canlı pan   mk 'nun ⁽²⁴⁾ Tarfa ki'nin p t m klarının
pan   n'n  H lub vi     ⁽²⁵⁾k vi ny da pan Gr    nu dr. Luka      n alay
   ka⁽²⁶⁾dan ne ik bar a ru  miy da st    nc  d br lardan atadan ⁽²⁷⁾ da anadan həm
Mi alk 'dan s  ra pripadat  tk n  asiy ⁽²⁸⁾ v  nimiy kvitovat  ttil r. Pri ilay  tn   
int t   l k vitk  ⁽²⁹⁾ iy  asum n  barçada bunda k nsin haysı ki  r  ni ⁽³⁰⁾ t r sind n
z znat  ttil r. Na h ldu pan   n H lub ⁽³¹⁾    lu     vi  ki bu z zn  si pan
Vartik'nin Nors sovi  ⁽³²⁾ ak'talarga du ovny t r  miznin  r  ni b lgay pri  ntiy ⁽³³⁾
da ins r vany n ni otrimat  ttil r da pam ntn b[i]l  utvir⁽³⁴⁾dit  ttil r.

⁽³⁵⁾ Boldu  lov'da Du ov⁽³⁶⁾n  T r d   lov  hr . ⁽³⁷⁾  r  nil rni  N mi  ⁽³⁸⁾

K   darına K r  ⁽³⁹⁾ 13Mard A.D. 1632

(40) Bugüangi künnü t'urup obliŋê duhovniy t'örä alnına < uçmaqlı canlı
Stepan'niñ dr. K'aspar oğlu da panna Hoška'niñ k'roronkin pn. Yakub h[ı]ziyniñ bundan
yazma 1625'tä bolgan pëdr 10'da kvitiy boldu 1632'dä April 26'sında 1630'da>

10^b

(1) 1632

İlov şhrj. Ermenilärniñ slavetniy pan Andriy Haçko oğlu (2) T'orosoviç bir
yandan da pan Şimko Murad oğlu K'êremoviç (3) birsi yandan na bu t'ürlü aytı pan
Andriy T'orosoviç. Ha(4)çan ki blknzn. neçik duhovniy urâdımızniñ dâsturu b[i]lä
spo(5)vinovaciçca bolıy êdih pomênôniy pan Şimko b[i]lä Muradoviç. Da (6) kêndinä
ucmaqlı canlı pan Yakub'nun T'orosoviç dâ(7)dâmnun h[ı]zin panna K'asko'nu votan
şvêntı maljenski (8) priobiçat ettiñ. Na anda zaraz adâtimizgä körä pödat (9) ettiñ.
K'roronk bitikin ne t'ürlü vıprava da mayya beriyêrbiz (10) alay ata neçik ana payından
kênsinä nalêjonciy stoñon (11) ci da ruhomiy barça döbrölerden. Haysı k'roronk ki
sarnal(12)gay holdu prereçoniy pan Andriy T'rovç. ki duhovniy t'örä (13) dâstur bergäy.
Haysı ki k'roronknu sarnamaga t'örä duh(14)ovniy dâstur berdi. Haysı söz sözdän bu
t'ürlü opivat (15) etiyêr neçik aşağa:

(16) *K'rorak*

Tenoru K'roronk'unun pan Şimk'o'nun Brn. (17) Murad oğlu K'êremoviç'nin da
panna K'ahna'nın Brn. T'or(18)osoviç pan Yakub'nun h[ı]zinin. 1615 15 May

(19) Aval Biy T'eñri'niñ algışı, pan Şimko'ga Muradoviç'kä (20) pan k'iyövgä da
sonra mayya beriyêrbiz pan Yakub dâ(21)domuznuñ panna K'asko h[ı]zi artına ata ana

payından ⁽²²⁾ hadir aḡça floru min beş yüz. A zıncıl 100 hzl. floruluk, ⁽²³⁾ 2 cvt. manella 100 hzl. floruluk, a k'içi zıncıl vënečka 10 hzl. ⁽²⁴⁾ floruluk, a kiçi zıncıl plaskiy 8 hzl. floruluk, a zıncıl pər ⁽²⁵⁾ fumalar bilä 7 hzl. floruluk, a inci tkaniça altun fərmet ⁽²⁶⁾ lăr b[i]lä, 2 cvt. inci zauşniça. 60 danä ulu inci. 1 nışan ⁽²⁷⁾ yüzükü altın. 1 yağut yüzük, 4 kmş. bəlbah, 1 k'mş. vaçok ⁽²⁸⁾ həm hın kmş., 2 k'ümüş k'ubok, 2 t'ön atlasoviy, 2 t'ön adam ⁽²⁹⁾ aşkoviy, 1 t'ön k'anafaça, 1 t'ön yezdi, 1 t'ön ustaşari, ⁽³⁰⁾ 1 şuba k'anafaça k'işlär b[i]lä, 1 çamara k'anafaça k'iş ⁽³¹⁾ harnı bilä, 1 şupka hõrnostay b[i]lä, 2 plaşçik hadifa k'iş ⁽³²⁾ lăr b[i]lä, 1 plaşçik atlasovı k'işlär b[i]lä, 1 k'atanka hadifa ⁽³³⁾ k'işlär b[i]lä, 1 k'atanka adamaşka hõrnostay bilä, 1 bõrk ⁽³⁴⁾ hunduz bilä, a çepeç altun incilär bilä, 3 çepeç havto ⁽³⁵⁾ vanıy, 2 çepeç ipäkli, 1 çatma halı, 1 yovurğan atlas, t'ösäk ⁽³⁶⁾ orun həm aḡ oprah neçik här yaḡşıga.

Sarnalgandan ⁽³⁷⁾ soḡra bu k'rõronk bitiki hõldu pan Andriy T'rovç. duḡov ⁽³⁸⁾ nı t'õrädän ki sorov etkäylär pan Şimko'dan k'iyõvdän eḡär ⁽³⁹⁾ ki kênsinä bu k'rõronkka körä barçadan dõsıt bõldumı? ⁽⁴⁰⁾ Na sorovu üsnä duḡovniy t'õrânin zeznat etti pan Şimko. ⁽⁴¹⁾ K'i kênsinä zaraz t'õydan soḡra bu k'rõronkka körä barçada

11^a

⁽¹⁾ 1632

dõsıt bõldu. Haysı alay pan Andriy'ni neçik ucmaḡlı canlı ⁽²⁾ pan Yākub'nun T'rovç. põtõmõkların alay ata neçik ana pay ⁽³⁾ indan stoyyõnçi da ruḡõmiy barça dõbrõlardan vëçnimiy ⁽⁴⁾ çasiy k'vitõvat etti. Haysı k'vitnin zeznanêsin hõldu ⁽⁵⁾ pan Andriy T'rovç. k'i

duhovnın t'öränin aktalarına ⁽⁶⁾ priyenti da inşerovaniy bəlgay neni ətərimat etti da pamēt ⁽⁷⁾ nē b[i]llä utvirdit etti.

⁽⁸⁾ Boldu İlov'da Duhovni ⁽⁹⁾ T'örädä İlov Şhrj. ⁽¹⁰⁾ Ermenilärniñ Nemiç ⁽¹¹⁾ K'alendarına K'örä ⁽¹²⁾ 28 may 1632

⁽¹³⁾ Bugüñgi künnü t'urup obliçnê duhovni t'örä al⁽¹⁴⁾nına slavetniylar pan Hacıqo Tuman oğlu da pan ⁽¹⁵⁾ Daniyel Holub oğlu İlov şhrj. Ermeni t'öräsiniñ an⁽¹⁶⁾dıçkanları. Haysıları ol min floru sumanı haysın ki ⁽¹⁷⁾ ucmaqlı canlı pan Hocu İvaşqo oğlu ləğovat etti ⁽¹⁸⁾ ağalarga. Ki anın ki 1000 flö. sumanın hər il faydası ⁽¹⁹⁾ b[i]llä ağalar paylaşkaylar. Na ikki pövēroniy edi pomē⁽²⁰⁾nəñniy pan Hacıqo'ga da pan Danko'ga. Ki alar anın ki ⁽²¹⁾ 1000 flörünü alıp hollarına dövērnihrönk faydalar ⁽²²⁾ ettilär. Na hali alay sumanı eşmənçialniy 1000 flörü⁽²³⁾nu neçik eki illih faydanı üç yüz elli flörünü hollar⁽²⁴⁾ına ağaların oğdat ettilär. Haysıların ağalar da ⁽²⁵⁾ aların pötömöklarında vēçnimi çasiy kvitovat ⁽²⁶⁾ etip völniy ettilär. Haysı kvitniy zapisat etmä simar⁽²⁷⁾ladılar ak'talarımızga duhovniy. Da zapisnı da ⁽²⁸⁾ alar etkän k'asovat ettilär.

⁽²⁹⁾ Bugüñgi künnü t'urup obliçnê duhovniy t'örä alınına ⁽³⁰⁾ slavetni pan Şimko Vartēreşoviç da zeznat etti ki ⁽³¹⁾ aldı ağalardan kēndinin k'ölegälärindän dovērniñ⁽³²⁾rönk ol sumanı min flörünü. Ki ucmaqlı canlı pan Hocu ⁽³³⁾ ləğovat etti tēstamenti b[i]llä kēndinin ağalarga ki hər il anın ⁽³⁴⁾ ki min flörünün faydası b[i]llä paylaşkaylar. budur nahd ⁽³⁵⁾ flörü 600'da t'usnañ 400 flöruluñ. Haysı aşekur⁽³⁶⁾ovaçça böldü döbröları üsnä kēnsinin ki anın ki suma

⁽¹⁾ 1632

nı faydalatkay. Da ne fayda etsä ilinä ağalarga suma ⁽²⁾ b[i]lä -eşşencialnı- birgä oddat etsär. Haysının zeznanêsin ağalar ak'ta⁽³⁾larga duhovniy zaphat etmä simarladılar. Da pamêntne ⁽⁴⁾ b[i]lä utvirdit ettilär.

⁽⁵⁾ 16 anun ay. 32 2 juny

⁽⁶⁾ Bugüangi künnü t'urup obliçnê duhovniy t'örä alnı⁽⁷⁾na pan Şimko Yâkub oğlu Vartêreşoviç da deklarovaç ⁽⁸⁾ ça boldu. k'i anıki alğan min flörünü dövênihrönk k'i ⁽⁹⁾ ucmağlı canlı pan Hocu lëgovat etti. ki här il faydası ⁽¹⁰⁾ b[i]lä ağalar paylaşkaylar spşşobnı dügül faydalat ⁽¹¹⁾ etmä. Preto anıki 600 flo. nahd aqçanı neçik 400 flo. ⁽¹²⁾ ruluğ t'usnağnı oddat etti pan Daniyel'gä Holub ⁽¹³⁾ oğluna Davidoviç. Bundae birdän pan Daniyel ase⁽¹⁴⁾kurovaçça boldu döbroralı üsnä kêndinin barça alay ⁽¹⁵⁾ stoğonci neçik ruhomiy. Ki anın ki sumanı 1000 flörünü ⁽¹⁶⁾ faydalatkay da ne fayda etsä ilinä ağalarga su⁽¹⁷⁾ması b[i]lä eşşencialniy bir yërda neçik povêroniy kênsinä ⁽¹⁸⁾ depovitniy oddat etmä povinên bõlsar. Haysının zez⁽¹⁹⁾nanêsin ağalar ak'talarga duhovniy t'öräniğ ⁽²⁰⁾ inşerovat etmä simarladılar da pamêntne b[i]lä utvirdit ⁽²¹⁾ ettilär.

⁽²²⁾ A.D. 16 anun ay. 32 14 August

⁽²³⁾ Bugüangi künnü t'örä duhovniy instançiası üsnä ⁽²⁴⁾ uçciva panna Zořia'nın ucmağlı canlı pan Yurko'nun ⁽²⁵⁾ K'irkşşoviç h[ı]zının deputovat ettilär pan Pêtre'ni K'irkş⁽²⁶⁾şa oğlun pan Miskş'nu Bohdan oğlun da pan İvaşkoj ⁽²⁷⁾ Filipkoviç'ni inventovat etmä domoviy barça spreñtniy. ⁽²⁸⁾ Ölümündän sonra ucmağlı canlı pan

K'aspar'nın Hri⁽²⁹⁾hər oğlunun halgan t'aşovunda anın həysi invən⁽³⁰⁾tar bu t'ürlü bəldu
neçik aşaha. ⁽³¹⁾Aval baştaçına:

⁽³²⁾ Ulu t'epsi cınovı danä 17, ⁽³³⁾ orta t'epsi cınovı danä 12, ⁽³⁴⁾ ruznı pulmisəq
tərən plikki 12, ⁽³⁵⁾ pristavka danä 2, ⁽³⁶⁾ t'âler tərən həm plıtkiy danä 28, ⁽³⁷⁾ k'önov
garnçovı danä 8, ⁽³⁸⁾ k'vartovı k'önov danä 1, ⁽³⁹⁾ hantvaz zəvşıst kim 1,

12^a

⁽¹⁾ 1632

pulgarçovı k'önov danä 1, ⁽²⁾ da cına ulu həm k'ici t'epsi 10.

⁽³⁾ ... Moşondz

⁽⁴⁾ 1 lihtar divarga rəçka, ⁽⁵⁾ 1 dağı lihtar dağın k'ici, ⁽⁶⁾ 2 lihtar rurkovı ulu, ⁽⁷⁾ 2 lihtar
rurkovı k'ici

⁽⁸⁾ T'ürk Naçinêsi Çini

⁽⁹⁾ t'epsi danä 12 ulu, ⁽¹⁰⁾ t'epsi kiçi 9 danä, ⁽¹¹⁾ k'ufel 6 danä, ⁽¹²⁾ k'uflik kiçi 2 danä,
⁽¹³⁾ dzbanəq 2 danä.

⁽¹⁴⁾ Rıncıtunəq

⁽¹⁵⁾ 1 hıl[ı]ç kmş. altunlagan pasəqları b[i]lä T'ürk işi, ⁽¹⁶⁾ 1 hılıç kmş. aḡ Nəmiç işi, ⁽¹⁷⁾ 3
prəstı hılıç, ⁽¹⁸⁾ 2 muşkət ulu, ⁽¹⁹⁾ 3 pulhak kiçi.

⁽²⁰⁾ Bağır

⁽²¹⁾ 1 t'ärüzü hazan ulu k'amênŷöviy hem duğasıy da, ⁽²²⁾ 3 ştip. ħorğaşın k'amên yarım hem bir çerę, ⁽²³⁾ 2 kiçi t'ärüzü, ⁽²⁴⁾ 2 ulu hazan k'otlinaga, ⁽²⁵⁾ 1 hazan ulu k'i balazuz ęritirlär, ⁽²⁶⁾ 1 hazan k'uĥŷenni, ⁽²⁷⁾ 2 dzban sav isitma, ⁽²⁸⁾ 4 panov, ⁽²⁹⁾ 4 roĵen

⁽³⁰⁾ T'önlar

⁽³¹⁾ 1 ferezia pulgranat t'ülkülär b[i]lä podşiti, ⁽³²⁾ 1 deĭlia falendiş ęski, ⁽³³⁾ 1 jupan falendiş ęski, ⁽³⁴⁾ 1 k'opênŷak pulgranat ħzl. falendiş b[i]lä podşitii,

12^b (23)

⁽¹⁾ 1632

⁽²⁾ 1 nahaviča ħaraca ⁽³⁾ 2 lkt. k'anafača, ⁽⁴⁾ zaslona lojadan čittän, ⁽⁵⁾ 1/2 b[i]läm k'rulikovi y tük, ⁽⁶⁾ 1 belbah angurŷa, ⁽⁷⁾ 1 k'ivör, ⁽⁸⁾ 1 k'apeluş, ⁽⁹⁾ 3 obraz, ⁽¹⁰⁾ 5 ručnik, ⁽¹¹⁾ rukavičalar loşi, ⁽¹²⁾ 4 poşva, ⁽¹³⁾ 7 k'ölmäk.

⁽¹⁴⁾ Ÿoharigi izbanın 4 k'oltrina kêtän üsnä, ⁽¹⁵⁾ buj izbanın vkolo polavniklär gdanski paskovitiy, ⁽¹⁶⁾ 1 materaç şlaklardan ħadifa, ⁽¹⁷⁾ 1 ħalı sarı ŷäŋi t'or, ⁽¹⁸⁾ 1 k'ilim stolnün, ⁽¹⁹⁾ 1 k'ilim zıdeĭnün. , ⁽²⁰⁾ Aşağargi izbanın , ⁽²¹⁾ 3 k'ilim ęski, ⁽²²⁾ 1 k'oltrina, ⁽²³⁾ 4 k'ilim t'ercälarnın hem zıdeĭ üsnä hem stol üsnä, ⁽²⁴⁾ polavniklär k'ilimovi ęski ŷaman, ⁽²⁵⁾ 7 obraz.

⁽²⁶⁾ K'ümüş altun

⁽²⁷⁾ Ĥaşuĥ kmş. 15 hem 2 zıncilginä altun 1 portigal 10 ħzl. ⁽²⁸⁾ floruluk, a cvt. manella kmş., belbah kmş. ęki, a ŷüzük ⁽²⁹⁾ dēamēt da a. şafiroviy ŷüzük. Bu altun k'ümüşnü ⁽³⁰⁾ hânüz tirlikindä bağışlaptır ucmaĥlı canlı pan K'aspar ⁽³¹⁾ panna Zofia'ga. Alay panna

Zofia aytyêr. ⁽³²⁾ Bu barça ariberini spisanıy da inventovanıy simarla ⁽³³⁾ ganına k'örä k'êthoyyalıhın a oşoblivê Brn. Zahno ⁽³⁴⁾ oğlu pan Yákuḇ'nun neçik êkzekutorun testamenti ⁽³⁵⁾ nin ucmaḥlı canlı pan K'aspar'nın oddat etip povirit ⁽³⁶⁾ ettiḥ panna Zofia'ga ucmaḥlı canlı pan Yurko'nun ⁽³⁷⁾ K'irkoşovič h[ı]zına.

13^a

⁽¹⁾ 1632 A.D. 16 anun ay. 32 28 December

⁽²⁾ Testament Bugüŋi künnü slavetna pani Hanuḥna Brn. Stefan ⁽³⁾ ereçp'oḥan h[ı]zı ucmaḥlı canlı pan Holub'nun Yaşkovič ⁽⁴⁾ sınarı pozostalıy eški t'örälärimizgä da adätimizgä kö⁽⁵⁾rä bizim İlov şırı. Ermenilärniŋ o testament aḥ opisaniy ü⁽⁶⁾ndätti ḥatına andičkän ağaları. Budur pan Yák ⁽⁷⁾ İvaşkovič pan Avedik'ni Bernat'ovič hem pan Misko'nu ⁽⁸⁾ Bohdan oḡlun duḥovni t'öräniŋ pisarıŋ da kên⁽⁹⁾di din atasın Dr. Ovanış'ni İvaşko oḡlun ḥaysı⁽¹⁰⁾larına pödat etti. İn parata kopia spisanıy kêndi⁽¹¹⁾nin songugi erkinin ordinačiasın budur. Testament ⁽¹²⁾ niy pribitnošci kêndi er oḡlanlarıŋın da h[ı]zlarıŋın ⁽¹³⁾ ḥolup duḥovniy urâddan ki anın ki testament ⁽¹⁴⁾ sarnalgay. Ḥaysı söz sözdän bu t'ürlü obivat etiy⁽¹⁵⁾êr neçik aşığa.

⁽¹⁶⁾ Tenor Testamentu

⁽¹⁷⁾ Men Hanuḥna Stepan ereçp'oḥan h[ı]zı bolup tenim ⁽¹⁸⁾ üsnä ḥasta evet yaḥşı pamëtta da baçênâda ⁽¹⁹⁾ bilip ki barçamız podlēhnut etipbiz ölümgä. Na an⁽²⁰⁾ıñ üčün men da poçuvačca bolup kêndi povinnostuma ⁽²¹⁾ etiyêrmen porâdok kêndi oḡlanlarıma neki da ḥalıp eşä ⁽²²⁾ ubostvom Biy Teñri'dän bergän da kêndi eyämdän ⁽²³⁾ ḥalğan alay stoyonci neçik ruḥomiy doḇrom neki da ⁽²⁴⁾ kolvêk ḥalıp eşä. Eḡar Biy Teñri'nin

buyruhu kêlsä ⁽²⁵⁾ üstümä ki bu dünâdan kêçkäymen. Na simarliyêr men ⁽²⁶⁾ bunu barçanıy Biy T'eqri'gä da Yasko oğluma ki ol ⁽²⁷⁾ bunun b[i]lä opekovaçça bolyay da şafovat etkäy. ⁽²⁸⁾ Alay ne t'ürlü ki kênsinä aşğa meşovat etiyêr men ⁽²⁹⁾ da simarliyêrmen ki bunar barçaga dösit etkäy. ⁽³⁰⁾ Ne ki menim yahşı erkim b[i]lä yazılıptır ⁽³¹⁾ bunu da bildiriyêrmen blknzgä. biylär ağalar ki ne da ⁽³²⁾ kolvêk bar ediy eşä Yasko oğlum hatına ki berip edim. ⁽³³⁾ Kênsinä sahlamaşka nahd sb. ucmaşlı canlı eyäm ⁽³⁴⁾ dän soñra halgan kêçik barçanı ne ki vıdat etiptir ⁽³⁵⁾ menim kêrakimä da ne ki alıp men kênkindän nahd sb. da ⁽³⁶⁾ ğın halıptır hatına floru 3700. Haysı bu

13^b

⁽¹⁾ 1632

sumanı flo. 3700'nu simarliyêrmen kênkindä şafö ⁽²⁾ vat etmä bu t'ürlü naprud pobyonyi ucinoklarga. ⁽³⁾ Budur pöhrëbimä da canaşma hem özgä roşodlarga ⁽⁴⁾ flo 1000 ihövgä haysında yazılı t'enir yatsa ⁽⁵⁾ a. iski yağlı b[i]lä haysı bardır hadir övdä ihav ⁽⁶⁾ <nb + na magistra szkoly> spravasına natenças bolgan ahpas b[i]lä flo. 180 + şkolnu ⁽⁷⁾ fundovat etmäşka ustaga flo. 100 Babadya h[ı]zı ⁽⁸⁾ ma Gulaf'ka flo. 100 hem a. letnik ustaşari hvözdikoviy ⁽⁹⁾ pulçamarioku b[i]lä anınki ustaşaridän Hanuska ⁽¹⁰⁾ h[ı]zıma Miskö hatununa flo. 100, Baska h[ı]zıma Döma ⁽¹¹⁾ jırski k'êlininä floru 100, duşka h[ı]zıma Zadik ha ⁽¹²⁾ tununa Rabiç'ka flo. 100, Vartik hatununa ⁽¹³⁾ t'oruma flo. 100, T'oros hatununa Hoşka t'oruma ⁽¹⁴⁾ flo. 100, Haşko oğluma flo. 100, Stëfan hatununa ⁽¹⁵⁾ hardaş oğlumnun flo. 30, hem a. letnik hıara ustaşari ⁽¹⁶⁾ eşki k'atankası b[i]lä Manka t'oruma a. k'ubok ⁽¹⁷⁾ altun suvlu a. hrivna ölçkäy. Halgan döbrölarım ⁽¹⁸⁾ ne ki da halır eşa alay şöyonci neşik ruşomiy bu ⁽¹⁹⁾ barça bölgä 4 payga Yasko oğluma T'oros'ka ⁽²⁰⁾

Grəsko'ğa həm ucmaqlı canlı Avedik oğlumnun oğlan⁽²¹⁾larına rəvniy dzâl aḡ ɔprak t'öşäk neki ḡalır ɛsa⁽²²⁾ bəlgay Avedik'nin oğlanlarına. Budur mənim sənğugi⁽²³⁾ ərkim ḡalarmən ki bunar barçaga dəsit bəlgay⁽²⁴⁾ da duḡovni aktalarga priyēntiy⁽²⁵⁾ sarnalgandan sənra bu tēstament duḡovniy⁽²⁶⁾ urād sənɔv ɛtti. Alay ɛrlərdən ḡaysıları na tən ɟas⁽²⁷⁾ pɛvəns ɛdilär pan Ÿan həm pan T'oros da ḡ[i]zlardan⁽²⁸⁾ da ɛğär bu tēstamentkə pəzvalat ɛtiyērlär. ḡay⁽²⁹⁾sıları zğədnē prināt ɛtilär da bir nēmä da kəntra⁽³⁰⁾ dikəvat ɛtmədilər. Pɛtə ḡəltḡası üsnä pani Han⁽³¹⁾ uḡnanın bu tēstamentniy prināt ɛtip akta⁽³²⁾ larga duḡovni t'öräniḡ İlov şḡrḡ. Ɛrmenilärniḡ⁽³³⁾ bəldu |prinḡēntiy| inşəɔvaniy nēni pamēntne b[i]lä utvir⁽³⁴⁾dit ɛtilär.

⁽³⁵⁾ A. 1633 AD 16 anunay. 33 1 January

⁽³⁶⁾ Bugünḡi künnü barça andiçkän ağalar da ⁽³⁷⁾ joğovurt İlov şḡrḡ. Ɛrmenilər uzaparlar zğədnē⁽³⁸⁾ unanimi kənşənsu uḡvalit ɛtip pəstanəvit ɛtti⁽³⁹⁾lär

14^a

⁽¹⁾ 1633

⁽²⁾ bu haligi kēlir k'əronačianın sēyminin ɛkzpēdičiasına ⁽³⁾ ḡäḡi taḡlagan a. b. Vladislav dōrtünçī k'ərol ⁽⁴⁾ nun alay k'ərolga a. b. başḡ[i]ş bərmäḡinä həm anın alay ⁽⁵⁾ kēçkän k'ərol dan ḡalḡan urādnikləriniä neçik ḡäḡi ⁽⁶⁾ bəlganlarga da kimḡädä kəlvək körgüzsä pətrəba baş⁽⁷⁾ḡış bərmä həm k'ənfirmačiasına t'örälərimiznin du ⁽⁸⁾ ḡovniy da şvêçki A. ɔşəblivê utrapôni spravamız ⁽⁹⁾ nın. ḡaysiki bardır zaçēntı ḡapısında k'ərolnun an⁽¹⁰⁾nıḡ blknn. Anidzadz aḡpaş b[i]lä Nigoḡayos b[i]lä ⁽¹¹⁾ Ÿakub oḡlu T'ərovç. həm rayçalar b[i]lä

օժժենչե ցալ⁽¹²⁾տօվնե sp. dacarlarımızın da barça alarga nalêյոնցի ⁽¹³⁾ տօյյոնցի da
 րաւոյնի յոբրոյնի կ'ի հալից կ'էտկան լիւրիւր ⁽¹⁴⁾ օրտան ալայ աղանի նիւրիկ
 քօքսիտինի տարան ⁽¹⁵⁾ էտկալիւր. Ki տաւոն էքքէժիւոն bu կէտմալի արտան հար ⁽¹⁶⁾ տ'ւրլիւ
 յօլտան ար կօնիւր b[i]լի da հայրաւ b[i]լի շալիշկալիւր. ⁽¹⁷⁾ Ki bu տրաքիոնի տրաաւաւ քիւր
 ժքստաւոն կ'.ա.բ. ⁽¹⁸⁾ նիւրիկ ռիւանի տրիւրի տիւրաւ b[i]լի տսքօ⁽¹⁹⁾քիւր
 էտիւ քիւր քիւր ժքրէտ իւնտօքսիւրիւր իւրիւ da քօ⁽²⁰⁾ժանիւրնի կէնտինի տսքօքիւրիւր էտկալիւր. Da
 իւրիւ sp. da⁽²¹⁾արաւաւաւաւ ցալտօվնե օժժենչի հայտարար քիւր ⁽²²⁾ էտկալիւր. Da իւրաւաւ
 էքքէրիւրիւր ռիւոնիս իւրիւր էքի օքրէնտիւր⁽²³⁾իւրիւրիւր կօրա Էրմէնի յիւոնիւր քօքսիտ
 էտկալիւր. Buդ կ'օլէկ⁽²⁴⁾ta տաւա ռաւտ իւր. A յօքսօնիւր ալայ աղա ⁽²⁵⁾ իւր նիւրիկ յօքսօւր
 հար իւր իւր քիւրիւր տաւա տսնա իւր⁽²⁶⁾րաւաւ հայսիւրնիւր շիւրիւր էտիւրիւր իւր.
 մա⁽²⁷⁾նօւրաւ էտիւր իւր կօրիւրիւր տ'օլաւա կէլիւր Էլօւր յարմարիւր ⁽²⁸⁾ na իւնտօն Արնիւրիւր
 քիւրաւաւ էտկան.

A. 1634 ⁽²⁹⁾ ta քօք կ'օնտիւրիւր տիւրիւր յիւր օքսիտիւրիւր հայսիւր իւր⁽³⁰⁾րաւաւ bu ժիւր
 տաւա տսնա իւրիւր T. աղանիւր da էքի ⁽³¹⁾ քօքսիտիւրիւրիւրաւ օլ տիւրաւ da bu կ'օնտիւր
 b[i]լի իւր ⁽³²⁾ ժիւր da ինտիւրաւ կ'ի օլ լիւրիւր իւրիւր ki կ'էտսալիւր bu ⁽³³⁾ կ'օրօնաւանի
 տիւրիւր K'րաքօւրga տիւրաւաւ sp. dacarlar⁽³⁴⁾իւրիւր ki իւրիւր. Luդ ki իւրիւր քիւրիւր
 իւրիւր luդ ⁽³⁵⁾ տիւր իւր օքսօքսիւրիւր իւր.ժա իւրիւր հայտարար. ⁽³⁶⁾ օքսիտիւրաւ էտկալիւր
 իւրիւրիւր յօքսիտ էտսալիւր ⁽³⁷⁾ մէնտօւրաւ էտիւր հար իւրիւր քիւրիւր տաւա ki հայտարար տիւր⁽³⁸⁾կէմ
 Բիւր T'էրիւր իւրիւր կէնտիւր աւա իւրիւրաւաւ տիւր⁽³⁹⁾իւրաւ da իւրիւր իւրիւր իւր յիւրիւր
 |իւրիւր իւր |

14^b

⁽¹⁾ 1633

bərlisä. Na ol zaman anın ki օբէնիւնարնի կենսիլարի ⁽²⁾ օddat ւտմä kêrak bօլur da ւրկի
 bօլur յեբերգան լիւիլարի ⁽³⁾ mizgä. Budur aղalar b[i]llä pօspօlitiga aninkı mեմranalar ⁽⁴⁾
 üsnä յatloj օլ dենli sumaniy ne ҳadar ⁽⁵⁾ օբէնիւնար ւտсälär na intereсse dօstat
 ւtip dօsit ⁽⁶⁾ ւtmä alarga. Kimlärgä օbiւat ւtärлär tılkօ sluшnı vada ⁽⁷⁾ bilä anın ki sumanı
 alsınlar ҳayda birdän alay barı aղa ⁽⁸⁾ lar neçik joğovurt znеsiւtсä bօլup ҳayrat ւտсärлär
 k'ı anın ⁽⁹⁾ + k'ı mեմranlar t'usnaղ ҳօygan յatրe bօլsun. ⁽¹⁰⁾ յիհօv aղçaları b[i]llä
 ҳaysı bօլur vıpraviւtсä bօլma ւldän ⁽¹¹⁾ bօլsun özgä spօsօblardan ҳaysıların օrtalarına na
 tеn ⁽¹²⁾ ças tapsalar da t'օղtatsalar ւlibeրօvaniy bօլgay ⁽¹³⁾ lar. Da ҳär bina aninkı
 mեմranalar ҳaytarılgay. Pritım ⁽¹⁴⁾ andaj birdän spօsօb tapsarlar ne түrlü beրgan iհօv
⁽¹⁵⁾ aղçası, յana çasu svեղօ ҳaytkay iհօvgä. A. (strej ⁽¹⁶⁾ boյe) k'ı iшlär spreçivnê tüшkäy da
 bizgä bir iհօvdä ⁽¹⁷⁾ beրilmägäy. Na aninkı mեմranalarını pօvêրօniy birdän de ⁽¹⁸⁾ fakto
 ҳär birinä օddaniy bօլunsar. Haysı uղvalaniy ⁽¹⁹⁾ da pօstanօvênêniy alay aղalar neçik
 joğovurt յօharı ⁽²⁰⁾ օpisa nêgä kօrä veշiшtkim kենսilärinä et ⁽²¹⁾ spելniւիy
 dօtrimaç priօbiւat ւttilär a daղın ⁽²²⁾ artıղ inam üçün da pameat üçün alay aղalar neçik
⁽²³⁾ joğovurt bu uղvalaniy da pօstanօvênêniy ak'talar ⁽²⁴⁾ ga duղօvniy t'օrәniղ bizim
 ւրmenilärniղ inсeրօvat ւtmä ⁽²⁵⁾ pan pisarga simarladılar, neնi օtrimat ւttilär da
 pa ⁽²⁶⁾ mენტne b[i]llä utvirdit ւttilär.

<1633 p'edr 12:4 kvit

pn. ҳa zh 100 f. (օբe....rıs 200 f....

pn. eրeс ba 200f.

pn. յk'b. nun? 100 f. üsnä>

(27) an. ay. (28) 1633p'ēdrvarnıñ 15'inä

(29) Bugüñgi k'ünnü ýıgılıp ağalıñ övünä pan Ğakub (30) ęrečp'oñannıñ ölümündän soñra anıñ olje künnü (31) oğoıbrat ętilär oğullarından anıñ pn.Greško'dan da (32) pn. Şimko'dan naprud mophurnu t'öräniñ ękinçi açh[ı]ç(33)larını ýuñövnüñ da Zakreştiya'nıñ da barça ýuñöv (34) almarlarının üçünçi skęstnı ýanına bılğan spisok(35)una körä dr. Ovanęs'niñ İvaşko oğlunuñ Miskó oğlu (36) Zakreşti annıñ dörtünçi pn. Káspar'nıñ Hrihór oğlunuñ (37) Turaç'nıñ t'emir sunduñun da içinä 3 şuflada mophur (38) lu pn. İsku Bóhdanovič'niñ mophuru bilä pęvniy sprawaları (39) uçmañlı canlı pn. Káspar'nıñ ayskeşoniy mophurlatıp

15^a

(1) 1633

sklepindä pn. Ğakub ęrečp'oñannıñ ĥaldırdılar (2) bizim şähär ýuñövünüñ skęstiy ol sunduñta bılğan (3) uçmañlı canlı pn. Ğakub ęrečp'o ãannıñ Zahnovič'niñ. (4) Budur:

(5) 3 srçar atlas k'ümüş ĥaç bilä, (6) 1 şurçar k'amħa kümüş ĥaçı bilä, (7) 1 şurçar adamaşka ęski, (8) 1 ęmiporom ĥ[ı]zıl sęrasar, (9) 1 kóknóç ĥ[ı]zıl atlas, (10) 1 kragal kölmäki ĥ[ı]zıl atlas, (11) 5 cüft pazman ĥ[ı]zıl, (12) 2 urar atlas ĥ[ı]zıl, (13) 2 varşamag kümüş altunlagan, (14) 1 varşamag inci puntallar bilä Dómajirskiy bęrgän, (15) 2 isgi k'ümüş, (16) 1 ĥaç taclar bilä, (17) 1 pajgaman, (18) 7 ýağl[ı]ħ isgilär üsnä, (19) 1 ýağl[ı]ħ ĥoran üsnä atlas, (20) 1 ýağl[ı]ħ kirk üsnä, (21) 1 ýağl[ı]ħ asmavurk üsnä, (22) 3 kölmäk kaçan anıñ kętändän, (23) 1 kölmäk ýezdi k'açan anıñ sargavarkniñ, (24) 1 tuvella ĥoran üsnä kętändän,

(25) 1633p'ēdr 23 nor.kln.

⁽²⁶⁾ <k'vit.> Biz barça ağalar antiçkan İlovlu Ermenilər|İlov|bilin⁽²⁷⁾iyirbiz k'i
pn. Yān'dan Hōlubōviç'tān Yasko oğlu aldı⁽²⁸⁾ uçma⁽²⁸⁾hlı canlı anası ç[ı]hargan
tastamēnt bilä 100 f.. Sb. ⁽²⁹⁾ Nigoğayos ahpas⁽²⁹⁾nı⁽²⁹⁾ t'ōräläsmähinä Reç Pōspolita ⁽³⁰⁾ bilä
neđän k'ēndin da barça pōtōmōklarında vēçnımi ⁽³¹⁾ çasıy kvitōvat ētiyirbiz.

15^b

⁽¹⁾ an. ay. ⁽²⁾ 1633 p'ēdrvar 23 yā⁽²⁾ji

⁽³⁾ Tēstamēnti pan Misko'nu⁽³⁾ Bōhdanōviç'ni⁽⁴⁾ ⁽⁴⁾ tastamēnti ētkān bu tūrlū ⁽⁵⁾
Testament opivat ētiyir.

⁽⁶⁾ Dōnōvakōviç ⁽⁷⁾ pan Misko Bōhdan oğlu bōlup tēni üsnä hasta ⁽⁸⁾ ēvēt bōlup
ahılında igi sah ündätip hatına ⁽⁹⁾ zviçayımızga hem tōrälärimizgä körä ağalarımızdan ⁽¹⁰⁾
pan Yākub'nu İvaşko'viç'ni da pan Awēdik'ni Bēr⁽¹¹⁾n⁽¹¹⁾atōviç'ni Miklaş oğlun da pn.
İvaşko'nu H'agōp oğlun ⁽¹²⁾ yazu⁽¹²⁾cını haysıların⁽¹²⁾ alnına k'artka üsnä pōd⁽¹³⁾at ētti. Haysı
kartka alnına sarnaldı da bar⁽¹⁴⁾ça üsnä alay pn. Misko neçik hardaşı pn. Dōnawak ⁽¹⁵⁾
|da sığarı da| da anda bōlgan priyātēlləri da ⁽¹⁶⁾ barçası hayıl bōldular da heç harşı
bōlmadılar. ⁽¹⁷⁾ Bu t'ūrlū rōzprawa ētiyir mēn aval Biy T'ē⁽¹⁷⁾ri⁽¹⁸⁾ ⁽¹⁸⁾ dān o⁽¹⁸⁾trımanıy alay
stōyōncıy dōbrōlarım⁽¹⁹⁾nı neçik ⁽¹⁹⁾ ru⁽¹⁹⁾hōmıy alayō⁽¹⁹⁾h pēnēnjniy nahdda bōlgan neçik ⁽²⁰⁾ ēl
arasına alay o⁽²⁰⁾bliglār üsnä neçik duftarım⁽²¹⁾da ⁽²¹⁾ bōlgan bōrçlar üsnä.

⁽²²⁾ Aval bērilgāy Biy T'ē⁽²²⁾ri⁽²³⁾ ⁽²³⁾ni⁽²³⁾ hvalasına sp. dac⁽²³⁾ ⁽²³⁾arga bizim bir haç da bir isgi
ki 7 hrivna tartk[ay]. ⁽²⁴⁾ Dağın Seçōv'ga sp. Hacgadar yuhōvünä atam ⁽²⁵⁾ yāptırgan
vankka bir haç ki üç hrivna tartkay, ⁽²⁶⁾ sığarıma mēnim Manu⁽²⁶⁾şak'ka bizim Ermeni
t'ōrälär⁽²⁷⁾imizgä körä çvartıy grōş alay stōyōncıy neçik ⁽²⁸⁾ ru⁽²⁸⁾hōmıy hem pēnēnjniy

döbrölarıma pözvalat ətıyırmen⁽²⁹⁾ alay krörönkuna körä anıñ v nışeněysin.⁽³⁰⁾

Hardaşıma Dönövak'ka alay stoyonçıy neçik ruñ⁽³¹⁾ omıy neçik nahd sb.larda bolğan alay
borçlarda aval⁽³²⁾ naznaçat ətıyırmen k'i ilgäri algay kensinä nahd sb.⁽³³⁾lardan dört miñ
ort k'rułovıçkiy hem prawnıy zapis⁽³⁴⁾larda bolğan (bağışlıyırmen kəndinä) Dönawak'nıñ
hem⁽³⁵⁾ Awədik hardaşınnıñ borçlu bolğan bağışlıyırmen kensinä

16^a

⁽¹⁾ 1633 |d| ay

halğan stoyonçıy neçik ruñomıy hem borçlarda⁽²⁾ bolğan üç |anşıpay|-panni-uçmañlı
canlı Şuşan⁽³⁾ hardaşınnıñ oğlanlarına otkazat ətıyırmen. Miñ ort⁽⁴⁾ Nigol şvagerimniñ
oğlanlarına ęksinä otkazat⁽⁵⁾ ətıyırmen. Alay oñ miñ ort (Dötəgöy Nastuñna'nıñ⁽⁶⁾ k'i
opeka bilä t'utupmen barçanı opəkunlarga⁽⁷⁾ pan Sahak'ka hem pn. Zadik'kä <Awədik
oğluna>. Fçeləy oddat ętkäylär⁽⁸⁾ T'oros hatununa Nastuñna'ga hardaşıma mənım.

⁽⁹⁾ Haysiki tusnañları bar mən -ort miñ hem- borçlu bolğan tılñıy⁽¹⁰⁾ gmañ üsnä
bağışlıyırmen |hem miñ ort|. (dağın da⁽¹¹⁾ uçmañlı canlı anamdan halğan pay övünä
Awədik⁽¹²⁾ dadumnuñ anı oğlanlarına k'endi payımnı bağışlıyırmen⁽¹³⁾ hem ęğär nēmä
bar ęsä duftarda uçmañlı canlı at'a⁽¹⁴⁾larınıñ borçu bolğan maña bağışlıyırmen
kəndilärinä. ⁽¹⁵⁾ Barın (Hanuska'ga hardaşıma Awədik dadumnuñ⁽¹⁶⁾ h[ı]zına
bağışlıyırmen bir zıncıl yüz h[ı]zıl f. luk,⁽¹⁷⁾ babaslarga hem vpitallarga 20'sär f. li.

⁽¹⁸⁾ pan Misko hatununay-hayinanama- borçlu -mən- |bolğan anı| ötünç⁽¹⁹⁾
algan 240 f.. Dötəgöy -dağın- bardı namôtu üsnä başñ⁽²⁰⁾ |fli|eki yüz -f. su- satılsa sb.
sın algay⁽²¹⁾ ękzekutorlarını bu t'estamentkä naznaçat ətıyırmen. ⁽²²⁾ |haysıları

pətpisacça bəlupturlar tastamenttä |⁽²³⁾ |pədanıy urâdga| da hıdular |kı|yogarıgi
yazılğan⁽²⁴⁾ urâddan ki priyentıy bəlgay aktalarga⁽²⁵⁾ duhovniy urâdnıy. Bunuñki
t'astament neni⁽²⁶⁾ hıltmaları üsnä |otrimat| ettilär.

⁽²⁷⁾ Mən Dənovak Bəğdan oğlu t'ogma hardası pəzvalat⁽²⁸⁾ etiyirmən yogarıgi
yazılğan erkinä.

⁽²⁹⁾ Mən Həçko Avedik oğlu neçik üsnə pəşonıy pn. Misko'dan⁽³⁰⁾ Bəhdan
oğlundan tanıh anıy erkinä.

⁽³¹⁾ Mən Avedik Avedikoviçneçik üsnə pəşonıy pn. Misko'dan⁽³²⁾ Bəhdan
oğlundan tanıh anıy erkinä.

⁽³³⁾ Mən Sahak Ağopşa oğlu neçik üsnə pəşonıy pan Mis⁽³⁴⁾ko'dan Bəhdan
oğlundan tanıh anıy erkinä.⁽³⁵⁾

Mən Zadik Avedik oğlu neçik pəşonıy üsnə pn. Misko'dan⁽³⁶⁾ Bəhdan
oğlundan tanıh anıy erkinä.

16^b

⁽¹⁾ *Krorak*

1633 an. Ay. Mard 15

Karta no 15

⁽²⁾ Krörənk panna panna Həska'nıy uçmaqlı canlı Grəsko'nuñ⁽³⁾ h[ı]zılıy
Avedikoviç'niñ da pn. Yəqub'nuñ H'agop oğlu pn. İvaş⁽⁴⁾ko'nuñ oğlunuñ 1627'da
bəlgan Abril'niñ 15'inä.

(5) Turup obliŋnĕy k'etĥoŷal[ɪ]ĥnıŋ alnına pn. Ŗimko pn. Awĕdik (6) ėreĉp'oĥan oĝlu ĥardaŖları bilä bir ŷandan da da birsi (7) ŷandan pn. İvaŖsko H'agop oĝlu kĕndi priŷyatĕlläribilä (8) da bu t'ürlü ayttılar. Dr. Awakĕreĉ br. ėreĉp'oĥanlar (9) biylär ağalar k'ĕlgänimizniŋ alnına biylikiniŋniŋ sabapı (10) budur. Ĥaçanki pn. İvaŖsko bilä H'agop oĝlu dr. Awakĕreĉ'niŋ (11) da biylikiniŋniŋ dästuru bilä dōstluĥ ĕttiĥ. Budur (12) uĉmaĥlı canlı ĥardaŖımızniŋ Grĕsko'nunĥ ĥ[ɪ]zın panna Hōska'nı (13) pn. İvaŖsko'nunĥ oĝluna pn. ŷakub'ga orenĕ bilä oĝdat etmä priŷ (14) običat ĕttiĥ spulney pani Hanuĥna bilä anası bilä. (15) na a-n-da zaraz pani Hanuĥna ĥardaŖımızniŋ sıŷarı (16) k'ĕndiniŋ ĥ[ɪ]zınıŋ artından. Bununĥi vıprawa ĥaysın ki bu (17) bitik üsnä ŷazıp biylikiniŋizgä |p| oĝawat ĕtiyirmĕn. priŷobičat ĕttim (18) ne üĉün bōlarmĕn ki sarnalgay na jadanâkılar üsnä k'etĥoŷal[ɪ]ĥ das (19) tur bĕrdilär. Anıŋ ki bitikni sarnama ĥaysı ki bu t'ürlü opivat ĕtiyir (20) mĕn. Hanuĥna Tuman ĥ[ɪ]zı Zadikoviĉ'niŋ bĕriyirmĕn mĕnim oĝlanıma (21) panna Hōska'ga da mĕnim kiyövümä -pn.-ŷakub'ga aval T'ĕŋri'niŋ (22) alĝ[ɪ]ŷın andan soŋra tĕn kĕrâkindän neĥi T'ĕŋri'niŋ ŷaĝav (23) at'ından hadırlanıptır. Budur baŖta ... (24) bi t'ön at'las ŷkarlat'niŷ (bi t'ön at'las viŷnoŷıy, bir t'ön (25) adamaŖka papujastıy (bir t'ön adamaŖka pōmuranĉoŷıy, (26) ĕki t'ön keŋ ŷezdi (bir kanafaĉa plaŖĉuzun kiŷĥaını pōŷit'ıy, (27) bir ĉamara kanafaĉa ĥōnoŷstaylar bilä, pōŷit'ıy bir pilaŖĉ (28) ĥadifa kiŷlär bilä pōŷit'ıy, bir plaŖĉ at'las ŷkarlatniŷ kiŷlär (29) bilä pōŷit'ıy, bir kâtankâ viŷnoŷıy ŷeŋlär bilä, bir bōrk ĥōnduz (30) bir indĕrak ŷezdi, bir ĉĕpeĉ punta[l]lar bilä ĥ[ɪ]zıl f. 30, bir ĉĕpeĉ dĝn. pun (31) tallar bilä bir tkanka puntallar bilä ĥ[ɪ]zıl f. 20, bir zıncıl v oĝnivaĥ (32) ĥ[ɪ]zıl f. 300, bir cüft manĕlla ĥ[ɪ]zıl f. 50, (2lot' inci-ulu- bir kubōk (33) altunlu hrivna 2, bir ŷüzük diyamĕntoŷıy bir ŷüzük n[i]ŷan ĥz. f. 4,

17^a

⁽¹⁾ 1633

⁽²⁾ 3 kümüş belbağ birär yarım sontoşi. Bir yuvurğan ýezdi ⁽³⁾ t'öşäk orun aň opraň neçik här ýahşylarını. Döteğö. ⁽⁴⁾ pn. kiyövgä Biy T'ęri'niň alg[ı]şın da maya 1500 f.. ⁽⁵⁾ Ay menim ölümümdän soňra ne dä kölvək halır eşäT'ęri'gä ⁽⁶⁾ da k'iyövümä hem h[ı]zıma alay stoyonçiy neçik ruhomıy döbröm⁽⁷⁾nu hem halidän zaraz dömeşkanâ hatıma priymovat etiyirmen. ⁽⁸⁾ Ay harcl[ı]h veçindän vedle mojnoşci pomoçen bolsar pani Hanuĥna ⁽⁹⁾ k'endi kiyövünä hem h[ı]zına. T'oyga na pomoç pn. İvaşko svat ⁽¹⁰⁾ birdi 250 f. hem bir pulkufok igi macar çağırıy da halganın ⁽¹¹⁾ ýahşı köňül boldu 1627'dä April 18 inä

⁽¹²⁾ eľek'çiy. andçn. an. ay. ⁽¹³⁾ 1633 Mayis'niň 9'unda.

⁽¹⁴⁾ bugünki künnü ağalar zasist etip zöböy⁽¹⁵⁾pulney uçmaĥlı canlı pn. Ýakub ereçp'oĥan⁽¹⁶⁾dan soňra pn. Zahno oĥlu da pan Misko'dan ⁽¹⁷⁾ soňra pn Bõhdan oĥlu taĥladılar antiçkän⁽¹⁸⁾l[i]ĥkä priy oբeçnoşci poşpolitıy ĥardaşlarnıy pan ⁽¹⁹⁾ Greşko'nu dr. Lukaş oĥlun da pn. Ĥačko'nu pan ⁽²⁰⁾ Avedik oĥlun biy T'ęri ĥutlu etkäy. Amen.

⁽²¹⁾ 1633 an. ay. ĥunis 16

⁽²²⁾ Biz ağalar Ermenilärniň İlov şähäriniň da barça ⁽²³⁾ poşpolitıy bizim Ermeni t'ayfanıy uĥaparlar belgili ⁽²⁴⁾ etiyirbiz. Bu publiçniy yazovumuz bilä barçasına ⁽²⁵⁾ k'imgä poťreba bolsa bunu bilmägä ki körüp pilniy po⁽²⁶⁾trebanı sprawamızda bizim dr. Nigoľ aĥpaş bilä bolgan ⁽²⁷⁾ k'omisıyanı k'orolnuĥ an. biylikiniň deķritıy aşıra ⁽²⁸⁾ nakazanıy

əkzəkuçiaga kəltirmägä nəni bəlməyin etmə. ⁽²⁹⁾ in halinə prənt kim nabit etmə
bəlməsbiz.

17^b

⁽¹⁾ 1633

⁽²⁾ Anı tij skladka znaçnıy salma bu sprawaga zəra köp ⁽³⁾ kiçi t'ayfadan yəlgə rəzəlihaçça
bəldular. həlduh da ⁽⁴⁾ jadat ettih pəvniy. Oşobalarını ortalımızdan alay ağa ⁽⁵⁾ larnıy neçik
joğovurtnuğ ki ötünç bərgäylər na tənças ⁽⁶⁾ bu pilniy pötərbaga f. li eki miñ hışha
zamanga. ança ⁽⁷⁾ budur sb. nı nabit etkinçä interəsaga bu sprawaga ⁽⁸⁾ həysı sb.nı skəroy
nabit etsäh kimdän da kəlvə beş miñ ⁽⁹⁾ f.linu. Na zaraz prəd fıştkim t'utunuyırbiz da
əbligov ⁽¹⁰⁾ açça bəliyrbiz. Anıy ki sb. nı eki miñ f.linu oddat etmə ⁽¹¹⁾ da t'ölämä alarga.
Kimlər ki ötünç bərdilər hər birinə suma ⁽¹²⁾ sina körä ötünç bərgän beş jadniy zvləki iy
trudnoçi. ⁽¹³⁾ Dəteğə anıy ki sb. nı beşmiñ f.linu əbligovaçça bəliyrbiz ⁽¹⁴⁾ ağalar
staraçça bəlmə gəronçoy haligi yuvuh kəlır. ⁽¹⁵⁾ Svəntiy yanda nabit etmə da tapunma
yılına ança interəsə ⁽¹⁶⁾ ga k'imdä da kəlvək bəlsa tapulma aħça bəlsun, alpov ⁽¹⁷⁾ uddan
bəlsun. Nəmiç babaslarından abətij şähərlidän da ⁽¹⁸⁾ tapunup sb. nı barçanı ağalar
pəvinən bəlırbiz. Yəzılma ⁽¹⁹⁾ da aşəkuraçiya ol kişigä bərmə birindä aramızdan
əksçip ⁽²⁰⁾ ovət etməyin. Ay. bizgä on ağaga joğovurt bizim uğaparlar ⁽²¹⁾ pəvinən bəlırlar
obligaciya aşəkuraçiya. Varunok bu ⁽²²⁾ suma üsnä beş miñ f.ligä anıy kibik bərmə nə
tərlü ki ⁽²³⁾ biz ağal[ı]h alardan kläsäh da pötərbəvat etsäh beş jad ⁽²⁴⁾ nıy kəntradikçiyi.
⁽²⁵⁾ Ay. bu beş miñ f.linüñ t'ölövünä həysın yılına ança ⁽²⁶⁾ nabit etsär biz barçamız yəğarı
yazılğan ağalar da pəş ⁽²⁷⁾ pəlitıy pəstanovıt ettih. Da bir awaz bilä zhədnıy uħva ⁽²⁸⁾ lit
ettiğ ortalımızga. Ki hər birimiz r. f.dan on f.nu spr ⁽²⁹⁾ aweđlivěy birgəybiz bu yılga. Ay.

əgər bu suma bilä ⁽³⁰⁾ zöbranıy ol ye r f.li ç[ı]hmasa na yana birsi yılga da alayoh ⁽³¹⁾ bu spşşob bilä dəşşirilsär. Yana r. f.dan onar f. ⁽³²⁾ çah tamam tölänginçä alay suması neçik faydasıda tamam ⁽³³⁾ haysı uşvalonıy əkzakčianı vıbirat ətmişkä ağalar poş ⁽³⁴⁾ pölitiy bilä birgä taşlasarlar da naznaçit etsärlär eki şahşı ⁽³⁵⁾ Kişi joğovurttan oş-ş-adlıy ki bunun ki onar f.nu miñdän.

18^a

⁽¹⁾ 1633

⁽²⁾ օdpublikaçiyi bu uşvalanıñ sprawēdlivēy da pilnoy vı ⁽³⁾ birat ətmişlər barçamızdan da sunduška çöplägäylär ⁽⁴⁾ na zaplatıy bu borşnuş beş miñ f. nuş. Döteğö bu 5000 f. ⁽⁵⁾ nuş tölövünä prentşiy hem intereşasına poşkompônıy yılına ⁽⁶⁾ ança prikladat ętiyirbiz. Barça reşentalarnı şasaşlarnıñ ⁽⁷⁾ skladkalarınñ meşranlarnıñ da özgä spşşob bilä uşvalonıy ⁽⁸⁾ k'ölektalarınñ haysı ki օtpօçօntku bu sprawanıñ da t'örä ⁽⁹⁾ niş aşpaş bilä bolgan tapulur difdarlarında şasaşılarnıñ. ⁽¹⁰⁾ Da əkzak't'օrlarnıñ hem meşranaler nēy zaplaçonıy alay jē kimlər ki ⁽¹¹⁾ zpօçօntku sameğö nemä beşmiyirlär bu sprawaga. Ne şb.da ne ⁽¹²⁾ meşranlar alar barçası poşvinen bolgaylar ol jē əkzak't'օrlarnıñ ⁽¹³⁾ holuna anıñ ki reşentalarnı da bütün sumalarnı օtpօçօntku ⁽¹⁴⁾ zatırmanıy tölämäğä. Poşto kundiciօn ki ęgär tölämä klämäsälär ⁽¹⁵⁾ sprawēdlivēy anıñ ki reşentalarnı da sklatkaların na bolma ⁽¹⁶⁾ gaylar. Pripuşşonıy sp. şuşövgä da anıñ ariliklärinä çah ⁽¹⁷⁾ barçanı töläğinçä əkzak't'օrlarga.

⁽¹⁸⁾ an. ay. ⁽¹⁹⁾ 1633H'unis'niñ 21'ına

(20) Bugüŋgi künnü t'urup obliŋnëy duhovniy t'örä (21) alını slawentniy pn. Daniël Hölup oğlu Dawidoviç (22) da pn. İvaško Filipoviç Ermeni t'öräsiniŋ antiçkanları (23) zeznawat etiyirlär spulnëy. Ay nëyrozdželnëy biri birimiz üç (24) ün da biri barça üçün k'i haldıh borçlu miŋ (25) yüz eli f.. Haysı suma sb.nı kendidärinä ağalar pövir(26) it ettilär dövërnihronk. Bugüŋgi künnü haysı ki (27) pövinenbiz t'ölämä. Biy T'ęri yetkirgäy kəlir ulu (28) oruç ortasına 1634' tä obligovaçça bölıyrbiz kendi (29) döbrölarımız üsnä. Alay stoyonçiy neçik ruhomıy ki bun(30)uŋ ki sumanı ağalarga zupelna oraz t'ölägäybiz (31) barça t'ürlü trudnoştan başha.

18^b

(1) *Testament 1633* an. ay. Sëbd 9Nemiş

(2) Pan Yasko Höluboviç bölup tēni üsnä hasta evet bölup igi (3) baçenâda ündätip hatına urâddan pan Haçko'nu Zahno (4) oğlun da pn. Gręskonu dr. Lukaş oğlun hem pan İvaško'nu H'agop (5) oğlun yazuçını haysılarınıŋ alınına awal canın kendiniŋ Biy (6) T'ęri'gä simarladı <da t'enin uçiviy sahlamaħka> da kendiniŋ döbrösün neki T'ęri kendinä (7) doçasu uziçit etti bu t'estament bilä. Da kendiniŋ songu (8) erki b[i]lä bu t'ürlü rozpravıt etti. Awal berilgäy pöbojnıy uçinok(9)larga andan sonra priypuşçat etiyirmen ucmaħlı canlı Aweđik (10) ħardaşınıŋ oğlanların barabar payga ħardaşlarım bilä. Alay stoy (11) onçiy döbrölarga neçik ruhomıy dağın doteğö ç[i]ħarıymen ħardaş(12)ıma dr. Zakaria'nın Babadya'sına eki yüz f. sb.. Na sordu (13) k'ętholyal[i]ħ ħardaşlarından da pövinniylarından eğer ki muğar (14) ħarşı nemä sözläri bar eşä na heç kimsä kontradikovat etmädi. (15) İyovşim ħayil böldular neni ki urâd priynâtet|tilär|ip (16)

akıtarına ayttılar. yazma t'v. hayoç idzp.sinä ⁽¹⁷⁾ tastamenti pn. Yasko'nun Holuboviç'niñ Yaskoviç başta yazma.

⁽¹⁸⁾ 1633 an. ay. Noyem 17 nör

⁽¹⁹⁾ pn. Yakub İvaşkovıç bolup tēni bilä hasta evet bol⁽²⁰⁾up igi baçenâda pödat etti k'etıhoıal[ı]hka kēndiniñ ⁽²¹⁾ etkän tastamentiñ möhurlu urâdga bizim.

⁽²²⁾ Priy oddanâ ordinaçiyasınıñ pan Yakub İvaşkovıç'niñ ⁽²³⁾ na anda j pn. Haço Yurko oğlu Akseñtoviç ozvaçça bolup ⁽²⁴⁾ ağalar alnına hem sınarı alnına da pn. Greşko hardaşı ⁽²⁵⁾ alnına ayttı ki panē dâdu biylikniñ yanına bardır za⁽²⁶⁾trımanıy çerögrafım pn. Greşko İvaşkovıç Geruhna oğlunuñ ⁽²⁷⁾ o 112 f. üsnä haysın pn. Greşko'ga t'ölädim biyiniñ holu aşıra ⁽²⁸⁾ da biylikniñniñ hatına buñar değ ol çerögraf halıptır. Dötęoy ⁽²⁹⁾ sb. da nahd biyiniñ yanına halıptır f. 40 dağın da Türk hum⁽³⁰⁾aşı Varteręs'kâ Zamošçyalı bęgän da bizim üçün |birgän da|haldı ⁽³¹⁾ biylikniñ yanına kartkaga körä. Haysı kartka biylikniñ yanına tap ⁽³²⁾ ulur da özgädä yazovlar haysı ki bar edi aramızga pn. Varteręs'⁽³³⁾niñ sprawasında. Na holar mēn biyiñdän ki bu barça nemälärni ⁽³⁴⁾ biylikniñ vıdat etmä sınarıñızga aytkaysız.

19^a

⁽¹⁾ 1633

⁽²⁾ Na pn. Yakub ağalar alnına prıznat etip bunu barçanı ⁽³⁾ haytarma sınarına kēndiniñ pani Hoşka'ga ayttı pn. Haço'ga. ⁽⁴⁾ nēni holdu pn. Haço ağalardan ki bunıñ kibik zęznā⁽⁵⁾ęysin pn. Yakub'nun priynât et[t]mä aytkaylar pn. pisarga akta ⁽⁶⁾ larga nēni pn. pisar rozkazanęsindän ağaların priynât ⁽⁷⁾ etti da akıtalarga kuvurdu. ⁽⁸⁾ Pöoddanıu

ordinaçiasının etkän pn. Ğakub ağa⁽⁹⁾larga möhur tibinä ğarım çereğ sahattan sonra⁽¹⁰⁾ bu türlü deklaraçiasın etti pny obecnosci ağalarının⁽¹¹⁾ pn. Haçko Zahno oğlunu, pn. Petri Hrihor oğlunu, pn. Avedik⁽¹²⁾ Beřnatoviç'ni, pn. Haçko Tuman oğlunu, pn. Şimko Vartereş⁽¹³⁾oviç'ni, pn. Daynko'nun Hölub oğlunu, pn. İvaşko H'agop oğlu⁽¹⁴⁾ nu, pisarnıñ hem pöspolitiydan pn. Haçko Hölub oğlunu⁽¹⁵⁾ da pn. İvaşko Beřnatoviç'ni, pn. Gręsko Hölub oğlu, pn. Kırkor⁽¹⁶⁾ Hölub oğlu, pn. Haçko Ğurko oğlu da pn. Kăprus Kăprus⁽¹⁷⁾ oğlunu. K'i men kahanama hosdovanël bolup men hastalanıp⁽¹⁸⁾ ari t'enin da ari hanın biyimizniñ k'ahanamniñ hólundan⁽¹⁹⁾ alıpmen. Alayje kişerjamnı hem çeremoniyalarga özgä uluşlu⁽²⁰⁾ bolupmen sp. Kırkor Lusaworiç inamında olmalıyrmen. Da ol⁽²¹⁾ şermapanut'iun da haysın ol etti Sěhpěstroş hayraběd bilä⁽²²⁾ da Gostandianoş hem Dırtad padşah bilä haysın menim sp.⁽²³⁾ hayrabědim da gat'ogigosum dn. dr. Mıvsşeş anıyır bitik⁽²⁴⁾ lărindä kendiniñ padşahımızga bizim da papağa.⁽²⁵⁾ Ay ne ki tkaçça bolıyır k'i hayda meni kömgäylär ölümümdän⁽²⁶⁾ sonra ğa haysı ŷuhövdäki mânovat etmadim ordinaçiyamda.⁽²⁷⁾ na hali mânovat etiyirmen k'i t'enimni menim K'ameneç'ka eltip⁽²⁸⁾ ŷuhövündä sp. Adzadzin'niñ sahlagaylar da kömgäylär⁽²⁹⁾ budur menim erkim.

⁽³⁰⁾ 1633 Noyempěr 21'inä

⁽³¹⁾ K'elip anıñ biylikı pn. Dökt'or İvaşkovıç t'ogma ğardaşı uçmağlı canlı⁽³²⁾ pn. Ğakub'nun ağalarga jadat etip kensilarından ki ol tastamentni.⁽³³⁾ haysın ki uçmağlı canlı pn. Ğakub ğardaşı möhurlu ağalarga pödat⁽³⁴⁾ etti ki açıp alına sarnatkaylar. Na ağalar jadanâsı üsnä⁽³⁵⁾ anıñ biylikiniñ pn. Dökt'ornun |h|açt[ı]rıp sarnattılar. Haysı ki bu⁽³⁶⁾ türlü opivat etiyir neçik aşğa yazılıptır Nemiççä.

19^b

(1) t'v. 1633 an ay Högdəmpər 20

(2) | t'urup obliçnëyk'ëthoýal[1]hniñ alnına pn. Ýan pn. Döktor (3) İvaşkovıç da pn. Yuhno Tumanoviç hem pn. Misko uçmaqlı can (4) lı pn. Stečko'nun oğlu Misko oğlu oddat ettilär tast (5) amentin pn. Stečko'nun möhurlu. Ki haçan da pötrebovat (6) etsälär açma açkaylar |

(7) Bu tastament uçmaqlı canlı pn. Yakub'nun İvaşkovıçniñ (8) oddanıy boldu ağalarga Nemiççä yazılğan. Haysın ki kərək bøl (9) ur Ermeniçä'gä vıtlumaçit etmä

20^a

BOŞ

20^b

(1) 1633 Tədəmpər 5

(2) Bugüngi künnü alay ağal[1]h neçik joğovurt unanımo kənsəsu (3) uñvalit ettilär k'i ne ki yuhöv sb.sı. Alay awaltın neçik halikä (4) alındı da dağın ari alınsa ki yuhöv sprawasına ahpas bilä (5) bəlğan bərilgäy hem sveçki t'örälərgä. Haysı sb.nı T'əñ[r]i bizni sövün (6) dürsä pövinen bəlbiz bir spəşəb tapup yêrinä hoymaga. (7) Haysı uñvalanı ayttıñ duhovniy aktalarga küvürməgä (8) adätimizgä hem t'örälərimizgä körä.

21^a

(1) 1633 an. ay. Tədəmpər 5

(2) T'urup obliçnëy k'ëthoyal[ı]hını alına pn. Y'an pn. Döktör (3) İvaşkovıç anıñ biylik da pn. Yuhno T'umanoviç hem pn. Misko (4) oğlu uçmaqlı canlı pn. Stëčko'nun Misko oğlu oddat etti(5)lär möhurly t'astamentin uçmaqlı canlı pn. Stëčko'nun. (6) Bu spşşob bilä ki haçanda alarga pötireba bolsa açt[ı]rma (7) ki açkaylar v (8) neğa këthoyal[ı]h pözvölit ettiilər jadanaları üsnä. (9) Priytım pn. Haçko Zahno oğlu öpövidaçca boldı ki (10) eğer bu möhurly dastamentta nemä spreçivniy bar eşä (11) menim spravama harşı na añar hayıl düğölmen. (12) Da prizvalat etmän (13) <bundan sonra testmenti yazma tenorun bahma 1638>

(14) *Krorak*

Krörënkı pn. Şimko h[ı]zınıñ Zadik oğlunuñ Mañçukoviç'niñ pn. na Hanuñna'nıñ da pan (15) Haçko'nun Andriy oğlunuñ t'v. 1633 Tëdëmpër 6

(16) T'urup obliçnëy dr. Awakëreç'niñ dr. Zakaria'nıñ <da këthoyal[ı]hını> alına (17) pn. Şimko'nun sıgarı -Mañçukoviç- pni. Nastuñna oğlanları bilä pn. Zadiķ (18) bilä da pn. Krisko bilä -da priyātëlläri bilä- da bu t'ürlü ayttılar. ayttılar br. erëçp'oğan(19)lar, biylär, ağalar k'ëlgänimizniñ biyiñizniñ alına sabapı bu (20) dur. Haçan ki döstluğ ettiñ pn. Haçko bilä Andriy oğlu dr. (21) Awakëreç'niñ da biylikizniñ dästuru bilä. Budur ki (22) kēndi h[ı]zımını pn.na Hanuñna'nı pn. Haçko'ga örenkli alışmañka (23) priyöbiçat ettiim. Na anda zaraz priyöbiçat ettiim. Bunuñ ki (24) vıprawa h[ı]zımınıñ altından ħaysı ki bu t'ürlü öpivat etiyir (25) men. Nastuñna uç. canlı Şimko'nun sıgarı biriyirmen h[ı]zımınıñ (26) artından pna. Hanuñna'nıñ awal T'ęri'niñ alg[ı]şın andan şöñ(27)ra t'ęn këräkindän. ħaysın ki Biy T'ęri'niñ şağawat'ından hadir(28)lanıptır. Budur (29) başta: 1. t'ön adamaşka vişnoviy (bit'ön ýezdi vloşoviy dupla, (30) dğn. 1 t'ön ýezdi

çəglasıy dupla (2. lətnik muhaər, ⁽³¹⁾ dğn. 1 katanka at'las şkarlatnıy hõnõstaylar bilä põtşitiy, ⁽³²⁾ dğn. 1 katanka h[1]zıl adamaşka hõnõstay bilä ⁽³³⁾ dğn. 1 plaşşik at'lasovıy h[1]zıl felfa bilä (1. kabaçik yaşıl at' - (lasovıy - ⁽³⁴⁾ dğn. 1 rukaw lazurovıy hadifa rislär bilä, ⁽³⁵⁾ dğn. 2 zapaska ýezdi (bir çepeç altun şkarlatnıy at'lasovıy, ⁽³⁶⁾ dğn. 1 çepeç hara ýedvabniça üsnä altun (

21^b

⁽¹⁾ An. 1633

⁽²⁾ dğn. 1 ýuvurğan at'lasovıy h[1]zıl, ⁽³⁾ dğn. 1 cüft manella 15h[1]zıl f.luk (bir lançuşok 4 h[1]zıl f.luk, ⁽⁴⁾ dğn. 1 na uşniçalar 4h[1]zıl f.luk taşlar bilä, ⁽⁵⁾ dğn. 1 na uşniçalar 4h[1]zıl f.luk, (dğn. 1 na uşniça, ⁽⁶⁾ dğn. 1 bintka başha 3 h[1]zıl f.luk, ⁽⁷⁾ dğn. 1 pərfomalar 3 h[1]zıl f.luk, ⁽⁸⁾ dğn. 1 şçengaçka 2 h[1]zıl f.luk, ⁽⁹⁾ dğn. 4 lot'inci, ⁽¹⁰⁾ dğn. 1 bəlbəğ altunlagan 1 ^{1/2} sòmtaşı, ⁽¹¹⁾ dğn. 1 bəlbəğ alt[u]nlagan 1 sòmtaşı, ⁽¹²⁾ dğn. 1 n[1]şan ýüzükü 2h[1]zıl f., ⁽¹³⁾ dğn. 1 ýüzük rubinovıy, ⁽¹⁴⁾ dğn. 1 kümüş çaroçka, ⁽¹⁵⁾ t'öşäk orun aḡ opraḡ neçik hər yahşılarnıḡ.

⁽¹⁶⁾ Maya biy T'eñri'niḡ alg[1]şın da dört yüz f. sb., ⁽¹⁷⁾ dğn. 1. çamara inçkä kanafaça -hra.- hali ýäñi ç[1]hkan ⁽¹⁸⁾ aḡ tük bilä, (dğn. 1 börk hadifa. ⁽¹⁹⁾ Sarnalgandan soñra bu krõrenk sorov ettilär ⁽²⁰⁾ ağalar ki bu yazovga körä pn.kiyövgä pn. Haçko'ga ⁽²¹⁾ da anıḡ sıñarına pani Hanukna'ga barça nema -da- dõsıt ⁽²²⁾ bõldumı? Na alar zeznat ettilär ki bizgä bu krõr ⁽²³⁾ enkka körä barça nemä -da- dõsıt bõldu. Alay at'a payın ⁽²⁴⁾ dan neçik ana alay stoyonciydan neçik ruḡomıydan ⁽²⁵⁾ neḡän kēndilärin da barça põt'omõklarında veçnımiças ⁽²⁶⁾ ıy k'vitovat etiyirbiz. -ya sampēezsey da sıñarım prež

pana Yuhna opekun- na hōldular pn. Zadik da Kırıda ⁽²⁷⁾ hardaşı kethoçal[ı]htan. Ki bunun ki zeznanâların akta ⁽²⁸⁾ ga priyēntiy bōlgay nēni hōlthaları üsnā ēttilār ağalar.

22^a

⁽¹⁾ *Krorak* ⁽²⁾ 1634 an. ay. pēdrvar 2

⁽³⁾ T'urup obliçnēy dr. Awakereç'niñ alnına -dr. Zakaria'nıñ- da k'ethoça⁽⁴⁾l[ı]hniñ pn. Şimko Yākub oğlu Varteresoviç kēndi priyātēlları ⁽⁵⁾ bilā bir yandan da birsi yandan pn. Yākub Zadik oğlu Mañçuk⁽⁶⁾oviç kēndiniñ oğlu bilā pn. Zadik bilā da bu t'ürlü ayttı⁽⁷⁾lar. Dr. Awakereç biylar ağalar k'ēlgānimizniñ biylikiniñ ⁽⁸⁾ niñ -alnına- sabapı budur. Haçan ki dōstluğ ettiğ pn. Yākub bilā ⁽⁹⁾ Zadik oğlu dr. Awakereç'niñ da biylikiniñniñ dāsturu bilā. ⁽¹⁰⁾ Budur ki k'ēndi h[ı]zımını panna Hanuḥna'nı anıñ oğluna pan ⁽¹¹⁾ Zadik'kā orenkli alışmaḥka priyōbiçat ettiğ. Na anda ⁽¹²⁾ zaraz priyōbiçat ettiğ k'ēndi h[ı]zımızniñ artından bunun ⁽¹³⁾ ki vıprawa. Haysın ki bu t'ürlü yazıp biylikiniñzğā pō⁽¹⁴⁾dawat ētiyirmēn. Mēn Şimko Yākub oğlu sınarım bilā Kasko ⁽¹⁵⁾ bilā beriyirbiz bizim h[ı]zımızniñ artından pana Hanuḥna'nıñ. ⁽¹⁶⁾ Awal Biy T'ēñri'niñ alg[ı]şın andan soñra nēki t'ēn kērāk⁽¹⁷⁾indān Biy T'ēñri'niñ şağawat'ından hadırlanıptır. Budur ⁽¹⁸⁾ başta ⁽¹⁹⁾ bir t'ōn at'las çâlōviy pisaklik, ⁽²⁰⁾ bir t'ōn adamaşka şkarlat'nıy, ⁽²¹⁾ bir t'ōn adamaşka vişnıy, ⁽²²⁾ bir t'ōn adamaşka papuşkovıy, ⁽²³⁾ bir t'ōn aḥ yezdi, ⁽²⁴⁾ bir t'ōn ustaşari vişnōviy, ⁽²⁵⁾ bir t'ōn ustaşari mōrlu yāşilli, ⁽²⁶⁾ bir t'ōn yezdi indērak, ⁽²⁷⁾ bir t'ōn yezdi şam indērak, ⁽²⁸⁾ bir plaşç uzun k'anafaça kişḥarını bilā pōdşitiy, ⁽²⁹⁾ bir plaşç hōmōstay bilā pōtşitiy kündālik, ⁽³⁰⁾ bir plaşç ḥadifa |bilā|kişlār bilā pōtşitiy, ⁽³¹⁾ bir kātanka şkarlatnıy at'las hōmōstaylar bilā pōtşitiy, ⁽³²⁾ bir katanaş uzun adamaşka papujatıy pōtşitiy ⁽³³⁾ bir kabat şkarlatnıy atlas ⁽³⁴⁾ bir bōrk ḥōnduz

samorodniy ⁽³⁵⁾ bir borkhadifa huyruqlar bilä pötsitiy ⁽³⁶⁾ bir yuvurğan h[ı]zıl at'las
florënskiy ⁽³⁷⁾ bir halı çatma na gışpodartvo

22^b

⁽¹⁾ *An. 1634* an. ay.

⁽²⁾ bir zıncıl altun tartıyr 100 h[ı]zıl f., ⁽³⁾ bir dağın altun zıncıl kiçi tar[t]ıyr 015 h[ı]zıl f.,
⁽⁴⁾ bir cüft manella tartıyr 054 h[ı]zıl f., ⁽⁵⁾ bir klënörçik taşlar bilä bağıyr 150 f., ⁽⁶⁾ bir
sçyongaçka tartıyr 006 h[ı]zıl f., ⁽⁷⁾ bir n[ı]şan yüzükü pn.kiyövgä tartıyr 04 h[ı]zıl f., ⁽⁸⁾
üç belbağ k'ümüş altunlu tartıyr 5 şomtaşı, ⁽⁹⁾ bir kubok altunlu tartıyr 3 şomtaşı, ⁽¹⁰⁾ bir
çepçec inci bilä, ⁽¹¹⁾ üç çepçec haftovanıy altun ipi bilä, ⁽¹²⁾ üç çepçec ipäkli. ⁽¹³⁾ Buğar körä
töşäk orun oğindozstvo ⁽¹⁴⁾ sun neçik här yaşlıların podoşatku. ⁽¹⁵⁾ Buğar körä maya
Biy T'eñri'niñ bloğoylaw ⁽¹⁶⁾ yentvosun da nahd sb. beş miñ f.li.

⁽¹⁷⁾ Na-sarnalgandan soñra bu bitik-höldu pn. Şimko k'eñhoýal[ı]htan ki sor⁽¹⁸⁾ov
etkäylär pn. Zadik'tan kiyövdän da an ⁽¹⁹⁾ ıñ sıñarından da -pni.-Hanuhna'dan. Ki bu ⁽²⁰⁾
yazovga körä barça nemä alarga dösit ⁽²¹⁾ böldümü? Na sorovu üsnä k'eñhoýal[ı]hniñ ⁽²²⁾
cuvap berdi. pn. Zadik kiyövdä anıñ sıñ ⁽²³⁾ arıy da pni. Hanuhna eki ağanıñ alnına ⁽²⁴⁾
urâddan yebergan prez pana Yana hardası ⁽²⁵⁾ aşıra prez opekuna. Ki bizgä bu
krorënkka ⁽²⁶⁾ körä barça nemä dösit böldu. ⁽²⁷⁾ nädän mën da mënim sıñarında
k'vitovat ⁽²⁸⁾ etiyrbiz. |alay at'a| Pn. Şimko'nu hayin at' ⁽²⁹⁾ amnı da hayin anamnı da
|ağa| da anıñ ⁽³⁰⁾ potoşoklarında alay ata payından neçik ⁽³¹⁾ ana alay stoyonciydan
neçik ruşomıydan ⁽³²⁾ barçadan |d| vëçnımıçasıy na höldu pn. Şimko ağalardan. ⁽³³⁾ Ki
bunıñ ki zëznânâların alay kiyövünüñ ⁽³⁴⁾ neçik h[ı]zınıñ priynâd etkäylär aktalarına ⁽³⁵⁾

nəni k'əthoŷal[ɪ]h hōlthaları üsnä əttilär. ⁽³⁶⁾ Stanovëny ortalarna bōldu 1632 'dä
hōgdēmō 7'sinä

23^a

⁽¹⁾ *Kroraĳ* 1634 an. ay.p'ėdrvar 17

⁽²⁾ Krawrēnk panna Manuŷak'nıŷ Asvadur h[ɪ]ziy ⁽³⁾ nıŷ da pn. Manug'nuŷ
Kaspar oķlunuŷ pn. Minas ⁽⁴⁾ nıŷ vihovaničasınıŷ Baķdasar oķlunuŷ.

⁽⁵⁾ Bōldu pėvniy poŷtanovëny dōstluh vėçindān pn. ⁽⁶⁾ Minas'nıŷ da anıŷ
sınarınıŷ pni. Pėroza arasına ⁽⁷⁾ bir ŷandan da pn. Manug'nuŷ Kaspar oķlunuŷ
Kamēnėĉli ⁽⁸⁾ birsi ŷandan bu tŷrlŷ spōŷōb bilä aŷaķa ŷazılķan ⁽⁹⁾ k'i pn. Minas kēndi
sınarı bilä n[ɪ]ŷanladı kēndi can h[ɪ]zin ⁽¹⁰⁾ panna Manuŷaknı asvadur h[ɪ]zin ayılķan
pan Manug'ga Kaspar ⁽¹¹⁾ oķluna. Haysın ŷannı ėtkāndā ŷahŷı dōstlar alnına aŷaķa ⁽¹²⁾
ŷazılķan priyōbiĉat ėtti pn. Manug'ga maya ŷerinä ŷē ŷŷz f. ⁽¹³⁾ nahd sb. bėrmä. Anıŷ
hōluna bu dōklad bilä k'i anıŷ ki ⁽¹⁴⁾ ŷē ŷŷz f. bilä ėki ŷılga dirä iŷlāķāy rancbarl[ɪ]h ėtkāy
⁽¹⁵⁾ pn. Manug pn. Minas ŷanına. Da nēki fayda bōlsa ŷl ŷē ŷŷz f. ⁽¹⁶⁾ dan ėki ŷıl aŷıra ŷl
pn. Manug'ga bōlsar ay. baŷ sumasın ŷē ⁽¹⁷⁾ ŷŷz f. nu ėki ŷıldan sōķra ŷddat ėtmä
pōvinēn bōlsar ⁽¹⁸⁾ pn. Minas'ga. Dōtēķō pn. Minas aldı kēndi hārcı üsnä ėki ⁽¹⁹⁾ ŷılga
anĉa pn. Manug'nu k'iyōvŷn da panna Manuŷak'nı priŷ ⁽²⁰⁾ lıy anıŷ sınarın haysı ki p. ŷıl
baŷlansar hēŷēplānmä ⁽²¹⁾ haĉan bısaķlansalar sp. dacarda k'ahananıŷ hōlu aŷ ⁽²²⁾ ıra. Ay.
priytım mēŷkanėydä bėrmä ŷōbiĉat ėtti k'ēnsilārinä ⁽²³⁾ ėki ŷılga anĉa ay ĉ[ɪ]hkandan
sōķra ėki ŷıl ėķār klāsä daķın ⁽²⁴⁾ ari bōlma pn. Minas ŷanına pn. Manug da anķar oķul ŷ
erindä ⁽²⁵⁾ barĉa sprawalarında hūluh ėtmä. da anıŷ faydasına hal ⁽²⁶⁾ iŷma. na ŷl ėrkli

bölur kəndinā ay. ęgār klāmāsā ʔanına bawič ⁽²⁷⁾ ča bölma. dağın arisinā p. ʔılını vr. meşkat ętip da başha ⁽²⁸⁾ k'lägäy ętmä kəndinā rancbarl[ı]h ıl davolnıy bölur kəndinā. ⁽²⁹⁾ ki bir nēmā harsı bölmisar kəndinā pn. Minas bu ʔöldan. ⁽³⁰⁾ Dötęö pn. Minas kəndi sıǵarı pni. Pəroza bilä t'utundular ⁽³¹⁾ toy ętmä pn. Manug'ga k'iyövgä kəndi koştları da sb.ları bilä ⁽³²⁾ neğa priylojičca bölmisar pn. Manug bir nēmā bilä. ⁽³³⁾ Ay. bunun ʔanına t'en okrasasına nalejonciy ʔahşıl[ı]hını ⁽³⁴⁾ bunu oğęat ętilär panna Manuşak'ka artından çehez ⁽³⁵⁾ bərmägä. Başta a. cüft manella h[ı]zıl f. on ⁽³⁶⁾ dağın puntallar altun h[ı]zıl f. li dört

23^b

⁽¹⁾ An. 1634

⁽²⁾ dağın n[ı]şan ʔüzükü h[ı]zıl f. ęki (dağın inci 6 löt' ⁽³⁾ dağın bir belbağ kümüşaltunlagan bir sımtaş ʔarım (4) dğn. bir aǵurʔa muğaeri t'on (da üç Tatarskiy muhr.ton ⁽⁵⁾ dağın bir hadifa məntlik samur bilä pötşitiy ⁽⁶⁾ dğn.ęki katanka t'uk bilä pötşitiy biri angurʔa ⁽⁷⁾ muğaerindən da birsi t'osya muğaerindən ⁽⁸⁾ dğn. 2çepęç altun bilä haftovanıy at'laslar üsnä bir ⁽⁹⁾ h[ı]zıl atlas da birsi lazuroviy dğn. 1 ʔuvurğın |at'lasoviy| ⁽¹⁰⁾ mahpas. ⁽¹¹⁾ t'ösäkörün hem ağ oprağ t'en pötşebasına nalejonciy ⁽¹²⁾ neçik här ʔahşılarnı.

⁽¹³⁾ Bu ʔahş ı da hutlu iş tohtaldı. Da böldu dötler ⁽¹⁴⁾ alınına ęki ʔandan buğar zaproşonıy aşğa ʔazılğan ⁽¹⁵⁾ priy bitnoçi alarnı böldu Nemiç heşebına körä 1633 ⁽¹⁶⁾ p'ędrvarnı 2'sinä

(17) mən Yəqub İvaşko ərəcp'oğan oğlu (yə Minas Bağdasari vorti (18) tanıh bu
dostluhka. (19) Ay. birsi dostlar ki yazma bilmädilär alayje pan Manug (20) k'iyöv hıdular
ki bunda atların pötpisat etmə

(21) Mıgırdiç Dönig oğlu K'ameneç şahärlisi.

Lazar Holub oğlu.

(22) Nurican Mardirös oğlu İlov şahärlisi.

Manug K'aspar oğlu.

Bu (23) hutlu işkä k'iyöv pözvölit etti.

(24) Turup obliçney k'ethoyal[ı]hniñ alnına (25) mən Manug K'aspar oğlu k'endi
sınarım bilä Manuşak bilä Asvadur (26) h[ı]zıy bilä vıhıvaniçası pn. Minas'nıñ zeznawat
etiyirbiz. Ki bu krör (27) enkkä körä bizgä pn. Minas'tan da anıñ sınarından barçadan
dosit (28) boldu nädän kəndilärin veçnimiçasıy k'vitovat etiyirbiz. (29) Alay pn. Minas'nı
neçik anıñ sınarın ki artıh bu veçtän (30) bir heşepimiz bir dawımız hılmadı ortamızda (31)
na hıldu pn. Minas k'ethoyal[ı]htan ki bunun ki zeznanâların (32) aktalarına priynât
etkâylär neni hıltıhalarıy üsnä ettilär (33) ağalar.

24^a

(1) 1634 an. ay. p'edr 27

(2) Mən Tuman Marko oğlu turup obliçney k'ethoyal[ı]hniñ alnına (3) zeznawat
etiyirmən. Haysı ki uçmahlı canlı pn. K'aspar Hrihıor oğlu (4) tastament bilä ç[ı]hıriptır
menim oğlanlarıma 200 f. sb. Nemiç heşepi (5) hăr f. linü 30 ar grş. Sanap. Haysı ki maña

anıñ ki 200 f. ⁽⁶⁾ ağalardan dösit boldu nädän mən k'vitovat etiyirmen ağa⁽⁷⁾larnı da pötömöklarında veçnımıçasıy da zapisovaçça bolıyrmen ⁽⁸⁾ oy pökuy k'endi pötömöklarım üçün k'endi mayentnostum üsnä ⁽⁹⁾ k'i bir nagabanâlarıy bolmagay ağların mənım pötömöklar ⁽¹⁰⁾ imdan veçnımıçasıy.

⁽¹¹⁾ 1634 an. ay. Mard 6

⁽¹²⁾ Bugüñgi k'ünnü zasist etip ağalar spulnëy poşpolitıy bilä ⁽¹³⁾ birgä tohtattılar ki uğaparlar berğäylär här biri miñ f. ⁽¹⁴⁾ dan 10 f. sprawëdlivëy. Budur k'i dr. Simon'nu haysın ki Rıma ⁽¹⁵⁾ ga yeberip edilär papaga dawisi üçün Nigol ahpasñıñ ki sp. ⁽¹⁶⁾ dacarlarnı unianı prıynät etip holumuzdan alıp edi. Da ⁽¹⁷⁾ soñra okaziya Biy T'eñri rast keltirdi k'i padşah Vladislav ⁽¹⁸⁾ yäñi nastat etip kendi elçisin yeberdi Rıma'ga. Andaj dönüp ⁽¹⁹⁾ Veneçdik'tän aldı elçi dr. Simon'nu da keri Rıma'ga eltti. Andaj ⁽²⁰⁾ şağavat'ıy aşıra Biy T'eñri'nin da padşahñıñ özgä türlü işlər ⁽²¹⁾ dağın igi bardı andaj pn. Oşolinskiy'gä elçigä obetnica bar edi. ⁽²²⁾ Hem dr. Simon'da ki anda borç etip edi bizim sprawamızga. Hem ⁽²³⁾ dağın Moşkov'ga Smolenska'ga adamlarımıznı yeberip biz padşahga ⁽²⁴⁾ anıñ biylikinä ki Biy T'eñri k'eltirgäy kendlärin yañşı sahl[ı]hta ⁽²⁵⁾ yañşı sövünçlü habar bilä alarnıñ da harcına bolgay ⁽²⁶⁾ bu sklatka anıñ üçün salındı.

⁽²⁷⁾ 1634 an. ay. Mard 9

⁽²⁸⁾ Turup oblicney k'ethoŷal[ı]hñıñ alnına pn. Misko Ŷurko ⁽²⁹⁾ oğlu Kırkoşoviç alıyas Kırkoşoviç k'vitovat etti ⁽³⁰⁾ k'ethoŷal[ı]hñı ki añar dösit boldu tasamentinä körä ⁽³¹⁾ uçmañlı canlı pn. K'aspar'nıñ Hrihor oğlunıñ neki ken ⁽³²⁾ dinä ç[ı]harıp edi legata tamam dösit boldu kendlä

24^b

(1) 1634 an. ay. Mard 9

(2) T'urup obliçney k'ethoýal[ı]hniñ alnına pn. Pətrə|Hrihər| (3) Kirkoşa oğlu k'vitovat etti k'ethoýal[ı]hni -ki- pn. K'aspar'nıñ (4) uçmahlı canlınıñ tasaməntinä körä barçada dösit boldu (5) kəndinä.

(6) T'urup obliçney k'ethoýal[ı]hniñ alnına pn. Y'uhno T'umanoglu (7) Y'uhnoviç k'vitovat etti k'ethoýal[ı]hni -ki- uçmahlı canlı (8) pn. K'aspar'nıñ Hrihər oğlunuñ spadokundan (9) |k'i| dösit boldu kəndinä ləgataga körä (10) dastiməntinä körä

(11) T'urup obliçney k'ethoýal[ı]hniñ alnına panna Kaħna (12) da panna Nastka t' oğma ħardaşlar uç. canlı Y'urko'nun (13) h[ı]zlary Alias K'okşovits spulney p. ħardaşda k'vitov (14) at ettilär prez opəkuna pn. Y'uhno aşıra T'uman oğlu (15) k'ethoýal[ı]hni ki uç. canlı K'aspar'nıñ Hrihər oğlunuñ (16) tastamənt bilä ç[ı]hargan kəndilərinä barça da dösit (17) boldu zupelna

(18) *Testament*

(19) *K'rorak* 1634 an. ay. Mard 10 (20) tastamənti uçmahlı canlı Ĥaço'nuñ Ĥolub oğlu (21) Y'askoviç'niñ Mard'nıñ əksinä Nəmiç kaləndarı.

(22) Ündätip ħatına zıçayımızga ħəm t'örälərimizgä körä (23) k'ahanal[ı]htan dr. Ĥaçadurnu Grəsko oğlun Aliyas Hluşkoviç (24) da ağalardan pn. Ĥaço'nu Zahno oğlun da pn. Şimko'nu (25) Y'akup oğlun Varterəşoviç da pn. İvaşko'nu H'agop oğlun (26)

duhovniy yazuçını haysılarnıñ alnına kartka üsnä ⁽²⁷⁾ yazıp pödat etti bu türlü şenstä ý azılğan.

25^a

⁽¹⁾ 1634 an. ay.

⁽²⁾ Mën Haçko Hölub oğlu Yankoviç bölüp t'ënim üsnä zhoralıy ⁽³⁾ zabun evet ahılımda sağ pamâtat etip anıñ üsnä k'i hăr Kristan ⁽⁴⁾ kişisi povinendir k'endi sönğugi künlärin da k'endi övin roẓprawit ⁽⁵⁾ etmä egăr bardan egăr yõhtan zabihat etip anar. K'i k'endi ölümün ⁽⁶⁾ dän sönra k'lopöt hald[ı]rmagay na bu türlü pörâdok etiyirmen.

⁽⁷⁾ naprud neki tkaçça bölıyr pöböcnıy uçinoklardan ýana anı alıyrmën hatunuma ⁽⁸⁾ da oğlum a egăr bolsa nädän etkäylär, neçik el versä ⁽⁹⁾ naprud neki tkaçça bölıyr. mënım ubögiy substancıamdan ýana ⁽¹⁰⁾ k'i mënım ulu neysçenscëmdän zaydit etmädim mënım hardaşımın mily ⁽¹¹⁾ da döbrödiyimni pan Yanni haysınıñ aşıra uçmahlı canlı at'amdan ⁽¹²⁾ da pn. Yandanda k'endindän bar edi pevnıy öbëtnicalarım.

Spevnıñ priyçin ⁽¹³⁾ i spevnıñ praç moyıh.

Haysı ki uludur mënım zasluhalarım alarda ⁽¹⁴⁾ naprud k'i maña öbiçat etip edilär mënım ölümümä deg 10 ar f. bërmä ⁽¹⁵⁾ hăr hafta harcl[ı]h. Ekinçi ögäy anam uçmahlı canlı lëgovat etti ⁽¹⁶⁾ maña tëstament bilä 100 f.. Üçünçi neçik ağa hardaş bir at'adan ⁽¹⁷⁾ upöminacça bölıyr edim spadök yakö pöbraçëy. dağın köp öbëtnica ⁽¹⁸⁾ larım bar edi k'endilärimdän neçik at'amdan alay pn. Yandan hardaş ⁽¹⁹⁾ imdan. Hayda ki këlip Smolenska'dan tapmıyın tirisin hardaşımın mënım ⁽²⁰⁾ pn. Yanni. Bunu ustnë hardaşlarımın upöminacça bölıyr edim pn. T'oro'stan ⁽²¹⁾ da pn. Grësko'dan. Nädän ki

alar sparat   tiyr   dil  r k'  ldi bu d  stlar ⁽²²⁾ al-n-ina   aysı ki   ki   yandan vısadit   tti   pan
   a  ko'nu Zahno üçün ⁽²³⁾ da pn. Awe  dikni Be  natovi   ne  ik priy s    ly k  sil  rni. Da
 pan İva   ⁽²⁴⁾ konu   akub üçün Aliyas     ak'nı   ayda ki alar p.   yandan da ⁽²⁵⁾ vıslu  at
   tip barçanı priy    els kim sp    b  m zah  dit   tmiyin ⁽²⁶⁾ labirintl  rg   prawnıy z    dit
   ttil  r bizni. K'i bu bar  adan   ayil ⁽²⁷⁾ b    ay m  n beş     z f.   sn   za  ım anı  p   arda  
 s  v  k     sn   ⁽²⁸⁾ pözvölit   ttim.   aysı 500 f. nu   kzn  nk be  s  rl  r   di bu türlü ⁽²⁹⁾ pan T'
 oros 200 f. pan G    sko 150 f. Awe  dik   arda  ımni   str  nasın ⁽³⁰⁾ dan   yana 150 f. be  s  r
 ope  kunlar   aysıları   bn  t   ts  l  r. Bu ⁽³¹⁾ larnı   d  b  rsun bunun |ya|-  s- nin   pn. T'
 oros   arda  ım be  di ma  a ⁽³²⁾ adrac  n  m f. 100 ne   sn   be  dim k  ndi nare  n  y
 z  znane  y ne    ki bu   ⁽³³⁾ ar barçaga tani        ar   azıl  an   edna  lar le   ki m  nim da bar
   di ⁽³⁴⁾ b  r  um pn.   anga 180 f.   aysı 180f.ga   ar  ı bardır 100f. le    vanıy ⁽³⁵⁾ anamdan
 u  ma  lı canlı t  stament aln  y ma  a na anı tutıyırmen ⁽³⁶⁾ ol 180 f. ga   ar  ı vitrutit
   tsin  r 100 f. nu     z f. ga da ⁽³⁷⁾ 80'nı zapadlıy b  r  lar arasına tutsunlar. Ne     n
   olıyırmen ⁽³⁸⁾   arda  larımdan ki ma  a anı b    tkaylar ne  ik   zg   zapadlıy ⁽³⁹⁾
 kreditorlarga.   aysı ki bu alarnı he   urazit   tm  s bar anda da  ın ⁽⁴⁰⁾   arda  larımdan
       n   100 f.su   aysın ki pani Hoska u  ma  lı ⁽⁴¹⁾ canlı   arda  ım pn.   imko
 Tarafarskiy   atunu le    vat   tti bu ⁽⁴²⁾ kundiciya bil  .   a  an      m k'ahana b  lsa   asko
 na   l     z f. nu ⁽⁴³⁾ k'  ndin   oddat   ts  rl  r   aysı 100 f. nu bu k  ng   de   pn.   an   atına
⁽⁴⁴⁾ u  ma  lı canlı   alıptı bunu da zamanında k'  r  k b  lur      ma   ddat   tm  

25^b

⁽¹⁾ 1634

⁽²⁾ Anıñ üçün bu sb.nı odiskat etip hardaşlarımnan hatunum oğlum ⁽³⁾ h[1]zım Gulaf
 harclangaylar bundan barçadan neğä deg stawat et ⁽⁴⁾ sä kendlärinä. Neği tkaçça bolyır
 hatunumdan ýana haysı bilä ⁽⁵⁾ bu hadar vëk keçirip bu menim ostatniy zamanlarımnda k'
 eldim eksiklikkä ⁽⁶⁾ etiyirmen. Kendi jivotna pani övdän da neği üsnä ki anı spokoyneý ⁽⁷⁾
 zajivat etkäy kendi ölümünä deg da anıñ ölümündän sonra ⁽⁸⁾ halgay oğluma Ýasko'ga.
 Priytım t'on oprahımnı, strelbamnı, yarağlar ⁽⁹⁾ imnı da barça bitiklärimni ne kim bar anı
 barçanı oğluma ç[1]hary ⁽¹⁰⁾ ırmen. Neği tkaçça bolyır Gulaf h[1]zımdan ýana na hayda
 ki anasın ⁽¹¹⁾ ıñ erki bilä yürüsä da hardaşınıñ na ol zıncıl: 50 h[1]zıl f. luk ⁽¹²⁾ da ol
 manella 20 h[1]zıl f. luk da bir yüzük diyamentoviy ulu da birsi yüz ⁽¹³⁾ ük ýana kiçkinä
 diyamentoviy da bir belbağ altun suvlu bir al yezdi ⁽¹⁴⁾ dän letnik bir letnik al muhaërdan
 bir muhaër ahlı h[1]zıllı haf ⁽¹⁵⁾ tanlık da özgä oħındoztvolar jupanımnı k'anafaçoviy
 Gvozdzik ⁽¹⁶⁾ ovıy faylëndış 5 loqot ? bunu barçanı añar otkazovat ⁽¹⁷⁾ etiyirmen bu veç
 bilä k'i anasınıñ da hardaşınıñ erki bilä yür ⁽¹⁸⁾ ügäy. Ay. hayda ki nadvolonıñ klägäy
 nemä etmä barçadan od ⁽¹⁹⁾ pa | t | dat etkäy holiyirmen ağalardan, alarınıñ biyliklərindän.
⁽²⁰⁾ K'i alar kendi şagawat'larından testamentinä körä uçmağlı canlı ⁽²¹⁾ pn. Hocu'nuñ
 hayda ki legovat etiptir ubogiy h[1]zlarnı zakladat ⁽²²⁾ etmägä ki alar ol sb.dan menim
 h[1]zıma. Nemä şagawat' bilä harşı ⁽²³⁾ kelgäylär da anı spomojit etkäylär haçan Biy
 T'ęnri kensin ⁽²⁴⁾ arzani etsä orenkli alışmağka pan Haçko'dan anıñ biylikin ⁽²⁵⁾ dän
 Şerepkovits. Holiyirmen neçik menim P'ilıy hardaşımnan ki aña ⁽²⁶⁾ bu menim ulu
 eksiklikim üsnä da kendi şçodrobliıy şagawat ⁽²⁷⁾ indan bu menim h[1]zımnı Gulaf'ı
 poratovat etkäy mayaga. ⁽²⁸⁾ Şakje opsist etmiyir oğul h[1]z bilä etsin Allah üçün T'ęnri
 üçün ⁽²⁹⁾ etsin kendinä at'al[1]h da anal[1]h. Da menim yazıhlı t'enimni sağ ⁽³⁰⁾ awat'lı
 bolsa k'ömdürgäy dzizviy nemä bilä da kiçi koşt bilä. ⁽³¹⁾ Alayoh anıñ biylikindän pn.

Dönawak'tan hōlıyırmen neçik mēnim ⁽³²⁾ miliy oğlumdan da kiyövümdän k'üç etmiyin -
 kēndinä- T'ēñri zaman yēbersä ⁽³³⁾ kēndinä yāhşı kişigä barma kēndin pōratōvat etkäy.
 Bir nēmä bilä ⁽³⁴⁾ neki t'kācça bōlıyr Hanuska h[ı]zımdan yāna haysı ki mēni znaçney ⁽³⁵⁾
 uşkodit etti. Sah sb.da miñ f. artıhı bilä zdradit etip ⁽³⁶⁾ T'ēñri'ni da at'asın kēndiniñ tanıp
 dinin ketti anda mnişka ⁽³⁷⁾ larga. Haysından ki mēn vrikaçça bōlıyırmen veçnımıçasıy
 da oğ ⁽³⁸⁾ dalat etiyırmen kēndin barça sukçesiadan artikullarımızga körä ⁽³⁹⁾ bizim
 Ermeni. Ne ki t'kācça bōlıyr mēnim bōrçlarımnan yāna kimgä ne ⁽⁴⁰⁾ bōrçlu mēn neçik
 pn. Dönawak'ka 20 f. ötünç alğan neçik oğluma

26^a

⁽¹⁾ 1634

alarga ⁽²⁾ ol tölängäy hardaşlarımnan alğan sb.dan. Ne ki t'kācça bōlıyr ⁽³⁾ pn. Gręsko'ga
 dr. Lukaş oğluna k'i bōrçlu mēn kēndinä 15 f. bir ⁽⁴⁾ da 20 f. bir.

Na ki mēni priaçels kim spos|e|obēm yēberip edi ⁽⁵⁾ Eñuri'gä oğlu hatına. Hōlup
 mēndän k'i kēndiniñ sprawasın ⁽⁶⁾ körgäymen da oğlun algaymen vopëkiy. Da kēndin
 övrätkäymen t'ęftar ⁽⁷⁾ yazmaħka da poşobëy kēndin t'ikmä haldırgaymen ne üçün berdi
 maña ⁽⁸⁾ f.li 200 Pōlskiy. Hayda ki tuyup ahalar mēni ol hada hada ⁽⁹⁾ zatâhat etiy edilär,
 poşpolitıy sprawasına da maña beriy edi ⁽¹⁰⁾ lär f. 400. Da özgäläri dâ zatâhat etiy edilär
 na mēn ki kēndinä ⁽¹¹⁾ söz berip edim zdaçça bōlmadı maña dönmä sözümdän. Ne ki
 bōldu ⁽¹²⁾ mēnim ulu zararım bilä ki bu 200f. nu bilmän awal neğä tutma ⁽¹³⁾ pratsaga mi
 t'ön oprahka mi yōħsa oğ nauki? Ki oğlun övrättim ⁽¹⁴⁾ anıñ üçün kēlip Eñuridän ayttım.
 Kēndinä da halika da ⁽¹⁵⁾ bu küngä deg anı sözliyırmen ki mēndän artıh yōğarı yazılğan

(16) anıj ki bõrçnu upõminacça bõlmagay gdij samareç tẽgõy (17) ukazuyekki igi sumnẽna bilä bõlmastı mẽnđan anıj ki bõrçnu (18) upõmnicça bõlma. (pn Awedik'tä Awedikoviç zatrimanıy rẽnkoj (19) içiyambar. Nẽ için tẽftarımda mẽnım yazılıptır şırõko. Anı maña (20) hãytarsın fşakjẽ pn. Anastas aşıra õbitsat etti izdãmä da (21) hãytarma dağın kim bilä da kõlvek alıřım berıřım bar eşä dõ (22) stateçnẽy diftarımda yazılıptır. Nẽki tkacça bõlıyr Yasko (23) õğlum için da anıj sargawarklıhıy için haysın ki kõnşesi (24) artından ahalarınıj bir kez õddat ettiim sp. dacar|l|ga da anıj (25) huluğlarına da barça kahanal[ı]hınıj ahal[ı]hınıj da joğovurt (26) nuğ põsluhasına. Haysın ki alar zgõdnımı glosiy dõbrõvõlnẽy (27) priynät ettiłär kẽnđın da kẽnđi aktalarına zapisat ettiłär. (28) Halida bunun bilä õliyirmẽn hõlup biy k's.tan ki õl kẽnđi beş (29) yarası için da sp. Lusaworiçniğ parẽyhõsluğu aşıra (30) sp. dacarlarımıznı bizim yanaçi bizgä uğaparlarga priyvernũt (31) ețsä ki ahalar alarınıj biliklari vẽnle õbẽtniciy svõyiy anı (32) k'ahanal[ı]h garkına prõmovat ețkãylär. Ay. saña õğlum (33) simarlıyirmẽn Teprı şeni yetkirsä kahanal[ı]h garkına anañnı (34) igi bağkaymẽn da senda hayrat ețkãy mẽn ki bõlgaysen hardaşığnı (35) başarma halgan sprawalarımın mẽnım. Da bu õstatnıy vẽn kimni (36) mẽnım simarlıyirmẽn Biy Ks.' ka. Nẽki tkacça bõlıyr ki bardır anıj (37) kibiklär haysıları ki põtvarlivey udawat ețiyirlär ki bu (38) k'õnfuziya da bu barça yaman mẽnım sabapımdan kẽlgãy joğovurt (39) üsnä na mẽn osvâtçacça bõlyirmẽn Biy Ks. bilä ki bir y aman (40) mẽnım aşıra kẽlmädi da nẽn bir yamanga sabap bõlmadım. Evet ki (41) advẽsarların dinimizniğ bizim vırõzumit ețip ki keltiriy edilär.

26^b

(1) 1634

(2) Añar işni ki bizni bu halga keltirgäylär edi neçik keltirdilər da. (3) Na mən poçuvaçça bōlup kēdi pōvinnostlarım̄da da bōlup milōs (4) neki dinimizniñ bizim sp. K'rikor Lusaworiçimizdān bizim oşviçōniy hār (5) veçtān zabihat ētiyir ēdim da bōronit ētiyir ēdim hōlup Biy T'ēñri (6) dān k'i ol kēdi maña bōluşkay edi bu pratsaga k'i bu din eški (7) uğaparl[1]hta bež naruşenā k'vitnut ētkāy edi. Neçik zupelnıy (8) işançım bardır. Biy K' s.'ta ki çah ēkinçi kēlgāninā değ uğapar (9) l[1]hta trvat ētār da ne bir punktunda kēdiniñ ođmāna almas (10) tır. K'ahanal[1]htan ahal[1]htan barça joğovurttan ħardaşlardan (11) hōlıyrmēn halallıh ki maña barçası halal ētkāylār da boş (12) atkaylar maña mēn dā alarga halal ētiyirmēn mēnim ħuluḡlar (13) ımni bunu da bełgili ētiyirmēn ki maña neçik kristan kişisinā (14) tüşār edi. Bu kōnfuziyada doşyahnut ētip kēndimā Snāt (15) indān k' ahana p'ēdrvar 7'sinā 1634'tā sprawiçça bōldum (16) Biy T'ēñri'gā da kōmunikōvat ēttim kişerjamımnıñ zamanı kēlsā. (17) Hōlıyrmēn k'ahanal[1]htan ki oḡziraçça bōlmiyin bir oḡoliçnoştlar (18) üsnā kēdi pōvinnostlarında doşit ētip oḡprawit ētkāylār (19) bu çeremōniyanı. Bunu da kēndimā varōvat ētiyirmēn. ħayda ki (20) maña Biy T'ēñri ŷaḡşı sahl[1]h uzıçit ētsā ērkli bōlgay maña (21) bu tēstamentni buzma da ŷasamada ne üçün hōlarmēn. Alarnıñ (22) biylārindān ki bu tēstamentni kēdi aktalarına inşerōvat ētkāylār. (23) Ĥaçko Hōlub ođlu vlasniy hōlum bilā. (24) Bunda zaraz oḡvaçça bōldular ħardaşları pn. T'oros (25) da pn. Grēsko da ħaysı ki pn. Ĥaçko ħardaşları ħalıp edi (26) uçmaḡlı canlı pn. ŷānga -ħar- 80f. bōrçlu. Ol 80f. nuñ ēki payın (27) pn. T'oros da pn. Grēsko da kēdi payların bağışlıyırlar pn. Ĥaçko'ga (28) ħardaşlarına. Ay. neki tkaçça bōlıyr üçünçi payın ol 80 f.nuñ (29) uçmaḡlı canlı Avwēdik ħardaşımızniñ pōtōmōklarınıñ anı zaḡōvat (30) ētiyirbiz. Dalşiy namōvaga ħalgan oḡēkunlar bilā (31) pan Ĥaçko da Serepkōviç sēkrtariy padş. an. biyiñ. oḡvaçça (32) bōldu. K'i mēn upriymmēy bunda zapisōvaçça bōlman bu

təstamenttə ⁽³³⁾ yazılğan üstümä jadanëysinä pn. Haçko'nun ki anı z musu etkäymən ⁽³⁴⁾
ətet ol mənim sağawat'ımda bəlur da ərkimdə.

27^a

⁽¹⁾ 1634 an. ay. Mard 18

⁽²⁾ tastamenti pan İvaşko Bərnatoviç pədat etkən spulnəy ⁽³⁾ sıyarı bilä pani Halcuḥna
bilä pn. İvaşko pn. Miklaş oğlu ⁽⁴⁾ samprezsəy ay sıyarı pani Halcuḥna prez opəkuna ⁽⁵⁾
pn. İvaşko aşıra Filipoviç hardaşı aşıra toğma.

⁽⁶⁾ |bölup| Pni. Halcuḥna sıyarı pn. İvaşkonun pn. Miklaş ⁽⁷⁾ oğlunun Bərnatoviç'niñ -
bölup- tənı üsnä ḥasta evət bölup ⁽⁸⁾ igi baçenyada pəzvəlenâsı bilä əriniñ spulnəy ⁽⁹⁾
ündät-ip-|tilär| urâdnı bizim duḥovniy zıçayımızga həmə ⁽¹⁰⁾ t'örälärimizgä körä k'
ahanalardan dr. Haçadur'nu ⁽¹¹⁾ Grəsko oğlun Aliyas Hluşkoviç'ni da ağalardan ⁽¹²⁾ pn.
Haçko'nu Zaḥno oğlu da pn. Pətrə'ni Kirkoşa oğlun ⁽¹³⁾ da pn. İvaşko'nu H'agop oğlun y
azuçını. ⁽¹⁴⁾ Haysılarınıñ alnına pədat ettilär tastamenti möhur ⁽¹⁵⁾ lu pni. Halcuḥna
etkən pəzvəlenâsıy bilä pn. İvaş ⁽¹⁶⁾ konun əriniñ spulnəy ki egär T'əñri'niñ buyruḥu ⁽¹⁷⁾
kəlsä pni. Halcuḥna üsnä ki neki da bu tastamenttə ⁽¹⁸⁾ bar eşä –yazılğan- barça tutulgay.
Ay egär Biy T'əñri sahl[ı]ḥ ⁽¹⁹⁾ bərsä kəndinä ərklı bəlgay kəndilärinä alma kərigä buzma
⁽²⁰⁾ yasama. Haysı ki yəğarı yazılğan urâd adätimizgä körä ⁽²¹⁾ sordular –urâd- anda
bəlgan priyätəllärindän egär ki kimsəniñ ⁽²²⁾ nemä sözü bar edi eşä |nemä| buḡar ḥarşı
ki anda sözləgäylär. ⁽²³⁾ Evət kimsä kontradikovat etmədi buḡar ḥarşı ⁽²⁴⁾ na ḥoldular
pni. Halcuḥna |ağa|- da pn. İvaşko sıyarı- urâddan ki aktalarına ⁽²⁵⁾ yazdırgaylar nənı

hõlthaları üsnä urâd etti. ⁽²⁶⁾ | 1634 an. ay. ħunis 29 ýäñi kln. ⁽²⁷⁾ t'urup õbliçney dr.
Awakereç bilä k'etħoýa |

⁽²⁸⁾ *Krorak*

⁽²⁹⁾ Krawrenk panna Nastka'nıñ Yurko ħ[ı]zıñıñ ⁽³⁰⁾ Kırkoşa oğlu Aliyas
Kokoşoviç'niñ da pn. Zahno ⁽³¹⁾ nuñ Ýakub oğlu Palka'nıñ artıñ atı bilä ⁽³²⁾ t'v. 1634 ħ
unisniñ 29 ýäñi kln. dar heşepi.

27^b

⁽¹⁾ an. ay. 1634

⁽²⁾ T'urup õbliçney dr. -Zakaria- Awakereç bilä k'etħoýal[ı]ħniñ alnına ⁽³⁾ panna -
Zoska- |kına|-Ýurko ħ[ı]zı- kendi ħardaşı bilä -pn. Misko bilä- da priýatelläri bilä ⁽⁴⁾
bir ýandan da birsi ýandan pn. Zahno-Ýkb oğlu- kendi ħardaşları ⁽⁵⁾ bilä da priýatelläri
bilä da bu türlü aytılar. ⁽⁶⁾ Dr. Awakereç biylar ağalar -kełgänimizniñ biy alnına sabapı
budur- ħaçan ki doşluğ ettiğ pn. ⁽⁷⁾ Zahno bilä dr. Awakereç'niñ da biylikiniñ
dästuru ⁽⁸⁾ bilä budur kendi ħ[ı]zhardaşımızni pn. na Nastka'nı pn. ⁽⁹⁾ Zahno'ga orenkli
alışmaħka priýobiçat ettiğ. ⁽¹⁰⁾ Na anda zaraz kendi ħardaşımızniñ artından panna ⁽¹¹⁾
Nastka'nıñ bu türlü vıprawa priýobiçat ettiğ. ⁽¹²⁾ Bašta Biy T'ęri'niñ bloğoslawęnstvosun
⁽¹³⁾ andan soñra ten keräkinün neki T'ęri'niñ sağawatından hadirläniptir. Budur bašta:
⁽¹⁴⁾ 1 t'õn angurýa muħaërdän, ⁽¹⁵⁾ 1 t'õn dağın muħaërdän, ⁽¹⁶⁾ 1 t'õn t'õsýa muħaý
arıy, ⁽¹⁷⁾ 1 kátanka muħaërdän, ⁽¹⁸⁾ 1 k'ümüş bełbağ, ⁽¹⁹⁾ 2 çepeç, ⁽²⁰⁾ 1 keşäk ħalacuh
muħaër, ⁽²¹⁾ 1 ýuvurğan maħpas, ⁽²²⁾ 15 keşäkçna, ⁽²³⁾ 1 bõrk, ⁽²⁴⁾ 1 ýüzük altun, ⁽²⁵⁾ 1 ý
üzük n[ı]şan, ⁽²⁶⁾ aħ |t'õn|õprah neçik ħär ýaħşılarnıñ. ⁽²⁷⁾ Mundan soñra Biy T'ęri'niñ

alg[ı]şın da maya ⁽²⁸⁾ pan kiyövgä yüz f.li nahd sb.. ⁽²⁹⁾ Sarnalgandan sonra bu bitik sorovetilär k'et ⁽³⁰⁾ hoşal[ı]h ki bu krörenkkä körä barça nemä kiyövgä ⁽³¹⁾ dösit boldu mi. Na zəznat etti pn. kiyöv sınarı bilä birgä ⁽³²⁾ ki bizgä dösit boldu pn. na -Zoska'dan- ⁽³³⁾ bu yazovga körä barça nemä nədən kendilär ⁽³⁴⁾ ni kvitovat etiyirbiz veçnımıçasıy. Alay at'a payından neçik ⁽³⁵⁾ ana alay stoyonçıydan neçik ruhomıydan alay kendilärin neçik ⁽³⁶⁾ barça potomoklarında na holdu strona k'ethoşal[ı]htan ki akta ⁽³⁷⁾ larına priynat etkäylär neni holthaları üsnä ettilär ağalar.

28^a

⁽¹⁾ 1634 an. ay. Hoğd 6

⁽²⁾ Biz ağal[ı]h İlöv Ermeniləri da barça joğovurt ⁽³⁾ bəlgili etiyirbiz k'imgä nalejit etär bilmä ki aldih ⁽⁴⁾ pn. Lukaş Sefer oğlundan həm pn. Grəskodan dr. Lukaş ⁽⁵⁾ oğlundan miñ üç yüz ot'uz f. nahd sb. həysi suma ⁽⁶⁾ nı pövinen bəlurbiz. Biz ahal[ı]h barça poşpolitiy ⁽⁷⁾ bilä oddat etməgä da t'ölämägä hali kəlir seym da fli. 1330, ⁽⁸⁾ hər f.nu 30'ar hrş. sayıp sözsüz –galacısız. Dağın igi ⁽⁹⁾ könülük üçün ayttih bu zapisniy akıtarımızga küvür ⁽¹⁰⁾ mägä həm publiçniy möhurumuznu basmaga. Boldu İlöv'da ⁽¹¹⁾ t'v. 1634 Səbdəmpər 28 yəñi kln.dar. ⁽¹²⁾ ⁽¹³⁾ biz ağal[ı]h -İlöv'nun şähäriniñ Ermenilär- k'vitovat etiyirbiz pan Grəsko'nu İvaşko ⁽¹⁴⁾ oğlun Geruħnoviç'ni öv yallarından həysi ki turıy edi ⁽¹⁵⁾ kumplövski övdä yuħöv övündä. ⁽¹⁶⁾ 1625'tän çah 1635'kə dəğ Biy T'əñri yetkirgäy ⁽¹⁷⁾ tölädi ol zamandan bujar dəğ çah bu bayramga dəğ ⁽¹⁸⁾ 1635'kə dəğ 80'ar |ga|f. y ılda |ki| artih bir həşep ⁽¹⁹⁾ ortamızga pn. Grəsko arasına da bizim ħalmadı. ⁽²⁰⁾ nədən alay biz pn. Grəsko'nu neçik pn. Grəsko bizni ⁽²¹⁾ k'vitovat etiyir. boldu 1634'tä ⁽²²⁾ sp. H' agop'tan sonra Ħankün.

(23) T'urup obliçněy k'eťhoŷal[ı]hniŷ alnına pn. İvaško K'evor⁽²⁴⁾ oviç Ovan'eş'niŷ oğlu zeznawat eťiyir ki uçmağlı canlı⁽²⁵⁾ pn. K'aspar'niŷ tastimentinä körä aniŷ manellaların tus⁽²⁶⁾ nahta bolgen berdilär k'endinä. Da neďä kolvek ortalar⁽²⁷⁾ ina ruzničaları bar eđi. Ağalar bilä aniŷ barçada⁽²⁸⁾ doşıt boldu pn. İvaško'ga eğer ol pnat' rank bitikläri⁽²⁹⁾ veçindän barçadan kvitovat eťiyir ağalarını da ağa⁽³⁰⁾ larda pn. İvaşkonu. Boldu 1634'ta Hankün sp. H'ag⁽³¹⁾ optan soŷra.

28^b

(1) *Anno 1635* an. ay. p'edr 17ŷäŷi heşep

(2) *K'rorak*⁽³⁾ krawrenk' br. Ovan'eş oğlunuŷ Seçovlu pn. Haç⁽⁴⁾ konuŷ da pani Marta'niŷ uçmağlı canlı K'osta hat⁽⁵⁾ ununuŷ Tuz'nuŷ h[ı]ziyniŷ pn.na K'aska'niŷ⁽⁶⁾ dr. Aw. Zak.da.

(7) T'urup obliçněy k'eťhoŷal[ı]hniŷ alnına bir ŷandan⁽⁸⁾ pn. Haçko Ovan'eş oğlu k'endiniŷ priŷatelläri bilä⁽⁹⁾ da birsi ŷandan pn.i Marta pn. K'osta hatunu⁽¹⁰⁾ pn. K'aspar h[ı]zı k'endi priŷatelläri bilä da bu tür⁽¹¹⁾ lü ayttılar. Dr. Awaķereç biylär ağalar⁽¹²⁾ k' elgänimizniŷ biylikiniŷniŷ alnına sabapı budur.⁽¹³⁾ Haçan ki doşluğ eťtiğ pn. Haçko bilä pn. Ovan'eş oğlu⁽¹⁴⁾ budur ki k'endi h[ı]zımnı pn. na K'asko'nu aŷar orenk⁽¹⁵⁾ li alışmağka priŷobiçat eťtim. Na anda zaraz k'en⁽¹⁶⁾ di h[ı]zımnıŷ artımdan bunuŷ ki viprawa haysı ki bu⁽¹⁷⁾ kartkanıŷ üsnä ŷazıp biz poďawat eťiyirbiz -biyiŷizgä-. Haysı ki⁽¹⁸⁾ h[ı]l-arbiz- ki | dästur berğäylär | sarnalgay.

(19) T'eŷoru k'roronk'nuŷ

⁽²⁰⁾ Məñ Marta Káspar h[1]zıy bəriyirmən mənım h[1]zımın ırtın ⁽²¹⁾ dan pn. na Kásko'nun |da|pn. Hacıko kiyövümä awal ⁽²²⁾ T'ęñri'nin alğ[1]şın andan sonra tən kərəkındän. ⁽²³⁾ Ne ki Biy T'ęñri'nin sağawatından ⁽²⁴⁾ hadırlanıptır.

⁽²⁵⁾ Başta bir zıncıl h[1]zıl f. 50, (bir -cüft- manella h[1]zıl f. 50, ⁽²⁶⁾ bir portıygal h[1]zıl f. 10, (bir zıncıl kiçi h[1]zıl f. 22, ⁽²⁷⁾ bir -cft.- manella kiçi h[1]zıl f. 12, (bir sçęngaçka hz. f. 5, ⁽²⁸⁾ bir cüft nauçniça h[1]zıl f. 5, (bir n[1]şan yüzükhz. f. 3, ⁽²⁹⁾ (3yüzük diyament f. 120, ⁽³⁰⁾ (1 paçer koraloviy f. 40, ⁽³¹⁾ bir pęrfoma paçer hz. f., ⁽³²⁾ bir bęlbağ kümüş sm. taş 1, ⁽³³⁾ bir dğn. bęlbağ somtaşı 2, ⁽³⁴⁾ bir haç altun h[1]zıl f. 3, ⁽³⁵⁾ bir ştučka h[1]zıl f. 2, ⁽³⁶⁾ yarım pudra haşuğ ⁽³⁷⁾ inci artıf f.li 300,

29^a

⁽¹⁾ an. ay. 1635

⁽²⁾ bir plaşç k'anafaça kiçharını bilä, ⁽³⁾ bir plaşç vişnoviy kişlär bilä hadıfa, ⁽⁴⁾ bir şkarlatnıy k'atanka hõmoystaylar bilä, ⁽⁵⁾ bir hara plaşçık kişlär bilä, ⁽⁶⁾ bir t'õn h[1]zıl adamaşka, ⁽⁷⁾ bir t'õn ýezdi barşçoviy, ⁽⁸⁾ bir t'õn muhaer şahärniñ, ⁽⁹⁾ bir t'õn indarak at' las, ⁽¹⁰⁾ bir fartuğ şkarlatnıy adamaşka, ⁽¹¹⁾ bir fartuğyášil adamaşka, ⁽¹²⁾ üç çepaç ipäkli altunlu, ⁽¹³⁾ bir bõrk şkarlatnıy, ⁽¹⁴⁾ bir yuvurğan h[1]zıl ýezdi, ⁽¹⁵⁾ ağ oprah tõşak orun neçik här yahşı ⁽¹⁶⁾ larnıñ. Da bunıñ yanına pan kiyõvgä ⁽¹⁷⁾ Biy T'ęñri'nin alğ[1]şın da oñarmağın ⁽¹⁸⁾ da maya pan k'iyõvgä miñ eki yüz f. ⁽¹⁹⁾ nahd sb.. ⁽²⁰⁾ Sarnalğan sonra bu bitik sorov ettiär ⁽²¹⁾ ağalar pn. kiyõvdän k'i bu yazovga körä añar ⁽²²⁾ barça nemä-da-dõsit bõldumı. Na sorovu üsnä ⁽²³⁾ ağaların cuvap etti pn. Hacıko kiyöv ayıp ⁽²⁴⁾ bu t'ürlü ki maña hayın anamdan pani Marta ⁽²⁵⁾ dan bu yazovga körä barça nemäda dõsit

boľdu. ⁽²⁶⁾ Neďän k'ęndin k'vitovat ętiymęn alay at'a ⁽²⁷⁾ payından nećik ana alay stoyonçıydan nećik ⁽²⁸⁾ ruřomydan barćadan alay męn nećik męnim sıń ⁽²⁹⁾ arım Kasko većnimi ęasıy. Na hıľdu pn.i Marta ⁽³⁰⁾ k'ęthořal[ı]htan ki bunun ki zęznanaľarın pn. ⁽³¹⁾ kiyövnüń da anıń sıñarınıń aķtaga ⁽³²⁾ řazılgay neńi hıľthaları üsnä ętilär aęalar. ⁽³³⁾ męn řimko Kaspas oęlu nećik prořonıy ⁽³⁴⁾ pn.i Marta'dan hardařımdan tanıń bu křoreńkkä.

⁽³⁵⁾ (męn řimko řakub oęlu nećik prořonıy tanıń bu křoreńkkä.

29^b **(30^a ile aynı metin)**

⁽¹⁾ t'v. 1635 an. ay. p'ędrvar 24

⁽²⁾ *Krorak*

⁽³⁾ Křawreńkkä panna řuřan'nıń pn. Hıľub h[ı]zıynıń pn. ⁽⁴⁾ Dawıd oęlu da pn. Varteręes oęlu pn. Stepan'nıń.

⁽⁵⁾ T'urup oblićněy dr. Awakęreć'nıń alnına dr. Zakari ⁽⁶⁾ ay'nıń da aęalarınıń pani řuřan uçmańlı canlı pan ⁽⁷⁾ Hıľub'nuń sıńarı Dawıd oęlunuń kęndiniń oęlan ⁽⁸⁾ ları bilä pn. Dawıd bilä da hıľgan oęlanları bilä ⁽⁹⁾ bir řandan da birsi řandan pn. Varteręes oęlu pn. Stepan ⁽¹⁰⁾ da bu t'ürlü ayttılar. Dr. Awakęreć br. aęalar ⁽¹¹⁾ k'ęlgänimizniń sabapı budur biylikizniń alnına. ⁽¹²⁾ Haćan ki dořluń ęttiń pn. Stepan bilä pn. Varteręes oęlu ⁽¹³⁾ budur panna řuřan'nı kęndi h[ı]zimnı ańar ořenkli alıř ⁽¹⁴⁾ mańka priyobıćat ęttiń biylikizniń dästuru bilä. ⁽¹⁵⁾ Na anda zaraz kęndi h[ı]zimniń artından bunun ki ⁽¹⁶⁾ viprawa haysı ki bu kartkanıń üsnä řazıp pıdawat ⁽¹⁷⁾ ętiyirbiz biylikizgä ne üçün hıľarbiz biylikizdän ⁽¹⁸⁾ ki sarnalgay na jadanaları üsnä strınanıń däs ⁽¹⁹⁾ tur berdilär -

ağalar- sarnama. Haysı ki bu türlü opivat etiy ⁽²⁰⁾ ir edi. ⁽²¹⁾ Mən Şuşan Almas h[1]zı Hölub'nuğ uçmaqlı canlınığ ⁽²²⁾ sıyarı Dawıd oğlu bəriyirmən mənim h[1]zımınığ artından ⁽²³⁾ Şuşan'nıñ awal Biy T'ęri'niğ alg[1]şın andan soñra ⁽²⁴⁾ t'en kęäkindän. Ne ki T'ęri'niğ şağawat'ından hadırlanıp ⁽²⁵⁾ tır pn. Stepan'ga kiyövümä başta ⁽²⁶⁾ maya Biy T'ęri'niğ bloğoslawenstvusun da nahd sb. 1300 f., ⁽²⁷⁾ bir zıncıl oğnivıstıy 50h[1]zıl f. luk, ⁽²⁸⁾ bir zıncıl venečka 7 h[1]zıl f. luk, ⁽²⁹⁾ bir cüft noşenëy rubinoviı 120f. luk, ⁽³⁰⁾ bir n[1]şan yüzükü h[1]zıl 004, ⁽³¹⁾ bir cüft venjik 4 h[1]zıl f. luk, ⁽³²⁾ pırformalar 12 h[1]zıl f. luk, ⁽³³⁾ bir çepeç inci hem puntal için a lot 7⁽³⁴⁾ incisi 350f. luk, ⁽³⁵⁾ bu çepeçniğ puntalı 015 hz. f..

30^a (29^b ile aynı metin)

⁽¹⁾ t'v. 1635 an. ay. p'ędrvar 24

⁽²⁾ *KroraK*

⁽³⁾ krawrenk panna Şuşan'nıñ pn. Hölub h[1]ziynıñ pn. ⁽⁴⁾ Dawıd oğlu da pn. Varteres oğlu pn. Stepan'nıñ ⁽⁵⁾ t'urup obliçnëy dr. Awakereç'niğ alnına dr. Zakari ⁽⁶⁾ aynıñ da ağalarınñ pani Şuşan uçmaqlı canlı pan ⁽⁷⁾ Hölub'nuğ sıyarı Dawıd oğlunuğ kęendiniğ oğlan ⁽⁸⁾ ları bilä pn. Dawıd bilä da halğan oğlanları bilä ⁽⁹⁾ bir yandan da birsi y andan pn. Varteres oğlu pn. Stepan ⁽¹⁰⁾ da bu türlü aytılar dr. Awakereç br. ağalar ⁽¹¹⁾ k' elğanimizniğ sabapı budur biylikiniğniğ alnına ⁽¹²⁾ haçan ki doşluğ ettiğ pn. Stepan bilä pn. Varteres oğlu ⁽¹³⁾ budur panna Şuşan'nı kęendi h[1]zımını añar orenkli alış ⁽¹⁴⁾ maħka priyobıçat ettiğ biylikiniğniğ dästuru bilä ⁽¹⁵⁾ na anda zaraz kęendi h[1]zımınığ artından bunun ki ⁽¹⁶⁾ vıprawa haysı ki bu kartkanığ üsnä yazıp podawat ⁽¹⁷⁾ etiyirbiz biylikiniğzğä ne üçün holarbiz biylikiniğzdän ⁽¹⁸⁾ ki sarnalgay na jadanâları üsnä stronanıñ däs ⁽¹⁹⁾ tur

bər dilər -ağalar- sarnama həysi ki bu türlü opivat etiy ⁽²⁰⁾ irədi ⁽²¹⁾ mən Şuşan Almas
 h[1]ziy Hölub'nun uçmaqlı canlını ⁽²²⁾ sınarı Dawıd oğlu bəriyirmən mənim h[1]zımın
 artından ⁽²³⁾ Şuşan'nın əvvəl Biy T'əğri'nin alg[1]sın andan sonra ⁽²⁴⁾ t'ən kərəkindən nə ki
 T'əğri'nin sağawatından hədirlənir ⁽²⁵⁾ tır pn. Stepan'ga kiyövümə başta ⁽²⁶⁾ maya Biy
 T'əğri'nin bləğslawənstvəsun da nahd sb. 1300 f. ⁽²⁷⁾ bir zıncıl ogniv'astiy 50 h[1]zıl f.
 luk ⁽²⁸⁾ bir zıncıl vənəčka 7 h[1]zıl f. luk ⁽²⁹⁾ bir cüft noşənəy rubinoviy 120 f. luk ⁽³⁰⁾ bir
 n[1]şan yüzükü h[1]zıl 004 ⁽³¹⁾ bir cüft vənjik 4 h[1]zıl f. luk ⁽³²⁾ pərformalar 12 h[1]zıl f. luk
⁽³³⁾ bir çepəc inci həm puntal içinə lot 7 ⁽³⁴⁾ incisi 350 f. luk ⁽³⁵⁾ bu çepəcin puntalı 015
 hz. f.

30^b

⁽¹⁾ 1635

⁽²⁾ ikinci çepəcin puntalı 15 h[1]zıl f., ⁽³⁾ bir səngəçə puntalı 4 h[1]zıl f. incisi 1 lot 40 f.,

⁽⁴⁾ iki kümüş bəlbə 1 ər hrivna, ⁽⁵⁾ iki çepəc haftovaniy alt[1]n kümüş.

⁽⁶⁾ Dəteğoy toylar

⁽⁷⁾ Bir lətnik şkarlatniy atlasoviy, ⁽⁸⁾ bir lətnik yaşıl adamaşka, ⁽⁹⁾ bir lətnik vloşoviy yezdi,
⁽¹⁰⁾ bir lətnik muhaer, ⁽¹¹⁾ bir katanka şkarlatniy adamaşkoviy hornoystoylar bilä, ⁽¹²⁾ bir
 kəbat şkarlatniy adamaşkoviy, ⁽¹³⁾ bir plaşçik atlasoviy vloşoviy kişlər bilä, ⁽¹⁴⁾ bir y
 uvurğan yezdi h[1]zıl, ⁽¹⁵⁾ bir fartuğ şkarlatniy adamaşkoviy, ⁽¹⁶⁾ bir fartuğ yaşıl
 adamaşkoviy, ⁽¹⁷⁾ t'öşək orun ağı oprağı neçik hər yaşılarnı. ⁽¹⁸⁾ Dəteğoy toynu da mən
 etsärmən. Kəndi qoştum bilä ⁽¹⁹⁾ həm bir yıl övdə turacaq bərsärmən kəndi hərci üsnä
 bəlsar ⁽²⁰⁾ pn. kiyöv dağın dəteğoy plaşçka k'anafaça ləköt 15 ⁽²¹⁾ bərsärbiz.

Sarnalgandan soŋra bu kartka soroŋv et ⁽²²⁾ tilär k'et'hoŋal[ı]h pn. Stepan'dan pn. kiyövdän ki bu ŋazovga ⁽²³⁾ körä barça nemä dösit boldumı. Na zeznat etti pn. kiyöv ⁽²⁴⁾ ki bizgä alay maŋa neçik sıñarıma Şuşan'ga barça nemä ⁽²⁵⁾ dösit boldu. Alay ħayın anamdan neçik anıŋ potoŋmoklar ⁽²⁶⁾ indan alay at'a payından neçik ana alay stoyonciyun ⁽²⁷⁾ neçik ruħomıydan barçadan nedän kendlärin da potoŋ ⁽²⁸⁾ oklarında veçnımıçasıy k' vitovat ettiyirbiz na ħoldular ⁽²⁹⁾ strona ağalardan ki bunıŋ ki zeznanâların aktaga ⁽³⁰⁾ ŋ azılgay neni ħolthaları üsnä ettilär.

31^a **(32^a ile aynı metin)**

⁽¹⁾ 1635

⁽²⁾ bir ŋüzük almas bilä f.li ħ[ı]rh bir çepeç incılar bilä ħem puntal ⁽³⁾ lar bilä f. ŋüz bir t'ön adamaşka popelatıy pisaklık ⁽⁴⁾ bir t'ön adamaşka vişnovıy bir t'ön lazurovıy at'las bir t'ön ⁽⁵⁾ ħ[ı]zıl at'las üç tön ipäk ħumaşı bir t'ön ustaşari mor ⁽⁶⁾ bir şuba k'anafaça kişħarñıy bilä potşitiy bir ŋüzük ⁽⁷⁾ kök ŋaħut f. li igirmi beş ŋüzük ruzniy taşlar bilä f. ħırħ ⁽⁸⁾ eki plaşçik ħadifa kişlär bilä bir plaşçik at'lasovıy bir ⁽⁹⁾ mentlik ħadifa felfa bilä potşitiy bir katanka adamaşka ⁽¹⁰⁾ k'ışlär bilä bir k'abat ħadifa potşitiy bir k'abat at'lasovıy ⁽¹¹⁾ bir börk ħonduz samoyrodniy aħoprah t'öşäk orun neçik ⁽¹²⁾ ħär ŋaħşılarnıŋ bir ŋ uvurhan ipäk ħumaşı bir ŋüzük ⁽¹³⁾ pan kiyövgä almas ŋaħut bilä maya sb.sıy ne türlü ki ⁽¹⁴⁾ dzâldan ħaldı uçmaħlı canlı rodziçlarımnan f.li rzc. ħ. ⁽¹⁵⁾ sarnalgandan soŋra bu bitik döbroŋolnëy da vıraznëy ⁽¹⁶⁾ zeznat etti pan İvaşko k'i kensinä bu krawrenkka körä ⁽¹⁷⁾ barçada dösit boldu da bunu barçanı sıñarık'ensinä ⁽¹⁸⁾ vneşit etti nedän kensin k'vitovat ettiyir da bu k'rorenkniy ⁽¹⁹⁾ pani Halcuħna'nıŋ sıñarınıŋ kensiniŋ barça döbroyları ⁽²⁰⁾ üsnä kendliniŋ alay stoyonciy neçik ruħomıy İvaşko ⁽²¹⁾ Beŋnatoviç asekurovat etti da

hõldu ki atalarga ⁽²²⁾ duovniy t'õrani priyntiy da inerovaniy bõlgay nni ⁽²³⁾ otrimat etti da pamntniy da brdi kraw t'v. rdt ⁽²⁴⁾ pdrvarniy 25'ina 1635'ta põdanıy ⁽²⁵⁾

Krorak ⁽²⁶⁾ krawrnk'i panna Hanna'nıy umalı canlı brn. ⁽²⁷⁾ Filipovı Vasko h[ı]ziynıy da brn. İvakovı pan Grsko'nu. ⁽²⁸⁾ Bõldu İlov'da 22'sinda Sgdmpr'ni t' v. 1629'una ⁽²⁹⁾ nmi klndarına kr padahl[ı]hına  Zigmunt'nu ⁽³⁰⁾ bizim milstiviy biyimizni awakrl[ı]hına dr. Zakaria'nıy ⁽³¹⁾ ersp'õhanl[ı]hına br. Zadikolu Benatovı pn. T'oros'nu ⁽³²⁾ da brn. Zahnovı pn. Yakub'nu. ⁽³³⁾ Bugngi knn t'urup õbliny duovni urdni ⁽³⁴⁾ alnına İlov hrini Ermenilrni slawntniy pn. Grsko İvako ⁽³⁵⁾ olu Grunovı hem anıy sınıarı uycıva pani Hanna

31^b

⁽¹⁾ *Krorak* 1635 an. ay. pdr 25

⁽²⁾ Krawrnk umalı canlı pn. Vasko h[ı]ziynıy Filipovı (3) panna Halcuna'nıy da br. Mikla olunu Benatovı ⁽⁴⁾ pn. İvako'nu ne|l|-m-i klndarına kr Abril 14 'n ⁽⁵⁾ 1625't gat'õgigosluuna dr. Mlkis Yetg'ni da ⁽⁶⁾ padahl[ı]hına  Zigmunt'nu erp'õhanl[ı]h-lar-ına br. ⁽⁷⁾ T'oros'nu Zadik olunu Benatovı'ni da br. Yakub ⁽⁸⁾ nu Zahno olunu.

⁽⁹⁾ T'urup õbliny k'thoal[ı]hıni alnına pn. İvako Mikla ⁽¹⁰⁾ olu Benatovı k'ndi sınıarı bil pani Halcuna bil ⁽¹¹⁾ db. bu trl ayttilar br. erp'õhanlar biylar k'thoalar ⁽¹²⁾ k'lgnimizni biylikinini alnına sabapı budur. Ha ⁽¹³⁾ an ki vatan maljnskiy haligi sınıarım bil pani Halcuna ⁽¹⁴⁾ bil f stupovt etiy dim dr. Awakr'ni da biylikinini ⁽¹⁵⁾ dsturu bil. Na maa sınıarım bunun ki vıprawa knsi

(16) artından priyobiçat etti haysı ki bu bitik üsnä yazıp biylik (17) iğizgä podayat etiyirmen. Ne üçün holarmen ki sarnalgay (18) na jadaněysi üsnä pani Vaçko'nuñ k' etıhoýal[ı]h dästur ber (19) dilär anıñ ki bitikni sarnama. Haysı ki bu türlü opivat (20) etiyir söz sözdän neçik aşığa. Biy Teñri'niñ ari atına (21) k'rawrenk poday etkän brn. Miklaş oğlu Beñnatoviç pan İvaş (22) ko'ga Vasko h[ı]zı Flipoviç panna Halcuñna'dan. Budur (23) Başta bir zıncıl h[ı]zıl f. otuz, bir zıncıl h[ı]zıl f. igirmi bir, (24) bir cüft manella h[ı]zıl f. otuz, bir cüft manella h[ı]zıl f. on beş, (25) bir portıygal h[ı]zıl f. on yana bir belbağ altunlagan kümüş (26) hrivna üç, bir belbah altunlagan hrivna üç, bir belbağ kümüş (27) altunlagan hrivna eki yarım, bir belbağ kümüş altunlagan (28) hrivna bir, bir belbağ hadifa üsnä kümüş hriva bir (29) ruzniy kümüş hrivna üç yana bir tkaniça inci şuka (30) lar bilä f.li üç yüz elli, bir tkaniça inci puntallar bilä (31) f.li elli, bir snor inci urianskiy klenort bilä f.li eki yüz, (32) üç snor ulu inci k'lenorçik bilä f.li yüz seksan, bir klenort (33) taşlar bilä f.li seksan, bir cüft za uşniça urıanskiy inci (34) lar bilä hem yahtut bilä f.li seksan, bir cüft zauşniça dia (35) ment bilä f.li on beş, bir klenort kök yahtut bilä f.li igirmi bir,

32^a (31^a ile aynı metin)

(1) 1635

(2) bir yüzük almas bilä f.li h[ı]rh, bir çepeç incilar bilä hem puntal (3) lar bilä f. yüz, bir ton adamaşka popelatıy pisaklik, (4) bir t'on adamaşka vısnoviy, bir t'on lazuroviy at'las, bir t'on (5) h[ı]zıl at'las, üç ton ipäk huması, bir t'on ustaşari mör (6) bir şuba k'anafaça kişarñiy bilä potşitiy, bir yüzük (7) kök yahtut f.li igirmi, beş yüzük ruzniy taşlar bilä f. hırh, (8) eki plaşçik hadifa kişlar bilä, bir plaşçik at'lasoviy, bir (9) mentlik hadifa felfa bilä

pötsit'iy, bir katanka adamaşka ⁽¹⁰⁾ kişlär bilä, bir kábat ħadifa pötsit'iy, bir kábat at' lasoviy, ⁽¹¹⁾ bir börk ħonduz samoyrodniy, aĥ oprah t'öşäk orun neçik ⁽¹²⁾ här ħaĥşılarnıñ bir ħuvurhan ipäk ħumaşı, bir ħüzük ⁽¹³⁾ pan kiyövgä almas ħaĥut bilä maya sb. sıy ne türlü ki ⁽¹⁴⁾ dzâldan ħaldı uçmaĥlı canlı rođzičlarımdan f.li rzch. ⁽¹⁵⁾ Sarnalgandan soñra bu bitik doğrovólnëy da vırazněy ⁽¹⁶⁾ zeznat etti pan İvaşko k'i kensinä bu krawrenkka körä ⁽¹⁷⁾ barçada döşit boldı. Da bunu barçanı sınarı k'ensinä ⁽¹⁸⁾ vneşit etti. Nėdän kensin k'vitovat etiyir da bu krowrenkniy ⁽¹⁹⁾ pani Halcuĥna'nıñ sınarınıñ kensiniñ barça doğroyları ⁽²⁰⁾ üsnä kendiniñ alay stoyonciy neçik ruĥomiy pan İvaşko ⁽²¹⁾ Beñnatovič asekuşovat etti da ħoldı ki áktalarga ⁽²²⁾ duĥovniy t'öräniñ priyentiñ da inşerovanıy bolgay neni ⁽²³⁾ otrımat etti da paměntniy da berdi. Křečaw, t'v. řdzt. ⁽²⁴⁾ p'ędrvarniñ 25' ina 1635'ta pödanıy.

⁽²⁵⁾ *Krorak*

⁽²⁶⁾ Krawrenk'i panna Hanna'nıñ uçmaĥlı canlı brn. ⁽²⁷⁾ Filipovič Vasko ħ[ı]zıynıñ da brn. İvaşkovıç pan Gręsko'nuĥ. ⁽²⁸⁾ Boldı İlövda 22' sinda Sėgděmpěr'niñ t'v. 1629'una ⁽²⁹⁾ nemiç kalendarına körä padşahl[ı]ĥına üçünçi Zigmunt'nuĥ ⁽³⁰⁾ bizim milořtivyıy biyimızniñ, awakęrečl[ı]ĥına dr. Zakaria'nıñ, ⁽³¹⁾ ħerěsp'oĥanl[ı]ĥına br. Zadik oĥlu Beñnatovič pn. T'oros'nuĥ ⁽³²⁾ da brn. Zaĥnovıç pn. Ĥakub'nuĥ.

⁽³³⁾ Bugünġi künnü t'urup obliçněy duĥovniñ urâdniñ ⁽³⁴⁾ alnına İlöv şähäriñiñ Ermeniłärniñ slawěntniy pn. Gręsko İvaşko ⁽³⁵⁾ oĥlu Gęruĥnovıç ħem anıñ sınarı uçciva pani Hanna

⁽¹⁾ 1635

⁽²⁾ uçmaqlı canlı brn. Filipovič Vasko h[ı]zı.

Dobrovoľnĕy zĕznat ĕtti ⁽³⁾ pan Grĕsko k'i bunun ki vıprawa da ĕĕĕz pĕmĕnĕny sınarı ⁽⁴⁾ artından aldı ne türlü bu k'rořenktä yazılıptır hĕlup ⁽⁵⁾ k'i duĕĕvny urād simarlagay sarnamaga ĕaysı ki bu ⁽⁶⁾ türlü ĕıvat ĕtiyir söz sözdän neĕik ařaĕa 1627 'sında. ⁽⁷⁾ Biy T'ĕnri'niĕ ari atına ne ki panna Hanna'nıĕ br. Filip ⁽⁸⁾ ĕviĕ pan Vasko h[ı]zıniĕ artından pan Grĕsko İvařkoviĕ alıyır alt. ⁽⁹⁾ inci k'ümüş. budur. Awal Biy T'ĕnri'niĕ alĕ[ı]şın da ĕĕ ⁽¹⁰⁾ armaĕın ĕem blĕĕĕslawĕnstvosun. ⁽¹¹⁾ Başta: bir altun zıncıl ĕz. f. ĕırĕ, altun zıncıl h[ı]zıl f. ĕnaltı, ⁽¹²⁾ bir altun manĕlla ĕz. f. 28, bir altun pĕrtıygal h[ı]zıl f. beş, ⁽¹³⁾ ĕki altun ŕüzük sıĕnıtlar ĕz. f. altı, bir altun zıncıl ĕz. f. li ⁽¹⁴⁾ igirmi, bir altun zıncıl kiĕi ĕz. f. on, beş altun puntallar h[ı]zıl ⁽¹⁵⁾ fli. ĕlli dĕrt, dĕteĕĕ ĕn dĕrt lĕt inci k'ala kutukiy ĕeřep ⁽¹⁶⁾ ĕtip lĕtun fli. ĕt'uzar ĕtr. f. dĕrt ŕüz igirmi daĕı ĕki ŕüz ĕlli ⁽¹⁷⁾ danä inci uriantal f. ĕki ŕüz daĕı ĕki řĕĕĕaĕka inci pun ⁽¹⁸⁾ tallar bilä f. li ĕlli daĕı ĕki belbaĕ incilar bilä fli. ĕkŕüz ĕlli ⁽¹⁹⁾ daĕı bir nĕřenĕy |kiĕi| şafir kĕk fli. ĕlli daĕı bir nĕřenĕy kiĕi f. ĕn ĕki ⁽²⁰⁾ ĕki s[ı]rĕa ĕulaĕka f. ĕn beş daĕı bir inci ĕeřeĕ altun pun ⁽²¹⁾ tallar bilä f. řeksän ĕki belbaĕ k'ümüş hrivna ĕki daĕı ⁽²²⁾ k'ümüş aĕ hrivna dĕrt daĕı bir ŕüzük şmarag fli. igirmi ⁽²³⁾ daĕı ĕki ŕüzük diyamĕnt kiĕi fli. ĕlli daĕı ŕç ŕüzük rubin ⁽²⁴⁾ kĕviy kiĕi fli. h[ı]rĕ. Daĕı ŕç ĕardař tĕĕst pn. Grĕsko pan ⁽²⁵⁾ İvaşko ĕem uçmaqlı canlı pn. Filipĕvları ŕsnä ŕazĕan ⁽²⁶⁾ at'a ĕem ana payından k'umprĕmiskä kĕrä rayĕalarda k' vitĕvanıy ⁽²⁷⁾ ĕem panna Hanna dĕlĕjit ĕtti ĕaysı ki berdilär fli. řär ĕeřep ⁽²⁸⁾ ĕtip taler ř t'ka. altı ŕüz ĕtuz ŕç hrş. 20 suma suma ĕtär fli. ⁽²⁹⁾ miĕ t'ĕhuz ŕüz.

Daĕın t'ĕnlar ĕĕĕzniĕ

Bir t'ön atlas vişnoviy, ⁽³⁰⁾ bir t'ön lazuroviy at'las, bir t'ön atlas sarı, bir t'ön atlas vlos ⁽³¹⁾ ovıy, bir t'ön adamaşka sarı, bir t'ön ustaşari vişnoviy, bir t'ön ⁽³²⁾ muhaër, bir plaşç k'anafaça kişharnı bilä, bir t'ön şupka ⁽³³⁾ hönöystay bilä ýezdi, bir katanka hadifa h[1]zıl kişlär bilä, bir plaş ⁽³⁴⁾ çik vişnoviy atlas kişlär bilä, bir kabat altëmbas bir börk ⁽³⁵⁾ hadifa samorodniy hunduz bilä, ah oprah t'öşäk orun neçik ⁽³⁶⁾ här ýahşılarnıñ - kabathas-h[1]zıl rislär bilä, bir plaşçik hadifa h[1]zıl kişlär bilä.

33^a

⁽¹⁾ 1635

⁽²⁾ Sarnalgandan soňra bu k'rawrenk bitiki k'vitovat etti ⁽³⁾ pn. Gręsko potoomokların uçmağlı canlı pn. Vasko'nun Filip ⁽⁴⁾ koviç vēçnimiçasıy. Alay at'a neçik ana payından ⁽⁵⁾ stoyonciy da ruhomıy dobrılardan k'i kensinä bu k'rowrenk ⁽⁶⁾ ka körä ve vsistkim dosit boldı. Haysınıñ zeznaněysin ⁽⁷⁾ holdı strona k'i bolgay aktalarga duhovniy t'öräniñ ⁽⁸⁾ priyenti da inşerovaniy neni otrimat etti da pamětniy ⁽⁹⁾ bilä utverdit etti krečaw t'v. řdzt pędr iě.inä.

⁽¹⁰⁾ 1635 A.D. 18 Abril neçik podaniy boldı testamenti pn. Şimko Bavçikniñ bar kartkası.

⁽¹¹⁾ Testament t'v. 1635 an. ay. mayıs 8

⁽¹²⁾ Bu tastament pani Halcuħna'nıñ Vasko h[1]ziynıñ Filipoviç ⁽¹³⁾ pn. İvaşko'nun sınıyınıñ pn. Miklaş oğlu Beřnatoviçniñ ⁽¹⁴⁾ ekinçi etkän.

(15) Pani Halcuḡna Vasko ḡ[ı]zy Filipoviç sıḡarı pn. İvaşko'nun⁽¹⁶⁾ Beḡnatoviç bōlup t'ēni üsnä ḡasta eḡet bōlup igi baçenâda⁽¹⁷⁾ ündätip ḡatına zviçayımızga hem t' örälärimizgä körä⁽¹⁸⁾ ḡaysı ki bu şäḡärdä priy tēstamençēy zajivat eḡiyirbiz.⁽¹⁹⁾ Ağalarımızdan dr. Awakēreç'ni dr. Zakaria'nı din at'asın⁽²⁰⁾ da ağalardan pn. ḡaçko'nu Zahno oḡlun da pn. ḡaçko'nu⁽²¹⁾ Pēōt'roviçniy da pn. İvaşko'nu H'agōp oḡlun duḡovniy t'öräniḡ⁽²²⁾ ḡazuçısın ḡaysılarınıḡ alnına pōdat eḡti kartka üsnä⁽²³⁾ bu şensta.

(24) Mēn Halcuḡna Vasko ḡ[ı]zy Filipoviç iş ki kēliyir maḡa T'ēḡri'niḡ⁽²⁵⁾ buyruḡundan bu mizēniy dünâdan kēçmä priy ḡılaçca bōlup⁽²⁶⁾ awalgi tēstamentimä hem oḡdinaçiyama ḡaysın pōdat eḡtim eḡim bilä mēnim⁽²⁷⁾ pn. İvaşko bilä Beḡnatoviç t' öräḡä bizim Eḡmeni duḡovniy artikullarga⁽²⁷⁾ körä hem t'örälärimizgä körä bizim datasına körä 1634' ta Mard 18.⁽²⁸⁾ ḡaysı t'ēstamentimni mēnim hali sōḡu eḡkim bilä mēnim barça içindä⁽²⁹⁾ aprōbōvat eḡiyirmēn k'i ölümümdän sōḡra mēnim vēçnimiçasıy bulay⁽³⁰⁾ ḡalgay t'ügäl nēynaruşōniy ḡednak natto priydawat eḡiyirmēn. Daḡın⁽³¹⁾ bunu da ki bu mēnim eḡkim mēnim ḡaḡşıl[ı]ḡımdan beḡḡay T'ēḡri'niḡ hay⁽³²⁾ batına bir skēst anıḡ kibik neçik kēndinä ustnēy zliçit eḡtim⁽³³⁾ natto dr. Zakariaga -Awakērkä- fli. i. da birsi -kaçana- babaslarga fli. onar.

33^b

(1) 1635

(2) Natto ḡreşko ḡardaşımniḡ mēnim oḡlanlarıma eḡim mēnim beḡḡay daḡın⁽³⁾ fl. ḡüz. Daḡın da bu oḡlanlarga ḡreşko ḡardaşımniḡ mēnim beḡiyir⁽⁴⁾ mēn baḡışlıyrmēn pusti znanı Tōbiyaşko ḡardaşımdan ḡalgan neḡi⁽⁵⁾ mēnim üstümä kōn prōmiska |körä| hem

taksaga körä Gręsko'dan ħar ⁽⁶⁾ daşımdan priy padaŷonćiy. Natto Halka'ga ęrimnię ħardaş ħ[ı]zına ⁽⁷⁾ męnim ŷanıma bılğan anıę vęniy ħuluħları üćün bęriyirmęn dört ⁽⁸⁾ löt inci. Ay anı kęndin oddawat ętiyirmęn oĤękasına ħem şaę ⁽⁹⁾ awatına ęrimnię męnim ki ol ęркиnă köră kęndinię anıę bilă ⁽¹⁰⁾ oĤękovaćća bılğay. Natto daęın Halcuħna'ga pan Gręsko T'uman ⁽¹¹⁾ oęlu dadumnuę ħ[ı]zına bęriyirmęn lętnik upodoĤbanęysina köră ⁽¹²⁾ ęrimnię męnim. Natto daęın Hanuska'ga dadumnuę męnim pn. Ĥaęko ⁽¹³⁾ nuę T'uman oęlunuę ħ[ı]zına bir kubok kŷmŷş bir hrivna nast ⁽¹⁴⁾ kaga viĥovanićaga bizim f. on bęriyirmęn. Dotoęo poĥrębimni męnim ⁽¹⁵⁾ ħem barća poĤrębalarımni T'ęgrim'nię męnim ŷazıĥlı oddawat ętiyirmęn ⁽¹⁶⁾ ħoluna ęrimnię męnim. Alayęe barća özğă ŷaĥşı ućinoęklarını ki ol sumnęn ⁽¹⁷⁾ âsına köră kęndinię oĤprawovat ętkăy ay bu barća lęgatalarnı ⁽¹⁸⁾ alay bunda mânovaniy nećik awalgi tęstamentimdă ki ęrim męnim ŷaĥşı ⁽¹⁹⁾ l[ı]ĥımdan oddat ętkăy ölümdän soęra -męnim- altı haftada. ⁽²⁰⁾ Na ostatek bunuę kibik tęstamentni aĥtalarga ħaysı kolvek ⁽²¹⁾ ęrim -męnim- klăsă açıp dla spisanâ volno aęar bılur poĤdat ętmă. ⁽²²⁾ Da bu męnim apröbaćimni da soęęu ęrkimni męnim ŷ azov üsnă ⁽²³⁾ oddawat ętiyirmęn ħolu aşıra oĤękunumnuę męnim aşğa ⁽²⁴⁾ ŷazılğan ħollarına t'örănię bizim duĥovniy Ęrmeninię ⁽²⁵⁾ ħolur ki bu męnim soęęu ęrkimni aĥtalarına priynât ętkăylăr duĥovniy ⁽²⁶⁾ nęni ħolĥaları üsnă ętilăr aęalar. prezopekuna pn. Ĥaęko aşıra ⁽²⁷⁾ T'umanović

⁽²⁸⁾ 1635 mayis A.D. 8

⁽²⁹⁾ Sarnalgandan soęra bu tęstament soęov ętti urâd duĥ ⁽³⁰⁾ ovniy –boęę- poĤinniylarından ħaysıları na tęņas anda ędilăr ħem ⁽³¹⁾ ħardaşımdan da t'oęma pani Hanuĥna'dan pn. Gręsko'nuę sınarın ⁽³²⁾ dan İvaşković'nię ęęăr bu t'ęstamentkă ħarşı

cuvapları bar eşä? ⁽³³⁾ Haysıları zgödnëy priynât etip hayil böldular da heç kontrad ⁽³⁴⁾ ikovat et|tilär| mädiylär.

34^a

⁽¹⁾ 1635anun ay.

⁽²⁾ Testament

Böldu İlov'da duhovniy t'örädä ⁽³⁾ İlov şähäriniñ Ermenilärniñ nemiş ⁽⁴⁾ k' alandarına k'örrä a. die 31 may 1635

⁽⁵⁾ Bugüangi k'ünnü t'urup obliçney duhovniy t'örä alnına slavetni ⁽⁶⁾ pn. Holub hatunu neğaiy Davidoviç hem barça hızları prez o ⁽⁷⁾ pekuna pn. Avedik aşıra Avedikoviç hem pn. Lukaş aşıra Sefer oñ ⁽⁸⁾ lu. Alayje pn. Daniël Holub oğlu kındindän da pan Haçkoñar'da ⁽⁹⁾ şından hem pan Oñan hardaşlar höldular ki uçmañlı canlı pn. ⁽¹⁰⁾ Şimko hardaşlarınıñ testamentiy berilgän 1635 die 18 Abril'nin ⁽¹¹⁾ açılğay da sarnalğay haysın duhovniy törrä ayttı pn. pisarga du ⁽¹²⁾ hovniy açma da sarnama haysının sözläri bu türlü.

⁽¹³⁾ T'ęnoru testamentniñ

⁽¹⁴⁾ Yazyırmęn bu dastamentniy za döbręgo baçenâ i pamęnci moyi ⁽¹⁵⁾ na bunun kibik huvatta kęnsin haldırıyirmęn ki zajniy bılğay ne ⁽¹⁶⁾ çik t'örä alnına ettilgän da här birinâ yazğanıma körä berilgäy toqmi ⁽¹⁷⁾ yin yılın bu kundiciya bilä. Eğär ki Biy T'ęnri menı bu dünâdan ⁽¹⁸⁾ kötürsä a eğär ki tij Biy T'ęnri yañşı sañlıhta haldırsa menı ki bil ⁽¹⁹⁾ mana bu dastamentimni menim arthari odat etkäysiz. Tilko hólarmęn ⁽²⁰⁾ bilikinizdän

əgär ki Biy Təñri məni bu dünâdan alsa pödduşnim zatra ⁽²¹⁾ çənəm hər birinə ý
azғанıma körä mənim oddat ətкәysiz da bunu biz⁽²²⁾ Erməni aktalarına vπισat ətкәysiz.
⁽²³⁾ aval ⁽²⁴⁾ dr. Zakariay Avakērečkā ört bilä meçikoviy tlr. 100. ⁽²⁵⁾ Bundan hōlma ki T'
eñri bizni ýuñovlar bilä sövündür ⁽²⁶⁾ sä ki hər ýıl bir kez tüm ətкәy ol künnü haysı künnü
⁽²⁷⁾ T'eñri'gä canımni simarlasam hōlup Biy T'eñri'dän ki t'. ýa⁽²⁸⁾ zıñlarımni mənim
boşatıp canımni meñili uçmañına kēnsi ⁽²⁹⁾ nin arzani körgäy.

⁽³⁰⁾ Dr. Simon babaska ört bilä meçikoviy tlr. 50⁽³¹⁾ bundandan alay jē hōlma ki ý
ilda bir kez t'üm oтpravit ⁽³²⁾ ətкәy olumuna dek kēnsinin pödduşnim zatraçənəm

34^b

⁽¹⁾ 1635

⁽²⁾ dr. Haçadur'ga ört bilä tlr. 5, ⁽³⁾ dr. Ovanēş'kā ört bilä tlr. 5, ⁽⁴⁾ Mıgırdıç Sargawark'ka
ört bilä tlr. 4, ⁽⁵⁾ bu haligi ýuñov spravasına ört bilä tlr. 94, ⁽⁶⁾ Duna'da cuhuttan alğan
ahalarga tlr. 6, ⁽⁷⁾ pn. Daniēl hardaşma bañçamni həm anın töräsin. ⁽⁸⁾ Dötego nañd
añça kroļevēčkiy ört bilä tlr. 400, ⁽⁹⁾ çiçäk funt otuz ⁽¹⁰⁾ Gulka'ga hardaşma mənim ört
bilä kroļevēčkiy tlr. 300, ⁽¹¹⁾ bir kümüş bēlbah gdanska işi Gērga'ga hızına ⁽¹²⁾ Gulka'ga,
bir kubok ulu ⁽¹³⁾ k'önov çinoviy on eki, ⁽¹⁴⁾ taler çinoviy eki puzdra, ⁽¹⁵⁾ pērinanı üç
pöduşkamni ýovurhannı, ⁽¹⁶⁾ eki velençanı həm eki kilimni, ⁽¹⁷⁾ K'asýu hardaşma ört bilä
4şün birä tlr. 300, ⁽¹⁸⁾ on üç konovka çinoviy ⁽¹⁹⁾ eki puzdra çinoviy taler, ⁽²⁰⁾ on eki tēpsi,
⁽²¹⁾ bir kubok kümüş armut macar işi, ⁽²²⁾ bir bēlbah Gdanska işi, ⁽²³⁾ bir küzgu
altunlagan ulu ⁽²⁴⁾ bir cft. lihtar mosondzoviy həm bir lihtar pribiy ýäni, döş ⁽²⁵⁾ ýäni bir
kronika Marçin Bilski'nin, ⁽²⁶⁾ eki midniça mosondzoviy ulu rısovanıy, ⁽²⁷⁾ bir antvas

Qlënderskiy işid, bir şırotoviy müşkët, ⁽²⁸⁾ igirmi dört pristavka kiçi, bir poştella ⁽²⁹⁾ şepët bilä, çinini bir cft. Kobıla, ⁽³⁰⁾ Zuska ħardaşıma ört bilä meçikoviy tlr. 200, ⁽³¹⁾ bir kubök altunlagan ⁽³²⁾ bir puzdra talër çinoviy,

35^a

⁽¹⁾ 1635

⁽²⁾ Baska'ga ħardaşıma ört bilä meçikoviy tlr. 200, ⁽³⁾ Halka'ga ħardaşıma ört bilä meçikoviy tlr. 100, ⁽⁴⁾ K'riško ħardaşıma ört bilä meçikoviy tlr. 150, ⁽⁵⁾ membranasın anın mana borçlu bolğan = 250 ⁽⁶⁾ üsnä arthari ħaytarma, ⁽⁷⁾ Qhan ħardaşıma ört bilä meçikoviy tlr. 150 ⁽⁸⁾ hem eki membranasın mana borçlu bolğan biri 400 ⁽⁹⁾ = üsnä da birsi 110 = üsnä ⁽¹⁰⁾ hem ulu sinduĥ hem kiçi sinduĥ. Alayoĥ bel tuf ⁽¹¹⁾ ak komorada bolğan eški t'onlarımni kölmäklärimni hem ⁽¹²⁾ gačalarniy. ⁽¹³⁾ Zadik ħardaşıma ört bilä 4 sayıp meçik tlr. 150 ⁽¹⁴⁾ deliyanı ħızı ħezdi bilä pötsitiy guzlar bilä ⁽¹⁵⁾ kümüş ⁽¹⁶⁾ börk kiş bilä. ⁽¹⁷⁾ Sinduĥta bolğan müşkëtlärni eki pistolet, dört ⁽¹⁸⁾ bargëllärni, ulu üç zbrojâ. Bitiklar Nemiççä ⁽¹⁹⁾ bir sunduĥ ulu hem sinduĥta ħalğan uşah ⁽²⁰⁾ tufah. ⁽²¹⁾ Marko'nun ħızına ki nemiç boluptur ört bilä tlr. 80. ⁽²²⁾ Bunar etiyir men opekun pn. Ĥačko'nu hem pn. Gręsko ⁽²³⁾ nu Nurbek oĥlanların ki alar bunu işlätkäylär ⁽²⁴⁾ davedlug awmenâ ħarclıĥ[ı]n berğäylär ħär yıl. Ki di ⁽²⁵⁾ belik fahir vniveç aylanmagay azatım nemä ħaĥşı ⁽²⁶⁾ kişi apatrit ettiip ergäy kändin berğäylär da ol 80 ⁽²⁷⁾ talernı mayasına berğäylär. ⁽²⁸⁾ Anama eški pötroynik bilä moskov aĥç bilä ⁽²⁹⁾ hem svëntęgo Ÿana glovey ħaysı ölçiyir hrv. 11 lot 2 ⁽³⁰⁾ 17' şär x' dan et ħeşep ettiip hrv. etsär = 190. ⁽³¹⁾ eški pultorak 8 fnt. bilä lot 14,19'ar = 160 ⁽³²⁾ eški hrş. 3 fnt. lot 23,16'şar = 60 ⁽³³⁾ eški şeleş 4 fnt. lot 76'şar = 25, 15

35^b

(1) 1635

(2) eski tlr. 53x3'är = 159 (3) 4portıgal h'sar h[1]zy frl. = 115(4) bir ruznobel = 11(5) suma etär = 720, 15

(6) Holub'ga hardaş oğluma pn. Danko'nun oğluna ört bi(7)lä krolovečkiy 4sünä tlr. 100.

(8) bu yüz talerni atası hem anasıy alıp işlättingäylär (9) lataları dek oğlannına da sonra kändina bərgäylär. (10) Podduşnim zatračēnem egär ki kēnsi pōtrēbasına aylan (11) dırsalar tēk včalej neki kēnsinä kēlsä bir aħçga dek (12) oddat etkäylär. (13) Zuska'ga hardaş h[1]zıma hızıl frlu. yüzlü igirmi bēş, (14) bir bēlbah kümüş altunlagan Gdanska işi, (15) bir kubok kümüş altunlagan hrv. 3 lot 5. (16) Avedik'kä hardaş oğluma pn. Andriy'nin Avedikovič (17) oğluna ört bilä tlr. 100. (18) Ol zamannı oddanıy bōlgay neçik özgälärinä. (19) bōrçlu mēn Muñiy cuhutka Ayla oğluna Bursalıga tlr. vv. 9. (20) bunu oddat etip kartkamnı artalma. (21) bunu pn. Danko hardaşım t'öläsin podduşnim zatra (22) çenñem ki canım üsnä hazmagay. (23) Dahın bir kimeşägä bir aħş. bōrçlu halmadım tilko ca (24) nımnı T'ęñri'gä oddat etmä. (25) Pn. Andriy'nin T'orosovič mana bōrcu bardır čerōgrafına (26) körä = 110 bunar čerōgrafın artharı haytarma (27) Mikolay Zıhıniy'ga čirografın 50= üsnä ki mana bōrç (28) lu bōlgan artharı haytarma (29) pn. Misko İvaşko oğlu bōrçlu haldı mana gdanskiy ört bi (30) la 4sün bir sayıp tlr. 25 haysına T'ęñri ötünç bērdim (31) atım bōlda 1631 A.D. 29 April.

Bbez jadaniylihvıy övgä

36^a

(1) 1635

(2) kēlip bērdim kēnsinā bir fnt. օranša zafranıy neçik mēni baħıyır ēdi. (3) 3 lēvko vpravcē mēn anın çerografin tas ēttim. Alē օl mana pri (4) օbiçat ētti hօrmatlı sօzū bilā t' օlāmā. Na bu mēnim çastıy (5) kētmāħim artımdan neçik anın օdizdi art[ı]ndan bօlmadım kēnsin (6) dān upօminçca bօlma hē m alмага yēdnag ?? օl çerografda yօħ (7) ēdi օl kundiçiya kim körgüssā. Tılko mana kēnsimā bērsā bu (8) dūnā igi bērmāsā օl dūnā bērir zēra bu mēnim halal küçüm (9) dūr. Bunu pn. Daniēl alıp ēki şpitalga օddat ētsin. (10) Zadik ħardaşıma օtünç bērdim çepēç üsnā hē m kaniça (11) üsnā Mart'nın 25' sindā = 1300 (12) 68' är hrş.tan ētār tlr. 579 օrt bilā. (13) Sayıp dօrt bir bu tusnaħt ħatına ēki kartka bar (14) mana bērgān bu kapitalniy sumadan üç min tlr. dān ki (15) sinduħta bar 1. (16) Bu yօħarı yazılğan 579' dan aval kērāk kēçkā Zadiķ ħarda (17) şım tlr. 226. (18) Dօtēgo yana başħa kēndi lēgatasın kēçsār tlr. 150 (19) reşta dağın ħalıyır ħatına tlr. 203. (20) Anın tkaniçasın mohuru tibinā օddat ētmā pn. Stēpan şva (21) gērimā ki anar bunun kibik reştanıy օddat ētkāy. (22) K'asyu ħardaşıma օddat ētmā mohuru tibinā hē m zuçipek (23) yanına kēnsinā bērmā 74 tlr. ki lēgatası tamam 300 tlr. çıħkay. (24) anun ay.

(25) 1631'indā A.D. 29 Aprilya 30'unda yazılğan data (26) bar ēdi mēmbran üsnā. Ĥaysın pn. Misko İvaşko օğlu İlaş And (27) riy օğlu bilā mana bērip ēdilār Stım. da biri biri üçün da biri (28) barça üçün t'ölāmā İlov'da. Na svēnton Katarjınıy bu yılda (29) na ki spripatku tas ēttim mēmbraların. Na bunda prikviçey kē (30) rāk yazılğay ēdim pn. Şimko'ga Varterēş օğlunda. Ki stzēs bօjē ħay (31) da bu mēmbran tapulsa na prež dēkrēt

alar tölägäylär bu 440⁽³²⁾ eşki tlr.ni na mən pəvinən bətur ʔdim alarga anın kibik aḡcınıy
ʔd

36^b

⁽¹⁾ 1635

⁽²⁾ dat ʔtmägäy. ʔʔdnagje mən atımda kvitəvat ʔttim pn. Misko'nu İlaş'nı ⁽³⁾ ḡadida
Mahmut Paşa'da həm ʔmir ç[ı]ḡardım ki vojnyı bəlmagay ⁽⁴⁾ ʔl məmbrana Osmalı vəlİy
atında. Da bərdim pn. Misko'ga ki birgəsi ⁽⁵⁾ na hər kəz İlaş bilä ʔürütkäylär alayje
Kaməneç'ta ʔki manifeş⁽⁶⁾taçİya ç[ı]ḡardım həm şähär töräsindän neçik ḡalanın həm
üçünçi da ⁽⁷⁾ manifeştaçİya ç[ı]ḡardım. Alayje Türk'kä da kətkändä ḡaysılarının ⁽⁸⁾
vİpİsy sıntuḡta prİsrİnkadadır həm kēlip bunda İləvda prədat ⁽⁹⁾ ʔttim. Bu üç
manifeştaçİyanıy həm İntərçİzanıy vİlİə svenḡego ⁽¹⁰⁾ Mateos'ga 16 həm bu künnü vİpİsİn
bərdim pn. Şİm ⁽¹¹⁾ koga Vartəreşovİç ki boronİt ʔtkäy bunda Pəlska'da. Alay pn. Misko
⁽¹²⁾ nu neçik İlaş'nı həm kēndİndä ⁽¹³⁾ bu dastaməntkä ʔttİyİrmən ʔkzeḡutə. Ki
barçasına vevşİt kim ⁽¹⁴⁾ dəşİt bəlgay prətkēm anamnı pan Danİəl ḡardaşım bilä birgä
⁽¹⁵⁾ andan sənra br. ʔreçp'əḡannı pn. ḡaḡko'nu Zaḡno ʔhlun pn. Şİmko ⁽¹⁶⁾ nu
Vartəreşovİç pn. ḡaḡko'nu Tuman ʔḡlun həm pn. Grəsko'nu ⁽¹⁷⁾ dr. Lukaş ʔḡlun
abulardan ḡayrı özḡä kİmsäni düḡul tək bu kon ⁽¹⁸⁾ dİçēya bilä. Eḡär ki mənİ Bİy Tēḡrı ʔ
aḡşİ saḡl[ı]ḡta ḡaldırsa na ⁽¹⁹⁾ bu tēstaməntİmni mənİm ʔddat ʔtİp vajnyı bəlmagay da
mana ʔdda⁽²⁰⁾ nıy bəlgay. ⁽²¹⁾ Eḡär ki Tēḡrı mənİ bu dūnadān kōtūrsäy na anı klärmen
həm anın ⁽²²⁾ üçün pİlnıy ḡəlar men ki bu ʔkzeḡuçİyanıy arİḡä düḡul tİlko na dalİ ⁽²³⁾ z.
haftada pəḡrəbİmdän sənra ʔkzeḡuçİyasın ʔtkäylär. ⁽²⁴⁾ Mənİm ʔaḡşİ pamətimdä ʔttim
bu tēstaməntnıy aval dr. Avakereç ⁽²⁵⁾ dr. Zakariya alnına br. ʔreçp'əḡan pn. ḡaḡko

hətina. Alayjə yəh pn. ⁽²⁶⁾ Şimko Vartereş oğlu yanına həm Həçko Tuman oğlu yanına ⁽²⁷⁾ adağı igi inam üçün həlüm bilä pətpisaçsa bəldum ⁽²⁸⁾ mən Şimko Holub oğlu vlasniy həlüm bilä. ⁽²⁹⁾ Sarnalgandan sonra bu təstamentniy həldular strənarlar ağalar⁽³⁰⁾ dan ki bununk ki təstamentniy aktalarına priynat etkəylər. Ne⁽³¹⁾ ni ki həlthaları üsnə ettilər da paməntniy da bərdilər

37a

⁽¹⁾ 1635 an. ay. həniz 11

⁽²⁾ pn. Şimko Vartereşoviç turup obliçnəy ağaların alnına ⁽³⁾ bizim t'örəniy duhovniy opovidaçca bəldu. Ne tür ⁽⁴⁾ lü ki uçmaqlı canlı priy təsaməncəy ayttı. Pn. Şimko ⁽⁵⁾ Holuboviç varəvat ettiyirki ki ol zapis həysın ki etiptir ⁽⁶⁾ vrasnəy ayttı ki bəhçam üsnə etiyirmən anıy ki var ⁽⁷⁾ unoknu ol 440 tlr.ni. Stej boje ki anıy ki mamran ⁽⁸⁾ tapulsa da nemə paçariz ki bəlgıy edi prezt'.

⁽⁹⁾ Priytım zaraz pn. Daniəl'də Holuboviç uçmaqlı canlı ⁽¹⁰⁾ pn. Şimko'nun hədaşı rəprəstətovaçca bəliyr pn. Şim ⁽¹¹⁾ koga hərsı Vartereşoviçki. ki ol uçmaqlı canlıniy tast ⁽¹²⁾ eməntin yanına turup otstupəvat etməs andan.

⁽¹³⁾ 1635 an. ay. həniz 12

⁽¹⁴⁾ Pan Şimko'nun Holub oğlu Dawıdoviç'niy uçmaqlı canlıniy ⁽¹⁵⁾ tastamentinə körə ağalardan etkən ekzekutorlarını ⁽¹⁶⁾ həm pn. Daniəl'də anası bilä pn.i Şuşan bilä spulniy -neçik- ekzekut⁽¹⁷⁾ orlar zasıst etip awalgi ekzekutor pn. Həçko Zahno oğlu ⁽¹⁸⁾ həysı ki natəncəs nəyspəşəbnıy sahl[ı]hta edi. Ki anda bulunmadı ⁽¹⁹⁾ anda bəlgan ağalar ekzekutorlar pn. Həçko Tuman oğlu ⁽²⁰⁾ da pn. Şimko Vartereşoviç, pn. Grəsko dr.

Lukaş oğlu hem dğn. ⁽²¹⁾ başha 2 ağa z urəndu pn. Pətrə Kırkoşa oğlu da pn. ⁽²²⁾ Həşko Pətroviç hem pn. İvaşko H'agop oğlu yazuçı duhovniy urâdnı. ⁽²³⁾ Haysıları ki uçmaqlı canlı pn. Şimko'nun tastaməntinə körä ⁽²⁴⁾ kimgä da ne ç[ı]harıp ędi uçmaqlı canlı barçasına dösit ętip ⁽²⁵⁾ bərdilər uçmaqlı canlı canlıniñ simarlaganına körä.

⁽²⁶⁾ 1635hunis 12

⁽²⁷⁾ Dr. Zakaria Awakereç k'vitovat ętti prež opəkuna pn. |Şi| ⁽²⁸⁾ Awedik |Awedikoviç| aşıra yığari yazgan opəkunları ękzekutorları ⁽²⁹⁾ ki anar uçmaqlı canlı pn. Şimko'nun Hölub oğlunun tast ⁽³⁰⁾ aməntinə körä ç[ı]hargan ləgatadan dösit boldu barçada ⁽³¹⁾ turup obliçnëy duhovniy t'öräniñ alınına.

37b

⁽¹⁾ 1633hunis 12 1635

⁽²⁾ Turup obliçnëy k'ęthoýal[ı]hniñ alınına dr. Simon k'vitovat ętti ⁽³⁾ prež opəkuna pn. Awedik aşıra |Awedikoviç| yığarigi yazgan ękzekutorları. ⁽⁴⁾ Ki dösit boldu kəndinə uçmaqlı canlı pn. Şimko'nun Hölub oğlu ⁽⁵⁾ Dawıdoviç'niñ spadokundan barçadan təstamentkə körä.

⁽⁶⁾ 1635hunis 12

⁽⁷⁾ Turup obliçnëy dr. Həcadur Grəsko oğlu Hluşkoviç Alias ⁽⁸⁾ k'vitovat ętti pn. Awedik aşıra Awedikoviç prež opəkuna yığarigi ⁽⁹⁾ yazgan |opəko| ękzekutorları. Ki dösit boldu kəndinə uçmaqlı ⁽¹⁰⁾ canlı pn. Şimko ç[ı]hargan ləgatadan Hölub |oviç| Dawıdoviç'niñ ⁽¹¹⁾ oğlundan.

⁽¹²⁾ 1635hunis 12

⁽¹³⁾ Turup obliçněy dr. H'ovanəş İvaško oğlu Miskoviç'niñ oğlu ⁽¹⁴⁾ k'vitovat etti y
oğari yazılğan ekzekutorlarını. Ki añar ⁽¹⁵⁾ dösit boldu tastamentinä körä pn. Şimko'nun
uçmağlı can ⁽¹⁶⁾ lınıñ Dawıd oğlu Höluboviç'niñ.

⁽¹⁷⁾ 1635hunis 12

⁽¹⁸⁾ Turup obliçněy pn. Mıgırdıç Sargawark kvitovat etiyir pn. ekzek ⁽¹⁹⁾ utorlarını
ki uçmağlı canlınıñ pn. Şimko'nun Höluboviç'niñ Daw ⁽²⁰⁾ ıdoviçniñ tastament bilä
ç[ı]hargan legatasından dösit boldu kəndinä.

⁽²¹⁾ 1635hunis 12

⁽²²⁾ Ağalar zureñdu y oğari yazılğan k'vitovat etiyirlär pn. ekzek ⁽²³⁾ utorlarını anıñ
ki legatadan pn. Şimko -uçmağlı canlı- Höluboviç ç[ı]hargan ⁽²⁴⁾ sp. dacarga ki dösit
boldu kəndilärinä barçada.

⁽²⁵⁾ 1612hunis 12

⁽²⁶⁾ Turup obliçněy k'etəoyal[ı]hınıñ alnına neçik duhovniy ur ⁽²⁷⁾ yadnıñ pn.
Daniël da zəznat etti ki uçmağlı canlı pn. Şimko ⁽²⁸⁾ hardaşı ç[ı]hargan kəndinä
tastament bilä legatalarını barça ⁽²⁹⁾ da kəndinä dösit boldu nədən pn. ekzekutorlarını k'
vitovat ⁽³⁰⁾ etiyir veçnımı çasıy. Da alarnıñ pətomoklarında ⁽³¹⁾ həm ol 100 tlr.dən da ki
oğluna ç[ı]harıptr uçmağlı canlı pn. Şimko.

⁽³²⁾ Turup obliçněy k'etəoyal[ı]hınıñ alnına pani Gulaf uçmağlı can ⁽³³⁾ lı
Steçkonun sıñarınıñ Miklaş oğlu Yəndreyoviç-niñ- k'vitovat etiyir ⁽³⁴⁾ pn. ekzekutorlarını

ÿğari mânovany –ki- uçmağlı canlı pn. Şimko’nuğ ⁽³⁵⁾ ħardaşınığ spadokundan prez
opëkuna pn. Awedik aşıra ⁽³⁶⁾ Awedikoviç ki tastamentkä barçada kəndinä dösit boldu.

⁽³⁷⁾ 1635hunis 12

38a

⁽¹⁾ 1635an. ay.

⁽²⁾ Pani Kaska pn. Şimko’nuğ sıgarı Zahnoviç’niğ t’urup ⁽³⁾ obliçnëy k’
eţhoğal[ı]hniğ alnına k’vitovat etti prez opëkuna ⁽⁴⁾ pn. Awedik aşıra aAwedikoviç pn.
ekzekutorlarını ÿğari ⁽⁵⁾ mânovany. Ki añar barçada dösit boldu uçmağlı canlı ⁽⁶⁾ pn.
Şimko’nuğ ħardəşiniğ spadokundan tastimentkä körä.

⁽⁷⁾ 1635tä H’unis 12

⁽⁸⁾ T’urup obliçnëy k’eţhoğal[ı]hniğ alnına pn.i Zuzka pn. Vart ⁽⁹⁾ eşesniğ sıgarı k’
vitovat eţiyir -prez opëkuna- tastamenttä mânovany pn. ⁽¹⁰⁾ ekzekutorlarını. Ki añar
uçmağlı canlı ħardaşınığ spadokun ⁽¹¹⁾ dan tastamentinä körä barçada dösit boldu.

⁽¹²⁾ 1635’tä H’unis 12

⁽¹³⁾ <bu k’vit vıdanıy boldu in forma nemiş tili bilä bardır k’opğası munimentlar
dras sublitera BB>

⁽¹⁴⁾ T’urup obliçnëy k’eţhoğal[ı]hniğ alnına pn.na Baska k’vit ⁽¹⁵⁾ ovat eţiyir pn.
ekzekutorlarını prez opëkuna pn. Awedik aşıra Aw(edikoviç ⁽¹⁶⁾ tastamentta meānovany
pn. ekzekutorlarını. Ki añar ⁽¹⁷⁾ uçmağlı canlı pn. Şimko ħardaşınığ spadokundan
tastament ⁽¹⁸⁾ inä körä barça da dösit boldu kəndinä. 1635hunis 12

⁽¹⁹⁾ 1635^hunis 12

⁽²⁰⁾ T^{urup} obliçnëy k'ëthoŷal[1]hniŷ alnina pn. na Halka k'vitov⁽²¹⁾ at etti prez
opekuna pn. Awedik aşıra Awedikoviç pn. ek⁽²²⁾ zekutorlarnı tastamentta meanovanıy.
Ki doşıt boldu keñ⁽²³⁾ dinä uçmağlı canlı ħardaşınıŷ pn. Şimko'nuŷ spadokundan⁽²⁴⁾
tastamentkä körä barçada.

⁽²⁵⁾ 1635^hunis 12

⁽²⁶⁾ T^{urup} obliçnëy k'ëthoŷal[1]hniŷ alnina pn. Haçko Hölub oğlu⁽²⁷⁾ Dawidoviç
k'vitovat etti pn. ekzekutorlarnı tastamentta na⁽²⁸⁾ mënŷonıy ki aŷar doşıt boldu
uçmağlı canlı pn. Şimko ħar⁽²⁹⁾ daşı ç[1]ħargan spadoktan barçada tastamentkä körä.

⁽³⁰⁾ 1635^hunis 12

⁽³¹⁾ T^{urup} obliçnëy k'ët. pn. Qhan Hölub oğlu Dawidoviç k'vitovat etti pn. ek⁽³²⁾
zekutorlarnı tastamentta mânovanıy k'i aŷar barçada doşıt boldu⁽³³⁾ uçmağlı canlı pn.
Şimko ç[1]ħargan -ħardaşı- aŷar spadoktan zupelna dastament⁽³⁴⁾ ka körä

38b

⁽¹⁾ 1635^{an.} ay. ħunis 12

⁽²⁾ pan Zadik Hölub oğlu Dawidoviç bunda na teñças bulunmadı. ⁽³⁾ Haçan ki pn.
ekzekutorlar tastamentinä körä uçmağlı canlı pn. Şim(ko'nuŷ⁽⁴⁾ |Zadik'niŷ|ħardaş
|larınıŷ|-ini- beriyedilär här birinä ne ki nalej⁽⁵⁾ it etti- kimgä-. Fşakje Biy T'ęri
keñdin ŷağşı sahl[1]hta kełtirsä⁽⁶⁾ dastimentinä körä uçmağlı canlınıŷ ne ki payına kełir
höluna⁽⁷⁾ bar ol da poviñen bolur kvitovat etmä. Ay neki bunda⁽⁸⁾ bar ħalğan ari

|bərilär| aŋar dəgä cah pani Şuşan anası ⁽⁹⁾ ħatına pn. əkzəkutōrlar ħaldırdılar tastamentkä körä ⁽¹⁰⁾ aŋar anasıy bərgäy.

⁽¹¹⁾ 1635 ħunis 12

⁽¹²⁾ Uçmaĥlı canlı Markonıñ ħ[ı]zına Hanuska'ga ki nemiş bōluptur ⁽¹³⁾ 80 tlr. ortal bilä ç[ı]ħarıptır pn. Şimko'ga Vartereşoviç bərdilər ⁽¹⁴⁾ neçik əkzəkutōrdan birinä. Ki tastamentinä körä uçmaĥ ⁽¹⁵⁾ lı canlıñ -pn. Şimkonıñ Ħoluboviç Dawıd oĭlu-opekunlarına kelsälär yōldan oğdat etkäy pn. ⁽¹⁶⁾ Şimko Vartereşoviç ki kvitovat ⁽¹⁷⁾ etmə pōvin bōlgaylar Nurbeg oĭluna.

⁽¹⁸⁾ 1635 ħunis 12

⁽¹⁹⁾ Pani Şuşan uç. canlı pn. Ħolub'nuñ sıŋarı Dawıdoviç'niñ anası ⁽²⁰⁾ uçmaĥlı canlıñ pn. Şimko'nuñ Ħoluboviç'niñ k'vitovat etti pn. əkzē ⁽²¹⁾ kutōrları tastamenttä mânovanıy prez opeķuna pn. Aweđik aşıra ⁽²²⁾ Aweđikoviç. K'i aŋar uçmaĥlı canlı oĭlu ç[ı]ħargan pn. Şimko sp ⁽²³⁾ adok bilä tastamentinä körä barçada doşıt bōldu.

⁽²⁴⁾ 1635 ħunis 12

⁽²⁵⁾ Turup obliçnēy k'ethoyalıñniñ alnına panna Zuzka ħardaşı ⁽²⁶⁾ niñ ħ[ı]ziy pn. Andriy'niñ ħ[ı]zı Aweđikoviç'niñ k'vitovat etti pn. ək ⁽²⁷⁾ zekutōrları tastamenttä mânovanıy. Ki aŋar uçmaĥlı canlı pn. ⁽²⁸⁾ Şimko'dan pn. Ħolub oĭlu Dawıdoviç'tan dadusundan tastament ⁽²⁹⁾ inä körä barçada doşıt bōldu prez opeķuna pn. Ohas dadu ⁽³⁰⁾ su aşıra.

⁽³¹⁾ 1635 ħunis 12

Hardaşınıñ ⁽³²⁾ pan Awëdik'niñ payın pn. Andriy'niñ oğlunuñ 100 tlr.in pn. Awëdik'kä ⁽³³⁾ Awëdikoviç'kä pn. ekzekutorlar oddat ettilär ki ol oddat etkäy pn. Andriy ⁽³⁴⁾ hardaşınıñ oğluna Awëdik'kä Biy T'eñri yetkirsä Türktän kelsä ki pövinen ⁽³⁵⁾ bolyay kvitovat etmä pn. ekzekutorlarını.

39a

⁽¹⁾ **Okunamayan bir bir satır.**

⁽²⁾ Turup obliçnëy duhovniy urâdnıñ alnına pan Awëdik ⁽³⁾ pan Andriy'niñ oğlu Awëdikoviç'niñ oğlu -zeznat etti- ki anar dösit ⁽⁴⁾ boldu pn. |Andriy'dän| Awëdik'tän dadusundan ol 100 tlr. ⁽⁵⁾ dan. Haysın ki pn. ekzekutorlar berip edilär dövernıñronk pn. ⁽⁶⁾ Awëdik'kä Awëdikoviç'kä dadusuna -ol- spadokundan ki uçmañlı ⁽⁷⁾ canlı pn. Şimkodan –dadásundan- Hölub oğlu Dawıdoviç'tän ç[ı]hargan tast ⁽⁸⁾ amënt bilä nädän k'vitovat etiyir alay dadusun pn. ⁽⁹⁾ Awëdik'ni Awëdikoviç'ni neçik dastamenttä na menônıy pn. ek ⁽¹⁰⁾ zekutorlarını vëçnımı çasıy da alarnıñ pötömoklarında.

⁽¹¹⁾ 1635 an. ay. Högdempër 1ÿäñi kln.

⁽¹²⁾ Zëzvat ettilär k'ëthoñal[ı]h pn. Awëdik'ni Awëdikoviç'ni allarna ⁽¹³⁾ upominaçça bolyup këndindän yuhöv sb.ların alay başın neçik ⁽¹⁴⁾ faydalarında duftarga körä na cuvap etti pn. Awëdik ki ⁽¹⁵⁾ zamanıy keçti. Ki anıñ ki sb. larnı zviçayımızga körä ulu oruç ⁽¹⁶⁾ ortasına pövinen biz bëmä ay neki tkaçça bolyır faydası ⁽¹⁷⁾ üçün boldu ki İlöv yarmakına dirä tözgäylär ağalar ⁽¹⁸⁾ ağalar cuvap bërdilär. Ki bolyas bolya at'oli anı da ettilär ⁽¹⁹⁾ ki kënëçnëy eki haftada faydasın bërgäy pn. Awëdik ⁽²⁰⁾ neki duftarga körä hëseptä körülsä.

⁽²¹⁾ 1635 Högd 1 ýäñi kln.

⁽²²⁾ Zəzvat əttilär k'əthoýal[ı]h pn. Zadik'ni T'oros'nuñ oğlun Rabişka ⁽²³⁾ kəndi allarına upominaçça bəlup kəndindän ýuhöv sb. ların ⁽²⁴⁾ alay sumasın neçik faydaların neçä yılınıñ haysı ki kliy ędi ⁽²⁵⁾ bir yılınıñ faydasın submitovaçça bəliyədi bərmä. Ağalar aytılar ⁽²⁶⁾ ki poçuvaça bəlgay da anıñ ki ýuhöv sb. ların bərgäy. ⁽²⁷⁾ Hayda ki klämäsä döbrövnəy bərmägä na anıñ ýolun körärlär

⁽²⁸⁾ 1635 an. ay. högdəmpər 2

⁽²⁹⁾ T'urup obliçnəy k'əthoýal[ı]hınıñ alnına pn. Haçko'da pn. Grəsko ⁽³⁰⁾ Nurbəg oğlanları haysı ki uçmahlı canlı pn. Şimko Həlub oğlu ⁽³¹⁾ <Dawıdoviç> tastament bilä ç[ı]harıp ędi uç. canlı Marko hardaşınıñ |oğlu| h[ı]zına ⁽³²⁾ nemiş bəlgan 80 tlr. ortal bilä 4sün bir tlr. sayıp 17'sär grş. ka ikän ⁽³³⁾ ol zaman ortlarna anıñ ki sb.nı aldılar pn. əkzəkutərlardan ⁽³⁴⁾ tastamentkä körä. Neçik opekunlar tastamentöviy pn. Haçko'da pn. ⁽³⁵⁾ Grəsko Nurbəg oğlanları ki tastamentkä körä ol h[ı]zga dösit ətkaylär ⁽³⁶⁾ da anıñ faydasından vədlug sumıy h[ı]zga pojitok bərgäylär

39b

⁽¹⁾ 1635

⁽²⁾ zamanına dirä. Ay haçan ki T'ęñri zdarit ętsä ki bargay ęrgä ⁽³⁾ na ol zaman anıñ ki şexsan tlr. ni ortlar bilä tastamentkä ⁽⁴⁾ körä pəvinen bəlgaylar ol Marko'nuñ h[ı]zına ⁽⁵⁾ bərmä anıñ ki sb. Nı. ⁽⁶⁾ Andaj zaraz priytım ağalarını pn. əkzəkutərlarnı tast ⁽⁷⁾ amənttä na mənönıy k'vitəvat əttilär ol 80 tlr. dän ⁽⁸⁾ haysın ki tastament bilä ç[ı]harıp ędi pn.

Şimko Həlub oğlu ⁽⁹⁾ Dawıdoviç ki alarga dösit bəl-d-u vədlug tastament ⁽¹⁰⁾ əkı
hırdışka da alay pn. Həşko'ga neçik pn. Grəsko'ga ⁽¹¹⁾ Nurbəg oğlanlarına.

⁽¹²⁾ an. ay. 1635 | həgd | Noyəmpər 22 | əkı | kln. Ƴəngi

⁽¹³⁾ Turup obliçnəy k'əthoƳal[ı]hniƳ alnına pan Zadik T'oros ⁽¹⁴⁾ oğlu artıƳ at'ı
bilə Rabiçka da həşəpləşip aha ⁽¹⁵⁾ lar bilə -İləv'nun Ƴərmeni- tölədi intərəsasın Ƴuħöv sb.
sınıƳ neki da ⁽¹⁶⁾ kəldi həşəp bilə duftarga körə çah 1635'kə ⁽¹⁷⁾ Svâtıy Miħalga dirə ay
svâtıy miħaldan bu ⁽¹⁸⁾ tərmindən pövınən bəlur t'ölämä intərəsa neğə dirə. ⁽¹⁹⁾ Dağın t'
utsa həşəpkə körə neki körülsə ağa ⁽²⁰⁾ larınıƳ duftarlarından nədən k'əthoƳal[ı]h kvitov
⁽²¹⁾ at ətıyirlər pan Zadik'ni vəçnımı çasıy. Da anıƳ pö ⁽²²⁾ t'omoklarından bunun ki Ƴuħöv
sb.sınıƳ faydasından

⁽²³⁾ 1635 an. ay. Noyem 5

⁽²⁴⁾ Turup obliçnəy k'əthoƳal[ı]hniƳ alnına pn. Aweğik ərəçp'oħan oğlu ⁽²⁵⁾
Aweğikoviç həşəpləşti 1629'dan Abril 23 'indən çah 1636'ga dəğ ⁽²⁶⁾ Abril 27'inə dəğ
barça intərəsanı nədə kəlvək kəlir eşə tölədi tamam ⁽²⁷⁾ k'əthoƳal[ı]hka nədən k'
əthoƳal[ı]h pn. Aweğik'ni k'vitovət ətıyirlər vəçnımı ⁽²⁸⁾ çasıy. Da anıƳ pötömoklarında
bu Ƴuħöv sb.larınıƳ intərəsaların ⁽²⁹⁾ dan bu t'ərmingə dirə Ƴoğarı Ƴazılğan həşəpkə körə.
Ay neki dağın ⁽³⁰⁾ bu tərmindən sonra tutsa pn. Aweđik pövınən bəlur t'ölämägə ⁽³¹⁾
intərəsasın ağalarga neki həşəpkə körgüzsə duftarlarına körə ⁽³²⁾ bəldu 1635'tə
Noyəmpər'niƳ 5'inə.

⁽³³⁾ 1635 Tədempər 4 Ƴəni kln.

⁽³⁴⁾ Pn. İvaško'nun Káprus -ereč-.oğlu-nun- krawřenkin yazma bu yılını da pn.

na ⁽³⁵⁾ Nastka'nın Marko h[1]zının Dawıdovič'nin 1635'dä yazıptır

3. TERCÚME

1b

Tanrının Adıyla

Ben Yakup oğlu İvaşkoviç, bu kâğıtları 1638 yılı Kasım ayında hazırladım.

1638

No:22

Elyazması No: 22

Daha önce Minas adlı bir rahibindi.

2a

Kolleksiyonu.

Bogdan tarafından satılacak. 20.

2b

M.S. 1630 Tanrının Adıyla Temmuz Günleri

Erecpohan Baron Yakup'un kızı Bayan Milukna'nın ve Zamostyalı Bay Sefer'in oğlu Bay Lukaş'ın evlilik sözleşmesi. Tarih 1630 Temmuz 9'da

Özgür iradeleriyle olan başvurdur.

Evlilik Sözleşmesi:

Kethüdalığın muhterem rahibi ile bir tarafta Erecpohan Yakup Zahnoviç ve arkadaşları diğer tarafta Lukaş ve arkadaşları bizzat bulunup şöyle söylediler. Huzurunuzda gelişimizin sebebi budur:

Muhterem Rahip Zekeriya'nın de müsadesiyle Bay Lukaş'la mutabık olduk. Kızım Bayan Miluhna'yı ona tören ile vermeye sözleştik.

Törenin ardından ona çeyiz ve çeyiz parası vaad ettik. Ben Zahno oğlu Yakup ve eşim Simon kızı Nastuhna önce Tanrının izni sonra yaradılış gereği Tanrı'nın da merhametiyle veriyoruz.

Bir altın zincir 50 yüzlü kısl flor ediyor.

bir çift altın bilezik 30 yüzöl kızı flor, bir altın yaldızlı gümüş kemer 2 hrivna, bir gümüş Bernard paralı kemer 1 ½ hriva, bir inci ve parayla süslenmiş kadın için başlık (bir altın işlemeli kadın için başlık, üç ipek kadın için başlık, bir atlastan yazlık kadın elbisesi, bir kadife külrengi yazlık kadın elbisesi (bir yezdi kumaştan geniş yazlık kadın elbisesi, iki şehir moherinden yazlık kadın elbisesi, (bir pamuklu kumaştan uzun manto samur karnı kürküyle dikilmiş, (bir samurlu, al kırmızı, saten kaftan, bir ermin kürklü al kırmızı saten etek, bir yezdi kumaştan geniş yorgan, (bir dekoratif halı, 5 kızıl florluk nişan yüzüğü, en güzelinden döşek ve döşek çarşafı. Tanrı'nın rızası ve hayır duasıyla damada hemen 1000 florlu çeyiz parası. Ayrıca düğünü yapacağım. Ben Zahno oğlu Yakup.

6 Şubat 1635'te

Erecpohan Bay Yakub Zahnoviç'in damadı, Rahmetli Sefer'in oğlu Bay Lukaş bizzat ihtiyar heyetinin huzuruna çıkıp (sözleşmeyi) imzaladı.

3a

O, Rahmetli kaynatası Bay Zahno'nun torunları olan kendi kayınbiraderleri Pn. Gresko ve Şimko'yu evlilik sözleşmesine göre her hususta memnun etti.

Annesinin taşınır mallarından ve gayrimenkullerinden, babasının payından hepsinden payını M.S. 1630'da olan bu sözleşmede karısı Pani Miluhna vasisi Bay Yuhno aracılığıyla ve kendisi imzalıyorlar.

Sefer oğlu Bay Lukaş, tüm torunları ve buna ek olarak yukarda adı yazılan kayınbiraderleri Gresko ve Şimko'yu derhal orada ebediyen imzaladı. Öyle ki Kamenecli Bay Şimko, Bay Lukaş'a aktarmıştı. Bay Lukaş kendi sözleşmesini beyan etti. Yukarıda adı geçen kayın biraderlerinden memnun oldu. Kendine hiçbir konuda danışmadan...Taraflar, kethüda ağalarından Bay Lukaş'ın beyanının kayıt defterine kabul edilmesini istediler, mahkeme de bunu istekleri üzerine yaptı.

3b

M.S. 1631

Lvov şehri Kıpçaklarının, Nemiç Takvimine göre 18 Ocak 1632'de Lvov'da, dinî mahkemede meydana geldi.

M.S. 1631

Bu tarihte, kethüdalık makamlarında toplanıp bu konu üzerine uzlaştılar. Çünkü Efendi Başpiskopos Nigol, Aziz Eçmizadzin'in şimdiki patriği Aziz Movses Gatağigos'un tahtının itaatinden geri adım atmış. O, küstahça (kendi başına) karar verip kendi itaatiyle ters düşüp kilisenin tüm sırrını aşıkâr edip; kutsal giyimini, gümüş haçlarını ve kutsal kadehlerini Roma'nın başkentindeki Urbanus Papasına yazılı bir kanunla verdi.

Bunları kilise erecpohanlarından almıştır ve yanına alıp götüremez. Onu, Kayseri Piskoposu Kirkor ekuminik adına şüphe duymadan yüce krallığın başına geçirmiştir. Din işlerine karışılmaması için onu vazifelendirdi. Ancak onun Tanrı'ya ve insanlara karşı çirkin, haddini aşan davranışları artmaktadır. Şikayetlerin hangi hususta olduğunu geniş bir şekilde açıklıyorlar. Saygıdeğer Beyimizin haşmetli kralın makamında anlaşılmaya varmak istiyoruz. Adı geçen Efendi Yakub oğlu Nigol Torosovic için danışmanlardan gelen hukukî şikayet dilekçeleri var. Ağalar dilekçelerin gereğini yapmak için aralarında mutabakata varırlarsa bu husus açıklanacak ve yazılı hale getirilecek.

Önce Baron Erecpohan Zahno oğlu Yakup kendi açıklamasını şöyle yaptı:

Vazifem gereği ettiğim yemini unutmayıp usule uygun olarak dinî ve laik kanunlarımızın bekçisi olup böylece patriklerimizden hatta onların maiyetlerinden, padişahların aziz hatıralarından, bizim sevgili beylerimizden fayda görmüş küstah konsey üyeleri başrahibin ısrarı üzerine şehir kilisenin kapısını ve kilidini (yazdırıp) açtılar ve onu başrahibin eline verdiler.

Ben, başrahibin yaptığı uygunsuz hareketlerden dolayı ne yüce Tanrı'ya ne vicdanıma ve ne de halka karşı suçlu olmayacağım.

Konsey için ve başpiskopos için öne sürülen resmî dilekçeleri kabul ediyorum.

4a

1631

Majesteleri kralın kapısında, soylu saygıdeğer habercilerinden tüm kanunlarını bizim habercilerimize ve bize Tanrı'nın zarif şefaatinde anlaşıma ve kanun yoluyla tasdik etmeyi ve tahammül etmeyi belirler.

Bay Şimko Avedikoviç, Zahno oğlu Bay Haçko, Kirkoğa oğlu Bay Petre, Bay Yakub İvaşkovıç, Tuman oğlu Bay Haçko, Bay Avedik Bernatoviç ve Holub oğlu Bay Daniyel.

Yukarıda adı geçen ağaların hepsi oybirliğiyle kararı kabul ettiler. Esas oy Zahno oğlu Bay Yakub Erecpohanın.

Lvov şehri Kıpçaklarının Leh takvimine göre 21 Ocakta, Lvov Dinî Mahkemesi'nde meydana geldi. M.S. 1631

Bu tarihte tüm halk ve kethüdalık oybirliğiyle Efendi Nigol Akbaş'a karşı majesteleri Zadvorem Kralına "kırk vergi" vermek üzere bu işe karar verdiler.

Bu kişiler bu iş için önce ödünç verdiler. İndirim olmazsa daha fazla alacak. Eğer bir kişi kendi isteğiyle vermezse o kişiler hem vergi hem ödünç verecekler. Üstelik bu kişiler bu faaliyete katılırlarsa kamu adına garanti edip yaptırımı hızlandıracaklar. 1000 flor miktarındaki parayı teslim etmek için o vakit majesteleri kralın kapısına gelecekler. Bize kutsal kiliselerde verilecek tüm gizli yetkileri almak için elçilerimiz saygın bir ziyaret yapacaklar. Buna karşılık bahsedilen vergiyi toplamaya söz versinler. Ağalardan Bay Petre'yi ve Bay Danko'yu; halktan Efendi Lukaş oğlu Bay Gresko'yu ve Yakub Stefanoviç'in oğlu Bay İvaşko'yu atadılar.

Buradan başlayıp yazılan 3. Kaspar Kostoviç'in karısının vasiyetinin envateri 1 Mayıs 1631'ine hem de 9'una.

Bay Haçko Serepkoviç'i 21 Ocak 1631'de onaylıyorlar.

Bu tarihte dinî mahkeme huzuruna çıkıp Lvov şehrindeki hatta banliyölerdeki darülacezelerin ve kiliselerin yöneticileri hatta sakinleri özgürce ve kat'i olarak beyan ettiler.

4b

1631

Kwndilerine Bay İvaşko Torosoviç'in karısı rahmetli Bayan Kasko'nun vasiyetinden tutarı 500 flor eden bir miras kaldı. Majesteleri kralın sekreteri Miklaş oğlu Bay Haçko Serepkoviç'ten hatta Bay İvaşko Torosoviç'in karısı rahmetli Bayan Kasko'nun mirasçısından bu şekilde mutabık oldu.

500 florun hepsini Bay Toros Torosoviç kendi üzerine aldı. Bunun üzerine adı geçen müfettişler ödemesini sağladılar. Bahsedilen şeyden Bay Haçko Serepkoviç'in sekreterini ve onun torunlarını ebediyen imzalayıp azat ettiler. Resmî belgenin usûlüne göre en uygun şekilde onun makbuzunu Sekreter Bay Holdos dinî mahkemeden istedi. Dinî mahkemenin tutanaklarına yazılmış ve kayda geçmiş olan şeyi kazandı. Bağış karşılığında meşrulaştırdı.

Petre oğlu Bay Haçko Gluşkoviç'i onaylıyorlar.

Bu tarihte bizzat Lvov şehri Kıpçaklarının dinî mahkemesinin huzuruna çıkıp Holub oğlu Şanlı Bay Daniyel Davıdoviç ve Yakub oğlu Bay Toros Torosoviç kimsenin baskısı altında kalmadan ve kat'i olarak o borcu beyan ettiler. Petre oğlu Bay Haçko Gluşkoviç kaynataları Nurbeg oğlu Bay Marko Matiaşoviç'e borçlu kalmıştı. Rahmetli Marko bunu kendi kayıtlarındaki vasiyetnameyle dinî mahkemeye sunarak yetkiyi kendilerine bırakıyor. Petre oğlu Bay Haçko Gluşkoviç'ten tüm borçta, gerçek ve geçerli her şeyde hak sahibi ve alacaklı oldu. Bu yüzden kendinin ve onun torunları için ve kendi karılarının adıyla ebediyen resmi belgenin şekline göre en mükemmel şekilde onaylıyorlar. Dinî mahkemenin kayıtlarına alacak makbuz beyanı kabul edildi ve kayıt altına alınmasını istedi. İlanen Bay Haçko dinî mahkemeden bunu kazandı ve bir bağış mukabilinde meşrulaştırdı.

5a

M.S. 1632

Lvov şehri Kıpçaklarının Leh Takvimine göre M.S. 13 Ocak 1632'de Lvov Dinî Mahkemesinde meydana geldi.

Evlilik Sözleşmesi:

12 Ocak 1628'de Rahmetli Avedik Zahnoviç'in kızı Bayan Manuşak'ın ve Nakışçı Asvadur'un oğlu Bay Yan'ın evlilik sözleşmesi.

Başrahip ve dinî mahkeme heyetinin huzuruna bizzat çıkıp bir yanda Avedik oğlu Bay Haçko Zahnoviç ve emrindekiler, diğer yanda Asvadur oğlu Bay Yan ve arkadaşları şöyle söylediler: Tanrının yüce mahkemesinin huzuruna gelişimizin sebebi budur: Kardeşimiz Bayan Manuşak'ı dinî mahkememizin izni olursa resmî evlilik akdiyle vermek üzere Bay Yan ile anlaştık. Kardeşimizin peşinden çeyiz göndereceğimize söz verdik. Bu sözleşme senedi üzerine yazıp maiyetinize veriyoruz.

Bu sebeple sözleşmenin okunmasını istiyoruz. Dinî mahkeme, talepleri üzerine evlilik sözleşmesinin okunmasına müsaade ettiler. Bu şekilde aşağıda açıklanacaktı.

Ben Rahmetli Avedik oğlu Haçko Zahnoviç yüce Tanrı'nın izniyle kardeşimi ve sonra Tanrı'nın hayır duasıyla onun için hazırlanmış çeyizi veriyorum. Öncelikle şöyledir.

1 kırmızı yezdi kumaştan giysi, 1 ankara moherinden giysi, 1 tosy moherinden giysi
1 kürkle kaplanmış yezdi kumaştan uzun devrik yakalı ceket, 1 dizi inci, 1 nişan yüzüğü
1 peluş yorgan, en iyisinden yatak ve nevresim ve 1 somtası(yarım kilo) ağırlığında
gümüş kemer. Tanrının şefaatiyle 200 flor gümüş parayı da düğününde çeyiz olarak
götüreceğim.

Yapılacak her şeyi kendim can u gönülden yaptım.

Bu evlilik sözleşmesi belgesi okunduktan sonra Bay Haçko mahkemeden damada sorulmasını istedi. Dinî mahkeme damat Bay Yan'a ve onun karısı Manyuşak'a sorar: Bu belgeye yazılan her hususta anlaştınız mı?

Dinî mahkemenin sorduğu bu soru üzerine şöyle deyip cevap verdiler: Anne ve babamın taşınır ve taşınmaz mallarından (gelen) paylarımdan bize ve torunlarımıza (düşecek) herşeyde Bay Haçko'yla anlaştık. Bay Haçko'nun isteği üzerine ebediyyen imzalıyoruz.

Damadın ve karısının beyan evrakını dinî mahkemenin kayıtlarına yazılı olarak kabul edilen şekilde, giriş ücretiyle meşrulaştırdılar.

5b

1632

Lvov şehri Kıpçaklarının, Leh Takvimine göre M.S. 17 Şubat 1632'de Lvov Dinî Mahkemesinde meydana geldi.

Vasiyet:

Bu tarihte, Lvov Kıpçaklarının mahkeme jürisinden saygıdeğerler Bay Şimko, Erecpohan oğlu Baron Avedik ve Kirkoşa oğlu Bay Petre, rahmetli Nurican'ın oğlu Bay Sefer'in kapalı vasiyetini getirip bizzat dinî mahkemenin huzuruna çıkmış. Çünkü kendileri varlığında üç oğlunun yani Bay Kriştof, Bay İvaşko ve Bay Toros'un âdil dağıtımını yaptılar. 27 Ekim 1631'de Nurican oğlu rahmetli Bay Sefer, Der Ovanes'i ve

biz iki ağayı huzuruna çağırıp eğer sağlığına kavuşursa kendisine geri vereceğimiz, eğer Allah'ın emri gelir de bu dünyadan göçerse dinî mahkememize verip kayıt defterine kaydettireceğimiz şartıyla alıp korumak üzere bu mühürlü vasiyeti bize verdi. Son isteğine göre oğullarının ilgilenmelerini rica etti. O sırada iki oğlu Bay Kriştov ve Bay Toros orada mevcuttular. Ayrıca avukat ve vasi Bay Doktor Bernatoviç'i de çağırdı. Onlar, rahmetli Bay Sefer'in isteğine göre vasiyetini dinî mahkemeye teslim ettiler. Nurican oğlu rahmetli Bay Sefer'in yukarıda adı geçen üç oğlu dinî mahkemeden babalarının vasiyetinin açılarak ve ilan edilmesini istediler. Ne hak ettikleri kelimesi kelimesine anlatıyor.

Nurican oğlu Sefer'in vasiyetinin açıklaması :

Ben Nurican oğlu Sefer yüce Tanrı'nın takdiriyle ten hastalığına tutulup (hastalanıp) her hasta gibi artık ölümü bekliyorum. Güçten düşmeden henüz sağlıklıyken sevgili oğullarım arasında böyle bir düzenleme yapıyorum.

6a

1632

Esas ve kat'i kalacak tüm hususlarda oğullarımı babalık duamın altında bağliyorum(birleştiriyorum). Ölümümünden sonra kendilerine evvela yüce Tanrı'nın inayetini ve babalık duamı bırakıyorum. Tüm muratlarınızın gerçekleşmesi, sağlığını yerinde olması ve sizi koruması için onun ilahî merhametine yalvarırım(duacıyım). Aslında bunu da size hatırlatıyor ve sizden istiyorum ki eğer birlikte sevgi ve saygıyla, dirlik ve düzen içinde yaşarsanız Tanrı sizi koruyacaktır. Yüce Tanrı sizi hayatta kıldığı sürece benim varlığımı da unutmayacaksınız. Benim son isteğim de budur, dedi.

Önce taşınmaz mallarım hususunda Toros oğlumu atıyorum. Benim oturduğum en aşağıdaki büyük odayı döşemesi(eşyaları) ve tüm süslemesiyle, yine odaya karşı duran büyük dükkanın tümü, ona doğru olan tüm yan odayı mutfak ile öylece alacak ve serbestçe kullanacak. Böylece yukarıdaki dükkanlara ve depolara buna ek olarak büyük dükkanın altındaki ona ait bodrumu ve bütün ahır kilerin yarısını yukardaki büyük oda üzerindeki ...i ve duvarı içindeki banyo yanındaki dolap. Tamamlanmıştır.

Ortanca oğlum İvaşko'ya, Bay Avedik Kulha'nın yan tarafında, kilisenin karşısındaki küçük odacığı kileri ve deposuyla ile veriyorum. Ayrıca üç payını kayınbiraderim Haçko'dan, Bayan Verteresova'dan ve Bay Aksentin hatunundan satın aldığım bu paylarda henüz bir bölme(ayırma) yoktur. Onun için oğullarım benim

ölümünden sonra birlikte çalışıp giderlerden ortak sorumlu olacaklar. Bölünecek üç payda evin oturma odası ile dükkanın yanındaki büyük depo ve deponun altındaki yarım(küçük) bodrum ve yukarıdaki mutfak vardır.

Bununla birlikte büyük odanın altındaki aşağıdaki küçük bodruma da hepsi geçebilecek. Büyük bodrum tarafında en yukardaki koridorda büyük odaya karşı (olan) merdivenlerin altındaki üstteki bir dolap İvaşko'ya, alttaki Krisko'ya hatta(ayrıca) yukardaki büyük koridordaki bir dolap İvaşko'ya, taş duvar içindeki(gömme) bir dolap da Krisko'ya. Ancak İvaşko oğluma şunu şart koşuyorum, o üç payını satmak, rehin vermek hususunda özgür olmayacak. Başkası daha çok kira verse de ne olur kardeşlerinden başkasına kiraya verme. Bölündükten sonra dahi ne satmak ne rehin vermek olmaz. Yukarıki büyük odayı ambarı ile Rus Kostanti'nin evine karşı olan bu odanın üzerinde yarım

6b

1632

kileri ... ve ambarın üzerinde yağ deposu, büyük odanın önündeki koridorda olan yarım mutfak (mutfakın yarısını) ve aşağıdaki odanın altındaki büyük bodrumu küçük oğlum Kriş'e ayırıyorum. Bu evi üç oğlumun ortak kullanımına bırakıyorum.

Kotlin Havzasının kaplıca suyunu dükkanın altından transfer etmek suretiyle ona sahip olduklarında şehir askerleriyle ortak kullanacaklar veya başka düzenlemelerle birlikte bahçelerden öteye geçirerek götürmek zorunda kalırlar.

Benim isteğim şöyledir: Krakov Banliyösündeki Şiroki denilen sokaktaki 1000 flor değerindeki büyük bahçeyi bırakıyorum. Bu bahçenin yarısını Toros oğluma diğer yarısını da Krisko'ya bu şekilde veriyorum. İvaşko oğluma kazancın100'er florunu vermeye zorunlu olacaklar. Böylece 200 flor vermek zorunda kalırlar. Zamanı gelen tüm borçlarımın belgelerini elden aldıklarında ve borçlarımı ödeyip kefaletlerini kurtarıp kalanını da paylaşacaklar. Ayrıca bunu da garanti ediyorum. Eğer Kriş oğlum kendi yarım bahçesini satmaya, ipotek etmeye, kiraya vermeye kalkışırsa yukarıda bahsettiğim değere mukabil 500 flora Toros kardeşinden başkasına satmaya izni olmayacak. Ayrıca Toros oğlum da satmak istese bu bahçeyi Krisko'dan başkasına satamayacak. Kazandıklarını birleştirip eşit şekilde kullanacaklar, yoksa askerler ve cellatların adaletine başvurmak zorunda kalırlar. Halicki banliyösündeki Tımricki

sokaktaki diğer bahçeyi İvaşko oğluma veriyorum. Tüm kardeşlerine büyük bahçenin gelirinden 200 flor vermeye zorunludur.

Taşınır malların zamanı ve miktarı yukarıda bahsedilmiştir. Kalayı ve bakırı oğullarım arasında öylece pay ettim.

Giysileri, hem yeni hem eski yatağı ve nevresimi Krisko oğluma miras bırakıyorum.

Bir kürklü pelerinden başka altın paralı küçük tokalı kürklü kuniyi İvaşko oğluma veriyorum.

Bunu da size belgeliyorum ki Gregoryan takvimine göre 1048 de kaynatam Nurbek ve Bay Murad Keremoviç bana borçlu kaldı. Arta kalan paranın toplamından benim defterimde bahsedilmişti. Böylece Hayca (Gregoryan) takvime göre 1048 de tazminatı toplam 1100 levko para olmuştu. Bu toplam (paranın) yarısı olan 550 levkoyu rahmetli Murad'ın torunlarına başışlıyorum. Diğer yarısı olan 550 levkoyu benim torunlarım rahmetli kaynatam Bay Nurbek'in oğullarından isteyecekler.

7a

1632

Yine Gregoryan takvimine göre 1050'de tüm hesaplardan sonra şöyle gördüm kaynatam bana 2024,25 flor borçlu kaldı.

Böylece defterimde duruyor.

Yine 3 Temmuz Cumartesi Gregoryan takvimine göre 1051'de rahmetli kaynatamın borcunu Teodor Rum'dan satın aldım.

Kendisine 1750 flor nakit para ile birlikte makbuz(belge) verdim. O da bana kendi kanununca belge doldurdu.

Yine Gregoryan takvimine göre 1052'de Donavak oğlu Bay Bohdan'dan kaynatamın kayıtlı borcunu satın aldım. Kendisine 1533,10 flor verdim. Bay Bohdan onun borcundan kurtulma kararını benim üzerime yaptı.

Yine Gregoryan takvimine göre 1054'te Bayan Varteresova'dan, Gregoryan takvimine göre 1060'ta Bayan Aksentova'dan, 1061'de kaynıbiraderim Bay Haçko'dan yani kaynatamın evlatlarından paylarını aldım. Böylece analarından sonra kendilerine düşenlerin toplamı 768 flor ediyor.

Kaynıbiraderim Bay Haçko'dan mirasını 160 flora aldım.

Yine yukarıda bahsedilen kişilerden satın aldığım üç paydan ortak ve farklı masrafları ve evden kalan 1195 floru mahkemeye ödedim.

Parça parça hepsinin toplamı 5036,10 flor eder.

Yine eski bir borç senesinde Bay Domajirskiler bana 200 flor borçludur. Onu Lvov fuarında ... gelince ödeyecekler. Yine onlar 1632 Noelinde 150 flor ödemeye makbuza göre borçludurlar.

Yine Kamenets şehirlisi Kurilonun damadı Mıgırđıç oğlu Ohan, devlete göre henüz geçen yılda 314 floru ona ödeyecekti.

Yine Rum dokumacı Stamat meşru kayıda göre 200 flor borçludur. Üç taksitte ödeme olacağını kaydedecek. 26 Eylül'den başlayıp her hafta 2'şer çift vererek, ipekli çift duvak verecek.

Yine ilk taksit 40 floru 1632 bayramda verse, ikinci taksit 40 floru 1633 bayramda verse Zamgoç Holup oğlu İvaşko'nun da devletin hesabıyla 80 florluk 2 taksidi kaldı.

Yine Lublin şehirlisi Amir Ağa 1632'de Lvov fuarında 208 flor ödemeye borçludur.

7b

1632

Yine Zamostsalı Topal oğlu Kaspar devletin hesabıyla 1632'de Lvov fuarında 100 f. ödemeye borçludur.

Dokumacı Aslan oğlu Zadik senede göre 54 f. borçludur. O, bu borç için dantelinin çiftini 2şer f. dan hesaplayıp 27 çift dantel verecek. Eğer vermezse makbuza göre 1632 Lvov fuarında 54 flor nakit para vermek zorunda kalır.

Yine şehir beyliğinde 213 tane dantelim vardır. Onlardan beyliklere 10 f. vermek gerek. Ben de kime ne borçluyum veya kimde ne rehinlerim var, şöyledir:

Önce Ekim ayının ilk gününde Eski Ukrayna Papazından bir düzine gümüş kaşık, altın yaldızlı ve siyah beyaz gümüş kaseyi rehin koyarak 100 f. aldım. Kendisine 100 flordan haftada 16şar flor vereceğim. Eskiden yanında olduğum bu papazda 6 ortum kalmıştır. Yine aynı papazdan Ekim ayının 16'sında 100 flor para aldım. Yanına hrivna değerinde altın yaldızlı iki gümüş kase koydum. Bu 2 kase Toros oğlumundur. Haftada 100den 16'şar vereceğim.

Sansar kürküyle dikilmiş bir kürklü elbise ile yezdi kumaşla dikilmiş bir kürklü elbise ve zarif kumaştan bir yakasız erkek montunu rehin koydum ve 18 Nisan Salı günü Yahudi'den 216 flor aldım. Yine İvaşko'nun 16 kızıl(altın) florluk değerindeki altınlı incilerini mühürleyip Nisan'ın 16'sında bu Yahudinin yanına bıraktım.

Yine İvaşko oğlumun karısının incilerini bu rehinin yanına koydum, bu Yahudiden 40 flor aldım. Onları mühürleyip veriyorum ve 22 Nisan Pazartesi günü bu parayı alıyorum.

Yine bu Yahudiden Mayıs'ın 4 ünde Çarşamba günü 40 flor aldım. İvaşko oğlumun altın yaldızlı gümüş kemerini rehin verdim. Kendisine haftada 8 er flor vereceğim.

Her düzinesi 6 şar hrivna değerinde 2 düzine gümüş kaşık rehin koydum damadım Efendi Ovanes'ten 140 flor aldım.

Agopşa oğlu pan Sahak'ka 182 flor borçluydum. Bahsedilen (bu) borç üzerine kendisine önce 50 flor verdim. Avedik'in kayınbiraderinden yetki aldı ki o bana 17,15 f. borçluydu. Bu 67 f. toplam dolardan başka Bay Sahak'ta benim 4 halım var. Böylece benden parça parça 100 f. daha kabul etti. Toplam 167,15 flor eder. 14,15 flor artan bakiye benden de Bay Sahak'a gelir.

8a

1632

Ne zamandan beri kayınbiraderim Gresko borçludur. Eskiden ona 3 arşın mor faylendiş, 3 kızıl yüzlü flor daha verdim. Derilere 6 flor, daha nakit para 4 flor, daha yine akçe verdim. 2 flor. Daha da kendisine ödünç verdim 60 flor, bununlaTabakçı ustası Hingig ile ortaklık yapmıştı. 75 sarı sahtiyyanı kendi payına aldı ve tartışıp bu ortaklıktan ayrıldı. Her bir sahtiyyanı 48'er flora sattı. Daha ayrıntılı şekli benim defterimde Toros oğlumun eliyle ve benim imzama yazılmıştır. Ayrıca bildiriyorum ki Toros oğlum kendi sermayesini aldı ve onun bende sermayesi kalmadı.

Üç oğlumun da bilgisi ve rızası üzerine bu dediğim vasiyeti yaptım. Bunun üzerine üçü de özgürce serbest kalıp üçü de bağlandılar. Kendi elleriyle kendilerine ait mühürlerini bastılar. Doktor Zadik Bernatoviç'i vasiyetin yürütücüsü (avukatım) olarak tayin ettiğimi oğullarıma burada bildiriyorum. Bunu ona kendi elimle verdim. Envantere göre bu vasiyette var olduğu yazan kayıt makbuzları, senetler ve belgeler onun elinde

olacak. Allahın izniyle borçlulardan borcu alma zamanı geldiğinde işte o zaman Bay Doktor, Toros oğlumun eline kayıt makbuzunu hatta senedi ve belgeleri verecek. Nasıl bir borç olursa (olsun), O(Toros), borcu borçludan toplayıp yine parasını Bay Doktorun eline verecek. O paralarla rehinler çözülecek ve borçlar ödenecek. Ayrıca bir mal satılırsa da onun parası da tek bir yere(aynı yere) gelecek.

Eğer Tanrının izniyle borçlulardan para tahsil edildiğinde ve rehinler satın alındığında rehinlerden kalan gümüş ve giyimlerini ayırıp geriye kalanı pan Doktor üç oğlumun hepsine pay edecek.

Kriško oğluma bay Doktoru ve büyük oğlum Toros'u üç yıllığına vasi atıyorum. O(Kriško) onlara itaat edecek ve tüm işlerinde onların onayıyla hareket edecek. Kendisine benden sonra bir şey düşerse hepsini onların eline verecek.

Bu vasiyetin daha güvenilir olması için kendi elimle katıldım ve kendi mührümü bastım ve yürütücü (avukat) olarak Bay Doktoru tayin ettim. O da katılacak ve mührünü basacak. Leh hesabına göre 26 Eylül 1631'de Lvov'da evimde vuku buldu.

Bu arada Bay Vileinoxi'ya 150 flor borçluyum yukarıda anmayı unutmuştum.

8b

1632

Oğullarım bunu ödemeye yükümlüdür.

Ben Nurican oğlu Sefer elimde kişisel mühürüm

Ben Baron Sefer oğlu Toros yukarıda yazılan her şeye kendi irademle ruhsat veriyorum, mahkeme önünde kabul ediyorum.

Ben Baron Sefer oğlu İvaško yukarıda yazılan her şeye kendi irademle ruhsat veriyorum, mahkeme önünde kabul ediyorum.

Ben Baron Sefer oğlu Hačko yukarıda yazılan her şeye kendi irademle ruhsat veriyorum, mahkeme önünde kabul ediyorum.

Ben İlahî Din Doktoru Zadik Toros Bernatoviç bizzat kendi irademle hem tanık hem de vasiyetin yürütücüsüyüm.

Bay Sefer'in oğulları bu vasiyet ilanen okunduktan sonra dinî mahkemenin kayıtlarına hak ettiklerinin yazılmasını istediler ve bir bağış mukabilinde meşrulaştırdılar.

Lvov şehri Kıpçaklarının, Leh Takvimine göre M.S. 19 Şubat 1632'de Lvov Dinî Mahkemesinde meydana geldi.

Evlilik Sözleşmesi:

Bu tarihte bir yanda Lvovlu saygıdeğer Holub oğlu Bay Yan Yaşkoviç kendi arkadaşlarıyla diğer yanda Avedik Domajirski oğlu Haçko karısı Bayan Barbarayla ve kendi arkadaşlarıyla Lvov şehri Kıpçaklarının dinî mahkemesinin huzuruna bizzat çıkmış.

Bay Yan ilanen şöyle dedi: Bay Haçko Domajirskiyle anlaştık. Dinî mahkememizin yönetiminin rızasıyla kendi kardeşim Barbara'yı onunla resmî olarak nikahlamaya söz verdim. Buna ilaveten kendi âdetimize göre ona çeyiz olarak doğrudan rahmetli babamdan ve hatta anamdan miras düştü. Taşınır ve taşınmaz mallardan ona her ne miras kaldıysa onu da bu sözleşme üzerine yazıp vermeye söz verdim ve dostlar aracılığıyla sundum. Holub oğlu Bay Yan Yaşkoviç dinî mahkeme buna izin verdiğinde okunmasını talep etti. Dinî mahkeme buna izin verdi. İşte bu kelimesi kelimesine böylece aşağıda bildiriliyor.

Avedik oğlu Haçko Domajirski'nin ve Holub kızı Barbara Yaşkoviç'in Evlilik Sözleşmesi

9a

1632

Evvela yüce kralın şefaatiyle ve rızasıyla masraflardan kardeşimiz Baska'nın payına düşen 250 floru nakit olarak çıkarıp verdik. Sabit ihtiyaçları için ileride kullanacağı 5007 flor nakit para verdik. Ayrıca taşınmaz mülklerden 1000 flor nakit para verdik.

47 kıvıflor flor ederinde bağı(halkalı) bir zincir daha 10 kıvıflorluk Portekiz daha 19 kıvıflorluk bir çift bilezik, 38 lot ederinde ak kemi ve altınli kemi kullanılmış 3 gümüş kemer, 1 yazlık elbise ayakkabısı kadife, bir zarif parlak yazlık elbise. Buna ek olarak Bay Holub'un hatunu Bayan Hanuhna pamukludan dikilmiş manto, ilaveten 300 flor değerinde yezdi kumaştan çift (kişilik) yorgan ve kilimi Bay Yan verdi

Bu evlilik sözleşmesi metni okunduktan sonra Bay Yan dinî mahkemeden damat Bay Haçko Domaki'den ve karısı bayan Barbara'dan bu sözleşmeye göre her konuda mutabık olup olmadıklarının açıkça sorulmasını istedi. Dinî mahkemenin bu sorusu üzerine Bay Haçko'nun karısı bayan Barbara vasisi olarak adı geçen Petre oğlu Bay Haçko Gluşkoviç aracılığıyla bu gurur verici işe memnun oldular. Bunun üzerine kendilerine sözleşmede sunulan hususların tüm hepsini taşınır ve taşınmaz mallardan ibaret mirastan ve parasal haklarından aldılar. Öyle ki bu(hak) kendilerine Bay Holub'un karısı Bayan Hanuhna'nın annesinin ölümünden sonra rahmetli Yasko'nun oğlu Holub'tan kalmıştı. Kendilerine düşeceği ve geleceği beyan edilerek vuku bulurdu. Anneleri Bayan Hanuhna'yı tüm evlatları onayladılar. Evlilik sözleşmesiyle veya miras ile üstlerine düşen, anne ve babasından kanunla gelen tüm mirastan açıklayıp ebediyen sahip oldular. Öte yandan huzurla kendilerine ve kendi torunlarına emanet ediyorlar. Holub oğlu bay Yan Yaşkoviç halihazırda bahsedilen mirasına uygun olarak kendi miraslarına sadık kalınmasını istedi. Damadının ve onun eşinin bu beyanını dinî mahkememizin kayıtlarında kabul edilen ve yazılı olan her şeyi kazandı. Bağış ile de meşrulaştırdı.

Lvov şehri Kıpçaklarının Leh takvimine göre Lvov'da, 1632'de dinî mahkemede meydana geldi.

9b

1632

Bu tarihte bir yanda Norses oğlu Bay vartik diğer yanda Holub oğlu şanlı Bay Yan Yaşkoviç Lvov şehri Kıpçaklarının dinî mahkemesi önüne bizzat çıkıp bu ilanen Bay Yan Holuboviç şöyle söyledi: Öyle ki vasisi olan ben ve arkadaşlarım birlikte Bay Vartik Norsesoviç ile anlaştık. Majestelerinin dinî mahkemesinin izniyle resmî evlilik yeminiyle ona kendi kardeşimin kızı olan Der Mikayel oğlu rahmetli Bay Şimko Turafacki'nin kızını Bayan Zuzanna'yı (vermeye) söz verdim. Buna ek olarak şimdiki adetimize göre kendisine rahmetli anasından ve babasından ve de Mikoğka kardeşinden sonra düşecek olan beklenen mirası da çeyiz olarak sözleşme üzerine yazıp dostlar aracılığıyla kendisine sundum. Dinî mahkeme tarafından okunacak bu sözleşmenin kabulüne dinî mahkeme izin verdi. Aşağıda kelimesi kelimesine açıklanıyor:

Norses oğlu Bay Vartik'in ve der Mikayel oğlu rahmetli Bay Şimko'nun kızı bayan Zuzanna'nın evlilik sözleşmesinin açıklaması:

Uzun zaman önce rahmetli olmuş Mikayel oğlu Bay Şimko'nun ve onun karısı Bayan Haka'nın, damadları Lvov şehirlisi Baron Norses oğlu Bay Vartik'e verilen evlilik sözleşmesi budur. M.S. 15 Şubat 1625 Tanrının Adıyla

Bay Vartik'e ve onun karısı Zuzanna'ya bugüne dek rahmetli kaynatası ve kaynanasından ve onların rahmetli oğlu Mihalko'dan taşınır, taşınmaz ve nakit paradan ne kadar mal kaldığını vasilerden ve avukatlardan birkaçı yani Lukaş oğlu Gresko ve Holub oğlu Bay Yan gösterdiler. Böylece Vartik'e ve onun karısı Bayan Zuzanna'ya gelecek dördüncü pay budur:

Nakit toplam 8002,15 flor para, ilaveten altın ve gümüş, kadın ve erkek için iki türlü giysi, bakır züccaciye ekipmanı şöyledir:

Elmas plakalı 150 florluk bir yüzük, taşlı altın yüzük 25 flor, bir çift mühürlü bilezik 71gr., 316 kıvılcık flor ve parlak gümüş kemer 25,11 flor ve gümüş halat kemer 28,15 flor ve küçük gümüş kemer 10,15 flor ve gümüş çorap 26 flor ve gümüş telden yapılmış kapak 20 flor ve gümüş sürahi 13:15 flor ve gümüş tokalar 5 flor ve gümüş kemer tokası 2 flor ve yeni samur kürklü pamuklu ceket 180 flor

10a

1632

ve kırmızı kadife elbise 40 flor ve samurlu fitilli kadife palto 80 flor ve kırmızı yezdi kumaştan uzun kollu elbise 10 flor ve sansarlı yeşil yeni pelerin 180 flor ve lacivert Londra bezi pelerin 24,2 flor ve misket tüfeği 30 flor ve kıpkırmızı hafif süvari eyeri 15 flor ve Türk işi Frenk kılıcı 15 flor ve cam tas 3 flor ve güğüm 5 flor, daha bir küçük şişe 2 flor ve işlemeli çocuk oyuncağı 3 flor ve çocuk oyuncağı 2 flor ve selvi ağacından içi oyulmuş sandık 50 flor.

Bakırdan ve başka ekipmanlardan onlara pay olarak 86,27 flor geldi. Bu parçanın toplamı 1347, 29 flor eder. Daha 2 yer; bir çiftlik ve Şimko Kevor'un rehini ahşap dükkan bu taşınmaz malları dört paya bölecek.

Efendi Lukaş oğlu Gresko bizzat kendi elimle.

Holub oğlu Yaşko bizzat kendi elimle.

Okunduktan sonra bu evlilik sözleşmesi evrakı Rahmetli Bay Şimko Tarafacki'nin vasisi Holub oğlu Bay Yan Yaşkoviç dinî mahkemeden damat Aziz Bay Vartik Norsesoviç'ten bu yazılı sözleşmeye göre her şeye razı oldu mu diye sorulmasını

istedi. Dinî mahkemenin bu sorusu üzerine özgürce ve kat'i olarak bu yazılı sözleşmeye göre her şeyde razı olduğunu beyan etti. Rahmetli Şimko Tarafacki'nin torunlarını, Holubovic Bay Yan Yaşkoviç'in ve Lukaş oğlu Bay Gresko'nun vasisi olduğu ve bundan böyle kendi adıyla karısı bayan Zuzanna'nın taşınır ve taşınmaz tüm malların, anadan ve atadan ve de Mihalko'dan sonra düşecek tüm malların denetimi için ebediyen imzaladılar. O makbuzda herşey, kendisine cevaben Kıpçak mahkemesinden ilan ettiler. Holub oğlu Bay Yan Yaşkoviç Bay Vartik Norsesoviç'in bu beyanını Kıpçak dinî mahkememizin kayıtlarına kabulünü istediler ve davaya dahil olan ve yazılan herşeyi kazandılar. Uygun bir ücret mukabilinde meşrulaştırdılar.

< Rahmetli Kaspar oğlu Stepan'ın ve Bay Yakup kızı Bayan Hoska'nın evlilik sözleşmesi 10 şubat 1625'te yazılıp 26 nisan 1632'de resmi oldu.>

Lvov Şehri Kıpçaklarının Dinî Mahkemesinde Lvov'da Leh Takvimine göre 13 Mart M.S. 1632'de meydana geldi.

10b

1632

Bu tarihte bir yanda şanlı Haçko oğlu Bay Andriy Torosoviç bir yanda Murad oğlu Bay Şimko Keremoviç, Lvov şehri Kıpçaklarının dinî mahkemesinin huzuruna çıktı. Bay Andriy Torosoviç şöyle söyledi. İş bu ki majestelerinin hatta dinî konseyimizin izniyle adı geçen bay Şimko Muradoviç ile akraba oluyorduk. Ona rahmetli dayım Bay Yakub Torosoviç'in kızı bayan Kasko'yu resmî evlilik akdiyle vermeye söz verdik. Hemen âdetimize göre annesinin ve babasının payından, kendisine ait taşınır ve taşınmaz mallardan ne kadar çeyiz ve çeyiz parası vereceğimizi bu evlilik sözleşmesinde beyan ettik. Bay Andriy Torosoviç dinî mahkeme izin verirse bu sözleşmenin okunarak ilanını istedi. Böylece dinî mahkeme sözleşmenin okunmasına izin verdi. Aşağıda kelimesi kelimesine açıklanıyor.

Evlilik Sözleşmesi

Bay Yakub Baron Torosoviç'in kızı Bayan Kahna'nın ve Baron Murad Keremovic'nin oğlu Bay Şimko'nun evlilik sözleşmesinin açıklamasıdır. 15 Mayıs 1615

Önce Tanrı'nın duasıyla Damat Bay Şimko Muradoviç'e Yakup dayımızın kızı Bayan Kasko'nun ardından annesinin ve babasının payından nakit para 1500 floru çeyiz

parası olarak veriyoruz ve zincir 100 kızıl floruluk, iki çift bilezik 100 kızıl floruluk ve küçük taç zinciri 100 kızıl floruluk ve küçük düz zincir 8 kızıl floruluk ve parfümlü zincir 7 kızıl floruluk ve inci dokuma kumaş altın ile, 2 çift inci küpe, 60 tane büyük inci ve altın nişan yüzüğü ve yakut yüzük, 4 gümüş kemer ve gümüş kapaklı torba ve gümüş km, 2 gümüş bardak, 2 saten giysi, 2 şam kadifesinden giysi ve pamuklu kumaştan giysi ve yezdi kumaştan giysi ve zarif kumaştan giysi ve eteği samur kürklü ipek ceket ve ipek samur kürklü uzun devrik yakalı ceket, yelek ve ermin kürkünden ceket, 2 samur kürklü kadife manto ve saten samur kürklü pelerin, manto ve samur kürklü fitilli kadife ve ermin kürklü fitilli şam kadife, keten, pamuklu kumaş ve kunduz kürklü börk ve altın incili baş giyimi, 3 işlemeli baş giyimi, 2 ipekli baş giyimi, 2 el dokuması halı ve saten yorgan, yatak ve en iyisinden nevresim.

Bu sözleşme okunduktan sonra Bay Andriy Torosoviç dinî mahkemeden damat Bay Şimko'ya bu sözleşmeye göre her şeyden memnun olup olmadığını sormasını istedi. Dinî mahkemenin bu sorusu üzerine Bay Şimko beyan etti. Düğünden sonra sözleşmeye göre her şeyde memnun oldu.

11a

1632

Böylece Bay Andriy, Yakub Torosoviç'in torunları gibi ana ve babasının payından, taşınır ve taşınmaz tüm mallardan ebediyen imzaladı. Bay Andriy Torosoviç resmî belgenin beyanını istedi. Dinî mahkemenin kayıtlarında kabul edilen ve yazılmış olan her şeyi hak olarak aldı ve bir bağış mukabilinde meşrulaştırdı.

Lvov Şehri Kıpçaklarının Leh takvimine göre 28 Mayıs M.S. 1632'de Lvov'da Dinî Mahkemede meydana geldi.

Lvov şehrinin Kıpçak Mahkemesinin jüri üyeleri azizler Holub oğlu Bay Daniyel ve Tuman oğlu Bay Haçko bu tarihte bizzat dinî mahkeme huzuruna çıktı. Kendilerindeki 1000 floru ağalara rahmetli İvaşko oğlu Bay Hocu miras bıraktı. 1000 flurun her yıl faizini ağalar(aralarında) paylaşacaklar. Adı geçen Bay Danko'ya ve Bay Haçko'ya iki güvenilir kişiydi. Onlar 1000 floru ellerine alıp (ele geçirip) kâr yaptılar. 1000 florluk miktarın iki yıllık faizi olan 350 floru ağaların ellerine verdiler. Bunların ağaları ve onların torunları da ebediyen meşrulaştırıp serbest bıraktılar. Bu makbuzu dinî kayıtlarımıza kayıt etmek istediler. Onlar yapılan makbuzu iptal ettiler.

Bu tarihte bizzat dinî mahkeme huzuruna çıkıp aziz Bay Şimko Varteresoviç beyan etti. Ağalardan, kendi gölgelerinden bin florun faiz ederini aldı. Rahmetli Bay Hocu kendi ağalarına vasiyetiyle miras bıraktı ki onlar Her yıl 1000 florun faizini paylaşacaklar. 600 floru nakit, 400 floru rehin(ipotek). Bunu kendi malları üzerine garanti sağladı. İşte bu miktarı faizlendirecek.

11b

1632

Yıllık ne kadar kar ederse ağalara toplamını verince ağalar bunun beyanını dinî defterlere kayıt edilmesini istediler. Bir bağış mukabilinde meşrulaştırdılar.

M.S. 2 Haziran 1632 Tanrının Adıyla

Bu tarihte Yakub oğlu Bay Şimko Varteresoviç dinî mahkeme huzuruna bizzat çıkıp duyurdu. Taşınır ve taşınmaz malları için aldığı 1000 floru Rahmetli Bay Hocu miras bıraktı. Bu yolla kar etmeyecekleri için her yıl faizini paylaşacaklar. Bunun 600 flor nakit parasını, 400 florluk rehini verdi. Holub Davidoviç'in oğlu Bay Daniyel verdi. Taşınır ve taşınmaz tüm malları üzerine Bay Daniyel hepsine birden garanti sağladı(garantör oldu). Toplamda 1000 florunu faizlendirecek ve yıllık ne kadar faiz olursa toplamını ağalara avukatı kendisine bir yerde toplayıp kesinlikle vermeye zorunlu olacak. Bunun beyanını ağalar dinî mahkemenin kayıtlarına emanet ettiler. Bir bağış mukabilinde meşrulaştırdılar.

M.S. 14 Ağustos 1632 Tanrının Adıyla

Bugünkü dinî mahkeme rahmetli Bay Yurko Kirkoşoviç'in kızı saygıdeğer Bayan Zofia'nın ısrarı üzerine. Kirkoşa oğlu Bay Petre'yi, Bohdan oğlu Bay Misko'yu ve Bay İvaşko Filipoviç'i rahmetli Kirkor oğlu Bay Kaspar'ın ölümünden sonra kalan evindeki tüm eşyanın kabataslak mal dökümünü yapmaya temsilci olarak gönderdiler.

Envanter maliyetiyle aşağıdaki gibidir.

Başlıca:

17 tane büyük bronz tepsi, 12 tane orta bronz tepsi, 12 derin, sığ farklı kaseler

2 tane küçük tabak, 28 tane farklı sığ ve derin çanaklar, 8 tane granat(lal) taşından büyük içki bardağı, 1 tane litrelik büyük içki bardağı, 1bütün lavabo

12a

1632

1 tane ... büyük içki bardağı ve 10 büyük- küçük kalay tepsi, ... Pirinç, 1 duvar lambası, 1 tane daha küçük lamba, 2 büyük tüplü lamba, 2 küçük tüplü lamba, Türk yapımı çini yemek tabağı, 12 tane büyük tepsi, 9 tane küçük tepsi, 6 tane büyük içki bardağı, 2 tane küçük içki bardağı, 2 tane kavanoz.

Ekipman

1 Türk işi altınlanmış gümüş kemer tokalı kılıç, 1 leh işi beyaz gümüş kılıç, 3 düz kılıç, 2 büyük fitilli tüfek, 3 küçük pistol

Bakır

1 büyük taş kazan terazi ve kovası, 3 parça çeyrek ve yarım taş kurşun, 2 küçük terazi, 2 küçük kazan havza, 1 büyük balmumu eritme kazanı, 1 mutfak kazanı, 4 kalbur, 4 kalbur.

Giysiler

11al rengi tilkiler ile dikilmiş, 1 eski Londra bezinden kürklü pelerin, 1 eski Londra bezinden yakasız erkek montu, 1 kızıl Londra beziyle dikilmiş kepenek(başlık).

12b

1632

1 karaca koyu renkli pantolon, 1 lokot kanafatsa... perde, yarısı tavşan kürklü deriler(giysiler), 1 angora kemer, 1 sert, deri, askeri başgiyimi, 1 kapaklı kulak, 3 resim, 5 el havlusu, geyik derisinden eldivenler, 4 yatak örtüsü, 7 gömlek, Yukarıki oturma odasına 4 gölgelik perdesi, bu oturma odasının etrafında çizgili Gdanski taban halısı, 1 çizgili kadife döşek, 1 örgü yeni sarı halı, 1 duvar halısı, 1 halı tezgahı, aşağıki oturma odasının 3 eski kilimi, 1 perde, halı pencere ve banklar üzerinde ve tablolar, eski kötü taban halısı, 7 resim

Gümüş altın

15 gümüş kaşık ve 2 tane daha altın zincir, 1 portekiz 10 kızıl floruluk, bir çift gümüş bilezik, iki gümüş kemer, bir elmas yüzük ve bir gümüş yüzük. Bu altın ve gümüşü rahmetli bay Kaspar daha sağlığında Bayan Zofia'ya bağışlamıştır. Bayan Zofia söylüyor: İhtiyar heyetinin istediği şekilde envanteri ve bütün bu mülkiyeti bizzat Rahmetli Bay Kaspar'ın vasiyetinin yürütücüsü Bay Yakub oğlu Baron Zahno rahmetli Yurko Kirkoşoviç'in kızı Bayan Zofia'ya verip emanet ettik.

13a

1632

M.S. 1632 28 Aralık Tanrının adıyla

Vasiyet

Bu tarihte rahmetli Bay Holub Yaşkoviç'in karısı ve Erecpohan Baron Stefan'ın kızı saygıdeğer Bayan Hanuhna, din büyüğü ve dinî mahkemenin görevlisi İvaşko oğlu Efendi Ovanes'i ve jüri üyesi ağaları Lvov şehri Kıpçaklarının süregelen eski adetine ve töresine göre vasiyetini tarif etmek(açıklamak) için huzuruna çağırdı. Onlara hazır notlar şeklinde hazırladığı vasiyetinin bir kopyasını sundu. Son dileği varlığında oğullarının ve kızlarının dinî mahkemeden bu vasiyeti isteyip okunmasıdır. Aşağıda bu vasiyet kelimesi kelimesine okunmuştur.

Vasiyetin açıklaması

Ben erecpohan Stepan kızı Hanuhna hastalandım ancak aklım ve gücüm yerinde. Fakat hepimiz ölüme varacağımızı biliyoruz. Bunun için ben artık bunu hissettiğimden görevimi yerine getireceğim. Tanrı'nın verdiği yokluk vakti gelince taşınır ve taşınmaz mallarım ve de başka ne varsa benden evlatlarıma emanet kalacak. Yüce Tanrının emri üzerine geldiğinde bu dünyadan göçeyeğim. Tüm her şeyi yüce Tanrı'ya ve Yasko oğluma emanet ediyorum. Bunlarla o meşgul olacak ve işletecek. Ne şekilde olacağını kendisine aşağıda söylüyorum ve emanet ediyorum. Beyler, ağalar maiyetinize bildiririm ki bu vasiyet her şeyde memnun edecek çünkü benim iyi niyetimle yazılmıştır. Başka ne vardıysa, rahmetli eşimden kalan küçük parçayı nakit para olarak saklamak üzere uhdesine vermiştim. İhtiyaç hâsıl olduğunda ben kendisinden nakit para alınca uhdesinde daha 3700 flor kalmıştır.

13b

1632

Toplamı 3700 f. olan parayı kendisine yönetmek üzere emanet ediyorum. Dinî işlere yani cenazeme, cenaze yemeğine ve başka dağıtımlar için 1000 flor kiliseye, günahkar bedenim yatacağı kefen evde hazır vardır, kilisedeki o anda hazır bulunan rahibe 180 f., dinî enstitüyü onarmak için ustaya 100 f., Babadya kızıma Gulafa 100 f. ve karanfil rengi zarif kumaştan kadın elbisesi, Misko'nun karısı Hanuska kızıma aynı zarif kumaştan ve 100 f., Domajirski gelini Baska kızıma 100 florluk, Zadik'in hatunu Duşka kızıma 100 florluk, Vartik'in karısı olan torunum Rabiç'e 100 f., Toros'un karısı olan Hoska torunuma 100 f., Haçko oğluma 100 f., kardeşimin oğlu Stefan hatununa 30 f. ve eski zarif kumaştan siyah renkli elbise eteği ile, Manka torunuma bir altın yaldızlı kase bir hrivna ölçüsünde. Taşınır ve taşınmaz mallarımdan ne kalırsa hepsi Yasko oğluma, Toros'a, Gresko'ya ve rahmetli Avedik oğlumun torunlarına olmak üzere bölünecek. Çarşaf, döşek ne kalırsa eşit miktarda Avedik'in oğullarına bölünmesi benim kalan son isteğimdir.

Bunlara dinî defterlere kaydedilen her şeyde mutabık olup olmadığını bu vasiyet okunduktan sonra dinî heyet sordu.

Bu erkeklerden bazıları Bay Yan, Bay Toros ve kızların hepsi söz sahibi idiler. Onlar müsaade ederek oybirliğiyle kabul ettiler ve hiçbir şeye itiraz etmediler. Böylece Bayan Hanuhna'nın isteği üzerine kabul edilmiş bu vasiyeti alıp Lvov şehri Kıpçaklarının dinî mahkemesinde yazdırıp bir bağış mukabilinde meşrulaştırdılar.

M.S. 1633 1 Ocak 1633 Tanrı'nın Adıyla

Bu tarihte tüm yeminli ağalar ve Lvov şehrinin Ortodoks Kıpçak halkı anlaşmaya göre oy birlğiyle karar varıp hüküm verdiler.

14a

1633

Bu defa Seym'in taç giyme seferi gezisine geçen kraldan kalan müdürlüklerine ve yeni görevli olanlara bahşış vermek için krallığı yeni atanan Majesteleri Kral 4. Vladislov gelir. Kime tespit edilmiş bir şey gösterirse kötü işlerimizin laik ve dinî kanunlarımızın onaylanmasına ve bahşış vermeye zorunludur. Majesteleri kralın kapısında Başpiskopos Anidzadz, Yakub oğlu Nigayağos Torosoviç ve küstah konsey vardır. Güçlü, kudretli, kutsal kiliselerimizin ve onlara ait tüm taşınır ve taşınmaz malların hepsi vardır. Şimdi halkın ve ağaların arasından giden elçiler uğraşacaklar. Zaten bu sefer gezintisine gitmenin ardından her şekilde gönüllü ve gayretli

çalışacaklar. Bu üzücü bir iş çünkü majesteleri Kralın heyeti hatta dinî birimleri ile yerleşti. Böylece bizi de dinî kararname yoluyla kendi tebasına yerleştirecek. Bize kiliselerimize geri dönmeye hükmedecek. Gregoryan kilisesi bizim eski törenlerimize göre izin verecek. Bütün ağalar ve halktan bireysel olarak herkes bir miktar nakit parayı verdi. Belirli bir miktar nakit parayı verdi. Belirli bir miktar üzerinde onların hepsi bahsedilen makbuzu Lvov fuarında kim gösterse ödeme gelir ve aziz Agniçk'e 1634'te sözleşmenin altında düşer. Toros Ağa'nın ve iki tebaasının eline verilen bu miktar üzerine hükümetler böylece bu makbuzu verdiler. İnandılar ki elçi olarak kimler Krakova Seym'in taç giyme törenine gitse aslında aziz kiliselerimiz bize tümüyle onarılacak. Özellikle şehirde olan bir kilise dönecek. Anlaşıp anlasalar onlara garanti edecekler her birine sabit miktar. Nasıl yüce Tanrı kendi kutsal şefaatinde sevindirirse bize var olan kiliseler verilse

14b

1633

o zaman onların yeminlerini etmeye gerek olur. İstekli olarak gönderilen elçilerimize, ağalarla halka onların senetleri üzerine ... O kadar miktarı ne kadar garanti etseler ne alıp(çıkarp) onlara mutabık olur. Onlara garanti ederler sadece uygun süreyle o miktarı alsınlar. Ağaların tüm hepsi birden halka yıkıp gayret ederlerse onun makbuzları rehin koyan ... olsun. Kilise paralarıyla hangisi tamir olur elden olmadan başka yollardan olsun. Onların aralarında şimdi bulsalar ve onaylasalar serbest olacaklar. Her birine onun senetleri iade edilecek. Buna ek olarak kilise parasının ne şekilde verileceği için hemen bir yol bulsalar. İşlerde bir terslik olursa bir seferde kiliseye dönecek. Makbuzları avukat hemen her birine sadık olursa bize bir kiliseye verilmeyecek. Ağalar ve halk kararını ve onayını anlatılana göre tamamen kendilerine söz ettiler. Daha fazla güven ve unutmamak için hem ağalar hem halk bu onayı ve kararı bizim Kıpçakların dinî mahkemesinin kayıtlarına dava açtırmak için katip beye emanet ettiler. Kazandıkları şeyi bir ücret mukabilinde meşrulaştırdılar.

12 Şubat 1633 – 4 belge

Pn. Ha. Zh. 100 flor (... 200 f. ...)

Pn. Eres. Ba. 200 flor Pn. Ykb.'nın 100 f. üzerine

Tanrının Adıyla

Şubat'ın 15'ine 1633

Bu tarihte Erecpohan Bay Yakub'un ölümünden sonra ağalık evine toplanıp onun oğulları Gresko ve Şimko'dan hemen mahkemenin mühürünü aldılar. İkinci olarak kilisenin istavrozun ve tüm dolapların anahtarlarını, üçüncü olarak onun(zimmetindeki) Misko oğlu İvaşko oğlu Efendi Ovanes'in istavrozunu envantere göre yanında olan cübbeyi, dördüncü olarak Bay Krikor oğlu Bay Kaspar Turaç'ın demir sandığının içinde 3 sürgülü çekmecede İsku Bohdanoviç'in sadık faaliyetlerini Rahmetli Bay Kaspar'ın mühürüyle mühürletip Rahmetli Erecpohan Yakup

15a

1633

Zahnoviç'in kaftanını şehir kilisesinin sandığındaki kutsal eşyaları tonozla kaldırdılar.

Budur:

3 piskoposluk(papaz) cübbesi gümüş haç ile, 1 gümüş haçı ile kamçatka kumaştan piskoposluk(papaz) cübbesi, 1 eski desenli ipek kumaştan piskoposluk(papaz) cübbesi, 1 kırmızı uzun emiporom, 1 kızıl atlas önlük, 1 kırmızı atlas cübbe, 5 çift kızıl kollu tunik, 2 kırmızı atlas üzeri haç süslemeli etol, 2 altınlanmış(yaldızlı) gümüş kaplama desenli levhalar, 1 Domajirskinin verdiği inci puntallar ile (süslenmiş) levhalar, 2 gümüş kadeh, 1 taşlarla süslenmiş haç, 1 kutsal kadeh, 7 kadeh üzerine yağlık(örtü), 1 sunak üzerine atlas örtü, 1 kitap üzerine örtü, 1 asmavurk üzerine örtü, 3 ketenden gömlek, 1 yezdi kumaştan diyakoz gömleği, 1 sunak üzerine ketenden mendil.

1633 Şubat 23, yeni takvim

Makbuz

Biz tüm yeminli ağalar Lvovlu Kıpçaklar olarak biliniyoruz ki Niğogayos Akbaş'ın Polonya Milletler Topluluğuyla mutabakatıyla Yasko oğlu Bay Yan Holuboviç'ten rahmetli anasımın vasiyetiyle çıkardığı 100 flor para aldık. Bunu ben ve tüm torunları da ebediyen onaylıyoruz.

15b

Tanrının Adıyla

1633 Şubat 23 yeni

Vasiyet

Bohdan oğlu Bay Misko Donovanoviç nasıl vasiyet ettiğini okuyor.

Bohdan oğlu Misko Donakoviç hastalığa tutulup ama akıl sağlığı yerindeyken geleneklerimize ve kanunlarımıza göre ağalarımızdan bazıları Bay Yakup İvaşkov'i, Miklaş oğlu Bay Avedik Bernatoviç'i ve yazıcı Agop oğlu Bay İvaşko'yu huzuruna çağırması. Onların huzuruna kâğıt(belge) üzerinde sundu. Bu kâğıt(belge) huzurunda tamamıyla okundu. Bay Misko, kardeşi Donovan ve orada olan arkadaşları her şeyi kabul ettiler ve hiç karşı gelmediler. Tanrı'nın izniyle, elde edilen taşınır ve taşınmaz mallarını hatta ihtiyaç sahiplerinde nakit olarak bulunan el borçlarını ve defterindeki makbuzlarda kayıtlı borçları bertaraf ediyorum.

Evvela bizim aziz kiliselerimize 7 hrivna değerinde bir haç ve bir kadeh yüce Tanrı'nın heybetine verilecek. İlâveten Sečov'daki babamın yaptırdığı Aziz Hacgadar kilisesine üç hrivna ölçüsünde bir haç verilecek.

Evlilik sözleşmesine göre Karım Manuşak'a ona ait herşeyi bizim Kıpçak törelerimize uygun biçimde mevcut para, tüm taşınır, taşınmaz mallarım ve mütevazi mallarım hususunda serbest bırakıyorum. Kardeşim Donovan'ka taşınır ve taşınmazlarda hatta borçlarda olan nakit paralarda yetki veriyorum. Öncelikle Donovan'ın kendisine yasal kayıtlarda olan nakit paralardan bağışlıyorum dört bin kruloviçkiy alacak ve borçlu olan Avedik kardeşinin borcunu kendisine bağışlıyorum.

16a

1633

Taşınır ve taşınmaz mallardan kalan ve borçta olan üç payı rahmetli Şuşan kardeşimin oğullarına bir ort miras bırakıyorum. Nigol kayınbiraderimin yani Nastuhna'nın evlatlarının ikisine aynen bin ort miras bırakıyorum. Tüm vasilere velayet yoluyla tuttuğum Bay Sahak'a ve Avedik oğlu Bay Zadik'e kesinlikle verecekler. Toros'un karısı benim kardeşim Nastuhna'ya evin üzerine ipotekli olan bin ortu bağışlıyorum. İlâveten Avedik dayımın evinde olan ve rahmetli anamdan bana kalan payı da onun evlatlarına bağışlıyorum. Eğer rahmetli babalarımın bana borcu olarak kayıt defterinde geçen ne varsa hepsini kendilerine (Avedik dayımın kızı kardeşim Bayan Hanuska'ya bağışlıyorum. 100 kızıl florluk değerinde bir zincir, Papazlara ve darülacezelere 20şer flor.

Misko'nun karısı yani kaynanama 240 flor ödünç alıp borçlandım. Çadırın üzerinde de hakkı var satılırsa 200 flor parasını alacak. Avukatları(yürütücüleri) bu

vasiyete görevlendiriyorum. Yukarıda yazılan konseyden vasiyettekilerin dinî konseyin defterlerine kaydedilmesini istediler. İstekleri üzerine yaptılar. Ben öz kardeşi Bohdan oğlu Donovan yukarıda yazılan isteğine rıza gösteriyorum.

Ben Avedik oğlu Haçko, Bohdan oğlu Misko'nun davetiyle onun isteğine tanık(şahidim).

Ben Avedik Avedikoviç Bohdan oğlu Misko'nun davetiyle onun isteği üzerine tanık(şahidim).

Ben Agopşa oğlu Sahak, Bohdan oğlu Misko'nun davetiyle onun isteği üzerine tanık(şahidim).

Ben Avedik oğlu Zadik, Bohdan oğlu Misko'nun davetiyle onun isteği üzerine tanık(şahidim).

16b

Evlilik Sözleşmesi

15 Mart 1633 Tanrının Adıyla

Belge no: 15

Rahmetli Gresko'nun kızı Bayan Hoska Avedikoviç'in ve İvaşko'nun oğlu Hagop oğlu Yakub'un 15 Nisan 1627'de olan evlilik sözleşmesidir.

Erecpohan Avedik'in oğlu Bay Şimko kardeşleriyle diğer yanda Hagop oğlu Bay İvaşko kendi arkadaşlarıyla bizzat ihtiyar heyetinin huzuruna çıkıp şöyle söylediler. Efendi Başrahip, Baron Erecpohanlar, beyler, ağalar beyliğinizin huzuruna gelişimizin sebebi şudur:

Öyle ki Hagop oğlu Bay İvaşko'yla Efendi Başrahip'in ve beyliğinizin izniyle anlaştık. Rahmetli kardeşimiz Gresko'nun kızı Bayan Hoska'yı Bay İvaşko'nun oğlu Bay Yakub'a resmi nikahla vermeye söz verdik.

Kardeşimizin karısı, kızın annesi Hanuhna ile birlikte kızının ardından vereceği çeyizi bir belgeye yazıp beyliğinize sunacağıma söz verdim. Talepleri üzerine onun belgesinin okunmasını kethüdalık izin verdi. Şöyle açıklanıyor:

Ben Tuman Zadikoviç'in kızı Hanuhna, damadım Bay Yakub'a ve evladım Bayan Hoska'ya önce Tanrı'nın duası sonra yaradılış gereği Tanrı'nın şefaatiyle hazırlanmış olan (çeyizi) veriyorum.

Başta budur:

Bir parlak kırmızı giysi, bir saten giysi, bir vişne rengi giysi, pamuklu Şam kadife, bir turuncu Şam kadife giysi, iki geniş Yezdi kumaştan giysi, eteği samur kürklü uzun ipek manto, ermin kürkünden ipek devrik yakalı ceket, eteği samurlu kadife manto, kırmızı samurlu saten manto, yenler ile vişne rengi bir etek, kunduzdan bir börk, yezdi kumaştan uzun kollu geniş bir elbise, 30 kızıl florla puntalı(gümüş paradan toka) baş giyimi, bir puntalı(gümüş paradan toka) baş giyimi daha, 20 kızıl flor gümüş paradan toka ile dokuma, 300 kızıl florluk halkalı zincir, 50 kızıl florluk bir çift bilezik, 2 lot inci, 2 hrivnalık altınlı kadeh, bir elmas yüzük, 4 kızıl florluk bir nişan yüzüğü

17a

1633

Birer yarım sontaşı değerinde 3 gümüş kemer, Yezdi kumaştan bir yorgan ve en iyisinden yatak ve nevresim. Ayrıca damat beye yüce Tanrı'nın duası ve 1500 f çeyiz parası.

Ölümünden sonra herhangi bir şey kalırsa Tanrı'ya, damadıma ve kızıma, taşınır ve taşınmaz malımı, şimdiden kendi muhafazama alıyorum. Bayan Hanuhna maaşına uygun olarak gücü mukabilinde damadına ve kızına yardımcı olur.

Düğüne yardım için arabulucu Bay İvaşko'ya 250 flor ve Macar işi fiçı verdi. Çağırarak 18 nisan 1627'de gönüllü oldu.

Jüri Seçimi Tanrının Adıyla

1633 Mayıs'ın 9 unda

Bu tarihte ağalar biraraya toplanıp Zahno oğlu rahmetli Yakup Erecpohan'dan sonra ve Bohdan oğlu Misko'dan sonra Efendi Lukaş oğlu Gresko'yu ve Avedik oğlu Haçko'yu halktan kardeşlerinin de katılımıyla jüriliğe atadılar. Yüce Tanrı kutlu etsin. Amin.

16 Haziran 1633 Tanrının Adıyla

Biz Lvov şehri Kıpçaklarının ağaları ve tüm halk bizim Kıpçak tayfasının Ortodoks olduğunu kim bilmeye ihtiyaç duyarsa onlara halka açık belgemizi beyan ediyoruz. Majesteleri kralın komisyonu bizim Efendi Nigol Akbaş ile olan zorunlu

faaliyetimizi görüp yargı aracılığıyla emri yürütmeye sokmadan hızlıca transfer olmayız.

17b

1633

Aynı zamanda bu faaliyet onu önemli bir sıkıntıya salar zira tayfadan çok küçük bir bölümü yola koyuldular. Halkın ve ağaların arasından güvenilir kişilere yalvardık ve ısrar ettik. Hemen bu önemli ihtiyaca kısa zamanda iki bin f. ödünç verecekler. Ancak parayı bu faaliyet ederinde alınca, parayı en kısa sürede ödesek, ondan derhal beş bin florun tamamen ipotek ediyoruz ve biz onun parasının iki bin florunu ödünç verenlerin her birine miktara göre zorla gecikme talep etmeden ödünç vererek ödemeye mecbur oluyoruz. Ağalar çabalayınca hemen hali hazırdaki mirasçı Aziz Yan da ne kadar bedel kimde varsa alma ve temin etme yılına gelir. Ne olursa olsun temin eden şehirliden, Leh papazlarından, asillerden para bulunacak olsun. Bulunan paranın hepsini ağalar yazdırmaya zorunludur. Aramızdan birine o güvenilir kişiye vermeye imtina etmeyin. Ortodoks halkımız, biz on ağaya garanti makbuzunun üzerindeki miktar kadar, biz ağalık onlardan istersek 5000 flora kadar öylece vermeye zorunlu olurlar. Bu 5000 florun ödemesine itiraz talep etsek bahsedilen yıla kadar ödeyeceğiz.

Yukarıda adı yazan ağalar ve halk hepimiz(problemi) çözdük ve bir ağızdan oybirliğiyle aramızda karar verdik. Her birimiz 1000 f.'dan 10 f.'nu biz bu yıl için haklı olarak vereceğiz. Eğer bu miktarla onun gibi belirlenmiş 1000 f. çıkmasa yine diğer yıla da ancak bu yolla devşirilecek. Yine 1000 f.'dan 10'ar f. zamanında ödenince toplamı da faizi de tamamdır. Bu yürütme hükmünü tahsil etmeye ağalar halkla birlikte karar verecek. Yerleşik halktan (cemaatten) iki hatırlı kişi tayin edecekler.

18a

1633

Böylece bin flordan onar f.'unu bu karar uyarınca hakkaniyetle ve dikkatle hepimizden toplayacaklar. Bu borcun 5000 f.luk bedelini sandığa toplayacaklar. Bununla birlikte bu 5000 florun ivedi ödemesi için ve yılına göre ucu ucuna bedellenmesiyle depozito belgelerindeki tüm birikmiş vergiyi uygulamaya geçiriyoruz. Personelin hükmü, bu faaliyetin ve kanunun en başından beri piskoposta olan ödenmemiş makbuzlarla birlikte,

vasilerin ve vergi toplayanların defterlerinde başka şekilde bulunur. Ayrıca onlar en başından itibaren bu faaliyete ne para ne de makbuz hiçbir şey vermiyorlar. Hepsini avukatlara vermek zorundadırlar. Onun birikmişlerini ve bütün toplamını öncelikle ipoteğini ödemeye zorunludurlar. Eğer endişelenip ödemek istemezlerse birikmişlerini ve depozitolarını onun hepsini ödeyinceye kadar kiliseye ve onun kutsallıklarına kabul edilemeyecekler.

Tanrı'nın Adıyla

1633 Haziran'ın 21'inde

Bu tarihte bizzat dinî mahkemenin huzuruna çıkıp haklı olarak Kıpçak mahkemesinin yeminli görevlileri Holub Davidoviç oğlu Bay Daniel ve Bay İvaşko Filipoviç birlikte ve ortak birbirimiz için ve her birimiz diğeri için tanıklık ediyorlar. Bin yüz elli flor borçlu kaldık. Bu toplam parayı ağalar tahsil etmek için için bu gün müsaade ettiler. 1634'teki gelecek Büyük Oruç ortasına Tanrı erdirirse (Allah ömür verirse) ödemeye zorunluyuz.

Taşınır ve taşınmaz mallarımız üzerine icbar ediyoruz. Bu miktarı ağalara zorla da olsa her şekilde vaktinde ödeyeceğiz.

18b

Vasiyet

1633 Tanrı'nın adıyla 9 Eylül Leh

Bay Yasko Holuboviç hastalanmış ancak daha iyi durumdayken mahkeme meclisinden Zahno oğlu Bay Haçko'yu, Lukaş oğlu Gresko'yu ve yazıcı Hagop oğlu İvaşko'yu çağırıp onların huzurunda önce canını Tanrı'ya emanet etti. Teninde erdemle saklamak için Tanrı ona kendi malını geçici olarak vermişti. Bu vasiyetle son isteğini böylece anlattı. Öncelik dinî işlere verilecek. Ondan sonra taşınır ve taşınmaz malların kardeşlerimle rahmetli Avedik kardeşimin evlatları arasında beraber paylaşılmasını diliyorum. Ancak Efendi Zekeriya'nın Babadya'sına yani kardeşime 200 f. para ayırıyorum.

Kethüdalık kardeşlerine ve davalılara bunlara karşı söyleyecek bir şeyiniz var mı diye sordu. Hiç kimse itiraz etmedi her şeyi kabul ettiler. Meclise, bunu kabul edip

kayıtlara yazmasını söylediler. Hayca (Gregoryan) tarihe göre 1082'sinde(1632). Başta yazan Bay Yasko Holuboviç'in vasiyetidir.

1633 17 Kasım Tanrının Adıyla yeni

Yakub İvaşkoviç hastalığa tutulup henüz sağlığı yerindeyken kendi hazırladığı mühürlü vasiyetini kethüdalığa bizim dindar konseye sundu. Yakub İvaşkoviç'in koordinatörü Yurko Aksentoviç oğlu Bay Haçko, ağaları, karısı ve kardeşi Bay Gresko'yu huzuruna çağırıp şöyle söyledi.

Beyliğinizde Geruhna oğlu Bay Gresko İvaşkoviç'in rehin senedi vardır. Onu Bay Gresko'ya Beyinin eli aracılığıyla ödedim. Beyliğinin katında bu makbuz bu zamana dek kalmıştır. Ayrıca Bey'in yanında 40 f. dan fazla nakit para da kalmıştır. İlaveten bizim için Zamotsyalı Varteres'e verilen Türk kumaşı da karta(belgeye) göre beyliğin yanına kaldı. Bu kart ve başka yazılar da beyliğin yanında bulunur. Varteres'in faaliyetinde aramızda ne vardı bunu beyinden isterim. Beyliğin her şeyini karımıza anlatıp söyleyeceğiz.

19a

1633

Bay Yakub ağalar huzuruna bunu tanıyıp her şeyi karısı Bayan Hoska'ya döneceğini Bay Haçko'ya söyledi. Bay Haçko ağalara bunu sordu. Yakub'un beyanındaki gibi yazıcıya kayıtlardaki şeyleri kabul ettiğini söyleyecekler. Yazıcı ağaların emrinden aldı ve tercüme etti. Bay Yakub toplantıyı başlattıktan sonra 45 dak. sonra ağalara mühürün altında var olan ağaları bu şekilde beyan etti. Zahno oğlu Bay Haçko'nun, Hrihor oğlu Bay Petre'nin, Bay Avedik Bernatoviç'in, Tuman oğlu Bay Haçko'nun, Bay Şimko Varteresoviç'in, Holub oğlu Bay Daynko'nun, katip Hagop oğlu Bay İvaşko'nun, halktan Holub oğlu Bay Haçko'nun ve Bay İvaşko Bernatoviç'in Holub oğlu Gresko, Holuboğlu Bay Krikor, Yurko oğlu Bay Haçko ve Kaprus oğlu Bay Kaprus'un. Ben hastalanıp pedere günah çıkardım. Beyimizin kutsal kanını ve kutsal tenini pederimin elinden aldım. (beni kutsadı). Aynı zamanda akşam duası ve başka seremonilere katılıp Aziz Krikor Lusaroviç'in sadakatinde sevgi ve uyumla(huzurla) ölmekteyim. Patrik Sehpetrosla (Patrik Sylvester) ve Gostandianos (Konstantin) ve Padişah Dırtadla (Tiridates), benim aziz patriğim ve katalikosum Dn. Efendi Movses kitaplarında anıyor, padişahımıza ve papaya böylece bağlanıyor. Ölümümden sonra beni nerede veya hangi kilisede gömeceklerini koordinasyonumda açıklamadım. Şimdi

açıklıyorum: bedenimi(cenazemi) Kamenets'e ulaştırıp Aziz Adzadzin kilisesinde saklayacaklar ve gömecekler. Benim isteğim budur.

1633 Kasım'ın 21'inde

Beyliğe gelip rahmetli Yakub'un öz kardeşi Bay Doktor İvaşkoviç'ten o vasiyeti ağalara istetti. Rahmetli Yakub'un kardeşi mühürlü vasiyeti ağalara açıp okuması için sundu. Ağalar Bay Doktor'un ve beyliğinin isteği üzerine açtırıp okuttular.

Okunduğu şekilde aşağıya yazılmıştır. Lehçe.

19b

Tarih 1633 Tanrının Adıyla Ekim 20

Bay Yan, Bay Doktor İvaşkoviç ve Bay Yuhno Tumanoviç ve rahmetli Misko oğlu Steckonun oğlu Misko, Bay Stecko'nun mühürlü vasiyetini verdiler. Ne zaman açmak zorunda kalırlarsa açacaklar. ¹⁶⁶

Lehçe yazılan rahmetli Yakub İvaşkoviç'in bu vasiyeti ağalara teslim edildi. Kıpçak Türkçesine çevirmek gerekmektedir.

20 a

BOŞ SAYFA

20b

1633 5 Aralık

Bu tarihte ağalık ve halk oybirliğiyle karar verdiler. Evvelden de şimdi de kilisenin parası alındı. Daha fazla alınrsa piskoposla kilisenin işlerine ve laik mahkemelere bölünerek verilecek. Tanrı bizi sevindirse bu parayı bir yol bulup yerine koymaya mecbur oluruz.

Âdetimize ve törelerimize göre bu kararı dinî kayıtlara tercüme edeceğimizi söyledik.

21a

¹⁶⁶ Bu paragraf üzeri yan çizgiyle çizilip iptal edilmiş ve metne dahil edilmemişse de cümle değeri olduğu için tercümesi yapılmıştır.

1633 5 Aralık Tanrının Adıyla

Bay Yan, haşmetli Bay Doktor İvaşkoviç ve Yuhno Tumanoviç ve Misko oğlu Rahmetli Stecko'nun oğlu Misko Rahmetli Bay Stecko'nun mühürlü vasiyetini çıkıp kethüdalık huzuruna bir yol bulup verdi. Talepleri üzerine ne zaman açmaya mecbur olursa onu açmaları için kethüdalık onlara izin verdi. Ayrıca Zahno oğlu Bay Haçko beyan etti ki eğer mühürlü vasiyette benim işime yaramaz ters bir şey varsa ona razı değilim ve izin vermem. Bundan sonra yazılan vasiyetin açıklaması (için) 1638'e bak.

Evlilik Sözleşmesi

Şimko kızı Hanuhna'nın ve Andriy oğlu Haçko'nun evlilik sözleşmesidir.(Zadik oğlu Mañukoviç'in) Tarih 6 Aralık 1633

Efendi Zekeriya Başrahip'in ve kethüdalığının huzuruna bizzat çıkıp evlatlarıyla Şimko'nun karısı Bayan Nastuhna Mañukoviç, Bay Zadik ve Bay Krisko'yla böyle söylediler. Baron Erecpohanlar, beyler, ağalar beyinizin huzuruna gelişimizin sebebi şudur:

Şöyle ki Andriy oğlu Bay Haçko'yla Efendi Başrahip'in ve beyliğinizin izniyle mutabık olduk. Kızım Bayan Hanuhna'yı Bay Haçko'ya resmî nikahlamaya söz verdim. Hemen kızımın ardından çeyiz vermeye söz verdim.

İşte bu şekilde okunuyor.

Ben rahmetli Şimko'nun karısı Nastuhna önce Tanrı'nın başışı sonra yaradılış gereği kızım bayan Hanuhna'nın ardından Yüce Tanrı'nın şefaatinde hazırlanmış çeyizi veriyorum.

Önce 1 vişne rengi Şam işi ipek giysi (bir çift altın renkli yezdi giysi, daha 1 çift tuğla rengi yezdi giysi (1 moher yazlık elbise, daha 1 kırmızı ermin kürkle kaplanmış saten etek, daha 1 ermin kürklü şam işi çiçekli ipek kumaştan kızıl etek, daha peluşlu kırmızı saten pelerin/ bir yeşil saten kaftan, daha 1 gök mavisi kadife vaşaklar ile bağlama, daha 2 yezdi kumaştan önlük, 1 parlak kırmızı satenden altın baş giyimi, daha 1 kara kurdele üzerine altın baş giyimi,

21b

M.S. 1633

daha 1 kırmızı saten yorgan, daha 1 çift bilezik: 15 kızıl f., 1 zincir 4 kızıl f., daha taşlı küpeler 4 kızıl florluk, daha küpeler 4 kızıl florluk (daha 1 küpe, daha 1 baş bandı 3 kızıl florluk, daha 1 parfüm, daha 1 kravat 2 kızıl florluk, daha 1 lot inci, daha 1 altınlı kemer 1,5 grivna, daha 1 altınlı kemer 1 grivna, daha 1 nişan yüzüğü 2 kızıl flor, daha 1 yakut yüzük, daha 1 gümüş kupa, en güzelinden yatak ve nevresim.

Tanrı'nın bağışıyla 400 f. çeyiz parası. Yeni moda ince ipek kumaştan yelek, beyaz kürklü daha 1 kadife börk. Evlilik sözleşmesi okunduktan sonra ağalar Damat Bay Haçko'ya ve onun karısı Bayan Hanuhna'ya her şeyde mutabık olup olmadıklarını sordular. Onlar da bize bu sözleşmeye göre her konuda anlaştıklarını ilan ettiler. Taşınır ve taşınmaz mallardan kendilerine kalacak ana ve ata payından tüm torunlarını da ebediyen imzalıyoruz. Kardeşi Zadik ve Krisda kethüdalıktan karım Bayan Yuhno'yu vasi istediler. Talepleri üzerine ağalar beyanlarını kayıtlara kaydedecek.

22a

Evlilik Sözleşmesi

1634 2 Şubat Tanrının Adıyla

Yakup oğlu Bay Şimko Varteresoviç kendi arkadaşlarıyla diğer yanda Zadik Mañukoviç oğlu Bay Yakup kendi oğlu Zadikle kethüdalığın Başrahip'i Efendi Zekeriya'nın huzuruna bizzat çıkıp bu şekilde söylediler. Efendi Başrahip, beyler, ağalar beyliğinizin huzuruna gelişimizin sebebi şudur: Öyle ki Zadik oğlu Yakupla Efendi Başrahip'in ve beyliğinizin izniyle anlaştık. Kendi kızım Bayan Hanuhna'yı onun oğlu Bay Zadik'e resmî nikahlamaya söz verdik. Kızımın ardından çeyiz vermeye söz verdik. Bu şekilde yazıp beyliğinize sunuyorum. Ben Yakup oğlu Şimko ve karım Kasko'yla kızımız Bayan Hanuhna'nın ardından vereceklerimiz önce Tanrı'nın duası sonra yaratılış gereği yüce Tanrı'nın şefaatiyle hazırlanmıştır. Şöyle başlar:

Bir ten rengi saten gelinlik, bir kırmızı, desenli ipek kumaştan giysi, bir vişne rengi ipekli kumaştan giysi, bir kurutulmuş tütün rengi ipekli kumaştan giysi, bir beyaz yezdi kumaştan giysi, bir vişne rengi zarif kumaştan giysi, bir morlu yeşilli zarif kumaştan giysi, bir yezdi kumaştan uzun kollu, geniş elbise, bir Şam yezdi kumaştan uzun kollu, geniş elbise, eteği samur kürkle kaplanmış çizgili ipek kumaştan bir pelerin, bir gündelik ermin kürklü pelerin, bir samur kürklü pelerin, bir ermin kürklü parlak kırmızı saten etek, bir papağan renkli kürklü, şam ipekten uzun ceket(kuntuş), bir saten parlak

kırmızı kaftan, bir yünlü kunduz börk, bir kürk kuyuklu kadife börk, bir floransa işi kızıl saten yorgan, bir el dokuması halı,

22b

M.S. 1634 Tanrının Adıyla

100 kızıl flor ederinde bir altın zincir, 015 kızıl flor değerinde bir küçük altın zincir daha, 054 kızıl flor değerinde bir çift bilezik, 150 flor bakıyor bir taşlar ile arma, 006 kızıl flor değerinde bir kravat, 04 kızıl flor değerinde damat beye bir nişan yüzüğü, 5 grivna değerinde üç altınlı gümüş kemer, 3 grivna değerinde bir altınlı cam kadeh, bir incili kalpak, altın ipe işlemeli üç baş giyimi(kalpak), üç ipekli kalpak. Buna göre olabilecek en iyisinden çeyizlik yatak çarşafı. Buna göre yüce Tanrı'nın kutluluğu ve beş bin flor nakit para.

Bay Şimko kethüdalıktan bu belge okunduktan sonra Damat Bay Zadik'ten ve onun karısı Hanuhna'dan bu belgeye göre tüm her şeyde mutabık olup olmadıklarının sorulmasını istedi. Kethüdalığın bu sorusu üzerine damat Bay Zadik de onun karısı Hanuhna da vasisi ve kardeşi Bayan Yana tarafından konseyden gönderilmiş iki ağanın huzurunda cevap verdi.

Bu evlilik sözleşmesine göre her şeyde ben de karım da mutabığız. Kaynatam Bay Şimko'yu ve kaynanamı ve onun torunlarını taşınır ve taşınmaz tüm mallardan ana ve babalarının payından ebediyen imzalıyoruz. Bay Şimko ağalardan damadının ve kızının beyanlarını kayıtlara alınmasını istedi. Kethüdalık istekleri üzerine yaptılar. 7 Ekim 1632'de bu konu aralarında meydana geldi.

23a

1634 17 Şubat Tanrının Adıyla

Evlilik Sözleşmesi

Asvadur kızı Bayan Manuşak'ın, Kaspar oğlu Bay Manug'un ve öğrencisi Bağdasar oğlu Minas'ın evlilik sözleşmesidir.

Bay Minas ve karısı Bayan Perova ve Kamenetsli Kaspar oğlu Bay Manug'un arasında aşağıda yazan şekilde anlaşma hususunda sabit bir karara varıldı. Bay Minas ve

karısı, manevî kızları Asvadur kızı diye anılan Bayan Manuşak'ı Kaspar oğlu Bay Manug'a nişanladı. Bu kararı veren ve aşağıda yazan hatırlı dostlar huzurunda Bay Manug'a çeyiz yerine 300 f. nakit parayı doğrudan eline vermeye söz verdi. Bu eklenen (kararla) 300 flor ile iki yıl kadar çalışacak, Bay Manug Minas'ın yanında çiftçilik yapacak. İki yıl boyunca 300 f.'dan fazla kazansa o Bay Manug'a kalacak. İki yıldan sonra maaşının(anaparanın) 300 f.'unu Bay Minas'a vermeye zorunlu olacak. Ancak Bay Minas damadı Bay Manug'u ve onun müstakbel karısı Bayan Manuşak'ı iki yıl için kendi harcamalarına dahil etti. Rahibin eliyle aziz kilisede evlenirlerse iki yıl hesaplanmaya başlanacak. İki yıllarını doldurdıkları ay bittiğinde kendilerine ev vermeye söz verdi. Eğer Bay Manug da iki yıldan daha fazla Minas'ın yanında olmayı isterse onu oğlu yerinde(sayıp) tüm işlerinde ona güvenmeye ve onun faydasına çalışmaya istekli olur. Eğer yanında daha fazla zaman harcamak istemezse iki yılını geçirip de kendisi için çiftçilik etmek isterse serbest kalır. Bay Minas bu duruma hiçbir şekilde karşı olmayacak. Ayrıca Bay Minas ve karısı kendi bütçeleri ve paralarıyla düğün yapmaya kalkıştılar. Bay Manug düğüne hiçbir şey eklemeyecek. Bunun yanında en iyisinden takıları Bayan Manuşak'a çeyiz olarak vermeye söz verdiler.

Başta bir çift bilezik 10 kızıl flor, daha altın tokalar 4 kızıl flor,

23b

M.S. 1634

2 kızıl flor nişan yüzüğü, 6 lot inci, bir buçuk grivna değerinde altınlanmış gümüş kemer, bir Ankara moheri giysi, üç Tatar moheri giysi, samur kürkle kaplanmış bir kadife manto, biri Ankara moherinden biri Tosya moherinden kürkle kaplanmış iki etek, biri kızıl diğeri gökmavisi satenler üzerine altınla işlenmiş 2 kalpak, bir pelüş saten yorgan, en iyisinden ihtiyaca binaen yatak ve nevresim.

Bu güzel ve kutlu iş kararlaştırıldı ve iki taraftan da davetli dostlar huzurunda meydana geldi. Onların varlığında aşağıya yazılanlar Leh hesabına göre Şubat'ın 2'sinde 1633'te oldu.

Ben erecpohan İvaşko oğlu Yakub (Ben Bağdasar oğlu Minas bu dostluğa tanık.

Damat Bay Manug ve diğer dostlar yazma bilmedikleri için buraya adlarının dahil edilmesini istediler.

Kamenets şehirlisi Donig oğlu Mıgırdiç

Holub oğlu Lazar

Lvov şehrili Mardiros oğlu Nurican

Kaspar oğlu Manug

Damat bu kutlu işe izin verdi.

Ben Kaspar oğlu Manug ve karım Minas'ın öğrencisi Asvadur'un kızı Manuşak'la birlikte bizzat kethüdalığın huzuruna çıkıp sözleşmeye göre Bay Minas ve karısından bize(verilen) her şeyden memnun olduğumuzu beyan ediyoruz. Bay Minas kethüdalıktan bu beyanlarını kayıtlarına almalarını istedi. Ağalar isteklerini yerine getirdiler.

24a

1634 Tanrı'nın Adıyla 7 Şubat

Ben Marko oğlu Tuman bizzat kethüdalığın huzuruna çıkıp bildiriyorum. Rahmetli Hrihor oğlu Bay Kaspar vasiyetiyle Leh hesabıyla her florunu 30'ar kuruş sayıp benim oğullarıma 200 flor para ayırmıştır. Onun 200 florunu ağalardan bana anlaştığı şeyden ağalarını da torunlarını da ebediyen imzalıyorum. O evi de kendi torunlarım için mülküm üzerine kayda geçiriyorum. Hiçbir zaman ağalar torunlarımdan zorla alamayacak.

1634 Tanrının Adıyla 6 Mart

Bu tarihte ağalar halkla birlikte bir araya gelip oturup karara bağladılar. Ortodokslar her bin flordan 10 floru yasal olarak verecekler. Çünkü Nigol Akbaş'ın davası için Efendi Simon'u Roma'ya papaya gönderecekler. Aziz kiliselerini aynı fikirde kabul edip elimizden aldı. Sonra yüce Tanrı bir fırsat rast getirdi ki Padişah Vladislav yeni gelip kendi elçisini Roma'ya gönderdi. Hemen dönüp elçi Efendi Simon'u Venedik'ten aldı ve geri Roma'ya geri yolladı. Orada yüce Tanrı'nın şefaati vasıtasıyla ve padişahın başka türlü işleri de vardı. Hemen orada elçi Bay Osolinskiye yemin verdi. Hem Efendi Simon orada bizim işimize borç etmişti hem de onun beyliğine padişaha Rus'a Smolenska'ya adamlarımızı gönderdik. Yüce Tanrı onları sağlıklı çok sevinçli haberle getirecek. Masrafına olacak bu katkı onun için atıldı.

1634 Tanrının Adıyla 9 Mart

Yurko oğlu Bay Misko Kirkoşoviç (lakabı Kokoşoviç) bizzat kethüdalığın huzuruna çıkıp rahmetli Hrihor oğlu Kaspar'ın vasiyetine göre mutabık olduğunu imzaladı. Kendine elçi çıkardı, ona mutabık oldu.

24b

1634 Tanrı'nın Adıyla 9 Mart

Kirkoşa oğlu Bay Petre bizzat kethüdalığın huzuruna çıkıp rahmetli Kaspar'ın vasiyetine göre her şeyde ona mutabık olduğunu hususunda kethüdalığı onayladı.

Tuman oğlu Bay Yuhno Yuhnoviç bizzat kethüdalığın huzuruna çıkıp rahmetli Hrihor oğlu Kaspar'ın mirasından kethüdalığı onayladı. Vasiyete göre elçiye göre ona memnun oldu.

Rahmetli Yurko'nun kızları öz kardeşler Bayan Nastka ve Bayan Kahna bizzat kethüdalığın huzuruna çıkıp Kokoşoviç adlı iki kardeşle birlikte imzaladılar. Vasisi Tuman oğlu Yuhno tarafından kethüdalığı rahmetli Hrihor'un oğlu Kaspar'ın vasiyetiyle onlara ayırdığı her şeyde fazlasıyla memnun oldu.

Vasiyet

1634 Tanrının Adıyla 10 Mart

Rahmetli Holub Yaskoviç'in oğlu Haçko vasiyeti Leh takviminde Mart'ın 2'sinde.

Gelenek ve kanunlarımıza göre kahanalıktan Hluşkoviç lakablı Gresko oğlu Efendi Haçadur'u, ağalardan Zahno oğlu Bay Haçko'yu ve Yakub Varteresoviç oğlu Şimko'yu ve dinî katip Yakub oğlu Bay İvaşko'yu huzuruna çağırıp onların önünde kart üzerine yazıp sundu. Böyle bir içerikte yazılmış.

25a

1634 Tanrı'nın Adıyla

Ben Holub oğlu Haçko Yankoviç bedenim hastalıkla zayıfladı ancak akıl sağlığım yerinde bunun üzerine her Hristiyan kişisi son günlerinde ne var ne yok toplayıp evini elden çıkarmaya zorunludur. Böylece kendi ölümünden sonra zahmet çektirmeyecek şekilde emanet ediyorum.

Şimdi dindar faaliyetlere karımı alıyorum, oğlum da el verdiğince ilgilenecek şimdi de zavallı varlığım ilgileniyor. Büyük özvarlığımdan çıkmadım. Benim sevgili ve hayırsever kardeşim Bay Yan'ı, onun tarafından rahmetli atamdan ve Bay Yan'dan ve kendinde sadakat yeminlerim vardı.

Lehçe bir cümle var.

Benim onlarda haklarım büyüktür. Şimdi benim ölümüne kadar harçlık olarak her hafta 10 flor bana vermeye söz vermişlerdi. İkinci olarak rahmetli üvey anam vasiyetle bana 100 f. miras bıraktı. Üçüncü olarak bir babadan (olduğum) büyük kardeşten miras düştüğünü hatırlıyorum. Daha çok sözlerim (anlatacaklarım) vardı babam ve Bay Yan kardeşim hakkında. Oraya Smolenska'dan gelip kardeşim Bay Yan'ın dirisini bulamadım. Bu sözü (bunun üstüne) kardeşim Bay Toros ve Bay Gresko'nun kaydettiklerinden hatırlıyorum. Bu dostlar huzuruna gelen Bay Avedik Bernatoviç'i ve Zahno oğlu Haçko'yu iki taraftan vurduk. Hatta yeminli kişileri ve Yakub oğlu Bay İvaşko'yu, Yakup oğlu Aliyas Şişak'ı orada Bay Yan'dan da dinleyip dostlarımın hepsini bu yolla karmaşaya girmeden resmen uzlaştılar.

Hepsinden alacağı 500 flor için(süre tanıyıp) kardeş sevgisi hatırıma izin verdim. Bay Toros 200 f., Bay Gresko 150 f. Avedik kardeşimin hakkından Yana(yine) 150f. bu şekilde 500 flor artık ayıracaklardı. Vasilerin bazıları verse bunların mallarını kabul edecekler. Bunun üzerine Toros kardeşim bana fikir üzerine 100 f. verdi. Bunun üzerine ona rahat bir beyan verdim. Neyse ki yukarıda yazılan arabulucular tanık ancak benim de Bay Yan'a 180 f. borcum vardır. O 180 flora karşı rahmetli anamdan vasiyetle atanmış 100 f. miras vardır. 180 f.'a karşı onu tutuyorum. 100 f.'u çevirsinler, yüz flora da 80'ni batmış borçlar arasına tutsunlar. Bunun için kardeşlerimden onu bana kreditorlardan tazmin etmelerini istiyorum. Bu onları hiç üzmez. Kardeşlerim de oğlumun daha 100 f.'u var. Rahmetli kardeşim Şimko Tarafarski'nin hatunu Bayan Hoska miras bıraktı. Bu sözleşmeyle ne zaman oğlum papaz olursa Yasko'ya bu 100 f.'u versinler. Bu 100 f. bu zamana kadar rahmetli Bay Yan'ın hakkıydı. Bunu da zamanı gelince oğluma vermek gerekir.

25b

1634

Onun için bu parayı kardeşlerimden geri almak için dava açıp karım, oğlum ve kızım Gulaf kendilerine ne kadar sağlarsa her şeyi buradan harcayacaklar. Bununla ilgili olarak karımdan yine onunla bu kadar yaş geçirip son zamanlarıma geldiğim yaşadığı evden ihtiyaç duyuyorum(eksileceğim). Bu sebeple o evi ölümüne kadar sorunsuzca kullanacak. Ölümünden sonra Yasko oğluma kalacak. Ayrıca giyim kuşamımı, silahlarımı ve tüm belgelerimi(kıtap) ne varsa her şeyi oğluma ayırıyorum. Bununla ilgili olarak Gulaf kızımdan yine ne zamana kadar annesinin ve kardeşinin idaresinde olursa zincir 50 kızıl florluk, bilezik 20 kızıl florluk, bir büyük bir küçük elmas yüzük, altın yaldızlı bir kemer, kırmızı yezdiden bir elbise, kırmızı moherden bir elbise, bir aklı kızılı moher kaftanlık, başka çeyizler bordo Londra kumaşından erkek ceketimi 5 lokot, bunun hepsini ona annesinin ve kardeşinin idaresinde olması koşuluyla havale ediyorum. Ayrılmak istediğinde herhangi bir şeyden her şeyden düşmesini ağalardan ve onların beyliklerinden istiyorum. Rahmetli Hocu'nun vasiyetine göre Hocu, kendilerinin himayelerindeki fakir kızlarını o paradan benim kızıma rehin vermeye tayin etmiştir. Yüce Tanrı kendisini resmî evliliğe layık ederse ona yardım edecekler. Majesteleri Bay Haçko Serepkoviç'ten hatta Filip kardeşimden kızım Gulaf'ı benim eksikliğimi hissettirmeden cömert şefkatleriyle çeyizini ayırmalarını istiyorum. Oğlundan kızından bir tutup ayırmadan Allah için Tanrı için kendisine analık babalık yapsın.

Benim günahkar bedenim canımı yitirdiğinde onu, küçük bir ücretle şefaath gösterip gömdürecek.

Haşmetli Bay Donovan'tan hatta sevgili oğlumdan ve damadımdan onu kendine uygun varacağı kişiyi Tanrı gönderene kadar zorlamamalarını istiyorum. Bununla ilgili olarak Hanuska kızından yana bir şey beni önemli ölçüde rahatsız etti. Bin flordan fazla bir miktar parayı ihanet ederek alıp Tanrısını, kendi atasını ve dinini reddedip rahibelere katıldı.

Bu yüzden bizim Kıpçak geleneklerimize göre ondan ebediyen vazgeçiyorum ve onu tüm mirastan alıkoyuyorum.

Borçlarımla ilgili olarak Donovan'a ödünç aldığım 20 f.'u borçluyum.

Oğluma,

26a

1634

kardeşlerimden alınan paradan ödenecek. Bununla ilgili olarak Efendi Lukaş oğlu Bay Gresko'ya 15 f. bir de 20 f. borçluyum.

Beni Ankara'ya oğlunun yanına akrabası olarak göndermişti. Benden kendi işini görmemi ve oğlunu vesayet alrına almamı istedi. Ona defter yazmayı öğretmem ve onu ayağa kaldırmam için bana 200 Leh florı ödenek verdi. Ağalar bunu duyup endişe edeceklerdi ve bana halkın işleri için 400 f. vereceklerdi. Başkaları da endişe ediyorlardı ama ben ona söz vermişim sözümünden dönmek olmazdı. Böylece benim büyük zararım oldu. Bu 200 florı öncelikle neye vereyim bilmiyorum, işe mi, giysiye mi, yoksa ilme mi?

Oğluna öğrettim, Ankara'dan gelip ona söyledim. Kendine de halka da bugüne kadar da aynı şeyi(onu) söylüyorum ki onun yukarı yazılan borcu artık benden bilinmeyecek çünkü

merhametli ve vicdan sahibi olunursa görülecek ki bu borcu benden iddia edip istemek olmazdı.

Bay Avedik Avedikoviç ipotekli el

Benim defterimde genişçe yazılmıştır. Bununla birlikte Bay Anastas tarafından aranacak ve tarafıma iade edilecek şeyleri söz verdiği üzere bana göndersin. Daha başka kimle alışverişim varsa açıkça defterimde yazılmıştır.

Yasko oğlumu papaz yardımcılığı için ağaların oybirliğinin ardından kiliselere ve onun hizmetine verdim. Onu tüm papazlığın, ağalığın ve halkın hizmetine özgürce, hep bir ağızdan oybirliğiyle aldılar. Kendi kayıtlarına kayıt ettiler.

Artık ölmeden önce İsa'nın beş yarasının hürmetine istiyorum ki Aziz Lusavoriç'in himayesindeki kutsal kiliselerimizi tekrar bize, Ortodoks cemaatine iade ederse ağalar nefsi iradeleriyle verdikleri söz üzerine onu rahiplik mertebesiyle taltif edecekler.

Ey oğlum sana ısmarlıyorum Tanrı seni rahiplik mertebesine erdirse de annene ve kardeşine benim gibi iyi bakacaksın ve benim kalan işlerimi başarmak için benim olduğum gibi gayret edeceksin. Benim olan her şeyi ve herkesi Yüce İsa'ya emanet ediyorum.

Bununla ilgili olarak: Halkın üzerine gelecek tüm kötülük ve utancın benim yüzümden olduğu gibi şeyleri üzerime iftira edip gizliyorlar. Yüce İsa da şahittir ki hiçbir kötülük

benim tarafımdan gelmedi ve ben hiçbir kötülüğe sebep olmadım. Dinimizin münazaralarını tartışıp, işi oraya(kötülüğe) getiriyorlardı.

26b

1634

Bizi bu hale getireceklerdi nitekim getirdiler de. Ben kendi görevlerimde bunu hissedip bizim aydınlatıcımız Aziz Krikor Lusaroviç'i ve dinimizi sevdiğimden her hususta koruyor ve savunuyordum. Yüce Tanrı'dan bu işte bana yardım etmesini istedim. Bu din eski Ortodokslukta bozulmadan gelişecekti. Buna inancım tamdır. Yüce İsa'nın ikinci kez gelişine kadar Ortodokslukta devam eder ve onun bir sözünde dahi değişiklik olmaz.

Papazlıktan, ağıalıktan, tüm halktan kardeşlerimden helâlik istiyorum. Hepsi bana haklarını helal etsinler ve bağışlasınlar, ben de onlara haklarımı helal ediyorum. Bunu da belgeliyorum ki Hristiyan olana da bu düşerdi. Bu utançtan kurtulup Rahip Snatin'de Şubat'ın 7'si 1634'te görevimi yerine getirdim (günah çıkardım). Akşam duası zamanı geldiğinde Yüce Tanrı'ya da ilettim. Açgözlülük gibi aksi bir durum olduğunda kendi insiyatifleriyle anlaşıp cenaze merasimini de iptal etmelerini papazlıktan istiyorum.

Tanrı bana sağlık sıhhat ihsan etse bu vasiyeti bozmak ve onarmak isteyeceğimi kendi adıma şart koşuyorum. Bu şartla beylerden bu vasiyeti kendi kayıt defterlerine dava olarak kaydetmelerini istiyorum.

Holub oğlu Haçko özgür iradesiyle

Kardeşleri Bay Toros ve Bay Gresko hemen cevapladılar. Haçko'nun kardeşleri rahmetli Bay Yan'a her biri 80 flor borçlu kalmıştı. 80 florun iki payı olan kendi paylarını Toros ve Gresko, kardeşleri Haçko'ya bağışlıyorlar. Bununla ilgili olarak 80 florun üçüncü parçasını rahmetli Avedik kardeşimizin torunları için koruyoruz.

Yüce padişahın sekreteri Bay Haçko Serepkoviç diğer vasilerle ikna etmek üzere konuştu. Ben, burada kayda geçmeyen Bay Haçko'nun bana yazılan bu vasiyetteki beyanımı istemeyeceğim, o benim şefaatinde ve tasarrufumdadır.

27a

1634 Tanrı'nın Adıyla 18 Mart

Bay İvaşko Bernatoviç karısı Bayan Haluhna ile birlikte Miklaş oğlu İvaşko'nun karısı Halcuhna'nın vasisi olan öz kardeşi İvaşko Filipoviç'e sundu.

Miklaş oğlu İvaşko Bernatoviç'in karısı Bayan Halcuhna hastalanıp henüz iyiyken kocasının izniyle, gelenek ve göreneklerimize göre bizim dinî meclisimizden papazlardan Gresko oğlu Efendi Haçadur'u lakabıyla Hluşkoviç'i ve ağalardan Zahno oğlu Bay Haçko'yu ve Kirkoşa oğlu Bay Petre'yi ve yazıcıyı Yakub oğlu Bay İvaşko'yu birlikte çağırdılar. Bayan Halcuhna hazırladığı mühürlü vasiyeti kocası Bay İvaşko'nun da izniyle ikisi birlikte onların huzuruna sundular. Eğer Bayan Halcuhna'nın üzerine Tanrı'nın buyruğu gelirse o zaman bu vasiyette yazılan ne varsa hepsi yerine getirilecek. Eğer Tanrı ona sağlık verirse o zaman tahrif ve tamir için geri almayı isteyebilecek. Mahkeme adetimize göre orada olan yukarıda yazılan arkadaşlarımıza sordular. Eğer birinin buna karşı bir sözü varsa şimdi söylesin! Ancak kimse buna karşı(gelip) itiraz etmedi. Bayan Halcuhna ve eşi İvaşko mahkemeden dava kayıtlarına yazılmasını istediler. İstekleri üzerine mahkeme bunu yaptı.

Evlilik Sözleşmesi

Yurko'nun kızı Bayan Nastka'nın, Kirkoşa oğlu lakabıyla Kokoşoviç ve Yakub oğlu Zahno'nun yeni adıyla Palka'nın.

Tarih 1634 29 Haziran yeni takvim hesabı

27b

Tanrının Adıyla 1634

Yurko kızı Bayan Zoska kardeşi Misko ve arkadaşlarıyla bir yanda, Yakub oğlu Zahno kardeşleri ve arkadaşlarıyla diğer yanda bizzat Efendi Zekeriya Başrahip ve kethüdalığın huzuruna bizzat çıkıp şöyle söylediler.

Efendi Başrahip, beyler, ağalar, beyliğinizin huzuruna gelişimizin sebebi budur: Zahno'yla anlaştık.

Başrahip'in ve beyliğinizin desturuyla kendi kardeşimiz Bayan Nastka'yı Bay Zahno'ya resmî nikahlamaya söz verdik. Hemen kardeşimizin Bayan Nastka'nın ardından böyle bir çeyize söz verdik.

Başta Yüce Tanrı'nın merhameti ondan sonra yaradılış gereği Tanrının merhametinden hazırlanmıştır.

Başta budur:

Bir giysi daha moherden, bir giysi Tosya moheri, bir moherden etek, bir gümüş kemer İki kalpak, bir parça Kalacuk moheri, bir pelüş yorgan, 15 parça, bir börk, bir altın yüzük, bir nişan yüzüğü, en güzelinden yatak çarşafı. Bundan sonra Yüce Tanrı'nın merhameti ve çeyiz parası olarak damada yüz f. nakit para. Bu belge okunduktan sonra kethüdalık damada bu sözleşmeye göre her şeyde mutabık oldu mu diye sordular. Damat Bey karısıyla beraber tanıklık etti. Bu yazmaya göre Bayan Zoska'dan bize (olan) her şey için memnunuz.

Anne ve babalarının taşınır ve taşınmaz mallarından bize hatta tüm torunlarına düşecek payları ebediyen onaylıyoruz. Taraflar kethüdalıktan kayıtlarına yazmalarını istedi. Ağalar istekleri üzerine yaptılar.

28a

1634 Tanrının Adıyla 6 Ekim

Biz ağılık, Lvov Kıpçakları ve tüm halk Sefer oğlu Bay Lukaş'tan, Efendi Lukaş oğlu Bay Gresko'dan aldığımız 1330 flor nakit paranın kime ait olduğunu bilmediğimizi belgeliyoruz. Biz tüm halk, ağılık bu parayı ödeme zamanı geldiğinde Seym'e vermeye zorunluyuz. Her floru 30'ar kuruş sayıp 1330 florluk bu makbuzu kayıt defterlerimize tercüme edeceğimizi ve kamu mühürümüzü basacağımızı adilce ve sözü uzatmadan söyledik. Yeni takvimde 28 Eylül 1634 tarihinde Lvov'da meydana geldi.

Lvov şehri Kıpçaklarından İvaşko oğlu Bay Gresko Geruhnoviç'i ev kiralarından onaylıyoruz. Damat, 1625'ten 1635'e kadar kilisenin evinde yaşadı. Yüce Tanrı ömür versin o zamandan bu zamana 1635 yılı bayramına kadar her yıl için 80 flor ödedi. Artık Gresko'yla aramızda bir hesap kalmadı. Böylece Gresko bizi, biz de Gresko'yu onaylıyoruz. Aziz Hagop'tan (bayramından) sonraki Çarşamba 1634'te meydana geldi.

Ovanes'in oğlu Bay İvaşko Kevoroviç bizzat kethüdalığın huzuruna çıkıp rahmetli Kaspar'ın vasiyetine göre rehinde olan bileziklerin kendine verildiğine tanıklık ediyor. Ağalarla onun aralarında bazı farklar vardı. Her şeyde İvaşko'ya mutabık oldu.

Eğer aforoz kayıtları hususunda her şeyde ağaları onaylıyorsa ağalar da onu (onaylayacak.)

Aziz Hagop'tan sonra Çarşamba 1634'te meydana geldi.

28b

M.S. 1635 yeni hesapla 17 Şubat

Evlilik Sözleşmesi

Baron Ovanes oğlu Suceavalı Haçko'nun ve Bayan Kaska'nın kızı rahmetli Kosta'nın karısı Bayan Marta'nın evlilik sözleşmesidir.

Efendi Başrahip Zekeriya ve kethüdalığın huzuruna bizzat çıkıp bir yanda Ovanes oğlu Bay Haçko ve arkadaşlarıyla diğer yanda Kaspar'ın kızı Kosta'nın hatunu Bayan Marta kendi arkadaşlarıyla şöyle söylediler.

Efendi Başrahip, beyler, ağalar beyliğinizin huzuruna gelişimizin sebebi şudur. Öyle ki Ovanes oğlu Bay Haçko'yla kendi kızım Bayan Kasko'yu resmi nikahla ona vereceğim hususunda anlaştık. Hemen orada kendi kızımın ardından(gelecek) çeyizi bu kartın üzerine yazıyoruz ve beyinize sunuyoruz. Okunmasını da istiyoruz.

Sözleşmenin Açıklaması

Ben Kaspar kızı Marta, kızım Bayan Kasko'nun ardından damadım Bay Haçko'ya önce Tanrı'nın şefaati sonra yaradılış gereği (ihtiyaca binaen) (şunları) veriyorum.

Başta Tanrı'nın şefaatiyle hazırlanmıştır.

50 kızıl florluk bir zincir, 50 kızıl florluk bir çift bilezik, 10 kızıl flor Portekiz altını, 22 kızıl flor küçük bir zincir, 12 kızıl flor bir küçük bilezik, 5 kızıl flor küçültülmüş..., 5 kızıl flor bir çift küpe, 3 kızıl flor bir nişan yüzüğü, 120 flor üç elmas yüzük, 40 flor bir mercan tespih, 13 kızıl flor bir kokulu tespih, 1 grivna bir gümüş kemer, 2 grivna bir kemer daha, 3 kızıl flor bir altın haç, 2 kızıl flor bir ..., Yarım kaşık kabı, Fazlaca inci 300 f.li,

29a

Tanrı'nın adıyla 1635

bir samur kürklü ipek, çizgili kumaştan pelerin, bir vişne rengi samur kürklü palto, bir ermin kürklü parlak kırmızı saten etek, bir samurlu siyah palto, bir kızıl kadife giysi, bir pancar rengi yezdi giysi, bir şehrin moherinden giysi, bir uzun kollu, geniş, saten elbise, bir parlak kırmızı renk şam işi ipekli kumaştan önlük(elbise), bir yeşil Şam işi ipekli kumaştan önlük, üç ipekli, altınlı baş giyimi, bir parlak kırmızı renk börk, bir kırmızı yezdiden yorgan, en iyisinden yatak ve nevresim.

Bunun yanında Damat Bey'e Yüce Tanrı'nın merhameti ve bağışlayıcılığı ve 1200 f. nakit para çeyiz parası.

Bu belge okunduktan sonra ağalar Damat Bey'e bu yazılana göre her konuda memnun olup olmadığını sordular. Ağaların bu sorusu üzerine Damat Bay Haçko şöyle söyleyip cevap verdi: Bu belgeye göre bana kaynanam Bayan Marta'dan gelen her şeyden memnun oldu(m). Benim karım Kasko ebediyen anne ve babasının taşınır ve taşınmaz mallarının payından kendini onayladı. Bayan Marta kethüdalıktan Damat Bey'in ve onun karısının isteklerinin de kayıt defterine yazılmasının istedi. Ağalar istekleri üzerine yaptılar.

Ben Kaspar oğlu Şimko kardeşim Pani Marta'dan davetle bu sözleşmeye tanışım.

Ben Yakub oğlu Şimko bu sözleşmeye davetle tanışım.

29b

Tarih 1635 Tanrının Adıyla 24 Şubat

Evlilik Sözleşmesi

David oğlu Holub'un kızı Bayan Şuşan'ın ve Varteres oğlu Bay Stepan'ın evlilik sözleşmesidir.

Efendi Zekeriya Başrahip ve ağalarının huzuruna bizzat çıkıp rahmetli David oğlu Holub'un karısı Bayan Şuşan, kendi evlatlarıyla David'de kalan evlatlarıyla bir yanda bir yanda da Varteres oğlu Stepan bu şekilde söylediler. Efendi Başrahip, Baron Ağalar beyliğinizin huzuruna gelişimizin sebebi şudur: Bay Varteres oğlu Bay Stepan'la anlaştık. Beyliğinizin izniyle kızım Bayan Şuşan'ı resmî nikahlamaya söz verdik. Hemen (şimdi) kızımın ardından vereceğim çeyizi bu kartın üzerine yazıp beyliğinize sunuyoruz. Bu sebeple bunun beyliğinizden okunmasını istiyoruz. Ağalar tarafların talepleri üzerine okunmasına izin verdiler. Rahmetli David oğlu Holub'un karısı Almaş

kızı Şuşan'ı, kızımın ardından önce Tanrı'nın başışı sonra yaradılış gereğı Damat Bay Stefan'a yüce Tanrı'nın merhametiyle hazırlanmış çeyiz ve nakit 1300 f. para veriyorum.

Bir halkalı zincir 50 kızıl florluk, bir taç için zincir 7 kızıl florluk, bir çift yakut kolye 120 florluk, bir nişan yüzüğü 004 kızıl flor, bir çift yılan şeklinde takı 4 kızıl florluk, parfümler 12 kızıl florluk, bir7 lot puntal için ve incili baş giyimi incisi 350 florluk, bu baş giyiminin puntalı 015 kızıl flor

30 a

Arşiv metninde aynı sayfa 2 kez kopyalanmış, 29b-30a aynıdır.

30b

1635

ikinci baş giyiminin puntalı 15 kızıl flor, bir kravat, puntalı 4 kızıl flor, incisi bir lot 40 flor, birer hrivnalık iki gümüş kemer, altın gümüş işlemeli iki başgiyimi.

Ayrıca giysiler

Bir parlak kırmızı saten kadın giysisi, bir yeşil kadife kadın giysisi, bir saç gibi yezdi letnik, bir moher kadın giysisi, bir ermin kürklü kadife parlak kırmızı renkli etek, bir kadife parlak kırmızı kaftan, bir saç gibi kürklü saten pelerin, bir kızıl yezdiden yorgan, bir parlak kırmızı kadife önlük, bir yeşil kadife önlük, en iyisinden yatak ve nevresim. Ayrıca düğünü de kendi paramla ben yapacağım. Ayrıca damat bir yıl evde duracak. Kendi harcamasını bölerse ona ayrıca 15 lokot kanafatsa manto vereceğim. Bu kart(belge) okunduktan sonra kethüdalık damat Bay Stepan'a bu yazılanlara göre her şeyde mutabık olup olmadığını sordu. Damat Bey beyan etti ki bize yani karım Şuşan'a ve bana ait her şeyde mutabık olduk. Kaynanamdan ve onun torunlarından ana ve babasının taşınır ve taşınmaz mallarından düşecek tüm paylarından kendilerini ve torunlarını ebediyen onaylıyoruz. Taraflar ağalardan bu beyanların dava defterlerine yazılmasını istediler. İstekleri üzerine bunu yaptılar.

31a

Arşiv metninde 31a ve 32a ile aynı sayfa.

31b

1635 Tanrının Adıyla 25 Şubat

Evlilik Sözleşmesi

Rahmetli Bay Vasko'nun kızı Bayan Halcuhna Filipoviç'in ve Baron Miklaş oğlu İvaşko Bernatoviç'in evlilik sözleşmesidir. Leh takvimine göre 14 Nisan 1625'te Efendi Melxis Yeteg'nin Gatoğigosluğunda, 3. Zigmunt'un padişahlığında ve Zadik oğlu Toros Bernatoviç ve Zahno oğlu Baron Yakub'un erecpohanlığında.

Miklaş oğlu Bay İvaşko Bernatoviç, karısı Bayan Halcuhna'yla bizzat kethüdalığın huzuruna çıkıp şöyle söylediler. Baron Erecpohanlar, beyler, kethüdalar beyliğinizin (yüce) huzuruna gelişimizin sebebi budur. Karım Bayan Halcuhna ile halihazırdaki resmi evliliğe Efendi Başrahip'in ve beyliğinizin de müsaadesiyle istikbalde devam etmek istiyorum. Karımın bana kendi ardından taahhüd ettiği çeyizi bu belge üzerine yazıp beyliğinize sunuyorum. Bu sebeple Bayan Vaçko'nun talebi üzerine okunmasını isterim. Kethüdalık bu belgenin okunmasına izin verdi. İşte kelimesi kelimesine böylece aşağıda okunacak. Yüce Tanrının âri adına(bismillahirrahmanirrahim) Vasko kızı Bayan Halcuhna Filipoviç'ten Baron Miklaş oğlu İvaşko Bernatoviç'e bu evlilik sözleşmesi verilmiştir. Başta budur:

Bir zincir 30 kıızıl flor, bir zincir 21 kıızıl flor, ir çift bilezik 30 kıızıl flor, bir çift bilezik 15 kıızıl flor, 1 portıygal 10 kıızıl flor, yine üç hrivna (değerinde) altınlanmış gümüş bir kemer, üç hrivna (değerinde) altınlanmış bir kemer, iki buçuk hrivna değerinde altınlanmış gümüş kemer, bir hrivna değerinde altınlanmış gümüş kemer, bir hrivna (değerinde) kadife üzerine gümüş bir kemer, üç hrivna (değerinde) türlü gümüş, yine 350 florlu inci parçalı dokuma kumaş, 50 florlu inci puntallı bir dokuma, iki yüz florlu Ukrain mücevherli biz dizi inci, 180 florlu mücevherli üç büyük dizi inci, 80 florlu taşlı bir mücevher, 80 florlu ukrain incili ve yakutlu bir çift küpe, 15 florlu elmaslı bir çift küpe, 21 florlu gök yakutlu bir mücevher

32a

1635

bir elmaslı yüzük kırk florlu , puntallı ve incili bir baş giyimi yüz florlu, bir kül rengi Şam kadife gelinlik, bir vişne rengi kadife giysi, bir gök mavisi saten giysi, bir kıızıl

saten giysi, üç ipek kumaştan giysi, bir mor zarif kumaştan giysi, 1 eteği samur kürklü kaplanmış ipek ceket, bir gök yakut yüzük yirmi florlu, beş türlü türlü taşlı yüzük kırk flor, iki kürklü kadife pelerin, bir saten pelerin, bir manto kadife pelüş ile kaplanmış, bir samurlu Şam kadife etek, bir kadife kaplı astar, bir saten astar, bir tek parça kunduzdan börk, en iyisinden yatak ve nevresim, bir ipek kumaştan yorgan. Damad Bey'e elmaslı bir yakut yüzük ile çeyiz parası, rahmetli atalarından 1640 flor bölünmeden bu şekilde kaldı. Bu belge okunduktan sonra Bay İvaşko bu sözleşmedeki her konuda memnun olduğunu kendi özgür iradesiyle ve tekrarlayarak beyan etti. Hepsini karısı kendisine kazandı. Karısı bayan Halcuhna'nın taşınır taşınmaz tüm malları üzerinde İvaşko Bernatoviç bu sözleşmeyle garanti etti. Dinî mahkemenin defterlerine alınmasını ve kayda geçirilmesini istedi. Kayda geçen her şeyi kazandı ve bağış da verdi. Yazdırdı, Gregoryan Tarihi 1084.

Şubat'ın 25'inde 1635'te yayımlandı.

Evlilik sözleşmesi:

Rahmetli Baron Vasko Filipoviç'in kızı bayan Hanuhna'nın ve Bay Gresko Baron İvaşkoviç'in evlilik sözleşmesi.

Leh takvimine göre 1629'da Eylül'ün 22'sinde sevgili beyimiz 3. Zigmunt'un padişahlığında, Efendi Zekeriya'nın Başrahipliğinde, Bay Zadik oğlu Bay Toros Bernatoviç'in ve Bay Yakub Baron Zahnoviç'in erecpohanlığında Lvov'da meydana geldi.

Bu tarihte Lvov şehri Kıpçaklarından soylu İvaşko Geruhnoviç oğlu Bay Gresko ve onun karısı onurlu Bayan Hanna dinî konseyin huzuruna bizzat çıkmıştır.

32b

1635

Lvov şehri Kıpçaklarından İvaşko'nun oğlu saygıdeğer Gresko Geruhnoviç ve karısı rahmetli Vasko Filipoviç'in kızı saygın Bayan Hanna bugün dinî konseyin önüne bizzat çıktı.¹⁶⁷

Bay Gresko (yukarıda) adı geçen karısının ardından bu sözleşmede isteyip yazıldığı şekilde çeyiz ve çeyiz parası aldığını kendi isteğiyle beyan etti. Dinî konsey

¹⁶⁷ 32a'nın son paragrafı burada da tekrar yazılmıştır.

okunmasını istemiştir. Aşağıya 1627'deki şekliyle kelimesi kelimesine açıklanıyor. Yüce Tanrı'nın ârî adına Vasko Filioviç'in kızı bayan Hanna'nın ardından Bay Gresko İvaşkoviç inci, gümüş ve altın alıyor. Önce Yüce Tanrı'nın duası, bağışlaması ve rızası.

Başta:

Bir altın zincir kırk kızıl flor, altın zincir on altı kızıl flor, bir altın bilezik yirmi sekiz kızıl flor, bir Portekiz altın beş kızıl flor, bir altın taşlı yüzük altı kızıl flor, bir altın zincir yirmi kızıl florlu, bir küçük altın zincir on beş kızıl flor, altın puntallar elli dört kızıl flor.

Ayrıca on dört lot Kalküta inci, lotu otuzar florludan dört yüz yirmi florlû eder.

Daha iki yüz elli tane oryantal inci iki yüz flor daha inci puntallı iki kravat elli f.lu daha incili iki kemer iki yüz elli f.lu daha kök safirden bir kolye elli f.li daha küçük bir kolye on iki flor, kulağa iki emaye küpe onbeş flor daha bir altın tokalı inci başlık seksen flor

İki gümüş kemer iki hrivna daha ak gümüş dört hrivna daha bir zümrüt yüzük yirmi f.li daha iki küçük elmas yüzük elli f.li daha üç küçük yakut yüzük kırk f.li. Üç mutlu kardeş yani Bay Gresko, Bay İvaşko ve rahmetli Bay Filipovları uzlaşma uyarınca anne ve babalarının payından kendilerine kalan makbuzu danışmanlar ve Bayan Hanna rapor etti.

Altı yüz otuz üç stxa dolar, 20 kruş 1 toplam hesap edip 3'er f.'li verdiler. Toplamı 1900 f. eder.

Çeyizin Giysileri

Bir vişne rengi saten giysi, bir saten lacivert giysi, bir sarı saten giysi, bir İtalyan(buğdanlı) saten giysi, bir sarı kadife giysi, bir vişne rengi zarif kumaştan giysi, bir moher giysi, bir samur kürklü ipek kumaştan palto, bir yezdi kumaştan ermin kürklü ceket, bir kırmızı samur kürklü kadife etek, bir saten samur kürklü vişne rengi pelerin, bir balıksırtı ceket, bir tekparça kunduz kürklü kadife ceket, en iyisinden yatak ve nevresim. Bir kızıl vaşak kürklü ceket, bir kızıl samur kürklü kadife palto.

33a

1635

Bu evlilik sözleşmesi okunduktan sonra Bay Gresko rahmetli Vasko Filipoviç'in torunlarını da ebediyen imzaladı. Anne ve babasının taşınır ve taşınmaz mallarından düşecek paylardan memnun oldu. Kendisine bu sözleşme uyarınca her şey tam olarak ödendi. Taraflar beyanın din mahkemenin kayıtlarında olmasını istedi. Kabul edilen ve yazılmış şeyi kazandı, bir bağış mukabilinde meşrulaştırdı.

Yazıldı 1084 Şubat 25'ine

Bay Şimko Bavrçık'in belgesi olan vasiyeti 18 Nisan 1635 tarihinde yayımlandı.

Vasiyet

Tarih 1635 Tanrının Adıyla 8 Mayıs

Miklaş oğlu İvaşko Bernatoviç'in karısı ve aynı zamanda Vasko Filipoviç'in kızı Bayan Halcuhna'nın ikinci defa yapılan vasiyetidir.

İvaşko Bernatoviç'in karısı ve Vasko Filipoviç'in kızı Bayan Halcuhna hasta olup ancak akli yerindeyken adetlerimize ve kanunlarımıza göre huzuruna çağırmıştır. İş bu hususta ilk vasiyeti kullanıyoruz.

Ağalarımızdan din büyüğü Başrahip Efendi Zekeriya'nın ve ağalardan Zahno oğlu Haçko'nun ve Haçko Peotroviç'in ve dinî mahkemenin katibi Hagop oğlu Bay İvaşko'nun huzuruna bu içerikte (vasiyeti) kartın(kâğıt) üzerinde sundu.

Ben Vasko kızı Halcuhna Filipoviç bana Tanrı'dan bu sefil dünyadan göçeyeğim buyruğu gelmiştir. Evvelki vasiyetim ve düzenlemem geçerli olup 18 Mart 1634 tarihindeki kanunlarımıza ve bizim dinî Gregoryan kanunlarımıza göre kocam İvaşko Bernatoviçle mahkemeye sundum. Bu vasiyetimi şimdi son isteğim olarak herkesin içinde onaylıyorum. Benim ölümünden sonra da ebediyen böyle tam bozulmadan kalacak. Ancak şunu da eklerim ki isteğim sağlığımda vereceğim Tanrı'nın yüceliğine ithafen bir dinî giysiyi, Efendi Zekeria Başrahip'e veriyorum ve diğer papazlara 10'ar f. verilmesini talimat veriyorum.

33b

1635

Ayrıca kocam Gresko kardeşimin oğullarına daha 100 f. verecek. Fazladan Gresko kardeşimin bu oğullarına Gresko kardeşim anlaşılmaya ve danışmanlara göre benim üstümdeki Tobiyaşko kardeşimden kalan mirası bağışlamak suretiyle veriyorum. Ayrıca

kocamın kardeşinin kızı Halka'ya yanımdaki sadık hizmetleri için 4 lot inci veriyorum. Onu (Halka'yı) kocamın korumasına ve bakımına emanet ediyorum. O kendi isteği şekilde onunla ilgilenecek(bakacak). Ayrıca dayım Tuman oğlu Gresko'nun kızı Halcuha'ya eğitimi için letnik veriyorum. Ayrıca da dayım Tuman oğlu Haçko'nun kızı Hanuşka'ya bir hrivna değerinde 1 gümüş kadeh, bizim Nastka'ya 10 f. veriyorum.

Ayrıca(buna ek olarak) cenazemin defnini, benim için yapılması gereken iyi kötü tüm işleri eşimin kararına bırakıyorum. O da kendi vicdanına göre sonlandıracak. Kocam sağlığında (hazırladığım) bu adı geçen ve ilk vasiyetimdeki tüm tasarılarımı ölümünden sonra altı hafta içinde son haliyle bunlara benzer bir vasiyet (oluşturup) kayıt defterlerine verecek. Eğer kocam kopyalamak için açmak isterse onu kapalı olarak sunmalıdır. Son isteğimi ve onayımı belge üzerinde veriyorum. Aşağıda (adı) yazılmış vasimin eliyle.

Son isteğim mahkeme kayıtlarına olmak üzere Kıpçak Dinî Mahkemesi ellerine ister. Dinî mahkemenin istekleri üzerine ağalar vasisi Bay Haçko Tumanoviç aracılığıyla yaptılar.

1635 Mayıs M.S.

Vasiyet okunduktan sonra dinî konsey davalıların(borç) kendilerine o sırada orada olan Gresko İvaşkoviç'in karısı Bayan Hanuhna'dan doğan ve kardeşi bu vasiyete itirazları var mı diye sordu? Bunları (anlaşma uyarınca) oy birliğiyle alıp kabul ettiler. Hiç itiraz etmediler.

34a

1635 Tanrının Adıyla

Vasiyet

Lvov şehri Kıpçaklarının Nemiç takvimine göre Lvov'da dinî mahkemede 31 Mayıs M.S. 1635 tarihinde meydana geldi.

Bu tarihte Bay Holub'un karısı saygıdeğer Negaiy Davidoviç ve vasileri Avedik Avedikoviç ve Sefer oğlu Lukaş aracılığıyla bizzat dinî mahkeme huzuruna çıktı. Ohan kardeşler Holub oğlu Daniyel'den ve kardeşi Haçko'dan rahmetli kardeşleri Şimko'nun 18 Nisan 1635'te verdiği vasiyetin açılıp okunmasını istediler. Dinî mahkeme yazıcı beye onu açmasını ve okumasını söyledi. Onun sözleri böyledir:

Vasiyetin Açıklaması

Gücüm kuvvetim gibi aklım ve sağlığım yerindeyken (kanunlar huzurunda yapılan ve hak olan) bu vasiyeti yazıyorum. Eğer Tanrı beni bu dünyadan gönderirse bu düzenleme dikkate alınacak her birine yazdığımı göre verilecek. Eğer ki yüce Tanrı beni sağ sağlim kılsa (o zaman) bu vasiyetimi bana geri vereceksiniz. Sadece beyliğinizden isteğim Tanrı beni bu dünyadan alırsa şuurum ve isteğimle yazdığım şekilde her birine vereceksiniz.

Bunu bizim Kıpçak tutanak defterlerine kaydedeceksiniz.

Önce, Efendi Zekeriya Başrahip'e ortası kabartma kılıçlı 100 taler.

Ondan ricam her yıl Tanrıya canımı emanet ettiğim gün yılda bir kez Tanrı'nın ibadethanesinde bizi toplayarak Tanrı bizi kabul edip sevindirse. Yüce Tanrıdan dilerim ki beni günahlarımdan arındırıp canımı ebedi cennetine layık görsün.

Efendi Papaz Simon'a ortası kabartmalı kılıçlı 50 taler yılda bir kez toplayıp gönderecek.

34b

1635

Efendi Haçadur'a kabartmalı 5 taler, Efendi Ovanes'e kabartmalı 5 taler, Sargawark Mıgırdiç'e kabartmalı 4 taler, şimdiki kilise işlerine kabartmalı 94 taler, Özi'de Yahudi'den alan ağalara 6 taler, kardeşim Bay Daniel'e bahçemi ve onun kanunî hakkını. Ayrıca nakit para krolovecki kabartmalı 400 tlr., 30 Floransa florini, kardeşim Gulko'ya krolovecki kabartmalı 300 tlr.kızı Gerga'ya Gdanska işi bir gümüş kemer, Gulka'ya bir büyük kalaylı kadeh, on iki kalaylı kap, kalaylı kap iki kapak, üç tüylü yastığım ve yorganı, iki Venedik kumaşı ve iki kilimi, kardeşim Kasyu'ya 4'ü kabartmalı toplam 300 taler, on üç kalaylı kap, iki kalaylı kap ve kapak, on iki tepsi, bir Macar işi armut gümüş fincan, bir Gdanska işi kemer, bir yaldızlı büyük ayna, bir çift pirinç lamba ve oldukça yeni daha büyük bir lamba, bir Martin Bilski'nin kroniği, iki bakır kase, çizgili büyük pirinç fincan, bir Hollanda işi lavabo, 24 küçük kutu bir atış tüfeği, bir sepetli yatak, bir çift parlak beyaz kısarak, kardeşim Zuska'ya kabartmalı kılıçlı 200 taler, 1 altın kaplama kase, bir kalaylı kap ve kapak

35a

1635

Kardeşim Baska'ya kabartmalı kılıçlı 200 taler, kardeşim Halka'ya kabartmalı kılıçlı 100 taler, kardeşim Krişko'ya kabartmalı kılıçlı 150 taler, onun bana borçlu olduğu makbuzu 250 üzerine geri gönderme, Ohan kardeşime kabartmalı kılıçlı 150 taler ve bana borçlu olduğu iki makbuzdan biri 400 üzerinde biri 110 üzerinde.

Ayrıca büyük sandık ve küçük sandık hatta bel tabancası kilerde duran eski giysilerimi, gömleklerimi ve önlüklerimi.

Zadik kardeşime kabartmalı 4...kılıçlı 150 taler, pelerini ... yezdili kürklü kabartmalı gümüş

kürklü börk. Sandıkta olan tüfekleri, iki pistoleti, dört büyük bargeli, üç zırh. Bir büyük sandık Lehçe kitap ve sandıkta kalan uşak tüfek. Leh olan Marko'nun kızına kabartmalı 80 taler. Nurbek'in oğulları Gresko ve Haçko'yu buna vasi (tayin) ediyorum. Onlar bunu çalıştıracaklar ve Davedlu Avmenya'ya her yıl harçlığını verecekler. Çok fakir hiçbir harcama yapamayacak iyi birisi başvuracak olursa o 80 taleri de ona çeyiz parası olarak verecekler.

Anama Moskov parasıyla eski üçlük kuruş ve Aziz Yan'a 2 lot 11 hrivna değerinde

17'şerden hesap edersek =190 hrivna eder.

8 pountlu eski pultorak lot 14,19'ar =160, 3 pount eski kuruş lot 23,16'şar =60, 7 lot 4 pount eski şiling 6'şar= 25,15

35b

1635

eski taler 53'er 199, 4 portigal ?şer kızıl flor 515, bir ruznobel

Toplamı 720,15 eder

Kardeşimin oğlum Holub'a ve Danko'nun oğluna kabartmalı krolevecki 4üne 100 taler.

Bu yüz doları annesi ve babası oğulları yetişene dek işletecekler. Sonra kendine verecekler.

Zorunluluk tamamen kalktığında onu tek bir akçesine kadar oğullarına verecekler.

Kardeşimin kızı Zuska'ya 25 yüzlü kızıl florlu, bir Gdanska işi altınlanmış gümüş kemer, bir altınlanmış gümüş kadeh 5 lot 3 hrivna. Kardeşim Andriy Avedikoviç'in oğlu Avedik'e kabartmalı 100 taler. Zamanı geldiğinde diğerlerine teslim edilecek.

Bursalı Ayla'nın oğlu Yahudi Muri'ye 9 taler borçluyum. Bunu verip makbuzu bırakma. İsteğim, arzum bunu Danko kardeşim ödesin ki canım üzerine kazınmasın. (borçlu ölmeyeyim, kalmayayım.). Sadece Tanrı'ya canımı vermekten başka kimseye bir kuruş borçlu kalmadım.

Elyazması makbuza göre Bay Andriy Torosoviç'in bana 110 borcu vardır. Buna makbuzu iade etme. Bana üzerinde 50 borçlu olduğu elyazması makbuzu Mikolay Zihni'ye geri verme. Bay Misko oğlu İvaşko kabartmalı 4 Gdanski karşılığı 25 taler bana borçlu kaldı.

Tanrı (şahittir) onlara ödünç verdim 29 Nisan M.S. 1631

36a

1635

Karşılıksız olarak eve gelip bana baktığı için bir pound oranında safranı kendisine verdim.

Onun 3 levkoluk resmî senedini yok ettim(kaybettim). Ancak o bana hürmetli sözüyle ödemeye söz verdi. Kendisinden almak için iddia edilecek bir senet yoktu, ancak bu sözleşmeye şahit olanlar (var). Eğer bana bu dünyada verirse iyi olur vermezse öbür dünyada verir. Zira bu benim helal gücümdür(bileğimin hakkıdır). Bay Daniel bunu alıp iki darülacezeye versin(pay etsin).

Zadik kardeşime baş giyimi üzerinde ve dokuma üzerinde Mart'ın 25'inde 68'ar kuruştan 579 kabartmalı taler eder 1300 taler ödünç verdim.

Bana vereceğiniz sandıktaki 3000 taler toplam paranın $\frac{1}{4}$ ünü iki makbuzu olan ipotek yerine sayın.

Bu yukarı yazılan 579'dan önce Zadik kardeşim 226 taler geçmesi gerek. Ayrıca yerine başka kendi elçisi geçerse 150 taler, daha 203 taler bakiye kalıyor. Kayınbiraderim Stepan'a onun mühürlü vererek ona bunun gibi bakiyeyi verecek.

Kasyu kardeşime verilen mühürlü ve ... yanında kendisine 74 taler verince toplam 300 taler çıkacak.

Tanrının Adıyla

M.S. 1631 tarihinde 29 Nisan veya 30'unda yazılan makbuz üzerinde bir bilgi vardı. İvaşko oğlu Bay Misko, Andriy oğlu İlaşla birlikte bana İstanbul'da bir biri için, Lvov'da biri hepsi için ödeyip vermişlerdi.

Kutsal Katerina'da (bu yılda) makbuzlarını yanlarında yok ettim. Varteres oğlu Bay Şimko'ya burada gerekli eski bilgiyi yazacaktım. Tanrının izniyle bu makbuz aranıp bulunursa karar uyarınca onlara eski talerle 440 taler ödeyecekler ya da ben ceza olarak(zorunlu olarak) onlara o kadar akçe vermeyeceğim.

36b

1635

Ancak ben Bay Misko'yu ve İlaş'ı kendi adıma imzaladım(onayladım). Osmanlı Veliahtında o makbuzun icra yoluyla tahsil olmaması için Kadı Mahmut Paşa'dan bir emir çıkardım. Her zaman İlaş ile beraber taşımaları için Bay Misko'ya verdim. Ayrıca Kamanets'te vilayetin şehir(idarî) mahkemesinden iki manifesto çıkardım. Bir üçüncü manifesto da çıkardım. Türkiye'ye gidenlerden bazılarının özü(aslı) sandıkta bir bölmededir. Lvov'a gelip burada bu üç manifestoyu ve anlaşmayı sattım. Daha sonra Aziz Mateos'a festivali halindeyken 16 burada Polonya'da savunması için bugün Bay Şimko Varteresoviç'e aslını verdim.

Bay Misko'yu, İlaş'ı ve kendimi bu vasiyete yürütücü yaptırıyorum. Atam, anam ve kardeşim Bay Daniel'e hepsine ondan sonra Baron Erecpohan Zahno oğlu Haçko, Bay Şimko Varteresoviç, Tuman oğlu Bay Haçko ve Efendi Lukaş oğlu Bay Gresko'dan başka kimseye yani yalnızca bunlara bu sözleşmeyle tam olarak ödenecek. Eğer Tanrı ömür verir de sağlıklı yaşarsam haklar bölünmeyecek ve vasiyetim bana teslim edilecek. Eğer Tanrı beni bu dünyadan göçürürse şunu dilerim ve onun için özellikle isterim ki bu (vasiyetin) yürütmesi hemen değil ama cenazemin defninden 6 hafta sonra (vasiyeti) yürütmeye koysunlar. Aklım başımdayken (şuurum yerindeyken) önce Efendi Zekeriya Başrahip'in önünde, Baron Erecpohan Haçko'nun huzurunda bu vasiyeti hazırladım. Bununla birlikte ben Holub oğlu Şimko bizzat kendi elimle Varteres oğlu Şimko'nun yanında ve Tuman oğlu Haçko'nun yanında güvenilir olsun diye kendi isteğimle abone oldum. Bu vasiyet okunduktan sonra komisyon üyesi

ağalardan bunun dava defterlerine kaydedilmesini istediler. İstekleri üzerine bunu yaptılar ve ebediyete verdiler.

37a

1635 Tanrı'nın Adıyla 11 Haziran

Bay Şimko Varteresoviç bizzat bizim dinî mahkememizin ağalarının huzuruna çıktı. Rahmetli Şimko Holuboviç'in vasiyeti aracılığıyla söylediği garanti eden o makbuz için şöyle dedi. O makbuz aranıp bulunursa bahçem için olan 440 talerlik kaporayı yapacağımı(hazırlayacağımı) vurgulayarak söyledi.

Hemen derhal rahmetli Şimko'nun kardeşi Daniel Holuboviç rahmetli Şimko Varteresoviç'e karşı çıkararak vasiyetin yanında durup geri çekilmeksizin bu engel olan şeyi belgeledi.

Holub Davidoviç'in oğlu rahmetli Bay Şimko'nun vasiyetine göre onun vasiyet yürütücülüğünü yapan ağalardan Bay Daniel annesi Şuşan ile ortak vasiyet yürütücüleri ve evvelki vasiyet yürütücüsü Zahno oğlu Bay Haçko toplanıp o vakit hayatta olan ortağı orada bulunmadı. Orada olan vasiyet yürütücüsü ağalar: Tuman oğlu Bay Haçko, Bay Şimko Varteresoviç, Efendi Lukaş oğlu Gresko ve de başka Yönetim Kurulundan 2 ağa Kirkoşa oğlu Bay Petre ve Bay Haçko Petroviç ve dinî mahkemenin yazıcısı Hagop oğlu Bay İvaşko. Rahmetli Bay Şimko'nun vasiyetine göre rahmetlinin isteği uyarınca kime ne çıkardıysa hepsine anlaşıp verdiler.

1635 Tanrı'nın Adıyla 12 Haziran

Efendi Zekeriya Başrahip yukarıda yazan vasilerini ve yürütücülerini vekili Bay Avedik aracılığıyla onayladı(imzaladı). Dinî mahkemenin huzuruna çıkıp Holub oğlu rahmetli Şimko'nun vasiyetine göre çıkarılan taslaktaki her şeyde mutabık oldu.

37b

1635 12 Haziran

Efendi Simon kethüdalığın huzuruna bizzat çıkıp vekil Avedik aracılığıyla yukarıda yazan yürütücüleri onayladı. Vasiyete göre Holub Davidkoviç oğlu rahmetli Bay Şimko'nun ona bıraktığı mirastan memnun kaldı.

1635 12 Haziran

Gresko Huluskoviç Alias oğlu Efendi Haçadur bizzat (kethüdalıgım) huzuruna çıkıp vekil Avedik aracılığıyla yukarıda yazan yürütücüleri onayladı. Holub Davidoviç'in oğlu rahmetli Bay Şimko'nun kendine ayırdığı taslaktan memnun oldu.

1635 12 Haziran

İvaşko Miskoviç'in oğlu Bay Hovannes bizzat çıkıp yukarıda yazılan yürütücüleri onayladı. Holub Davidoviç'in oğlu rahmetli Bay Şimko'nun vasiyetine göre ona mutabık oldu.

1635 12 Haziran

Bay Mıgırdiç Sargavark bizzat çıkıp yürütücü beyleri onaylıyor. Davidoviç rahmetli Şimko Holuboviç'in vasiyetiyle kendine çıkan taslaktan memnun oldu.

1635 12 Haziran

Yönetim kurulu ağaları yukarıda yazılan yürütücüleri onaylıyorlar. Rahmetli Bay Şimko Holuboviç'in taslaktan kendilerine ve Aziz kiliseye çıkardığı her şeyde memnun oldu.

1635 12 Haziran

Rahmetli Bay Şimko'nun kardeşi Bay Daniel kethüdalıgım hatta dinî mahkemenin huzuruna çıkıp vasiyet ile taslakta kendine ayrılan her şeyde memnun olduğunu yürütücü beyleri ve onların torunlarını da ebediyen onayladığını beyan etti. 0, 100 talerden rahmetli Bay Şimko oğluna da ayırmıştır.

Miklaş Yendreyoviç'in oğlu rahmetli Stecko'nun karısı Bayan Gulaf kethüdalıgım huzuruna çıkıp yukarıda adı geçen yürütücü beyleri onayladığını rahmetli Bay Şimko'nun mirasından vekil Bay Avedik Avedikoviç aracılığıyla vasiyetteki her şeyde mutabık oldu.

1635 12 Haziran

38a

1635 Tanrı'nın Adıyla

Bay Şimko'nun karısı Bayan Kaska Zahnoviç bizzat kethüdalğın huzuruna çıkıp vekil Avedik Avedikoviç aracılığıyla yukarıda adı geçen bay yürütücüleri onayladı. Rahmetli Bay Şimko'nun kardeşinin mirasından vasiyete göre her şeyde mutabık oldu.

12 Haziran 1635'te

Bay Varteres'in karısı Bayan Zuzka kethüdalğın huzuruna çıkıp vasi olarak vasiyette adı geçen yürütücüleri onayladı. Rahmetli kardeşinin vasiyete göre olan mirasındaki her şeyde mutabık oldu.

12 Haziran 1635'te

Bu belge Leh diliyle (yazılmış) şekilde verildi. Borç senedi defterinin alt tarafında belgelerin kopyası vardır.

Bayan Baska kethüdalğın huzuruna bizzat çıkıp Bay Avedik Avedikoviç tarafından vasiyette adı geçen vasisi yürütücü beyleri onayladı. Rahmetli Şimko kardeşinin mirasında vasiyete göre her şeyde mutabık oldu 12 Haziran 1635

1635 12 Haziran

Bayan Halka kethüdalğın huzuruna çıkıp Bay Avedik Avedikoviç tarafından vasiyette adı geçen yürütücü beyleri onayladı. Rahmetli Şimko kardeşinin vasiyetteki mirasından her şeyde mutabık oldu.

1635 12 Haziran

Holub oğlu Bay Haçko Davidoviç kethüdalğın huzuruna bizzat çıkıp vasiyette adı geçen yürütücü beyleri onayladı. Rahmetli kardeşi Şimko'nun vasiyete göre mirastan çıkardığı her şeyde ona mutabık oldu.

1635 12 Haziran

Holub oğlu Bay Ohan Davidoviç kethüdalğın huzuruna bizzat çıkıp vasiyette adı geçen yürütücü beyleri onayladı. Rahmetli kardeşi Şimko'nun tamamlanmış vasiyetinden çıkardığı mirastan tümüyle memnun (mutabık) oldu.

38b

1635 Tanrı'nın Adıyla Haziran 12

Holub oğlu Bay Zadik Davidoviç o zaman orada bulunmadı. Öyle ki yürütücüler vasiyete göre Bay Şimko'nun kardeşlerinden her birine ne yakışırsa kime ne uygunsa onu veriyorlardı. Yüce Tanrı'nın ona sağlık verdiğinde rahmetlinin vasiyetine göre

herkes payına düşene ve eline geçeni onaylamaya mecburdur. O zamana kadar orada kalan öteberileri yürütücü beyler Bayan Şuşan'ın annesinin katına kaldırdılar. (onları) ona anası verecek. Rahmetli Marko'nun kızı Hanuska'ya Leh olduğundan yürütücülerden biri Bay Şimko Varteresoviç'e vererek ortaklaşa 80 tlr ayırmıştır. Rahmetli Davidoğlu Şimko Holuboviç'in vasiyetine göre Bay Şimko Varteresoviç yoldan gelseler de vasilerine verecek. Nurbeg oğluna onaylatmak zorunda olacaklar.

1635 Haziran 12

Rahmetli Bay Şimko Holuboviç'in anası, Rahmetli Bay Holub Davidoviç'in karısı Bayan Şuşan vasiyette adı geçen vasi Bay Avedik Avedikoviç aracılığıyla yürütücüleri onayladı. Rahmetli oğlumun Şimko'nun vasiyetine göre mirasından ona ayırdığı her şeyde mutabık (memnun) oldu.

1635 Haziran 12

Bay Andriy Avedikoviç'in kardeşinin kızı Bayan Zuzka bizzat kethüdalığın huzuruna çıkıp vasiyette adı geçen yürütücüleri onayladı.

Rahmetli Bay Holub oğlu Şimko'dan dayısı Davidoviç'ten vasisi Bay Ohas dayısı vasıtasıyla vasiyete göre her şeyde mutabık oldu.

1635 Haziran 12

Bay Avedik kardeşi, Bay Andriy'nin oğlunun payını 100 tlr'ini yürütücü beyler Bay Avedik Avedikoviç'e verdiler.

O verecekleri (kişi) Bay Andriy'nin kardeşinin Avedik Tanrı izin verir de Türkiye'den gelirse yürütücüleri onaylamaya mecbur olacak.

39a

1635

Bay Andriy Avedikoviç'in oğlu Bay Avedik bizzat din konsey huzuruna çıkıp Avedik dayısından kalan 100 tlr. için beyan verdi. Böylece yürütücüler Avedik Avedikoviç'e (yani dayısına mirasından gizli bir sözleşme verdiler. Ki rahmetli Holub oğlu Şimko Davidoviç'ten (dayısından) vasiyetle ayrılmış. Bundan ötürü hem dayısı Bay Avedik Avedikoviç'i hem de vasiyette adı geçen yürütücü beyleri ve onların torunlarını ebediyen onaylıyor.

1635 Tanrının Adıyla Ekim 1 yeni takvim

Kethüdalık Bay Avedik Avedikoviç'i kilise paralarını hem kar hem zarar durumunu hatırlatması için huzurlarına buyurdular. Bay Avedik de deftere göre cevapladı. Geleneklerimize göre Büyük Oruç ortasına kadar vermekle yükümlü olduğumuz o paraların zamanı geçti. Ancak faydası dokunacağı için olacak ki ağalar Lvov fuarına kadar tahammül edecekler. Ağalar cevap verdiler: Bayram olmadan olmalıydı onu da tatil ettiler. Deftere göre hesap görüldüğünde Bay Avedik mutlaka iki hafta içinde tazminatı verecek.

1635 Ekim 1 yeni takvim

Kethüdalık Rabiçka'nın oğlunu Toros'un Bay Zadik'i kilisenin yıllık kazanç hatta toplam gelirini hatırlatması için huzurlarına buyurdular. Ağalar bir yılın kazancını isteyerek, sert koşulları kabul ederek vermesini söylediler. Onları dinleyecek ve kilise paralarını verecek. Eğer kendi isteğiyle vermezse bir yolunu bulurlar.

1635 Tanrının Adıyla Ekim 2

Nurbeg'in oğulları Bay Haçko ve Bay Gresko kethüdalığın huzuruna çıktılar.

Holub Davidoviç oğlu rahmetli Bay Şimko vasiyetiyle. Rahmetli kardeşi Marko'nun Leh olan kızına 80 taler ayırmıştı. Dördü ortaklaşa 17'şer kuruşu 1 taler sayıp o zaman(zamanında) onun parasını vasiyete göre yürütücü beylerden aldılar. Nurbeg'in oğulları (yasal) vasiyetin vasileri Bay Haçko ve Gresko vasiyete göre o kıza mutabık olacaklar. Tanrı'nın emriyle bir ere varacağı zamana kadar ana paranın kazancından kıza kar verecekler.

39b

1635

O zaman geldiğinde de vasiyete göre aralarında 80 taleri toplayıp Marko'nun kızına parasını vermek zorunda olacaklar. Hemen orada ağaları ve vasiyette adı geçen yürütücüleri 80 talerden onayladılar. Böylece bu vasiyette Holub Davidoviç oğlu Bay Şimko Nurbeg'in oğulları iki kardeş hem Haçko'ya hem de Gresko'ya ayırdığıyla onları bu vasiyet uyarınca mutabık kıldı.

Tanrının Adıyla 1635 Kasım 22 yeni takvim

Rabička lakaplı Toros oğlu Bay Zadik bizzat kethüdalığın huzuruna çıktı. Ağalarla hesaplaşıp Lvov Kıpçak Kilisesinin parasının ilgili (kısımını) ödedi. Deftere göre 1635 Aziz Mikal Bayramına kadar hesaplandı.

Ağaların defterlerinden görülen hesaba göre Aziz Mikal Bayramındaki vadeyi geçirirse ilgili kısmı da ödemek zorunda kalır. Bu yüzden kethüdalık kilise parasının karından Bay Zadik'i ve torunlarını ebediyen onaylıyor.

1635 Tanrının Adıyla Kasım 5

Erecpohan oğlu Avedik Avedikoviç bizzat kethüdalığın huzuruna çıktı. 23 Nisan 1629'dan 21 Nisan 1636'ya kadar olan tüm ilgili (kısım) için hesaplaştı. Gelecek tüm her şeyi tamamen kethüdalığa ödedi. Bundan dolayı kethüdalık Bay Avedik'i ve onun torunlarını ebediyen onaylıyor.

Yukarıda yazılan hesaba göre bu vadeye kadar olan kilise paralarının ilgili (kısımından) hatta daha sonraki vadede tutacak ilgili kısmını Bay Avedik ağalara ödemek zorunda olacaktır.

Bu hesap defterlerde görüldüğü üzere Kasım'ın 5'inde 1635'te oldu.

1635 Aralık 4 yeni takvim

Erecpohan oğlu Kaprus Bay İvaşko'nun yazma evlilik sözleşmesi ve Marko Davidoviç'in kızı bayan Nastka'nınki bu yılda 1635'te yazılmıştır.

5. DİZİN

A

a I: <an/al//ol O.

a. 5^a/26, 6^b/28, 6^b/33, 6^b/43,
7^a/15, 7^b/11, 7^b/12, 7^b/20, 7^b/21,
7^b/30, 8^a/31, 9^a/10, 9^a/12, 9^a/6,
9^a/7, 9^a/9, 10^a/3, 10^a/4, 10^a/5,
10^a/6, 10^a/7, 10^a/8, 10^b/22, 10^b/23,
10^b/24, 10^b/25, 10^b/34, 12^b/28,
12^b/29, 13^b/15, 13^b/16, 13^b/5,
13^b/8, 16^a/1, 18^a/23, 19^a/25,
23^a/16, 23^a/23, 23^a/35, 26^b/28,
27^a/4, 29^b/33, 33^a/34, 33^b/17,
33^b/8, 36^b/17, 38^b/7, 39^a/16,
39^b/17, 39^b/2, 39^b/29

a. birsi : Öbürü, diğeri. 23^b/19

a bu (abu) Bunu.

6^b/24, 17^b/25, 36^b/17

a. bunuğ 23^a/33

II. Ama, ancak.

a. 5^b/20, 8^a/28, 8^a/36, 9^a/19,
14^b/21, 17^a/5, 17^a/8, 17^b/20, 23^a/22,
25^b/18, 26^a/32

III. Ve bağlacı görevindedir ancak
cümle başında da kullanılıyor.

a. 4^a/21, 5^a/30, 9^b/36, 9^b/37, 9^b/38, 9^b/39,
9^b/40, 9^b/41, 9^b/42, 10^a/1, 10^a/10, 10^a/11,
10^a/2, 12^b/33, 14^a/8, 17^b/29, 23^a/26,
27^a/18, 25^a/8, 34^a/18, 36^b/27

A. 14^a/24, 14^b/15

a. ij ki: Çünkü, işte bu sebeple.

3^b/22, 5^b/36, 8^a/42

a II <Hay. Hay yazı sisteminde
alfabenin ilk harfidir aynı zamanda 1
rakamı için de kullanılır.

a. 13^b/17

abq <Ukr. Veya.

a. 17^b/17

Abril <Lat. Nisan ayı.

A. 10^a/41, 17^a/11, 31^b/4, 33^a/10,
39^b/25, 39^b/26

A.+ nin 34^a/10, 7^b/19

A.+ niğ 16^b/4

aç - Açmak.

a.- ıp 19^a/34, 33^b/21

a.- kaylar 21 ^a /7	adamaşköviy <Slv. Kadifeli, kadifeden
a.- kaylar(açma aç-) 19 ^b /6	yapılmış.
a.- ma 34 ^a /12	a. 10 ^b /28, 30 ^b /11, 30 ^b /12, 30 ^b /15,
a.- ma açkaylar 19 ^b /6	30 ^b /16
a.+ mahı 3 ^b /12	adät <Ar. Âdet, gelenek.
a.- tılar 3 ^b /35	a.+ imizgä 8 ^b /30, 9 ^b /10, 10 ^b /8,
açh[ı]ç Anahtar.	13 ^a /4, 20 ^b /8, 27 ^a /20
a.+ larnı 14 ^b /33	adraciönem <Lat. Fikir, nosyon.
açıl - Açılmak.	a. 25 ^a /32
a.- gay 34 ^a /11, 5 ^b /30	advęsar <Lat. Anlaşmazlık,
açt[ı]r - : Açtırmak.	tartışma.
a.- ip 19 ^a /35	a.+ larnıj 26 ^a /41
a.- ma 21 ^a /6	Adzadzin <Hay. Hazreti Meryem.
adam <Ar. Adam, insan.	sp. A.+ niğ 19 ^a /28
a.+ larımıznı 24 ^a /23	afęktovät <Leh. Tavr takınma,
adamaşka <Slv. Kadife, Şam	kasılma.
kadifesi.	a. ęt-: Tavr takınmak,
a. 2 ^b /23, 9 ^a /10, 10 ^a /1, 10 ^b /33,	kasılmak. 9 ^b /15
15 ^a /7, 16 ^b /25, 21 ^a /29, 21 ^a /32,	Agniçķę <Lat. Bir Hristiyan
22 ^a /20, 22 ^a /21, 22 ^a /22, 22 ^a /32,	azizin adı.
29 ^a /10, 29 ^a /11, 29 ^a /6, 30 ^b /8, 31 ^a /3,	na şvënton A. 14 ^a /28
31 ^a /4, 31 ^a /9, 32 ^b /31	Agopşa <İbr. Kişi adı.
	pan Sahakka A. 7 ^b /35

Sahak A. oğlu 16 ^a /33	24 ^b /24, 25 ^b /19, 27 ^a /11, 30 ^b /29,
ağ[a] → ağa	33 ^a /20, 36 ^b /29, 37 ^a /15
a. + larnıñ 24 ^a /9	a. + larga 11 ^a /18, 11 ^a /33,
ağa Ak sakal, kethüdâ.	11 ^b /1, 11 ^b /16, 18 ^a /30, 19 ^a /32,
a. 25 ^a /16, 37 ^a /21, 8 ^a /32	19 ^a /33, 19 ^a /8, 19 ^b /8, 39 ^b /31
a. + ga 17 ^b /20	a. + larımızdan 15 ^b /9, 33 ^a /19
a. + lar İhtiyar heyeti,	a. + larnı 24 ^a /6, 28 ^a /28, 39 ^b /6
topluluktaki ak sakallar, istişare	a. + larnın 11 ^a /24, 14 ^a /14
heyeti. 11 ^a /19, 11 ^a /24, 11 ^b /10,	a. + larnıñ 17 ^b /4, 19 ^a /10, 19 ^a /6,
11 ^b /19, 11 ^b /2, 13 ^a /31, 13 ^b /36,	29 ^a /23, 29 ^b /6, 37 ^a /2, 39 ^b /19
14 ^a /24, 14 ^b /19, 14 ^b /22, 14 ^b /3,	a. + larnı 13 ^a /6
14 ^b /7, 15 ^a /26, 16 ^b /9, 17 ^a /14,	Ämir Ağa Lublin
17 ^a /22, 17 ^b /14, 17 ^b /18, 17 ^b /26,	şâğârlisi: Lublin şehrinden Ämir
17 ^b /33, 18 ^a /25, 18 ^b /24, 19 ^a /2,	Ağa. 7 ^a /38
19 ^a /34, 21 ^a /19, 21 ^b /20, 21 ^b /28,	a. + nıñ 14 ^a /30, 22 ^b /23
22 ^a /7, 23 ^b /33, 24 ^a /12, 27 ^b /37,	a. + nı 5 ^b /17
27 ^b /6, 28 ^a /26, 28 ^a /28, 28 ^b /11,	ağaç Ağaç.
29 ^a /21, 29 ^a /32, 29 ^b /19, 33 ^b /26,	a. k'êbit : Ahşap dükkan.
37 ^a /19, 37 ^b /22, 39 ^a /17, 39 ^a /18,	a. 10 ^a /11
39 ^a /25, 4 ^a /9	ağal[ı]h → ağalıh
br. a. + lar 29 ^b /10	a. 17 ^b /23, 20 ^b /2, 28 ^a /12, 28 ^a /2
a. + lardan 3 ^a /13, 3 ^b /25, 4 ^a /27,	ağalıh İhtiyar heyeti, kethüdâlık ve
11 ^a /31, 19 ^a /4, 22 ^b /32, 24 ^a /6,	onların makamı.

a. 14 ^b /30	aḥça <akça Para, para birimi.
aḥ <ak Beyaz, ak.	a. 8 ^a /28, 8 ^a /3, 9 ^b /34, 10 ^b /22,
a. 5 ^a /29, 7 ^b /12, 9 ^a /8, 12 ^a /16, 13 ^a /5,	17 ^b /16, 34 ^b /8
21 ^b /18, 22 ^a /23, 32 ^b /22	a. + lar 8 ^a /25
a. ɔpraḥ: Yatak arşafı.	a. + ları 14 ^b /10
2 ^b /29, 10 ^b /36, 17 ^a /3, 21 ^b /15,	a. + nı 7 ^b /27, 8 ^a /24, 11 ^b /11
23 ^b /11, 27 ^b /26, 29 ^a /15, 30 ^b /17,	a. + sı 8 ^a /27
31 ^a /11, 32 ^b /35	a. + sı 14 ^b /15
a. ɔpraḥnı 6 ^b /33	aḥıl <Ar.‘akl Akıl, hafıza.
a. ɔprak: → a. ɔpraḥ	a. + ımda 25 ^a /3
13 ^b /21	a. + ında 15 ^b /8
aha : →aḡa	aḥlı Aklı, beyazlı.
a. + lar 26 ^a /31, 26 ^a /8, 39 ^b /14	a. ḥ[ı]zılı: aklı kızılı.
a. + larga 34 ^b /6	i. 25 ^b /14
a. + larının 26 ^a /24	aḥpaş <ak+baş Papazların başı,
ahal[ı]ḥ → aḡalıḥ	rahip, piskopos.
a. 28 ^a /6	a. 3 ^b /24, 3 ^b /39, 3 ^b /7, 13 ^b /6, 14 ^a /10,
a. + nıḡ 26 ^a /25	17 ^a /26, 18 ^a /9, 20 ^b /4
a. + tan 26 ^b /10	dr. Kırkor Geçsarianın a. + ı
aḥç → aḥça	3 ^b /15
a. 35 ^a /28	a. + ka 4 ^a /16
a. + ga 35 ^b /11	a. + nın 3 ^b /33, 3 ^b /35, 3 ^b /36
a. + nı 36 ^a /32	sb. Nigoḡayos a. + nıḡ 15 ^a /29

Nigol a. + niğ 24 ^a /15	a. + ga 21 ^b /27, 29 ^a /31, 30 ^b /29
Akoğent <Yun. Kişi adı.	a. + larga 16 ^a /24, 19 ^a /5, 19 ^a /7,
pan A. 6 ^a /24	20 ^b /7, 31 ^a /21, 33 ^a /7, 33 ^b /20
Aksentova <Slv. Aksentova, aile	a. + larımızga 28 ^a /9
adı.	a. + larına 18 ^b /16, 23 ^b /32, 26 ^a /27,
pani A. + dan 7 ^a /11	27 ^a /24, 27 ^b /36, 33 ^b /25
Aksentović <Slv. Aksentovic, aile	al I: Al, kırmızı.
adı.	a. 10 ^a /2, 25 ^b /13, 25 ^b /14
pn. Haçko Ÿurko oğlu A. 18 ^b /23	al II: Ön, huzur, kat.
ak'ta <Lat. Kayıt, defter, tutanak,	a. + larına 39 ^a /12, 39 ^a /23
belge.	al - Bir şeyi elle veya başka bir
a. + larga 9 ^a /35, 10 ^a /32, 11 ^b /2,	arağla tutarak bulunduğu yerden
14 ^b /23	ayırarak, kaldırmak, tutmak
a. + larga 11 ^b /19	a.- dı 8 ^a /11, 8 ^a /6, 11 ^a /31, 23 ^a /18,
a. + larımızga 11 ^a /27	24 ^a /19, 32 ^b /4
a. + larına 3 ^a /14, 5 ^a /42	a.- dıh 15 ^a /27, 28 ^a /3
akta <Lat. → ak'ta	a.- dılar 39 ^a /33
a. + larga 5 ^b /21, 8 ^b /14, 13 ^b /31	a.- dım 7 ^a /11, 7 ^a /15, 7 ^b /10, 7 ^b /15,
duhovni a. + larga 13 ^b /24	7 ^b /19, 7 ^b /25, 7 ^b /29, 7 ^b /32
a. + larına 4 ^b /34, 11 ^a /5, 22 ^b /34,	a.- dım (satun al-) 7 ^a /4, 7 ^a /7
26 ^b /22, 36 ^b /30	a.- gan 11 ^b /8, 26 ^a /2, 34 ^b /6
bizim ermeni a. + larına 34 ^a /22	a.- gan (ötünę al-) 16 ^a /18, 25 ^b /40
ak'ta <Lat. → ak'ta	a.- gan (satun al-) 7 ^a /18

a.- gay 16^a/20

a.- gay (ilgäri al-) 15^b/32

a.- gaymən 26^a/6

a.- ip 5^b/18, 11^a/21, 13^a/35,
19^a/19, 35^b/8, 36^a/9

a.- ip (satun al-) 6^a/23

a.- ip ędi (holumuzdan al-)
24^a/16

a.- ipmən 7^b/27

a.- iptır 3^b/14

a.- ıyır 32^b/8

a.- ıyırmen 25^a/7

a.- ma 4^a/25, 8^a/21, 27^a/19

a.- maga 36^a/6

a.- mastır 26^b/9

a.- sa 34^a/20

a.- sınlar 14^b/7

a.- ur 4^a/19

alar III. Çokluk şahıs zamiri, onlar.

a. 4^a/18, 7^a/24, 11^a/20, 11^a/28,
18^a/12, 21^b/22, 25^a/21, 25^a/24,
25^b/20, 25^b/22, 26^a/26, 35^a/23,
36^a/31

a.+ da 25^a/13

a.+ dan 17^b/23

a.+ ga 4^a/21, 5^a/35, 10^a/9, 14^a/12,
14^b/6, 17^b/11, 21^a/6, 22^b/20, 26^a/1,
26^b/12, 36^a/32, 39^b/9

bu a.+ nı 25^a/39

a.+ nıñ 3^a/11, 9^b/30, 23^b/15,
24^a/25, 25^b/19, 26^a/31, 26^b/21,
37^b/30, 39^a/10

a.+ nın 8^a/34, 8^a/35, 11^a/25

alay Bu nedenle, örneğin, böylece,
bu şekilde.

a. 3^a/2, 3^a/3, 3^b/12, 3^b/16, 3^b/23,
3^b/29, 3^b/30, 3^b/38, 4^a/34, 5^a/31,
5^a/38, 6^a/16, 6^b/33, 8^b/31, 8^b/33,
9^a/30, 10^a/22, 10^a/25, 10^b/10,
11^a/1, 11^a/2, 11^a/22, 11^b/14,
12^b/31, 13^a/23, 13^a/28, 13^b/18,
13^b/26, 14^a/14, 14^a/24, 14^a/4,
14^b/19, 14^b/22, 14^b/7, 15^b/14,
15^b/18, 15^b/20, 15^b/27, 15^b/29,
15^b/30, 15^b/31, 17^a/6, 17^b/32,
17^b/4, 18^a/29, 18^b/10, 20^b/2, 20^b/3,

21 ^b /23, 21 ^b /24, 22 ^b /30, 22 ^b /31,	a. + ım nı 6 ^a /4
22 ^b /33, 23 ^b /29, 25 ^a /18, 27 ^b /34,	a. + ı 2 ^b /30
27 ^b /35, 28 ^a /19, 29 ^a /26, 29 ^a /27,	a. + ın 2 ^b /15, 16 ^b /22, 17 ^a /4,
29 ^a /28, 30 ^b /24, 30 ^b /25, 30 ^b /26,	21 ^b /16, 22 ^a /16, 27 ^b /27, 28 ^b /22,
31 ^a /20, 33 ^a /4, 33 ^b /18, 36 ^b /11,	29 ^a /17, 29 ^b /23, 32 ^b /9
39 ^a /13, 39 ^a /24, 39 ^a /8, 39 ^b /10	algış Dua, bağışlama, merhamet.
a. + nı 3 ^b /30	a. + ı 5 ^a /30, 10 ^b /19
alay ję <Tr. alay+ Slv. ję Öylece,	a. + ım 6 ^a /2
böylece, aynı zamanda, aynı şekilde.	a. + ın 5 ^a /24
a. ję: 19 ^a /19, 23 ^b /19, 33 ^b /16,	alın Ön, huzur, kat.
34 ^a /31, 34 ^a /8, 36 ^b /25, 36 ^b /5, 36 ^b /7	a. + ına (alınına) 2 ^b /34,
alay jě <Slv. → a. ję	2 ^b /8, 3 ^b /22, 4 ^a /33, 4 ^b /20, 5 ^a /12,
18 ^a /10	5 ^a /7, 5 ^a /8, 5 ^b /9, 6 ^b /1, 8 ^b /22, 9 ^b /1,
alay oħ <alay+ oħ Aynı	10 ^a /40, 11 ^a /13, 11 ^a /29, 11 ^b /6,
zamanda, öyle, böyle.	15 ^b /12, 15 ^b /13, 16 ^b /5, 16 ^b /9,
a. 5 ^b /24, 6 ^a /33, 6 ^b /23, 6 ^b /43, 7 ^a /8,	18 ^a /21, 18 ^b /24, 18 ^b /25, 18 ^b /5,
7 ^b /24, 8 ^a /26, 9 ^a /24, 15 ^b /19, 16 ^a /5,	19 ^a /2, 19 ^a /34, 19 ^b /2, 21 ^a /16,
17 ^b /30, 25 ^b /31, 35 ^a /10	21 ^a /19, 21 ^a /2, 22 ^a /3, 22 ^a /8, 22 ^b /23,
ale <Slv. Ama, yine de.	23 ^a /11, 23 ^b /14, 23 ^b /24, 24 ^a /2,
a. 36 ^a /3	24 ^a /28, 24 ^b /11, 24 ^b /2, 24 ^b /26,
alg[1]ş → algış	24 ^b /6, 25 ^a /22, 27 ^a /14, 27 ^b /2, 27 ^b /6,
a. + ın 21 ^a /26	28 ^a /22, 28 ^b /12, 28 ^b /7, 29 ^b /11,
alg[1]ş → algış	29 ^b /5, 31 ^a /34, 31 ^b /12, 31 ^b /9,

33 ^a /22, 34 ^a /16, 34 ^a /5, 36 ^b /25,	a. Kokoşoviç 24 ^a /29
37 ^a /2, 37 ^a /31, 37 ^b /2, 37 ^b /26,	a. Kokoşoviçniñ 27 ^a /28
37 ^b /32, 38 ^a /14, 38 ^a /20, 38 ^a /26,	a. Şişaknı 25 ^a /24
38 ^a /3, 38 ^a /8, 38 ^b /25, 39 ^a /2, 39 ^a /29,	Allah <Ar. Allah.
39 ^b /13, 39 ^b /24	A. 25 ^b /28
alın - Birisi tarafından alınmak.	almar <Slv. Gömme dolap, kiler
a.- dı 20 ^b /4	dolabı, bodrum.
a.- sa 20 ^b /4, 8 ^a /28	a. 6 ^a /19, 6 ^a /32, 6 ^a /34
alış Alış, alma.	a.+ larının 14 ^b /35
a.+ ım bərişim : Alışveriş.	almas <Ar. Elmas.
26 ^a /21	a. 31 ^a /13, 31 ^a /2
alışmağ Evlilik.	Almaş Kişi adı.
örenkli a.+ ka : Resmî nikah.	Şuşan A. h[ı]zı Hölubnuğ
21 ^a /22, 22 ^a /11, 25 ^b /24,	uçmağlı canlınığ sıgarı Dawıd
27 ^b /9, 28 ^b /14, 29 ^b /13	oğlu 29 ^b /21
örenkli a.+ ka : → örenkli a.+ ka	alněy <?
8 ^b /29	a. 25 ^a /35
alias <Lat. Takma ad, lakap.	alpovud <alpağut Soylu kişi.
Hluşkovıç a. 37 ^b /7	a.+ dan 17 ^b /16
a. Kokoşovits 24 ^b /13	altembas <Leh. Tr. altın + Ar. bez
aliyas <Lat. → alias	İpliği altın veya gümüşten kalın
a. Hluşkovıç 24 ^b /23	desenli, pahalı, ipek kumaş.
a. Hluşkovıçni 27 ^a /11	a. 32 ^b /34

altı Beşten sonra yediden önce olan sayının adı.

a. 32^b/13, 33^b/19

a. yüz otuz üç 32^b/28

on a. 32^b/11

altın → **altun**

a. 10^b/27, 9^b/34, 9^b/37

altınlı → **altunlu**

a. 9^a/8

altı yüz otuz üç : Altı yüz otuz üç, sayı

adı.

a. 32^b/28

altlas <Ar. → **atlas**

a. 2^b/25

altun Altın, mücevher ve değerli eşya için kullanılan bir element.

a. 2^b/17, 2^b/18, 2^b/21, 7^b/12,

7^b/16, 7^b/22, 7^b/31, 10^b/25, 10^b/34,

12^b/26, 12^b/27, 12^b/29, 13^b/17,

21^a/35, 21^a/36, 22^b/11, 22^b/2,

22^b/3, 23^a/36, 23^b/8, 25^b/13,

27^b/24, 28^b/38, 32^b/11, 32^b/12,

32^b/13, 32^b/14, 32^b/20

alt(u)n → **altun**

a. 30^b/5

altunla - Tezhip yapmak, altınla süslemek.

a.- gan 12^a/15, 15^a/13, 21^b/10,

23^b/3, 2^b/19, 31^b/25, 31^b/26,

31^b/27, 34^b/23,

34^b/31, 35^b/14, 35^b/15

alt(u)nla - → **altunla** -

a.- gan 21^b/11

altunlu Altınlı, altınla bezenmiş.

a. 16^b/33, 22^b/8, 22^b/9, 29^a/12

amsöyn <Hay. Ay, bu ay içinde.

a. 1^b/5

amen <İbr. Amin.

a. 17^a/20

Ämir <Ar. Emir, Kişi adı.

Ä. Ağa Lublin şägärlisi 7^a/38

an - → **añ** -

a.- ma 8^a/42

añ - Anmak, hatırlamak.

a.- ıp 25^a/27

a.- ıyır 19^a/23

ana I : Ana, anne.

a. 3^a/3, 5^a/38, 10^b/10, 10^b/21,

21^b/24, 22^b/31, 27^b/35, 29^a/27,

30^b/26, 32^b/26, 33^a/4

a. + dan 10^a/27

a. + larından 7^a/14

a. + m 25^a/15

a. + ma 35^a/28

hayın a. + ma 16^a/18

a. + mdan 16^a/11, 25^a/35

hayın a. + mdan 29^a/24, 30^b/25

a. + mızdan 8^b/32

a. + mızın 9^a/28

a. + mnı 36^b/14

hayın a. + mnı 22^b/29

a. + ını 26^a/33

a. + sı 16^b/14, 38^b/19, 38^b/8

a. + sıdan 9^a/26, 9^b/12

a. + sını 25^b/10, 25^b/17

a. + sı 15^a/28, 35^b/8, 37^a/16,

38^b/10

ana II : Ol zamirinin yönelme hali.

a. 4^a/9, 11^a/2

anal[ı]h Annelik, annelik görevi.

at'al[ı]h da a. ęsin 25^b/29

ağar Ol zamirinin yön gösterme hali.

a. 2^b/11, 21^a/11, 23^a/24, 24^a/30,

25^a/5, 25^b/16, 26^b/2, 28^b/14,

29^a/21, 29^b/13, 33^b/21, 37^a/29,

37^b/14, 38^a/10, 38^a/16, 38^a/28,

38^a/32, 38^a/33, 38^a/5, 38^b/10,

38^b/22, 38^b/27, 38^b/8, 39^a/3

anar Ol zamirinin yön gösterme hali.

a. 36^a/21, 6^a/15

Anastas < Yun. Kişi adı.

pn. A. 26^a/20

ağa Ol zamirinin yönelme hali, ona.

a. 25^b/25

anęa Ol zamirinin eşitlik hali, onca.

a. 17^b/15, 17^b/25, 17^b/6, 18^a/6,

23^a/19, 23^a/23

anda Ol zamirinin bulunma hali,

onda.

a. 4^a/23, 5^a/16, 10^b/8, 15^b/15,

16^b/15, 21^a/23, 22^a/11, 24^a/22,

25^a/39, 25^b/36, 27^a/21, 27^a/22,

27 ^b /10, 28 ^b /15, 29 ^b /15, 37 ^a /18, 37 ^a /19 a. edilär 33 ^b /30	pn. A. + nin Avedikovič 35 ^b /16 pan A. + niñ oğlu Avedikoviçniñ 39 ^a /3
anda j Tr. .anda + <Slv. J Birden, aniden. a. j 3 ^a /5, 14 ^b /14, 18 ^b /23, 24 ^a /18, 24 ^a /19, 24 ^a /21, 39 ^b /6	pn. A. + nin T ^o rosovič 35 ^b /25 pan A. + ni 11 ^a /1 pn. Haçko bilä A. oğlu 21 ^a /20 pn. Misko İvaşko oğlu İlaş A. oğlu 36 ^a /26
andan Ol zamirinin ayrılma hali, ondan. a. 5 ^a /24, 16 ^b /22, 18 ^b /9, 21 ^a /26, 22 ^a /16, 27 ^b /13, 28 ^b /22, 29 ^b /23, 2 ^b /15, 36 ^b /15, 37 ^a /12	pan Haçkonuñ A. oğlunuñ 21 ^a /15 pan A. T ^o rosovič 10 ^b /3 pan A. T ^r ovč. 10 ^b /12, 11 ^a /5 pan A. T ^r ovč. 10 ^b /37
andıçkan <ant+ içken Mahkeme jürisi; tarafsız, yeminli görevliler. a. + ları 11 ^a /15	Andriy T^orosovič Kişi adı. A. 10 ^b /3
andınkan → andıçkan a. + ları 5 ^b /10	Andriy T^rovč. Kişi adı. (Soyadı kısaltma olarak yazılmış.) A: 10 ^b /12, 11 ^a /5
andičkän → andıçkan a. 13 ^a /6, 13 ^b /36	Andriy T^rovč. Kişi adı. (Soyadı kısaltma olarak yazılmış.) A. 10 ^b /37
Andriy <Ukr. Kişi adı. pn. A. 38 ^b /33 pan A. Haçko oğlu 10 ^b /1 pn. A. + niñ 38 ^b /26, 38 ^b /32	anı Ol zamirinin belirtme hali.

a. 4^a/4, 6^a/35, 6^b/19, 6^b/32, 6^b/36,
8^a/16, 16^a/12, 17^b/2, 25^a/35, 25^a/38, 25^a/7,
25^b/23, 25^b/6, 25^b/9, 26^a/15, 26^a/19,
26^a/31, 26^b/29, 26^b/33, 33^b/8, 36^b/21,
39^a/18

anıñ Ol zamirinin genitif hali.

a. 3^b/17, 4^a/1, 4^b/12, 4^b/5, 4^b/6,
5^a/34, 9^a/28, 9^b/24, 13^a/19, 14^b/31,
14^b/32, 15^a/22, 15^a/23, 15^b/29,
16^a/30, 16^a/32, 16^a/34, 16^a/36,
16^b/19, 17^b/10, 17^b/13, 17^b/22,
18^a/13, 18^a/15, 18^a/16, 19^a/31,
19^a/35, 21^a/3, 21^b/21, 22^a/10,
22^b/18, 22^b/22, 22^b/29, 23^a/13,
23^a/20, 23^a/25, 23^a/6, 23^b/27,
23^b/29, 24^a/24, 24^a/26, 24^a/5,
25^a/3, 25^b/2, 25^b/24, 25^b/31, 25^b/7,
26^a/14, 26^a/16, 26^a/17, 26^a/23,
26^a/24, 26^a/36, 28^a/24, 28^a/26,
29^a/31, 30^b/25, 31^a/35, 31^b/19,
33^a/33, 33^b/7, 33^b/9, 37^a/6, 37^a/7,
37^b/23, 39^a/15, 39^a/26, 39^a/27,

39^a/33, 39^a/36, 39^b/21, 39^b/28,
39^b/3, 39^b/5

anın :→ **anıñ**

a. 3^b/19, 3^b/32, 4^b/31, 5^a/20, 5^a/42,
5^b/37, 6^a/25, 6^a/4, 6^a/6, 8^a/11,
8^a/20, 8^a/25, 8^a/27, 9^a/23, 9^a/35,
9^b/28, 9^b/32, 11^a/18, 11^a/20,
11^a/33, 11^a/36, 11^b/15, 11^b/29,
13^a/13, 14^a/4, 14^b/1, 14^b/3, 14^b/7,
14^b/8, 34^b/7, 35^a/5, 36^a/20, 36^a/3,
36^a/32, 36^a/5, 36^b/21

anıñki Onunki.

a. 11^b/11, 11^b/8, 13^b/9, 14^b/13,
14^b/17, 5^b/29

anıdzadz <Hay. Lanet, lanetli.

a. 14^a/10

annıñ → **anıñ**

a. 14^a/9, 14^b/37

Anno <Lat. Yıl.

A. 28^b/1, 3^b/1

ant Ant, verilen söz.

a. + ım 3^b/28

anteçesör <Lat. Öncü, selefi.

a. + larımızga 4 ^a /2	a. et- : Sağlamak, sunmak.
a. + larından 4 ^a /1	35 ^a /26
antıçkan → andıçkan	April <Lat. → Abril
a. 15 ^a /26	A. + in 7 ^b /24
a. + ları 18 ^a /22	A. + nin 7 ^b /27
antiçkânı[i]h Mahkemenin jüri heyetinin adı, makamı.	aprıbaç <Lat. approbationae Onay, kabul.
a. + kä 17 ^a /17	a. + ımnı 33 ^b /22
antvas <Slv. Lavabo.	aprıbovat <Lat. Onaylama, tasvip.
a. 34 ^b /27	a. et- : Onaylamak, tasvip etmek.
anun <Hay. انۇن Adıyla, ismiyle.	33 ^a /30
a. ay. 11 ^b /22, 11 ^b /5, 13 ^a /1, 13 ^b /35, 34 ^a /1, 36 ^a /24, 9 ^b /21	ara Ara, iç, orta.
Añurâ Ankara, Bugün Türkiye’de metnin ait olduğu tarihte Osmanlı topraklarında bulunan şehrin adı.	a. + mızdan 17 ^b /19 a. + mızga 18 ^b /32 a. + sina 15 ^b /20, 23 ^a /6, 25 ^a /37, 28 ^a /18, 5 ^b /38, 6 ^b /33
a. 12 ^b /6	añaç <Hay. Önce.
a. muñaëri 23 ^b /4	a. 1 ^b /9
a. muñaërindan 23 ^b /6, 27 ^b /14	arı Kutsal, ilahi, saf, temiz.
a. muñayêri 5 ^a /26	a. + ga 36 ^b /22 a. + sina 23 ^a /27
apatrit- <Leh. opatrit Sağlama, sunma.	a. atına : Kutsal, ilahi ad.

	31 ^b /20, 32 ^b /7		a.+ indan 2 ^b /12, 5 ^a /16, 5 ^a /23,
a. ħanın:	Kutsal kan.		14 ^a /15, 16 ^b /16, 21 ^a /24, 21 ^a /26,
	19 ^a /18		22 ^a /12, 22 ^a /15, 23 ^a /34,
a. şağavatından:	İlahi şefkat.		26 ^a /24, 27 ^b /10, 28 ^b /20, 29 ^b /15,
	14 ^a /38, 6 ^a /4		29 ^b /22, 31 ^b /16, 32 ^b /4, 32 ^b /8
a. t'enin:	Kutsal temiz beden.	art -	Artmak.
	19 ^a /18		a.- iyêr 3 ^b /20
ari	I: <angrı<angaru Şey, iş.	artal -	Geri almak.
	a. 20 ^b /4		a.- ma 35 ^b /20
a. b'erini	12 ^b /32	artharı	Geri, gerisin geri.
arı	II: <ıngarı Bundan başlayarak,		a. 34 ^a /19, 35 ^a /6, 35 ^b /26, 35 ^b /28
	bundan itibaren.	artıĥ	I: I. Fazla
	a. 38 ^b /8		a. 3 ^a /12
	dağın a. 23 ^a /24		dağın a. 8 ^a /36, 14 ^b /21
arılık	Kutsallık.	II.	(İsim tamlamasının ikinci
	a.+ ka 3 ^b /17		unsuru olarak) Arkaya geriye kalmış
	a.+ larına 18 ^a /16		olan kimse.
armut	<F. Armut.		a. 26 ^a /15
	a. 34 ^b /21		a.+ ı 25 ^b /35
art	Peş.	III.	Kullanılandan geriye kalan.
	a.+ [ı]ndan 36 ^a /5		a. 27 ^a /29, 28 ^a /17, 28 ^b /41, 39 ^b /14
	a.+ ımdan 28 ^b /16, 36 ^a /5	artıĥ	II: Şimdi, bundan sonra, böyle.
	a.+ ına 8 ^a /12, 10 ^b /21, 6 ^a /27		a. 5 ^b /36, 23 ^b /29

artikul <Slv. Sözleşme.
duhovny a. + larga 33^a/27
bizim ermeni a. + larımızga
25^b/38

arzani <F. Layık, uygun, haklı.

a. et- : Uygun olmak.

25^b/24

a. kör-: Uygun görmek.

34^a/29

aşekuraçiya <Slv. Garanti, tasdik,
güvence.

a. 17^b/19, 17^b/21

aşekurovačča <Slv. Güvenilir,
yeddiemin.

a. bøl-:Güven telkin etmek,

güvenilir olmak. 11^a/35, 11^b/13

aşekurovat <Slv. Güvenilirlik,
garanti.

a. et-: Garanti etmek.

4^a/22, 31^a/21

Aslan Kişi adı.

Zadik A. oğlu tkaç 7^b/2

Asmavurk <Hay. Kronolojik olarak
düzenlenmiş azizlerin biyografileri.

A. 15^a/21

Asvadur <Hay. Kişi adı.

A. 23^b/25

panna Manuşaknı A. h[ı]zın

23^a/10

panna Manuşaknı A. h[ı]zının

23^a/2

pan Yanın A. oğlu Haftarnı

5^a/5

pan Yan A. oğlu 5^a/10

aş Yemek, aş.

can a. + ıma 13^b/3

aşagardagi Aşağıdaki.

a. 6^b/2

aşağa Bir şeyin alt bölümü, yukarı
karşıtı.

a. 5^a/21, 5^b/32, 8^b/38, 9^b/17,

10^b/15, 13^a/15, 13^a/28, 19^a/36,

23^a/11, 23^a/8, 23^b/14, 31^b/20,

32^b/6, 33^b/23

aşagargi Aşağıdaki.

a. 6 ^a /13, 6 ^a /30, 12 ^b /20	a. + ların 23 ^b /20
aşaha → aşağa	at' → at
a. 11 ^b /30	a. + ı 39 ^b /14
aşıra (edat) Aracılığıyla, vasıtasıyla, tarafından.	ata Cet, dede, büyükbaba ve aynı soydan daha önce yaşamış kimse.
a. 3 ^a /4, 6 ^a /31, 8 ^b /35, 9 ^a /21, 9 ^b /14, 17 ^a /27, 18 ^b /27, 22 ^b /25, 23 ^a /16, 23 ^a /21, 24 ^a /20, 25 ^a /11, 26 ^a /20, 26 ^a /29, 26 ^a /40, 27 ^a /5, 33 ^b /23, 37 ^a /28, 38 ^b /30	a. 3 ^a /2, 10 ^b /10, 10 ^b /21, 11 ^a /2, 22 ^b /30
pn. Avedik a. Avediković 34 ^a /7	a. + dan 10 ^a /26
pn. Avedik a. Avediković 38 ^a /21	a. + larga 4 ^b /15
pn. Avedik a. Avediković 37 ^b /3, 37 ^b /35, 37 ^b /8, 38 ^a /15, 38 ^a /4, 38 ^b /21	a. + larının 5 ^b /29
pn. Lukaş a. Sefer 34 ^a /7	a. + m 15 ^b /24
pn. Yuhno a. Tuman oğlu 24 ^b /14	a. + mdan 8 ^b /32
pn. Haço a. Tumanović 33 ^b /26	a. + sı 35 ^b /8
at Ad, isim.	din a. + sın 13 ^a /9
a. + ı 10 ^a /22, 4 ^b /32	a. + sından 9 ^b /12
a. + ımda 36 ^b /2	hayın a. + sınıf 2 ^b /36
arı a. + ına 31 ^b /20, 32 ^b /7	at'a → ata
a. + ı 27 ^a /29	a. 21 ^b /23, 27 ^b /34, 29 ^a /26, 30 ^b /26, 32 ^b /26, 33 ^a /4, 5 ^a /38
	a. + dan 25 ^a /16
	a. + larının 16 ^a /13
	a. + mdan 25 ^a /11, 25 ^a /18
	hayın a. + mnı 22 ^b /28

a. + sin 25 ^b /36	atlasöviy <Slv. → at'lasöviy
din a. + sin 33 ^a /19	a. 10 ^b /28, 30 ^b /7
atal[ı]h → atalıh	at'lasöviy <Slv. Atlaslı, ipekli, ipekten yapılmış.
a. 6 ^a /4	a. 21 ^a /33, 21 ^a /35, 21 ^b /2, 30 ^b /13, 31 ^a /10, 31 ^a /8
at'al[ı]h : → atalıh	at'öli <? Atalık
a. da anal[ı]h �t-: Annelik, babalık görevlerinin ikisini birden yerine getirmek.	a. �t-: atalık etmek
25 ^b /29	39 ^a /18
atalıh Babalık, babalık görevi.	at'or <Hay. Taht.
a. 6 ^a /2	a. + onun 3 ^b /8
atlas <Ar. Atlas, ipek.	August <Lat. Ağustos.
a. 2 ^b /22, 2 ^b /26, 10 ^b /35, 15 ^a /10, 15 ^a /12, 15 ^a /19, 15 ^a /5, 15 ^a /9, 22 ^a /33, 23 ^b /9, 32 ^b /29, 32 ^b /30, 32 ^b /34	A. 11 ^b /22
at'las <Ar. → atlas	avadanl[ı]h Bir şeyi onarmak veya bir işi yapmak için genellikle el ile kullanılan alet takımı.
a. 16 ^b /24, 16 ^b /28, 21 ^a /31, 22 ^a /19, 22 ^a /31, 22 ^a /36, 29 ^a /9, 31 ^a /4, 31 ^a /5, 32 ^b /30	a. + tan 10 ^a /8
a. + lar 23 ^b /8	awak�r� <Hay. → awak�r��
atlasövi <Slv. → at'lasöviy	dr. Zakariaga a. + ka 33 ^a /34
a. 10 ^b /32	awak�r�� <Hay. Rahip, başrahip.
	a. 2 ^b /5
	dr. a. 16 ^b /8, 28 ^b /11
	dr. Zakaria a. 37 ^a /27

dr. a. + ni 33 ^a /19	18 ^b /8
dr. a. + ni 21 ^a /16, 21 ^a /21, 29 ^b /5, 31 ^b /14	aval <Ar. ewel Önce eski, ilk ewel. a. 3 ^b /26, 4 ^a /18, 5 ^a /24, 10 ^b /19, 11 ^b /31, 15 ^b /17, 15 ^b /22, 15 ^b /31, 16 ^b /21, 34 ^a /23, 36 ^a /16, 36 ^b /24
dr. Zakariya a. + ni 2 ^b /10	
pn. İvaşko bilä H'agop oğlu dr. a. + ni 16 ^b /10	awalgi <Ar. ewel+ tr./+kı/ Ewvelki. a. 7 ^a /35, 7 ^b /11
Zadik oğlu dr. a. + ni 22 ^a /9	
avakereç <Hay. → awakereç	awalgi → awalgi a. 33 ^a /26, 33 ^b /18, 37 ^a /17
dr. a. 36 ^b /24, 5 ^a /7	
awakereç <Hay. → awakereç	awaz <F. âvâz Ses, seda. bir a. bilä: 17 ^b /27
dr. a. 22 ^a /7, 27 ^b /6, 29 ^b /10	
dr. Zakaria a. 27 ^b /2	Avedik <Hay. → Awedik A. 7 ^b /37
dr. a. + ni 22 ^a /3, 27 ^b /7	
avakereç <Hay. → awakereç	pan A. 17 ^a /20, 6 ^a /22 ucmağlı canlı A. 13 ^b /20
dr. Zakariay a. + ka 34 ^a /24	pn. A. aşıra Avedikoviç 34 ^a /7 pan A. Bernat'oviç 4 ^a /7 pan Hıçko A. Dömajirski 8 ^b /25 brn. A. ereçp'oğan oğlu 5 ^b /9 A. + ka 35 ^b /16 A. + nın 13 ^b /22 Hıçko Zahnoyviç oğlu ucmağlı canlı pan A. + nın 5 ^a /22
awakereçl[i]h Rahiplik, başrahiplik makamı. a. + ina 31 ^a /30	
awal <Ar. → aval	
a. 18 ^b /5, 21 ^a /26, 22 ^a /16, 26 ^a /12, 28 ^b /21, 29 ^b /23, 2 ^b /15, 32 ^b /9 a. + tın 20 ^b /3 a. beril- : Öncelik verilmek.	

uçmağlı canlı pan A.+ niñ	pn. A. ęęęp'oğan oğlu 16 ^b /6
Zağnovič 5 ^a /4	A.+ ka 38 ^b /34
pan A.+ ni Bęnat'ovič 13 ^a /7	pn. A.+ kă Awędikovičkă
pan A. oğlu Zağnovič 5 ^a /8	38 ^b /32, 39 ^a /6
Awędik <Hay. → Awędik	pn. A.+ ki 39 ^a /14
pan Haçk'onuğ A. oğlu	pn. A.+ ni 39 ^b /27
Domajirsk'inın 8 ^b /39	pn. A.+ ni Awędikovični 39 ^a /12,
Awędik Bęnat'ovič Kişi adı.	39 ^a /9
A. 4 ^a /7	pn. A.+ ni Bęnat'ovič 25 ^a /23
Awędik <Hay. Kişi adı.	pan A.+ ni Bęnat'ovični Miklaş
A. 15 ^b /35, 16 ^a /11, 16 ^a /15, 25 ^a /29	oğlun 15 ^b /10
pan A. 39 ^a /2	pan A.+ niñ 38 ^b /32
pn. A. 39 ^a /19, 39 ^b /30	Haçko A. oğlu 16 ^a /29
ucmağlı canlı A. 18 ^b /9	Zadik A. oğlu 16 ^a /35
pn. A. aşıra Awędikovič 38 ^a /21	pn. Zadikkă A. oğluna 16 ^a /7
pn. A. aşıra Awędikovič 37 ^b /3,	pn. A.+ tă Awędikovič 26 ^a /18
37 ^b /35, 37 ^b /8, 38 ^a /15, 38 ^a /4,	pn. A.+ tăn 39 ^a /4
38 ^b /21	Awędik Awędikovič Kişi adı.
A. Awędikovič 16 ^a /31	A. 16 ^a /31
pn. A. Awędikovič 37 ^a /28	Awędik Awędikovič Kişi adı.
pn. A. Bęnat'ovičniñ 19 ^a /11	A. 37 ^a /28
pn. A. ęęęp'oğan oğlu	Awędik Bęnat'ovič Kişi adı.
Awędikovič 39 ^b /24	A. 19 ^a /11

Avëdikovič <Slv. → **Awëdikoviç**

pan Şimkø A. 4^a/5

Awëdikovič <Slv. → **Awëdikoviç**

pn. Awëdik aşıra A. 38^a/21

pn. Awëdikta A. 26^a/18

Avëdikovič <Slv. → **Awëdikoviç**

pn. Andriynin A. 35^b/16

pn. Avëdik aşıra A. 34^a/7

Awëdikoviç <Slv. Avedikoviç, aile
adı.

Awëdik A. 16^a/31

pn. Awëdik A. 37^a/28

pn. Awëdik aşıra A. 37^b/3,
37^b/35, 37^b/8, 38^a/15, 38^a/4,
38^b/21

pn. Awëdik ərəçp'oğan oğlu A.
39^b/24

pn. Awëdikkä A.+ kä 38^b/32,
39^a/6

pn. Awëdikni A.+ ni 39^a/12,
39^a/9

A.+ niç 38^b/26

pan Andriyniñ oğlu A.+ niç

39^a/3

panna panna Hoşkanıñ uçmağlı

canlı Gręskonuñ h[ı]zınıñ A.+ niç 16^b/2

Avwëdik <Hay. → **Awëdik**

A. 26^b/29

ay - Söylemek, demek.

a.- tı 10^b/3, 9^b/5

a.- tılar 5^a/11

a.- tı 8^b/27

ayırıl - Ayrılmak.

a.- dı 8^a/5

Ayla Kişi adı.

A. 35^b/19

aylan - Vazgeçmek, dönmek,
çevirmek.

a.- magay 35^a/25

aylandır - Çevirmek, döndürmek.

a.- salar 35^b/10

Aynâkûn <F. âdine, âyne +Tr. kûn
Cuma, perşembe ile cumartesi
arasındaki günün adı.

A. 7^b/28

ays <Hay. Bu, işaret zamiri.

a. 1^b/4

a.- tı 18^b/25, 19^a/3, 34^a/11, 37^a/4,

37^a/6

ayskeşonıy <Hay. Bu şekilde,

böylece.

a.- tıh 20^b/7, 28^a/9

a.- tılar 16^b/8, 18^b/16, 21^a/18,

a. 14^b/40

22^a/6, 28^b/11, 29^b/10, 2^b/8, 31^b/11,

ayt - Söylemek, demek.

39^a/25

a.- ıp 5^a/37

a.- tım 26^a/14

a.- ıp 29^a/23

aytıl - Söylenmek, denilmek.

a.- iyêr 12^b/31

a.- gan 23^a/10

a.- kaylar 19^a/5

azat <F. âzâd Azat, serbest, hür.

a.- kaysız 18^b/34

a.+ ım 35^a/25

a.- tılar 27^b/5

B

Babadŷa <papatya Kişi adı.

B. 13^b/7

B.+ sına 18^b/12

babas <Yun. Papaz, rahip, ruhban sınıfı.

b. 7^b/14

Qrus b.+ ından 7^b/10

dr. Simon b.+ ka 34^a/30

b.+ larga 16^a/17, 33^a/34

b.+ larından 17^b/17

b.+ tan 7^b/15

baçênâ <Slv. → **baçênâ**

b.+ da 13^a/18

baçênâ <Slv. Vizyon, çalışkanlık, basiret.

b.+ da 18^b/20, 18^b/3, 33^a/16

za dõbreęo b. i pamęnci moyi

34^a/14

baçęnya <Slv. → **baçênâ**

b.+ da 27^a/8

bada <Leh. Sorun

b. 3^b/25

bağa <F. behâ Baha, fiyat, değer.

b.+ ga 6^b/22

b.+ sın 6b12

Bağdasar Kişi adı.

B. 23^a/4

Bağdasarı Kişi adı.

Minas B. 23^b/17

bağır Bakır.

b. 12^a/20

bağışla- : Karşılıksız olarak verilmiş, hibe, teberru veya ihsan edilmiş olmak.

b.- ıyêrmęn (baęıřlıyêrmęn)

6^b/42

b.- ıyırlar(bağışlıyırlar) 26^b/27

b.- ıyırmęn(baęıřlıyırmęn)

15^b/34, 15^b/35, 16^a/10, 16^a/12,

16^a/14, 16^a/16, 33^b/4

b.- ptır 12^b/30

bağ - Bakmak.

b.- ıp 4^a/36

b.- ıyır 22^b/5

b.- ıyır ędi 36^a/2

igi b.- kaymən 26 ^a /34	b.+ dır 6 ^a /28, 7 ^b /7, 8 ^a /7, 13 ^b /5,
b.- ma 21 ^a /13	14 ^a /9, 18 ^b /25, 25 ^a /34, 26 ^a /36,
bağça <F. Bağ, bahçe.	26 ^b /8, 35 ^b /25, 38 ^a /13
b.+ dan 6 ^b /30	b. edi eşä 27 ^a /22
b.+ lardan 6 ^b /10	b. edi 18 ^b /32, 24 ^a /21, 25 ^a /12,
b.+ m 37 ^a /6	25 ^a /18, 25 ^a /33, 28 ^a /26, 36 ^a /26
b.+ mnı 34 ^b /7	b. ediy eşä 13 ^a /32
b.+ nın 6 ^b /13	b. eşä 16 ^a /13, 18 ^b /14, 21 ^a /10,
b.+ nı 6 ^b /11, 6 ^b /24, 6 ^b /28	26 ^a /21, 27 ^a /18, 33 ^b /32
b.+ sın 6 ^b /20	b. kêltir- 3 ^b /22
bahıröv <bakır+agu Bakırdan.	barı Hepsi.
b. 9 ^b /36	b. 9 ^a /28, 14 ^a /39, 14 ^b /7
balazuz <bal+aguz Balmumu.	b.+ n 16 ^a /15
b. 12 ^a /25	bar - Varmak, ulaşmak.
bâloğlövskiy <Leh. Kadın.	b.- dı 24 ^a /21
b. 9 ^b /35	b.- gay 39 ^b /2
bar Var, yok karşıtı.	b.- ma 25 ^b /33
b. 7 ^b /38, 7 ^b /9, 8 ^a /20, 14 ^a /16, 16 ^a /9,	barabar <F. Beraber.
25 ^a /39, 25 ^b /9, 36 ^a /13, 36 ^a /15,	b. 8 ^a /31, 18 ^b /10
38 ^b /7, 38 ^b /8	Barbara <Yun. Kişi adı.
b.+ dan 25 ^a /5	pani B. 8 ^b /25, 9 ^a /19
b.+ dı 16 ^a /19	pani B.+ dan 9 ^a /16
	panna B.+ nıñ Hölub h[ı]zı

Ÿařk'ovičnıŸ 8^b/40

panna B. + nı 8^b/28

barça T¸m, hep, hepsi.

b. 3^a/5, 4^a/1, 4^a/15, 4^a/26, 5^a/39,
6^a/1, 6^a/14, 6^a/5, 6^b/16, 6^b/46,
7^a/19, 7^a/20, 7^b/39, 7^b/40, 8^a/34,
8^a/35, 8^b/33, 9^a/29, 10^a/26, 10^b/11,
11^a/3, 11^b/14, 11^b/27, 12^b/32,
13^b/19, 13^b/36, 14^a/12, 14^b/34,
15^a/26, 15^a/30, 15^b/13, 17^a/22,
18^a/24, 18^a/31, 18^a/6, 18^b/33,
21^b/21, 21^b/23, 21^b/25, 22^b/20,
22^b/26, 23^a/25, 25^b/38, 25^b/9,
26^a/25, 26^a/38, 26^b/10, 27^a/18,
27^b/30, 27^b/33, 27^b/36, 28^a/2,
28^a/6, 29^a/22, 29^a/25, 30^b/23,
30^b/24, 31^a/19, 33^a/29, 33^b/15,
33^b/16, 33^b/17, 34^a/6, 36^a/28,
39^b/26

b.+ da 3^a/10, 3^a/2, 4^b/30, 5^a/35,
5^a/37, 9^a/17, 9^a/22, 10^a/19, 10^a/21,
10^a/29, 10^b/41, 24^b/16, 24^b/4,
28^a/26, 31^a/17, 37^a/30,

37^b/24, 37^b/28, 37^b/36, 38^a/11,

38^a/18, 38^a/24, 38^a/29, 38^a/32,

38^a/5, 38^b/23, 38^b/29

b.+ dan 3^a/3, 10^b/39, 22^b/32,
23^b/27, 25^a/26, 25^b/18, 25^b/3,
28^a/28, 29^a/28, 30^b/27, 37^b/5

b.+ ga 8^b/4, 8^b/6, 8^b/9, 13^a/29,
13^b/23, 25^a/33,

b.+ mız 13^a/19, 17^b/26

b.+ mızdan 18^a/3

b.+ nı 16^a/6, 18^a/17, 19^a/2,
25^a/25, 25^b/16, 25^b/9, 31^a/17

b.+ nın 10^a/9

b.+ nı 5^a/32, 9^a/22, 13^a/26, 13^a/34,
17^b/18

b.+ sı 4^a/8, 15^b/16, 18^a/12, 26^b/11

b.+ sına 17^a/24, 36^b/13, 37^a/24

b.+ sı 14^a/34

bargēl <bar+gel Bir t¸r savaş aleti.

b.+ lārni 35^a/18

bargērt <Hay. İkon, suret, resim,
heykel.

b.+ lar 6^a/14

barnadınıski <Slv. İtalyan Aziz	b.+ ta 5 ^a /26, 9 ^a /1,16 ^b /23, 18 ^b /17,
Bernardino da Siena adına basılan para,	21 ^a /29, 22 ^a /18, 23 ^a /35, 27 ^b /12,
sikke.	27 ^b /13, 28 ^b /25, 29 ^b /25, 31 ^b /23,
b. 2 ^b /20	32 ^b /11
barşçoviy <Slv. Pancar rengi.	başar - Başarmak.
b. 29 ^a /7	b.- ma 26 ^a /35
bas - Basmak.	başh <F. → başhış
b.- kay bõldu 8 ^a /39	b. 16 ^a /19
mõhurumuznu b.- maga 28 ^a /10	başh[ı]ş <F. → başhış
b.- tılar 8 ^a /15	b. 14 ^a /4
b.- tım 8 ^a /38	başha Başka, diğer.
Baska Kişi adı.	b. 18 ^a /31, 23 ^a /27, 36 ^a /18, 37 ^a /21,
B. 13 ^b /10	6 ^b /35
pn.na B. 38 ^a /14	başhış <F. Bahşış.
B.+ ga 35 ^a /2	b. 14 ^a /6
pani B.+ nıj 9 ^a /3	başla - Başlamak.
baş I. Kafa.	b.- ma 4 ^a /35
b.+ ha 21 ^b /6	b.- p 7 ^a /32
II. Önder.	başlan - Başlanmak.
b.+ ın 39 ^a /13	b.- sar 23 ^a /20
III. İlk, önce, başlangıç.	baştaçına Başlıca.
b. 23 ^a /16	b. 11 ^b /31
	bavrçik <Slv. Berberin oğlu.

pn. Şimko B. + niş 33 ^a /10	25 ^b /13, 27 ^b /18, 28 ^b /36, 28 ^b /37,
bawiċċa <Slv. Ağır lama, misafir	30 ^b /4, 31 ^b /25, 31 ^b /26, 31 ^b /27,
etme.	31 ^b /28, 32 ^b /18, 32 ^b /21
b. bəl-: Misafir olmak, kalmak.	bəlbah → bəlbəğ
23 ^a /26	b. 5 ^a /30, 9 ^a /8, 9 ^b /38, 9 ^b /39,
bayla- <bağla-Birleştirmek.	10 ^b /27, 12 ^b /28, 12 ^b /6, 31 ^b /26,
b.- iyêr 6 ^a /2	34 ^b /11, 34 ^b /22, 35 ^b /14
bayram Bayram.	bəlgili <belgölüg Belli, açık, aşikar.
b.+ da 7 ^a /35, 7 ^a /36	b. ət-: Belli etmek, açığa
b.+ ga 28 ^a /16	çıkarmak.
baz <Lat. Zemin, kat, taban.	6 ^b /37, 17 ^a /23, 26 ^b /13, 28 ^a /3
b. 6 ^a /29, 6 ^a /30, 6 ^a /31	bəlgi Belli, açık.
b.+ larga 6 ^a /17	b. ędi 37 ^a /8
b.+ nı 6 ^a /17, 6 ^b /3	bər - Vermek.
bəl İnsan vücudunun orta kısmında	b.- di 9 ^a /12, 14 ^a /25, 25 ^a /31, 26 ^a /7,
göğüsle karın arasında hafifçe	31 ^a /23
darlaşmış olan ve kuşak	b.- di (cuvap bər-) 22 ^b /22
bağlanan yer.	b.- diğ 9 ^a /2, 9 ^a /4, 9 ^a /5
bəl tūfāk: Bele takılan silah, tabanca.	b.- dilär 3 ^b /35, 14 ^a /31, 28 ^a /25,
a. 35 ^a /10	32 ^b /27, 36 ^b /31, 37 ^a /25, 38 ^b /13
bəlbəğ <bel + bağ Kemer.	b.- dilär (cuvap bər-) 5 ^a /36,
b. 2 ^b /19, 2 ^b /20, 7 ^b /31, 17 ^a /2,	39 ^a /18
21 ^b /10, 21 ^b /11, 22 ^b /8, 23 ^b /3,	

- b.- dilär (dästur bër-) 5^a/20,
16^b/18, 29^b/18, 31^b/18
- b.- dilär (öt'ünç bër-) 4^a/18,
17^b/11
- b.- dim 7^a/5, 7^a/8, 7^b/36, 8^a/3, 8^a/4,
25^a/32, 36^b/10, 36^b/4,
- b.- dim (itë bër-) 8^a/2
- b.- dim (öt'ünç bër-) 35^b/30,
36^a/10
- b.- di 9^a/11
- b.- di (dästur bër-) 8^b/37, 9^b/16,
10^b/14
- b.- gän 13^a/22, 14^a/30, 14^b/14,
15^a/14, 18^b/30, 36^a/14
- b.- gän (öt'ünç bër-) 17^b/12
- b.- gäy 8^a/22, 33^a/32, 33^b/2,
38^b/10, 39^a/26
- b.- gäy (dästur bër-) 8^b/37, 10^b/13
- b.- gäy(faydasın bër-) 39^a/19
- b.- gäylär , 4^a/20, 24^a/13, 35^a/24,
35^a/26, 35^a/27, 35^b/9, 39^a/36
- b.- gäylär (ötünç bër-) 17^b/5
- b.- ip 4^a/20
- b.- ip ędilär 36^a/27, 39^a/5
- b.- ip ędim 13^a/32
- b.- ip ędim (söz bër-) 26^a/11
- b.- ipmën 7^b/27
- b.- ir 36^a/8
- b.- iy ędilär 26^a/9, 38^b/4
- b.- iyêrbiz 10^b/20, 10^b/9
- b.- iyêrmën 5^a/23, 6^a/21, 6^a/3,
6^b/13, 6^b/29, 6^b/36
- b.- iyirbiz 22^a/15, 2^b/15
- b.- iyrirmën 16^b/20, 28^b/20, 29^b/22,
33^b/11, 33^b/14, 33^b/3, 33^b/7
- b.- mä 14^a/7, 17^b/19, 25^a/14,
6^a/37, 6^a/38, 6^b/16, 6^b/21
- b.- mägä 23^a/35
- b.- mähinä 14^a/4
- b.- mäsä 36^a/8
- b.- miyêrlär 4^a/20
- b.- miyirlär 18^a/11
- b.- sä 27^a/19, 36^a/7, 8^a/21, 8^a/28
- b.- sär 25^a/30, 30^b/21, 7^a/31, 7^a/32,
7^a/35, 7^b/3
- b.- särlär ędi 25^a/28

b.- sarmen 30 ^b /19, 7 ^b /12, 7 ^b /17, 7 ^b /31	Bernat'ović <Slv. → Beřnatović
bër - →ber-	pan Avedikni B. 13 ^a /7
b.- dim 36 ^a /2	pan Döktör B. 5 ^b /24
bëri Beri, diğer.	Zadiĭ T'oros B. 8 ^b /11
ari b.+ ni 12 ^b /32	Zadik B. döktörnu 8 ^a /17
bëril - Verilmek.	Beřnatović <Slv.Bernatoviĭ, aile adı.
b.- gän 34 ^a /10, 9 ^b /22	B. 33 ^a /27
b.- gäy 15 ^b /22, 20 ^b /5, 34 ^a /16	brn. Miklaş oğlu B. 31 ^b /21
b.- gäy (awal bëril-) 18 ^b /8	İvaşko B. 31 ^a /20
b.- mägäy 14 ^b /17	pani Halcuĭna Vasko ĥ[1]zı
b.- sä 14 ^b /1	Filipović sınarı pn. İvařkonuĭ B.
bëriř Verme, veriş.	33 ^a /15
alışım b.+ im 26 ^a /21	pn. Avedikni B. 25 ^a /23
bërmä Bahşış.	pn. İvaşko Miklaş oğlu B. 31 ^b /9
b. 6 ^b /15, 6 ^b /31, 7 ^b /6, 7 ^b /8, 8 ^b /34, 17 ^b /22, 23 ^a /13, 23 ^a /22, 39 ^a /16, 39 ^a /25, 39 ^b /5	oğlu B.+ nıĭ 33 ^a /12
b.+ gä 39 ^a /27	br. Miklaş oĭlunuĭ B. pn.
bërmä →bermä	İvařkonuĭ 31 ^b /3
b. 36 ^a /23	br. Zadik oğlu B. pn.
Bernat'ović <Slv. → Beřnatović	T'orosnuĭ 31 ^a /31
pan Avedik B. 4 ^a /7	Beřnatović <Slv. → Beřnatović
	pan İvaşko B. 27 ^a /2
	pan Avedikni B.+ ni Miklaş
	oĭlun 15 ^b /10

B. + niŋ 27 ^a /7	bęz <Leh. İsim soylu sözcüklere
br. T'orosnuŋ Zadik oğlunuŋ	yok, olmadan, onsuz anlamı katan bir
B. + niŋ 31 ^b /7	önek.
pn. Awedik B. + niŋ 19 ^a /11	b. 26 ^b /7
pn. İvaško B. + niŋ 19 ^a /15	b. jadanıy <Leh. Talep
bęş Beş, dörtten sonra altıdan önce	etmeden, 35 ^b /31
gelen sayının adı.	b. jadıny 17 ^b /12, 17 ^b /23
b. 26 ^a /28, 31 ^a /7, 32 ^b /12	bęzpravê <Slv. Kanunsuzluk,
on b. 31 ^b /24, 31 ^b /35, 32 ^b /20	adaletsizlik.
on b. 32 ^b /14	b. + nı 3 ^b /32
b. miŋ 17 ^b /13, 17 ^b /22, 17 ^b /25,	bınŋatlı <F. bünyâd + Tr./+lı/
17 ^b /8, 18 ^a /4, 22 ^b /16	Dayanıklı, güvenilir, değişmez.
b. ŋüz 25 ^a /27, 4 ^b /5	b. 6 ^a /1
min b. ŋüz 10 ^b /22	bısaglan - <Hay pisäk + Tr. /lan-/
běş → bęş	Evlenmek, yasal olarak evli olmak.
igirmi b. 35 ^b /13	b.- salar 23 ^a /21
bęş miŋ Beş bin, sayı adı.	bıtnoçi <Leh. → bıtnoścı
b. 17 ^b /13, 17 ^b /22, 17 ^b /25,	pıry b. <Leh. → pri bıtnoścı
17 ^b /8, 18 ^a /4, 22 ^b /16	23 ^b /15
bęş ŋüz Beş yüz, sayı adı.	bıtnoścı <Leh. Varlık.
b. 25 ^a /27, 4 ^b /5	pri b. : Varlığında, huzurunda.
	13 ^a /12
	bi[r] → bir

b. 16 ^b /24	18 ^b /10, 18 ^b /19, 18 ^b /7, 19 ^a /21,
bil - Bilmek, idrak etmek.	19 ^a /22, 20 ^b /4, 21 ^a /17, 21 ^a /18,
b.- ip 13 ^a /19	21 ^a /21, 21 ^a /31, 21 ^a /32, 21 ^a /33,
b.- mä 28 ^a /3	21 ^a /34, 21 ^a /6, 21 ^b /18, 21 ^b /4,
b.- mädilär 23 ^b /19	22 ^a /14, 22 ^a /15, 22 ^a /28, 22 ^a /29,
b.- mägä 17 ^a /25	22 ^a /30, 22 ^a /31, 22 ^a /35, 22 ^a /5,
b.- mähi 8 ^a /12	22 ^a /6, 22 ^a /8, 22 ^a /9, 22 ^b /10,
b.- män 26 ^a /12	22 ^b /11, 22 ^b /5, 23 ^a /13, 23 ^a /14,
b.- mänä 34 ^a /18	23 ^a /30, 23 ^a /31, 23 ^a /32, 23 ^a /8,
bilä <birle Bağlama edatı,ile,	23 ^a /9, 23 ^b /25, 23 ^b /26, 23 ^b /5,
birlikte.	23 ^b /6, 23 ^b /8, 24 ^a /12, 24 ^a /25,
a. 2 ^b /5, 2 ^b /6, 2 ^b /7, 2 ^b /9, 2 ^b /11,	24 ^a /4, 24 ^b /16, 25 ^a /16, 25 ^a /42,
2 ^b /14, 2 ^b /15, 2 ^b /21, 2 ^b /25,	25 ^b /11, 25 ^b /17, 25 ^b /22, 25 ^b /28,
2 ^b /26, 2 ^b /31, 5 ^a /9, 5 ^a /10, 5 ^a /28,	25 ^b /30, 25 ^b /33, 25 ^b /35, 25 ^b /4,
5 ^b /36, 10 ^a /14, 10 ^b /25, 10 ^b /31,	26 ^a /12, 26 ^a /17, 26 ^a /21, 26 ^a /28,
10 ^b /33, 10 ^b /34, 14 ^b /39, 14 ^b /7,	26 ^a /39, 26 ^b /23, 26 ^b /30, 27 ^a /15,
15 ^a /14, 15 ^a /16, 15 ^a /28, 15 ^a /30,	27 ^a /29, 27 ^a /3, 27 ^a /8, 27 ^b /2,
15 ^a /5, 15 ^a /6, 16 ^a /6, 16 ^b /11,	27 ^b /3, 27 ^b /31, 27 ^b /5, 27 ^b /7,
16 ^b /13, 16 ^b /14, 16 ^b /27, 16 ^b /28,	27 ^b /8, 28 ^a /26, 28 ^a /7, 28 ^b /10,
16 ^b /29, 16 ^b /30, 16 ^b /31, 16 ^b /6,	28 ^b /13, 28 ^b /8, 29 ^a /2, 29 ^a /3,
16 ^b /7, 17 ^a /24, 17 ^a /26, 17 ^b /29,	29 ^a /4, 29 ^a /5, 29 ^b /12, 29 ^b /14,
17 ^b /31, 17 ^b /34, 18 ^a /7, 18 ^a /9,	29 ^b /8, 30 ^b /11, 30 ^b /13, 30 ^b /18,
	31 ^a /10, 31 ^a /13, 31 ^a /2, 31 ^a /3,

31 ^a /6, 31 ^a /7, 31 ^a /8, 31 ^a /9,	b[i]lä → bilä
31 ^b /10, 31 ^b /13, 31 ^b /14, 31 ^b /15,	b. 3 ^b /11, 3 ^b /12, 4 ^a /18, 4 ^a /3, 4 ^b /17,
31 ^b /30, 31 ^b /31, 31 ^b /32, 31 ^b /33,	4 ^b /32, 4 ^b /36, 4 ^b /4, 4 ^b /8, 5 ^a /13,
31 ^b /34, 31 ^b /35, 32 ^b /18, 32 ^b /21,	5 ^a /14, 5 ^a /15, 5 ^a /7, 5 ^b /1, 5 ^b /19,
32 ^b /32, 32 ^b /33, 32 ^b /34, 32 ^b /35,	6 ^a /13, 6 ^a /14, 6 ^a /15, 6 ^a /22, 6 ^a /28,
32 ^b /36, 33 ^a /26, 33 ^a /27, 33 ^a /29,	6 ^a /41, 6 ^b /14, 6 ^b /18, 6 ^b /35, 6 ^b /36,
33 ^a /9, 33 ^b /9, 34 ^a /17, 34 ^a /24,	7 ^a /1, 7 ^a /5, 7 ^b /21, 7 ^b /22, 8 ^a /14,
34 ^a /25, 34 ^a /30, 34 ^b /10, 34 ^b /17,	8 ^a /18, 8 ^a /25, 8 ^a /34, 8 ^a /37, 8 ^a /5,
34 ^b /2, 34 ^b /29, 34 ^b /3, 34 ^b /30,	8 ^b /6, 8 ^a /8, 8 ^a /9, 8 ^b /10, 8 ^b /12, 8 ^b /15,
34 ^b /4, 34 ^b /5, 34 ^b /8, 35 ^a /13,	8 ^b /24, 8 ^b /25, 8 ^b /26, 8 ^b /28, 8 ^b /29,
35 ^a /14, 35 ^a /16, 35 ^a /2, 35 ^a /21,	8 ^b /8, 9 ^a /28, 9 ^a /30, 9 ^a /31, 9 ^a /37,
35 ^a /28, 35 ^a /3, 35 ^a /31, 35 ^a /4,	9 ^b /5, 9 ^b /7, 10 ^a /13, 10 ^a /2, 10 ^a /22,
35 ^a /7, 35 ^b /17, 35 ^b /29, 35 ^b /6,	10 ^a /3, 10 ^a /33, 10 ^b /26, 10 ^b /30,
36 ^a /12, 36 ^a /4, 36 ^a /27, 36 ^b /14,	10 ^b /31, 10 ^b /32, 10 ^b /33, 10 ^b /4,
36 ^b /18, 36 ^b /27, 36 ^b /28, 36 ^b /5,	11 ^a /19, 11 ^a /33, 11 ^a /34, 11 ^a /7,
37 ^a /16, 37 ^b /20, 37 ^b /28, 38 ^a /13,	11 ^b /10, 11 ^b /17, 11 ^b /2, 11 ^b /20,
38 ^b /13, 38 ^b /23, 39 ^a /31, 39 ^a /32,	11 ^b /4, 12 ^a /15, 12 ^a /31, 12 ^a /34,
39 ^a /8, 39 ^b /14, 39 ^b /15, 39 ^b /16,	13 ^a /27, 13 ^a /30, 13 ^b /16, 13 ^b /33,
39 ^b /3, 39 ^b /8	13 ^b /5, 13 ^b /6, 13 ^b /9, 14 ^a /10, 14 ^a /11,
bir awaz b. 17 ^b /27	14 ^a /16, 14 ^a /18, 14 ^a /31, 14 ^b /10,
pn. Hıçko b. Andriy oğlu 21 ^a /20	14 ^b /26, 14 ^b /3, 18 ^b /8
pn. İvaško b. H'agop oğlu dr.	pan Hıçko b. Dömajirskiy 8 ^b /27
awakereçniñ 16 ^b /10	pan Şimko b. Muradović 10 ^b /5

pan Vartik b. Norsesović 9 ^b /6	2 ^b /26, 2 ^b /27, 2 ^b /28, 5 ^a /26, 5 ^a /27,
bildir - Bildirmek,	5 ^a /28, 5 ^a /30, 6 ^a /32, 6 ^a /34, 6 ^b /34,
bilgilendirmek.	15 ^b /23, 15 ^b /25, 16 ^a /16, 16 ^b /24,
b.- iyêrmen 13 ^a /31	16 ^b /25, 16 ^b /26, 16 ^b /27, 16 ^b /28,
bilik → biylik	16 ^b /29, 16 ^b /30, 16 ^b /31, 16 ^b /32,
b.+ inizdän 34 ^a /20	16 ^b /33, 17 ^a /10, 17 ^a /2, 21 ^a /35,
b.+ läri 26 ^a /31	21 ^b /3, 22 ^a /19, 22 ^a /20, 22 ^a /21,
bilin - Bilinmek, tanınmak.	22 ^a /22, 22 ^a /23, 22 ^a /24, 22 ^a /25,
b.- iyirbiz 15 ^a /26	22 ^a /26, 22 ^a /27, 22 ^a /28, 22 ^a /29,
Bilski <Slv. Bir kronik yazarının	22 ^a /30, 22 ^a /31, 22 ^a /32, 22 ^a /33,
soyadı.	22 ^a /34, 22 ^a /35, 22 ^a /36, 22 ^a /37,
krönika Marcin B.+ nin 34 ^b /25	22 ^b /10, 22 ^b /2, 22 ^b /3, 22 ^b /4, 22 ^b /5,
bintka <Slv. Bant, kafa bandı.	22 ^b /6, 22 ^b /7, 22 ^b /9, 23 ^b /3, 23 ^b /4,
b. 21 ^b /6	23 ^b /5, 25 ^b /12, 25 ^b /13, 25 ^b /14,
bir I. Sayıların ilkinin adı.	28 ^b /25, 28 ^b /26, 28 ^b /27, 28 ^b /28,
b. 12 ^a /22, 31 ^b /28, 33 ^b /13, 35 ^b /11,	28 ^b /29, 28 ^b /30, 28 ^b /31, 28 ^b /32,
35 ^b /23, 36 ^a /2	28 ^b /35, 28 ^b /36, 28 ^b /37, 28 ^b /38,
igirmi b. 31 ^b /23, 31 ^b /35	28 ^b /39, 29 ^a /10, 29 ^a /11, 29 ^a /13,
II. Bu sayıyı gösteren rakam.	29 ^a /14, 29 ^a /2, 29 ^a /3, 29 ^a /4, 29 ^a /5,
b. 23 ^b /3	29 ^a /6, 29 ^a /7, 29 ^a /8, 29 ^a /9, 29 ^b /27,
III. Bu sayı kadar olan.	29 ^b /28, 29 ^b /29, 29 ^b /30, 29 ^b /31,
b. 2 ^b /17, 2 ^b /18, 2 ^b /19, 2 ^b /20,	29 ^b /33, 30 ^b /10, 30 ^b /11, 30 ^b /12,
2 ^b /21, 2 ^b /22, 2 ^b /23, 2 ^b /24, 2 ^b /25,	30 ^b /13, 30 ^b /14, 30 ^b /15, 30 ^b /16,

30^b/19, 30^b/3, 30^b/7, 30^b/8, 30^b/9,
 31^a/10, 31^a/11, 31^a/12, 31^a/2,
 31^a/3, 31^a/4, 31^a/5, 31^a/6, 31^a/8,
 31^a/9, 31^b/23, 31^b/24, 31^b/25,
 31^b/26,
 31^b/27, 31^b/28, 31^b/29, 31^b/30,
 31^b/31, 31^b/32, 31^b/33, 31^b/34,
 31^b/35, 32^b/11, 32^b/12, 32^b/13,
 32^b/14, 32^b/19, 32^b/20, 32^b/22,
 32^b/29, 32^b/30, 32^b/31, 32^b/32,
 32^b/33, 32^b/34, 32^b/36, 33^b/13,
 34^b/11, 34^b/12, 34^b/21, 34^b/22,
 34^b/23, 34^b/24, 34^b/25, 34^b/27,
 34^b/28, 34^b/29, 34^b/31, 34^b/32,
 35^a/19, 35^b/14, 35^b/15, 35^b/4,
 39^a/25

bit'ön <bir +t'ön Bir giysi,

elbise.

b. 16^b/24, 21^a/29

4sün b.+ ä 34^b/17

IV. Ortak, müsterek.

b. 11^b/17, 8^a/27

b. awaz bilä: Hep birlikte, oy
 birliğiyle. 17^b/27

V. (Değeri ve nitelikleri bakımından) farksız, eş, aynı, müsavi.

b. 14^a/39, 25^a/16

VI. Bütün, birleşik.

b. 35^b/30, 39^a/32

dört b. 36^a/13

VII. Belirsizlik sıfatı olarak herhangi bir şeyi, yeri veya kimseyi gösterir.

b. 2^b/6, 3^a/12, 5^a/9, 8^a/11, 8^b/24,
 9^b/3, 10^b/2, 13^b/29, 14^a/35, 14^b/16,
 16^b/6, 20^b/6, 22^a/5, 23^a/29, 23^a/32,
 23^a/7, 23^b/8, 23^b/30, 24^a/9, 25^b/33,
 26^a/39, 26^a/40, 26^b/17, 26^b/9,
 27^b/4, 28^a/17, 28^b/7, 29^b/9, 33^a/33

VIII. (zarf) Bir kere, bir defa.

b. 26^a/24, 34^a/26, 34^a/31, 35^b/23

b. dā: Bir de. 26^a/3

b. na: Bir de. 26^a/4

bir - Vermek.

b.- di 17^a/9

b.- gäybiz 17 ^b /29	b. 5 ^a /9, 6 ^b /14, 6 ^b /28, 6 ^b /43, 8 ^b /26,
b.- iyirmən 21 ^a /25	9 ^b /3, 10 ^b /3, 16 ^b /6, 17 ^b /30, 22 ^a /5,
birär Bir sayısının üleştirme şekli.	23 ^a /8, 23 ^b /7, 23 ^b /9, 25 ^b /12, 27 ^b /4,
b. 17 ^a /2	28 ^b /9, 29 ^b /9, 2 ^b /7, 33 ^a /34, 35 ^a /9
birdän Aniden, bir anda.	a b. 23 ^b /19
b. 3 ^a /6, 11 ^b /13, 14 ^b /14, 14 ^b /17,	bitik <bitig Belge, makbuz, senet,
14 ^b /7	sözleşme, zabıt, tutanak, tezkere.
birgä Birlikte, beraber.	b. 27 ^b /29, 29 ^a /20, 31 ^a /15, 31 ^b /16
b. 9 ^b /5, 11 ^b /2, 17 ^b /34, 24 ^a /13,	b.+ i 5 ^a /17, 5 ^a /33, 9 ^a /14, 10 ^a /15,
27 ^b /31, 36 ^b /14	10 ^b /37, 33 ^a /2
b.+ sinä 36 ^b /4, 3 ^b /22	b.+ in 10 ^b /9, 5 ^a /20
biri Bir kimse, herhangi bir kişi.	b.+ lăr Nəmişçä 35 ^a /18
b. 14 ^a /25, 18 ^a /24, 23 ^b /6, 24 ^a /13,	b.+ lărımni 25 ^b /9
35 ^a /8, 36 ^a /27	b.+ lărindä 19 ^a /23
b. birimiz 18 ^a /23	b.+ lări 28 ^a /27
biri b.+ miz 18 ^a /23	b.+ ni 16 ^b /19, 31 ^b /19
b.+ miz 17 ^b /28	bitik → bitik
b.+ nä 14 ^a /37, 14 ^b /18, 17 ^b /11,	b. 16 ^b /17, 22 ^b /17
34 ^a /16, 34 ^a /21, 38 ^b /14, 38 ^b /4	bitit - Yazdırmak.
b.+ ndä 17 ^b /19	b.- ip 3 ^b /35
birlik Birlik, beraberlik.	bitnəşci <Leh. → bitnəşci
b.+ tä 6 ^a /8	pri b. : → pri bitnəşci 5 ^b /12
birsi Diğer, öbür, öteki.	Biy <beg I. Efendi, sahip, Rab.

B. T'eq(r)idän 15^b/17

B. T'eqri: Hazret-i Allah, Tanrı,
her şeyin yaratıcısı tek ve mutlak
varlık. Hıristiyanlıkta Rab Tanrı
ifadesine karşılık kullanılmıştır.

6^a/10, 14^a/38, 17^a/20, 18^a/27,
24^a/17, 24^a/24, 25^b/23, 26^b/20,
27^a/18, 28^a/15, 34^a/17, 34^a/18,
34^a/20, 36^b/18, 38^b/5, 38^b/34

B. T'eqridän 4^a/27, 5^b/35, 13^a/22,
26^b/5,

B. T'eqrigä 3^b/37, 13^a/26, 18^b/5,
26^b/16

B. T'eqriniñ 5^a/30, 10^b/19

B. T'eqrinin 5^b/20, 6^a/3, 13^a/24

B. T'eqriniñ 15^b/22, 17^a/4, 21^a/27,
21^b/16, 22^a/16, 22^a/17, 22^b/15,
24^a/20, 27^b/12, 27^b/27, 28^b/23,
29^a/17, 29^b/23, 2^b/15, 31^b/20

B. T'eqriniñ 29^b/26, 32^b/7, 32^b/9

II. Hz. İsa.

B. + imizniñ 19^a/18

III. İleri gelen nüfuslu kimse,
eşraf, soylular.

b. 26^a/28, 26^a/36, 26^a/39, 26^b/8,
27^b/6

b. + imiznin 3^b/21

b. + imizniñ 31^a/30

b. + iñ 18^b/29

b. + iñ. 26^b/31

b. + iñdän 18^b/33

b. + iñizgä 28^b/17

b. + iñizniñ 21^a/19

b. + iñniñ 18^b/27

b. k'õnuñ 9^a/1

b. + lär 13^a/31, 16^b/9, 21^a/19,
22^a/7, 27^b/6, 28^b/11, 31^b/11

b. + lärimizdän 3^b/32

b. + lärindän 26^b/22

biylik Yönetim kurulu, soylular,
beylik, krallık.

b. + i 19^a/31, 21^a/3

b. + iñ 18^b/25, 18^b/31, 18^b/34

b. + inä 24^a/24

b. + indän 25^b/24, 25^b/31

b. + iğizdän 29 ^b /17	17 ^b /20, 18 ^b /21, 18 ^b /30, 19 ^a /24,
b. + iğizgä 22 ^a /13, 29 ^b /17, 31 ^b /16	22 ^a /15, 24 ^a /22, 26 ^a /30, 26 ^a /41,
b. + iğizniñ 2 ^b /10, 2 ^b /8, 16 ^b /9,	26 ^b /4, 27 ^a /9, 28 ^a /18,
21 ^a /21, 22 ^a /7, 22 ^a /9, 27 ^b /7, 28 ^b /12,	31 ^a /30, 33 ^a /28, 33 ^b /14, 33 ^b /24,
29 ^b /11, 29 ^b /14, 31 ^b /12, 31 ^b /14	37 ^a /3
b. + iniñ 17 ^a /27, 19 ^a /35	b. + im ərmeni aktalarına: Biz
b. + lärindän 25 ^b /19, 3 ^b /31	Kıpçakların kayıt defterleri.
biylik → biylik	34 ^a /22
b. + iğizgä 16 ^b /17	b. + im ərmeni artıkkullarımızga:
b. + iğizniñ 16 ^b /11	Bizim Kıpçak kurallarımıza.
b. + iğniñ 18 ^b /28	25 ^b /38
biz Çokluk birinci kişi zamiri, biz.	t'örägä b. + im ərmeni 33 ^a /27
b. 13 ^a /19, 15 ^a /26, 17 ^a /22, 17 ^a /24,	b. + ni 5 ^b /17, 14 ^a /19, 20 ^b /5,
17 ^b /10, 17 ^b /23, 17 ^b /26, 18 ^a /27,	25 ^a /26, 26 ^b /2, 28 ^a /19, 34 ^a /25
18 ^a /30, 24 ^a /23, 28 ^a /12, 28 ^a /19,	b. + ni 14 ^a /38
28 ^a /2, 28 ^a /6, 30 ^b /21	blam <Slv. Tabaklanmış kürk, deri.
b. + gä 4 ^a /2, 4 ^a /25, 5 ^a /37, 5 ^b /17,	b. 12 ^b /5
14 ^a /20, 14 ^a /34, 14 ^a /39, 14 ^b /16,	bliñ <bilik Bilgi yönetimi, arşiv.
17 ^b /20, 21 ^b /22, 22 ^b /25, 23 ^b /27,	b. + [l]ärgä 7 ^b /8
26 ^a /30, 27 ^b /32, 30 ^b /24,	b. + indä 7 ^b /7
b. + im 3 ^b /21, 3 ^b /31, 4 ^a /2, 9 ^a /3,	bloğoslawençvō <Slv. → bloğoslavênstvō
13 ^a /5, 14 ^a /22, 14 ^b /24, 15 ^a /2,	b. + su 2 ^b /30
15 ^b /23, 15 ^b /26, 17 ^a /23, 17 ^a /26,	bloğoslavênotvō <Slv. → bloğoslavênstvō

b. + su 9 ^a /1	pan Miskodan B. oğlundan
blōgoslavēnstvō <Slv. Onay, tasvip.	16 ^a /34
b. + sun 6 ^a /3	pn. Miskodan B. oğlundan
blōgoslavēnstvō <Slv. → blōgoslavēnstvō	16 ^a /30, 16 ^a /32, 16 ^a /36
b. + sun 27 ^b /12, 32 ^b /10	Bōhdanovič <Slv. Bohdanoviç, aile
blōgoslavēnstvō <Slv. → blōgoslavēnstvō	adı.
b. + sun 29 ^b /26	pn. İsku B. + niñ 14 ^b /39
blōgoslavit <Slv. Rıza.	Bōhdanoviç <Slv. → Bōhdanovič
b. ęt- : Razi olmak, tasvip etmek.	pan Miskonuñ B. + niñ 15 ^b /3
6 ^a /9	bojē <Leh. bozkê “Tanrı, kutsal”
blōgoslavēnstvō <Slv. → blōgoslavēnstvō	Mesih, Tanrı.
b. + sun 22 ^b /15	strej b. 14 ^b /16
Bōgdan → Bōhdan	bojē <Leh. → bojē
B. 2 ^a /2	stej b. → strej b. 37 ^a /7
Dōņovak B. oğlu 16 ^a /27	stzes b. → strej b. 36 ^a /30
Bōhdan Kişi adı.	bōl - : I. Meydana gelmek, vuku bulmak.
pan B. 7 ^a /10	b.- du 11 ^b /30, 17 ^a /11, 22 ^b /36,
pan B. + dan Dōņovak oğlu 7 ^a /7	23 ^a /5, 23 ^b /15, 26 ^a /11, 28 ^a /20,
pan Misko B. oğlu 15 ^b /7	39 ^a /17, 39 ^b /32
pn B. oğlu 17 ^a /17	b.- gan 3 ^a /4, 10 ^a /41, 16 ^b /4, 39 ^a /32,
pan Miskonu B. oğlun 11 ^b /26,	b.- magay 6 ^b /21
13 ^a /7	b.- magaylar 18 ^a /15
	b.- mas bōlma 39 ^a /18

b.- sa 25^a/8 16^a/2, 17^a/26, 18^a/9, 20^b/5, 27^a/21,

b.- sar 23^a/16 28^a/25, 33^b/7, 35^a/11, 35^a/17,

b.- sun 17^b/16, 17^b/17 37^a/19

b.- uptur (Nemiç böl -) 35^a/21, b.- gay 33^a/7, 8^a/20, 8^a/36

38^b/12 b.- madım 36^a/5

b.- ur 33^b/21 b.- mastı 26^a/17

II: Gerçekleşmek, tahakkuk b.- sar 7^a/30

etmek. b.- sar eği 6^b/40

b.- armen 16^b/18 b.- sa 8^a/23

b.- du 13^b/33, 28^a/10, 31^a/28, b.- sun 14^b/11

34^a/2, 4^a/11, 5^b/3, 8^b/17, 9^a/38 b.- sun (yatre böl-) 14^b/9

b.- du (kvitiy böl-) 10^a/41 b.- up 5^b/35

b.- ganlarga 14^a/6 b.- up (igi böl-) 15^b/8

b.- gay 24^a/25, 4^a/25, 4^b/34 b.- ur 26^b/34

b.- gaysen 26^a/34 **IV. Yaşamak, hayat sürmek,**

b.- sar 30^b/19 bulunmak.

b.- up 3^b/29, 26^b/3, 27^a/7, 33^a/16 b.- gan 14^a/35

b.- ur 14^b/10 b.- ma 23^a/24

III. Bulunmak, var olmak. **V. isim + bol- yardımcı fiiliyle**

b.- du 23^b/13 oluşan birleşik fiil yapısı.

b.- gan 3^b/34, 4^b/1, 6^a/35, 6^b/2, aşekurovaçça b.- du

13^b/6, 14^b/35, 15^a/2, 15^b/15, (aşekurovaçça böl-) 11^a/35, 11^b/13

15^b/19, 15^b/21, 15^b/31, 15^b/34, b.- du (baskay böl-) 8^a/39

b.- du(dəklarovaçca bəl-) 11 ^b /7	b.- dular (rəzəlihaçca bəl-) 17 ^b /3
b.- du (dosit bəl-) 3 ^a /10, 3 ^a /2,	b.- dular (zhodichca bəl-) 3 ^b /7
4 ^b /8, 5 ^a /38, 9 ^a /22, 10 ^a /21, 11 ^a /1,	b.- dum (podpisaçca bəl-) 8 ^a /37
21 ^b /23, 22 ^b /20, 22 ^b /26, 23 ^b /27,	b.- dum (pətpisaçsa bəl-) 36 ^b /27
24 ^a /30, 24 ^a /32, 24 ^a /6, 24 ^b /16,	b.- dum (sprawichca bəl-) 26 ^b /15
24 ^b /4, 24 ^b /9, 27 ^b /32, 28 ^a /27,	b.- dumı (dosit bəl-) 21 ^b /21,
29 ^a /25, 30 ^b /25, 31 ^a /17, 33 ^a /6,	27 ^b /31, 29 ^a /22, 30 ^b /23
37 ^a /30, 37 ^b /15, 37 ^b /20, 37 ^b /24,	b.- dumı (dosit bəl-) 10 ^a /19,
37 ^b /29, 37 ^b /36, 37 ^b /4, 37 ^b /9,	10 ^b /39, 5 ^a /36, 9 ^a /17
38 ^a /11, 38 ^a /18, 38 ^a /22, 38 ^a /28,	b.- gan (bərçlu bəl-) 15 ^b /35,
38 ^a /32, 38 ^a /5, 38 ^b /23, 38 ^b /29,	35 ^a /5, 35 ^a /8, 35 ^b /27
39 ^a /3, 39 ^b /9	b.- gan (borçlu bəl-) 16 ^a /9
b.- du (oddanıy bəl-) 19 ^b /8	b.- gan(borçu bəl-) 16 ^a /14
b.- du (opovidacça bəl-) 21 ^a /9,	b.- gay (câl bəl-) 6 ^a /27
37 ^a /3	b.- gay (dəklarovaçca bəl-) 3 ^b /26
b.- du (ozvaçca bəl-) 26 ^b /31	b.- gay (dosit bəl-) 13 ^b /23, 36 ^b /14
b.- du (pədanıy bəl-) 33 ^a /10	b.- gay(duhovniy t'örämiznin
b.- du (satisfakcia bəl-) 4 ^b /30	priyentı da insərovaniy bəl-)
b.- du (vidanıy bəl-) 38 ^a /13	9 ^a /36
b.- dular (hayıl bəl-) 15 ^b /16,	b.- gay (ərkli bəl-) 27 ^a /19, 26 ^b /20
18 ^b /15, 33 ^b /33, 4 ^a /9	b.- gay (hayıl bəl-) 25 ^a /26
b.- dular (ozvaçca bəl-) 26 ^b /24	b.- gay (insərovani bəl-) 5 ^b /1
b.- dular (podpisaçca bəl-) 8 ^a /14	b.- gay (insərovaniy bəl-) 8 ^b /15

b.- gay (oddanıy bql-) 35 ^b /18	b.- gaylar(əlibərovaniy bql-)
b.- gay (oddanıy bql-) 36 ^b /19	14 ^b /12
b.- gay (opecovaçca bql-) 13 ^a /27,	b.- gaylar (odprava bql-) 4 ^a /24
33 ^b /10	b.- gaylar (povin bql-) 38 ^b /17
b.- gay (poçuvaça bql-) 39 ^a /26	b.- gaylar (povinên bql-) 6 ^a /27,
b.- gay(podpisaçca bql-) 8 ^a /39	6 ^b /14
b.- gay (poşluşniy bql-)8 ^a /33	b.- gaylar (povinen bql-) 18 ^a /12,
b.- gay (povinen bql-) 38 ^b /34	39 ^b /4
b.- gay (prehqd bql-) 6 ^a /31	b.- gaylar (vikupicça bql-) 8 ^a /26
b.- gay (priyentiy bql-) 16 ^a /24	b.- gaylar (zahovaçca bql-) 5 ^b /23
priyentiy b.- gay (priyentiy bql-)	b.- iy edi (submitovaçca bql-)
21 ^b /28	39 ^a /25
b.- gay(priyentiy da inserovaniy	b.- iyrbiz (obligovaçca bql-)
bql-) 31 ^a /22	18 ^a /28
b.- gay (privroçoniy bql-) 14 ^a /34	b.- iyir (reprotestovaçca bql-)
b.- gay (priyentı da inserovaniy	37 ^a /10
bql-) 11 ^a /6	b.- iyir (tıkaçca bql-) 25 ^b /39
b.- gay (priyentiy da inserovaniy	b.- iyir (tıkaçca bql-) 19 ^a /25,
bql-) 4 ^b /16	25 ^a /7, 25 ^b /4, 26 ^b /28, 39 ^a /16
b.- gay (priyentiy da inserovaniy	b.- iyir (tıkaçca bql-) 25 ^b /10,
bql-) 10 ^a /33	25 ^b /34, 26 ^a /2, 26 ^a /22, 26 ^a /36
b.- gay (publikovaniy bql-) 5 ^b /30	b.- iyir edim (upominaçca bql-)
b.- gay (zajniy bql-) 34 ^a /15	25 ^a /17, 25 ^a /20

b.- ıyırmen (vırıkaçça bøl-)	b.- magay(nagabanâları bøl-)
25 ^b /37	24 ^a /9
b.- ıyırmen (zapisovaçça bøl-)	b.- magay (upöminaçça bøl-)
24 ^a /7	26 ^a /16
b.- iyêdih 10 ^b /5 (spövinovaçicça bøl-)	b.- magay (vajniy bøl-) 36 ^b /19
b.- iyêr (tıkaçça bøl-) 6 ^b /10	b.- magay (vojniy bøl-) 36 ^b /3
b.- ıyır (öbligovaçça bøl-) 17 ^b /9	b.- maygay (erкли bøl-) 6 ^a /36
b.- ıyır (tıkaçça bøl-) 25 ^a /9	b.- man (zapisovaçça bøl-) 26 ^b /32
b.- ıyırbiz(öbligovaçça bøl-)	b.- mısar (deşalkovaçça bøl-)
17 ^b /13	4 ^a /19
b.- ma (bawicça bøl-) 23 ^a /26	b.- mısar (harsı bøl-) 23 ^a /29
b.- ma (rözpraviçça bøl-) 3 ^b /22,	b.- mısar (priylojiçça bøl-) 23 ^a /32
4 ^a /3	b.- miyin (öbziraçça bøl-) 26 ^b /17
b.- ma(staraçça bøl-) 6 ^a /26,	b.- sa (fayda bøl-) 23 ^a /15
17 ^b /14	b.- sa (k'ahana bøl-) 25 ^a /42
b.- ma (upöminicça bøl-) 36 ^a /6	b.- sa (kölvək bøl-) 17 ^b /16
b.- ma (upömnicça bøl-) 26 ^a /18	b.- sa (pötireba bøl-) 21 ^a /6
b.- ma (vıpraviçça bøl-) 14 ^b /10	b.- sa (şağawat'lı bøl-) 25 ^b /29
b.- madı (zdaçça bøl-) 26 ^a /11	b.- sar (pömoçen bøl-) 17 ^a /8
b.- madılar (harsı bøl-) 15 ^b /16	b.- sar (pövinên bøl-) 11 ^b /18
b.- madım (sabap bøl-) 26 ^a /40	b.- sar (pövinen bøl-) 23 ^a /17

b.- up (həsta bəl-) 13^a/18, 15^b/7,

18^b/19, 18^b/2, 27^a/7, 33^a/16

b.- up (həsdəvanəl bəl-) 19^a/17

b.- up (igi bəl-) 18^b/2, 18^b/20

b.- up (oçvaçça bəl-) 18^b/23

b.- up (poçuvaçça bəl-) 13^a/20,

26^b/3

b.- up (priyhilaçça bəl-) 33^a/25

b.- up (upəminaçça bəl-) 39^a/13,

39^a/23

b.- up (uluşlu bəl-) 19^a/19

b.- up (vırıkaçça bəl-) 9^a/29

b.- up (zabun bəl-) 25^a/3

b.- up (znəşictə bəl-) 14^b/8

b.- ur (nä bəl-) 6^a/38

b.- ur (ərkli bəl-) 14^b/2, 23^a/26

b.- ur (kêrək bəl-) 14^b/2

b.- ur (kərək bəl-) 19^b/8

b.- ur (k'ərək bəl-) 25^a/44

b.- ur (pəvinên bəl-) 7^b/5

b.- ur (pəvinên bəl-) 38^b/7,

39^b/18, 39^b/30

b.- ur (vəlniy bəl-) 23^a/28

b.- ur ədım (pəvinên bəl-) 36^a/32

b.- urbiz (pəvinên bəl-) 17^b/18,

20^b/6, 28^a/6

b.- urlar (pəvinên bəl-) 6^b/8

b.- urlar (pəvinên bəl-) 6^b/16,

6^b/27, 6^b/29, 8^b/1

b.- urlar (pəvinên bəl-) 17^b/21

b.- yirmən (osvâtçaçça bəl-)

26^a/39

VI. Fiilimsi+bol- yardımcı

fiiliyle birleşik fiil yapar.

b.- gay(yürümäh bəl-) 6^a/16

b.- ma (bəlmas bəl-) 39^a/18

b.- magay (satma bəl-) 6^b/24

həyma b.- mas (t'usnah bəl-)

6^a/39

b.- masbiz (nabit ətma bəl-)

17^a/29

b.- miyin (ətma bəl-) 17^a/28

b.- ur ədi(t'üşmä ȳa kēlmä bəl-)

9^a/27

bol - . →bəl- (II)

b.- du 10^a/35, 11^a/8, 3^b/1, 4^b/37

bölün - : Olunmak.

b.- sa (vıkupicča bölün-) 8^a/29

b.- sar(öddanıy bölün-) 14^b/18

bölüş - : Yardım etmek, teşvik etmek,
destek olmak.

b.- kay ędi 26^b/6

bönçto <Leh. Olsun veya
olmasın, olup olmadığını.

b. 14^a/39

bonçto <Leh. →**bönçto**

b. 14^a/39

borç Geri verilmek üzere alınan veya
ödenmesi kabul ve taahhüt edilen para
yahut şey.

b. 33^b/30, 7^a/22, 7^b/36, 8^a/23

b.+ lar 15^b/21, 25^a/37, 8^a/26

b.+ larda 15^b/31, 16^a/1

b.+ larımdan 25^b/39

b.+ larımı 6^b/17, 6^b/18

b.+ nu 4^b/24, 8^a/21, 8^a/24

26^a/16, 26^a/17

b.+ nun 7^a/9

b.+ nuğ 18^a/4

b.+ ta 4^b/29

b.+ u 35^b/25

b.+ um 25^a/34

b.+ un 7^a/4, 7^a/8

b. ęt- : Borçlanmak.

24^a/22

b.+ u böl- : Borcu olmak.

16^a/14

borç → **börç**

b. 7^b/3

börçlü Maddi bir borç altında bulunan,

borç almış olan, alacaklısına
karşı bir şey vermek veya
yapmakla mükellef olan.

b. 25^b/40, 26^a/3, 26^b/26, 35^b/19,
35^b/23, 35^b/29, 7^b/9

b.+ dan 8^a/24

b.+ dur 7^a/29, 7^a/38, 7^a/40, 7^b/2,
8^a/1

b.+ durlar 7^a/21, 7^a/24

b. ędim 7^b/35

b. ędi 7^b/37

b.+ lardan 8^a/21, 8^a/28

b. + mən 16 ^a /18, 8 ^a /43, 8 ^b /1	b.- sār 10 ^a /12
b. bəl-: Borcu bulunmak.	börk Hayvan postundan yapılan baş giyimi, börk.
15 ^b /35, 35 ^a /5, 35 ^a /8, 35 ^b /27	
b. həl- : Birine halihazırda borcu	b. 10 ^b /33, 16 ^b /29, 21 ^b /18, 22 ^a /34,
olmak. 4 ^b /24, 7 ^a /1, 18 ^a /24	22 ^a /35, 27 ^b /23, 29 ^a /13, 31 ^a /11,
borçlu → bərçlu	32 ^b /34, 35 ^a /16
b. bəl- 16 ^a /9	bridki <Leh. Çirkin, pis, iğrenç.
b. həl- 6 ^b /38	b. 3 ^b /19
bərənīt <Slv. Savunma, müdafa.	bu I. (sifat) En yakında olan kimse
b. ət-: Savunmak, müdafa	veya şeyi işaret yoluyla belirtir.
etmek. 26 ^b /5	b. 3 ^a /4, 3 ^b /28, 4 ^a /16, 4 ^a /17, 4 ^a /21,
boronīt <Slv. Yasaklama, engelleme.	4 ^b /8, 4 ^b /9, 5 ^a /10, 5 ^a /17, 5 ^a /21,
b. ət-: Yasaklamak, engellemek.	5 ^a /33, 5 ^a /35, 5 ^a /37, 5 ^b /17, 5 ^b /18,
36 ^b /11	5 ^b /20, 5 ^b /22, 5 ^b /31, 5 ^b /38, 6 ^a /10,
bəşat - Teslim etmek, bağışlamak,	6 ^a /28, 6 ^a /41, 6 ^b /10, 6 ^b /14, 6 ^b /4,
affetmek.	6 ^b /41, 7 ^b /17, 7 ^b /23, 7 ^b /25, 7 ^b /27,
b.- ıp 34 ^a /28	7 ^b /29, 7 ^b /3, 7 ^b /38, 8 ^a /12, 8 ^a /17,
b.- kaylar 25 ^a /38, 26 ^b /11	8 ^a /36, 8 ^a /40, 8 ^b /13, 8 ^b /26, 8 ^b /38,
böl - Bir şeyi parçalara ayırıp	9 ^a /14, 9 ^a /17, 9 ^a /21, 9 ^a /35, 9 ^b /17,
paylaştırmak.	9 ^b /28, 9 ^b /4, 10 ^a /12, 10 ^a /14, 10 ^a /18,
b.- gä(y) 13 ^b /19	10 ^a /21, 10 ^a /31, 10 ^a /9, 10 ^b /14,
b.- gäy 13 ^b /22, 7 ^b /41	10 ^b /3, 10 ^b /37, 10 ^b /39, 10 ^b /41,
b.- gäy 8 ^a /17	11 ^b /30, 12 ^b /29, 12 ^b /32, 13 ^a /14,

13^a/25, 13^a/36, 13^b/18, 13^b/2,
 13^b/25, 13^b/28, 13^b/31, 14^a/15,
 14^a/17, 14^a/2, 14^a/30, 14^a/31,
 14^a/32, 14^b/23, 15^b/17, 15^b/4,
 16^a/21, 16^b/16, 16^b/19, 16^b/8,
 17^a/24, 17^b/2, 17^b/21, 17^b/29,
 17^b/31, 17^b/6, 17^b/7, 18^a/11, 18^a/2,
 18^a/4, 18^a/8, 18^b/33, 18^b/7, 18^b/8,
 19^a/10, 19^a/35, 19^b/7, 21^a/10,
 21^a/18, 21^a/24, 21^a/6, 21^b/19,
 21^b/20, 21^b/22, 22^a/13, 22^a/6,
 22^b/17, 22^b/19, 22^b/25, 23^a/13,
 23^a/29, 23^a/8, 23^b/13, 23^b/18,
 23^b/22, 23^b/26, 23^b/29, 24^a/26,
 24^b/27, 25^a/21, 25^a/26, 25^a/28,
 25^a/41, 25^a/43, 25^a/6, 25^b/17,
 25^b/2, 25^b/26, 25^b/27, 25^b/5,
 26^a/12, 26^a/15, 26^a/35, 26^a/37,
 26^a/38, 26^b/14, 26^b/19, 26^b/2,
 26^b/21, 26^b/22, 26^b/32, 26^b/6,
 27^a/17, 27^b/29, 27^b/30, 27^b/33,
 27^b/5, 28^a/16, 28^a/9, 28^b/10,
 28^b/16, 29^a/20, 29^a/21, 29^a/24,

29^a/25, 29^a/34, 29^a/35, 29^b/10,
 29^b/16, 29^b/19, 29^b/35, 2^b/8,
 30^b/21, 30^b/22, 31^a/15, 31^a/16,
 31^a/18, 31^b/11, 31^b/16, 31^b/19,
 32^b/4, 32^b/5, 33^a/12, 33^a/18,
 33^a/2, 33^a/23, 33^a/25, 33^a/5,
 33^b/17, 33^b/29, 33^b/3, 33^b/32,
 34^a/12, 34^a/14, 34^a/17, 34^a/19,
 34^a/20, 34^b/5, 35^b/8, 36^a/13,
 36^a/14, 36^a/28, 36^a/31, 36^a/7,
 36^b/10, 36^b/13, 36^b/17, 36^b/19,
 36^b/21, 36^b/22, 36^b/24, 36^b/29,
 36^b/9, 38^a/13, 39^b/17, 39^b/28,
 39^b/29, 39^b/30, 39^b/34

a b. 6^b/24, 17^b/25

b. alarmı 25^a/39

II. (zamir) İşaret zamiri olarak
 yerini tuttuğu en yakındaki kimse veya
 şeyi gösterir.

b. 27^b/11, 33^a/32, 33^b/22, 33^b/25,
 36^a/16, 36^a/4, 36^a/8
 b.+ dur 2^b/8, 2^b/10, 2^b/16, 3^b/13,
 5^a/12, 5^a/13, 5^a/25, 5^b/13, 5^b/24,

$6^a/11$, $6^b/22$, $6^b/41$, $7^b/26$, $7^b/9$,
 $9^a/4$, $9^b/25$, $9^b/33$, $9^b/36$, $11^a/34$,
 $13^a/11$, $13^a/6$, $13^b/22$, $13^b/3$,
 $14^a/23$, $14^b/3$, $15^a/4$, $16^b/10$,
 $16^b/11$, $16^b/23$, $17^b/7$, $19^a/29$,
 $21^a/19$, $21^a/21$, $21^a/28$, $22^a/10$,
 $22^a/17$, $22^a/8$,
 $24^a/14$, $27^b/13$, $27^b/6$, $27^b/8$,
 $28^b/12$, $28^b/14$, $29^b/11$, $29^b/13$,
 $31^b/12$, $31^b/22$, $32^b/9$
b.+ larnı $25^a/30$
b.+ nar $13^a/29$, $13^b/23$, $35^a/22$,
 $35^b/26$, $6^b/37$
b.+ ęar $18^b/28$, $22^b/13$, $22^b/15$,
 $23^b/14$, $25^a/32$, $27^a/22$, $27^a/23$,
 $28^a/16$
b.+ nda $10^a/29$, $23^b/20$, $26^b/24$,
 $26^b/32$, $33^b/18$, $36^a/29$, $36^b/11$,
 $36^b/8$, $38^b/2$, $38^b/7$
b.+ ndağ $11^b/13$
b.+ ndan $4^a/35$, $10^a/41$, $21^a/13$,
 $25^b/3$, $34^a/25$
b.+ ndandan $34^a/31$

b.+ nu $5^a/32$, $13^a/26$, $13^a/31$,
 $17^a/25$, $19^a/2$, $23^a/34$, $25^a/20$,
 $25^a/44$, $25^b/16$, $26^b/13$, $26^b/19$,
 $31^a/17$, $33^a/32$, $34^a/21$, $35^a/23$,
 $35^b/20$, $35^b/21$, $36^a/9$
b.+ nuğ $2^b/12$, $3^a/13$, $13^a/27$,
 $16^a/25$, $16^b/16$, $17^b/35$, $18^a/29$,
 $19^a/4$, $21^a/23$, $21^b/27$, $22^a/12$,
 $22^b/33$, $23^b/31$, $25^a/31$, $26^a/28$,
 $28^b/16$, $29^a/16$, $29^a/30$, $29^b/15$,
 $30^b/29$, $31^b/15$, $32^b/3$, $33^b/20$,
 $39^b/22$
b.+ nun $3^b/7$, $5^a/17$, $5^a/41$, $5^b/14$,
 $8^b/30$, $9^b/11$, $34^a/15$, $36^a/21$
a b.+ nuğ $23^a/33$
b.+ nunk $36^b/30$
bugüangi Bugünki, şimdi, bu
tarihteki.
b. , $3^b/6$, $4^a/15$, $4^a/33$, $4^b/20$, $5^b/8$,
 $8^b/22$, $10^a/40$, $11^a/13$, $11^a/29$,
 $11^b/23$, $11^b/6$, $13^a/2$, $14^b/30$,
 $17^a/14$, $18^a/20$, $18^a/26$, $20^b/2$,
 $24^a/12$, $31^a/33$, $34^a/5$

	b. 9 ^b /1, 13 ^b /36		b.+ undan 33 ^a /25
bu j	<Tr.bu + Slv. j Aynı zamanda.	buz -	Bozmak, feshetmek, ortadan kaldırmak, iptal etmek.
	b. j 4 ^a /18, 7 ^b /15, 7 ^b /25, 12 ^b /15		
bulay	Böyle.		b.- ma 27 ^a /19
	b. 33 ^a /30		b.- mada 26 ^b /21
bulun -	Bulunmak, var olmak.	büt'ün	Eksiksiz, tam.
	b.- madı 37 ^a /18, 38 ^b /2		b. 6 ^a /15, 6 ^a /18
Bursalı	Bursalı, Bursa şehrinden.	bütün → büt'ün	
	B.+ ga 35 ^b /19		b. 18 ^a /13
buyruḡ	<buyruk Emir, hüküm.		
	b.+ u 13 ^a /24, 5 ^b /20		
	T'ęriniḡ b.+ u kęlsä 27 ^a /16		

C

cah	<Mog. çağ Zaman, vakit.	4 ^b /3, 4 ^b /7, 8 ^b /31, 9 ^b /12, 9 ^b /9,
	c. 38 ^b /8	13 ^a /33
câl	<Leh. : Bölüm, bölme, hisse.	uçmağlı c. 2 ^b /36, 5 ^b /11, 9 ^b /30,
	c. 6 ^a /25	15 ^a /28, 16 ^a /11, 16 ^a /13, 16 ^b /12,
	c.+ dan 6 ^a /38	19 ^a /31, 19 ^a /33, 25 ^a /11, 25 ^a /15,
	c. böl-: Hak bölmek, hisse	25 ^a /35, 25 ^a /40, 25 ^a /44, 26 ^b /26,
	ayırarak. 6 ^a /27	26 ^b /29, 28 ^a /23, 31 ^a /14, 31 ^b /2,
cam	Cam.	32 ^b /25, 37 ^a /24, 37 ^a /25, 37 ^a /4,
	c. 10 ^a /6	37 ^b /9, 38 ^a /10, 38 ^a /23, 38 ^a /5,
can	<F. İnsan ve hayvanlarda	38 ^b /12, 38 ^b /22
	yaşamayı sağlayan ve ölümle	ucmağlı c. Avedik 13 ^b /20
	vücuttan ayrılan madde dışı	ucmağlı c. Avedik 18 ^b /9
	varlık.	uçmağlı c. brn. Filipović Vasko
	c. 23 ^a /9	h[ı]zı 32 ^b /2
	c.+ ım 35 ^b /22	panna Hannanın uçmağlı c. brn.
	c.+ ımını 6 ^a /9, 34 ^a /27, 34 ^a /28,	Filipović Vasko h[ı]zının 31 ^a /26
	35 ^b /23,	panna panna Hışkanın uçmağlı
	c.+ ın 18 ^b /5	c. Grışkonuğ h[ı]zının
	c. aşırma: Cenaze sonrası ölünün	Avedikoviçin 16 ^b /2
	ardından verilen yemek. 13 ^b /3	uçmağlı c. Hışkonuğ Hışlub
canlı	Hayatta, yaşayan, sağ, diri	oğlu 24 ^b /20
	ucmağlı c. : → uçmağlı c.	ucmağlı c. hıyinat'amnın 7 ^a /4

uçmaḥlı c. Hōlubōviç 37^b/23

uç. c. K̇asparniḡ Hriḡor oḡlunuḡ

24^b/15

pani Martaniḡ uçmaḥlı c. Kōsta

ḡatununuḡ 28^b/4

uçmaḥlı c. + lardan 9^b/29

ucmaḥlı c. + larniḡ 9^b/23

uç. c. Marko 39^a/31

c. + niḡ 37^a/25

pan Šimkonuḡ Hōlub oḡlu

Dawıdōviçniḡ uçmaḥlı c. + niḡ

37^a/14

pn. Šimkonuḡ uçmaḥlı c. + niḡ

37^b/15

uçmaḥlı c. + niḡ 24^b/4, 37^a/11,

38^b/14, 38^b/6

uçmaḥlı c. + niḡ pn. Šimkonuḡ

Hōlubōviçniḡ Dawıdōviçniḡ

37^b/19

uçmaḥlı c. + niḡ pn. Šimkonuḡ

Hōlubōviçniḡ 38^b/20

Šušan Almaş ḡ[ı]zı Hōlubnuḡ

uçmaḥlı c. + niḡ sınarı Dawıd

oḡlu 29^b/21

uçmaḥlı c. pan Avedikniḡ

Zaḡnōviç 5^a/4

Ḥaḡqō Zaḡnōyviç oḡlu ucmaḥlı

c. pan Avedikniḡ 5^a/22

ucmaḥlı c. pan Ḥocu İvaşqō

11^a/17

ucmaḥlı c. pan Ḥocu 11^a/32,

11^b/9

ucmaḥlı c. pan Hōlubdan Ÿaşqō

oḡlu 9^a/25

pani Šušan uçmaḥlı c. pan

Hōlubnuḡ sınarı Dawıd oḡlunuḡ

29^b/6

pani Hanuḡna ucmaḥlı c. pan

Hōlubnun Ÿaşqōviç sınarı 13^a/3

ucmaḥlı c. pan K̇aspar 12^b/30

ucmaḥlı c. pan K̇asparnı

Hriḡor oḡlunun 11^b/28

ucmaḥlı c. pan K̇asparnı 12^b/35

uc[m]aḥlı c. pan Markō 4^b/27

ucmaḥlı c. pan Markoḡa Nurbeg
oḡluna Matiaṣovič 4^b/25
ucmaḥlı c. pan Muradnı 6^b/42
uçmaḥlı c. pan Nurbeknı 6^b/45
ucmaḥlı c. pan Şefer Nurican
oḡlu 5^b/15
ucmaḥlı c. pan Şefernı Nurican
oḡlunun 5^b/29, 5^b/33
ucmaḥlı c. pan Şefernı 5^b/26,
5^b/27
Panna Zuzannanı ucmaḥlı c.
pan Şimkonu dr. Mikayêl oḡlu
ḥ[ı]zını 9^b/20
ucmaḥlı c. pan Şimkonun
Tarafačkinı 10^a/16
ucmaḥlı c. pan Şimkonun
Tarfačkinı 10^a/23
ucmaḥlı c. pan Ÿakubnun
T'orosovič 10^b/6
ucmaḥlı c. pan Ÿakubnun
T'rovč. 11^a/1
ucmaḥlı c. pan Ÿurkonun
K'irkoṣovič ḥ[ı]zına 12^b/36

panna Zoḡfianı ucmaḥlı c. pan
Ÿurkonun K'irkoṣovič ḥ[ı]zını
11^b/24
uçmaḥlı c. pn. Hoçunu 25^b/20
uç. c. pn. Hoľubnu 38^b/19
uçmaḥlı c. pn. K'aspar Hriho
oḡlu 24^a/3
uçmaḥlı c. pn. K'asparnı Hriho
oḡlunu 24^a/31, 24^b/8
uçmaḥlı c. pn. K'asparnı 14^b/40
pn. Misko oḡlu uçmaḥlı c. pn.
Stečkonu Misko oḡlu 21^a/4
pn. Misko uçmaḥlı c. pn.
Stečkonu oḡlu Misko oḡlu 19^b/4
uçmaḥlı c. pn. Stečkonu 21^a/5
uçmaḥlı c. pn. Şimko Hoľub oḡlu
Dawıdovič 39^a/30
uçmaḥlı c. pn. Şimko 37^b/27,
37^b/31, 38^a/17, 38^a/28, 38^a/33
uçmaḥlı c. pn. Şimko 34^a/9
uçmaḥlı c. pn. Şimkodan
dadusundan Hoľub oḡlu
Dawıdovičtan 39^a/7

uçmaqlı c. pn. Şimkodan pn. Hölob oğlu Dawıdoviçtan 38 ^b /28 pn. Daniëlda Höloboviç uçmaqlı c. pn. Şimkonuñ hardaşı 37 ^a /9 uçmaqlı c. pn. Şimkonuñ Hölob oğlu 37 ^b /4 uçmaqlı c. pn. Şimkonuñ Hölob oğlunuñ 37 ^a /29 uçmaqlı c. pn. Şimkonuñ 37 ^a /23, 37 ^b /34, 38 ^b /3 uçmaqlı c. pn. Vaskonuñ Filipkoviç 33 ^a /3 uçmaqlı c. pn. Yǎkub ereçp'oğhandan 17 ^a /15 uçmaqlı c. pn. Yǎkub ereçp'oğhannıñ Zahnoviçniñ 2 ^b /35 uçmaqlı c. pn. Yǎkub ereçp'oğhannıñ Zahnoviçniñ 15 ^a /3 uçmaqlı c. pn. Yǎkubnuñ İvaşkovıçniñ 19 ^b /7 uçmaqlı c. Steçkonuñ sıñarınıñ Miklaş oğlu Yëndreyoviçniñ 37 ^b /33	uçmaqlı c. Stepannıñ dr. Kǎspar oğlu 10 ^a /41 uç. c. Şimkonuñ 21 ^a /25 uç. panni uçmaqlı c. Şuşan 16 ^a /2 uç. c. Yǎrkonuñ 24 ^b /12 canut'en <Ar. cân u <Ar. t'en Ruh ve beden. c. 6 ^a /6 cêciçtvø <Slv. Miras. c. + sun 7 ^a /16 cêhez <Ar. Çeyiz. c. 23 ^a /34, 32 ^b /3 c. + niñ 32 ^b /29 cøharli <Ar. cevher + /+li/ Tr. Mücevherli, değerli taşı olan. c. 9 ^b /37 Contrahus a <Lat. Kolleksiyonu. cufut <Ar. → cuhut c. 7 ^b /23 cuhut <Ar. Musevî. c. + ka 35 ^b /19 c. + tan 34 ^b /6 cuvap <Ar. cevāb Cevap.

c. b�r-: Cevap vermek,	28 ^b /29, 29 ^b /29, 29 ^b /31, 31 ^b /24,
cevaplamak.	31 ^b /33, 31 ^b /34
5 ^a /36, 22 ^b /22, 39 ^a /18	c. + �n 7 ^b /4
c. �t- : Cevaplamak.	c�ml� <Ar. Cümle, hepsi, herkes.
29 ^a /23, 39 ^a /14	c. + si �t-:
c. + ları 33 ^b /32	14 ^a /26
cuvut <Ar. → cuhut	cvt. <F. Çift, iki olan.
c. + tan 7 ^b /19, 7 ^b /25, 7 ^b /29	c. 10 ^b /23, 10 ^b /26, 12 ^b /28, 7 ^a /32,
cüft <F. Çift.	7 ^b /3, 9 ^a /7, 9 ^b /37
c. 2 ^b /18, 7 ^a /31, 15 ^a /11, 16 ^b /32,	
21 ^b /3, 22 ^b /4, 23 ^a /35, 28 ^b /28,	

Ç

çâlqıy <Leh. Ten rengi, renk adı.	çerograf <Lat. → çerograf ç. + da 36 ^a /6
ç. 22 ^a /19	çerografıy <Slv. Elyazılı makbuz.
çeglastıy <Slv. Tuğla, kiremit rengi, renk adı.	ç. 7 ^a /21
ç. 21 ^a /30	çına <Slv. Kalay, teneke, fiyat, değer.
çeremoniya <Lat. Tören, merasim.	ç. 12 ^a /2
ç. + larga 19 ^a /19	ç. + dan 10 ^a /8
ç. + nı 26 ^b /19	ç. + nıy 6 ^b /32
çerograf <Lat. Elyazması, elyazısıyla tertib edilmiş not, senet.	çinovı <Slv. → çinovıy ç. 11 ^b /32, 11 ^b /33
ç. 18 ^b /28	çinovıy <Slv. → çinovıy ç. 34 ^b /13, 34 ^b /14, 34 ^b /18
ç. + ım 18 ^b /26	çinovıy <Slv. Bronz, kalay bakır alaşımı.
ç. + ka 7 ^a /24, 7 ^b /2, 7 ^b /6	ç. 34 ^b /19, 34 ^b /32
ç. + larmı 8 ^a /19	çıprıs <Lat. Selvi ağacı.
ç. + nı 8 ^a /23	ç. 10 ^a /8
çerograf <Lat. → çerograf ç. + ına 35 ^b /25	çirograf <Lat. → çerograf ç. + ın 35 ^b /27
çerograf <Lat. → çerograf ç. + ın 35 ^b /26	çna <Slv. → çına ç. 27 ^b /22
çerograf <Lat. → çerograf ç. + ın 36 ^a /3	

Ç

ç[ı]h - İçeriden dışarıya varmak,

ç.- ıy 17^a/10

gitmek.

çağ <Moğ. → **cah**

ç.- kan 21^b/17

ç. 17^b/32, 18^a/16, 26^b/8, 28^a/15,

ç.- kandan 23^a/23

28^a/16, 39^b/16, 39^b/25

ç.- masa 17^b/30

ç. submisiasına:

ç[ı]har - Birinin veya bir şeyin

3^b/18

çıkmasını sağlamak, çıkmasına sebep

çalış - Çalışmak.

olmak.

ç.- kaylar 14^a/16

ç.- dim (manifēstaciya ç[ı]har-)

ç.- ma 23^a/25

36^b/5, 36^b/7

çamara <Slv. Papaz külahı.

ç.- dim (emir ç[ı]har-) 36^b/3

ç. 5^a/27, 9^b/42, 10^b/30, 16^b/27,

ç.- gan 15^a/28, 24^b/16, 37^a/30,

21^b/17

37^b/10, 37^b/20, 37^b/23, 37^b/28,

çapraz Toka.

38^a/29, 38^a/33, 38^b/22, 39^a/7

ç.+ lar 6^b/35

ç.- ıp edi 24^a/32, 37^a/24, 39^a/31,

çarçka <Slv. Kadeh.

39^b/8

ç. 21^b/14

ç.- iptır 24^a/4, 38^b/13

ças <Leh. Zaman.

ç.- iptr 37^b/31

na tēn ç. 5^b/23, 13^b/26, 13^b/6,

ç.- ıyır 25^b/9

14^b/11, 17^b/5, 33^b/30, 37^a/18,

ç.- ıyırmen 18^b/11

38^b/2

çağır - Birinin gelmesini kendisine

çası <Leh. → **çasıy**

yüksek sesle söylemek, seslenmek.

veçnemi ç. : → veçnımı ç. 3^a/5

çasıy <Leh. Kez, defa.

vêçnımı ç. → vëçnımı ç.

3^a/11, 15^a/30, 22^b/32, 33^a/4,

39^a/10,

vëçnımı ç. 21^b/25, 24^a/10, 24^a/7,

25^b/37, 27^b/34, 29^a/29, 30^b/28,

33^a/30, 37^b/30, 39^b/21, 39^b/27

vëçnımı ç. → vëçnımı ç. 23^b/28

çasıy <Leh. → çasıy

vêçnımı ç. → vëçnımı ç.

4^b/32

vêçnımiy ç. → vëçnımı ç.

5^a/40, 11^a/25, 11^a/3

ç. vëçnımı : Ebediyen.

4^b/12

ç. vëçnımiy 10^a/27, 9^a/29

çastıy <Slv. Ani, sık sık.

ç. 36^a/4

çasu <Leh. Zaman.

dö ç. 18^b/7

ç. svëço: Onun zamanında

14^b/15

çatma Eskiden Bilecik, Bursa ve

Üsküdar'da ipekle dokunan

kabartma çiçekli, özellikle yastık

ve sedir yapmakta kullanılan,

çok makbul ve meşhur kadife

kumaş.

halı ç. → ç. hali 22^a/37

ç. halı: Bu kumaştan yapılmış

dekoratif halı. 10^b/35, 2^b/27

çekiş - Tartışmak, anlaşmazlığa

düşmek.

ç.- ip 8^a/5

çênjar <F. çencar// çenhar Kolluk

kuveti.

ç.+ ların 6^b/7

çênkar <F. çencar// çenhar

Kolluk kuvveti.

ç.+ ların 6^b/26

çepëç <Slv. Kadınların kullandığı

süslemeli baş giyimi, kalpak.

ç. 10^b/34, 10^b/35, 16^b/30, 21^a/35,

21^a/36, 22^b/10, 22^b/11, 22^b/12,

23^b/8, 27^b/19, 29^a/12, 29^b/33,

2 ^b /21, 2 ^b /22, 30 ^b /5, 31 ^a /2, 32 ^b /20,	ç. 34 ^b /9
36 ^a /10	çini Çin+ F<Ar. /î/ nispet eki
ç. + niñ 29 ^b /35, 30 ^b /2	Porselen, çini.
çerçeg < F. Çeyrek, bütünün dörtte biri.	ç. 12 ^a /8
ç. 12 ^a /22	ç. + ni 34 ^b /29
yarım ç. 19 ^a /9	çit Bez, patiska.
çih - <çık- İçinden bir miktar ayırmak.	ç. + tən 12 ^b /4
ç.- kay 36 ^a /23	çöplä - Derlemek, biraraya getirmek, toplamak.
çihar - <çıkar- Çıkarmak, içinden bir miktar ayırmak.	ç.- gäylär 18 ^a /3
ç.- ıp 8 ^a /30	çvartiy <Leh. zavartiy Mevcut.
çiçäk Çiçek.	ç. 15 ^b /27

D

da I. bağlama edatı, Bile, hem, ve,
ama, fakat.

d. $2^b/10$, $2^b/12$, $2^b/3$, $2^b/30$, $2^b/7$,
 $2^b/8$, $3^a/1$, $3^a/11$, $3^a/4$, $3^a/7$, $3^b/14$,
 $3^b/16$, $3^b/19$, $3^b/26$, $3^b/28$, $3^b/34$,
 $3^b/35$, $3^b/37$, $3^b/39$, $4^a/19$, $4^a/2$,
 $4^a/28$, $4^a/29$, $4^a/34$, $4^a/4$, $4^a/7$,
 $4^b/12$, $4^b/16$, $4^b/2$, $4^b/22$, $4^b/23$,
 $4^b/30$, $4^b/31$, $4^b/34$, $4^b/36$, $5^a/10$,
 $5^a/31$, $5^a/34$, $5^a/39$, $5^a/41$, $5^a/5$,
 $5^a/9$, $5^b/1$, $5^b/10$, $5^b/13$, $5^b/17$,
 $5^b/22$, $5^b/27$, $5^b/30$, $5^b/37$, $6^a/1$,
 $6^a/13$, $6^a/24$, $6^a/34$, $6^a/38$, $6^a/4$,
 $6^a/7$, $6^a/9$, $6^b/17$, $6^b/26$, $6^b/31$,
 $6^b/40$, $7^a/32$, $7^a/6$, $7^b/30$, $7^b/39$,
 $8^a/11$, $8^a/12$, $8^a/14$, $8^a/20$, $8^a/27$,
 $8^a/29$, $8^a/30$, $8^a/34$, $8^a/35$, $8^a/39$,
 $8^a/6$, $8^a/8$, $8^b/15$, $8^b/24$, $8^b/28$,
 $8^b/34$, $8^b/40$, $9^a/1$, $9^a/13$, $9^a/16$,
 $9^a/18$, $9^a/22$, $9^a/23$, $9^a/32$, $9^a/33$,
 $9^a/35$, $9^a/37$, $9^b/12$, $9^b/19$, $9^b/24$,
 $9^b/26$, $9^b/27$, $9^b/28$, $9^b/29$, $9^b/3$,

$9^b/30$, $9^b/31$, $9^b/32$, $9^b/6$, $10^a/20$,
 $10^a/25$, $10^a/26$, $10^a/27$, $10^a/33$,
 $10^a/41$, $10^a/8$, $10^b/11$, $10^b/17$,
 $10^b/2$, $10^b/5$, $10^b/9$, $11^a/14$, $11^a/20$,
 $11^a/24$, $11^a/3$, $11^a/35$, $11^a/6$, $11^b/1$,
 $11^b/16$, $11^b/20$, $11^b/26$, $11^b/3$,
 $12^a/2$, $12^a/21$, $12^b/29$, $12^b/32$,
 $13^a/12$, $13^a/18$, $13^a/21$, $13^a/22$,
 $13^a/23$, $13^a/26$, $13^a/27$, $13^a/29$,
 $13^a/31$, $13^a/35$, $13^a/4$, $13^a/8$,
 $13^b/18$, $13^b/24$, $13^b/27$, $13^b/28$,
 $13^b/29$, $13^b/3$, $13^b/36$, $14^a/12$,
 $14^a/13$, $14^a/16$, $14^a/19$, $14^a/20$,
 $14^a/22$, $14^a/30$, $14^a/31$, $14^a/32$,
 $14^a/39$, $14^a/6$, $14^a/8$, $14^b/12$,
 $14^b/13$, $14^b/16$, $14^b/19$, $14^b/2$,
 $14^b/22$, $14^b/23$, $14^b/25$, $14^b/32$,
 $14^b/34$, $14^b/38$, $15^a/30$, $15^b/10$,
 $15^b/11$, $15^b/13$, $15^b/15$, $15^b/16$,
 $15^b/23$, $16^a/10$, $16^a/23$, $16^b/11$,
 $16^b/21$, $16^b/3$, $16^b/6$, $16^b/8$, $17^a/10$,
 $17^a/16$, $17^a/19$, $17^a/22$, $17^a/4$,

$17^a/6$, $17^b/11$, $17^b/15$, $17^b/16$,
 $17^b/17$, $17^b/19$, $17^b/23$, $17^b/26$,
 $17^b/27$, $17^b/3$, $17^b/30$, $17^b/34$,
 $17^b/8$, $17^b/9$, $18^a/10$, $18^a/13$,
 $18^a/15$, $18^a/16$, $18^a/2$, $18^a/22$,
 $18^a/24$, $18^a/3$, $18^a/7$, $18^a/8$, $18^b/13$,
 $18^b/24$, $18^b/28$, $18^b/30$, $18^b/32$,
 $18^b/4$, $18^b/6$, $18^b/7$, $19^a/15$, $19^a/16$,
 $19^a/18$, $19^a/20$, $19^a/21$, $19^a/22$,
 $19^a/23$, $19^a/24$, $19^a/28$, $19^a/7$,
 $19^b/3$, $21^a/12$, $21^a/14$, $21^a/16$,
 $21^a/18$, $21^a/21$, $21^a/3$, $21^b/16$,
 $21^b/21$, $21^b/26$, $22^a/3$, $22^a/5$, $22^a/6$,
 $22^a/9$, $22^b/16$, $22^b/18$, $22^b/19$,
 $22^b/29$, $23^a/15$, $23^a/19$, $23^a/24$,
 $23^a/25$, $23^a/3$, $23^a/31$, $23^a/6$, $23^a/7$,
 $23^b/13$, $23^b/27$, $23^b/4$, $23^b/7$, $23^b/9$,
 $24^a/16$, $24^a/20$, $24^a/7$, $24^b/12$,
 $24^b/24$, $24^b/25$, $25^a/11$, $25^a/12$,
 $25^a/21$, $25^a/23$, $25^a/36$, $25^a/8$,
 $25^b/11$, $25^b/12$, $25^b/13$, $25^b/15$,
 $25^b/17$, $25^b/23$, $25^b/26$, $25^b/29$,
 $25^b/30$, $25^b/32$, $25^b/36$, $25^b/37$,
 $25^b/7$, $25^b/9$, $26^a/10$, $26^a/20$,
 $26^a/23$, $26^a/24$, $26^a/25$, $26^a/27$,
 $26^a/28$, $26^a/29$, $26^a/34$, $26^a/35$,
 $26^a/38$, $26^a/40$, $26^a/6$, $26^a/7$, $26^a/9$,
 $26^b/11$, $26^b/2$, $26^b/25$, $26^b/27$,
 $26^b/31$, $26^b/34$, $26^b/5$, $26^b/9$,
 $27^a/11$, $27^a/12$, $27^a/13$, $27^a/17$,
 $27^a/24$, $27^a/28$, $27^b/27$, $27^b/3$,
 $27^b/4$, $27^b/5$, $27^b/7$, $28^a/18$, $28^a/2$,
 $28^a/25$, $28^a/28$, $28^a/7$, $28^b/10$,
 $28^b/4$, $28^b/9$, $29^a/16$, $29^a/17$,
 $29^a/18$, $29^a/31$, $29^b/26$, $29^b/4$,
 $29^b/6$, $29^b/8$, $29^b/9$, $31^a/15$, $31^a/17$,
 $31^a/18$, $31^a/21$, $31^a/23$, $31^a/27$,
 $31^a/32$, $31^b/11$, $31^b/14$, $31^b/3$,
 $31^b/5$, $31^b/7$, $32^b/3$, $32^b/9$, $33^a/20$,
 $33^a/21$, $33^a/32$, $33^a/34$, $33^a/5$,
 $33^a/8$, $33^b/22$, $33^b/33$, $34^a/11$,
 $34^a/12$, $34^a/16$, $34^a/21$, $34^a/8$,
 $35^a/26$, $35^a/9$, $35^b/9$, $36^a/27$,
 $36^b/19$, $36^b/31$, $36^b/4$, $36^b/6$, $36^b/7$,
 $37^a/20$, $37^a/21$, $37^a/24$, $37^a/8$,
 $37^b/30$, $39^a/10$, $39^a/26$, $39^a/29$,

39 ^a /36, 39 ^b /10, 39 ^b /15, 39 ^b /21,	d. 3 ^a /11, 3 ^a /3, 3 ^a /5, 3 ^b /9, 5 ^a /11,
39 ^b /28, 39 ^b /34,	5 ^a /39, 6 ^a /4, 6 ^a /9, 6 ^b /19, 8 ^a /16,
bir d. 26 ^a /3	8 ^a /27, 8 ^a /39, 10 ^b /20, 11 ^a /25,
at'al[ı]h d. anal[ı]h ętsin 25 ^b /29	11 ^a /27, 11 ^a /30, 11 ^b /7, 13 ^a /31,
duhovniy t'örämiznin priğenti d.	14 ^b /27, 21 ^a /6, 22 ^b /27, 22 ^b /29,
inşerovaniy bōlgay 9 ^a /36	22 ^b /30, 23 ^a /27, 23 ^a /28, 24 ^a /19,
priğentiy d. inşerovaniy bōlgay	24 ^a /25, 24 ^a /7, 25 ^a /12, 25 ^a /24,
31 ^a /22	25 ^a /33, 25 ^a /44, 25 ^b /6, 26 ^a /14,
priğenti d. inşerovaniy bōlgay	26 ^a /21, 26 ^a /34, 26 ^b /12, 26 ^b /13,
11 ^a /6	26 ^b /16, 26 ^b /19, 26 ^b /3, 28 ^a /28,
priğentiy d. inşerovaniy bōlgay	29 ^b /10, 30 ^b /27, 37 ^b /27, 37 ^b /30,
4 ^b /16	37 ^b /31, 38 ^b /7, 39 ^a /10, 39 ^a /14,
priğentiy d. inşerovaniy bōlgay	39 ^a /18, 39 ^b /14, 39 ^b /28
10 ^a /33	dağın d. 7 ^b /38, 8 ^a /1, 18 ^b /29,
duhovniy t'öränię priğentiy d.	33 ^b /3,
inşerovaniy 33 ^a /8	haçan d. 19 ^b /5
pn. Haçko d. pn. Gręsko Nurbęg	d. dağın 20 ^b /4
39 ^a /35	dacar <Hay. İbadethane, tapınak,
hardaşından d. t'ōğma 33 ^b /31	kilise.
d. vedlug 35 ^a /24	sp. d.+ da 23 ^a /21, 4 ^a /25
II. dahi , kuvvetlendirme	sp. d.+ ga 15 ^b /22, 26 ^a /24, 37 ^b /24
sözcüğü	sp. d.+ larımız 14 ^a /33
	sp. d.+ larımızı 26 ^a /30

sp. d. + larımızın 14 ^a /12	d. 4 ^a /19, 7 ^a /34, 7 ^b /40, 10 ^a /10,
sp. d. + larımızın 14 ^a /20	10 ^a /6, 12 ^a /5, 16 ^a /19, 32 ^b /16,
sp. d. + larını 24 ^a /16	32 ^b /17, 32 ^b /18, 32 ^b /19, 32 ^b /20,
sp. d. + larının 4 ^a /34	32 ^b /21, 32 ^b /22, 32 ^b /23, 32 ^b /24,
dâdâ <Ukr. → dadu	36 ^b /27
d. + mnun 10 ^b /6	dağın Daha, dahi.
dâdo <Ukr. → dadu	d. 3 ^a /5, 3 ^b /20, 5 ^a /30, 6 ^a /31, 8 ^a /7,
d. + muznuñ panna K'asko h[ı]zı	9 ^a /10, 9 ^a /12, 9 ^a /5, 9 ^a /6, 9 ^a /7, 9 ^a /8,
10 ^b /20	9 ^a /9, 9 ^b /34, 12 ^a /5, 13 ^a /35, 15 ^b /24,
dadu <Ukr. Annenin kardeşi, dayı.	16 ^a /10, 18 ^b /11, 22 ^b /3, 23 ^a /27,
d. + mnun 16 ^a /12, 16 ^a /15, 33 ^b /11,	23 ^a /36, 23 ^b /2, 23 ^b /3, 23 ^b /5, 24 ^a /21,
33 ^b /12	24 ^a /23, 25 ^a /17, 25 ^a /39, 26 ^a /21,
d. + su 38 ^b /29	27 ^b /15, 28 ^a /8, 30 ^b /20, 32 ^b /29,
d. + sun 39 ^a /8	33 ^a /31, 33 ^b /10, 33 ^b /12, 33 ^b /2,
d. + suna 39 ^a /6	36 ^a /19, 39 ^b /19, 39 ^b /29,
d. + sundan 38 ^b /28, 39 ^a /4	da d. 20 ^b /4
uçmağlı canlı pn. Şimkodan d. +	d. ari : Daha saf.
sundan Hölub oğlu	23 ^a /24
Dawıdoviçtän 39 ^a /7	d. artıq : Daha fazla.
dâdu <Ukr. → dadu	14 ^b /21, 8 ^a /36
d. 18 ^b /25	d. da : Daha da.
dağı → dağın	7 ^b /38, 18 ^b /29, 33 ^b /3, 8 ^a /1
	dahın → dağın

d. 35 ^b /23	pan D.+ ga Hölub oğluna
dali <Ukr. Dahası.	Davidoviç 11 ^b /12
na d. Dahası da.	pan D. Hölub oğlu 11 ^a /15, 4 ^a /8
36 ^b /22	Daniyel <İbr. → Daniël
dalşiy <Slv. Daha fazla.	pan D. Hölup oğlu Davidoviç
d. 26 ^b /30	4 ^b /21
danä <F. täne Tane.	Dankö <? Kişi adı.
d. 10 ^b /26, 11 ^b /32, 11 ^b /33, 11 ^b /35,	pan D.+ ga 11 ^a /20
11 ^b /36, 11 ^b /37, 11 ^b /38, 12 ^a /1,	pan D.+ nu 4 ^a /28
12 ^a /10, 12 ^a /11, 12 ^a /12, 12 ^a /13,	Danko <? → Dankö
12 ^a /9, 32 ^b /17, 7 ^b /7	pn. D. 35 ^b /21
Daniël <İbr. Kişi adı.	pn. D.+ nun 35 ^b /6
pan D. 36 ^b /14	dastamēt <Lat. → tastamēt
pn. D. 34 ^b /7, 36 ^a /9, 37 ^b /27	d.+ imni 34 ^a /19
pn. D.+ da 37 ^a /16	d.+ kä 36 ^b /13, 38 ^a /33
pn. D.+ da Höluboviç uçmağlı	d.+ ni 34 ^a /14
canlı pn. Şimkonuğ hardaşı 37 ^a /9	d.+ tä 21 ^a /10, 39 ^a /9
pn. D. Holub oğlu 34 ^a /8	dastımēt <Lat. → tastamēt
pn. D. Hölup oğlu Dawidoviç	d.+ inä 24 ^b /10, 38 ^b /6
18 ^a /21	dästur F<Ar. destür İzin, müsaade.
Daniyel <İbr. → Daniël	d. bër-: İzin vermek, ruhsat
pan D. 11 ^b /13	vermek.

8 ^b /37, 9 ^b /16, 10 ^b /13, 10 ^b /14, 16 ^b /18, 29 ^b /18, 31 ^b /18, 5 ^a /20 d.+ u 5 ^a /15, 8 ^b /29, 9 ^b /7, 10 ^b /4, 16 ^b /11, 21 ^a /21, 22 ^a /9, 27 ^b /7, 29 ^b /14, 2 ^b /9, 31 ^b /15	pani Şuşan uçmaqlı canlı pan Hölubnuş sıyarı D. oğlunuş 29 ^b /6
data <Lat. Bilgi. d. 36 ^a /25 d.+ sina 33 ^a /28	Davidovič <Slv. → Dawıdovič pan Daniyel Hölub oğlu D. 4 ^b /21 pan Daniyelga Hölub oğluna D. 11 ^b /12
davcênçnê: <Slv. Hukuken, mahkeme önünde, anlaşıarak. 8 ^b /10, 8 ^b /5, 8 ^b /7	Dawıdovič <Slv. Dawıdoviç, aile adı. oğlu D. 38 ^a /26
Dawıd <Lat. Kişi adı. pn. D. 29 ^b /8, 37 ^b /16 D. oğlu Höluboviçniş 37 ^b /16 pn. Hölub h[ı]zıyniş pn. D. oğlu 29 ^b /3 pn. Şimkonuş Höluboviç D. oğlu 38 ^b /15 Şuşan Alması h[ı]zı Hölubnuş uçmaqlı canlıniş sıyarı D. oğlu 29 ^b /21	pan Zadik Hölub oğlu D. 38 ^b /2 pn. Öhan Hölub oğlu D. 38 ^a /31 pn.na Nastkanış Marko h[ı]zıyniş D.+ niş 39 ^b /35 Dawıdoviç <Slv. Dawıdoviç, aile adı. pn. Şimko Hölub oğlu D. 39 ^b /8 uçmaqlı canlı pn. Şimko Hölub oğlu D. 39 ^a /30 D.+ niş 37 ^b /5, 38 ^b /19 Hölub D.+ niş 37 ^b /10

uçmağlı canlının pn. Şimkonuñ	dëamënt <Lat. → diyamënt
Holuboviçniñ D.+ niñ 37 ^b /19	d. 12 ^b /29, 9 ^b /36
pan Şimkonuñ Holub oğlu D.+ niñ uçmağlı canlının 37 ^a /14	December <Lat. Aralık. D. 13 ^a /1
uçmağlı canlı pn. Şimkodan dadusundan Holub oğlu D.+ tan 39 ^a /7	dëfaktõ <Lat. de facto Fiili. d. 14 ^b /17
uçmağlı canlı pn. Şimkodan pn. Holub oğlu D.+ tan 38 ^b /28	dëfalkõvaçça <Lat. İndirim. d. bõl-: İndirim yapmak, düşmek. 4 ^a /19
dawi <Ar. dâvi Dava, tartışma, mesele. d.+ miz 23 ^b /30 d.+ si 24 ^a /15	dëg Kadar. d. 18 ^b /28, 25 ^a /14, 25 ^a /43, 25 ^b /3, 25 ^b /7, 26 ^b /8, 28 ^a /15, 28 ^a /16, 28 ^a /17, 39 ^b /25, 39 ^b /26, 9 ^b /29 d.+ a 38 ^b /8
Davidoviç <Slv. → Dawıdõviç D. 34 ^a /6	deg → dëg d. 26 ^a /15
Dawıdõviç <Slv. → Dawıdõviç pn. Daniël Holup oğlu D. 18 ^a /21	dëk → dëg d. 34 ^a /32, 35 ^b /11, 35 ^b /9
Daynko → Dankõ pn. D.+ nuñ Holub oğlunun 19 ^a /13	dëkëtovat <Çek. detekovat Belirleme. d. ët-: Belirlemek. 4 ^a /4
dbat <Slv. Endişe. d. ët-: Endişe etmek. 3 ^b /16	dëklaraçia <Lat. Beyan. d.+ sın 3 ^b /27 dëklaraçiya <Lat. → dëklaraçia

d. + sin 19 ^a /10	dəputəvat <Lat. Milletvekili.
dəklarəvəcə <Lat. İlan, açıklama,	d. ət-: Atamak.
beyan.	11 ^b /25
d. bəl-: İlan olmak, beyan oldu.	dəvşiril - Aktarılmak.
3 ^b /26, 11 ^b /7	d.- sār 17 ^b /31
dəkret <Lat. Kararname, karar.	dğn. → dağın
na prež d. 36 ^a /31	d. 16 ^b /30, 21 ^a /30, 21 ^a /31, 21 ^a /32,
prež d. Kararname uyarınca,	21 ^a /33, 21 ^a /34, 21 ^a /35, 21 ^a /36,
kararname aracılığıyla. 14 ^a /19	21 ^b /10, 21 ^b /11, 21 ^b /12, 21 ^b /13,
dəkrıt <→ dəkret	21 ^b /14, 21 ^b /17, 21 ^b /18, 21 ^b /2,
d. + ı 17 ^a /27	21 ^b /3, 21 ^b /4, 21 ^b /5,
dəlia <Slv. Kürkle kaplı pelerin.	21 ^b /6, 21 ^b /7, 21 ^b /8, 21 ^b /9, 23 ^b /4,
d. 7 ^b /20, 7 ^b /21, 10 ^a /2, 10 ^a /3,	23 ^b /6, 23 ^b /8, 23 ^b /9, 28 ^b /37, 37 ^a /20
12 ^a /32	dıftar <Ar. → duftar
d. + dan 6 ^b /35	d. + ımda 6 ^b /40, 8 ^a /8
dəliâ <Slv. → dəlia	d. + ımda t'uruptur 7 ^a /2
d. + nı 35 ^a /14	Dırtad <Hay. 301 yılında Aziz
dənli Kadar.	Kirkor'un önderliği sonucu Hay
d. 14 ^a /30, 14 ^b /4	Kralı III. Dırtad Hristiyanlığı
dəpəvitniy <Slv. Cidden, kesinlikle.	ülkesinin resmî dini olarak kabul
d. 11 ^b /18	etti. Aziz Kirkor, Eçmiyadzin
dəputaçion <Lat. Heyet, delegeler.	Başpatriklik Makamını
prež d. 14 ^a /17	(Katolikosluk) kurmuş oldu.

D. 19 ^a /22	d. atasın: Din büyüğü, dinî lider.
diyaməntəviy <Slv. → diyaməntəviy	13 ^a /9
d. 25 ^b /12	d. at'asın 33 ^a /19
diamənt <Lat. → diyamənt	dirä Kadar.
d. 31 ^b /34	d. 23 ^a /14, 39 ^a /17, 39 ^b /17, 39 ^b /18,
dibəlik Kesinlikle, sonunda,	39 ^b /2, 39 ^b /29, 8 ^a /33
nihayet.	divar <F. dîvar Duvar.
d. 35 ^a /24	d.+ ga 12 ^a /4
die <Lat. Gün.	diyamənt <Lat. Elmas, pırlanta.
d. 34 ^a /10, 34 ^a /4	d. 28 ^b /33, 32 ^b /23
diebus <Lat. Günler.	diyaməntəviy <Slv. Elmaslı, pırlantalı.
D. 2 ^b /1	d. 16 ^b /33, 25 ^b /13
difdar <Ar. → duftar	dla <Slv. Uğruna, bahanesiyle, için.
d.+ larında 18 ^a /9	d. 33 ^b /21
diftar <Ar. → duftar	də <Slv. (edat) İçin, uğruna.
d.+ ımda 26 ^a /22	d. çasu 18 ^b /7
din <Ar. Tanrı'ya, doğaüstü güçlere,	d. təğə <Slv. Ayrıca, daha da,
çeşitli kutsal varlıklara inanmayı	ilaveten.
ve tapınmayı sistemleştiren	17 ^a /3, 17 ^b /13, 18 ^a /4, 18 ^b /11,
toplumsal bir kurum.	23 ^a /18, 23 ^a /30, 2 ^b /32, 30 ^b /18,
d. 26 ^b /6	32 ^b /15, 33 ^b /14
d.+ imizni 26 ^a /41, 26 ^b /4	d. t'əğə: → d. t'əğə
d.+ in 25 ^b /36	6 ^a /23, 6 ^a /6, 6 ^b /19, 7 ^a /31, 8 ^a /10

d. tēgo: → d. tēgo	d. + ralı 11 ^b /14
34 ^b /8, 36 ^a /18	d. + sun 18 ^b /6, 25 ^a /31
d. tēgoꝝ: → d. tēgo	dōbrōdiy <Ukr. Hayırsever.
16 ^a /19, 16 ^a /5, 18 ^b /28, 30 ^b /20,	d. + imni 25 ^a /11
30 ^b /6	dōbrōvolnê <Slv. → dōbrōvolnê
dōbręo <Leh. İyi.	d. 4 ^b /1
za d. baçenâ i pamenci moyi	dōbrōvolnê <Slv. Gönüllü, özgürce,
34 ^a /14	kendi isteğiyle.
dōbrō <Slv. Mal.	d. 4 ^b /23, 8 ^b /4, 8 ^b /7, 8 ^b /9, 9 ^a /18,
d. + dan 5 ^a /39	10 ^a /20
d. + lar 10 ^a /12, 6 ^a /11	dōbrōvolnê <Slv. → dōbrōvolnê
d. + lardan 8 ^b /34, 10 ^a /26, 10 ^b /11,	d. 8 ^a /13
11 ^a /3, 33 ^a /5	dōbrōvolnēy <Slv. → dōbrōvolnê
d. + larga 18 ^b /11	d. 26 ^a /26, 31 ^a /15, 32 ^b /2, 39 ^a /27
d. + ları 11 ^a /36	dōbrōy <Slv. → dōbrō
d. + larım 13 ^b /17	d. + ları 31 ^a /19
d. + larıma 15 ^b /28	dōhōdit <Slv. Ulaşma.
d. + larımız 18 ^a /29	d. ęt-: Ulaşmak.
d. + larımni 15 ^b /18	6 ^b /44
d. + larnın 14 ^a /13	dōklad <Slv. Kanıt niteliğinde yazılı
d. + larnı 6 ^b /32	karar.
d. + m 13 ^a /23	d. 23 ^a /13
d. + mnu 17 ^a /6	dōktōr <Lat. → dōktōr

pan D. Bërat'ović 5^b/24
doktor <Lat. Öğretmen, ilahiyat
öğretmeni; unvan.

pan d. 8^a/22, 8^a/31
sakrë tēolōyiyê d. 8^b/11
pn. d. İvašković 19^b/2, 21^a/2
pan d. + nu 8^a/32, 8^a/38
Zadik Bërat'ović d. + nu 8^a/17
pan d. + nun 8^a/25
Doktor İvašković Kişi adı.

D. 19^b/2, 21^a/2
doktor <Lat. → **doktor**

pn. d. 19^a/31
pn. d. + nu 19^a/35
dolōjit <Slv. Rapor.
d. et-: Rapor etmek.
32^b/27

Domajirski <Slv. → **Domajirski**
d. 13^b/10

Domajirski <Slv. Kişi adı.
pan Hačkō Avedik D. 8^b/25
pan D. + lăr 7^a/21

Domajirsk'i <Slv. → **Domajirski**

pan Hačk'onu Avedik' oğlu
D. + nın 8^b/39

Domajirskiy <Slv. → **Domajirski**

D. 15^a/14
pan Hačkō b[i]lä D. 8^b/27
domeşkanâ <Slv. Muhafaza altına
almak, idare etmek üzere haklarını
korumak.

d. 17^a/7
domoviy <Slv. Ev yapımı,
zanaatkar.

d. 11^b/27

Donawak <? Kişi adı.

pn. D. 15^b/14
pn. D. + ka 25^b/40
D. + nın 15^b/34

Donawaĳ → **Donawak**

pn. D. + tan 25^b/31

Donig <Lat. Kişi adı.

Mıgırdıç D. oğlu 23^b/21

Donovak → **Donawak**

D. + ka 15^b/30

pan Bōhdandan D. oğlu 7^a/7

Dõnõvák → **Dõnawak**

D. Bõğdan õglu 16^a/27

Dõnõvakõviç <Slv. Donovakoviç, aile ismi.

D. 15^b/6

dõşyahnut <Slv. Ulaşma, başarma, elde etme.

d. ęt-: Ulaşmak, başarmak, elde etmek.

26^b/14

dõşć <Leh. dosyc Oldukça, tamamen.

d. 34^b/24

dõsit <Ukr. Memnun olma, anlaşma, uzlaşma.

d. bõldu 3^a/10, 3^a/2, 4^b/8, 5^a/38,
9^a/22, 10^a/21, 11^a/1, 21^b/23,
22^b/20, 22^b/26, 23^b/27, 24^a/30,
24^a/32, 24^a/6, 24^b/16, 24^b/4, 24^b/9,
27^b/32, 28^a/27, 29^a/25, 30^b/25,
31^a/17, 33^a/6, 37^a/30,
37^b/15, 37^b/20, 37^b/24, 37^b/29,
37^b/36, 37^b/4, 37^b/9, 38^a/11,

38^a/18, 38^a/22, 38^a/28, 38^a/32,

38^a/5, 38^b/23, 38^b/29, 39^a/3, 39^b/9

d. bõl-: Memnun olmak, anlaşmak, uzlaşmak.

5^a/36, 9^a/17, 10^a/19, 10^b/39,

13^b/23, 21^b/21, 27^b/31, 29^a/22,

30^b/23, 36^b/14

d. ęt-: Memnun etmek, anlaşmak, kabul etmek.

13^a/29, 26^b/18, 37^a/24, 39^a/35

dõsit <Ukr. Tanışma.

d. ęt-: Tanışmak. 14^b/5

dõşõt <F. → **dõst**

d.+ lar 8^b/34

dõst <F. düst Birini samimi ve riyasız duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse.

d.+ lar 9^b/14, 23^a/11, 23^b/13,

23^b/19, 25^a/21

dõstat <Slv. Alma, çıkarma.

d. ęt-: Almak, çıkarmak.

14^b/5

døstatęçněy <Leh.	Oldukça,	d. 11 ^a /31
yeterince, tatmin edici.		
d. 26 ^a /21		
døstluḡ <F. dūst+Tr. luk		d.- üp 24 ^a /18
Birine veya bir şeye karşı duyulan		II. (Söz, yemin, ahit vb.)
riyasız, samimi ve güvenilir sevgi, böyle		Caymak, hulfetmek.
bir sevgi duyma, dost olma durumu.		d.- mā (sözümdän dön-) 26 ^a /11
d. 23 ^a /5		dört Üçten sonra, beşten önce gelen
d.+ ka 23 ^b /18		sayının adı.
d. ęt-: Dostluk etmek, uyumlu		d. 10 ^a /12, 23 ^a /36, 32 ^b /22, 33 ^b /7,
olmak.		35 ^a /17
16 ^b /11, 21 ^a /20, 22 ^a /8,		elli d. 32 ^b /15
27 ^b /6, 28 ^b /13, 29 ^b /12, 2 ^b /9,		igirmi d. 34 ^b /28
5 ^a /12, 8 ^b /27, 9 ^b /6		on d. 32 ^b /15
døtrimaę <Leh. Sadık.		d. bir 36 ^a /13
d. 14 ^b /21		d. miğ 15 ^b /33
døvěniḡronk <Slv. → døvěniḡronk		d. yüz 21 ^b /16
d. 18 ^a /26, 39 ^a /5		d. yüz igirmi 32 ^b /16
døvěniḡronk <Slv.dvornik+		dört miğ Dört bin, sayı adı.
Hay.kronk		d. 15 ^b /33
Akitin mutemeti, yediemin, vekil.		dörtünęi Dört sayısının sıra sıfatı,
d. 11 ^a /21, 11 ^b /8		sırada yeri üçüncüden sonra,
døvěniḡronk <Slv.→ døvěniḡronk		beşinciden önce olan.

d. 14 ^b /37, 9 ^b /33	teraziyi dengeleyen kemer, yay
Vladislav d. k'orolnun 14 ^a /3	kısmı.
dört yüz Dört yüz, sayı adı.	d. + sı 12 ^a /21
d. 21 ^b /16	duhov <Slv. → duhovniy
dört yüz igrmi Dört yüz yirmi,	d. + nın t'öränin 11 ^a /5
sayı adı.	duhov <Slv. → duhovniy
d. 32 ^b /16	d. + nın 31 ^a /33
dras <İsv. Çekilmiş, yazıya	duhovni <Slv. → duhovniy
geçirilmiş.	d. 3 ^b /29
d. sublitera: Yazıya geçirilmiş	d. t'örädä 3 ^b /2
belge, mektup. 38 ^a /13	d. t'öränin 4 ^b /34
drutovi <Slv. Telden yapılmış.	duhovni <Slv. → duhovniy
d. 9 ^b /40	d. 13 ^b /32
duftar <Ar. defter Defter, kayıt, yazılı	d. aktalar: Dinî mahkeme
belge.	kayıtları, dinî mahkeme
d. + da 16 ^a /13	defterleri.
d. + ga 39 ^a /14, 39 ^a /20, 39 ^b /16	13 ^b /24
d. + ımda 15 ^b /20	d. t'örä: Dinî mahkeme, dinî
d. + larına 39 ^b /31	töre. 5 ^b /3, 10 ^a /35, 11 ^a /8
d. + larından 39 ^b /20	d. t'örä 11 ^a /13, 5 ^a /8
duğa <Ukr. Terazide sınırları tartmak	d. t'örädä 8 ^b /17, 9 ^a /38
için kullanılan kepçe veya	d. t'örädän 10 ^b /38, 4 ^b /35
	d. t'örägä 5 ^b /26

d. t'öräniñ 5^a/11

d. t'öräniñ 13^a/8, 9^a/18

duhovniy <Slv. Dinî, ruhanî.

d. 5^a/15, 5^b/21, 8^b/29, 8^b/36,

10^b/13, 10^b/4, 11^a/27, 11^b/3,

13^a/13, 13^b/25, 34^a/11

t'örä d. 11^b/23

t'örälärimiznin d. 14^a/7

d. t'örä :dinî mahkeme.

34^a/5

d. t'örädä 34^a/2

d. t'örä 4^a/33, 4^b/20, 5^a/33, 5^b/8,

8^b/22, 8^b/37, 10^a/40, 10^b/12,

11^a/29, 11^b/6

d. t'örädä 4^a/11

d. t'örädän 4^b/15, 5^b/28, 9^a/14,

9^b/15, 10^a/17

d. t'örägä 4^b/27

d. t'örämiznin ermeniy 10^a/32

d. t'örämiznin priyenti da

inşerovanıy bōlgay 9^a/36

d. t'örämiznin 9^b/7

d. t'öräniñ 4^b/15, 5^a/36, 5^a/42,

11^b/19

d. t'öräniñ 10^b/40

d. t'örä 34^a/11

duhovniy <Slv. → **duhovniy**

d. 9^b/16, 16^a/25, 20^b/7, 24^b/26,

27^a/9, 32^b/5, 33^b/24, 33^b/25,

33^b/29, 37^a/22, 37^b/26, 39^a/2

t'öräniñ d. 37^a/3

d. artikullarga 33^a/27

d. t'örädä 4^b/37

d. t'öräniñ 14^b/24

d. t'örä 18^a/20, 5^a/19

d. t'öräniñ priyenti da

inşerovanıy 33^a/8

d. t'öräniñ 8^b/14, 31^a/22, 33^a/21,

37^a/31

d. t'öräniñ 10^a/20

d. t'öräsi 9^b/1

Duna <Rus. Dinyester, Doğu

Avrupa'da bir nehir ve bu nehrin

döküldüğü yerdeki bugün Ukrayna

topraklarına dahil olan liman kentinin
adı.

d. + da 34^b/6

dupla <Lat. Duple, çift.

d. 21^a/29, 21^a/30, 9^a/13

duşka <Slv. Sağdıç.

d. 13^b/11

dügöl Cümlelerin anlamını olumsuz

hale getiren edat, değil.

d. 11^b/10, 36^b/17, 36^b/22

d. + men 21^a/11

dünâ <Ar. dünyâ Mecazen hayat.

d. 36^a/8

d. + da 6^a/10

d. + dan 34^a/17, 34^a/20

d. + dan kêç-: Ölmek, hayattan

geçip gitmek, ebediyete intikal etmek.

5^b/20, 13^a/25

d. + dan kêç-: → **d. + dan kêç-**

33^a/25

düna <Ar. → **dünâ**

d. + dan kötür-: Hayatını

kaybetmek, canını almak, bu

dünyadan göndermek.

36^b/21

dvorëm <Slv. Saray, kapı.

za d. 4^a/17

dvornıy <Slv. Mahkeme.

za d. 3^b/23, 3^b/38

dzâl <Leh. → **câl**

dz. 13^b/21

dz. + dan 31^a/14

dzban <Slv. zban Sürahi, bardak, ibrik.

dz. 12^a/27

dzbanok <Ukr. Kavanoz.

dz. 12^a/13

dzizvıy <Leh. żywy Canlı, diri.

dz. 25^b/30

Е, Ё

ё <Hay.

ё. 7^a/36

ё - I. İsimlerden sonra kullanılan
cevheri fiil.

ё.- di (bar ё -) 18^b/32, 24^a/21,

25^a/12, 25^a/18, 25^a/33, 28^a/26,

36^a/26

ё.- di (bелgi ё -) 37^a/8

ё.- di (sahl[ı]hta ё -) 37^a/18

ё.- di (yоh ё -) 36^a/6

ё.- di еsä (bar ё -) 27^a/22

ё.- dilär (anda ё -) 33^b/30

ё.- dilär (preşena ё -) 5^b/23

ё.- dılar (prevens ё -) 13^b/27

ё.- dim (bоrçlu ё -) 7^b/35

ё.- diy (bоrçlu ё -) 7^b/37

ё.- diy (pоvêroniy ё -) 11^a/19

ё.- diy еsä (bar ё -) 13^a/32

ё.- sä (bar ё -) 16^a/13, 18^b/14,

21^a/10, 26^a/21, 27^a/18, 33^b/32

II. Fiillerden sonra kullanılan

birleşik zaman yapısı oluşturan cevheri

fiil.

ё.- di (bahıyr ё-) 36^a/2

ё.- di(bеrsärlär ё-) 25^a/28

ё.- di (bолуşkay ё-) 26^b/6

ё.- di (bоrç еtip ё-) 24^a/22

ё.- di (ç[ı]harıp ё-) 24^a/32, 37^a/24,

39^a/31, 39^b/8

ё.- di (hалıp r ё-) 26^b/25

ё.- di (holumuzdan alıp ё-) 24^a/16

ё.- di (keltirgäylär ё-) 26^b/2

ё.- di (kliy ё-) 39^a/24

ё.- di (k'vitnut еtkäy ё-) 26^b/7

ё.- di (оpivat еtiyr ё-) 29^b/19

ё.- di (ortahlıhka еtip -) 8^a/4

ё.- di (submitovacça bоlıy ё-) 39^a/25

ё.- di (tunıy ё-) 28^a/13

ё.- di (tüşär ё-) 26^b/14

ё.- di (vılât еtip ё-) 3^a/9

ẹ.- di (y berip ẹ-) 26^a/4
 ẹ.- dil r (berip ẹ-) 36^a/27, 39^a/5
 ẹ.- dil r (beriy ẹ-) 26^a/9, 38^b/4
 ẹ.- dil r (k ltiriy ẹ-) 26^a/41
 ẹ.- dil r ( bicat  tip ẹ-) 25^a/14
 ẹ.- dil r (sarat  tiyir ẹ-) 25^a/21
 ẹ.- dil r (y berip ẹ-) 24^a/15
 ẹ.- dil r (zat hat  tiy ẹ-) 26^a/9
 ẹ.- dil r (zat hat  tiy ẹ-) 26^a/10
 ẹ.- dim (berip ẹ-) 13^a/32
 ẹ.- dim (bor nit  tiyir ẹ-) 26^b/5
 ẹ.- dim (f stupov t  tiy ẹ-) 31^b/14
 ẹ.- dim (p vin n b lur ẹ-) 36^a/32
 ẹ.- dim (s z berip ẹ-) 26^a/11
 ẹ.- dim (unutup ẹ-) 8^a/42
 ẹ.- dim (up min c a b liyr ẹ-) 25^a/17, 25^a/20
 ẹ.- dim (y z lgay ẹ-) 36^a/30
 ẹ.- dim (zabihat  tiyir ẹ-) 26^b/5
 ẹ.- diy (b lsar ẹ-) 6^b/40
 ẹ.- diy (b lur ẹ-) 9^a/27
 ẹ.- diy (borçlu  alıp ẹ-) 4^b/24
 ẹ.- diy ( alıp ẹ-) 9^a/25

ẹ.- diy (k lir ẹ-) 9^a/4
 ẹ.- diy (pripadnut  ts r ẹ-) 8^b/33
 ẹ.- diy (t  l sar ẹ-) 7^a/27
 ẹ.- diy (t    p ẹ-) 7^a/14
 ẹ.- s  (bar  di ẹ-) 27^a/22
 ẹ.- s  (bar  diy ẹ-) 13^a/32
 ẹ.- s  ( alıp ẹ-) 13^a/21, 13^a/24
 ẹ.- s  ( alıp ẹ-) 8^a/30, 13^b/18,
 13^b/21, 17^a/5
 ẹ.- s  (k lir ẹ-) 4^a/23
 ẹ.- s  (k lir ẹ-) 39^b/26
 ẹ.- s niz (kl r ẹ-) 6^a/8
 ẹ.- s  (t    r ẹ-) 8^a/35

 (t) - →  t- II

priyn t ẹ.- ma 19^a/5
 s r v ẹ.- til r 27^b/29

  ikoviy <Slv.→ m  ikoviy

 . 34^a/30

  miadzin <Hay. Kafkasya'da
 Erivan'dan batıya doğru 20
 kilometre mesafede bulunan bir
 şehir. Bu şehirde bulunan en
 eski Hristiyanlık mabedlerinden

birinin adı. Hay Apostolik
Kilisesi'nin baş makamı burada
bulunmaktadır.

sp. Eçmiadzin: Aziz Eçmiadzin,
Eçmiadzin katoğikosluğu. 3^b/8
ęgär <F. (edat) Şart anlamını
güçlendirmek için şart cümlelerinin
başında kullanılır.

ę. 5^b/19, 5^b/20, 6^b/19, 7^b/4, 9^a/16,
10^a/18, 10^b/38, 13^a/24, 13^b/28,
16^a/13, 17^b/29, 18^a/14, 18^b/13,
21^a/10, 23^a/23, 23^a/26, 25^a/5,
25^a/8, 27^a/16, 27^a/18, 27^a/21,
28^a/27, 33^b/32, 34^a/17, 34^a/18,
34^a/20, 35^b/10, 36^a/12, 36^b/18,
36^b/21

ęk[i] → **ęki**

ę. + sinä 16^a/4, 24^b/21

ęki → **ęki**

ę. 26^b/26, 2^b/24, 9^b/35

ęki Birden sonra, üçten önce gelen
sayının adı.

ę. 5^b/17, 5^b/23, 7^a/35, 11^a/23,
12^b/28, 14^a/30, 16^a/20, 16^b/26,
17^b/10, 17^b/34, 17^b/6, 22^b/23,
23^a/14, 23^a/16, 23^a/17, 23^a/18,
23^a/23, 23^b/14, 23^b/2, 23^b/6,
25^a/22, 30^b/4, 30^b/5, 31^a/8, 32^b/13,
32^b/17, 32^b/18, 32^b/20, 32^b/21,
32^b/23, 34^b/13, 34^b/14, 34^b/16,
34^b/19, 34^b/26, 35^a/17, 35^a/8,
36^a/13, 36^a/9, 36^b/5, 39^a/19,
39^b/10,

on ę. 32^b/19, 34^b/20

ę. yarım 31^b/27

ę. yüz elli 32^b/16

ę. yüz 18^b/12

ę. yüz 31^b/31, 32^b/17

min ę. yüz 29^a/18

ękinçi İki sayısının sıra sıfatı, sırada
yeri birinciden sonra, üçüncüden önce
olan.

ę. 14^b/33, 25^a/15, 26^b/8, 30^b/2,
33^a/14, 7^a/36

ęki yüz : İki yüz, sayı adı.

ę. 18 ^b /12	ękzakt'or <Lat. Yürütücü, vasi, avukat.
ęki ųüz : İki yüz, sayı adı.	
ę. 31 ^b /31, 32 ^b /17	ę. + larga 18 ^a /17
ęki ųüz ęlli : İki yüz ęlli, sayı adı.	ę. + larnı 18 ^a /10, 18 ^a /12
ę. 32 ^b /16	ękzękućia <Lat. Yürütme, uygulama, cezanın infazı.
ęksćęs <Lat. Yakışmayan davranış, yanlış eylem.	ę. + ga 17 ^a /28
ę. + lări 3 ^b /19	ękzękućiųa <Lat. → ękzękućia
ę. + lărin 3 ^b /36	ę. + nı 36 ^b /22
ęksćipovat <Lat.	ę. + sın ętkäylăr 36 ^b /23
ę. ętmiyin 17 ^b /19	ękzękut'or <Lat. Uygulayıcı, icra eden, yürütücü.
ęksiklik Kusur, noksanlık.	ę. 36 ^b /13, 37 ^a /17, 5 ^b /25
ę. + im 25 ^b /26	ę. + a 8 ^a /17
ę. + kă 25 ^b /5	ę. + dan 38 ^b /14
ękskomunik <Leh.ekskomunika Aforoz.	ę. + lar 37 ^a /16, 37 ^a /19
ę. + u 3 ^b /15	pn. ę. + lar 38 ^b /3, 38 ^b /33, 38 ^b /9, 39 ^a /5
ękųüz İki yüz, sayı adı.	pn. ę. + lardan 39 ^a /33
ę. ęlli 32 ^b /18	ę. + larnı 37 ^a /15, 37 ^a /28, 37 ^b /14, 37 ^b /3, 37 ^b /9
ękųüz ęlli : İki yüz ęlli, sayı adı.	pn. ę. + larnı 37 ^b /18, 37 ^b /22, 37 ^b /29, 37 ^b /34, 38 ^a /15, 38 ^a /16,
ę. 32 ^b /18	
ękzakćia <Lat. → ękzękućia	
ę. + nı 17 ^b /33	

38 ^a /21, 38 ^a /27, 38 ^a /31, 38 ^a /4,	25 ^a /8
38 ^a /9, 38 ^b /20, 38 ^b /26, 38 ^b /35,	el II Halk, ahali, başkaları, herkes.
39 ^a /9, 39 ^b /6	ę. + gä 3 ^b /19
ę. + larnı 16 ^a /21	ę. arasına: İnsanların arasına,
ę. + nu 8 ^a /38	insanların içine.
ę. + nun 12 ^b /34	15 ^b /20
ękzerćium <Lat. Yürütme, uygulama.	eldän Bizzat, kendisi, aracısız.
liberum ę Serbest uygulama.	ę.14 ^b /10, 6 ^b /17
14 ^a /22	el[l]i → elli
ękznõnk <Lat. Şu andan itibaren.	miñ yüz ę. 18 ^a /25
ę. 25 ^a /28	elçi Bir devleti, başka bir devlet
ękzõk'utõr <Lat. →ękzẽkutõr	katında temsil eden kimse, sefir.
ę. 8 ^b /12	ę. 24 ^a /19
ękzpẽdićia <Lat. Seyahat, sefer.	ę. + gä 24 ^a /21
ę. + sina 14 ^a /2	ę. + lãr 14 ^a /13, 14 ^a /32
ekzpẽdićion <Lat. Sefer.	ę. + lãrimiz 4 ^a /25
e. 14 ^a /15	ę. + lãrimizgä 14 ^b /2
el I Kolun, bilek mafsalıdan	ę. + sin 24 ^a /18
itibaren avuç ve parmakları içine	elẽk'ciy. <Slv. Seçim.
alan ve iş görmeye, tutmaya	ę. 17 ^a /12
yarayan kısmı.	eliberõvanıy <Lat. Serbest.
ę. vër-: Uygun gelmek, uygun ve	ę. bõl- : Serbest olmak.
muvafık olmak, uymak.	14 ^b /12

eliberovat <Lat. Serbest.

ę. ęt-: Serbest bırakmak.

6^b/18

ęlli Elli, sayı adı.

ę. 31^b/31, 32^b/18, 32^b/19, 32^b/23

ęki yüz ę. 32^b/16

ęküz ę. 32^b/18

üç yüz ę. 11^a/23, 31^b/30

ę. dört 32^b/15

ęlli dört Elli dört, sayı adı.

ę. 32^b/15

ęlt - İletmek, ulaştırmak.

ę.- ip 19^a/27

ę.- ti 24^a/19

ęminlik <Ar.ęmin+Tr./lik/ Güven,

huzur.

ę. 5^b/37

ę.+ ni 9^a/33

ę.+ ta 6^a/7

ęmipořom <Hay. Boyun ve omuzlar

üzerinden aşağıya salınan

piskoposun kullandığı üzeri

haçlarla ve sekiz köşeli yıldızla

bezeli bant şeklinde dinî bir

giysi.

ę. 15^a/8

ęmir <Ar. emr Buyruk.

ę. ę[ı]har-: Emretmek, kural

koymak.

36^b/3

Ęęuri Ankara, yer adı.

Ę.+ dan 26^a/14

Ę.+ ga 26^a/5

ęr I. Erkek

ę. oğlanlarının 13^a/12

II. Eşlerden erkek olan, koca.

ę.+ ga 39^b/2

ę.+ im 33^a/26, 33^b/18, 33^b/2,

33^b/21

ę.+ imniğ 33^b/12, 33^b/16, 33^b/6,

33^b/9

ę.+ iniğ 27^a/16, 27^a/8

ę.+ lărdăn 13^b/26

ęr - Varmak, ulaşmak.

ę.- găy 35^a/26

ęrećořan <Hay. → ęrećp'ořan

ę. + lar 21^a/18

ęrečp'ohan <Hay. Mahkemede

şurayı oluşturan kethüdânın yani

ağaların başı olan kıdemli

başrahip, papaz, kilise idarecisi.

Toplanma esnasında oturma

düzeni daire şeklinde olup iki

erecpohan arkası kapıya dönük

şekilde kapı önünde oturur.

Kethüdâ şurası halka şeklinde

karşılarına yerleşir.

br. ę. 36^b/25

br. Ÿakub ę. 2^b/2

pan Ÿakub Zahnoy oğlu brn. ę.

3^b/27

uçmağlı canlı pn. Ÿakub ę. + dan

17^a/15

pan Ÿakubnun Zahnoy oğlu ę. +

nın 4^a/10

uçmağlı canlı pn. Ÿakub ę. + nıñ

Zahnovičniñ 2^b/35

pn. Aweđik ę. oğlu Aweđikovič

39^b/24

brn. Aweğik ę. oğlu 5^b/9

Ÿakub İvaško ę. oğlu 23^b/17

pn. Ÿakub ę. Zahnovič 2^b/5

ęrečp'ohan <Hay. → **ęrečp'ohan**

Hanuĥna Stepan ę. ĥ[ı]zı 13^a/17

pani Hanuĥna brn. Stefan ę.

ĥ[ı]zı 13^a/2

br. ę. + lar 16^b/8, 31^b/11

ę. + larından 3^b/14

br. ę. + nı 36^b/15

ę. + nıñ 14^b/31

pn. Ÿakub ę. + nıñ 15^a/1

uçmağlı canlı pn. Ÿakub ę. + nıñ

Zahnovičniñ 15^a/3

pn. Aweğik ę. oğlu 16^b/6

ęrečp'ohanl[ı]ĥ Yerel idari

yönetim ve onun makamı.

ę. + larına 31^b/6

ęrit - Katı bir cismi ısı etkisiyle sıvı

durumuna getirmek.

ę.- irlär 12^a/25

ęrk Güç, kuvvet, irade.

ę. + i 18^b/8, 25^b/11, 25^b/17, 6^b/21

ę. + im 13^a/30, 13^b/23, 19^a/29,
33^a/29, 33^a/32, 6^a/11, 6^b/11

ę. + imdä 26^b/34

ę. + imni 33^b/22, 33^b/25

ę. + ina 16^a/28, 16^a/32, 16^a/36,
33^b/9, 5^b/22, 5^b/26

ę. + inä 16^a/30, 16^a/34

ę. + inin 13^a/11

ęrkli İstekli, gönüllü.

ę. bōl- : İstemek, istekli olmak.

6^a/36, 14^b/2, 23^a/26,
26^b/20, 27^a/19

Ermeni < F. Ermenī < Ar. Ermenī

Ukrayna, Polonya, Moldova,
Romanya coğrafyalarındaki
kolonilerdeki Kıpçaklara sebebi
belli olmayan bir şekilde
verildiği düşünülen ancak
kullandıkları alfabe ve göç
yolunda beraber geldikleri Hay
kolonisiyle ortak yaşamları ve
ortak dinleri sebebiyle aldıkları
isimdir. Asli olarak “Ermeni”

adıyla anılan kavim kendilerini
tanımlarken “Hay” sözcüğünü
kullanırlar. İncelenen metinde
Ermeni kelimesi Haylar için
değil Hay alfabesiyle yazan,
Hristiyan Kıpçak kolonisi için ve
bazen de Gregoryanlık karşılığı
dinî mensubiyet için
kullanılmıştır.

ę. 39^b/15

t'örägä bizim ę. 33^a/27

bizim ę. aktalarına 34^a/22

bizim ę. artikullarımızga 25^b/38

ę. + lăr 13^b/37, 15^a/26, 28^a/12

ę. + lări 28^a/2

Ę. + lărniņ 3^b/2, 4^a/12, 4^b/21, 5^a/1,
5^b/10, 5^b/5, 8^b/23, 8^b/19, 9^a/40,
9^b/2, 10^a/37,

10^b/1, 11^a/10, 13^a/5, 13^b/32,

14^b/24, 17^a/22, 31^a/34, 34^a/3

ę. + niņ 33^b/24

ę. t'ayfanıņ 17^a/23

ę. t'örälarimizgä 15^b/26

ę. t'öräsinię 11 ^a /15, 18 ^a /22	ęsmęńcialniy <Lat. → ęssęńcialnı
ę. t'v. 6 ^b /37	ę. 11 ^a /22
ę. ýıĥövnüę 14 ^a /23	ęssęńcialnı <Lat. Gerekli, temel,
Ermeniça Gregoryan Muhiti	kök, sabit.
Kıpçak Türkçesi.	ę. 11 ^b /3
ę. + gä 19 ^b /9	ęssęńcialniy <Lat. → ęssęńcialnı
ermeni → Ermeni	ę. + niy 11 ^b /17
duĥovniy t'örämiznin ę. 10 ^a /32	ęşik Kapı.
ę. t'öräsindän 10 ^a /29	ę. + niy 3 ^b /34
ęski → ęski	ęt - I. Asıl fonksiyonu yabancı
ę. 6 ^b /33	dillerden alınan sözcüklerle
ęski Çok zamandan beri var olan,	birlikte yardımcı fiil
üzerinden zaman geçmiş olan;	fonksiyonuyla birleşik fiiller
zamanın etkisiyle veya kullanıla	oluşturmaktır.
kullanıla yıpranmış, bozulmuş,	ę.- är (nalejit ęt -) 28 ^a /3
yeniliğini kaybetmiş hatta	ę.- är(trvat ęt -) 26 ^b /9
mevcut olmayan.	ę.- ärlär (öbiçat ęt -) 14 ^b /6
ę. 7 ^a /22, 10 ^a /4, 12 ^a /32, 12 ^a /33,	ę.- ip(aşekurovat ęt -) 4 ^a /22
12 ^b /21, 12 ^b /24, 13 ^a /4, 13 ^b /16,	ę.- ip(dostat ęt -) 14 ^b /5
14 ^a /22, 15 ^a /7, 26 ^b /6, 35 ^a /11,	ę.- ip(dosyahnut ęt -) 26 ^b /14
35 ^a /28, 35 ^a /31, 35 ^a /32, 35 ^a /33,	ę.- ip(dosit ęt -) 26 ^b /18, 37 ^a /24
35 ^b /2, 36 ^a /32	ę.- ip(eliberovat ęt -) 6 ^b /18
ę. + dan 7 ^b /14	ę.- ip(hesep ęt -) 32 ^b /15, 32 ^b /27

ę.- ip (jadat ęet -) 19^a/32
 ę.- ip (kviťovat ęet -) 11^a/25, 4^b/12
 ę.- ip (mânovvat ęet -) 14^a/26,
 14^a/37
 ę.- ip (meşkat ęet -) 23^a/27
 ę.- ip (nastat ęet -) 24^a/18
 ę.- ip (oddat ęet -) 12^b/35, 35^b/20,
 36^b/19, 5^b/21
 ę.- ip (odiskat ęet -) 25^b/2
 ę.- ip (odobrat ęet -) 8^a/24
 ę.- ip (odstupit ęet -) 3^b/8
 ę.- ip (pamâtat ęet -) 25^a/3
 ę.- ip (pamêtat ęet -) 3^b/28
 ę.- ip (podlehnut ęet -) 13^a/19
 ę.- ip (pozvolit ęet -) 8^a/13
 ę.- ip (priynât ęet -) 18^b/15, 24^a/16,
 33^b/33
 ę.- ip (priznat ęet -) 19^a/2
 ę.- ip (prinât ęet -) 13^b/31
 ę.- ip (profesia ęet -) 3^b/10
 ę.- ip (uľvalit ęet -) 13^b/38
 ę.- ip (virozumit ęet -) 26^a/41
 ę.- ip (visluľat ęet -) 25^a/25

ę.- ip (vitrutit ęet -) 9^a/2
 ę.- ip (zabihat ęet -) 25^a/5
 ę.- ip (zasist ęet -) 17^a/14, 24^a/12,
 37^a/17, 3^b/6
 ę.- ip (zdradit ęet -) 25^b/35
 apatrit ę.- ip (ęetip) 35^a/26
 heşep ę.- ip (ęetip) 35^a/30
 varovvat ę.- iyir(ęetiyir) 37^a/5
 ę.- ip ędi(borľ ęet -) 24^a/22
 ę.- ip ędi(ortahľľhka ęet -) 8^a/4
 ę.- ip ędi (vľlât ęet -) 3^a/9
 ę.- ip ędilâr (obicât ęet -) 25^a/14
 ę.- iptir (potvirdit ęet -) 4^a/3
 ę.- iptir (vıdat ęet -) 13^a/34
 ę.- iptir (ľegovat ęet -) 25^b/21
 ę.- iptir (zapis ęet -) 37^a/5
 ę.- iy ędilâr (zatâhat ęet -) 26^a/9
 ę.- iy ędim (f stupovvat ęet -)
 31^b/14
 ę.- iyêdi (opivat ęet -) 5^a/21
 ę.- iyêr (cümläsi ęet -) 14^a/26
 ę.- iyêr (obivat ęet -) 13^a/14

ę.- iyêr (opivat ęet -) 10^b/14, 5^b/31,
 8^b/38, 9^b/17
 ę.- iyêr (viajat ęet -) 4^b/28
 ę.- iyêr (zahodit ęet -) 3^b/11
 ę.- iyêr (zapisopivat ęet -) 7^a/30
 ę.- iyêrbiz (k'vitovat ęet -) 5^a/40
 ę.- iyêrbiz (podavat ęet -) 5^a/18
 ę.- iyêrlär (k'vitovat ęet -) 4^a/31
 ę.- iyêrlär (k'vitovat ęet -) 4^b/18
 ę.- iyêrlär (opivat ęet -) 3^b/21
 ę.- iyêrlär (pozvalat ęet -) 13^b/28
 ę.- iyêrmên (belgili ęet -) 6^b/37
 ę.- iyêrmên (mëanovat ęet -)
 13^a/28
 ę.- iyêrmên (naznaçat ęet -) 6^a/12
 ę.- iyêrmên (odkazovat ęet -)
 6^b/34
 ę.- iyêrmên (pominat ęet -) 6^a/7
 ę.- iyêrmên (porâdok ęet -) 13^a/21
 ę.- iyêrmên (pozvalat ęet -) 3^b/38,
 8^b/5, 8^b/7, 8^b/9
 ę.- iyêrmên (priymovat ęet -) 8^b/5

ę.- iyêrmên (priymovat ęet -)
 8^b/10, 8^b/7
 ę.- iyêrmên (vâdomoy ęet -) 8^a/10,
 8^a/16
 ę.- iyêrmên (varovat ęet -) 6^a/35,
 6^b/19
 ę.- iyêrmên (yërgälik ęet -) 5^b/38
 ę.- iyir (belgili ęet -) 17^a/23
 ę.- iyir (k'vitovat ęet -) 28^a/20,
 31^a/18, 37^b/29, 37^b/33, 38^a/14,
 38^a/9, 39^a/8
 ę.- iyir (k'vitovat ęet -) 28^a/28,
 37^b/18
 ę.- iyir (opivat ęet -) 16^b/19,
 19^a/36, 21^a/24, 31^b/19, 32^b/6
 ę.- iyir (Testament ęet -) 15^b/5
 ę.- iyir (zeznawat ęet -) 28^a/23
 ę.- iyir edi (opivat ęet -) 29^b/19
 ę.- iyir edilär (sparat ęet -) 25^a/21
 ę.- iyir edim (boronit ęet -) 26^b/5
 ę.- iyir edim (zabihat ęet -) 26^b/5
 ę.- iyirbiz (belgili ęet -) 28^a/3

е.- iyirbiz (kvitovat et -) 15^a/31,
27^b/34

е.- iyirbiz (k'vitovat et -) 21^b/26,
22^b/27, 23^b/28, 28^a/12, 30^b/28

е.- iyirbiz (podawat et -) 28^b/17,
29^b/16

е.- iyirbiz (prikladat et -) 18^a/6

е.- iyirbiz (zahovat et -) 26^b/29

е.- iyirbiz (zajivat et -) 33^a/18

е.- iyirbiz (zeznawat et -) 23^b/26

е.- iyirlär (kvitovat et -) 39^b/20,
3^a/4

е.- iyirlär (k'vitovat et -) 37^b/22,
39^b/27

е.- iyirlär (udawat et -) 26^a/37

е.- iyirlär (zeznawat et -) 18^a/23

е.- iyrmen (aprobovat et -)
33^a/30

е.- iyrmen (belgili et -) 26^b/13

е.- iyrmen (halal et -) 26^b/12

е.- iyrmen (k'vitovat et -) 24^a/6

е.- iyrmen (manovat et -) 19^a/27

е.- iyrmen (naznachat et -)
15^b/32, 16^a/21

е.- iyrmen (odawat et -) 16^b/17

е.- iyrmen (oddalat et -) 25^b/37

е.- iyrmen (oddawat et -)
33^b/15, 33^b/23, 33^b/8

е.- iyrmen (otkazat et -) 16^a/3

е.- iyrmen (otkazat et -) 16^a/4

е.- iyrmen (otkazovat et -)
25^b/16

е.- iyrmen (podawat et -) 22^a/13,
31^b/17

е.- iyrmen (poradok et -) 25^a/6

е.- iyrmen (pozvalat et -) 15^b/28,
16^a/27

е.- iyrmen (priydawat et -)
33^a/31

е.- iyrmen (primovat et -) 17^a/7

е.- iyrmen (priypuschat et -) 18^b/9

е.- iyrmen (rozprawa et -) 15^b/17

е.- iyrmen (varovat et -) 26^b/19

е.- iyrmen (zeznawat et -) 24^a/3

е.- iyrmen (ettiyrmen) 36^b/13

ę.- iylär (kvitovat ęt -) 9^a/28
 ę.- iymen (k'vitovat ęt -) 29^a/26
 ę.- kăn (murad ęt -) 6^a/5
 ę.- kăn (podat ęt -) 27^a/2, 31^b/21,
 4^b/28
 ę.- kăn (pripadat ęt -) 10^a/27,
 14^a/28, 9^b/13
 ę.- käy (bloğoslavıt ęt -) 6^a/9
 ę.- käy (boronıt ęt -) 36^b/11
 ę.- käy (dosit ęt -) 13^a/29
 ę.- käy (hutlu ęt -) 17^a/20
 ę.- käy (oddat ęt -) 33^b/19,
 36^a/21, 38^b/15, 38^b/33, 8^a/25
 ę.- käy (odpadat ęt -) 25^b/18
 ę.- käy (otprawovat ęt -) 33^b/17
 ę.- käy (pay ęt -) 8^a/31
 ę.- käy (poratovat ęt -) 25^b/27,
 25^b/33
 ę.- käy (pozvolıt ęt -) 14^a/23
 ę.- käy (prisudit ęt -) 14^a/21
 ę.- käy (rancharl[ı]h ęt -) 23^a/14
 ę.- käy (sorov ęt -) 5^a/34
 ę.- käy (şafovat ęt -) 13^a/27

ę.- käy (tüm ęt -) 34^a/26
 ę.- käy (t'üm otpravıt ęt -) 34^a/31
 ę.- käy (uspokoyıt ęt -) 14^a/20
 ę.- käy (zajivat ęt -) 25^b/7
 ę.- käy ędi (k'vitnut ęt -) 26^b/7
 ę.- käylär (dohodıt ęt -) 6^b/44
 ę.- käylär (dosit ęt -) 39^a/35
 ę.- käylär (ekzekuciyasın ęt -)
 36^b/23
 ę.- käylär (halal ęt -) 26^b/11
 ę.- käylär (inserovat ęt -) 26^b/22
 ę.- käylär (obêtnıcalar ęt -)
 14^a/36
 ę.- käylär (oddat ęt -) 16^a/7,
 35^b/12
 ę.- käylär (otprawıt ęt -) 26^b/18
 ę.- käylär (prıynâd ęt -) 22^b/34
 ę.- käylär (prıynât ęt -) 23^b/32,
 27^b/37, 33^b/25, 3^a/14
 ę.- käylär (prıynat ęt -) 36^b/30
 ę.- käylär (promovat ęt -) 26^a/32
 ę.- käylär (sorov ęt -) 10^a/17,
 10^b/38, 22^b/17, 9^a/15

ẹ.- käylär (spomojit ẹt -) 25^b/23

ẹ.- käylär (staranê ẹt -) 14^a/14

ẹ.- käylär (vıbirat ẹt -) 18^a/2

ẹ.- käymen (hayrat ẹt -) 26^a/34

ẹ.- käymen (z musu ẹt -) 26^b/33

ẹ.- käysiz (odat ẹt -) 34^a/19

ẹ.- käysiz (oddad ẹt -) 34^a/21

ẹ.- käysiz (tirlik ẹt -) 6^a/8

ẹ.- käysiz (vpisat ẹt -) 34^a/22

ẹ.- kinçä (nabit ẹt -) 17^b/7

ẹ.- mä (dosit ẹt -) 14^b/5

ẹ.- mä (huluḥ ẹt -) 23^a/25

ẹ.- mä (inşerovat ẹt -) 11^b/20,

14^b/24

ẹ.- mä (inventovat ẹt -) 11^b/27

ẹ.- mä (kvitovat ẹt -) 38^b/16,

38^b/35, 38^b/7

ẹ.- mä (nabit ẹt -) 17^b/15

ẹ.- mä (oḇicat ẹt -) 4^a/24

ẹ.- mä (oddad ẹt -) 2^b/11, 5^a/14,

11^b/18, 14^b/2, 16^b/13, 17^b/10,

23^a/17, 25^a/44, 35^b/24, 36^a/20,

36^a/22,

ẹ.- mä (podat ẹt -) 33^b/21

ẹ.- mä (pötpisat ẹt -) 23^b/20

ẹ.- mä (roşprawit ẹt -) 25^a/4

ẹ.- mä (şafovat ẹt -) 13^b/1

ẹ.- mä (terpit ẹt -) 4^a/5

ẹ.- mä (toy ẹt -) 23^a/31

ẹ.- mä (vıdat ẹt -) 18^b/34

ẹ.- mä (vıt'lumaçit ẹt -) 19^b/9

ẹ.- mä (zaphat ẹt -) 11^b/3

ẹ.- mä (zapisat ẹt -) 11^a/26

ẹ.- mä bölmäsbiz (nabit ẹt -)

17^a/29

ẹ.- mädi (kontradikovat ẹt -)

18^b/14, 27^a/23

ẹ.- mädilär (kontradikovat ẹt -)

13^b/29

ẹ.- mädim (mânovat ẹt -) 19^a/26

ẹ.- mädim (zaydit ẹt -) 25^a/10

ẹ.- mädiylär (kontradikovat ẹt -)

33^b/33

ẹ.- mägä (oddad ẹt -) 28^a/7

ẹ.- mägä (zakladat ẹt -) 25^b/21

ẹ.- mägäy (oddad ẹt -) 36^a/32

е.- мәһкә (fundovot ет -) 13^b/7

е.- мәһкә (vibirat ет -) 17^b/33,
4^a/27

е.- män (prizvalat ет -) 21^a/12

е.- mäs (otstupovot ет -) 37^a/12

е.- mäs (urazit ет -) 25^a/39

е.- mäsä (oddat ет -) 7^b/5

е.- miyin (dbat ет -) 3^b/16

е.- miyin (ekscipovot ет -) 17^b/19

е.- miyin (zahodit ет -) 25^a/25

е.- miyir (opsist ет -) 25^b/28

е.- sä (arzani ет -) 25^b/24

е.- sä (dekotovot ет -) 4^a/4

е.- sä (fayda ет -) 11^b/1, 11^b/16

е.- sä (pozvolit ет -) 3^b/25

е.- sä (priyvernut ет -) 26^a/30

е.- sä (stawat ет -) 25^b/3

е.- sä (uzicit ет -) 26^b/20

е.- sä (zdarit ет -) 39^b/2

е.- säh (nabit ет -) 17^b/8

е.- säh (potrebovot ет -) 17^b/23

е.- sälar (obëtnicalar ет -) 14^b/5

е.- sälar (obnat ет -) 25^a/30

е.- sälar (potrebovot ет -) 19^b/5

е.- sälar (rozumit ет -) 14^a/36

vpravit е.- sälar (vpravit ет -)
6^b/17

е.- sär (nabit ет -) 17^b/26

е.- sär (oddat ет -) 11^b/2

е.- sär edi (pripadnut ет -) 8^b/33

е.- särlär (hayrat ет -) 14^b/8

е.- särlär (naznachit ет -) 17^b/34

е.- särlär (oddat ет -) 25^a/43

е.- särlär (virajit ет -) 4^a/22

е.- särlär (zajivat ет -) 6^b/25, 6^b/7

е.- sin (oddat ет -) 36^a/9

е.- sinlär (obicat ет -) 4^a/26

е.- sinlär (vitrutit ет -) 25^a/36

е.- ti (afektovot ет -) 9^b/15

е.- ti (asekurovot ет -) 31^a/21

е.- ti (cuvap ет -) 29^a/23, 39^a/14

е.- ti (dolojit ет -) 32^b/27

е.- ti (habul ет -) 7^b/39

е.- ti (k'vitovot ет -) 24^a/29, 24^b/3,

24^b/7, 2^b/35, 33^a/2, 37^a/27, 37^b/14,

37^b/2, 37^b/8,

38^a/20, 38^a/27, 38^a/3, 38^a/31,
 38^b/20, 38^b/26, 3^a/11, 3^a/6
 ę.- ti (lęgovat ęt -) 4^b/4
 ę.- ti (lęgovat ęt -) 11^a/33, 25^a/15,
 25^a/41
 ę.- ti (mânovat ęt -) 5^b/25
 ę.- ti (na zęznat ęt -) 3^a/9
 ę.- ti (nalejit ęt -) 38^b/4
 ę.- ti (oċiċat ęt -) 23^a/22, 26^a/20
 ę.- ti (oċdat ęt -) 11^b/12, 5^b/17
 ę.- ti (oċtrimat ęt -) 31^a/23
 ę.- ti (oċtrimat ęt -) 11^a/6, 33^a/8
 ę.- ti (poċdat ęt -) 15^b/12, 18^b/20,
 19^a/33, 24^b/27, 33^a/22
 ę.- ti (pożvōlit ęt -) 23^b/23
 ę.- ti (pravōsun ęt -) 7^a/9
 ę.- ti (przy oċęnosci ęt -) 19^a/10
 ę.- ti (przy nât ęt -) 19^a/6
 ę.- ti (przy oċiċat ęt -) 23^a/12,
 31^b/16
 ę.- ti (prinât ęt -) 4^b/10, 7^b/36
 ę.- ti (pri oċiċat ęt -) 36^a/3
 ę.- ti (rōzpravit ęt -) 18^b/8

ę.- ti (sōrov ęt -) 13^b/26, 33^b/29
 ę.- ti (urâd ęt -) 27^a/25
 ę.- ti (uspōkōyit ęt -) 14^a/18
 ę.- ti (ușkōdit ęt -) 25^b/35
 ę.- ti (utverdit ęt -) 33^a/9
 ę.- ti (uziċit ęt -) 18^b/7
 ę.- ti (vlât ęt -) 7^a/6
 ę.- ti (vnęsit ęt -) 31^a/18
 ę.- ti (zęznat ęt -) 10^a/20, 27^b/31,
 30^b/23, 31^a/16, 32^b/2, 37^b/27,
 39^a/3
 ę.- ti[l]är (oċdat ęt -) 21^a/4
 ę.- tiĥ (dōstluĥ ęt -) 16^b/11,
 21^a/20, 22^a/8, 27^b/6, 28^b/13,
 29^b/12, 2^b/9, 5^a/12, 8^b/27, 9^b/6
 ę.- tiĥ (jadat ęt -) 17^b/4
 ę.- tiĥ (poċdat ęt -) 10^b/8
 ę.- tiĥ (poștanōvit ęt -) 17^b/27
 ę.- tiĥ (pōvirit ęt -) 12^b/35
 ę.- tiĥ (przy oċiċat ęt -) 16^b/13,
 22^a/11, 22^a/12, 27^b/11, 27^b/9,
 29^b/14, 2^b/11, 2^b/13

ę.- tiḥ (priōbičat ęt -) 5^a/15,
 5^a/18, 10^b/8
 ę.- tiḥ (uḥvalit ęt -) 17^b/27
 ę.- tiḥ (vısadit ęt -) 25^a/22
 ę.- tilär (at'oli ęt -) 39^a/18
 ę.- tilär (deputovät ęt -) 11^b/25
 ę.- tilär (faydalar ęt -) 11^a/21
 ę.- tilär (k'asovät ęt -) 11^a/28
 ę.- tilär (kvitovät ęt -) 10^a/28
 ę.- tilär (k'vitovät ęt -) 24^b/13,
 39^b/7
 ę.- tilär (oḇečat ęt -) 23^a/34
 ę.- tilär (oḇdat ęt -) 5^b/27, 11^a/24,
 19^b/4, 38^b/33
 ę.- tilär (oḇobrat ęt -) 9^a/22,
 14^b/32
 ę.- tilär (oḇrimat ęt -) 5^b/30,
 8^b/15, 14^b/25
 ę.- tilär (otrimat ęt -) 10^a/33
 ę.- tilär (pęreštat ęt -) 4^b/10
 ę.- tilär (pōdat ęt -) 27^a/14
 ę.- tilär (poštanovit ęt -) 13^b/38
 ę.- tilär (povirit ęt -) 18^a/25
 ę.- tilär (pozvolit ęt -) 21^a/8
 ę.- tilär (pnynât ęt -) 26^a/27
 ę.- tilär (prinât ęt -) 13^b/29
 ę.- ti (priōbičat ęt -)lär 14^b/21
 ę.- tilär (relačiasın ęt -) 5^b/14
 ę.- tilär (soroḇ ęt -) 21^b/19, 29^a/20,
 30^b/21
 ę.- tilär (uḥvalit ęt -) 20^b/3, 4^a/16
 ę.- tilär (utvirdit ęt -) 5^b/2, 8^b/15,
 10^a/33, 11^b/20, 11^b/4, 13^b/33,
 14^b/26,
 ę.- tilär (uvolnit ęt -) 9^a/29
 ę.- tilär (volnıy ęt -) 11^a/26
 ę.- tilär (zapisat ęt -) 26^a/27
 ę.- tilär (zçodit ęt -) 25^a/26
 ę.- tilär (zeznat ęt -) 4^b/2, 4^b/23,
 9^a/18, 10^a/30, 21^b/22
 ę.- tilär (zezvät ęt -) 39^a/12,
 39^a/22
 ę.- tim (kōmunikovät ęt -) 26^b/16
 ę.- tim (kvitovät ęt -) 36^b/2
 ę.- tim (mânovät ęt -) 6^b/22
 ę.- tim (oḇdat ęt -) 26^a/24, 8^a/18

ę.- tim (pay ę -) 6^b/32
 ę.- tim (podat ę -) 8^b/35, 9^b/14,
 33^a/26,
 ę.- tim (pozvolit ę -) 25^a/28
 ę.- tim (priyobicat ę -) 16^b/17,
 21^a/23, 28^b/15
 ę.- tim (priyobicat ę -) 8^b/34,
 9^b/10
 ę.- tim (priyobiycat ę -) 8^b/29
 ę.- tim (priyobicat ę -) 21^a/23
 ę.- tim (prodat ę -) 36^b/8
 ę.- tim (tas ę -) 36^a/29, 36^a/3
 ę.- tim (ukit ę -) 8^a/16, 8^a/38
 ę.- tim (zastavit ę -) 7^b/30
 ę.- tim (zlicit ę -) 33^a/33
 ę.- ti (jadat ę -) 8^b/35
 ę.- ti (k'vitovat ę -) 11^a/4
 ę.- ti (legovat ę -) 11^a/17, 11^b/9
 ę.- ti (oddat ę -) 3^b/9
 ę.- ti (otrimat ę -) 5^b/1
 ę.- ti (otrimat ę -) 4^b/16, 4^b/36,
 9^a/37
 ę.- ti (podat ę -) 13^a/10

ę.- ti (utvirdit ę -) 4^b/17, 4^b/36,
 9^a/37, 11^a/7

ę.- ti (zeznat ę -) 10^b/40, 11^a/30

ę.- tilär (k'vitovat ę -) 4^b/32

ę.- tilär (volniy ę -) 4^b/13

II. Yapmak, işlemek
 (hazırlamak).

e. 14^b/20

ę.- ärmen 2^b/32

ę.- iyirmen 25^b/6, 35^a/22, 37^a/6

ę.- kän 3^b/20, 3^b/36, 11^a/28, 15^b/4,
 18^b/21, 19^a/8, 27^a/15, 33^a/14,
 37^a/15

ę.- kändä 23^a/11

ę.- käylär 25^a/8

ę.- mä 11^b/10, 23^a/28, 25^b/18

ę.- mä bölmiyin 17^a/28

ę.- särmən 30^b/18

ę.- sin 25^b/28

ę.- sin (at'al[ı]h da anal[ı]h ę -)
 25^b/29

ę.- ti 3^a/15, 19^a/21

ę.- tilär 16^a/26, 21^b/28, 22^b/35,

23^b/32, 27^b/37, 29^a/32, 30^b/30,

33^b/26, 36^b/31

ę.- tim 36^b/24, 5^a/32, 8^a/12

ę.- tiy 3^b/28

III. (değer bildiren kelimelerle)

... değerde, değerinde olmak.

ę. 35^a/30

ę.- är 4^b/4, 7^a/20, 7^b/40, 10^a/10,

32^b/28, 35^b/5

ę.- iyêr 7^a/15

ę.- sâr 35^a/30

IV. (İyi ve kötü kelimeleriyle)

davranmak.

ę.- miyin (k'üç ęt -) 25^b/32

ęt' - →**ęt-** /I

ę.- iy edilär (zatâhat ęt -) 26^a/10

ętët <?

ę. 26^b/34

ętil - Olunmak, yapılmak, kılınmak.

ę.- gän 9^a/4

ę.- gän (ętilgän) 34^a/16

ęttir - Başkası vasıtasıyla yapmak veya

başkasının yapmasına yol açmak,

yapmaya zorlamak anlamında

yardımcı fiil.

insêrovat ę.- gäybiz 5^b/21

ęvêt <Ar. Ama, fakat, ancak, tabiiki,

yani.

ę. 13^a/18, 15^b/8, 18^b/19, 18^b/2,

25^a/3, 26^a/40, 27^a/23, 27^a/7, 33^a/16,

4^a/19, 6^a/38

ęyâ Efendi, sahip, koca, eş.

ę.+ mdän 13^a/22, 13^a/33

F

f	<Slv. →v	f. + sına 23 ^a /25
	f. stupovāt etiy edim 31 ^b /14	f. + sından 39 ^a /36, 39 ^b /22
faḥir	<Ar. fakîr Yoksul kimse.	f. + sıy 11 ^a /18
	f. 35 ^a /25	faydalat - Faizlendirmek,
faḷendiş	<Leh. → faḷendiş	arttırmak.
	f. 10 ^a /4	f. 11 ^b /10
faḷendiş	<Leh. Londra bezinden	f.- kay 11 ^b /1, 11 ^b /16
ince kumaş.		fayḷendiş <Leh. → faḷendiş
	f. 12 ^a /32, 12 ^a /33, 12 ^a /34	f. 25 ^b /16, 8 ^a /1
fartuḥ	<Slv. Önlük, elbise.	fçeleḡ <Leh. vçeleḡ Kesinlikle, tüm.
	f. 29 ^a /10, 29 ^a /11, 30 ^b /15, 30 ^b /16	f. 16 ^a /7
fayda	<Ar.fâ'ide Kâr, gelir, ödenek,	February <Lat. Şubat, ay adı.
faiz.		F. 5 ^b /6, 8 ^b /21, 9 ^b /21
	f. bōlsa 23 ^a /15	felfa <Leh. Peluş.
	f. eṡsa 11 ^b /1, 11 ^b /16	f. 21 ^a /33, 31 ^a /9
	f. + lar eṡtilâr 11 ^a /21	fereḡia <Ar. ferecî Ferace, kaftan.
	f. + ların 39 ^a /14, 39 ^a /24	f. 12 ^a /31
	f. + nıy 11 ^a /23	fermēt <Lat. ferment Tuz gibi
	f. + sı 11 ^a /34, 11 ^b /9, 39 ^a /16	serpiştirilmiş.
	f. + sıda 17 ^b /32	f. + lar 10 ^b /25
	f. + sın 39 ^a /25	Filipkovič <Slv. Filipkovič, aile adı.
	f. + sın berḡây 39 ^a /19	

uçmağlı canlı pn. Vaskonuñ F.
33^a/3

pan İvaşkoñ F. + nıy 11^b/26

Filipov <Slv. Filipov, aile adı.

pn. F. + ları 32^b/25

Filipoviç <Slv. Filipkoviç, aile adı.

Halcuğna Vasko ħ[ı]zı F. 33^a/24

panna Hannanıñ br. F. pan

Vasko ħ[ı]zıyıñ 32^b/7

Vasko ħ[ı]zı F. panna

Halcuğnadın 31^b/22

pn. Vasko ħ[ı]zıyıñ F. panna

Halcuğnanıñ 31^b/2

pani Halcuğna Vasko ħ[ı]zı F.

sıñarı pn. İvaşkoñ Beñnatoviç 33^a/15

uçmağlı canlı brn. F. Vasko

ħ[ı]zı 32^b/2

panna Hannanıñ uçmağlı canlı

brn. F. Vasko ħ[ı]zıyıñ 31^a/26

Filipoviç <Slv. Filipoviç, aile adı.

F. 27^a/5

pn. İvaško F. 18^a/22

pani Halcuğnanıñ Vasko

ħ[ı]zıyıñ F. pn. İvaşkoñ sıñarınıñ

33^a/12

florenskiy <Slv. Floransalı.

f. 22^a/36

floru → **floru**

floru <Lat. Altından mamul sikke,

florin. İlk kez 1252'de şehrin simgesi

olarak Floransa'da basıldı. Adını

Floransa şehrinden almaktadır.

Avrupa'da ve Osmanlı'da kullanılmış

yaygın bir değişim aracıdır. Floransa

funtunun 1/96'sı ağırlığındadır. 1354'te

%98 altın alaşımıyla 3,53 gram

ağırlığındayken 1626'dan itibaren

alaşımı %77 altına ve ağırlığı da 3,240

grama düşürülmüştür. Bir yüzünde

zambak resmi bulunduğu için çiçek

adıyla da anılmıştır.

f. 4a/24, 4b/5, 5a/31, 6b/12,

6b/15, 6b/23, 7a/19, 7a/24, 7a/27,

9a/5, 9a/6, 9a/7, 9a/8, 10b/22,

11a/16, 11a/35, 13a/36, 13b/11,

f. + dan 7b/13	frolu → floru
f. + nu 4b/9, 6b/16, 11a/21,	h[1]zıl f. 35 ^b /3
11a/22, 11a/23, 11a/32, 11b/15,	fşak <Leh. vşak Aslında, ama.
11b/8	f. ję : Bununla birlikte.
f. + nun 11a/34	26 ^a /20, 38 ^b /5
florülüh Floru değerinde.	fşıstkim <Slv. Tamamen.
f. 11 ^a /35, 11 ^b /11	preğ f. Tamamen, kesinlikle,
florülük → floruluğ	tüm süre boyunca, her zaman için.
f. 7 ^b /23, 10 ^b /22, 10 ^b /23, 10 ^b /24,	17 ^b /9
10 ^b /25, 12 ^b /28	fundovat <Slv. Rehin, ipotek.
fölvark <Slv. Çiftlik arazisi.	f. etmäh: İpotek etmek.
f. 10 ^a /10	13 ^b /7
forma <Lat. Şekil, resim, görünüm.	funt <Slv. Üzerinde çiçek kabartması
f. 38 ^a /13	olan Floransa florini. 400,9 gram
f. + sına 4 ^b /13, 4 ^b /32	civarında bir ağırlık. Pud ölçüsünün(16
frengi <Frenk+î Frengi ait, Avrupaya	kg) 1/40'ıdır
ait.	f. 34 ^b /9
h[1]l[i]ç f. 10 ^a /5	
frlu. → floru	
f. 35 ^b /13	

G, Ğ

gaća <Leh. Önlük. g. + larnı 35 ^a /12	gaṭoğigosluḡ Patriklik, Katalikosluk makamı. g. + una 31 ^b /5
gālācisiz Sorgusuz, sualsiz. sözsüz g. Sorgusuz, sualsiz, fazla uzatmadan. 28 ^a /8	gazmēća <Hay. Toplama, derleme. g. 1 ^b /3
gark <Hay. Rütbe, mertebe, konum. k'ahanal[ı]ḡ g. + ına 26 ^a /32	Gdanska <Leh. Baltık Denizine kıyısı olan şehir, yer adı. G. işi 34 ^b /11, 35 ^b /14 G. işi 34 ^b /22
gark <Hay. → gark kahanal[ı]ḡ g. + ına 26 ^a /33	
garnčovı <Leh. Yaklaşık dört litreye tekabül eden bir ölçü birimi, galon. g. 11 ^b /37	gdanski <Leh. Gdanskalı. g. 12 ^b /15 gdanskiy <Leh. → gdanski g. 35 ^b /29
Gaṭoğigos <Hay. Patrik, Hay Apostolik Kilisesi'nin en büyük ruhani liderine verilen unvan, Katalikos. dn. dr. Movşes G. + nun 3 ^b /9	gdij <Leh. Çünkü, birlikte. g. 26 ^a /16 Gēşaria <Lat. Kayseri. Kayseri şehrinin, Hay Kilisesi tarihinde önemli bir yeri vardır. Zamanında Orta Anadolu'nun en önemli kenti ve M.S. 250'de 400.000 nüfusu olan Kayseri,
Gaṭoğigos <Hay. → Gaṭoğigos G. + um 19 ^a /23	

Aziz Krikor'un büyüdüğü, eğitim gördüğü ve Hristiyanlığı kabul ettiği yerdir.	pan Hacı'onu Petre oğlun G.+ nı 4 ^b /19
dr. Kırkçor G.+ nın ahpası 3 ^b /15	Gluşkovıç <Slv. Gluškovič, aile adı.
Gerga Kişi adı.	pan Hacı Petre oğlu G. 4 ^b /24, 9 ^a /20
G.+ ga 34 ^b /11	pan Hacıdan Petre oğlundan G. 4 ^b /29
Gėruħna Kişi adı.	gmaħ <Slv. Depo, dükkan, mağaza.
pn. Gėsko İvaşkovıç G. oğlunun 18 ^b /26	g. 16 ^a /10
Gėruħnoviç <Slv. Geruhnoviç, aile adı.	g.+ larga 6 ^a /16
İvaşko oğlu G. 31 ^a /34	goronçoy <Leh. Acil istek.
Gėruħnoviç <Slv. Geruhnoviç, aile adı.	g. 17 ^b /14
pan Gėskonu İvaşko oğlun G.+ ni 28 ^a /12	gospodartvo <Slv. Tasarruf, tutumluluk.
glōsiy <Leh. Yüksek sesle, sesli, söyleyerek.	g. 22 ^a /37
g. 26 ^a /26	Gostandianos <Yun. Konstantin.
glovęy <Leh. Kafa, baş.	G. 19 ^a /22
g. 35 ^a /29	gręcki <Ukr. Yunan.
Gluşkovıç <Slv. → Gluškovič	g. 14 ^a /18
	Gėsko <Yun. Kişi adı.
	G. 27 ^a /11, 33 ^b /2, 33 ^b /3, 8 ^a /1
	pan G. 25 ^a /29, 32 ^b /3

pn. G. 18^b/24, 26^b/25, 26^b/27,
 28^a/18, 28^a/19, 31^a/34, 32^b/24,
 33^a/3, 37^a/20, 39^a/29
 G. + dan 33^b/5
 pn. G. + dan 14^b/32, 25^a/21, 28^a/4
 pn. G. + ga 18^b/27, 39^b/10
 pn. G. + ga dr. Lukaş 26^a/3
 pn. G. Hölub 19^a/15
 pan G. İvaşkovič 32^b/8
 pn. G. İvaşkovič Gėruĥna
 oĭlunuĭ 18^b/26
 pan G. + nu 17^a/19, 3^a/7
 pn. G. + nu 18^b/4, 28^a/19, 35^a/22,
 3^a/1
 pn. G. + nu dr. Lukaş oĭlun
 36^b/16
 pan G. + nu İvaşko oĭlun
 Gėruĥnoviĭni 28^a/12
 G. + nuĭ 16^b/12
 brn. İvaşkovič pan G. + nuĭ
 31^a/27

panna panna Hoşkanıĭ uĭmaĥlı
 canlı G. + nuĭ ĥ[ı]zınıĭ
 Awėdikoviĭniĭ 16^b/2
 pani Hanuĥnadn pn. G. + nuĭ
 sıĭarından İvaşkoviĭniĭ 33^b/31
 pn. Haĭko da pn. G. Nurbėĭ
 39^a/35
 dr. Haĭadur G. oĭlu Hluşkovič
 Alias 37^b/7
 dr. Haĭadurnu G. oĭlun Aliyas
 Hluşkovič 24^b/23
 pan G. Tuman oĭlu 33^b/10

Gřsko İvaşkovič Kişı adı.

32^b/8, 18^b/26

Gşsko <Yun. → **Gşsko**

pan G. + dan dr. Lukaş
 oĭlundan 9^b/26
 G. dr. Lukaş 10^a/13
 G. + ga 13^b/20
 pan G. + nu 10^a/25, 4^a/28

grøş <Lat. 48 grivna, 4, 25 gr.
 aĭrılıĭında önceleri altından daha sonra
 gümüş sikke ve en son küçük bakır para.

g. 15^b/27

Gulaf Kişi adı.

G. 25^b/10, 25^b/3

pani G. 37^b/33

G. + ka 13^b/8

G. + ni 25^b/27

Gulka Kişi adı.

G. + ga 34^b/10, 34^b/12

guz <Ukr. Düğme.

g. + lar 35^a/14

gvaltonê <Slv. → **gvaltovnê**

g. 3^b/33

gvaltovnê <Slv. Kibirli, şiddetli.

g. 14^a/11, 14^a/21

gvaltovni <Slv. → **gvaltovnê**

g. 3^b/12

gvaltovniy <Slv. → **gvaltovnê**

g. 3^b/32

gvøzdzikøviy <Slv. Bordo, renk adı.

g. 25^b/15

ğusarskiy <Slv. Süvari eri.

ğär ğ. 10^a/4

H, Һ

h.	<Hay.	panna Barbaranın Һolub Һ.+ ı
	h. 1 ^b /9	Ўaşk'ovičnin 8 ^b /40
Һ.	→Һ[ı]zıl	Һ.+ ım 25 ^b /3
	Һ. 31 ^a /14	Һ.+ ıma 13 ^b /10, 13 ^b /7, 17 ^a /6,
Һ[ı]l[ı]ç	<kılıç → Һılıç	25 ^b /22, 35 ^b /13
	Һ. frengi: Avrupa yapımı kılıç.	Һ.+ ımdan 25 ^b /10, 25 ^b /34
	10 ^a /5	Һ.+ ımıznı 22 ^a /12, 22 ^a /15
Һ[ı]rҺ	<kırk Otuz dokuzdan sonra,	Һ.+ ımnı 21 ^a /22, 22 ^a /10, 25 ^b /27,
	kırk birden önce gelen sayının adı.	28 ^b /14, 29 ^b /13, 2 ^b /11
	Һ. 31 ^a /2, 32 ^b /24	Һ.+ ımnı 21 ^a /24, 21 ^a /25, 28 ^b /16,
	→ ҺırҺ	28 ^b /20, 29 ^b /15, 29 ^b /22
Һ[ı]z	<kız Dişi cinsten olan evlat	Һ.+ ımnı 9 ^b /8
	Һ. 25 ^b /28	Һ.+ ın 10 ^b /7, 16 ^b /12, 23 ^a /9,
	Һ.+ ga 39 ^a /35, 39 ^a /36	38 ^b /12, 9 ^b /10
	Һ. Һardaşımnı 27 ^b /8	panna Manuşaknı Asvadur
	Һ.+ ı 27 ^b /3	Һ.+ ın 23 ^a /10
	dâdomuznu Һ panna K'asko Һ.+ ı	Һ.+ ına 16 ^a /16, 17 ^a /9, 33 ^b /11,
	10 ^b /20	33 ^b /13, 33 ^b /6, 39 ^a /31, 39 ^b /4
	HanuҺna Stepan epeçpoҺan	ucmaҺlı canlı pan Ўurkonun
	Һ.+ı 13 ^a /17	K'irkosovič Һ.+ ına 12 ^b /36
	pani HanuҺna brn. Stefan	Һ.+ ını 16 ^b /16, 22 ^b /34, 5 ^a /5
	epeçpoҺan Һ.+ ı 13 ^a /2	panna K'ahnanın brn.

T'orosović pan Ğakubnun

ğ.+ ının 10^b/17

panna Zofianın uçmağlı canlı

pan Ğurkõnun K'irkõşović

ğ.+ ının 11^b/24

Panna Zuzannanın uçmağlı canlı

pan Şimkõnun dr. Mikayêl oğlu

ğ.+ ının 9^b/20

panna panna Hoşkanın uçmağlı

canlı Gręskõnun ğ.+ ının

Awedikõviçniğ 16^b/2

ğ.+ ı 23^b/26, 28^b/20, 2^b/15,

30^b/14, 38^b/26

pn. Kõsta hatunu pn. K'aspar

ğ.+ ı 28^b/9

uçmağlı canlı brn. Filipović

Vasko ğ.+ ı 32^b/2

Vasko ğ.+ ı Filipović panna

Halcuğnadan 31^b/22

pani Halcuğna Vasko ğ.+ ı

Filipović sığarı pn. İvaşkõnun

Beřnatović 33^a/15

Halcuğna Vasko ğ.+ ı Filipović

33^a/24

Şuşan Almaş ğ.+ ı Hoşlubnun

uçmağlı canlıniğ sığarı Dawıd

oğlu 29^b/21

Hanuğna Tuman ğ.+ ı

Zadikõviçniğ 16^b/20

ğ.+ ının 27^a/27, 2^b/2

panna Hannanın br. Filipović

pan Vasko ğ.+ ının 32^b/7

panna Hannanın uçmağlı canlı

brn. Filipović Vasko ğ.+ ının

31^a/26

panna Manuşakniğ Asvadur

ğ.+ ının 23^a/2

pn. Ğakub ğ.+ ının 10^a/41

pn.na Nastkanın Marko

ğ.+ ının Dawıdõviçniğ 39^b/35

pn. Vasko ğ.+ ının Filipović

panna Halcuğnanın 31^b/2

pani Halcuğnanın Vasko

ğ.+ ının Filipović pn.

İvaşkõnun sığarının 33^a/12

pn. Hölub ħ.+ ının pn. Dawid	28 ^b /30, 28 ^b /38, 28 ^b /39, 30 ^b /2,
oğlu 29 ^b /3	30 ^b /3, 31 ^b /23, 31 ^b /24, 31 ^b /25,
Tuznuğ ħ.+ ının pn.na	32 ^b /11, 32 ^b /12
Kaskanığ 28 ^b /5	ħ. f.li 23 ^a /36
pn. Şimko ħ.+ ının Zadik	ħ. f.liluk 2 ^b /28
oğlunuğ Mançukoviçniğ pn.na	ħ. f.luk 16 ^a /16, 21 ^b /3, 21 ^b /4, 21 ^b /5,
Hanuñnanığ 21 ^a /14	21 ^b /6, 21 ^b /7, 21 ^b /8, 25 ^b /11, 25 ^b /12,
ħ.+ lardan 13 ^b /27	29 ^b /27, 29 ^b /28, 29 ^b /31, 29 ^b /32
ħ.+ larının 13 ^a /12	ħ. fli. 32 ^b /14
ħ.+ ları 24 ^b /13	ħ. frolu 35 ^b /3
ħ.+ larını 25 ^b /21	ħ[1]zılı <kızılı Kırmızı, kırmızı renkli.
ħ[1]zıl I. Parlak kırmızı renk ve bu	ağlı ħ. 25 ^b /14
renkte olan.	ħa. Ünvan sözcüğünden sonra
ħ. 15 ^a /10, 15 ^a /11, 15 ^a /12, 15 ^a /8,	kısaltılarak yazılmış bir kişi adı.
15 ^a /9, 21 ^a /32, 21 ^a /33, 21 ^b /2,	pn. ħ. 14 ^b /27
22 ^a /36, 23 ^b /9, 29 ^a /14, 29 ^a /6,	ħabaħçıħarı <kabak+çıkarı Büyük
29 ^b /30, 31 ^a /5, 32 ^b /33, 32 ^b /36	şehirlerin gidilip gelinebilecek
II. Altın, altından.	uzaklıktaki dış mahalleleri, banliyö.
ħ. f.: Altın para, altın florin.	ħ. 4 ^b /1
2 ^b /17, 2 ^b /18, 16 ^b /30, 16 ^b /31,	ħ.+ sında 6 ^b /29
16 ^b /32, 21 ^b /12, 22 ^b /2, 22 ^b /3, 22 ^b /4,	K'akov ħ.+ sındadır 6 ^b /11
22 ^b /6, 22 ^b /7, 23 ^a /35, 23 ^b /2, 28 ^b /25,	ħabar <Ar. ħaber Olmuş veya olmakta
28 ^b /26, 28 ^b /27, 28 ^b /28, 28 ^b /29,	bulunan bir şeye dair orada

olmayanlara erişen bilgi, ondan	h. + ı 15 ^a /6
ona nakledilen söz.	h. + lar 3 ^b /13
h. 24 ^a /25	Haçadur <Hay. Kişi adı.
habul <Ar. kabûl Bir şeye isteyerek	dr. H. + ga 34 ^b /2
veya istemeyerek peki deme, râzı olma,	dr. H. Gręsko oğlu Hluşkoviç
muvâfakat etme.	Alias 37 ^b /7
h. et-: (Şöyle veya böyle)	dr. H. + nu 27 ^a /10
Değerlendirmek, telakki etmek.	dr. H. + nu Gręsko oğlun Aliyas
7 ^b /39	Hluşkoviç 24 ^b /23
Hacgadar <Hay. Hz. Meryem;	haçan <kaçan Ne vakit, ne zaman ki.
kelime anlamı yardımcı, yardımsever.	h. 2 ^b /9, 5 ^a /12, 6 ^b /16, 8 ^a /20, 8 ^a /28,
sp. H. yuhövü : Ukrayna'nın	8 ^b /27, 9 ^b /5, 10 ^b /3, 14 ^a /37, 16 ^b /10,
Lvov şehrindeki Azize Meryem	21 ^a /20, 21 ^a /6, 22 ^a /8, 23 ^a /21,
Kilisesi.	25 ^a /42, 25 ^b /23, 27 ^b /6, 28 ^b /13,
15 ^b /24	29 ^b /12, 31 ^b /12, 38 ^b /3, 39 ^b /2
haç <Hay. Birbirini dik olarak kesen	h. da 19 ^b /5
iki doğru parçasından meydana	Haçko → Haçko
gelen ve Hz. İsa'nın çarmıhtaki	H. 13 ^b /14
duruşunu temsil eden	pan H. 4 ^b /35, 5 ^a /33, 5 ^a /40, 5 ^a /8,
Hristiyanlık sembolü, istavroz,	6 ^a /23, 7 ^a /12, 7 ^a /15, 9 ^a /19
put, salip.	pan H. Avëdik Dòmajirski 8 ^b /25
h. 15 ^a /16, 15 ^a /5, 15 ^b /23, 15 ^b /25,	H. Awëdik oğlu 16 ^a /29
28 ^b /38	pan H. b[i]lä Dòmajirskiy 8 ^b /27

Ҳ. brn. Сeфeр oғлу 8 ^b /8	pan Ҳ.+ nuғ Aвeдик‘ oғлу
pan Ҳ.+ dan 5 ^a /37	Дoмaйирск‘инин 8 ^b /39
pan Ҳ.+ dan Дoмaки.dan 9 ^a /15	Ҳaқкo Киши aдi.
pan Ҳ.+ dan Миклaш oғлундан	pan Ҳ. 26 ^b /31, 34 ^a /8
4 ^b /5	pn. Ҳ. 19 ^a /4, 26 ^b /25, 28 ^b /13,
pan Ҳ.+ dan Пeтрe oғлундан	28 ^b /21, 29 ^a /23, 36 ^b /25, 39 ^a /29
Глушкoвич 4 ^b /29	pn. Ҳ. aшpa Т‘умaнoвич 33 ^b /26
pan Ҳ.+ ga 11 ^a /20	pn. Ҳ. билa Андрий oғлу 21 ^a /20
pan Ҳ.+ nu Сeрeпкoвичнi 4 ^b /11	pn. Ҳ. da pn. Грeскo Нurbeg
pan Андрий Ҳ. oғлу 10 ^b /1	39 ^a /35
pan Ҳ. Пeтрe oғлу Глушкoвич	pn. Ҳ.+ ga 19 ^a /3, 21 ^a /22, 21 ^b /20,
4 ^b /24, 9 ^a /20	26 ^b /27, 39 ^b /10
pan Ҳ. Т‘умaн oғлу 11 ^a /14, 4 ^a /7	Ҳ. Ҳoлуб oғлу Ўaнкoвич 25 ^a /2
pan Ҳ. Заҳнoй 4 ^a /5	pn. Ҳ. Ҳoлуб oғлунuғ 19 ^a /14
Ҳ. Заҳнoйвич oғлу ucмaғли caнли	Ҳ. Ҳoлуб 26 ^b /23
pan Aвeдикнuғ 5 ^a /22	pn. Ҳ. Ҳoлуб 38 ^a /26
Ҳaқкo Aвeдик Дoмaйирски Киши aдi.	pn. Ҳ.+ nu 17 ^a /19, 33 ^a /20, 35 ^a /22
Ҳ. 8 ^b /25	pn. Ҳ.+ nu Т‘умaн 36 ^b /16
Ҳaқк‘o → Ҳaқкo	pn. Ҳ.+ nu Заҳнo oғлу 27 ^a /12
pan Ҳ.+ nu Пeтрe oғлун	pan Ҳ.+ nu Заҳнo oғлун 18 ^b /3,
Глушк‘oвичнi 4 ^b /19	25 ^a /22
pan Ҳ.+ nu Сeрeпк‘oвичнi 4 ^a /31	pn. Ҳ.+ nu Заҳнo oғлун 24 ^b /24
	pn. Ҳ.+ nu Заҳнo oғлун 36 ^b /15

pn. H. + nu Zahno 33 ^a /20	hadağa An, dakika, zaman
pn. H. + nuş 26 ^b /33	h. + da 26 ^a /8
Seçovlu pn. H. + nuş 28 ^b /3	hadar <Ar. kadar Bir şeyin
pan H. + nuş Andriy oğlunun 21 ^a /15	kıyaslandığı diğer bir şey ölçüsünde, derecesinde veya büyüklüğünde olduğunu anlatır.
uçmalı canlı H. + nuş Holub oğlu 24 ^b /20	h. 25 ^b /5
pn. H. + nuş Tuman oğlunun 33 ^b /12	nə h. 14 ^b /4, 9 ^b /31
pn. H. Ovanş oğlu 28 ^b /8	hadı <Ar. kadı Kadı, İslâm
pn. H. Petroviç 37 ^a /21	hukukıyla yönetilen devletlerde
H. Tuman oğlu 36 ^b /26	halk arasında çıkan anlaşmazlıkları, her türlü davayı
pn. H. Tuman oğlu 37 ^a /19	halletmek üzere devlet tarafından tayin edilen memur.
pn. H. Yurko oğlu Aksentoviç 18 ^b /23	h. + da Mahmut Paşa: Osmanlı devletinin Kayseri vilayetinin
pn. H. Yurko oğlu 19 ^a /16	kadısı, Kadı Mahmut
pn. H. Zahno oğlu 21 ^a /9, 37 ^a /17	Bedreddin Paşa. 36 ^b /3
pn. H. Zahno oğlunun 19 ^a /11	hadifa <Ar. kadife, bir yüzü kısa, ince,
Haçko Petroviç :	sık tüylerle kaplı, ipek, pamuk veya yünden, parlak, yumuşak
H. 37 ^a /21	kumaş.
Haçko → Haçko	
pan H. + dan 25 ^b /24	

h. 10 ^a /1, 10 ^b /31, 10 ^b /32, 12 ^b /16, 16 ^b /28, 21 ^a /34, 21 ^b /18, 22 ^a /30, 22 ^a /35, 23 ^b /5, 29 ^a /3, 31 ^a /10, 31 ^a /8, 31 ^a /9, 31 ^b /28, 32 ^b /33, 32 ^b /35, 32 ^b /36	astarsız hafif üst giyeceği için uygun olan. h. 25 ^b /14
hadir <Ar. hâzır Hazır, mevcut, nakit. h. 10 ^b /22, 13 ^b /5, 7 ^b /5, 8 ^a /3	haftar <Slv. Nakşbend, nakışçı. pan Yanın Asvadur oğlu h.+ nı 5 ^a /5
hadırlan - <Ar. hâzır+tr/lan-/ Hazırlanmak, yapıp ortaya konmak, vücuda getirilmek, tertiplenmek. h.- iptir 5 ^a /25, 16 ^b /23, 21 ^a /27, 22 ^a /17, 27 ^b /13, 28 ^b /24, 29 ^b /24	haftovanıy <Slv. İşlemeli. h. 2 ^b /21, 22 ^b /11, 23 ^b /8, 30 ^b /5
hafta <F. hefte “yedi” Hafta, birbiri arkasına gelen yedi günden ibaret zaman bölümü. h. 25 ^a /15 h.+ da 33 ^b /19, 36 ^b /23, 39 ^a /19	H'agop <İbr. agop Kişi adı. pn. İvaşkonu H'. 33 ^a /21 pn. İvaşko bilä H'. oğlu dr. awakereçniğ 16 ^b /10 pn. Yâkubnuğ H'. oğlu pn. İvaşkonuğ oğlunuğ 16 ^b /3 pn. İvaşko H'. oğlu 16 ^b /7, 37 ^a /22 pan İvaşkonu H'. oğlun 18 ^b /4 pn. İvaşkonu H'. oğlun 15 ^b /11, 24 ^b /25, 27 ^a /13 pn. İvaşko H'. oğlunuğ 19 ^a /13 sp. H'.+ tan 28 ^a /21, 28 ^a /29
haftanlık Kaftanlık, ekserisi süslü ve kıymetli kumaştan, boyu diz kapağına veya topuklara kadar inen, önden açık, bazısının kolları yarıya kadar yırtmaçlı,	hahra Giriş, koridor, gölgelik. h.+ da 6 ^a /31, 6 ^a /33, 6 ^b /2 h.+ nı 6 ^a /15

Haka Kişi adı.	h.- ıp eşa 13 ^a /21, 13 ^a /24
paniy H.+ nın 9 ^b /25	h.- dı 31 ^a /14, 7 ^a /34, 9 ^b /31
hal - <kal- I. Olmak veya bulunmak.	h.- gay 25 ^b /8, 33 ^a /31, 6 ^a /1
h.- madı 23 ^b /30, 28 ^a /18	h.-dı (igilik hal -)
h.- madı 8 ^a /11	h.- ıptı 25 ^a /44
h.- dı (borçlu hal -) 6 ^b /38	h.- ıptır 13 ^a /36, 7 ^b /14
h.- dı (borçlu hal -) 7 ^a /1, 35 ^b /29	h.- ıyır 36 ^a /19
h.- dıh(borçlu hal -) 18 ^a /24	hal <Ar. Bir şeyin içinde bulunduğu
h.- ıp eği (borçlu hal -) 4 ^b /24	şartların ve niteliklerin bütünü, durum.
h.- madım (borçlu hal -) 35 ^b /23	h.+ ga 26 ^b /2
h.- magaymen(suçlu hal -) 3 ^b /36	hala <Ar. kale, sur, şehir.
II. (Bir bütünden) Artmak.	h.+ nın 36 ^b /6
h.- armen 13 ^b /23	Halacuh Bayburt ilinin bir kazası,
h.- dı 18 ^b /30	bugünkü adı Kalecik.
h.- ıptır 18 ^b /28, 18 ^b /29	H. 27 ^b /20
h.- ır eşa 8 ^a /30, 13 ^b /18, 13 ^b /21,	halal <Ar. Dinin yasaklamadığı şey,
17 ^a /5	hareket, davranış.
h.- sä 8 ^a /30	h. 36 ^a /8
III .(Dünden bugüne veya miras,	h. et-: Yaptığı veya verdiği bir
yadigar, pay vb. olarak) birinden	şeyi can u gönülden bağışlamak,
diğerine geçmek, intikal etmek.	verdiği kimsenin hakkı olarak
h.- ıp eği 26 ^b /25	kabul etmek, helal etmek.
h.- ıp eği 9 ^a /25	26 ^b /11, 26 ^b /12

halallıh <Ar.helâl + Tr./lık/

Helal olma durumu.

h. 26^b/11

Halcuħna Kişi adı.

H. Vasko ħ[ı]zı Filipović 33^a/24

pani H. 27^a/3, 27^a/4, 31^b/10,

31^b/13

pni. H. 27^a/15, 27^a/17, 27^a/24,

27^a/6

Vasko ħ[ı]zı Filipović panna

H. + dan 31^b/22

H. + ga 33^b/10

pani H. + nıñ 31^a/19

pn. Vasko ħ[ı]zıynıñ Filipović

panna H. + nıñ 31^b/2

pani H. + nıñ Vasko ħ[ı]zıynıñ

Filipović pn. İvaşkonuñ

sınarıynıñ 33^a/12

pani H. Vasko ħ[ı]zı Filipović

sınarı pn. İvaşkonuñ Beñnatović

33^a/15

ħald[ı]r - <kaldır-Taşımak, çekmek.

k'lopöt ħ.- magay 25^a/6

ħaldır - <kaldır- I. Bırakmak, bir şeyi

başkasına verilmek üzere vermek,

bağışlamak.

ħ.- dılar 15^a/1, 38^b/9

ħ.- gaymeñ 26^a/7

ħ.- iyêrmeñ 6^a/40, 6^b/4, 8^a/32

ħ.- ıyirmeñ 34^a/15

ħ.- ma 5^b/37

II. Korumak, saklamak.

ħ.- sa 34^a/18, 36^b/18

ħalgan <kalan Kalmış.

ħ. 7^a/19, 11^b/29, 13^a/23, 13^a/34,

13^b/17, 14^a/5, 16^a/1, 16^a/11,

26^a/35, 26^b/30, 29^b/8, 33^b/4,

35^a/19, 38^b/8

ħ.+ ı 6^b/18

ħ.+ ın 17^a/10

ħalı < F<Ar. ħālī Yere veya mobilya

üzerine serilmek, duvara süs

olarak gerilmek üzere yün veya

iplikten dokunmuş kısa tüylü

yaygı.

ħ. 12^b/17

çatma ħ. : →**çatma ħalı**
 10^b/35, 2^b/27

ħ. çatma: →**çatma ħalı**
 22^a/37

ħ. + m 7^b/38

hali <Ar. hâlî Şimdi.
 h. 11^a/22, 17^a/29, 19^a/27, 21^b/17,
 26^a/28, 28^a/7, 33^a/29
 h. + dan 17^a/7

Halički <Slv. Yer ismi, bir
 mahallenin adı.
 H. 6^b/28

haligi <Ar. hâlî + Tr. ki Şimdiki.
 h. 3^b/9, 14^a/13, 14^a/2, 17^b/14,
 31^b/13, 34^b/5

halika Artık, şimdi, şu anda.
 h. 20^b/3, 26^a/14

Halka Kişi adı.
 pn.na H. 38^a/20
 H. + ga 33^b/6, 35^a/3

ħan Kan, soy, nesil, ırk.
 ari ħ. + ın 19^a/18

Ĥankün Çarşamba, haftanın
 günü.
 ħ. 7^b/30, 28^a/21, 28^a/29

Hanna Kişi adı.
 pani H. 31^a/35
 panna H. 32^b/27
 panna H. + nıñ br. Filipovič pan
 Vasko ħ[ı]zıynıñ 32^b/7
 panna H. + nıñ uçmaħlı canlı
 brn. Filipovič Vasko ħ[ı]zıynıñ
 31^a/26

hantvaz <Slv. → **antvas**
 h. 11^b/39

Hanuħna Kişi adı.
 pani H. 16^b/14, 16^b/15, 17^a/8,
 9^a/11
 pni. H. 22^b/23
 pani H. brn. Stefan eşeçp'oħan
 ħ[ı]zı 13^a/2
 pni. H. + dan 22^b/19
 pani H. + dan pn. Gręskonuñ
 sıñarından İvaşkovıçnıñ 33^b/31
 panna H. + nı 22^a/10

pn.na H. + nı 21 ^a /22	h. + sında 14 ^a /9, 3 ^b /39, 4 ^a /23
pana H. + nı 22 ^a /15	hār <F. Her, bütün, hepsi.
pani H. + nı 9 ^a /26	h. 5 ^a /29, 5 ^b /36, 7 ^a /32, 7 ^b /33, 9 ^a /23,
pani H. + nın 13 ^b /30	10 ^b /36, 11 ^a /18, 11 ^a /33, 11 ^b /9,
pn. Şimko h[ı]zını Zadik	14 ^a /15, 14 ^a /25, 14 ^a /37, 14 ^b /18,
oğlunun Mançukoviçni pn.na	17 ^a /3, 17 ^b /11, 17 ^b /28, 21 ^b /15,
H. + nı 21 ^a /14	22 ^b /14, 23 ^b /12, 24 ^a /13, 24 ^a /5,
pnna. H. + nı 21 ^a /26	25 ^a /15, 25 ^a /3, 26 ^b /4, 27 ^b /26, 28 ^a /8,
pani H. + nı 9 ^a /28	29 ^a /15, 2 ^b /29, 30 ^b /17, 31 ^a /12,
H. Stepan ereçpoğan h[ı]zı	32 ^b /36, 34 ^a /16, 34 ^a /21, 34 ^a /26,
13 ^a /17	35 ^a /24, 36 ^b /5, 38 ^b /4
H. Tuman h[ı]zı Zadikoviçni	hara → ḥara
16 ^b /20	h. 7 ^b /12
pani H. ucmağlı canlı pan	ḥara <kara Kömür renginde olan
Holubnun Yaşkoviç sınarı 13 ^a /3	rengin adı.
Hanuċna → Hanuĥna	h. 10 ^a /1, 13 ^b /15, 21 ^a /36, 29 ^a /5
H. + ga 21 ^b /21	ḥaraca <karaca Kaba, yünlü bir tür
Hanuska Kişi adı.	kumaş.
H. 13 ^b /9, 25 ^b /34	h. 12 ^b /2
H. + ga 16 ^a /15, 33 ^b /12, 38 ^b /12	harb <Slv. Hazine , sermaye, nakit,
ḥanüz <F. Daha şimdi, yeni.	tasarruf.
h. 12 ^b /30, 6 ^a /25, 7 ^a /28	h. + ina 14 ^b /13
ḥapı Kapı, huzur, makam.	ḥarc <Ar. Gider, maliyet, masraf.

h. + ı 23 ^a /18, 30 ^b /19	h. + ım[ı]znı 5 ^a /16
h. + ına 24 ^a /25	h. + ıma 35 ^a /2, 35 ^a /4
harcı[ı]h <Ar. harç+Tr. /lık/ Giderler için kullanılmak üzere verilen para.	h. + ımıznı 9 ^a /3 h. + ımıznı 5 ^a /13 h. + ımın 5 ^a /23 h. + ımın 8 ^b /28 h. + ına 6 ^b /21 h. + ından 9 ^b /13 h. + ıgını 38 ^b /4 h. + ı 15 ^b /14, 18 ^b /24, 19 ^a /33, 21 ^b /27, 22 ^b /24, 27 ^a /5, 27 ^b /3, 37 ^b /28, 38 ^a /28, 38 ^a /33 pn. Danişda Höluböviç uçmağlı canlı pn. Şimkonu h. + ı 37 ^a /9 t'öğma h. + ı 16 ^a /27, 19 ^a /31 h. + ım 25 ^a /31, 25 ^a /41, 36 ^a /16 h. + ıma 15 ^b /30, 16 ^a /15, 16 ^a /8, 18 ^b /11, 34 ^b /10, 34 ^b /17, 34 ^b /30, 34 ^b /7, 35 ^a /13, 35 ^a /3, 35 ^a /7, 36 ^a /10, 36 ^a /22 h. + ımdan 25 ^a /18, 25 ^b /25, 29 ^a /34, 33 ^b /4, 33 ^b /5 h[ı]z h. + ımıznı 27 ^b /8
harclan - <Ar. harç+Tr. /lan-/ Parayı bir şey satın almak veya bir şey sağlamak için elden çıkarmak, sarfetmek. h.- gaylar 25 ^b /3	
harcılıh → harcı[ı]h h. + [ı]n 35 ^a /24	
hardaş <kardaş Aynı anne babadan doğmuş veya yalnız anneleri ya da babaları aynı olan kimselerin birbirine göre durumu. h. 9 ^b /8, 13 ^b /15, 25 ^a /16, 25 ^a /27, 32 ^b /24, 33 ^b /6, 35 ^b /13, 35 ^b /16, 35 ^b /6 h. + da 24 ^b /13 h. + ım 35 ^b /21, 36 ^b /14	

h. + ımızın 16^b/12, 16^b/15,
26^b/29, 27^b/10

h. + ımın 33^b/2

h. + ımın 25^a/10, 25^a/19

h. + ımın 16^a/3, 18^b/10, 25^a/29,
33^b/3

h. + ından 34^a/8

h. + ından da t'öğma 33^b/31

h. + ının 15^b/35, 25^b/11, 25^b/17,
37^b/35, 38^a/10, 38^a/17, 38^a/23,
38^a/6, 38^b/25, 38^b/31, 38^b/34,
39^a/31

h. + ığın 26^a/34

h. + ka 39^b/10

h. + lar 24^b/12, 34^a/9, 6^b/30

h. + lardan 26^b/10

h. + larım 18^b/10

h. + larımdan 25^a/20, 25^a/38,
25^a/40, 25^b/2, 26^a/2

h. + larına 26^b/28, 6^a/37

h. + larından 18^b/13

h. + ları 16^b/6, 26^b/24, 26^b/25,
27^b/4

h. + larının 34^a/10

h. + larının 17^a/18

hârın <karın İnsan ve hayvan

vücudunun kaburgaların

kenarından kasıklara kadar olan

ve içi boşluğunda mide, bağısak,

böbrek, safra kesesi, rahim,

dalak, karaciğer gibi organlar

bulunan kısmı, batın ve bu

metinde geçen anlamıyla onu

kaplayan yüzey.

kiş h. + ı (hârını) 2^b/25

k'ış h. 10^b/31, 9^b/42

kiç h. + ı (hârını) 29^a/2

kiş h. + ı 16^b/26, 22^a/28, 31^a/6,

32^b/32

hârışıl - <karışıl- Şöyle veya böyle

olmasını sağlamak için bir işin

içine girilmek, müdahale

edilmek.

h.- magay 3^b/17

hârşı : <karşı I. Bir şey veya kimsenin

yüz tarafının ilerisi.

h. 6 ^a /14, 6 ^a /22, 6 ^a /32, 6 ^a /41	13 ^a /18, 15 ^b /7, 18 ^b /19, 18 ^b /2, 27 ^a /7,
II. Karşılık olarak, mukâbil.	33 ^a /16
h. 21 ^a /11, 25 ^a /34, 25 ^a /36	hastalan - <F. hâste+/lan-/ Sağlığı
III. Aykırı olarak, ters düşecek	bozulmak, hasta olmak.
şekilde.	h.- ıp 19 ^a /17
h. 4 ^a /17, 18 ^b /14, , 27 ^a /22, 27 ^a /23,	hastalılığ <F. hâste+/lık/
33 ^b /32, 37 ^a /11	Canlılarda organların
h. böl-: Bir kimseye, bir düşünce	yapılarında ve işleyişlerinde
veya davranışa taraftar	görülen bozukluk, sağlık
olmamak, muhalif olmak.	durumu bozuk olma hali.
15 ^b /16, 23 ^a /29	t'ên h. + ı 5 ^b /35
h. kıl-: Baş kaldırmak, itaatsizlik	haşuğ <kaşık Sulu veya taneli şeyleri
etmek, boyun eğmeyip	yemeye mahsus, ağza giren
diklenmek.	kısmı genişçe ve çukurca, saplı
25 ^b /22	sofra aleti.
has <Ar. Temiz, katışıksız, saf.	h. 12 ^b /27, 28 ^b /40, 7 ^b /11, 7 ^b /33
h. 32 ^b /36	hat <kat Huzur, yan, ön.
hasta <F. hâste Sağlığı bozuk olan,	h.+ ıma 17 ^a /7
sıhhati yerinde olmayan kimse.	h.+ ına 5 ^b /16, 13 ^a /32, 13 ^a /36,
h. 5 ^b /36	13 ^a /6, 15 ^b /18, 18 ^b /28, 18 ^b /3,
h. böl-: Sağlığı bozulmak, bir	24 ^b /22, 25 ^a /43, 26 ^a /5, 33 ^a /17,
hastalığa yakalanmak,	36 ^a /13, 36 ^a /19, 36 ^b /25, 38 ^b /9
hastalanmak.	hatın → hatun

h. + inı 9 ^a /26	h. + ina 33 ^a /32
h. + ı 9 ^a /11	hayda <kayda Nerede, nereden.
hatun Eş, karı, zevce.	h. 14 ^b /7, 19 ^a /25, 25 ^a /19, 25 ^a /24,
h. + u 25 ^a /41, 34 ^a /6	25 ^b /10, 25 ^b /18, 25 ^b /21, 26 ^a /8,
pn. Kosta h. + u pn. Kasper h[ı]zı	26 ^b /19, 36 ^a /30, 39 ^a /27
28 ^b /9	hayil <Ar. kâ'il Râzı olmuş, kabul
h. + um 25 ^b /2	etmiş.
h. + uma 25 ^a /7	h. 21 ^a /11
h. + umdan 25 ^b /4	h. bəl- : Râzı olmak, kabul
h. + una 13 ^b /10, 13 ^b /11, 13 ^b /12,	etmek.
13 ^b /13, 13 ^b /14, 16 ^a /8	4 ^a /9, 15 ^b /16, 18 ^b /15, 25 ^a /26,
h. + una 16 ^a /18	33 ^b /33
h. + undan 6 ^a /24	hayın ana <kayın+ana Kadına
h. + unu 4 ^a /35	göre kocasının, erkeğe göre
h. + unun 7 ^b /26	karısının annesi, kaynana.
pani Martanı uçmağlı canlı	h. anama 16 ^a /18
Kosta h. + unu 28 ^b /4	h. anamdan 29 ^a /24, 30 ^b /25
havta <F. hafta → hafta	h. anamnı 22 ^b /29
h. 7 ^a /32	hayın ata <kayın+ata Kadına
h. + da 7 ^b /13, 7 ^b /18, 7 ^b /31	göre kocasının, erkeğe göre
havtovanı <Slv. → haftovanı	karısının babası, kaynata.
h. 10 ^b /34	h. at'amnı 22 ^b /28
haybat <Ar. Ululuk, azamet.	h. atasını 2 ^b /36

ḡaynana → ḡayın ana	14 ^b /8, 26 ^a /34
ḡ. + sindan 9 ^b /29	ḡayrı <Ar. gayr+î Başka.
ḡaynata → ḡayın ata	ḡ. 36 ^b /17
ḡ. + larına 4 ^b /26	ḡaysı <kaysı Kim, hangi, hangisi.
ḡ. + m 7 ^a /1	ḡ. 3 ^a /8, 3 ^b /11, 3 ^b /24, 3 ^b /30, 4 ^a /1,
pan Nurbek ḡ. + m 6 ^b /38	4 ^a /26, 4 ^b /10, 4 ^b /14, 4 ^b /33, 5 ^a /21,
ḡ. + mnın 6 ^b /45, 7 ^a /13, 7 ^a /8	5 ^b /23, 5 ^b /31, 5 ^b /38, 6 ^a /19, 6 ^a /23,
ḡ. + sindan 9 ^b /29	6 ^a /25, 6 ^b /11, 6 ^b /13, 6 ^b /15, 6 ^b /28,
ḡaynat'a → ḡayın ata	6 ^b /39, 6 ^b /46, 7 ^a /13, 7 ^a /19, 7 ^a /27,
ucmaḡlı canlı ḡ. + mnın 7 ^a /4	7 ^a /38, 7 ^a /9, 7 ^b /22, 7 ^b /3, 7 ^b /36, 7 ^b /4,
hayoç <Hay. Hay kavminden olan, ona mensup.	8 ^a /19, 8 ^a /5, 8 ^a /6, 8 ^b /26, 8 ^b /35,
h. 18 ^b /16	8 ^b /37, 9 ^a /24, 9 ^b /14, 9 ^b /16, 9 ^b /32,
hayrabēd <Hay. → hayrabēd	9 ^b /4, 10 ^a /11, 10 ^a /19, 10 ^a /29,
h. + ımızın 3 ^b /9	10 ^b /11, 10 ^b /13, 10 ^b /14, 11 ^a /1,
hayrabēd <Hay. Patrik.	11 ^a /4, 11 ^a /26, 11 ^a /35, 11 ^b /29,
Sēḡpēstroḡ h. 19 ^a /21	13 ^a /14, 13 ^a /36, 13 ^b /5, 14 ^a /29,
h. + im 19 ^a /23	14 ^b /10, 14 ^b /18, 15 ^b /13, 16 ^b /19,
h. + larımızdan 3 ^b /30	17 ^b /33, 17 ^b /8, 18 ^a /25, 18 ^a /26,
ḡayrat <Ar. gayret Çaba, gayret.	18 ^b /31, 18 ^b /32, 19 ^a /26, 19 ^a /35,
ḡ. 14 ^a /16	20 ^b /5, 20 ^b /7, 23 ^a /20, 24 ^a /3, 24 ^a /5,
ḡ. ęt-: Çalışmak, emek sarfetmek.	25 ^a /13, 25 ^a /22, 25 ^a /28, 25 ^a /34,
	25 ^a /39, 25 ^a /43, 25 ^b /34, 25 ^b /4,
	26 ^b /25, 27 ^a /20, 28 ^a /13, 28 ^a /5,

28^b/16, 28^b/17, 29^b/16, 29^b/19,
31^b/16, 31^b/19, 32^b/27, 32^b/5,
33^a/18, 33^a/29, 33^b/20, 34^a/26,
35^a/29, 37^a/18, 39^a/24, 39^a/30
h. + ları 3^b/19, 5^b/25, 9^a/17, 9^a/9,
9^b/27, 11^a/16, 13^b/26, 13^b/28,
h. + ların 3^a/11, 7^b/23, 7^b/27,
11^a/24, 14^b/11
h. + larına 13^a/9
h. + larının 14^a/26, 36^b/7
h. + larının 15^b/12, 18^b/5, 27^a/14,
33^a/22
h. + ları 25^a/30, 26^a/37, 33^b/30,
33^b/33, 37^a/23
h. + larından 7^b/8
h. + larının 24^b/26
h. + n 7^a/22, 7^b/39, 18^b/27, 24^a/14
h. + na 6^a/30, 6^b/29, 7^a/5, 8^a/18
35^b/30
h. + nda 13^b/4
h. + ndan 25^b/37
h. + nın 4^b/4, 11^b/18, 11^b/2
h. + nın 25^a/11, 2^b/12, 33^a/6

h. + nın 34^a/12

haysıki Hangisi, şöyleki.

h. 9^a/2, 14^a/9, 16^a/9, 18^a/8, 21^a/24,

haysın Bazı, hangisi, biri.

h. 3^b/13, 3^b/15, 4^b/26, 5^b/12,

5^b/25, 8^b/1, 17^b/25, 19^a/21, 19^a/22,

23^a/11, 33^a/26, 34^a/11, 36^a/26

h. ki 4^b/24, 4^b/3, 5^a/17, 6^b/40,

16^b/16, 19^a/33, 19^b/8, 21^a/27,

22^a/13, 25^a/40, 26^a/23, 26^a/26,

37^a/5, 39^a/5, 39^b/8

h. ki 11^a/16

haysıy → **haysı**

h. 11^a/4

hayt - <kayt-Geri dönmek.

h.- kay 14^a/35, 14^b/15

haytar - <kaytar- Döndürmek.

h.- gaybiz 5^b/19

h.- ma 3^b/14, 14^a/21, 19^a/3,

26^a/21, 35^a/6, 35^b/26, 35^b/28

h.- sın 26^a/20

haytarıl - <kaytarıl- Döndürölmek.

h.- gay 14^b/13

haz -	<kaz-Kazımak, iz bırakmak.	13 ^b /27, 13 ^b /3, 13 ^b /8, 14 ^a /11, 14 ^a /4,
	h.- magay 35 ^b /22	14 ^a /7, 15 ^b /28,
hazan <	Tr. kazğan İçinde çok	15 ^b /33, 15 ^b /34, 15 ^b /9, 16 ^a /1,
	miktarda yemek pişirilen veya	16 ^a /13, 16 ^a /17, 16 ^a /7, 16 ^a /9,
	bir şey kaynatılan büyük ve derin	17 ^a /10, 17 ^a /6, 17 ^a /7, 17 ^a /9, 18 ^a /10,
	kap.	18 ^a /5, 18 ^b /24, 18 ^b /4, 19 ^a /14,
	h. 12 ^a /21, 12 ^a /24, 12 ^a /25, 12 ^a /26	19 ^a /19, 19 ^a /22, 19 ^b /3, 20 ^b /5, 20 ^b /8,
heç	<F. hîç I. Katiyen, asla.	21 ^a /3, 23 ^b /11, 24 ^a /22, 24 ^b /22,
	h. 15 ^b /16, 25 ^a /39, 33 ^b /33	27 ^a /9, 28 ^a /10, 28 ^a /4, 29 ^b /33,
	II. Varlığı olmayan veya hesaba	30 ^b /19, 31 ^a /2, 31 ^a /35, 31 ^b /34,
	katılmayacak kadar değersiz,	32 ^b /10, 32 ^b /25, 32 ^b /26, 32 ^b /27,
	önemsiz olan şey veya kimse.	33 ^a /17, 33 ^a /26, 33 ^a /28, 33 ^b /15,
	h. 18 ^b /14	33 ^b /30, 33 ^b /5, 33 ^b /8, 34 ^a /6, 34 ^a /7,
hem	<F. Aynı zamanda, ve, ayrıca.	34 ^a /9, 34 ^b /16, 34 ^b /24, 34 ^b /7,
	h. 3 ^b /13, 4 ^a /15, 4 ^a /35, 5 ^b /24,	35 ^a /10, 35 ^a /11, 35 ^a /19, 35 ^a /22,
	5 ^b /25, 6 ^a /17, 6 ^a /19, 6 ^a /22, 6 ^a /29,	35 ^a /29, 35 ^a /8, 35 ^b /8, 36 ^a /10,
	6 ^b /1, 6 ^b /2, 6 ^b /32, 6 ^b /38, 6 ^b /8, 7 ^a /17,	36 ^a /22, 36 ^a /6, 36 ^b /10, 36 ^b /12,
	7 ^a /19, 8 ^a /19, 8 ^a /26, 8 ^a /32, 8 ^a /37,	36 ^b /16, 36 ^b /21, 36 ^b /26, 36 ^b /3,
	8 ^a /38, 8 ^b /12, 8 ^b /26, 9 ^b /13, 9 ^b /35,	36 ^b /6, 36 ^b /8, 36 ^b /9, 37 ^a /16, 37 ^a /20,
	10 ^a /27, 10 ^b /28, 10 ^b /36, 11 ^b /36,	37 ^a /22, 37 ^b /31
	12 ^a /2, 12 ^a /21, 12 ^a /22, 12 ^b /23,	heşep <Ar. hesap I. Alacaklı verecekli
	12 ^b /27, 13 ^a /7, 13 ^b /15, 13 ^b /20,	olma durumu.
		h. 28 ^a /17, 39 ^b /16

h. + imiz 23 ^b /30	hıl[ı]ç → hılıç
h. + kä 39 ^b /19, 39 ^b /29, 39 ^b /31	h. 12 ^a /15
h. + lărdän 6 ^b /46	hılıç Kın içine konup bir kayışla bele
h. + tä 39 ^a /20	takılan, çelikten yapılmış, eğri
h. ęt- :Hesaplamak.	veya düz, uzun kesici silah.
32 ^b /15, 32 ^b /27	h. 12 ^a /16, 12 ^a /17
h. ęttip 35 ^a /30	hın <kın Çakı, bıçak gibi şeylerin
II. Takvim.	kılıfı.
ÿäñi h. 28 ^b /1	h. 10 ^b /28
Nemiş h. + i 24 ^a /4	Hıngig Kişi adı.
Nemiş h. + inä 23 ^b /15	H. 8 ^a /4
ÿäñi <u>kl</u> ndar h. + i 27 ^a /30	hırh <kırk Otuz dokuzdan sonra,
nemiş h. + inä 8 ^a /40	kırk birden önce gelen sayının adı.
hęęplä - Saymak, hesabını	h. 31 ^a /7, 32 ^b /11
yapmak, hesap etmek.	h. ÿasaḥ: Kırk günlük oruç,
h.- p 7 ^b /4	paskalyada biten Büyük perhiz.
hęęplän - Hesabı yapılmak.	4 ^a /17
h.- mä 23 ^a /20	hırivna <Slv. → hrivna
hęępläş - Karşılıklı olarak	h. 15 ^b /25
birbirindeki alacak vereceğin hesabını	hısha <kıska Kısa.
görmek.	h. 17 ^b /6
h.- ip 39 ^b /14	hız → h[ı]z
h.- ti 39 ^b /25	h. + ina 34 ^b /11, 35 ^a /21

h. + ı 35 ^a /14	Hogdēmō <Hay. Ekim, aylardan
h. + ları 34 ^a /6	birinin adı.
hızıl → h[ı]z[ı]l	H. 22 ^b /36
h. 35 ^b /13	Hogdēmpēr <Hay. → Hogdēmpēr
Hingig → Hingig	H. + nı 7 ^b /10
H. + tan 8 ^a /6	Hogdēmpēr <Hay. Ekim, aylardan
Hluşkoviç <Slv. Hluškoviç, aile adı.	birinin adı.
dr. Haçadurnu Gręsko oğlun	H. 19 ^b /1, 39 ^a /11, 39 ^a /28
Aliyas H. 24 ^b /23	H. + nı 7 ^b /15
dr. Haçadur Gręsko oğlu H.	hōl - <kol- İstemek, sormak, rica
Alias 37 ^b /7	etmek.
oğlun Aliyas H. + ni 27 ^a /11	h.- arbiz 28 ^b /18, 29 ^b /17
Hocu Kişi adı.	h.- armen 26 ^b /21, 34 ^a /19, 36 ^b /22
ucmağlı canlı pan H. 11 ^a /32,	h.- armen 31 ^b /17
11 ^b /9	h.- du 4 ^b /35, 9 ^a /14, 9 ^a /34, 10 ^a /30,
ucmağlı canlı pan H. İvaşko	10 ^b /37, 11 ^a /4, 19 ^a /4, 22 ^b /17,
11 ^a /17	22 ^b /32, 23 ^b /31, 27 ^b /36, 29 ^a /29,
Hocu → Hocu	31 ^a /21, 33 ^a /7
uçmağlı canlı pn. H. + nu	h.- du 17 ^b /3
25 ^b /20	h.- dular 3 ^a /13, 5 ^b /28, 8 ^b /13,
Hogdan <Hay. Kişi adı.	16 ^a /23, 21 ^b /26, 23 ^b /20, 30 ^b /28,
H. 2 ^a /2	34 ^a /9, 36 ^b /29

h.- ıyırmen 25 ^a /37, 25 ^b /19, 25 ^b /25,	h. + ları 8 ^a /14
25 ^b /31, 26 ^b /11, 26 ^b /17	h. + u 18 ^b /27, 23 ^a /21, 8 ^a /8
h.- ma 34 ^a /25, 34 ^a /31	h. + um 8 ^a /18, 8 ^a /37
h.- una 33 ^b /16	h. + una 8 ^a /24
h.- up 5 ^b /18, 13 ^a /13, 26 ^a /28, 26 ^a /5,	h. + unda 8 ^a /20
26 ^b /5, 32 ^b /4, 34 ^a /27	Holdos Kişi adı.
h.- ur 33 ^b /25	pan şekreter H. 4 ^b /14
höl < kol El.	holthā → hōlthā
h. + larına 11 ^a /21, 11 ^a /23, 33 ^b /24	h. + ları 3 ^a /15
h. + u 10 ^a /13, 33 ^b /23	hōlthā Niyaz, dua, istek.
h. + um 8 ^b /10, 8 ^b /12, 8 ^b /5, 8 ^b /8,	h. + ları 36 ^b /31
10 ^a /14, 26 ^b /23, 36 ^b /27, 36 ^b /28	h. + ları 16 ^a /26, 21 ^b /28, 22 ^b /35,
h. + umda 8 ^b /3	23 ^b /32, 27 ^a /25, 27 ^b /37, 29 ^a /32,
h. + umuzdan alıp ędi 24 ^a /16	30 ^b /30, 33 ^b /26
h. + una 8 ^a /22, 8 ^a /36, 14 ^a /31,	h. + sı 13 ^b /30
18 ^a /13, 23 ^a /13, 38 ^b /6, 3 ^b /35	Hōlub < Yun. Kişi adı.
h. + undan 19 ^a /18	Hāko H. 26 ^b /23
höl - → hōl -	pan H. 9 ^a /11, 9 ^a /26
h.- arbiz 5 ^a /19	pan Yān H. 8 ^b /36
h.- armen 6 ^a /4, 6 ^a /7, 18 ^b /33	pn. Gręsko H. 19 ^a /15
h.- du 5 ^a /33, 5 ^a /40, 10 ^a /15, 10 ^b /12	pn. Hāko H. 38 ^a /26
h.- dular 27 ^a /24	pn. Kırkor H. 19 ^a /16
höl → hōl	ucmahlı canlı pan H. + dan

Ÿasko oğlu 9 ^a /25	pan Ŗimkonuđ H. oğlu
H. Dawıdovıcnığ 37 ^b /10	Dawıdovıcnığ uğmağlı canlınığ
panna Barbaranığ H. ħ[ı]zı	37 ^a /14
Ÿařk'ovıcnığ 8 ^b /40	uğmağlı canlı pn. Ŗimkodan
pn. H. ħ[ı]zıynığ pn. Dawıd oğlu	dadusundan H. oğlu
29 ^b /3	Dawıdovıctān 39 ^a /7
uç. canlı pn. H. + nuğ 38 ^b /19	uğmağlı canlı pn. Ŗimkodan pn.
pani Ŗuřan uğmağlı canlı pan	H. oğlu Dawıdovıctān 38 ^b /28
H. + nuğ sıarı Dawıd oğlunuğ	Ĥařko H. ođlu Ÿankovıć 25 ^a /2
29 ^b /6	pan Ÿan H. ođlu Ÿařkovıć İlov
Ŗuřan Almaş ħ[ı]zı H. + nuğ	řāđārlisi 8 ^b /23
uğmağlı canlınığ sıarı Dawıd	pan Ÿan H. ođlu Ÿařkovıć
oğlu 29 ^b /21	10 ^a /15, 10 ^a /30, 9 ^a /34
pani Hanuĥna uğmağlı canlı pan	pan Danişel H. oğlu 11 ^a /15, 4 ^a /8
H. + nun Ÿařkovıć sıarı 13 ^a /3	pan Ÿan H. oğlu 9 ^b /2
pan Zadik H. ođlu Dawıdovıć	uğmağlı canlı Ĥařkonuđ H. oğlu
38 ^b /2	24 ^b /20
pn. Ŗhan H. ođlu Dawıdovıć	uğmağlı canlı pn. Ŗimkonuđ H.
38 ^a /31	oğlu 37 ^b /4
pn. Ŗimko H. ođlu Dawıdovıć	Ÿasko H. oğlu 10 ^a /13
39 ^b /8	pan Daniřelgā H. oğluna
uğmağlı canlı pn. Ŗimko H. oğlu	Davidovıć 11 ^b /12
Dawıdovıć 39 ^a /30	pan Ÿandan H. oğlundan 9 ^b /25

pn. Daynkonuñ H. oğlunuñ

19^a/13

pn. Haçko H. oğlunuñ 19^a/14

uçmañlı canlı pn. Şimkonuñ H.

oğlunuñ 37^a/29

Holub Dawıdoviç Kişi adı.

H. 37^b/10

Holub < Yun. → **Holub**

K'ameneç şähärlisi Lazar H.

23^b/21

pn. H. 34^a/6

H. + ga 35^b/6

pn. Daniël H. oğlu 34^a/8

Şimko H. oğlu 36^b/28

Holuboviç < Slv. Holuboviç, aile adı.

pan Yñan H. 9^b/4

pan Yñanni H. Yaskoviçni 10^a/24

Holuboviç < Slv. Holuboviç, aile adı.

pan Yasko H. 18^b/2

pn. Şimko H. 37^a/4

uçmañlı canlı H. 37^b/23

pn. Şimkonuñ H. Dawıd oğlu

38^b/15, 37^b/16

Dawıd oğlu H. + niñ 37^b/16

pn. Yaskonuñ H. + niñ 18^b/17

uçmañlı canlıniñ pn. Şimkonuñ

H. + niñ 38^b/20

uçmañlı canlıniñ pn. Şimkonuñ

H. + niñ Dawıdoviçniñ 37^b/19

pn. Yñandan H. + tan Yasko oğlu

15^a/27k'i

pn. Daniëldä H. uçmañlı canlı

pn. Şimkonuñ ħardaşı 37^a/9

Holup → **Holub**

pan Daniyel H. oğlu Dawıdoviç

4^b/21

pn. Daniël H. oğlu Dawıdoviç

18^a/21

İvaşko H. zamgoç oğlu 7^a/34

ħonduz Kunduz.

ħ. 16^b/29, 22^a/34, 31^a/11

ħoran < Hay. Sunak, minber, masa.

ħ. 15^a/19, 15^a/24

ħorgaşin < kurguşun Kurşun.

ħ. 12^a/22

hormatanlı <Ar. hürmet+ Tr. /li/	panna H. + ga 16 ^b /21
Hürmetli, saygıdeğer.	panna H. + nı 16 ^b /12
h. 36 ^a /4	panna panna H. + nıŋ uçmaŋlı
hörnøstay <Slv. Yırtıcı	canlı Gręskonuŋ Һ[ı]zınıŋ
hayvanlardan biri ermin, gelincik	Awędikøviçniŋ 16 ^b /2
ailesinden.	H'ovanęs <İbr. Kişi adı.
h. 2 ^b /26, 10 ^b /31, 10 ^b /33, 21 ^a /32,	dr. H'. İvaşko oŋlu Miskøviçniŋ
22 ^a /29	oŋlu 37 ^b /13
h. + lar 21 ^a /31, 22 ^a /31	hovuh Kovuk, kabarcık.
hörnøystay <Slv. → hörnøstay	Һ. 7 ^a /23
h. 32 ^b /33	høy - <koy-Bir yere bırakmak,
h. + lar 16 ^b /27, 29 ^a /4	yerleştirmek.
hörnøystoy <Slv. → hörnøstay	Һ.- dum 7 ^b /11, 7 ^b /16, 7 ^b /20, 7 ^b /23,
h. + lar 30 ^b /11	7 ^b /25, 7 ^b /32
hosdovaněl <Hay. İtiraf, tövbe.	Һ.- gan (t'usnaҺ høy -) 14 ^b /9
Һ. bøl-: İtiraf etmek, tövbe	Һ.- ma 6 ^a /39
etmek, günah çıkartmak.	Һ.- maga(ŷerinä høy -) 20 ^b /6
19 ^a /17	Һ.- maŷa 6 ^a /36
Høřka → Høřka	Һ.- maŷa (t'usnaҺ høy -) 6 ^b /20
panna H. + nıŋ 10 ^a /41	Һ.- uptur 3 ^b /16
Høřka Kişi adı.	høy - → høy -
H. 13 ^b /13	Һ.- iyêrmęn 6 ^b /12
H. + ga 19 ^a /3	Һ.- ma 3 ^b /25, 3 ^b /39

Hrihōr	<Yun. Kişi adı.	31 ^b /27, 31 ^b /28, 31 ^b /29, 32 ^b /21,
uçmağlı canlı pn. K'aspar H. oğlu		32 ^b /22, 33 ^b /13
24 ^a /3		hşār (Hay sayı sisteminde 4=70)
pn. K'asparnıñ H. oğlunuñ		Yetmişer.
Turaçnıñ 14 ^b /37		h. 35 ^b /3
pn. Peñtri H. oğlunuñ 19 ^a /11		hūlah < kulğak-kulkak>kulak Başın
ucmağlı canlı pan K'asparnıñ H.		iki yanında bulunan işitme
oğlunun 11 ^b /28		organının sesleri toplayan, dıştan
uç. canlı K'asparnıñ H. oğlunuñ		görünen kısmı.
24 ^b /15		h. + ka 32 ^b /20
uçmağlı canlı pn. K'asparnıñ H.		hulan - Giymek, takmak.
oğlunuñ 24 ^a /31, 24 ^b /8		h.- gan 9 ^a /8
hriva <Slv. → hrivna		H'ulis <Lat. Temmuz, ay adı.
h. 2 ^b /20, 31 ^b /28		H'. 2 ^b /3
hrivna <Slv. Litvanya ve Lehistan'da		H'. + nıñ 7 ^a /3
kullanılan bir para birimi,		huluh <kulluk Hizmet, liyakat.
madeni para. 1 hrivna 48 groş		h. + larımın 26 ^b /12
değerindedir. Her bir groş da		h. + larına 26 ^a /25
4,25 gr ağırlığında olup 204 gr.		h. + ları 33 ^b /7
gümüşe tekabül eder.		h. et-: Hizmet etme, hizmetinde
h. 7 ^b /17, 7 ^b /34, 13 ^b /17, 15 ^b /23,		olma.
16 ^b /33, 2 ^b /19, 30 ^b /4, 31 ^b /26,		23 ^a /25

ḥumaş <Ar. ḳumāş İpek, yün, pamuk

vb. malzemeden makine veya

tezgahlarda dokunmuş her türlü
dokuma.

ḥ. 8^a/27

ḥ. + i 31^a/12, 31^a/5

Türk ḥ. + i 18^b/29

ḥunduz → **ḥonduz**

ḥ. 10^b/34, 32^b/35

H'unis <Lat. Haziran, ayın adı.

H'. 17^a/21, 37^a/13, 37^a/1, 37^a/26,

37^b/1, 37^b/12, 37^b/17, 37^b/21,

37^b/25, 37^b/6, 38^a/12, 38^a/18,

38^a/19, 38^a/25, 38^a/30, 38^a/7,

38^b/1, 38^b/11, 38^b/18, 38^b/24,

38^b/31

H'. + nıḡ 18^a/19, 27^a/30

Hunis <Lat. → **H'unis**

H. 37^b/37

H'unvar <Lat. Ocak, ayın adı.

H'. 4^a/32

ḥutlu <kutlu Uğurlu, mübarek.

ḥ. 23^b/13, 23^b/23

ḥ. ət- : Kutsamak.

17^a/20

ḥuvat <Ar. ḳuvvet Sağlıklı olmanın
verdiği zindelik, sağlamlık.

ḥ. + ta 34^a/15

ḥuyruḥ <kuḍruk < kuyruk Hayvanların
büyük kısmında gövdenin arka
tarafında yer alan uzun ve esnek
organ.

ḥ. + lar 22^a/35

ḥvala <Slv. Övgü, yücelik.

ḥ. + sına 15^b/22

hvōzdikōviy <Slv. Rengi karanfil gibi
olan, renk adı.

h. 13^b/8

ḥz. → **ḥ[ı]zıl/2**

ḥ. 16^b/33, 28^b/31, 28^b/32, 28^b/35,

29^b/35, 32^b/11, 32^b/12, 32^b/13,

32^b/14

ḥzl. 1. **ḥ[ı]zıl/1**

ḥ. 12^a/34,

II. **ḥ[ı]zıl/2**

h. $7^b/22$, $8^a/2$, $9^a/6$, $9^a/7$, $9^a/8$,
 $9^b/38$, $10^a/1$, $10^b/22$, $10^b/23$,
 $10^b/24$, $10^b/25$, $12^b/27$

İ

i <Leh. (bağlaç) Ve.

i. $1^b/4, 1^b/9, 2^a/2$

za döbręgo baçenâ i. pamenci

moyi $34^a/14$

i. spevniḥ praç moyiḥ $25^a/13$

i - →**ę-**

i.- kân $39^a/32$

i <Hay. Yılında, tarihinde.

i. $1^b/4, 1^b/5, 33^a/34$

ičiyambar

i. $26^a/19$

iç **I.** Bir şeyin kendi sınırları

arasında kalan kısmı, dâhil.

i. + indä $6^a/19, 6^a/34, 6^a/6, 33^a/29$

II. Oyuk cisimlerin boşluğu veya

boşluğa bakan cidârı.

i. + i $10^a/8$

i. + inä $14^b/38$

için <uçun Karşılık olarak,

karşılığında.

i. $29^b/33$

iě <Hay. (Hay sayı sisteminde

$h \ b = 25$) Yirmi beş sayısının rakam karşılığı.

i. + inä $33^a/9$

igi <eyü/iyi <eygü <edgü **I.**

Beğenilecek, makbule geçecek

nitelikleri olan, kendisinde

bulunması gereken vasıfları

taşıyan.

i. $17^a/10, 24^a/21, 26^a/17,$

$28^a/8, 36^b/27$

II. Sağlam, sıhhatli.

i. , $27^a/8, 33^a/16$

i. baḥ-: İyi bakmak, bakımını iyi

yapmak, sıhhati yerinde olmak.

$26^a/34$

i. bōl-: Sağlığı yerinde olmak.

$15^b/8, 18^b/2, 18^b/20$

I. Bol.

$36^a/8,$

igilik <igelik Mülkiyet, miras.

i. $9^b/31$

i. + tăn $9^a/23$

i. ɣal- : Birinden kendisine miras kalmak.	i. 6 ^a /25
igirmi On dokuzdan sonra yirmi birden önce gelen sayının adı.	a i. 3 ^b /22, 8 ^a /42 a i. ki 5 ^b /36
i. 31 ^a /7, 32 ^b /14, 32 ^b /22 dört yüz i. 32 ^b /16 i. beş 35 ^b /13 i. bir 31 ^b /23, 31 ^b /35 i. dört 34 ^b /28	ikki → eki i. 11 ^a /19 il <yıl Dünyanın güneş çevresinde tam bir devir yapması için geçen zaman, sene, sâl. i. 11 ^a /18, 11 ^a /33, 11 ^b /9 i. + dā 7 ^a /28 i. + gā 8 ^a /33 i. + inā 11 ^b /1, 11 ^b /16 i. + ni 7 ^a /15
igirmi beş Yirmi beş, sayı adı. i. 35 ^b /13	
igirmi bir Yirmi bir, sayı adı. i. 31 ^b /23, 31 ^b /35	
igirmi dört Yirmi dört, sayı adı. i. 34 ^b /28	İlaş Kişi adı. İ. 36 ^b /5 pn. Misko İvaško oğlu İ. Andriy oğlu 36 ^a /26 İ. + ni 36 ^b /12, 36 ^b /2
iḡav → ɣuḡöv i. 13 ^b /5	
iḡöv → ɣuḡöv i. 14 ^a /35, 14 ^b /14, 3 ^b /13 i. + dā 14 ^b /16 i. + gā 13 ^b /4, 14 ^b /15, 6 ^a /21 i. + nün 3 ^b /12, 3 ^b /34	ilgäli → ilgäri i. 6 ^a /3 ilgäri < ilgerü Bir yerin veya şeyin arka kabul edilen kısmına göre önde bulunan taraf, ön taraf.
ij <Leh. Gibi, çünkü, -den beri.	

i. 6 ^a /11, 6 ^a /13, 7 ^b /10, 7 ^b /36, 8 ^a /1	İ. 9 ^b /2, 11 ^a /9, 17 ^a /22, 28 ^a /2,
i. al- : İlerletmek.	31 ^a /34, 34 ^a /3, 39 ^a /17
15 ^b /32	İ.+ da 4 ^b /37, 11 ^a /8, 28 ^a /10,
ili < ılığ<yılığ Ilık.	31 ^a /28, 36 ^b /8
ili suv < ılığ+suv Ilık Kaplıca.	İ.+ nuḡ 28 ^a /12, 39 ^b /15
i.nu 6 ^b /5	pan Vartikka brn. Norsşes oḡluna
illih < yıllık Yıllık, bir yıl için.	İ. şāḡärlisinä k'iyövünä 9 ^b /22
i. 11 ^a /23	İ. şähärlisi Manug Kāspar oḡlu
İlov <Ukr. Lvov, Ukrayna	23 ^b /22
coğrafyasında yer alan ve bu	İloṽlu Lvov şehrinden olan kimse.
metinlerin kayıtlarının ait	İ. 15 ^a /26
olduḡu şehrin adı.	in <Lat.(edat) İçinde.
İ. 3 ^b /2, 4 ^a /12, 4 ^b /21, 4 ^b /38, 5 ^b /10,	i. parata kōpia : Hazırlanmış
5 ^b /4, 7 ^a /22, 7 ^a /39, 7 ^b /1, 7 ^b /5, 8 ^b /18,	kopyasında. 13 ^a /10
8 ^b /23, 9 ^a /39, 10 ^a /36, 10 ^b /1, 11 ^a /15,	i. tōtō : İle, beraberce. 10 ^a /28
13 ^a /5, 13 ^b /32, 13 ^b /37, 14 ^a /27	inam I. Güven, emniyet.
İ.+ da 3 ^b /1, 4 ^a /11, 4 ^b /1, 5 ^b /3,	i. 14 ^b /22, 36 ^b /27
8 ^a /40, 8 ^b /17, 9 ^a /3810 ^a /35, 34 ^a /2,	II. İman , itikat.
36 ^a /28	i.+ ında olmakla- : O dine
pan Yān Hoḡlub oḡlu Yāşkoṽiç İ.	inanmak, o inançta olmak.
şāḡärlisi 8 ^b /23	19 ^a /20
İloṽ <Ukr. → İlov	inan - < inan-mak Güvenilir bulmak,
	güvenmek, itimat etmek.

i.- dılar 14^a/32 inci <Eski Tr. yinçü<Çince çen-çu İstiridye cinsinden deniz hayvanlarının içinden çıkarılan ve süs eşyası olarak kullanılan küçük, yuvarlak, sert, sedefli tane.	veya yatakta giydikleri kollu, çoğunlukla bol ve uzun giyecek. i. 10^a/2, 16^b/30, 22^a/26, 22^a/27, 29^a/9 insərovani <Slv.→insərovaniy i. bəl- : Kayıtlı, onaylanmış. 5^b/1
i. 2^b/21, 5^a/28, 10^b/25, 10^b/26, 15^a/14, 16^b/32, 21^b/9, 22^b/10, 23^b/2, 28^b/41, 29^b/33, 31^b/29, 31^b/30, 31^b/31, 31^b/32, 32^b/15, 32^b/17, 32^b/20, 32^b/9, 33^b/8, i.+ lăr 10^b/34, 31^a/2, 31^b/33, 32^b/18 i.+ lări 7^b/22 i.+ lărin 7^b/26 i.+ si 29^b/34, 30^b/3	insərovaniy <Slv.→insərovaniy priyěntı da i. bəlgay 11^a/6 priyěntıy da i. bəlgay 4^b/16 insərovaniy <Slv. Mahkeme belgesine yazılmış, geçmiş, kaydedilmiş. i. 13^b/33, 4^b/35 duhovniy t'öräniy priyěntıy da i. 33^a/8 duhovniy t'örämiznin priyěntı da i. bəlgay 9^a/36
inçkä <yinçge İnce, narin. i. 21^b/17	priyěntıy da i. bəlgay 31^a/22 priyěntıy da i. bəlgay 10^a/33
inderäk Entari, Kadınların genellikle evde ve yatakta, erkeklerin eskiden evde, sokakta	insərovaniy <Slv.→insərovaniy i. bəl- 8^b/15 insərovat <Slv. Dava. i. ət- : Dava etmek.

11^b/20, 14^b/24, 26^b/22

i. ettir-: Dava ettirmek.

5^b/21

instancĭa <Slv. Sebat, ısrar.

i. + sı 11^b/23, 3^b/33

instrukĭa <Slv. Talimat.

i. + da 4^a/22

interĭiza <Lat. Uzlaşma.

i. + nı 36^b/9

interĕsa <Lat. Değer, bedel.

i. 39^b/18

i. + ga 17^b/15, 17^b/7

i. + nı 39^b/26

i. + sın 39^b/15, 39^b/31

i. + sına 18^a/5

int'ĕresa <Lat. → **interĕsa**

i. + larından 39^b/28

interĕsse <Slv. Faiz.

na i. 14^b/5

inventar <Lat. Liste, döküm.

i. 11^b/29

i. + ga 8^a/19

i. + ın 4^a/35

i. + ında 4^b/26

inventovanıy <Lat. Envanter.

i. 12^b/32

inventovat <Lat. Envanter.

i. ĕt-: Envanterini çıkarma,

döküm alma. 11^b/27

ip <yip Dokuma malzemesinden

yapılan ve bağlamak için

kullanılan, çeşitli kalınlıkta

bükülmüş sicim.

i. + i 22^b/11

ipäk <ipek< yip+ek İpek böceği

kozasından elde edilen ve

dokumacılıkta kullanılan çok

ince parlak telden yapılmış

kumaş.

i. 2^b/22, 31^a/12, 31^a/5

ipäkli İpek ipliğiyle dokunmuş,

ipekten mâmul.

i. 7^a/31, 10^b/35, 22^b/12, 29^a/12

is İş; bir maksatla yapılan faaliyet,

çalışma.

i. 8^a/23

isgi Kutsal kase, kap, bardak.

i. 15^a/15, 15^b/23

i. + l r 15^a/18

isitm  <IsıtmaAteş.

i. 12^a/27

iski Bez, peçe, kumaş.

i. 13^b/5

i. + l r 3^b/13

 sku Kişi adı.

pn.  . B hdanovi ni  14^b/39

 sku B hdanovi  Kişi adı.

14^b/39

ist tniy <Slv.  nemli, geçerli.

i. 4^b/30

iş I. Bir maksatla yapılan faaliyet,
 alışma, amel.

i. + l r 14^b/16, 24^a/20

i. + l rin[i]zd  6^a/6

i. + ni 26^b/2

II. Yapılan bir şeydeki emek,

ustalık, iş ilik.

Gdanska i. + i 34^b/11, 35^b/14

macar i. + i 34^b/21

n mi  i. + i 12^a/16

t rk i. + i 12^a/15

 l nd rskiy i. + id 34^b/27

Gdanska i. + i 34^b/22

III. Ortaya çıkan durum, olan ve

yapılan şey, h dise, vaka.

i. 23^b/13

i. +    23^b/23

i. ki 33^a/24

işan - Güvenmek, inanmak.

i.- gay 5^b/36

işan  Umut, mukavemet, inanç

i. + ım 26^b/8

işl  - Durağan halden hareketli

duruma geçmek, hareket halinde

olup kendinden beklenen işi

yapmak, çalışmak.

i.- g y 23^a/14

işl t - çalıştırmak.

i.- k yl r 35^a/23

işl ttir -  alıştırtmak.

i.- g yl r 35^b/8

it- Yerinden kaldırmadan kuvvetle
abanmak, yerinden oynaması için
yüklenmek.

i.- ę bę-: İtivermek.

8^a/2

item <Lat. iterum Yine, tekrar,
ikinci, daha, daha da.

i. 8^a/3

İvaşkoic <Hay. Kişi adı.

İ. 1^b/2

İvaşko <Slv. →**İvaško**

İ. 6^a/21, 6^a/35, 6^b/15, 6^b/36, 7^b/26,
7^b/30

pan İ. 31^a/16, 5^b/13

ucmahlı canlı pan Hocu İ. 11^a/17

İ. brn. Sefer oğlu 8^b/6

İ. + ga 6^a/33, 6^a/34, 6^b/29

İ. Holup zamgoç oğlu 7^a/34

pan İ. + nu Yakub 4^a/29

İ. + nun 7^b/22

pani Halcuḡna Vasko ḡ[1]zı

Filipoviç sıgarı pn. İ. + nuḡ

Beḡnatoviç 33^a/15

pan İ. + nun T'rovç 4^b/8

pan İ. + nun T'rsvç. 4^b/3

dr. Ovanęsni İ. oḡlun 13^a/9

İvaško <Slv. Kişi adı.

pan İ. 32^b/24

pn. İ. 17^a/9, 27^a/24, 27^a/3, 27^a/5,
33^a/27

İ. Beḡnatoviç 31^a/20

pan İ. Beḡnatoviç 27^a/2

pn. İ. Beḡnatoviçniḡ 19^a/15

pn. İ. bilä H'agop oḡlu dr.

awakęreçniḡ 16^b/10

Yakub İ. ęreçp'oḡan oḡlu 23^b/17

pn. İ. Filipoviç 18^a/22

pan İ. + ga 31^b/21

pn. İ. + ga 28^a/27

pn. İ. H'agop oḡlu 16^b/7, 37^a/22

pn. İ. H'agop oḡlunuḡ 19^a/13

pn. İ. K'ęvoroviç Ovanęsniḡ oḡlu

28^a/22

pn. İ. Miklaḡ oḡlu Beḡnatoviç

31^b/9

pan İ. + nu H'agop oḡlun 18^b/4

pn. Ī. + nu H'agop oĭlun 15 ^b /11, 24 ^b /25, 27 ^a /13	pan Gr̥skonu Ī. oĭlun Geruḥnoviċni 28 ^a /12
pn. Ī. + nu H'agop 33 ^a /21	dr. Ovan̄eṣniĭ Ī. oĭlunuĭ Misko
pan Ī. + nu Ÿakub oĭlun Aliyas Ŗiṣakni 25 ^a /24	oĭlu 14 ^b /36 Īvaṣko Beṛnatoviċ Kiṣi adı.
pn. Ī. + nu. bōl-du 28 ^a /29	Ī. 31 ^a /20
br. Miklaṣ oĭlunuĭ Beṛnatoviċ	Īvaṣko Beṛnatoviċ Kiṣi adı.
pn. Ī. + nuĭ 31 ^b /3	Ī. 19 ^a /15, 27 ^a /2
pn. Ī. + nuĭ 16 ^b /13, 27 ^a /15, 27 ^a /6	Īvaṣko Filipoviċ
pn. Ī. + nuĭ K̄aprus ereċ. oĭlunuĭ 39 ^b /34	Ī. 18 ^a /22 Īvaṣko K̄evoroviċ
pn. Ÿakubnuĭ H'agop oĭlu pn. Ī. + nuĭ oĭlunuĭ 16 ^b /3	Ī. 28 ^a /22 Īvaṣkoviċ <Slv. Īvaṣkoviċ, aile adı.
pani Halcuḥnanuĭ Vasko	pan Gr̥sko Ī. 32 ^b /8
ḥ[ı]zıynuĭ Filipoviċ pn. Ī. + nuĭ sıṛarıynuĭ 33 ^a /12	pan Ÿak Ī. 13 ^a /7 pan Ÿakub Ī. 4 ^a /6
Ī. oĭlu Geruḥnoviċ 31 ^a /34	pan Ÿakub Ī. + nuĭ 18 ^b /22
pn. Misko Ī. oĭlu Īlaṣ Andriy oĭlu 36 ^a /26	brn. Ī. pan Gr̥skonuĭ 31 ^a /27 Īvaṣkoviċ <Slv. Īvaṣkoviċ, aile adı.
dr. H'ovan̄eṣ Ī. oĭlu Miskoviċniĭ oĭlu 37 ^b /13	Ī. 19 ^a /31 pn. dōktor Ī. 19 ^b /2, 21 ^a /2
pn. Misko Ī. oĭlu 35 ^b /29	pn. Ÿakub Ī. 18 ^b /19

pn. Gręsko Ī. Gęruĥna oĝlunuĝ	i. 18 ^b /15
18 ^b /26	iyęasumônc < ?
pan Ÿakubnu Ī. + ni 15 ^b /10	i. 10 ^a /29
uĝmaĥlı canlı pn. Ÿakubnuĝ Ī. +	izba < Slv. Oda, oturma odası.
niĝ 19 ^b /7	i. 6 ^a /18, 6 ^a /28, 6 ^a /41, 6 ^b /1
Īvařkoviĉ < Slv. → Īvařkoviĉ	i. + ga 6 ^a /14, 6 ^a /32
pani Hanuĥnadan pn.	i. + nın 12 ^b /14, 12 ^b /15, 12 ^b /20
Gręskonuĝ sıĝarından Ī. + niĝ 33 ^b /31	i. + nı 6 ^a /13, 6 ^a /40
Īvařkoy < Slv. → Īvařko	i. tibiñä: Katlı ev.
pan Ī. Filipkoviĉni 11 ^b /26	6 ^a /30, 6 ^b /2
Īvařkoy Filipkoviĉ :	izdä - İzlemek, aramak.
Ī. 11 ^b /26	i.- mǎ 26 ^a /20
iyovşem < Leh. (ovşem/yovşem)	izdębka < Leh. Oda.
Bunun aksine, tam tersine.	i. + nı 6 ^a /21
i. 9 ^a /31	
iyovşim < Leh. → iyovşem	

J

j	<Slv. Benzer, gibi anlamında.	8 ^b /35, 17 ^b /4, 19 ^a /32
anda j.	14 ^b /14, 18 ^b /23, 24 ^a /18,	jadnıy <Slv. Hiçbir şey.
24 ^a /19, 24 ^a /21, 39 ^b /6, 3 ^a /5		bëz j. → b. jadanıy
bu j.	12 ^b /15, 4 ^a /18, 7 ^b /15, 7 ^b /25	17 ^b /12, 17 ^b /23
ÿatlo j.	14 ^b /4	January <Lat. Ocak, ay adı.
jadana	<Slv. Arzu, talep, istek, gereklilik.	J. 13 ^b /35, 3 ^b /4, 4 ^a /13, 5 ^a /2, 5 ^a /6
na j. + kılar	16 ^b /18	jë <Slv. Benzer, gibi anlamı katar.
j. + ları	21 ^a /8	alay j. 19 ^a /19, 23 ^b /19, 33 ^b /16,
na j. + ları:	Talep üzerine.	34 ^a /31, 34 ^a /8, 36 ^b /25, 36 ^b /5, 36 ^b /7
	29 ^b /18	fşak j. 26 ^a /20, 38 ^b /5
j. + sı	19 ^a /34	ol j. 14 ^b /31
jadane	<Slv. → jadana	ol j. 18 ^a /12
na j. + ları	5 ^a /19	vşak j. 6 ^a /37
jadaneÿ	<Slv. → jadana	ÿednag j. 36 ^b /2
na j. + si	31 ^b /18	jë <Slv. → jë
j. + sinä	26 ^b /33	alay j. 18 ^a /10
jadanıy	<Slv. → jadana	jivotna <Leh. Sağ, canlı,
bëz j. :→ b. jadanıy		yaşayan.
	35 ^b /31	j. 25 ^b /6
jadat	<Slv. Gereklilik, istek.	jogovurt <Hay. Dinî vasfı
j. et-:	Gerekmek, istemek.	olmayan cemaat, topluluk.
		Metinde geçen jogovurtun

kendine ait mahkemesi ve	j.+ tan 17 ^b /35
hukuku vardır.	July <Lat. Temmuz, ay adı.
j. , 4 ^a /15, 13 ^b /37, 14 ^b /19, 14 ^b /23,	J. 2 ^b /1
14 ^b /8, 20 ^b /2, 26 ^a /38, 28 ^a /2	Juny <Lat. Haziran, ay adı.
j.+ ka 3 ^b /37	J. 11 ^b /5
j.+ nuḡ 17 ^b /5	jupan <Slv. Yakasız erkek paltosu.
j.+ tan 26 ^b /10	j. 12 ^a /33, 7 ^b /21
jogovurt <Hay. →jogovurt	j.+ imnı 25 ^b /15
j. 14 ^a /25, 17 ^b /20	
j.+ nuḡ 26 ^a /25	
jogovurt <Hay. →jogovurt	

K, K', K̇

Kabačik <Leh. Kaftan, kabateyka.

k. + ma 19^a/17

k̇. 21^a/33

k'ahanal[ı]ḣ <Hay. Kahana+ Tr. /lık/

kabat <Leh. Kaftan.

Rahiplik, din adamlığı.

k. 22^a/33, 30^b/12, 31^a/10, 32^b/34,

k'. garkı: Rahiplik ayini.

32^b/36

26^a/32

Kabat <Leh. →**kabat**

k'. + tan 24^b/23, 26^b/10, 26^b/17

k̇. 31^a/10

kahanal[ı]ḣ →**k'ahanal[ı]ḣ**

kaçan Ne zaman, bazen, hiçbir zaman.

k. garkına 26^a/33

k. 15^a/22, 33^a/34

k. + nı 26^a/25

k'açan → **kaçan**

K'ahna Kişi adı.

k'. 15^a/23

panna K'. + nın brn. T'orosović

k'ahana <Hay. Kilisede ikinci

pan Y'akubnun ḣ[ı]zının 10^b/17

büyük rütbe, papaz.

Kaḥna Kişi adı.

k'. 26^b/15

panna K. 24^b/11

k'. + lardan 27^a/10

K'alakutukiy <Slv. Hindistan'ın Ganj

k'. + mnı 19^a/18

bölgesindeki Kalküta şehri.

k'. + nı 23^a/21

k'. 32^b/15

k'. + nı 5^b/16

k'alandar <Slv. →**k'alendar**

k'. bōl- : Kilisede papaz olmak,

k'. + ina 34^a/4

papaz rütbesine ermek.

k'alendar <Slv. Takvim.

25^a/42

k'. + ina 8^b/19

kahana <Hay. →**k'ahana**

Nemiç k. + ina 3^b/3, 4^a/12, 5^a/1,
5^b/5, 9^a/40, 10^a/37, 11^a/10

kalendar <Slv. →**k'alendar**

Nemiç k. + ina 31^b/4

Nemiç k. + i 24^b/21

kalendar <Slv. →**k'alendar**

Nemiç k. + ina 31^a/29

k'amēn <Slv. 24, 30, 32, 36 72

funt değerinde bir ağırlık ölçüsü.

k'. 12^a/22

Kamēneč <Slv. →**K'amēneč**

K. şahârlisinin 3^a/8

K. + tā 36^b/5

K'amēneč <Slv. Bugün Ukrayna

sınırları içinde yer alan,

Kamenice kalesinin bulunduğu,

Smotrycz nehri ile çevrili şehrin

adı.

K'. + kā 19^a/27

Qhan Mıgırdiç oğlu K'. şahârlisi

K'urilönun 7^a/26

K'. şahârlisi Lazar Holub 23^b/21

Kamēnečli K'amēneč şehrinden
olan, **K'amēnečli**.

pn. Manugnuş K'aspar oğlunuş

K. 23^a/7

k'amēnŷoviy <Slv. Terazide ağırlık

ölçüsü için kullanılan tartı taşı.

k'. 12^a/21

k'amha <F. kemhā Şam işi

kumaş.

k'. 15^a/6

kanafača <Lat. →**k'anafača**

k. 16^b/26, 16^b/27, 21^b/17, 2^b/24

k'anafača <Lat. Snatch, çizgili

ipek, kenevir veya pamuktan yapılmış

kumaş.

k'. 10^b/29, 10^b/30, 12^b/3, 22^a/28,

29^a/2, 30^b/20, 31^a/6, 32^b/32

k'anafačovı <Slv. **k'anafača**

kumaşından olan, **k'anafačadan**

yapılmış.

k'. 9^b/42

k'anafačoviy <Slv. →**k'anafačovı**

k'. 9^a/11

k'anafaçoviy <Slv. → **k'anafačovı**

k'. 25^b/15

kaniča <Ukr. tkaniča Dokuma

güzel kumaş, sert kumaştan kadın şapkası.

k. 36^a/10

k'apeluş <Lat. Kulakları kapaklı

şapka.

k'. 12^b/8

k'apital <Lat. Anapara, sermaye.

k'. + nı 6^b/39

kapital <Lat. → **k'apital**

k. + nı 36^a/14

Ķaprus Kişi adı.

pn. İvaşkonuĶ Ķ. ereç. oĶlunuĶ

39^b/34

pn. Ķ. Ķaprus oĶlunuĶ 19^a/16

pn. Ķaprus Ķ. oĶlunuĶ 19^a/16

karta <Slv. Harita.

K. 16^b/1

k'artka <Ukr. → **kartka**

k'. 15^b/12

kartka <Ukr. Kart, levha, kayıt

belgesi.

k. 15^b/13, 18^b/31, 24^b/26, 30^b/21,

33^a/22, 36^a/13

k. + ga 18^b/31

k. + mnı 35^b/20

k. + nıĶ 28^b/17, 29^b/16

Ķaska Kişi adı.

pani Ķ. 38^a/2

TuznuĶ Ķ[ı]ziynıĶ pn.na

Ķ. + nıĶ 28^b/5

K'asko → **K'asko**

pani K'. 4^b/3

K'asko Kişi adı.

dâdomuznuĶ panna K'. Ķ[ı]zi

10^b/20

panna K'. + nu 10^b/7

pani K'. + nun 4^b/7

Kasko → **K'asko**

K. 22^a/14

Ķasko → **K'asko**

Ķ. 29^a/29

pn.na Ķ. + nu 28^b/14

pn.na **Ķ.** + nuŋ 28^b/21

k'asovāt <Slv. Īptal, red.

k'. ęt-: Īptal etmek.

11^a/28

Ķaspar <Lat. Kişi adı.

Marta **Ķ.** 28^b/20

pn. Kōsta ĥatunu pn. **Ķ.** ĥ[ı]zı

28^b/9

uĉmaĥlı canlı pn. **Ķ.** Hriĥor oĝlu

24^a/3

Ķ.+ nıŋ 4^a/35

pn. **Ķ.**+ nıŋ 24^b/3, 28^a/24

uĉmaĥlı canlı pn. **Ķ.**+ nıŋ 14^b/40

pn. **Ķ.**+ nıŋ Hriĥor oĝlunuŋ

Turaĉnıŋ 14^b/37

uĉ. canlı **Ķ.**+ nıŋ Hriĥor

oĝlunuŋ 24^b/15

uĉmaĥlı canlı pn. **Ķ.**+ nıŋ

Hriĥor oĝlunuŋ 24^a/31, 24^b/8

Īlōv řāĥārlisi Manug **Ķ.** oĝlu

23^b/22

Manug **Ķ.** oĝlu 23^b/25

şimko **Ķ.** oĝlu 29^a/33

uĉmaĥlı canlı Steĥannıŋ dr. **Ķ.**

oĝlu 10^a/41

pan Manugga **Ķ.** oĝluna 23^a/10

pn. Manugnuŋ **Ķ.** oĝlunuŋ

Kameņeĉli 23^a/7

pn. Manugnuŋ **Ķ.** oĝlunuŋ pn.

Minasnıŋ 23^a/3

K'aspar <Lat. → **Ķaspar**

ucmaĥlı canlı pan **K'.** 12^b/30

ucmaĥlı canlı pan **K'.**+ nın

12^b/35

ucmaĥlı canlı pan **K'.**+ nın

Hriĥor oĝlunun 11^b/28

K'. T'ōpal oĝlu Zamōřcalı 7^a/40

K'asşu Kişi adı.

K'. 34^b/17, 36^a/22

katanaş <Slv. Kuntuş, kaftan

gibi, geniş kollu dış giyim.

k. 22^a/32

Ķatanka <Slv. → **katanka**

Ķ. 16^b/29, 22^a/31, 27^b/17, 2^b/26

k'atanka <Slv. → **katanka**

k'. 10^b/32, 10^b/33, 29^a/4

k'. + sı 13 ^b /16	kêçir - Yaşamak, yaşayıp tüketmek.
katanka <Slv. Kısa ceket.	vêk k.- ip 25 ^b /5
k. 21 ^a /31, 21 ^a /32, 23 ^b /6, 30 ^b /11,	kêçkân Geçen, geçmiş.
31 ^a /9, 32 ^b /33	k. 7 ^a /28
Katarjınıy <Leh. Katerina, kişi adı.	k'êl - → kêl -
k. 36 ^a /28	k'.- di 25 ^a /21
kê → ki	k'.- dim 25 ^b /5
k. 7 ^a /24	k'.- gänimizniñ 2 ^b /8, 16 ^b /9,
k'êbit Dükkan, elsanatları dükkânı,	21 ^a /19, 22 ^a /7, 28 ^b /12, 29 ^b /11,
esnaf.	31 ^b /12
k'. 10 ^a /11	k'.- ip 19 ^a /31
kêç - I Devrolmak, intikal etmek.	kêl - → kêl -
k.- kân 14 ^a /5	k.- di 10 ^a /9
II. vaz geçmek	k.- gän 9 ^a /30
dünâdan k.- käymen 13 ^a /25	k.- gäy 8 ^a /21, 8 ^a /27
dünâdan k.- sä 5 ^b /20	k.- ip 36 ^b /8
kêç - → kêç -	k.- ir 14 ^a /2, 14 ^a /27, 7 ^a /23, 7 ^b /40,
k.- mä (dunâdan kêç -) 33 ^a /25	9 ^b /32
k.- ti (zamanı kêç -) 39 ^a /15	k.- ir 9 ^a /4
kêç - → kêç -	k.- ir 4 ^a /23
k.- sâr 36 ^a /18	k.- sa 13 ^a /24, 5 ^b /19, 5 ^b /20
kêçik <kiçik Küçük.	k'êl - → kêl -
k. 13 ^a /34	k'.- gänimizniñ 5 ^a /11

kəl - Bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak, varmak, ulaşmak.

k.- di 39^b/16

k.- gänimizniñ 27^b/6

k.- gäninä 26^b/8

k.- gäy 26^a/38

k.- gäylär (harşı kəl -) 25^b/22

k.- ip 25^a/19, 26^a/14

k.- ir 17^b/14, 18^a/27, 28^a/7, 38^b/6

k.- ir eşä 39^b/26

k.- iyir 33^a/24

k.- mädä 26^a/40

k.- sä 38^b/34

k.- sä

(kişerjamınnıñ zamanı kəl-)

26^b/16

k.- sä (Tęgriniñ buyruğu kəl -)

27^a/16

k.- sälär ýoldan 38^b/15

kěl - → **kəl** -

k.- ip 36^a/2

k.- sä 35^b/11

k'êlin Gelin, damadın eşi.

k'. + inä 13^b/11

kêlmä Gelmiş, gelen.

k. 9^a/27

kêltir - → **kêltir** -

bar k.- gän 3^b/22

k'êltir - → **kêltir** -

k'. - ip 5^b/11

kêltir - Daha uzak bir yerden

bulunulan yere gelmesini

sağlamak, gelmesine sebep

olmak, iletmek, nakletmek.

k.- di (rast keltir -) 24^a/17

k.- dilär 26^b/2

k.- gäylär eđi 26^b/2

k.- iy eđilär 26^a/41

k.- mägä 17^a/28

k.- sä 38^b/5

k'êltir - → **kêltir** -

k'. - gäy 24^a/24

kěmi Su üstünde giden büyük taşıt, gemi.

k. 9^a/8

kəŋ <gen<giñ< kiŋ Geniş.

k. 16^b/26, 2^b/23, 2^b/27

kəndi <kendü<kentü Kişinin öz
varlığı, zatı.

k. 2^b/10, 2^b/36, 2^b/6, 2^b/7, 3^a/3,

16^b/7, 18^a/28, 21^a/22, 22^a/4,

23^a/18, 23^a/30, 23^a/31, 23^a/9,

24^a/18, 25^a/32, 25^a/5, 25^b/20,

25^b/26, 25^b/6, 25^b/7, 26^a/27,

26^a/28, 26^b/18, 26^b/22, 26^b/27,

26^b/3, 26^b/6, 27^b/10, 27^b/3, 27^b/4,

27^b/8, 28^b/10, 28^b/14, 28^b/15,

29^b/13, 29^b/15, 30^b/19, 39^a/23

k.+ lärin 23^b/28, 24^a/24, 27^b/35,

30^b/27

k.+ lärinä 16^a/14, 18^a/25, 24^b/16,

25^b/4, 27^a/19, 37^b/24

k.+ lärendä 21^b/25

k.+ läрни 27^b/33

k.+ mä 26^b/14, 26^b/19

k.+ n 25^b/33, 25^b/38, 26^a/27,

26^a/6, 26^a/7, 33^b/8, 38^b/5

k.+ nä 3^a/1, 3^a/10, 3^a/12, 15^b/34,

18^b/6, 23^a/26, 23^a/28, 23^a/29,

24^a/31, 24^a/32, 24^b/5, 24^b/9,

25^b/29, 25^b/32, 25^b/33, 26^a/10,

26^a/14, 26^a/3, 27^a/19, 28^a/25,

33^a/33, 37^b/20, 37^b/28, 37^b/29,

37^b/36, 37^b/4, 37^b/9, 38^a/18,

38^a/22

k.+ ndän 34^a/8, 39^a/13, 39^a/23

k.+ niŋ 3^a/9, 18^b/20, 18^b/5, 18^b/6,

18^b/7, 19^a/24, 19^a/3, 22^a/6, 25^b/36,

26^a/5, 26^b/9, 28^b/8, 29^b/7, 31^a/20,

33^b/17, 33^b/9

kêndi → **kəndi**

k. 4^b/31, 4^b/9, 5^a/10, 5^a/32, 5^a/9,

6^b/20, 7^a/6, 8^a/18, 8^a/6, 8^b/25,

8^b/28, 9^a/32, 9^a/33, 9^b/8, 10^a/22,

13^a/20, 13^a/22, 14^a/38

k.+ lärin 5^a/39

k.+ lärinä 4^b/2, 6^a/3, 7^a/14, 8^a/33,

9^a/27, 9^a/32

k.+ lärinin 8^a/15

k.+ n 4^b/31

k. + nä $3^b/17$, $5^a/13$, $7^a/9$, $7^b/13$,
 $7^b/31$, $7^b/36$, $8^a/2$, $8^a/35$, $8^b/28$,
 $8^b/30$, $9^b/11$, $9^b/6$, $9^b/8$, $10^a/21$,
 $10^b/6$, $13^b/1$

k. + nin $3^b/27$, $11^a/31$, $11^a/33$,
 $11^b/14$, $13^a/10$, $14^a/20$

k. + niŋ $9^a/26$

k'endi → kendi

k'. $16^a/12$, $22^a/10$, $22^a/12$, $23^b/25$,
 $24^a/8$, $25^a/4$, $30^b/18$, $31^b/10$

k'. + lärimdän $25^a/18$

k'. + n $15^a/30$, $29^a/26$

k'. + nä $25^a/43$

k'. + ndän $25^a/12$

k'. + niŋ $16^b/16$

k'endi → kendi

k'. $17^a/9$

këndi → kendi

k. $36^a/18$

k. + n $35^a/26$

k. + nä $35^b/9$

k. + ndä $36^b/12$

kêndi → kendi

k. $4^b/26$, $5^a/13$, $5^a/16$, $5^b/14$, $6^a/2$,
 $8^a/10$, $8^b/24$, $9^b/5$, $10^a/22$, $13^a/12$,
 $13^a/21$, $13^a/8$

kênsi → kendi

k. + läri $14^b/1$, $9^a/16$

k. + lärinä $14^b/20$, $4^b/28$, $9^a/21$

k. + n $10^a/29$

k. + nä $5^b/19$, $8^a/4$, $8^b/31$, $9^a/21$,

$10^a/18$, $10^b/10$, $10^b/39$, $10^b/41$,

$11^b/17$, $13^a/28$, $13^a/33$,

k. + ndän $13^a/35$, $3^b/18$

k. + nin $11^a/36$

kënsi Kendisi.

k. $31^b/15$

k. + lämindän $19^a/32$

k. + mä $36^a/7$

k. + n $25^b/23$, $31^a/18$

k. + nä $15^b/32$, $15^b/35$, $31^a/16$,

$33^a/5$

k. + niŋ $31^a/19$

k'ënsi → kënsi

k'. + lärinä $23^a/22$

k'. + nä $31^a/17$

kënsi → kęnsi

k. 5^b/36, 7^b/8

k. 35^b/10

k'ęrāk → kęrāk

k. + n 34^a/15

k'. bøl- 25^a/44

k. + nă 35^b/11, 36^a/2, 36^a/23

kěrāk → kęrāk

k. + ndän 36^a/5

k. 36^a/29

k. + nin 34^a/28, 34^a/32

K'êremovič <Slv. Keremovič, aile

kęrāk <kergek Herhangi bir şeyin

adı.

yapılabilmesi veya olabilmesi

pan Murad K'. 6^b/38

için şart olan şey, lâzım.

K'êremovič <Slv. Keremovič, aile

t'ęn k. + indän 21^a/27, 22^a/16,

adı.

29^b/24, 2^b/16

pan Şimkø Murad oğlu K'. 10^b/2

tęn k. + indän 16^b/22, 28^b/22

pan Şimk'onun brn. Murad oğlu

tęn k. + inün 27^b/13

K'. + nın 10^b/16

k. + kä 36^a/16

kęri Geri, art, artakalan.

k. bøl-: Gerekmek, lazım olmak,

k. 24^a/19

varlığına ihtiyaç duyulmak.

k. + gä 27^a/19

19^b/8

kęsāk Parça, bölüm.

kêrāk → kęrāk

k. 27^b/20, 27^b/22

k. 3^b/24

k'êt - → kęt -

k. bøl- 14^b/2

k'.- sālär 4^a/21

k. + imä 13^a/35

k'êt - → kęt -

t'ęn k. + indän 5^a/24

k'.- kän 14^a/13

kêrāk → kęrāk

k'.- sālär 14^a/32

kêt - → kêt -

k.- mäh 14^a/15

kêt - <kêt - Konuşana göre yakın bir

yerden uzak bir yere doğru

hareket etmek, bir mesafe

katedip yakın bir yerden daha

uzak bir yere varmak.

k.- mähim 36^a/5

k.- ti 25^b/36

kêt - → kêt -

k.- kändä 36^b/7

k'êt - → kêt -

k'. 38^a/30

kêtän <Ar.→ kêtän

k. 12^b/14

kêtän <Ar. Keten bitkisinin liflerinden

yapılmış dokuma, bir tür kumaş.

k. + dän 15^a/22, 15^a/24

k'êtəoljal[1]h → k'êtəoşal[1]h

k'. 18^b/13

k'êtəoşə <F. F. ked>ket “ev”

+ F. ħudā “sahip” Kethüdâ

heyetinden olan kişi, metinde

ağa olarak da kullanılır.

Mahkemenin ihtiyar heyetidir.

Kaç kişiden oluşursa oluşsun

kırk diye bahsedilir.

k'. + lar 31^b/11

k'êtəoşal[1]h → k'êtəoşal[1]h

k. 21^a/8

k. + ka 39^b/27

k. + nı 21^a/16, 23^b/24, 2^b/5

k. + tan 21^b/27

k'êtəoşal[1]h <F. Kethüdâ+ Tr. /+lık/

Kethüdâlık, 40 kişiden oluşan kethüdâ

topluluğunun ve onların makamının adı.

k'. 16^b/18, 22^b/35, 27^b/29, 30^b/22,

31^b/18, 39^a/12, 39^a/22, 39^b/20,

39^b/27

k'. + ka 18^b/20

k'. + nı 24^a/30, 24^b/15, 24^b/3,

24^b/7

k'. + nı 2^b/34, 16^b/5, 19^b/2, 22^a/3,

22^b/21, 24^a/2, 24^a/28, 24^b/11,

24^b/2, 24^b/6, 27^b/2, 28^a/22, 28^b/7,

31 ^b /9, 37 ^b /2, 37 ^b /32, 38 ^a /14,	k. 36 ^b /5
38 ^a /20, 38 ^a /26,	ki <F. İki cümleyi sebep, sonuç vb.
38 ^a /3, 38 ^a /8, 39 ^a /29, 39 ^b /13, 39 ^b /24	çeşitli fonksiyonlarda birbirine
k'.+ tan 22 ^b /17, 23 ^b /31, 27 ^b /36,	bağlayarak birleşik cümle haline
29 ^a /30	getirir.
k'êthoyâl[ı]h → k'êthoýal[ı]h	k. 2 ^b /12, 2 ^b /9, 3 ^a /10, 3 ^a /13, 3 ^a /8,
k'. 3 ^b /6, 4 ^a /15	3 ^b /10, 3 ^b /17, 3 ^b /22, 3 ^b /25, 3 ^b /30,
kêthoyâl[ı]h → k'êthoýal[ı]h	3 ^b /32, 3 ^b /36, 4 ^a /1, 4 ^a /18, 4 ^a /23,
k'.+ nıŋ 5 ^a /7	4 ^a /24, 4 ^a /25, 4 ^b /2, 4 ^b /34, 4 ^b /8,
k'êthoyal[ı]h → k'êthoýal[ı]h	5 ^a /12, 5 ^a /13, 5 ^a /17, 5 ^a /19, 5 ^a /20,
k'.+ nıŋ 21 ^a /2, 37 ^b /26	5 ^a /21, 5 ^a /33, 5 ^a /35, 5 ^a /37, 5 ^a /41,
k'êthoyâlîh → k'êthoýal[ı]h	5 ^b /14, 5 ^b /18, 5 ^b /19, 5 ^b /20, 5 ^b /21,
k'.+ nın 12 ^b /33	5 ^b /22, 5 ^b /29, 5 ^b /38, 6 ^a /16, 6 ^a /19,
k'êthoýalîh → k'êthoýal[ı]h	6 ^a /23, 6 ^a /25, 6 ^a /35, 6 ^a /5, 6 ^a /7, 6 ^a /8,
k'.+ nıŋ 38 ^b /25	6 ^b /11, 6 ^b /14, 6 ^b /16, 6 ^b /19,
K'êvør <Lat. Kişi adı.	6 ^b /22, 6 ^b /28, 6 ^b /31, 6 ^b /32, 6 ^b /37,
Şimkø K'.+ nuŋ 10 ^a /11	6 ^b /39, 6 ^b /46, 7 ^a /13, 7 ^a /2, 7 ^b /37,
K'êvørøviç <Slv. Kevoroviç, aile adı.	7 ^b /4, 7 ^b /41, 8 ^a /10, 8 ^a /17, 8 ^a /20,
pn. İvaško K'. Ovanëšniŋ oğlu	8 ^a /21, 8 ^a /24, 8 ^a /25, 8 ^a /26, 8 ^a /27,
28 ^a /22	8 ^a /28, 8 ^a /33, 8 ^a /35, 8 ^a /39, 8 ^a /4,
këz Defa, kere, sefer.	8 ^a /42, 8 ^b /14, 8 ^b /27, 8 ^b /30, 8 ^b /33,
k. 26 ^a /24, 34 ^a /26, 34 ^a /31	8 ^b /35, 8 ^b /36, 9 ^a /16, 9 ^a /24, 9 ^a /35,
kěz → këz	9 ^b /11, 9 ^b /15, 9 ^b /32, 9 ^b /5, 10 ^a /11,

$10^a/17, 10^a/18, 10^a/21, 10^a/29,$	$23^b/29, 23^b/31, 24^a/13, 24^a/14,$
$10^a/31, 10^b/11, 10^b/12, 10^b/13,$	$24^a/15, 24^a/22, 24^a/24, 24^a/3,$
$10^b/38, 10^b/39, 10^b/4, 11^a/18,$	$24^a/30, 24^a/5, 24^b/15, 24^b/3, 24^b/7,$
$11^a/20, 11^a/33, 11^a/34, 11^a/36,$	$25^a/13, 25^a/19, 25^a/21, 25^a/22,$
$11^b/15, 11^b/9, 13^a/13, 13^a/19,$	$25^a/24, 25^a/33, 25^a/38, 25^a/39,$
$13^a/23, 13^a/25, 13^a/26, 13^a/28,$	$25^b/10, 25^b/18, 25^b/21, 25^b/22,$
$13^a/29, 13^a/31, 13^a/32, 13^b/23,$	$25^b/25, 25^b/34, 25^b/37, 25^b/6,$
$14^a/15, 14^a/17, 14^a/32, 14^a/34,$	$26^a/10, 26^a/12, 26^a/13, 26^a/15,$
$14^a/37, 14^b/1, 14^b/3, 14^b/7, 15^b/23,$	$26^a/16, 26^a/17, 26^a/2, 26^a/28,$
$15^b/25, 16^a/24, 16^a/25, 16^b/10,$	$26^a/31, 26^a/34, 26^a/36, 26^a/37,$
$16^b/16, 16^b/18, 16^b/19, 17^a/25,$	$26^a/39, 26^a/4, 26^a/40, 26^a/41,$
$17^b/10, 17^b/11, 17^b/13, 17^b/22,$	$26^a/8, 26^b/11, 26^b/13, 26^b/17,$
$17^b/28, 17^b/35, 17^b/5, 18^a/10,$	$26^b/19, 26^b/2, 26^b/22, 26^b/25,$
$18^a/14, 18^a/15, 18^a/26, 18^a/29,$	$26^b/28, 26^b/33, 26^b/8, 27^a/16,$
$18^a/30, 18^b/13, 18^b/15, 18^b/25,$	$27^a/17, 27^a/20, 27^a/21, 27^a/22,$
$18^b/32, 18^b/33, 19^a/25, 19^a/26,$	$27^a/24, 27^b/30, 27^b/32, 27^b/36,$
$19^a/32, 19^a/34, 19^a/35, 19^a/4,$	$27^b/6, 28^a/13, 28^a/23, 28^a/3,$
$19^b/5, 20^b/3, 20^b/4, 21^a/20, 21^a/21,$	$28^b/13, 28^b/14, 28^b/16, 28^b/17,$
$21^a/23, 21^a/6, 21^a/7, 21^a/9, 21^b/20,$	$28^b/18, 28^b/23, 29^a/24, 29^a/30,$
$21^b/22, 21^b/27, 22^a/10, 22^a/13,$	$29^b/12, 29^b/15, 29^b/16, 29^b/18,$
$22^a/8, 22^b/17, 22^b/19, 22^b/25,$	$29^b/19, 29^b/24, 30^b/22, 30^b/24,$
$22^b/33, 23^a/13, 23^a/15, 23^a/20,$	$30^b/29, 31^a/13, 31^a/21, 31^b/13,$
$23^a/29, 23^b/19, 23^b/20, 23^b/26,$	$31^b/15, 31^b/16, 31^b/17, 31^b/19,$

$32^b/27$, $32^b/3$, $32^b/5$, $32^b/7$, $33^a/18$,
 $33^a/32$, $33^b/16$, $33^b/18$, $33^b/25$,
 $33^b/9$, $34^a/15$, $34^a/17$, $34^a/18$,
 $34^a/20$, $34^a/25$, $34^a/26$, $34^a/27$,
 $34^a/31$, $34^a/9$, $35^a/21$, $35^a/23$,
 $35^a/24$, $35^b/10$, $35^b/22$, $35^b/23$,
 $35^b/27$, $36^a/14$, $36^a/21$, $36^a/23$,
 $36^a/29$, $36^a/30$, $36^b/11$, $36^b/13$,
 $36^b/18$, $36^b/21$, $36^b/22$, $36^b/3$,
 $36^b/30$, $36^b/31$, $36^b/4$, $37^a/11$,
 $37^a/18$, $37^a/23$, $37^a/29$, $37^a/4$,
 $37^a/5$, $37^a/6$, $37^a/7$, $37^a/8$, $37^b/14$,
 $37^b/19$, $37^b/23$, $37^b/24$, $37^b/27$,
 $37^b/31$, $37^b/34$, $37^b/36$, $37^b/4$,
 $37^b/9$, $38^a/10$, $38^a/16$, $38^a/22$,
 $38^a/28$, $38^a/5$, $38^b/12$, $38^b/14$,
 $38^b/16$, $38^b/27$, $38^b/3$, $38^b/33$,
 $38^b/34$, $38^b/4$, $38^b/6$, $39^a/15$,
 $39^a/17$, $39^a/18$, $39^a/19$, $39^a/24$,
 $39^a/26$, $39^a/27$, $39^a/3$, $39^a/30$,
 $39^a/33$, $39^a/35$, $39^a/6$, $39^b/2$,
 $39^b/22$, $39^b/3$, $39^b/5$, $39^b/9$

a ij k. $5^b/36$

Һaysın k. $4^b/24$, $4^b/3$, $5^a/17$, $6^b/40$,
 $19^a/33$, $19^b/8$, $21^a/27$, $22^a/13$,
 $25^a/40$, $26^a/23$, $26^a/26$, $37^a/5$,
 $39^a/5$, $39^b/8$

iş k. $33^a/24$

k'i <F.→ **ki**

k'. $3^a/1$, $3^b/33$, $4^b/15$, $4^b/23$, $5^b/15$,
 $6^a/27$, $8^a/16$, $8^a/42$, $9^a/15$, $9^a/21$,
 $9^b/28$, $10^b/41$, $11^a/30$, $11^a/32$,
 $11^a/5$, $11^b/8$, $12^a/25$, $14^a/13$,
 $14^a/32$, $14^b/16$, $14^b/8$, $15^b/32$,
 $16^a/6$, $18^a/24$, $19^a/17$, $19^a/25$,
 $19^a/27$, $20^b/3$, $23^a/13$, $23^a/9$,
 $24^a/14$, $24^a/17$, $24^a/9$, $25^a/10$,
 $25^a/14$, $25^a/26$, $25^a/3$, $25^a/5$,
 $25^b/17$, $25^b/20$, $26^a/3$, $26^a/5$,
 $26^b/32$, $26^b/6$, $29^a/21$, $31^a/16$,
 $32^b/3$, $32^b/5$, $33^a/30$, $33^a/5$, $33^a/7$,
 $38^a/32$, $38^b/22$

ki <F.→ **ki**

k. $14^b/9$, $18^a/13$, $5^a/25$

kibik <kip+i+g Bahsedilen şey veya kimsenin eşi, örneği, benzeri olan şey veya kimse.

k. 17^b/22, 19^a/4, 33^a/33, 33^b/20, 34^a/15, 36^a/21, 36^a/32

k. + lār 26^a/37

kiç → **kiş**

k. hārın 29^a/2

kiçi <kiçig<kiçik<kiçi Ölçüleri bakımından aynı cinsteki benzerlerinden daha alçak, daha dar, daha kısa ve daha ufak olan.

k. 6^a/21, 6^a/29, 6^a/30, 6^a/40, 9^b/39, 10^b/24, 12^a/10, 12^a/12, 12^a/19, 12^a/23, 17^b/3, 22^b/3, 25^b/30, 28^b/27, 28^b/30, 32^b/14, 32^b/19, 32^b/23, 32^b/24, 34^b/28, 35^a/10

k'îçi → **kiçi**

k'. 10^a/6, 10^b/23, 12^a/2, 12^a/5, 12^a/7

kiçkinā Küçük, en küçük.

k. 25^b/13

k'îlim <F. gilim Zemine veya sedir, divan vb. yerlere serilen, çeşitli renklerde motif ve çizgilerle süslü, halıdan daha ince, havsız, kıl veya yün dokuma.

k'. 12^b/18, 12^b/19, 12^b/21, 12^b/23, 9^a/13

kilim → **k'îlim**

k. + ni 34^b/16

k'îlimoıı <Slv. Kilimden yapılmış, kilim gibi şeyler.

k'. 12^b/24

kim (zamir) Hangi kimse.

k. 3^b/25, 14^a/27, 17^a/29, 25^b/9, 26^a/21, 26^a/4, 36^a/7

k. + dā 7^b/9

k. + dān 17^b/8

k. + gā 7^b/9, 14^a/6, 25^b/39, 37^a/24, 38^b/5

k. + lār 4^a/20, 14^a/32, 17^b/11, 18^a/10

k. + lārgā 14^a/36, 14^b/6

k. + lārki 4^a/18, 4^a/21

k. + ni 26 ^a /35	Kirkøša <Slv. Kiři adı.
k'im → kim	pn. Pëtrë K. oğlu 24 ^b /3
k'. + dā 17 ^b /16	pn. Pëtrëni K. oğlun 27 ^a /12
k'. + gā 17 ^a /25, 28 ^a /3	Ķirkøša <Slv. Kiři adı.
kimešā → kimsā	Ķ. oğlu aliyas Kokošoviciņ
k. gā 35 ^b /23	27 ^a /28
kimsā <kim ise Herhangi bir kişi, kim olduğu belirtilmeyen bir şahıs.	Ķirkøša <Slv. Kiři adı.
k. 18 ^b /14, 27 ^a /23	pn. Pëtrë Ķ. oğlu 37 ^a /21
k. + niņ 27 ^a /21	K'irkøšovič <Slv. Kirkošovič, aile adı.
k. + ni 36 ^b /17	ucmağlı canlı pan Ķurkonun K'.
kirĳ <Hay. Kitap, kutsal mesaj.	h[1]zına 12 ^b /36
k. 15 ^a /20	panna Zofianın ucmağlı canlı
K'irko <Yun. Kişi adı.	pan Ķurkonun K'. h[1]zının
pan Pëtrë K'. + gā oğlu 4 ^a /6	11 ^b /24
K'irkor <Yun. Kişi adı.	Ķirkøšovič <Slv. Kirkošovič, aile adı.
dr. K'. Gečsarianın aħpaşı 3 ^b /15	pn. Misko Ķurko oğlu Ķ. Aliyas
Ķirkor <Yun. Kişi adı.	Kokošovici 24 ^a /29
pn. Ķ. Holub 19 ^a /16	
K'irkøš <Slv. Kiři adı.	ķiř → kiş
pan Pëtrëni K'. + a oğlun 11 ^b /25	ķ. ħařnı 2 ^b /25
K'irkøša <Slv. Kiři adı.	ķ. + lār 2 ^b /25
pan Pëtrë K'. oğlu 5 ^b /10	k'iş → kiş

k'. ħarnı 10 ^b /31, 9 ^b /42	k. + si 25 ^a /4
k'. + lār 10 ^a /2, 10 ^b /30, 10 ^b /31,	k. + sinä 26 ^b /13
10 ^b /32, 10 ^b /33, 31 ^a /10, 32 ^b /33	Ķişi → kişi
kiş Samur, sansargiller	Ķ. 17 ^b /35
familyasından postu değerli olduğu için	Ķ. + lārni 25 ^a /23
avlanan yırtıcı hayvan.	Ķivör <Slv. Sert, deri sorguçlu asker şapkası.
k. 35 ^a /16	k'. 12 ^b /7
k. + lār 16 ^b /28, 22 ^a /30, 29 ^a /3,	ki → ki
29 ^a /5, 30 ^b /13, 31 ^a /8, 32 ^b /34,	k. 34 ^a /18, 8 ^a /20
32 ^b /36	ħaysın k. 11 ^a /16
kiş ħarını Samurun göbek	Ķiyöv → kiyöv
kısımındaki kürkü.	Ķ. + gä 29 ^a /16
16 ^b /26, 22 ^a /28, 31 ^a /6, 32 ^b /32	pan Ķ. + gä 27 ^b /28
kişərjam <Hay. → Ķişərjam	pn. Ķ. + gä 17 ^a /4
k. + nı 19 ^a /19	kiyöv <küde-gü <küyegü Güvey,
Ķişərjam <Hay. Gün batımından	damat.
önce yapılan ibadet, akşam duası.	pn. k. 27 ^b /31, 30 ^b /20, 30 ^b /23
Ķ. + ımnıñ zamanı keļ- : Ölüm	k. + dā 28 ^a /14
saati gelmek.	pn. Zadik k. + dā 22 ^b /22
26 ^b /16	pn. k. + dān 29 ^a /21, 30 ^b /22
kişi İnsan, kimse, şahıs.	pn. Zadiktan k. + dān 22 ^b /18
k. 35 ^a /26	k. + gä 27 ^b /30, 31 ^a /13
k. + gä 17 ^b /19, 25 ^b /33	

pan k. + gä 2 ^b /30	pan k'. + ünü 5 ^a /41
pn. k. + gä 21 ^b /20, 22 ^b /7	klä - Niyet etmek, talep etmek,
pn. k. + nü 29 ^a /30	istemek, sormak.
k. + ü 2 ^b /34	k.- gäy 25 ^b /18
k. + ümä 16 ^b /21, 28 ^b /21, 29 ^b /25	k.- mäs 3 ^b /15
k. + ümdän 25 ^b /32	k.- mäsa 23 ^a /26, 39 ^a /27
k. + ünä 17 ^a /9	k.- mäsälär 18 ^a /14
k. + ünü 22 ^b /33	k.- p 5 ^b /37
k'iyöv → kiyöv	k.- r esäniz 6 ^a /8
k'. 23 ^b /20, 23 ^b /23, 29 ^a /23	k.- rmən 36 ^b /21
k'. + dän 10 ^a /17, 9 ^a /15	k.- sä 6 ^a /37, 6 ^b /20, 6 ^b /23, 23 ^a /23,
pan k'. + dän 5 ^a /34	33 ^b /21
pan Şimkədan k'. + dän 10 ^b /38	k.- säh 17 ^b /23, 5 ^a /31
k'. + gä 23 ^a /31, 29 ^a /18	k'lä - → klä -
pan Şimkoğa Muradoviçka pan	k'.- arbiz 3 ^b /22
k'. + gä 10 ^b /19	k'.- gäy 23 ^a /28
pan k'. + nün 9 ^a /35	klä- → klä – (kliy)
k'. + ü 7 ^a /27	k.- iy 39 ^a /24
k'. + ämä 17 ^a /6	klənərçik <Slv. Mücevherli.
k'. + ümdän 7 ^b /32	k. 22 ^b /5
k'. + ün 23 ^a /19	k'lənərçik <Slv. → klənərçik
pan Vartikkä brn. Norsəş oğluna	k'. 31 ^b /32
İləv şägärlisinä k'. + ünä 9 ^b /22	klənört <Slv. Mücevher.

k. 31 ^b /31, 31 ^b /32, 31 ^b /35	Kokoşovič <Slv. Kokoşovič, aile adı.
kln <Slv. k'alendar sözcüğünün	alias K. 24 ^b /13
metindeki kısaltılmış biçimidir.	k'olękta <Lat. kollekt Katılım, bağış.
nor. k. 15 ^a /25	k'. 14 ^a /23
yaŋi k. 39 ^a /11, 39 ^a /21, 39 ^b /33	k'. + larnıŋ 18 ^a /8
k. yaŋi 39 ^b /12	k'oltrina <Slv. Perde.
klndar <Slv. k'alendar sözcüğünün	k'. 12 ^b /14, 12 ^b /22
metindeki kılatılmış biçimidir.	kolvę(k) <Leh.→ kolvęk
yaŋi k. 28 ^a /11	k. 17 ^b /8
yaŋi k. heşepi 27 ^a /30	kolvêk <Leh.→ kolvęk
k'lopõt <Slv. Angarya, sorun,	k. 13 ^a /24, 13 ^a /32, 14 ^a /6
yük.	kolvęk <Leh. Şey, bir şey, kim, ne,
k'. ħald[ı]r- : Yük çekmek,	hangi.
taşımak. 25 ^a /6	k. 17 ^a /5, 26 ^a /21, 28 ^a /25, 33 ^b /20
kobıla <Slv. Kısarak.	k. bõlsa 17 ^b /16
k. 34 ^b /29	kolvěk <Leh.→ kolvęk
kõknõç <Slv. Battaniye.	k. 39 ^b /26
k. 15 ^a /9	k'õmisiya <Lat. komissiya Komisyon.
Kokoşovič <Slv. Kokoşovič, aile adı.	k'. + nı 17 ^a /27
pn. Misko Ĭurko oğlu	kõmnat <Slv.→ k'õmnat
Ĭirkõşovič Aliyas K. 24 ^a /29	k. 6 ^a /28
Ĭirkõşa oğlu Aliyas K.+ niŋ	k'õmnat <Slv. Oturma odası.
27 ^a /28	k'. 6 ^b /1

k'. + 1 6 ^a /40	k. + da 26 ^b /14
k'òmora <Lat. Depo.	k'ònov <Slv. Büyük bardak, kupa.
k'. + sı 6 ^a /22	k'. 11 ^b /37, 11 ^b /38, 12 ^a /1, 34 ^b /13
kòmora <Lat. → k'òmora	konov <Slv. → k'ònov
k. + da 35 ^a /11	k. + ka 34 ^b /18
kòmunikovat <Slv. İletişim, ulaşma, bağlantıya geçme.	kønprømis <Slv. Uzlaşma.
k. et- Seslenmek, iletişim kurmak.	k. + ka 33 ^b /5
26 ^b /16	unanimi k. 13 ^b /38
kondičěya <Lat. → k'ondičia	unanimiy k. 4 ^a /8
k. 36 ^b /17	k'onsensu <Lat. → kønsensu
k'ondičia <Lat. conditio Anlaşma, sözleşme.	unanimi k'. 4 ^a /15
k'. 14 ^a /31, 5 ^b /19	kønses <Lat. Uzlaşma, oybirliği.
pød k'. + mi 14 ^a /29	k. + i 26 ^a /23
køněčněy <Slv. Kesinlikle.	kønsesu <Lat. → kønsensu
k. 39 ^a /19	unanimø k. 20 ^b /2
k'ønfirmacia <Lat. Onay, teyit.	køntradikciyi <Lat. kontradiksiya
k'. + sina 14 ^a /7	İtiraz.
k'ønfuziya <Lat. Karmaşa, utanç.	k. 17 ^b /24
k'. 26 ^a /38	køntradikovat <Lat. Sorma, itiraz etme.
kønfuziya <Lat. → k'ønfuziya	k. et- İtiraz etmek.
	13 ^b /29, 18 ^b /14, 27 ^a /23

kõntradikovat <Lat.→ **kõntradikõvat**

k.  t-: 33^b/33

k'õp    k Kepenek.

k'. 12^a/34

k'õp   → **kõpia**

k'. + s1 38^a/13

kõpia <Lat.    altılmı  n    .

in parata k. 13^a/10

k'õralõviy <Slv. Mercan rengi.

k. 28^b/34

k'õrõl <Slv. Kral.

k'. 4^a/4

k'. + dan 14^a/5

k'. + ga 14^a/4

k'. + nun 3^b/17, 4^a/17, 4^a/23, 14^a/9

k'. + nu  3^b/21, 3^b/39, 4^b/6, 17^a/27

Vladislav d rt n i k'. + nun

14^a/3

k'õrõna     <Lat. Ta  giyme t reni.

k'. + n n 14^a/2, 14^a/33

Kõ    <Slv. Ki i adı.

pn. K.  atunu pn. K       [1]z 

28^b/9

pani Martan       l  canlı K.

 atununun 28^b/4

K'õ       <Lat. Ki i adı.

 rus K'. + n n 6^a/41

Kõ      <Slv. Kostovi , aile adı.

K. 4^a/35

kõ   <Slv. Pe  n, nakit, fiyat.

k. 25^b/30

k. + lar  23^a/31

k. + um 30^b/18

k'õ      <Slv. Havza, Kotlin

adındaki yer adı da olabilir.

k'. + ga 12^a/24

k'. + n  6^b/5

k  k G  k rengi.

k. 31^a/7, 31^b/35, 32^b/19

k'      G     .

k'. + l      n 11^a/31

k'      → **k     **

k'. 12^b/13

k      G     .

k. 15^a/22, 15^a/23

k. + i 15^a/10

k. + l�rimni 35 ^a /11	arzani k.- g�y 34 ^a /29
k�m - �l�y� topraĝa yerleştirip	k.- g�ym�n 26 ^a /6
�st�n� toprakla �rtmek, defnetmek.	k.- �p 17 ^a /25
k.- g�yl�r 19 ^a /25, 19 ^a /28	k�r� <k�re Uygun şekilde, uygun
k��md�r - �l�y� topraĝa	olarak, g�re.
yerleştirip �st�n� toprakla �rtt�rmek,	k. 3 ^a /2, 3 ^b /18, 4 ^b /13, 5 ^a /35, 5 ^b /22,
defnettirmek.	5 ^b /26, 6 ^a /15, 6 ^b /22, 6 ^b /37, 7 ^a /24,
k�.- g�y 25 ^b /30	7 ^a /27, 7 ^a /30, 7 ^a /35, 7 ^a /41, 7 ^b /2,
k�n�l → k���l	7 ^b /6, 8 ^a /19, 8 ^a /40, 8 ^b /30, 9 ^a /17,
k. 14 ^a /16	9 ^a /22, 9 ^b /11, 10 ^a /19, 10 ^a /21,
k�n�l�k Doĝru, hakikat, adalet.	10 ^b /39, 10 ^b /41, 10 ^b /8, 13 ^a /4,
k. 28 ^a /9	14 ^a /23, 14 ^b /20, 14 ^b /36,
k���l �stek, içinden gelme hali.	15 ^b /27, 15 ^b /29, 15 ^b /9, 17 ^b /12,
k. 17 ^a /11	18 ^b /31, 20 ^b /8, 21 ^b /20, 21 ^b /23,
k�p �ok.	22 ^b /13, 22 ^b /15, 22 ^b /20, 22 ^b /26,
k. 17 ^b /2, 25 ^a /17, 3 ^b /36	23 ^b /15, 23 ^b /27, 24 ^a /30, 24 ^b /10,
k��r - → k�r -	24 ^b /22, 24 ^b /4, 24 ^b /9, 25 ^b /20,
k�.- �p 3 ^b /32	25 ^b /38, 27 ^a /10, 27 ^a /20, 27 ^b /30,
k�r - Bir şeyin oluşuna veya var	27 ^b /33, 28 ^a /24, 29 ^a /21, 29 ^a /25,
olduĝuna şahit olmak, m�şahede	30 ^b /23, 31 ^a /16, 31 ^a /29, 31 ^b /4,
etmek.	32 ^b /26, 33 ^a /17, 33 ^a /28, 33 ^a /6,
k.- �rl�r 39 ^a /27	33 ^b /11, 33 ^b /17, 33 ^b /5, 33 ^b /9,
k.- d�m 7 ^a /1	

34 ^a /16, 35 ^b /26, 37 ^a /15, 37 ^a /23,	k.- sä 39 ^a /20, 39 ^b /19
37 ^a /25, 37 ^a /30, 37 ^b /15, 37 ^b /5,	kötür - : I. Beraberinde bulundurmak,
38 ^a /11, 38 ^a /18, 38 ^a /24, 38 ^a /29,	onunla beraber gitmek, refakatine
38 ^a /34, 38 ^a /6, 38 ^b /14, 38 ^b /23,	almak.
38 ^b /29, 38 ^b /3, 38 ^b /6, 38 ^b /9,	k.- mä 6 ^b /27, 6 ^b /8
39 ^a /14, 39 ^a /15, 39 ^a /20, 39 ^a /34,	k.- miyin 3 ^b /18
39 ^a /35, 39 ^b /16, 39 ^b /19, 39 ^b /29,	k.- sär 5 ^a /31
39 ^b /31, 39 ^b /4	II. Göndermek, bulunduğu
k'örä → körä	yerden başka bir yere gitmesini
k'. 3 ^b /4, 4 ^a /13, 5 ^a /2, 5 ^b /6, 8 ^b /20,	sağlamak.
9 ^a /41, 10 ^a /38, 11 ^a /11, 12 ^b /33	k.- sä 34 ^a /18
köräy → körä	dünadan k.- säy 36 ^b /21
k. 34 ^a /21	kragal < Hay. Okuma kürsüsü, rahle.
körgüs - → körgüz -	k. 15 ^a /10
k.- sä 36 ^a /7	K'rakov < Slv. Bugün de adı
körgüz - Göstermek, teşhir	Krakow olan Polonya'nın en eski
etmek.	ve en büyük şehirlerinden
k.- dülär 9 ^b /27	birinin adıdır. Dünyanın en eski
k.- sä 14 ^a /27, 14 ^a /6, 39 ^b /31	alışveriş merkezlerinden biri
k'örrä → körä	olan Sukiennice (Kumaş Pazarı),
k'. 34 ^a /4	bu kentte yer almaktadır.
körül - : Gözlenmek, müşâhede	
edilmek, şahit olunmak.	

K'. habaḥḥıırııı Krakov'un merkezine uzak yerleşim yeri, Krakov banliyösü.	K'riskø <Yun. Kişi adı.
6 ^b /11	K'. 6 ^b /34
K'rakov <Slv. → K'rakov	K'. + ga 6 ^a /33, 6 ^a /34, 6 ^b /14, 6 ^b /24
K'. + ga 14 ^a /33	Kristan <Lat. Hristiyan.
ķrēčaw <Hay. Hayca bir ibare “yazıldı” anlamında çekimli fiil haliyle kullanılmış.	k. 25 ^a /3, 26 ^b /13
ķ. 31 ^a /23	K'rişko <Yun. Kişi adı.
ķrečaw <Hay. → ķrēčaw	K'. 8 ^a /31
ķ. 33 ^a /9	K'riško <Yun. Kişi adı.
krēditor <Lat. Borç veren.	K'. 35 ^a /4
k. + larga 25 ^a /39	K'rištof <Slv. Kişi adı.
Krısda <Kişi adı.	pan K'. 5 ^b /24
K. 21 ^b /26	pan K'. + nun 5 ^b /13
Krısko <Yun. Kişi adı.	ķroč <Hay. Din adamı, rahip.
pn. K. 21 ^a /18	ķ. 1 ^b /9
Ķrikor <Yun. Kişi adı.	krøļevēčkiy <Slv. Prusya Krolevec şehri, Rusya Federasyonu'ndaki Kaliningrad şehrinin adı, buraya ait olan.
sp. Ķ. Lusaworiç 19 ^a /20	k. 34 ^b /8
sp. Ķ. Lusaworiçimizdän 26 ^b /4	krøļevēčkiy <Slv. → krøļevēčkiy
Ķrikor Lusaworiç : Kişi adı.	k. 34 ^b /10
Ķ. 19 ^a /20, 26 ^b /4	krølovečkiy <Slv. → krøļevēčkiy
	k. 35 ^b /7

krönik	<Lat. Kronik, tarih kitabı.	kròrənċ	<Hay. → k'roronk
			ċ. + kä 29 ^b /3
	k. + ä Marċin Bilskinin 34 ^b /25	k'rorənċ	<Hay. → k'roronk
Krorak	<Hay. → k'roronk		k'. 31 ^b /21, 33 ^a /2
	Ġ. 2 ^b /5, 5 ^a /4, 8 ^b /22, 9 ^b /3, 10 ^b /16,	Ġròrənċ	<Hay. → k'roronk
	16 ^b /1, 21 ^a /14, 22 ^a /1, 23 ^a /1, 24 ^b /19,		Ġ. 2 ^b /2
	27 ^a /26, 28 ^b /2, 29 ^b /2, 31 ^a /25, 31 ^b /1	k'rorənċ	<Hay. → k'roronk
krorənċ	<Hay. → k'roronk		k'. 5 ^a /4
	k. 21 ^b /19	kròrənċ	<Hay. → k'roronk
	k. + kä 3 ^a /1, 21 ^b /22, 22 ^b /25,		ċ. 16 ^b /2
	23 ^b /26, 27 ^b /30		ċ. + in 10 ^a /41
	k. + ni 31 ^a /18	k'roronk	<Hay. → k'roronk
krorənċ	<Hay. → k'roronk		k'. + tan 3 ^a /4
	Ġ. + i 21 ^a /14	kroronk	<Hay. → k'roronk
	Ġ. + kä 29 ^a /34, 29 ^a /35, 33 ^a /5		k. + tan 3 ^a /7
	Ġ. + tä 32 ^b /4		k. + un 3 ^a /9
kròrənċ	<Hay. → k'roronk		k. + una 15 ^b /29
	Ġ. 23 ^a /2, 27 ^a /27, 31 ^b /2	k'roronk	<Hay. Hay. kir + Hay. orenk
	Ġ. + in 39 ^b /34		Evlilik öncesi sözleşme, evlilik akdi.
	Ġ. + kä 31 ^a /16		k'. 5 ^a /17, 5 ^a /20, 5 ^a /33, 8 ^b /34,
kròrənċ'	<Hay. → k'roronk		8 ^b /35, 9 ^a /14, 9 ^a /31, 9 ^b /14, 9 ^b /15,
	Ġ. 28 ^b /3		9 ^b /22, 10 ^a /14, 10 ^b /11, 10 ^b /37,
	Ġ. + i 31 ^a /26		10 ^b /9

k'.+ ka 9 ^a /17, 9 ^a /22, 10 ^a /19, 10 ^a /21, 10 ^b /39, 10 ^b /41	k. 16 ^b /32, 22 ^b /9, 33 ^b /13, 34 ^b /21, 34 ^b /31, 35 ^b /15
k'.+ nu 10 ^b /13	kubok <Slv. → kubok
K'roronk' <Hay. → k'rōrōnk	k. 34 ^b /12
K'. 8 ^b /39	k'ufel <Slv Büyük içki bardağı.
k'roronk' <Hay. → k'rōrōnk	k'. 12 ^a /11
k'.+ nun 9 ^b /18	k'uflik <Slv k'ufel 'in küçüğü.
k'.+ nuḡ 28 ^b /19	k'. 12 ^a /12
k'.+ onun 10 ^b /16	k'uḡên <Lat. → kuḡnâ
k'rulikōviy <Slv. Tavşan.	k'.+ ni 12 ^a /26
k'. 12 ^b /5	kuḡnâ <Lat. Mutfak.
k'rulōvičkiy <Slv. → krōlēvēčkiy	k.+ sı 6 ^a /15
k'. 15 ^b /33	k'uḡnâ <Lat. → kuḡnâ
k's. <Lat. → ks.	k'. 6 ^a /29
k'.+ ta 26 ^b /8	k'.+ nı 6 ^b /2
k'.+ tan 26 ^a /28	K'ulha < Kişi adı.
ks. <Lat. Krisdosi, İsa Mesih.	K'. 6 ^a /22
k. 26 ^a /39	kumplōvski <Slv. Yer adı.
k.+ ka 26 ^a /36	k. 28 ^a /14
k'ubok <Slv. → kubok	k'umprōmis <Slv. Uzlaşma, anlaşma.
k'. 7 ^b /12, 7 ^b /16, 7 ^b /17, 10 ^b /28, 13 ^b /16	k'.+ ka 32 ^b /26
kubok <Slv. Bardak, çanak.	kundiçion <Lat. Şart, koşul, durum.
	k. 18 ^a /14

kundiçiya <Lat. Durum, anlaşma,
sözleşme.

k. 25^a/42

kundiçiya <Lat. →**kundiçiya**

k. 34^a/17, 36^a/7

kuniy <Slv. Sansar.

k. 6^b/35

kupa Yığın, öbek.

k. + ga 8^a/27

k'urator <Lat. Düzenleyen, temsilci,
veli.

k'. + lardan 9^b/27

K'urilo Kişi adı.

Öhan Mıgırdiç oğlu K'ameneç

şag'ırlisi K'. + nun 7^a/26

k'üç <küçYapılması, başa çıkılması

zor olan, emek isteyen, yorucu,

zor, müşkül, çetin.

k'. et-: Güçleştirmek, zor hale

getirmek. 25^b/32

küç Kuvvet, kudret, hak edilen şey.

k. + ümdür 36^a/8

kümüş Atom numarası 47, atom ağırlığı

107,88, yoğunluğu 10,5 olan, 960

°C'ye doğru sıvı durumuna

geçen, parlak beyaz renkte,

kolay işlenir ve tel durumuna

gelebilen element (simgesi Ag)

ve bundan yapılmış eşya.

k. 2^b/19, 2^b/20, 3^b/12, 7^b/12,

8^a/30, 15^a/13, 15^a/6, 17^a/2, 21^b/14,

23^b/3, 28^b/36, 30^b/4, 30^b/5, 31^b/25,

31^b/26, 31^b/27, 31^b/28, 31^b/29,

32^b/21, 32^b/9, 33^b/13, 34^b/11,

34^b/21, 35^a/15, 35^b/14, 35^b/15

k. + nu 12^b/29

k'ümüş → **kümüş**

k'. 10^b/28, 12^b/26, 15^a/15, 15^a/5,

22^b/8, 27^b/18, 32^b/22

kün <künTarih, zaman, vakit.

kün k. + dän: Günden güne.

3^b/19

k. + gä 26^a/15, 9^b/28

k. + gä 25^a/43

k. künden 3^b/19

k. + l�rind� 25 ^a /4	k�. + k� 10 ^a /28
k. + n� 3 ^b /6, 4 ^a /15, 4 ^a /33, 4 ^b /20,	k�. + nin 11 ^a /4, 4 ^b /13, 5 ^a /41
5 ^b /8, 8 ^b /22, 9 ^b /1, 10 ^a /40, 11 ^a /13,	k�. + ni 4 ^b /14
11 ^a /29, 11 ^b /23, 11 ^b /6, 13 ^a /2,	kvit <Slv. → k�vit
13 ^b /36, 14 ^b /31, 17 ^a /14, 18 ^a /20,	k. 14 ^b /27
18 ^a /26, 20 ^b /2, 31 ^a /33, 34 ^a /26,	k. + i b�l- 10 ^a /41
36 ^b /10	k. + nin 4 ^b /33
k. + �nd� 7 ^b /11	k. + ni 11 ^a /26
k��n → k�n	k�vitnut <Slv. Geli�me,
k�. + n� 14 ^b /30, 24 ^a /12, 34 ^a /5	g�zelle�me.
k�nd�lik G�ndelik, alelade.	k�. �t- : Geli�tirmek,
k. 22 ^a /29	g�zelle�tirmek. 26 ^b /7
k�v�r - Yazmak, terc�me	k�vit�vanıy <Slv. Alacak, �deme.
etmek.	k�. 32 ^b /26
k.- d� 19 ^a /7	k�vit�vat <Slv. Makbuz, senet.
k.- m�g� 20 ^b /7, 28 ^a /9	k�. �t-: Makbuzu imzalamak, geri
k�zɡ� Ayna.	�demesini saɡlamak.
k. 34 ^b /23	2 ^b /35, 3 ^a /11, 3 ^a /6, 4 ^b /18,
k�vart�vı <Slv. Litrelik.	4 ^b /32, 5 ^a /40, 11 ^a /4, 21 ^b /26,
k�. 11 ^b /38	22 ^b /27, 23 ^b /28, 24 ^a /6,
k�vit <Slv. Makbuz, borcun tahsil	24 ^a /29, 24 ^b /3, 24 ^b /7,
edildiɡine dair �deme kanıtı.	24 ^b /13, 28 ^a /12, 28 ^a /20,
k�. 15 ^a /26, 38 ^a /13, 4 ^b /34	29 ^a /26, 30 ^b /28, 31 ^a /18,

33^a/2, 37^a/27, 37^b/2, 37^b/8, 37^b/18, 38^b/16, 38^b/35, 38^b/7,
 37^b/14, 37^b/22, 37^b/29, 39^b/20

37^b/33, 39^a/8, 38^a/3, 38^a/9, **k'vitovat** <Slv.→ **k'vitovat**

38^a/14, 38^a/20, 38^a/27, **k. et-:** 4^a/31

38^a/31, 38^b/20, 38^b/26, **kvitovat** <Slv.→ **k'vitovat**

39^b/7, 39^b/27 **k. et-:** 10^a/28

kvitovat <Slv.→ **k'vitovat**

k. et- : 3^a/4, 4^b/12, 9^a/28, 11^a/25,

15^a/31, 27^b/34, 28^a/28, 36^b/2,

L

labirint <Leh. Labirent.

1. + sından 37^b/20

1. + lărgă 25^a/26

leşatum <Lat. Bir vasiyet olarak

lacvart <F. lâcvert Lacivert.

tasarlanmış, hazırlanmış vasiyet.

1. 10^a/3

1. + dan 4^b/2

lançuşok <Slv. Zincir.

leşovanıy <Slv. Yasayla atanmış

1. 21^b/3

miras.

lata <Slv. Yıl, yaş, büyüme.

1. 25^a/34

1. + ları 35^b/9

leşovat <Lat. → **leşovat**

Lazar <İbr. Kişi adı.

1. **et-**: 4^b/4, 25^b/21

K'ameñeç şähärlisi L. Holub

leşovat <Lat. Atama, yasayla vasi

23^b/21

görevlendirme.

lazuröviy <Lat. Masmavi.

1. **et-**: Atamak, yasayla vasi

1. 21^a/34, 23^b/9, 31^a/4, 32^b/30

görevlendirmek.

leş <Leh. Daha ziyade, ama.

11^a/17, 11^a/33, 11^b/9,

1. 25^a/33

25^a/15, 25^a/41

leşata <Lat. → **leşatum**

leşost <Slv. Gelir, kazanç.

1. 24^a/32

1. + un 6^b/15

1. + dan 37^a/30, 37^b/10, 37^b/23

leşost <Slv. → **leşost**

1. + ga 24^b/9

1. + nu 6^b/30

1. + larını 33^b/17, 37^b/28

leşnik <Slv. Renkli, boyuna çizgili

1. + sı 36^a/23

yazlık kadın elbisesi.

1. + sın 36^a/18

1. 2 ^b /22, 2 ^b /23, 2 ^b /24, 9 ^a /10, 9 ^a /9, 9 ^b /42, 13 ^b /15, 13 ^b /8, 21 ^a /30, 25 ^b /14, 30 ^b /10, 30 ^b /7, 30 ^b /8, 30 ^b /9, 33 ^b /11	1. 25 ^b /16, 30 ^b /20
lęvkø <Slv. Aslanlı para, Bulgar parası, Lev.	løſi <Slv. Geyik.
1. 6 ^b /41 1. + nu 6 ^b /42, 6 ^b /43	1. 12 ^b /11
lęvko <Slv. → lęvkø	løt <Slv. Ağırılık ölçüsü funtun 1/32' si.
1. 36 ^a /3	1. 9 ^a /9, 29 ^b /33, 30 ^b /3, 32 ^b /15, 33 ^b /8, 35 ^a /29, 35 ^a /31, 35 ^a /32, 35 ^a /33, 35 ^b /15 1. + un 32 ^b /16
libęrum <Lat. Ücretsiz.	lot' <Slv. → løt
1. ękzeręcięium: Serbest uygulama. 14 ^a /22	1. 16 ^b /32
liğtar <Slv. Şamdan.	løt' <Slv. → løt
1. 12 ^a /4, 12 ^a /5, 12 ^a /6, 12 ^a /7, 34 ^b /24	1. 21 ^b /9, 23 ^b /2
liğviy <Slv. Yüzde, faiz, faiz geliri.	Lublin <Leh. Lublin, şehir adı. Ämir Ağa L. şägärlisi 7 ^a /38
1. 35 ^b /31	lubø <Leh. Gerçi.
løja <Slv. Yatak, yatacak yer.	1. 14 ^a /17, 14 ^a /19, 14 ^a /34
1. + dan 12 ^b /4	Luk[a]ſ <Lat. → Lukaſ pn. L. Şefer oğlu 3 ^a /6
løkøt <Slv. Dirsek uzunluğuyla alınan ölçü, Lviv lokotu 59, 4 cm.'ye tekabül eder.	Lukaſ <Lat. Kişi adı. dr. L. 28 ^a /4 Gręškø dr. L. 10 ^a /13 pan L. 2 ^b /34, 2 ^b /7

pn. Gr̥škoga dr. L. 26^a/3

pn. L. 2^b/9, 3^a/9

pn. L. aşıra Sefer 34^a/7

pan L. + niñ 2^b/3, 3^a/7

pn. L. + niñ 3^a/14

dr. L. oğlu 37^a/20

dr. L. oğlun 18^b/4, 4^a/29

dr. L. oğlun 17^a/19

pn. Gr̥skonu dr. L. oğlun 36^b/16

pan Gr̥škođan dr. L. oğlundan

9^b/26

pn. L. Sefer oğlundan 28^a/4

Luķař <Lat. → **Lukaş**

dr. L. oğlun 10^a/25

Lusaworiç <Hay. (M.Ö. 257-337)

Hıristiyan vaiz, Hay Apostolik

Kilisesi'nin kurucusu, Hayların

ilk katalikosu. Lusaworiç'in

kelime manası aydınlatıcıdır.

sp. Kriķor L. 19^a/20

sp. Kriķor L. + imizdān 26^b/4

sp. L. + niñ 26^a/29

M

Macar	Macar, Macaristan.	m. 31 ^b /13, 9 ^b /8
M. 17 ^a /10		mamran <Lat. Ayrı bir kağıda
M. işi 34 ^b /21		düzenlenmiş makbuz, senet, belge.
maçêristiy	<Slv. maçerinski Anne.	m. 37 ^a /7
m. 9 ^a /30		mana → maņa
magistra	<Leh. Master derecesi.	m. 6 ^b /38, 7 ^a /1, 7 ^a /21, 7 ^a /6, 7 ^b /37,
Nb. + na m. szkoly	Not: Yüksek	8 ^a /1, 35 ^a /5, 35 ^a /8, 35 ^b /25, 35 ^b /27,
Dereceli Kutsal Okul(Dinî		35 ^b /29, 36 ^a /14, 36 ^a /3, 36 ^a /7, 36 ^b /19
Enstitü) 13 ^b /6		maņa Ben kişi zamirinin yönelme hali.
Mahmut	<Ar. Kişi adı.	m. 16 ^a /14, 24 ^a /5, 25 ^a /14, 25 ^a /16,
ḥadıda M. Paşada 36 ^b /3		25 ^a /31, 25 ^a /35, 25 ^a /38, 26 ^a /11,
maḥpas	<Ar. maḥpal + Ar. atlas	26 ^a /19, 26 ^a /7, 26 ^a /9, 26 ^b /11,
Peluş.		26 ^b /12, 26 ^b /13, 26 ^b /20, 26 ^b /6,
m. 23 ^b /10, 27 ^b /21, 5 ^a /29		29 ^a /24, 30 ^b /24, 31 ^b /15, 33 ^a /24,
maḥrama	<Ar. mahrama Yüze	36 ^a /27
örtülen örtü, peçe.		Mançukoviç <Slv. Mançukoviç, aile
m. 7 ^a /31, 7 ^b /3		adı.
m. + larnı 7 ^b /4		M. 21 ^a /17
m. + m 7 ^b /7		pn. Yâkub Zadik oğlu M. 22 ^a /5
maljenski	<Leh. (sıfat) Evlilik için.	pn. Şimko ḥ[ı]ziynıḡ Zadik
m. 10 ^b /7, 5 ^a /14		oğlunuḡ M.+ niḡ pn.na
maljenskiy	<Leh. → maljenski	Hanuḡnaniḡ 21 ^a /14

mandat <Lat. Görev, kararname,
emir.

m. + 1 3^b/16

manella <Slv. Bilezik.

m. 2^b/18, 9^a/7, 9^b/37, 10^b/23,
12^b/28, 16^b/32, 21^b/3, 22^b/4,
23^a/35, 25^b/12, 28^b/27, 28^b/29,
31^b/24, 32^b/12

m. + ların 28^a/24

manifestaciya <Lat. Tespit,
tezahür.

m. ç[1]har- Tespitte bulunmak.

36^b/5, 36^b/7

m. + nı 36^b/9

Manka <Slv. Kişi adı.

M. 13^b/16

mânovanıy <Leh. Adı geçen,
bahsedilen.

m. 3^a/10, 4^a/9, 7^a/18, 33^b/18,
37^b/34, 38^a/32, 38^a/5, 38^a/9,
38^b/21, 38^b/27

mânovat <Leh. → **mânovvat**

m. etti 5^b/25

mânovvat <Leh. Çağrı.

m. et-: Adı geçmek,

bahsedilmek, denmek.

6^b/22, 14^a/26, 14^a/37,

19^a/26, 19^a/27

Manug <Hay. Kişi adı.

pan M. 23^b/19

pn. M. 23^a/15, 23^a/24, 23^a/32

pn. M. + ga 23^a/12, 23^a/16, 23^a/31

pan M. + ga Káspar oğluna
23^a/10

M. Káspar oğlu 23^b/25

İlov şahârlisi M. Káspar oğlu
23^b/22

pn. M. + nu 23^a/19

pn. M. + nuñ Káspar oğlunuñ

Kameneçli 23^a/7

pn. M. + nuñ Káspar oğlunuñ

pn. Minasnuñ 23^a/3

Manuşak Menekşe, kişi adı.

M. 23^b/25

M. + ka 15^b/26

panna M. + ka 23^a/34

panna M.+ nı 23^a/19

panna M.+ nı Asvadur h[ı]zın

23^a/10

panna M.+ nı 5^a/4

panna M.+ nı Asvadur

h[ı]zının 23^a/2

Manýuşak → Manuşak

panna M.+ nı 5^a/23

panna M.+ nı 5^a/13

M.+ tan 5^a/35

Marcin Bilski <Slv. 1495 - 1575

tarihleri arasında yaşamış Polonyalı bir

kronik yazarı ve şair. Krakow

Üniversitesi'nde öğrenim görmüştür.

Dönemindeki savaflara katılmış ve

adıyla anılan kroniği yazmıştır. Leh

dilinde yazılmış ilk eser olarak bilinir.

Bu sebeple Marcin Bilski Leh dilinin

babası sayılır. Eser Rusça'ya da tercüme

dilmiştir. Ölümünden sonra da oğlu,

yeğeni ve Kral III. Zigmunt'un sekreteri

kroniği yazmaya devam etmişlerdir. Pek

çok eseri bulunan Bilski, Polonya tarihi

ve dünya tarihini kaleme aldığı

kroniklerinde 16. yüzyıl sosyal ve siyasi

hayatına ışık tutacak nitelikte Leh dili

için kıymetli eserler vermiştir.

krönika M. Bilskinin: Marcin

Bilski'nin kroniki. 34^b/25

Mard <Lat. Mart, ay adı.

M. 16^b/1, 24^a/11, 24^a/27, 24^b/1,

24^b/19, 27^a/1, 33^a/28

M.+ nı 24^b/21

mardiroş <Hay. Şehit.

Nurican m. oğlu 23^b/22

Marko <Lat. →**Marko**

Uç[m]ağlı canlı pan M. 4^b/27

ucmağlı canlı pan M.+ ga

Nurbeg oğluna Matiaşoviç 4^b/25

Marko <Lat. Kişi adı.

uç. canlı M. 39^a/31

pn.na Nastkanı ı M. h[ı]zının

Dawıdoviçin ı 39^b/35

M.+ nun 35^a/21

M.+ nu ı 38^b/12, 39^b/4

Tuman M. oğlu 24^a/2

Mart <Lat. → **Mard**

M. + nın 36^a/11

Marta <Lat. Kişi adı.

M. 28^b/9, 29^a/29

pani M. + dan 29^a/24

pn.i M. + dan 29^a/34

M. K̇aspar 28^b/20

pani M. + nıñ uçmañlı canlı

Kořta řatununuñ 28^b/4

Marty <Lat. Mart ayı.

M. 9^a/42

mařerać <Lat. Döřek, řilte, yatak.

m. 12^b/16

Matęos <Lat. Bir azizin adı. (Urfalı

Mateos)

m. + ğa 36^b/10

Matiařović <Slv. Matiařović, aile

adı.

ucmañlı canlı pan Markoğa

Nurbeg oğluna M. 4^b/25

May <Lat. Mayıs, ay adı.

M. 10^b/18, 11^a/12, 34^a/4

maya Kızın ailesinin erkeğe verdiği
çeyiz parası.

m. 2^b/12, 2^b/31, 17^a/4, 21^b/16,

22^b/15, 23^a/12, 27^b/27, 29^a/18,

29^b/26, 31^a/13

m. + ğa 25^b/27

m. + sına 35^a/27

mayâ → **maya**

m. 10^b/20, 10^b/9, 5^a/30

m. + sın 8^a/10

m. + sı 8^a/11

mayentnoşt <Leh. Emlak, varlık, mal
mülk.

m. + um 24^a/8

Mayıs <Lat. → **Mayis**

M. 4^a/35

Mayis <Lat. Mayıs, ay adı.

M. 33^a/11, 33^b/28

M. + nıñ 17^a/13, 7^b/29

męanovani <Leh. → **mânovaniy**

m. + dır 6^b/31, 6^b/39

męanovaniy <Leh. **mânovaniy**

m. 38^a/16, 38^a/22, 5^b/28

məanəvat <Leh. mânəvat	m. + ga 7 ^a /27, 7 ^a /34, 7 ^a /40
m. ət- 13 ^a /28	m. + lar 14 ^a /25, 14 ^b /13, 14 ^b /3
məçik Kılıç	m. + larnı 14 ^b /17, 8 ^a /19
m. 35 ^a /13	m. + ler 18 ^a /10
məçikovıy <Slv. Kılıçlı.	m. + nı 8 ^a /23
m. 34 ^b /30, 35 ^a /2, 35 ^a /3, 35 ^a /4, 35 ^a /7	mən Ben, birinci tekil şahıs zamiri. m. 2 ^b /14, 2 ^b /32, 5 ^a /31, 5 ^b /35, 6 ^a /2, 6 ^a /23, 7 ^b /9, 8 ^b /3, 8 ^b /6, 8 ^b /8, 9 ^b /5, 13 ^a /17, 13 ^a /35, 16 ^a /27, 16 ^a /29, 16 ^a /31, 16 ^a /33, 16 ^a /35, 16 ^a /9, 16 ^b /20, 19 ^a /17, 19 ^a /19, 19 ^a /20, 21 ^a /25, 22 ^a /14, 22 ^b /27, 23 ^b /17, 23 ^b /25, 24 ^a /2, 24 ^a /6, 25 ^a /2, 25 ^a /27, 25 ^b /10, 25 ^b /37, 25 ^b /40, 26 ^a /10, 26 ^a /3, 26 ^a /39, 26 ^a /6, 26 ^b /12, 26 ^b /3, 26 ^b /32, 28 ^b /20, 29 ^a /28, 29 ^a /33, 29 ^a /35, 29 ^b /21, 30 ^b /18, 33 ^a /24, 35 ^b /19, 36 ^a /3, 36 ^a /32, 36 ^b /2, 36 ^b /28 M. 5 ^a /22, 8 ^b /11, 8 ^b /3 m. + da 5 ^b /37, 7 ^b /9, 8 ^a /11, 13 ^a /20 m. + dan 7 ^b /39, 7 ^b /40, 8 ^a /35, 26 ^a /15, 26 ^a /17, 26 ^a /5
mêdzniy <Slv. Bakır.	
m. 6 ^b /32	
Mêlkisêtěg <Lat. Adil, yüce kral.	
dr. M. + niğ 31 ^b /5	
membra <Lat. → mamran	
m. + ların 36 ^a /29	
membran <Lat. → mamran	
m. 36 ^a /26	
membrana <Lat. → mamran	
m. 36 ^b /4	
m. + sin 35 ^a /5, 35 ^a /8	
məmran <Lat. → mamran	
m. 36 ^a /31	
m. + lar 14 ^a /29, 14 ^b /9, 18 ^a /12	
m. + larnıñ 18 ^a /7	
məmrana <Lat. → mamran	

m. + i 19 ^a /25, 25 ^b /34, 26 ^a /4, 26 ^a /8,	34 ^a /21, 34 ^a /28, 34 ^b /10, 36 ^a /4,
34 ^a /17, 34 ^a /18, 34 ^a /20, 36 ^a /2,	36 ^a /8, 36 ^b /19, 36 ^b /24
36 ^b /18, 36 ^b /21	męñili Sonsuz, ebedî.
m. + im 2 ^b /14, 5 ^a /23, 6 ^a /11, 6 ^a /13,	m. 34 ^a /28
6 ^a /26, 6 ^a /3, 6 ^a /9, 6 ^b /11, 6 ^b /17,	męnskiy <Slv. Kadın.
6 ^b /18, 6 ^b /40, 6 ^b /44,	m. 9 ^b /35
6 ^b /45, 7 ^a /10, 7 ^b /13, 7 ^b /38, 8 ^a /8,	měňônıy <Leh. Yanardöner,
8 ^a /9, 13 ^a /30, 13 ^a /35, 13 ^b /22,	ışılıtlı, rengarenk.
15 ^b /26, 16 ^a /8, 16 ^b /20, 16 ^b /21,	m. 38 ^a /28
17 ^a /5, 19 ^a /22, 19 ^a /27, 19 ^a /29,	męňônıy <Leh. → měňônıy
21 ^a /11, 22 ^b /27, 24 ^a /4, 24 ^a /9,	na m. 39 ^a /9, 39 ^b /7
25 ^a /10, 25 ^a /13, 25 ^a /14, 25 ^a /19,	mênônıy <Leh. → měňônıy
25 ^a /33, 25 ^a /9, 25 ^b /22, 25 ^b /25,	m. 9 ^a /10
25 ^b /26, 25 ^b /27, 25 ^b /29, 25 ^b /31,	męntlik <Slv. Manto, palto.
25 ^b /39, 25 ^b /5, 26 ^a /12, 26 ^a /19,	m. 23 ^b /5, 31 ^a /9
26 ^a /35, 26 ^a /36, 26 ^a /38, 26 ^a /40,	měşkaněy <Slv. Ev.
26 ^b /12, 26 ^b /34, 28 ^b /20, 29 ^a /28,	m. + da 23 ^a /22
29 ^b /22, 33 ^a /26, 33 ^a /29, 33 ^a /30,	męşkat <?
33 ^a /32, 33 ^b /12, 33 ^b /14, 33 ^b /15,	m. ęt-
33 ^b /16, 33 ^b /18, 33 ^b /19, 33 ^b /2,	23 ^a /27
33 ^b /21, 33 ^b /22, 33 ^b /23, 33 ^b /25,	Mıgırdıç <Hay. Vaftiz eden
33 ^b /3, 33 ^b /5, 33 ^b /7, 33 ^b /9, 34 ^a /19,	kimse, kişi adı.

M. Dönig oğlu 23^b/21

Qhan M. oğlu K'ameneç şägärlisi	Panna Zuzannanıñ ucmağlı canlı
K'urılönun 7 ^a /26	pan Şimkonuñ dr. M. oğlu
pn. M. sargawark 37 ^b /18	h[ı]zınıñ 9 ^b /20
M. sargawarkka 34 ^b /4	paniy Şimkonuñ dr. M. oğlunuñ
mi Soru eki. Genellikle kelimeye	9 ^b /24
bitişik yazılan bu ekin ayrı da yazıldığı	Miklaş <Slv. Mikolay Kişi adı.
görülmektedir.	pn. M. 27 ^a /3, 27 ^a /6, 33 ^a /12
m. 22 ^b /21, 26 ^a /13	brn. M. oğlu Beñnatoviç 31 ^b /21
midniça <Slv. Bakır kase, kase.	pn. İvaşko M. oğlu Beñnatoviç
m. 34 ^b /26	31 ^b /9
Miğal <Slv. Mikail, Hıristiyanlık	uçmağlı canlı Steçkonuñ
inancındaki üç büyük melekten biri.	sınarınıñ M. oğlu
svâtıy m. + dan 39 ^b /17	Yëndreyoviçniñ 37 ^b /33
svâtıy m. + ga 39 ^b /17	pan Awedikni Beñnatoviçni M.
Miğalko <Leh. Kişi adı.	oğlun 15 ^b /10
M. + dan 10 ^a /27, 9 ^b /30	pan Haçqodan M. oğlundan 4 ^b /5
Miğoğko <Yun. Kişi adı.	br. M. oğlunuñ Beñnatoviç pn.
M. + dan 9 ^b /13	İvaşkonuñ 31 ^b /3
Mikaşel <İbr. →Mikayêl	Mikolay <Slv. Kişi adı.
pan Şimkonun dr. M. oğlunun	M. Zıhıniyga 35 ^b /27
T'urafaçkinin 9 ^b /9	milçênê <Leh. milczenie Sessizlik.
Mikayêl <İbr. Kişi adı.	vêçnê m. 9 ^a /32
	milıy <Slv. Sevimli, sevgili.

m. 25^a/10, 25^b/32

milos <Slv. Zarif, sevgili.

m. 26^b/3

milostivı <Slv. →**milostivı**

m. 3^b/32

milostivı <Slv. Zarif, sevgili.

m. 3^b/21, 4^a/3

milostivı <Slv. →**milostivı**

m. 31^a/30

Miluhna <? Kişi adı.

pani M. 3^a/4

panna M. + nı 2^b/11

panna M. + nıñ 2^b/2

min Bin, sayı adı.

m. 4^a/24, 11^a/16, 11^a/32, 11^a/34,

11^b/8

üç m. 36^a/14

m. beş yüz 10^b/22

miñ Bin, sayı adı.

m. 16^a/3, 16^a/5, 16^a/9, 17^b/10,

17^b/6, 24^a/13, 25^b/35

beş m. 17^b/13, 17^b/22, 17^b/25,

17^b/8, 18^a/4, 22^b/16

dört m. 15^b/33

m. + dän 17^b/35

m. eki yüz 29^a/18

m. t'ohuz yüz 32^b/29

m. üç yüz ot'uz 28^a/5

m. yüz el[i] 18^a/25

Minas Kişi adı.

pn. M. 23^a/15, 23^a/18, 23^a/24,

23^a/29, 23^a/30, 23^a/9, 23^b/31

M. + a 1^b/9

M. Bağdasari 23^b/17

pn. M. + ga 23^a/18

pn. M. + nıñ 23^a/6, 23^b/26

pn. Manugnuñ Káspar oğlunuñ

pn. M. + nıñ 23^a/3

pn. M. + nı 23^b/29

pn. M. + tan 23^b/27

min beş yüz Bin beş yüz, sayı adı.

m. 10^b/22

miñ eki. yüz Bin iki yüz, sayı adı.

m. 29^a/18

miñ t'ohuz yüz Bin dokuz yüz,

sayı adı.

m. 32 ^b /29	pn. M. İvaško oğlu İlaş Andriy
miñ üç yüz otuz Bin üç yüz otuz,	oğlu 36 ^a /26
sayı adı.	pn. M. İvaško oğlu 35 ^b /29
m. 28 ^a /5	pn. M. + nu 36 ^b /11, 36 ^b /2
miñ yüz el[1]i Bin yüz elli, sayı adı.	pan M. + nuñ Bõhdanoviçniñ
m. 18 ^a /25	15 ^b /3
Miskõ <Slv. → Misko	pn. M. oğlu uçmañlı canlı pn.
M. 13 ^b /10	Stęckonuñ Misko oğlu 21 ^a /4
pan M. + nu Bõhdan oğlun	pn. Misko oğlu uçmañlı canlı pn.
11 ^b /26, 13 ^a /7	Stęckonuñ M. oğlu 21 ^a /4
dr. Ovanęsniñ İvaško oğlun	pn. Misko uçmañlı canlı pn.
M. oğlu 14 ^b /36	Stęckonuñ oğlu M. oğlu 19 ^b /4
Misko <Slv. Miñaylo Kişi adı.	pn. M. uçmañlı canlı pn.
pan M. 16 ^a /18	Stęckonuñ oğlu Misko oğlu 19 ^b /4
pn. M. 15 ^b /14, 27 ^b /3	pn. M. Yurko oğlu Kırkoşoviç
pan M. Bõhdan oğlu 15 ^b /7	Aliyas Kõkoşoviç 24 ^a /29
pan M. + dan 17 ^a /16	Miskõviç <Slv. Miskoviç, aile adı.
pan M. + dan Bõhdan oğlundan	dr. H'ovanęs İvaško oğlu
16 ^a /34	M. + niñ oğlu 37 ^b /13
pn. M. + dan Bõhdan oğlundan	mizęrniy <Slv. Değersiz, yoksul.
16 ^a /30, 16 ^a /32, 16 ^a /36	m. 33 ^a /25
pn. M. + ga 36 ^b /4	mniška <Slv. Rahibe.
	m. + larga 25 ^b /36

møhur <F. mühr Mühür,

m. 17^a/8

damga.

mør Mor, renk adı.

m. 19^a/9

m. 31^a/5, 8^a/2

m. + ların 8^a/15

mørлу Mor renkli, rengi mor olan.

m. + nu 14^b/33

m. 22^a/25

m. + u 14^b/39

Møskov Moskova.

m. + um 8^b/3

M. + ga 24^a/23

m. + umnu 8^a/37

Moskov Rus Devleti'nin adı.

m. + umuznu basmaga 28^a/10

M. 35^a/28

m. + un 8^a/39

mosonđoviy <Slv. Piriñten, bakır
alaşımından yapılmış.

mohur <F. → **møhur**

m. 34^b/24, 34^b/26

m. + u 36^a/20, 36^a/22

møhurla - <F. mühr+ Tr. /lat-/

møşondz <Slv. Piriñ, bakır
alaşımı.

Mühürlemek, mühür basmak.

m.- p 7^b/23, 7^b/27

m. 12^a/3

møhurlat - <F. mühr+ Tr. /lat-/

Movşes <Lat. Katalikos Movses

Mühürletmek.

Yeğivartetzi, Gregoryan

m.- ip 14^b/40

takviminin ortaya çıkışını

møhurlu <F. mühr+ Tr. /+lü/

sağlayan kişi.

Mühürlü.

dn. dr. M. Gat'oğışnunun 3^b/9

m. 5^b/17, 14^b/38, 18^b/21, 19^a/33,

Møvses <Lat. → **Movşes**

19^b/5, 21^a/10, 21^a/5, 27^a/14

dn. dr. M. 19^a/23

møjnøsci <Slv. Güç, kuvvet, kudret.

møyiñ <Leh. Benim.

i spēvniḥ prač m. 25 ^a /13	muḡar Kişi zamiri, bunlar.
moyi <Leh. Ben, kişi zamiri.	m. 18 ^b /13
za dōbreḡo bačēnâ i.	muniment <Lat. monumentum
pamēncimoyi 34 ^a /14	“Hafıza, mezartaşı” Senet, güvence.
mu → bu	m. + lar 38 ^a /13
m. + ndan 27 ^b /27	mur <Slv. Duvar.
muḡaēr <Slv. Moher, yün.	m. 6 ^a /19, 6 ^a /34
m. 21 ^a /30, 25 ^b /14, 27 ^b /20, 29 ^a /8,	murad <Ar. I. İstek, arzu.
30 ^b /10, 32 ^b /32	m. ęt- İstemek, arzu etmek.
m. + dan 25 ^b /14, 27 ^b /15, 27 ^b /17	6 ^a /5
aḡurâ m. + i 23 ^b /4	II. Kişi adı.
aḡurâ m. + indän 23 ^b /6, 27 ^b /14	pan M. K’êreḡovič 6 ^b /38
T’osya m. + indän 23 ^b /7	ucmaḡlı canlı pan M. + nın 6 ^b /42
muḡayār <Slv. → muḡaēr	pan Şimko M. oḡlu K’êreḡovič
m. 2 ^b /24	10 ^b /2
muḡayār <Slv. → muḡaēr	pan Şimk’onun brn. M. oḡlu
m. + ı 27 ^b /16	K’êreḡovičnın 10 ^b /16
muḡayêr <Slv. → muḡaēr	Murad K’êreḡovič : Kiři adı.
aḡurâ m. + i 5 ^a /26	M. 6 ^b /38
t’osya m. + i 5 ^a /27	Muradovič <Slv. Muradovič, aile
muḡr. <F. mōhur sözcüḡünün	adı.
metindeki kıslatılmış hali.	pan Şimko b[i]lä M. 10 ^b /5
m. 23 ^b /4	

Muradoviç <Slv. Muradoviç, aile adı.	muşķêť <Slv. → muşķět m. 12 ^a /18
pan Şimkõga M. + ka pan k'iyõvgä 10 ^b /19	muşķět <Slv. Misket tüfeği. m. 34 ^b /27
Muñiy Kişi adı. m. 35 ^b /19	m. + lărni 35 ^a /17
musu <Slv. İstemsiz. z m. ęet-: 26 ^b /33	mülk <Ar. Mal, mülk. m. + lărdän 9 ^a /5
maşķêť <Slv. → muşķět m. 10 ^a /4	

N

n[1]şan <F. nişan Nişan, işaret,	18 ^a /15, 18 ^b /14, 18 ^b /23, 18 ^b /33,
evlilik öncesi söz verme hali.	19 ^a /2, 19 ^a /27, 19 ^a /34, 21 ^a /11,
^ş üzük n. 16 ^b /33	21 ^a /23, 21 ^b /22, 21 ^b /26, 22 ^a /11,
^ş üzük n. 27 ^b /25	22 ^a /37, 22 ^b /17, 22 ^b /21, 22 ^b /32,
n. ^ş üzük 28 ^b /32	23 ^a /26, 23 ^b /31, 25 ^a /35, 25 ^a /42,
n. ^şüzükü: Evlilik işareti olarak	25 ^a /6, 25 ^b /10, 25 ^b /11, 26 ^a /10,
verilen ^ş üzük, nişan ^ş üzüğü,	26 ^a /39, 26 ^b /3, 27 ^a /24, 27 ^b /10,
alyans.	27 ^b /31, 27 ^b /36, 28 ^b /15, 29 ^a /22,
2 ^b /28, 21 ^b /12, 22 ^b /7, 23 ^b /2,	29 ^a /29, 29 ^b /15, 30 ^b /28, 31 ^b /15,
29 ^b /30	34 ^a /15, 36 ^a /29, 36 ^a /32, 36 ^a /4,
n[1]şanla - <F. nişan+ Tr. /la-/	36 ^b /21, 39 ^a /14, 39 ^a /27, 39 ^b /3
Nişan yapmak, nişanlamak.	na II <Slv. -lA vasita eki; -dAn
n.- dı 23 ^a /9	ayrılma hal eki anlamında Slavca
na I <Hay. Şimdi, ama, bu yüzden,	tamlamada önektir.
artık.	n. 30 ^b /23
n. 3 ^a /13, 3 ^b /21, 3 ^b /26,	n. dali 36 ^b /22
3 ^b /38, 4 ^a /26, 5 ^a /16, 5 ^a /40, 6 ^a /3,	n. intereşse 14 ^b /5
6 ^a /38, 6 ^a /7, 6 ^b /10, 6 ^b /41, 6 ^b /7,	n. jadanâkılar 16 ^b /18
8 ^a /22, 9 ^a /17, 9 ^a /23, 9 ^a /34, 9 ^a /4	n. jadanâları 29 ^b /18
10 ^a /30, 10 ^b /3, 10 ^b /40, 10 ^b /8,	n. jadanêları 5 ^a /19
11 ^a /19, 11 ^a /22, 13 ^a /19, 13 ^a /25,	n. jadaněysi 31 ^b /18
14 ^b /1, 14 ^b /17, 16 ^b /15, 17 ^b /30,	n. męnôniy 39 ^a /9, 39 ^b /7

n. օstatek 33 ^b /20	n. օt-: Almak, transfer etmek,
n. քոմօժ 17 ^a /9	aktarmak.
n. քրէտ 17 ^a /29	17 ^b /7, 17 ^b /8, 17 ^b /15, 17 ^b /26
n. քրէրօ՞նի 9 ^a /27	nabit <Slv. → nabit
n. քրէ դէրէտ 36 ^a /31	n. օtma bօl- 17 ^a /29
n. քրիտ 8 ^b /30, 9 ^b /10	načdօskօnalօiy <Slv. En
n. քօրօւ 5 ^a /36	mükemmel.
n. svēnton 36 ^a /28	n. 4 ^b /14, 4 ^b /33
n. օvēnton Agnič'օ 14 ^a /28	načinē <Slv. Mutfak eşyası,
n. tօn աս <Leh. Şu anda.	yemek, araç.
5 ^b /23, 13 ^b /26, 13 ^b /6,	n. + si 12 ^a /8
14 ^b /11, 17 ^b /5, 33 ^b /30,	nadanı <Slv. Fayda, kazanç, bir
37 ^a /18, 38 ^b /2	şeyden sağlanan yarar.
n. zaplatıy 18 ^a /4	n. 4 ^a /2
n. zaraz 17 ^b /9	nadanıy <Slv. → nadanı
n. zօznat օt- 3 ^a /9	n. 3 ^b /32
nä Ne, soru sözü.	nadtօ <Slv. → nattօ
n. 36 ^b /18, 38 ^a /27	n. 6 ^a /17, 6 ^a /30
n. bօlur: Ne olur, lütfen.	nadto <Slv. → nattօ
bir n. 26 ^a /4	n. 9 ^a /10
nb + n. magistra szkoly 13 ^b /6	nadvօlօn'ıh <Slv. Serbest, özgür.
nabit <Slv. Alma, alım, transfer.	n. 25 ^b /18

nagabanâ <Leh. prenagabane	n. �t-: Ait etmek, dahil etmek.
Hücum, saldırı	28 ^a /3, 38 ^b /4
n. + ları b�l-: hücum etmek	nale�on�iy <Leh.Ait.
24 ^a /9	n. 23 ^a /33, 23 ^b /11
na�d <Ar. nakd→ nahd	nal��on�iy <Leh. → nale�on�iy
n. 9 ^a /2	n. 10 ^b /10
nahavi�a <Slv. Pantolon.	nal��on�i <Leh. → nale�on�iy
n. 12 ^b /2	n. 14 ^a /12
nahd <Ar.nakd I. Nakit.	nam�t <Slv. �adır, tente.
n. 7 ^a /5, 9 ^a /12, 9 ^a /5, 9 ^a /6, 9 ^b /31,	n. + u 16 ^a /19
9 ^b /34, 11 ^a /34, 11 ^b /11, 13 ^a /33,	nam�va <Slv. �kna etmek.
13 ^a /35, 14 ^a /24, 15 ^b /31, 15 ^b /32,	n. + ga 26 ^b /30
18 ^b /29, 22 ^b /16, 23 ^a /13, 27 ^b /28,	nan�s�k <Ukr. �orap.
28 ^a /5, 29 ^a /19, 29 ^b /26,	n. 9 ^b /39
II. Hazır.	naprud <Slv. Öncelikle, önceden.
n. + da 15 ^b /19	n. 13 ^b /2, 14 ^b /33, 25 ^a /14, 25 ^a /7,
nah�d <Ar. → nahd/1	25 ^a /9, 2 ^b /30
n. 34 ^b /8	nar�n�iy <Leh. Yanda�.
nakazanıy <Slv. Siparişe bağlı.	n. 25 ^a /32
n. 17 ^a /28	naru�en� <Slv. �hlal, ihlali.
naklad <Slv. Maliyet, masraf.	n. 26 ^b /7
n. 6 ^a /27	nastat <Slv. Haline gelme.
nale�it <Slv. Ait.	n. �t- : Haline gelmek.

	24 ^a /18	navidžoniy <Leh.	Etkilenen,
Nastka	<Ukr. Kişi adı.		üstesinden gelen.
	panna N. 24 ^b /12		n. 5 ^b /35
	N. + ga 33 ^b /13	naznačat	<Slv. Tayin etme.
	pn. N. + nı 27 ^b /8	n. et-:	Tayin etmek.
	panna N. + nıj 27 ^b /10		6 ^a /12, 15 ^b /32, 16 ^a /21
	pn.na N. + nıj Marko h[ı]zıynıj	naznačit	<Slv. → naznačat
	Dawıdovičnıj 39 ^b /35	n. et-:	17 ^b /34
	panna N. + nıj Yurko 27 ^a /27	nb.	<Leh. Not, dikkat, açıklama.
Nastuħna	<Slv. Kişi adı.		n. + na magistra szkoly 13 ^b /6
	N. 21 ^a /25, 2 ^b /14	nę	Soru sözü, ne.
	pni. N. 21 ^a /17		n. 3 ^b /20, 3 ^b /37, 5 ^a /19, 5 ^a /25,
	N. + ga 16 ^a /8		6 ^a /38, 6 ^b /22, 6 ^b /25, 6 ^b /31, 6 ^b /32,
	N. + nıj 16 ^a /5		6 ^b /7, 7 ^a /1, 7 ^a /30, 7 ^b /9, 8 ^a /13,
natto	<Slv. Daha, buna ek olarak.		8 ^a /23, 8 ^a /26, 8 ^a /7, 10 ^b /9, 11 ^b /1,
	n. 33 ^a /31, 33 ^a /34, 33 ^b /10, 33 ^b /12,		11 ^b /16, 13 ^a /23, 13 ^a /28, 13 ^a /31,
	33 ^b /2, 33 ^b /6		14 ^b /14, 16 ^b /18, 17 ^b /22,
naučniča	<Slv. → nauşniča		18 ^a /11, 19 ^a /25, 20 ^b /3, 23 ^a /15,
	n. 28 ^b /28		25 ^a /32, 25 ^a /37, 25 ^b /39, 25 ^b /9,
nauşniča	<Slv. Taşlı küpeler.		26 ^a /19, 26 ^a /2, 26 ^a /40, 26 ^a /7,
	n. 21 ^b /5		26 ^b /21, 26 ^b /28, 26 ^b /9, 28 ^b /23,
	n. + lar 21 ^b /4, 21 ^b /5		29 ^b /17, 29 ^b /24, 31 ^a /13, 31 ^b /17,

32 ^b /4, 32 ^b /7, 37 ^a /24, 37 ^a /3, 38 ^b /4,	nəçik Ne kadar, nasıl.
38 ^b /6	n. 2 ^b /29, 3 ^a /2, 3 ^a /3, 3 ^a /4, 3 ^b /18,
n. + də 17 ^a /5, 28 ^a /25, 39 ^b /26	3 ^b /23, 3 ^b /30, 3 ^b /39, 4 ^b /6, 5 ^a /11,
n. + dän 3 ^a /3, 4 ^b /11, 4 ^b /31, 5 ^a /39,	5 ^a /29, 5 ^a /31, 5 ^a /38, 5 ^b /32, 6 ^b /33,
10 ^a /22, 15 ^a /30, 21 ^b /25, 22 ^b /27,	8 ^a /38, 8 ^b /32, 8 ^b /33, 8 ^b /38, 9 ^a /30,
23 ^b /28, 24 ^a /6, 25 ^a /21, 25 ^a /8,	9 ^b /33, 9 ^b /510 ^a /22, 10 ^a /26, 10 ^b /10,
27 ^b /33, 28 ^a /19, 29 ^a /26, 30 ^b /27,	10 ^b /15, 10 ^b /36, 11 ^a /1, 11 ^a /2,
31 ^a /18, 37 ^b /29, 39 ^a /8, 39 ^b /20,	11 ^a /23, 11 ^b /11, 11 ^b /15, 11 ^b /17,
39 ^b /27	11 ^b /30, 12 ^b /34, 13 ^a /15, 13 ^a /23,
n. + gä 8 ^b /37, 9 ^b /16, 21 ^a /8, 23 ^a /32,	13 ^b /18, 14 ^a /14, 14 ^a /18, 14 ^a /25,
25 ^b /3, 26 ^a /12, 39 ^b /18,	14 ^a /5, 14 ^b /19, 14 ^b /22, 14 ^b /8,
n. + gi 25 ^b /6	15 ^b /14, 15 ^b /18, 15 ^b /19, 15 ^b /20,
n. hədar 14 ^b /4, 9 ^b /31	15 ^b /27, 15 ^b /30, 15 ^b /31, 16 ^a /1,
n. + ni 3 ^a /15, 4 ^b /16, 5 ^b /1, 5 ^b /30,	16 ^a /29, 16 ^a /31, 16 ^a /33, 16 ^a /35,
8 ^b /15, 9 ^a /36, 10 ^a /33, 13 ^b /33,	17 ^a /3, 17 ^a /6, 17 ^b /32, 17 ^b /5, 18 ^a /29,
16 ^a /25, 17 ^a /28, 18 ^b /15, 19 ^a /4,	18 ^b /11, 19 ^a /36, 20 ^b /2, 20 ^b /3,
19 ^a /6, 21 ^b /28, 22 ^b /35, 23 ^b /32,	21 ^b /15, 21 ^b /24, 22 ^b /14, 22 ^b /30,
27 ^a /25, 27 ^b /37, 29 ^a /32, 30 ^b /30,	22 ^b /31, 22 ^b /34, 23 ^b /12, 23 ^b /29,
31 ^a /22, 33 ^a /8, 33 ^b /26, 36 ^b /30	25 ^a /16, 25 ^a /18, 25 ^a /23, 25 ^a /38,
n. + nin 7 ^a /14	25 ^a /8, 25 ^b /25, 25 ^b /31, 25 ^b /40,
n. + ni 11 ^a /6, 14 ^b /25, 4 ^b /36	26 ^b /13, 26 ^b /2, 26 ^b /7, 27 ^b /26,
nəçä Pek çok, ne kadar.	27 ^b /34, 27 ^b /35, 28 ^a /19, 29 ^a /15,
n. 39 ^a /24, 4 ^a /24	29 ^a /27, 29 ^a /28, 29 ^a /33, 29 ^a /35,

30 ^b /17, 30 ^b /24, 30 ^b /25, 30 ^b /26, 30 ^b /27, 31 ^a /11, 31 ^a /20, 31 ^b /20, 32 ^b /35, 32 ^b /6, 33 ^a /10, 33 ^a /33, 33 ^a /4, 33 ^b /18, 34 ^a /15, 35 ^b /18, 36 ^a /2, 36 ^a /5, 36 ^b /12, 36 ^b /6, 37 ^a /16, 37 ^b /26, 38 ^b /14, 39 ^a /13, 39 ^a /24, 39 ^a /34, 39 ^a /9, 39 ^b /10	nēki Ne ki, öyle ki. n. 4 ^a /4, 5 ^b /37, 6 ^b /10, 8 ^a /29, 8 ^a /30, 8 ^a /35, 8 ^b /31, 9 ^b /11, 13 ^a /21, 13 ^a /30, 13 ^a /34, 13 ^a /35, 13 ^b /18, 13 ^b /21, 16 ^b /22, 18 ^b /6, 22 ^a /16, 24 ^a /31, 25 ^a /7, 25 ^a /9, 25 ^b /10, 25 ^b /34, 25 ^b /39, 25 ^b /4, 26 ^a /11, 26 ^a /22, 26 ^a /36, 26 ^b /4, 27 ^a /17, 27 ^b /13, 2 ^b /16, 33 ^b /4, 35 ^b /11, 38 ^b /7, 39 ^a /16, 39 ^a /20, 39 ^b /15, 39 ^b /19, 39 ^b /29, 39 ^b /31
nēçik → nēçik n. 3 ^b /12, 3 ^b /15, 4 ^b /1, 5 ^a /21, 6 ^a /17, 9 ^a /25, 9 ^b /17, 9 ^b /26, 10 ^b /4	
nēçikoviy → mēçikoviy n. 34 ^a /24	nēmā Bir şey, herhangi bir şey, herhangi bir kimse. n. 3 ^a /12, 3 ^b /16, 16 ^a /13, 18 ^a /11, 18 ^b /14, 21 ^a /10, 22 ^b /20, 22 ^b /26, 23 ^a /29, 23 ^a /32, 25 ^b /18, 25 ^b /22, 25 ^b /30, 25 ^b /33, 27 ^a /22, 27 ^b /30, 27 ^b /33, 30 ^b /23, 30 ^b /24, 35 ^a /25, 37 ^a /8
nēfti <Ar. neft F.+î Siyaha yakın koyu yeşil renk. n. 10 ^a /3	
nēgaiy n. 34 ^a /6	
nēgāki Neden. n. 25 ^a /32	
nēgdıy <Leh. Uzun zaman oldu. n. 9 ^b /23	n.+ dā 13 ^b /29, 21 ^b /21, 21 ^b /23, 29 ^a /22, 29 ^a /25
nēginçā Şimdiye kadar, ne kadar. n. 6 ^a /9	n.+ lārni 18 ^b /33

Nemiç <Leh. niemcy, niemiec Leh,

Leh halkından olan ve

Osmanlılarda Avusturya'ya ve

Avusturya halkına verilen isim.

N. 8^b/19

n. 17^b/17, 18^b/1, 34^a/3, 39^a/32

n. bøl-: Lehleşmek, Leh olmak.

35^a/21, 38^b/12

N. heşepi: Leh hesabı, metinde

Miladî takvim karşılığı

kullanılmıştır.

8^a/40, 24^a/4

N. heşebina 23^b/15

N. işi: Leh işi, Leh ustalığıyla.

12^a/16

N. K'alendarına: Lehlerin

kullandığı takvim, Miladî

takvim.

3^b/3, 4^a/12, 5^a/1, 5^b/5,

9^a/40, 10^a/37, 11^a/10

N. k'alendarına 31^a/29

N. kalendarına 31^b/4

N. kalendarı 24^b/21

N. tili: Leh dili, Lehçe.

38^a/13

Nemiççä Leh dili, Lehçe.

N. 19^b/8, 19^a/36

bitiklär N. 35^a/18

nênaruşoni <Slv. Bozulmamış.

n. 6^a/1

něšeně Nesne, şey.

v. + sin 15^b/29

něy <Slv. Olumsuzluk

fonksiyonunda kullanılan önek.

Kelimeye bitişik imlâlandığı da oluyor.

n. otstempuyonč <Leh. nê

otstempuyonč Gecikmeden,

hemen, ayrılmadan. 3^a/5

n. zaplačōny: Ödemedi. 18^a/10

nič n. zōstawuyonč 3^a/12

něynaruşōny <Slv. Bozulmamış.

n. 33^a/31

něyrozdželněy <Leh. Bölünmezlik.

n. 18^a/23

něyspōşōbnıy <Slv. Zayıf, beceriksiz.

n. 37^a/18

nęysçęnsćě <Leh. Berbat.

n. + mđan 25^a/10

nışan <F. →n[ı]şan

n. 10^b/26, 5^a/28

nić <Slv. Hiçbir şey.

n. něy zóstawuyonć: <Slv. Hiçbir

şey danışmadan.

3^a/12

Nigoğayos <Lat. → **Nikolay**

sb. N. ahpasñıñ 15^a/29

Nigol <Lat. Çiy, murdar Nigol olarak

elimizdeki metinlerde adı geçen

Eçmiadzin tarafından atanmış

olan Piskopos Nigol Torosoviç.

Ukraynadaki Ortodoks

Gregoryan kilisesini hileyle ve

zorla Roma Katolik Kilisesine

tabi ettiren başpiskopostur.

N. 16^a/4

dr. N. 3^b/24, 3^b/7, 4^a/16, 17^a/26

N. ahpasñıñ: Başpiskopos Nigol.

24^a/15

no <Lat. No, numara.

n. 16^b/1, 1^b/7

nõmine <Lat. İçin, adına.

n. publikõ <Lat. Kamu adına,

herkes için. 4^a/22

nõr <Hay. Yeni.

n. 18^b/18

nor. <Hay. →**nõr**

n. kln : Yeni Takvim, Miladî

Takvim. 15^a/25

Norsęs Kişi adı.

pan Vartik N. õglu 9^b/3

pan Vartikka brn. N. õgluna İlõv

řāğārlisinā k'iyõvuna 9^b/22

pan Vartik'nın N. õglunun 9^b/18

Norsęsõvić <Slv. Norsesoviç, aile

adı.

pan Vartik b[i]lä N. 9^b/6

Norsęsõvić <Slv. Norsesoviç, aile

adı.

pan Vartiknın N. 10^a/31

pan Vartiktan N. 10^a/17

nõřeněy <Slv. Kolye gibi boyna

takılan süslere verilen ad.

n. 29 ^b /29, 32 ^b /19	Nurbek → Nurbeg
Noyēm < Lat. → Noyěmpěr	N. 35 ^a /23
N. 1 ^b /5, 18 ^b /18	pan N. haynatam 6 ^b /38
Noyem < Lat. → Noyěmpěr	uçmağlı canlı pan N. + nın 6 ^b /45
N. 39 ^b /23	Nurican < Ar. Nuri+ F < Ar. cân
Noyěmpěr < Lat. Kasım, ay adı.	Kişi adı.
N. 19 ^a /30, 39 ^b /12	Şefër N. 5 ^b /35
N. + niñ 39 ^b /32	N. mardiroş oğlu 23 ^b /22
Nögärikün Salı, gün adı.	Şefër N. oğlu 8 ^b /3
N. 7 ^b /20	ucmağlı canlı pan Şefër N. oğlu
Nurbeg → Nurbeg	5 ^b /15
ucmağlı canlı pan Markoğa N.	pan Şefëriñ N. oğlunun 5 ^b /12
oğluna Matiaşovič 4 ^b /25	ucmağlı canlı pan Şefërin N.
Nurbeg < Ar. Nur+ Tr.beg Kişi	oğlunun 5 ^b /33
adı.	ucmağlı canlı pan Şefërin N.
N. 39 ^a /30, 39 ^b /11	oğlunun 5 ^b /29
pn. Hăčko da pn. Grěsko N.	
39 ^a /35	
N. oğluna 38 ^b /17	

O, Ȯ, Ȯ

Ȯ	O, üçüncü tekil kişi zamiri.	Ȯ. 26 ^a /31
	Ȯ. 13 ^a /5	Ȯbiĉat <Slv. Söz.
Ȯbeĉat	<Slv. Söz.	Ȯ. et-: Söz etmek.
	Ȯ. et-: Söz vermek.	4 ^a /24, 4 ^a /26, 14 ^b /6, 23 ^a /22,
	23 ^a /34	25 ^a /14
Ȯbeĉnosĉi	<Leh. obetsnost Varlık,	Ȯbiĉê Döşeme.
	kullanabilirlik.	Ȯ. + si 6 ^a /13
	pry Ȯ. 17 ^a /18	Ȯbitsat <Slv. → Ȯbiĉat
Ȯbeĉnosĉi	<Leh. → Ȯbeĉnosĉi	Ȯ. et-: 26 ^a /20
	pry Ȯ. etti 19 ^a /10	obivat <Slv. Bağlayıcı, sağlamlaştırıcı.
Ȯbêĉuŷon	<Lat. Söz, sözleşme.	Ȯ. et-: Karara bağlamak. 13 ^a /14
	Ȯ. 9 ^a /34	Ȯblatam <Lat. Bağış veren,
Ȯbêtniĉa	<Slv. Söz, yemin.	sunan.
	Ȯ. + lar et-: Yemin etmek, söz	per Ȯ. podany 2 ^b /4
	vermek. 14 ^b /5, 14 ^a /36	Ȯbliĉnê <Leh. → Ȯbliĉněy
	Ȯ. + ları 14 ^b /1	Ȯ. 4 ^a /33, 4 ^b /20, 5 ^a /7, 5 ^b /8, 8 ^b /22,
Ȯbeĉtniĉa	<Slv. → Ȯbêtniĉa	9 ^b /1, 10 ^a /40, 11 ^a /13, 11 ^a /29, 11 ^b /6
	Ȯ. 24 ^a /21	Ȯbliĉněy <Leh. Bizzat, şahsen.
	Ȯ. + larım 25 ^a /12	Ȯ. 2 ^b /5, 16 ^b /5, 18 ^a /20, 19 ^b /2,
Ȯbětniĉa	<Slv. → Ȯbêtniĉa	21 ^a /16, 21 ^a /2, 22 ^a /3, 28 ^a /22, 28 ^b /7,
	Ȯ. + larım 25 ^a /17	29 ^b /5, 31 ^a /33, 31 ^b /9, 37 ^a /2, 37 ^a /31,
Ȯbětniĉiy	<Slv. → Ȯbêtniĉa	37 ^b /13, 37 ^b /18, 37 ^b /2, 37 ^b /26,

37 ^b /32, 37 ^b /7, 38 ^a /20, 38 ^a /26, 38 ^a /3, 38 ^a /31, 38 ^a /8, 38 ^b /25, 39 ^a /2, 39 ^a /29, 39 ^b /13, 39 ^b /24	obziračča <Slv. obzirtsa Obur, açgözlü. o. bøl- : Obur, açgözlü olmak.
obliçney <Leh. → obliçněy o. 2 ^b /34	26 ^b /17 odat <Slv. → oddad o. etkäysiz 34 ^a /19
obliçney <Leh. → obliçněy o. 23 ^b /24, 24 ^a /2, 24 ^a /28, 24 ^b /11, 24 ^b /2, 24 ^b /6, 27 ^b /2, 34 ^a /5, 38 ^a /14	odawat <Slv. Verilmiş. o. et- : Vermek, teslim etmek.
oblig <Leh. Taahhüt, yükümlülük. o. + lar 15 ^b /20	16 ^b /17 oddalat <Slv. oddalit Askiya alma, erteleme.
obligaciya <Slv. Makbuz, yükümlülük. o. 17 ^b /21	o. et- : Askiya almak, ertelemek.
obligovačča <Leh. Mecburiyet. o. bøl- : Mecbur olmak. 17 ^b /9, 17 ^b /13, 18 ^a /28	25 ^b /37 oddanâ <Slv. Verimlilik, çalışkanlık, özveri, gayret.
obnât <Slv. Sarılma. o. et- : Sarılmak, kabullenmek. 25 ^a /30	pnıy o. 18 ^b /22 oddanıy <Slv. Teslim olan, dindar. o. bøl- : Teslim olmak.
obraz <Slv. Resim, görüntü, imaj, simge. o. 12 ^b /25, 12 ^b /9	14 ^b /18, 19 ^b /8, 36 ^b /19 oddanıy <Slv. → oddanıy o. bøl- : 35 ^b /18
obrend <Rus. Tören, ayin. o. + larımızga 14 ^a /22	oddad <Slv. Verme. o. et- : Vermek.

2 ^b /11, 5 ^a /14, 5 ^b /17, 5 ^b /21, 5 ^b /27, 7 ^b /5, 8 ^a /18, 8 ^a /25, 11 ^a /24, 11 ^b /2, 11 ^b /12, 11 ^b /18, 12 ^b /35, 14 ^b /2, 16 ^a /7, 16 ^b /13, 17 ^b /10, 19 ^b /4, 21 ^a /4, 23 ^a /17, 25 ^a /44, 26 ^a /24, 28 ^a /7, 33 ^b /19, 35 ^b /12, 35 ^b /20, 35 ^b /24, 36 ^a /9, 36 ^a /20, 36 ^a /21, 36 ^a /22, 36 ^a /32, 36 ^b /19, 38 ^b /15, 38 ^b /33, 38 ^b /33	oğkaz <Slv. İrade. o. 7 ^b /37 oğkazovat <Çek. Referans. o. et- : Referans vermek. 6 ^b /34 oğmâna <Leh. Değişim, dönüşüm. o. 26 ^b /9 ođ nauki <Slv. İlim, beceri. o. 26 ^a /13 oğobrat <Slv. Götürmek, çekmek, almak. o. et- : Götürmek, çekmek, almak. 8 ^a /24, 9 ^a /22, 14 ^b /32 oğpadat <Slv. podpadat Düşme. o. et- : Düşmek, aşağıya inmek. 25 ^b /18 oğprava <Slv. Bilgilendirme, ilgi. o. bol- : Bilgilendirmek. 4 ^a /24 ođpublikačiyi <Slv. Halka ait olan. o. 18 ^a /2 oğstupit <Slv. Geri adım atma. o. et- : Geri adım atmak.
oddat <Slv. → oğdat o. et- : 3 ^b /9, 25 ^a /43, 34 ^a /21 oğdawat <Slv. → oğawat o. et- : 33 ^b /15, 33 ^b /23, 33 ^b /8 ođêntıy <? o. 14 ^a /21 oğiskat <Slv. Geri almak, kazanmak. o. et- : Geri almak, kazanmak. 25 ^b /2 oğizdi <Çek. odjezdy Gidiş. o. 36 ^a /5	

$3^b/8$

oĝniva <Leh. Zincir.

v o. $9^a/6$

oĝnivah <Leh. Zincir.

v o. $16^b/31$

oĝnivâstıy <Leh. Parçalardan oluşan.

o. $29^b/27$

oĝlan Evlat, çocuklar, oğullar.

o. + ima $16^b/20$

o. + larga $33^b/3$

o. + ları $5^b/22, 8^b/14$

o. + larım $5^b/38, 6^a/26, 6^b/33, 8^b/1$

o. + larıma $13^a/21, 24^a/4, 33^b/2,$
 $8^a/16$

o. + larımın $6^a/1$

o. + ların $18^b/10, 35^a/23$

o. + larına $13^b/20, 13^b/22, 16^a/12,$
 $16^a/3, 16^a/4, 39^b/11$

o. + larından $6^b/44, 7^a/13$

er o. + larının $13^a/12$

o. + ları $21^a/17, 29^b/7, 29^b/8,$
 $39^a/30, 39^a/35$

o. + nına $35^b/9$

oĝu[1] → oĝul

o. + ları $9^a/28$

oĝul → oĝul

o. + u (oĝlu) $4^a/6, 23^b/21$

Ÿakub İvaşko ęreĉp'oĝan o. + u

$23^b/17$

pan Ÿakub Zahnoy o. + u brn.

ęreĉp'oĝan $3^b/27$

Zadik Aslan o. + u Tkaĉ $7^b/2$

Ÿak. o. + u T'rsvĉ. $3^b/24$

o. + uma $35^b/19$

o. + umda $6^b/23$

o. + umnunda $8^a/13$

dr. Lukaş o. + un $17^a/19$

o. + una $22^a/10$

o. + unuĝ $2^b/3$

oĝul Erkek evlat.

o. $23^a/24, 25^b/28$

o. + larından $14^b/32, 9^b/30$

o. + u (oĝlu) $2^b/34, 5^b/23, 5^b/27,$

$5^b/35, 7^b/35, 8^b/25, 10^a/13, 11^a/17,$

$19^a/15, 19^a/16, 22^a/6, 26^a/5,$

$26^b/23, 27^a/3, 34^a/7, 38^b/22, 39^a/3$

brn. Avedik erëçp'oğan ọ. + u 5 ^b /9	pan Daniyel Holub ọ. + u 11 ^a /15, 4 ^a /8
Donořak Boğdan ọ. + u 16 ^a /27	pan Greško Tuman ọ. + u 33 ^b /10
dr. H'ovanëş İvaşko oğlu Miskoviçniņ ọ. + u 37 ^b /13	pan Haçko Tuman ọ. + u 4 ^a /7, 11 ^a /14
dr. Lukaş ọ. + u 37 ^a /20	pan Misko Boğdan ọ. + u 15 ^b /7
dr. Ovanëşniņ İvaşko oğlunuņ Miskọ ọ. + u 14 ^b /36	pan Peřre K'irkoğa ọ. + u 4 ^a /6 pan Peřre K'irkoşa ọ. + u 5 ^b /10
Haçko Avedik ọ. + u 16 ^a /29	pan T'oroş Ÿakub ọ. + u 4 ^b /22
Haçko brn. Seřer ọ. + u 8 ^b /8	pan Vartik Norsëş ọ. + u 9 ^b /3
Haçko Tuman ọ. + u 36 ^b /26	pan Ÿan Asvadur ọ. + u 5 ^a /10
İloř şähärlisi Manug Káspar ọ. + u 23 ^b /22	pan Ÿan Holub ọ. + u 9 ^b /2 pan Zadik T'oros ọ. + u 39 ^b /13
İvaşko brn. Seřer ọ. + u 8 ^b /6	pn Boğdan ọ. + u 17 ^a /17
İvaşko Holup zamgoç ọ. + u 7 ^a /34	pn. Avedik erëçp'oğan ọ. + u 16 ^b /6
Manug Káspar ọ. + u 23 ^b /25	pn. Daniyel Holub ọ. + u 34 ^a /8
Mıgırdiç Dönig ọ. + u 23 ^b /21	pn. Haçko bilä Andriy ọ. + u 21 ^a /20
Nurican mardiroş ọ. + u 23 ^b /22	pn. Haçko Ovanëş ọ. + u 28 ^b /8
pan Andriy Haçko ọ. + u 10 ^b /1	pn. Haçko Tuman ọ. + u 37 ^a /19
pan Boğdandan Donovak ọ. + u 7 ^a /7	pn. Haçko Ÿurko ọ. + u 19 ^a /16

pn. Haçko Zahno ɔ.+ u 21^a/9,
37^a/17

pn. Haçkonu Zahno ɔ.+ u
27^a/12

pn. Holub h[1]ziyni pn. Dawid
ɔ.+ u 29^b/3

pn. İvaşko H'agop ɔ.+ u 16^b/7,
37^a/22

pn. İvaşko K'evoroviç Ovanesni
ɔ.+ u 28^a/22

pn. Luk[a]ş Sefer ɔ.+ u 3^a/6

pn. Misko İvaşko ɔ.+ u 35^b/29

pn. Misko İvaşko oğlu İlaş
Andriy ɔ.+ u 36^a/26

pn. Misko oğlu uçmağlı canlı pn.
Steçkonu Misko ɔ.+ u 21^a/4

pn. Misko uçmağlı canlı pn.
Steçkonu oğlu Misko ɔ.+ u
19^b/4

pn. Ovanes ɔ.+ u 28^b/13

pn. Petre Kirkosa ɔ.+ u 24^b/3

pn. Petre Kırkoşa ɔ.+ u 37^a/21

pn. Şimko Varteres ɔ.+ u 36^b/25

pn. Şimkonu Holuboviç Dawid
ɔ.+ u 38^b/15

pn. Varteres ɔ.+ u 29^b/12

pn. Yandan Holuboviçtan

Yasko ɔ.+ u 15^a/27k'i

pn. Yuhno aşıra Tuman ɔ.+ u
24^b/14

pn. Yuhno Tuman ɔ.+ u 24^b/6

pn. Zahno ɔ.+ u 17^a/16

pn. Zahno Ykb. ɔ.+ u 27^b/4

Sahak Agopşa ɔ.+ u 16^a/33

Sefer Nurican ɔ.+ u 8^b/3

Şimko Holub ɔ.+ u 36^b/28

Şimko Kasper ɔ.+ u 29^a/33

Şimko Yakub ɔ.+ u 22^a/14

Şimko Yakub ɔ.+ u 29^a/35

Şuşan Almas h[1]zi Holubnu
uçmağlı canlıni sınıarı Dawid
ɔ.+ u 29^b/21

T'rs. brn. Sefer ɔ.+ u 8^b/4

Tuman Marko ɔ.+ u 24^a/2

uçmağlı canlı pan Holubdan

Yasko ɔ.+ u 9^a/25

uçmaqlı canlı pan Sefer Nurican
 0. + u 5^b/15

uçmaqlı canlı Haçkonuñ Hölub
 0. + u 24^b/20

uçmaqlı canlı pn. Káspar Hrihor
 0. + u 24^a/3

uçmaqlı canlı pn. Şimkonuñ
 Hölub 0. + u 37^b/4

uçmaqlı canlı Stepanniñ dr.
 Káspar 0. + u 10^a/41

Yakub Zahno 0. + u 2^b/14, 2^b/32

Yasko Hölub 0. + u 10^a/13

Zadik Awedik 0. + u 16^a/35,
 37^b/16

Dawıd 0. + u Höluboviñniñ
 37^b/16

pn. Haçko Yurko 0. + u
 Aksentoviç 18^b/23

Kirkóşa 0. + u Aliyas
 Kokoşoviñniñ 27^a/28

pn. Awedik erëçp'oğan 0. + u
 Awedikoviç 39^b/24

pan Andriyniñ 0. + u
 Awedikoviñniñ 39^a/3

br. Zadik 0. + u Beñnatoviç pn.
 T'orosnuñ 31^a/31

brn. Miklaş 0. + u Beñnatoviç
 31^b/21

pn. İvaşko Miklaş 0. + u
 Beñnatoviç 31^b/9

0. + u Beñnatoviçniñ 33^a/12

0. + u Dawıdoviç 38^a/26

pan Daniyel Hölub 0. + u
 Dawıdoviç 4^b/21

pan Zadik Hölub 0. + u
 Dawıdoviç 38^b/2

pn. Qhan Hölub 0. + u
 Dawıdoviç 38^a/31

pn. Şimko Hölub 0. + u
 Dawıdoviç 39^b/8

uçmaqlı canlı pn. Şimko Hölub
 0. + u Dawıdoviç 39^a/30

pan Şimkonuñ Hölub 0. + u
 Dawıdoviñniñ uçmaqlı canlıniñ
 37^a/14

uçmağlı canlı pn. Şimkodan
dadusundan Hölub 0.+ u
Dawidoviçtan 39^a/7
uçmağlı canlı pn. Şimkodan pn.
Hölub 0.+ u Dawidoviçtan
38^b/28
pn. Daniël Hölup 0.+ u
Dawidoviç 18^a/21
pan Haçk'onuñ Avedik' 0.+ u
Domajirsk'inin 8^b/39
pn. İvaşko bilä H'agop 0.+ u dr.
awakereçniñ 16^b/10
Zadik 0.+ u dr. awakereçniñ
22^a/9
pan Yakubnun Zahnoy 0.+ u
ereçp'oğannın 4^a/10
İvaşko 0.+ u Gëruhnoviç 31^a/34
pan Haçko Petre 0.+ u
Gluşkoviç 4^b/24, 9^a/20
Panna Zuzannanın uçmağlı canlı
pan Şimkonuñ dr. Mikayêl
0.+ u h[1]ziniñ 9^b/20

pan Yanın Asvadur 0.+ u
Haftarnıñ 5^a/5
dr. Haçadur Greşko 0.+ u
Hluşkoviç Alias 37^b/7
pn. Misko İvaşko 0.+ u İlaş
Andriy oğlu 36^a/26
Ohan Mıgırdiç 0.+ u K'ameneç
şägärlisi K'urilonun 7^a/26
pan Şimko Murad 0.+ u
K'êremoviç 10^b/2
pan Şimk'onun brn. Murad 0.+
u K'êremoviçnin 10^b/16
pn. Misko Yurko 0.+ u
Kırkoşoviç Aliyas Kokoşoviç
24^a/29
pn. Yakub Zadik 0.+ u
Mançukoviç 22^a/5
pn. Misko uçmağlı canlı pn.
Steçkonuñ 0.+ u Misko oğlu
19^b/4
dr. H'ovanëş İvaşko 0.+ u
Miskoviçniñ oğlu 37^b/13

pn. Zahnonun Ğakub . + u
Palkanı 27^a/29

brn. Zahno . + u pan

Ğakubnun 12^b/34

pn. Ğakubnun H'agop . + u pn.

İvaşkonun oğlunun 16^b/3

pn. Varteres . + u pn. Stepan
29^b/9

pn. Varteres . + u pn.
Stepanın 29^b/4

Ğakub . + u T'rovć. 14^a/11

Hařko Zahnoyvić . + u
ucmağlı canlı pan Avedikni
5^a/22

pn. Misko . + u ucmağlı canlı

pn. Stećkonun Misko oęlu 21^a/4

pan şimko Ğakub . + u
Varteresović 11^b/7

pn. şimko Ğakub . + u
Varteresović 22^a/4

Hařko Holub . + u Ğanković
25^a/2

pan Ğan Holub . + u Ğařković
İlov şağarlısi 8^b/23

. + u Ğařković 8^b/36

pan Ğan Holub . + u Ğařković
10^a/15, 10^a/30, 9^a/34

ucmaęlı canlı Stećkonun
sınarını Miklaş . + u

Ğendreyovićni 37^b/33

pan Avedik . + u Zahnović 5^a/8

K'aspar T'opal . + u Zamošćalı
7^a/40

. + um 6^b/19, 8^a/10, 13^a/32,
25^a/42, 25^a/8, 25^b/2, 26^a/23, 26^a/32

. + uma 6^a/12, 6^a/21, 6^a/35,
6^a/40, 6^b/13, 6^b/15, 6^b/29, 6^b/34,

6^b/36, 8^a/31, 8^a/32, 13^a/26, 13^b/14,

13^b/19, 25^a/44, 25^b/40, 25^b/8,

25^b/9, 35^b/16, 35^b/6

. + umada 6^b/4

. + umdan 25^b/32

. + umnu 8^a/32

. + umnun 7^b/26, 7^b/30, 8^a/22,

8^a/8, 13^b/15, 13^b/20

օ. + umnuյ 25^a/40
 օ. + umnundur 7^b/17
 օ. + un 17^a/20, 26^a/13, 26^a/6,
 33^a/20, 33^a/21, 36^b/16, 4^a/29
 dr. Лукаш օ. + un 18^b/4, 4^a/29
 dr. Лукаш օ. + un 10^a/25
 dr. Օվանէսնիյ իՎաշկօ օ. + un
 13^a/9
 pan Awedikni Beşnatovıçni
 Miklaş օ. + un 15^b/10
 pan Haçkonu Zahno օ. + un
 18^b/3, 25^a/22
 pan իՎաշկօնու H'agօp օ. + un
 18^b/4
 pan Miskօնու Bօhdan օ. + un
 11^b/26, 13^a/7
 pan Peթreni K'irkօşa օ. + un
 11^b/25
 pn. Grօskonu dr. Лукаш
 օ. + un 36^b/16
 pn. Haçkonu Zahno օ. + un
 24^b/24
 pn. Haçkonu Zahno օ. + un
 36^b/15
 pn. իՎաշկօնու H'agօp օ. + un
 15^b/11, 24^b/25, 27^a/13
 pn. Peթreni K'irkօşa օ. + un
 27^a/12
 dr. Haçadurnu Grօsko օ. + un
 Aliyas Hluşkovıç 24^b/23
 օ. + un Aliyas Hluşkovıçni 27^a/11
 pan իՎաշկօնու Կ'akub օ. + un
 Aliyas Şişakni 25^a/24
 pan Grօskonu իՎաշկօ օ. + un
 Geruhnovıçni 28^a/12
 pan Haçk'օնու Peթre օ. + un
 Gluşk'ovıçni 4^b/19
 pn. Zadikni T'օրօsnuյ օ. + un
 Rabiçka 39^a/22
 pn. Şimkonu Կ'akub օ. + un
 Varterօşovıç 24^b/25
 օ. + una 16^b/13, 26^a/3, 35^b/17,
 35^b/6, 37^b/31, 38^b/34
 Nurbeg օ. + una 38^b/17

pn. Gręsko İvařkovič Gęruĥna	ucmaĥlı canlı pan Seşernin
ř. + unuĥ 18 ^b /26	Nurican ř. + unun 5 ^b /29
pn. Ĥařko Ĥolub ř. + unuĥ	uç. canlı Ķasparniĥ Hriĥor
19 ^a /14	ř. + unuĥ 24 ^b /15
pn. Ĥařko Tuman ř. + unuĥ	uçmaĥlı canlı pn. Ķasparniĥ
19 ^a /12	Hriĥor ř. + unuĥ 24 ^a /31, 24 ^b /8
pn. Ĥařko Zahno ř. + unuĥ	uçmaĥlı canlı pn. řimkonuĥ
19 ^a /11	Holub ř. + unuĥ 37 ^a /29
pn. Ĥařkonuĥ Tuman	br. Miklař ř. + unuĥ Beřnatovič
ř. + unuĥ 33 ^b /12	pn. İvařkonuĥ 31 ^b /3
pn. İvaşko H'agop ř. + unuĥ	br. T'orosnuĥ Zadik ř. + unuĥ
19 ^a /13	Beřnatoviçniĥ 31 ^b /7
pn. İvařkonuĥ Ķaprus ereč. ř. +	pn. Manugnuĥ Ķaspar
unuĥ 39 ^b /34	ř. + unuĥ Kamęneçli 23 ^a /7
pn. Ķaprus Ķaprus ř. + unuĥ	pn. şimko ĥ[ı]ziyniĥ Zadik
19 ^a /16	ř. + unuĥ Mançukoviçniĥ pn.na
pn. Peşri Hriĥor ř. + unuĥ 19 ^a /11	Hanuĥnaniĥ 21 ^a /14
pn. Ÿakubnuĥ H'agop oĥlu pn.	dr. Ovanęsniĥ İvaşko ř. + unuĥ
İvařkonuĥ ř. + unuĥ 16 ^b /3	Miskø oĥlu 14 ^b /36
ucmaĥlı canlı pan Ķasparnı	pn. Manugnuĥ Ķaspar
Hriĥor ř. + unun 11 ^b /28	ř. + unuĥ pn. Minasniĥ 23 ^a /3
ucmaĥlı canlı pan Seşernin	pn. Ķasparniĥ Hriĥor
Nurican ř. + unun 5 ^b /33	ř. + unuĥ Turaçniĥ 14 ^b /37

pan Şimkõnun dr. Mikaşel	õkrasa <Slv. Dekorasyon,
õ. + unun Turafaçkinın 9 ^b /9	süsleme.
õ. + ununda 5 ^b /13	t'ẽn õ. + sina 23 ^a /33
Õhan <Hay. Kişi adı.	õl Teklik üçüncü şahsı gösterir.
Õ. 35 ^a /7	õ. 3 ^a /7, 3 ^b /16, 4 ^b /2, 4 ^b /24, 6 ^a /36,
pan Õ. 34 ^a /9	6 ^a /5, 6 ^b /16, 6 ^b /26, 6 ^b /7, 7 ^a /6, 7 ^b /10,
pn. Õ. Hõlub õglu Dawıdõviç	8 ^a /24, 8 ^a /39, 10 ^a /28, 11 ^a /16,
38 ^a /31	11 ^a /32, 13 ^a /26, 14 ^a /31, 14 ^a /32,
Õ. Mıgırdıç õglu K'amẽnẽç	14 ^b /4, 15 ^a /2, 18 ^b /28, 19 ^a /20,
şãğãrlisi K'urılõnun 7 ^a /26	19 ^a /21, 19 ^a /32, 23 ^a /15, 23 ^a /16,
Õhas Kişi adı.	23 ^a /26, 23 ^a /28, 25 ^a /42, 25 ^b /11,
pn. Õ. 38 ^b /29	25 ^b /12, 25 ^b /22, 26 ^a /2, 26 ^a /28,
õhındozstvõ <Leh. Çeyiz.	26 ^a /8, 26 ^b /26, 26 ^b /34, 26 ^b /6,
õ. + sun 22 ^b /13	28 ^a /16, 28 ^a /27, 33 ^b /16, 33 ^b /9,
õhındõztvõ <Leh. →õhındozstvõ	34 ^a /26, 35 ^a /26, 35 ^b /18, 36 ^a /3,
õ. + lar 25 ^b /15	36 ^a /6, 36 ^a /7, 36 ^a /8, 36 ^b /4, 37 ^a /11,
õkaziya <Lat. Fırsat, dava.	37 ^a /5, 37 ^a /7, 37 ^b /31, 38 ^b /33, 38 ^b /7,
õ. 24 ^a /17	39 ^a /33, 39 ^a /35, 39 ^a /4, 39 ^a /6, 39 ^b /3,
õkluzõ rotulõ <Lat. in okluzo rotulo	39 ^b /4, 39 ^b /7
Kapalı, mühürlü.	ol → õl
o. 5 ^b /11	o. 5 ^b /12, 6 ^b /22, 8 ^a /22, 8 ^a /29, 8 ^a /33,
õkõliçnõst <Slv. Durum.	14 ^b /1, 17 ^b /19, 25 ^a /36, 26 ^b /28,
õ. + lar 26 ^b /17	õlê <Slv. → alẽ

	o. 6 ^b /1, 17 ^b /30	on altı : On altı, sayı adı.
olê	<Slv. → alê	o. 32 ^b /11
	o. 7 ^a /15	onar On sayısının “her birine on”
Olendërskiy <Leh.	Hollanda,	veya “her defasında on tane”
	Hollandalı.	anlamına gelen üleştirme şekli.
	o. işid 34 ^b /27	o. 17 ^b /31, 17 ^b /35, 33 ^a /34
ol jê	<Slv. Öyle, onun gibi.	oğarmah Kabul, rıza, af.
	o. jê 18 ^a /12	o. + in 29 ^a /17, 32 ^b /9
ol jê	<Slv. ol jê	on beş On beş, sayı adı.
	o. jê 14 ^b /31	o. 32 ^b /14
olmakla-	: Olmak, tâbi olmak.	on beş On beş, sayı adı.
	inamında o. - ıyırmen 19 ^a /20	o. 31 ^b /24, 31 ^b /35, 32 ^b /20
on	→ on	on dört On dört, sayı adı.
	o. 17 ^b /20, 23 ^a /35	o. 32 ^b /15
	o. beş 32 ^b /14	on eki On iki, sayı adı.
on	Dokuzdan sonra, on birden	o. 32 ^b /19, 34 ^b /20
	önce gelen sayının adı.	on üç On üç, sayı adı.
	o. 17 ^b /28, 31 ^b /25, 33 ^b /14, 34 ^b /13	o. 34 ^b /18
	o. altı 32 ^b /11	ôdênçê <?
	o. beş 31 ^b /24, 31 ^b /35, 32 ^b /20	o. 14 ^a /11
	o. dört 32 ^b /15	opeka <Slv. Bakım, velayet, denetim.
	o. eki 32 ^b /19, 34 ^b /20	o. + dan 10 ^a /25
	o. üç 34 ^b /18	opeka <Slv. → opeka

o. 16^a/6 oṗěka <Slv. → oṗeka o. + sina 33^b/8 oṗekovačča <Slv. İlgilenme, meşgul olma. o. bōl-: İlgilenmek, bakımını yapmak, meşgul olmak. 13^a/27, 33^b/10 oṗekun <Slv. → oṗekun prez o. 3^a/4 oṗekun <Slv. Vasi, koruyucu, vekil, mütevellî, hâmi. o. 35^a/22, 5^b/25, 8^a/33 prez o. 21^b/26 prez o. + a 33^b/26, 34^a/6, 37^b/8, 38^a/21, 38^a/9 o. + lar 26^b/30, 39^a/34 o. + lardan 9^b/26 o. + ların 10^a/23 o. + larına 38^b/15 o. + larnı 37^a/28 o. + u 10^a/15 o. + umnuṗ 33^b/23	oṗekun <Slv. → oṗekun o. 9^b/5 prez o. + a 22^b/25 o. + lar 25^a/30 o. + larga 16^a/6 oṗêkun <Slv. → oṗekun prez o. + a 9^a/20 oṗěkun <Slv. → oṗekun prez o. + a 24^b/14, 27^a/4, 37^a/27, 37^b/3, 37^b/35, 38^a/15, 38^a/3, 38^b/21, 38^b/29 oṗisanê <Slv. Tanım. o. + ga 14^b/20 oṗisanıy <Slv. Tarif. o. 13^a/5 oṗisani <Slv. → oṗisanıy o. + mi 14^a/29 oṗivat <Leh. Okuma. o. etiyêdi: Bildirmek. 5^a/21 o. etiyêr 10^b/14, 5^b/31, 8^b/38, 9^b/17 o. etiyêrlar 3^b/21

o. �tiyir �di 29 ^b /19	�pravka <Leh. Cellat, i�kenceci.
o. �tiyir 16 ^b /19, 19 ^a /36, 21 ^a /24,	o. + ların 6 ^b /26
31 ^b /19, 32 ^b /6	�psist <Slv. osist Oturma, yerle�me.
�p�vida��a <Slv. Duyuru, bildiri,	o. �t-: Oturmak, yerle�mek,
�ikayet.	ikamet etmek. 25 ^b /28
o. b�ldu: Duyurmak, bildirmek,	�ran�a Orantılı.
�ikayet etmek.	o. 36 ^a /2
21 ^a /9, 37 ^a /3	�raz <Ukr. Aynı anda.
�pra� Kuma�, �ar�af.	o. 18 ^a /30
o. 5 ^a /29	�rdina�ia <Slv. → �rdina�iya
ah o. 10 ^b /36, 17 ^a /3, 21 ^b /15,	o. + sın 13 ^a /11
23 ^b /11, 27 ^b /26, 29 ^a /15, 2 ^b /29,	�rdina�iya <Slv. Koordinasyon,
30 ^b /17, 31 ^a /11, 32 ^b /35	y�netim, toplantı.
t�on o. + �mn� : �� �ama�ı.	o. + ma 33 ^a /26
25 ^b /8	o. + mda 19 ^a /26
ah o. + n�: Yatak �ar�afı.	o. + sını� 18 ^b /22, 19 ^a /8
6 ^b /33	�ren� <Hay. Kilise kuralları, kanun,
�pra� → �pra�	hukuk.
t�on o. + ka 26 ^a /13	o. 2 ^b /11, 5 ^a /14
�prak → �pra�	�ren� <Hay. → �ren�
ah o. 13 ^b /21	o. 16 ^b /13
�prava <Slv. D�zeltme.	�ren�li Hukuka uygun olarak,
o. + sı 10 ^a /5	yasal, kanun�.

o. alışmaḥka: Resmî nikah, yasal evlilik.

21^a/22, 22^a/11, 25^b/24,

27^b/9, 28^b/14, 29^b/13

oṛenḳli → **oṛenḳli**

o. alışmaḥka 8^b/29

oṛt <Slv. Kral III. Zigmunt Vasa adına 1566-1632 yıllarında basılan gümüş sikke. Başta çeyrek taler yani 7 gram iken 1587'den sonra değeri düşmüştür.

o. 7^b/13, 15^b/33, 16^a/3, 16^a/5,

16^a/9, 34^a/24, 34^a/30, 34^b/10,

34^b/17, 34^b/2, 34^b/3, 34^b/30, 34^b/4,

34^b/5, 34^b/8, 35^a/13, 35^a/2, 35^a/21,

35^a/3, 35^a/4, 35^a/7, 35^b/17, 35^b/29,

35^b/6, 36^a/12, 38^b/13

o. + alarına 14^b/11

o. + lar 39^a/32, 39^b/3

o. + larna 39^a/33

oṛta I. Merkez, etraf

o. + dan 14^a/14

II. Ne çok fazla ne az olan, ifrat ve tefrit arasında, mutedil.

o. 11^b/33

III. Ara, iç.

o. + larına 22^b/36, 28^a/25

o. + mızda 23^b/30

o. + mızdan 17^b/4

o. + mızga 17^b/28, 28^a/18

o. + nızda 6^a/7

o. + sına 18^a/28, 39^a/16

ortaḫlıḫ İki veya daha fazla kimsenin kazanç elde edip paylaşmak amacıyla iktisadî veya malî bir teşebbüs için kurdukları, tüzel kişiliği olan topluluk, şirket.

o. + ka eṭip eḍi 8^a/4

ortaḫlıḫ **ortaḫlıḫ**

o. + tan 8^a/5

oṛtaṇḳı Üç kardeşten yaş bakımından ortada olan, ortanca.

o. 6^a/21

oruç Dinlerde, ibadet maksadıyla şartları bildirildiği şekilde belli bir müddet perhiz etme.

ulu . : 18^a/27, 39^a/15

orun Yer.

. 5^a/29

t'öşäk . : Yatak.

2^b/29, 10^b/36, 17^a/3, 21^b/15,

23^b/11, 30^b/17, 31^a/11, 32^b/35

töşäk . 22^b/13, 29^a/15

Orus Rus.

. babasından 7^b/10

. K'ostantıynın 6^a/41

osâdlıy <Slv. Yerleşik, yerli.

. 17^b/35

Osmanlı Osman Gazi tarafından

1299 yılında Anadolu'da kurulup

I. Dünya Savaşı'ndan sonra

yıkılan ve birçok devleti hükmü

altına alarak Asya, Avrupa,

Afrika kıtalarında çok geniş bir

alandaki altı yüz yirmi üç yıl

hüküm süren büyük Türk devleti.

. veliyatı: Osmanlı vilayeti.

36^b/4

osoba <Slv. Kişi.

.+ lardan 7^a/18

.+ larını 17^b/4

osoblivê <Slv. Özellikle.

. 12^b/33, 14^a/35, 14^a/8

Osolinskiy <Slv. Ossolinski.

pn. .+ ga 24^a/21

ostatek <Leh. Son olarak.

na . Sonunda.

33^b/20

ostatku <Leh. →ostatek

pd . 22^b/14

ostatnı <Slv. Son.

. 5^b/22, 6^a/11

ostatnıy <Slv. →ostatnı

. 26^a/35

ostatniy <Slv. →ostatnı

. 25^b/5

osvâtçacća <Leh. Tanık, tanıklık.

o. bolyirmen: Tanık olmak, tanıklık etmek.	otrımanıy <Slv. Elde edilen. o. 15 ^b /18
26 ^a /39	otrımat <Slv. → otrımat
osviçonıy <Leh. oświecony Aydın, aydınlık.	o. et- 5 ^b /1
o. 26 ^b /4	otrımat <Slv. → otrımat
otkazat <Slv. odkazat Miras bırakmak.	otrımat <Slv. Galibiyet. o. et-: Galibiyet almak.
o. et-: 16 ^a /3, 16 ^a /4	4 ^b /16, 4 ^b /36, 5 ^b /30, 8 ^b /15, 9 ^a /37, 11 ^a /6, 14 ^b /25 33 ^a /8
otkazovat <Slv. dokazat Kanıt. o. et-: Kanıtlamak, ulaşmak.	otrimat <Slv. → otrımat o. et- 10 ^a /33
25 ^b /16	otstempuyonć <Leh. Gecikme. ney o. 3 ^a /5
otpoçontku <Slv. İlkinden. o. 18 ^a /13, 18 ^a /8	otstupovat <Slv. Geri çekilme. o. et-: Geri çekilmek.
otprawit <Slv. Gönderme. o. et-: Göndermek.	37 ^a /12
26 ^b /18	otʹuz → otuz miñ üç yüz o. 28 ^a /5
otpravıt <Slv. → otprawit tüm o. et-: 34 ^a /31	otuz Yirmi dokuzdan sonra, otuz birden önce gelen sayının adı. o. 31 ^b /23, 31 ^b /24, 34 ^b /9 altı yüz o. üç 32 ^b /28
otprawovat <Slv. Yapmak için gönderme. o. et-: Yapmak için göndermek.	
33 ^b /17	

ot‘uzar Otuz sayısının “her
birine otuz” veya “her defasında
otuz tane” anlamına gelen
üleştirme şekli.
o. 32^b/16

Ovanēs <İbr. →**Qvanēs**
dr. O.+ ni 5^b/16

Qvanēs <İbr. Kişi adı.
dr. Q. 7^b/32
dr. Q.+ ka 34^b/3
dr. Q.+ niṅ İvaşko oğlunuṅ

Miskō oğlu 14^b/36

pn. İvaşko K’evoroviç Q.+ niṅ
oğlu 28^a/22

dr. Q.+ ni İvaşko oğlun 13^a/9

pn. Hacıko Q. oğlu 28^b/8

pn. Q. oğlu 28^b/13

br. Q. oğlunuṅ 28^b/3

oy <Slv. (işaret sıfatı) Bu.

o. 24^a/8

oyçistı <Slv. Baba.

o. 9^a/30

ozvačča <Slv. Arama.

o. bōl-: Aramak.

18^b/23, 26^b/24, 26^b/31

Ö

ögäy Aralarında kan bağı bulunmayıp sonradan kanun yoluyla bağ kurulmuş olan veya tek taraflı kan bağıyla birbirine bağlı bulunan.	ö.+ ümdän 6 ^a /2, 6 ^a /26, 17 ^a /5, 19 ^a /25, 33 ^a /30, 33 ^b /19
ö. 25 ^a /15	ö.+ ünä 25 ^b /7, 34 ^a /32
öl - Can vermek, vefat etmek.	ö.+ ündän 11 ^b /28, 14 ^b /31, 9 ^a /25
ö.- iyirmen 26 ^a /28	ö.+ ündän 25 ^a /5, 25 ^b /7
ölç - Bir niceliğin miktarını kendine mahsus bir ölçü ile belirlemek, tayin etmek.	öt'ünç → ötünç
ö.- iyêr 9 ^a /6, 9 ^a /9	ö. 8 ^a /4
ö.- iyir 2 ^b /17, 35 ^a /29	ö.+ tä 4 ^a /20
ö.- käy 13 ^b /17	ö. bër-: Ödünç vermek.
ölüm Bir canlıda hayati fonksiyonların tam ve kesin bir şekilde sona ermesi durumu, mevt, vefat.	4 ^a /18, 17 ^b /11, 17 ^b /12
ö.+ gä 13 ^a /19	ötünç Geri verilmek veya alınmak şartıyla verilen veya alınan, âriyet.
ö.+ nü 5 ^b /36	ö. al-: Ödünç almak.
ö.+ ümä 25 ^a /14	16 ^a /18, 25 ^b /40
	ö. bër-: Ödünç vermek.
	17 ^b /5, 35 ^b /30, 36 ^a /10
	öv <eb<ev “Çadır” Bir ailenin oturması için yapılmış yapı, içinde yaşanılan, ikamet edilen yer, mesken, hane.
	ö. 28 ^a /13
	ö.+ dä 13 ^b /5, 30 ^b /19, 6 ^b /4

ö. + dän 7 ^a /19, 25 ^b /6	öz Öz, kendi, zâtı.
ö. + in 25 ^a /4	ö. + ümdä 8 ^a /40
ö. + ünä 14 ^b /30, 16 ^a /11, 6 ^a /41	özgä Başka.
ö. + ündä 28 ^a /14	ö. 10 ^a /8, 13 ^b /3, 14 ^b /11, 18 ^a /7,
övrät - < öğret-mek < *ög-re-t-	19 ^a /19, 24 ^a /20, 25 ^a /38, 25 ^b /15, 33 ^b /16,
mek < ög "anlayış" I. Bir konu	35 ^b /31, 36 ^b /17, 3 ^b /18, 3 ^b /35, 6 ^b /8
hakkında bilgi sahibi etmek.	ö. + dä 18 ^b /32
ö.- tim 26 ^a /13	ö. + lärinä 35 ^b /18
II. Eğitim yoluyla belli bir konu	ö. + läriydä 26 ^a /10
üzerinde bilgi kazandırmak,	ö. + sinä 6 ^a /37, 6 ^b /21, 6 ^b /24
talim etmek, tedris etmek.	
ö.- käy 26 ^a /6	

P, P'

p	I < Hay.	p. + ımızga 19 ^a /24
	p. 1 ^b /9	p. + lardan 3 ^b /31
p	II < Hay. (Hay sayı sisteminde P	p. + nı 24 ^a /20
	=2) İki sayısının rakam karşılığı.	p. Vladislav 24 ^a /17
	p. 23 ^a /20, 23 ^a /27, 24 ^b /13	padşahl[ı]h < F. pād- şāh + Tr. /+lık/
p.	III < Slv. pan sözcüğünün	Padişah olma durumu, saltanat,
	metindeki kısaltılmış hali.	hükümdarlık.
	p. Yandan 25 ^a /24	p. + ına 31 ^a /29, 31 ^b /6
paçer	< Lat. Tesbih.	padşah Vladislav : Kral Vladislav,
	p. 28 ^b /34, 28 ^b /35	Lehistan- Litvanya Krallığının
paçariz	< F. çep-rāst, (sol-sağ'	1632-1648 yılları arasında
	dan çaparız, göçüşme ile	krallığını yapmış kişinin adı.
	paçarız.) Karışık iş, engel,	24 ^a /17
	tıkanıklık.	pajgaman < Hay. Kutsal kase.
	p. 37 ^a /8	p. 15 ^a /17
padařonćiy	< Slv. Sadık, memnun	Palka Kişi adı.
	edici.	pn. Zahnonuň Yākub oğlu
	pıy p. 33 ^b /6	P. + nı 27 ^a /29
padşah	< F. pād- şāh “ büyük	pamâtat < Slv. pāmât Hatıra.
	koruyucu” Hükümdar, kral.	p. et- : Hatırlamak.
	p. 19 ^a /22	25 ^a /3
	p. + ga 24 ^a /23	pameat < Ukr. Hatıra.

p. 14 ^b /22		p. 36 ^b /31	
pamênci <Leh. Hatıralı,		pamêt <Slv. Bellek, hafıza.	
hatırlamaya değer.		p. + tä 13 ^a /18	
svêntı p. 4 ^a /1		pamêt <Slv. Bellek, hafıza.	
pamênçi <Leh. → pamênci		p. + imdä 36 ^b /24	
za dõbręgo baçenâ i p. moyi		pamêtat <Slv. Hafıza.	
34 ^a /14		p. ęt- : Hatırlamak.	
pamênçi <Leh. → pamênci		3 ^b /28	
svêntı p. 3 ^b /31		pan <Slv. Sahip, bey, soylu, bay	
pamênt <Slv. → pamêntne		anlamalarında erkekler için kullanılan	
p. 5 ^b /1		unvan.	
pamêntne <Slv. Nikahı ebedi		p. 8 ^b /14, 29 ^a /16, 29 ^a /18, 31 ^a /13	
kılmak için kayıtlara geçen kiliseye		p. Akoğent 6 ^a /24	
ödenen bağış ücreti veya vergi.		p. Andriy Hacıoğlu 10 ^b /1	
p. , 4 ^b /17, 4 ^b /36, 8 ^b /15, 10 ^a /33,		p. Andriy T'orosoviç 10 ^b /3	
11 ^a /6, 11 ^b /20, 11 ^b /3, 14 ^b /25		p. Andriy T'rovç. 10 ^b /12, 11 ^a /5	
pamêntne <Slv. → pamêntne		p. Andriy T'rovç. 10 ^b /37	
p. 13 ^b /33		p. Andriyniğ oğlu	
paměntniy <Slv. → pamêntne		Awedikoviçniğ 39 ^a /3	
p. 31 ^a /23, 33 ^a /8		p. Andriyniy 11 ^a /1	
pamêntni <Slv. → pamêntne		p. Avedik Bënat'oviç 4 ^a /7	
p. 9 ^a /37		p. Avedik oğlu Zahnoviç 5 ^a /8	
paměntniy <Slv. → pamêntne		p. Avedik 17 ^a /20, 6 ^a /22	

p. Avedik 39^a/2

uçmaqlı canlı p. Avedikniñ

Zahnoviç 5^a/4

Haçko Zahnoyviç oğlu ucmaqlı

canlı p. Avedikniñ 5^a/22

p. Avedikni Bernatoviçni Miklaş

oğlun 15^b/10

p. Avedikniñ 38^b/32

p. Avedikniy Bernatoviç 13^a/7

p. Bohdan 7^a/10

p. Bohdandan Donovak oğlu

7^a/7

p. Daniyel 36^b/14

p. Daniyel Holub oğlu 11^a/15,

4^a/8

p. Daniyel Holup oğlu Davidoviç

4^b/21

p. Daniyel 11^b/13

p. Daniyelgä Holub oğluna

Davidoviç 11^b/12

p. Dankoğa 11^a/20

p. Dankonu 4^a/28

p. Doktor Bernatoviç 5^b/24

p. doktor 8^a/22, 8^a/31

p. doktoru 8^a/32, 8^a/38

p. doktorun 8^a/25

p. Domajirskilar 7^a/21

p. Greško İvaşkoviç 32^b/8

p. Greško Tuman oğlu 33^b/10

p. Greško 25^a/29, 32^b/3

p. Greşkodan dr. Lukaş

oğlundan 9^b/26

p. Greşkonu İvaşko oğlun

Geruhnoviçni 28^a/12

p. Greşkonu 17^a/19, 3^a/7

p. Greşkonu 10^a/25, 4^a/28

brn. İvaşkoviç p. Greşkonuñ

31^a/27

p. Haçko Avedik Domajirski

8^b/25

p. Haçko b[i]llä Domajirskiy

8^b/27

p. Haçko Petre oğlu Gluşkoviç

4^b/24, 9^a/20

p. Haçko Tuman oğlu 4^a/7

p. Haçko Zahnoy 4^a/5, 11^a/14

p. Hacı 4^b/35, 5^a/33, 5^a/40, 5^a/8,
6^a/23, 7^a/12, 7^a/15, 9^a/19

p. Hacı 26^b/31, 34^a/8

p. Hacıdan Dömaki.dän 9^a/15

p. Hacıdan Miklaş oğlundan
4^b/5

p. Hacıdan Petre oğlundan
Gluşkovič 4^b/29

p. Hacıdan 5^a/37

p. Hacıdan 25^b/24

p. Hacığa 11^a/20

p. Hacı'onu Petre oğlun

Gluşk'ovičnı 4^b/19

p. Hacı'onu Serepk'ovičnı 4^a/31

p. Hacıonu Serepkovičnı 4^b/11

p. Hacıonu Zahno oğlun 18^b/3,
25^a/22

p. Hacıkonu Andriy oğlunun
21^a/15

p. Hacı'onun Avedik' oğlu
Dömajirsk'inin 8^b/39

ucmaqlı canlı p. Hocu İvaşko
11^a/17

ucmaqlı canlı p. Hocu 11^a/32,
11^b/9

p. Hölub 9^a/11, 9^a/26

ucmaqlı canlı p. Hölubdan

Yasko oğlu 9^a/25

pani Şuşan uçmaqlı canlı p.
Hölubnuş sınarı Dawid oğlunuş
29^b/6

pani Hanuĥna ucmaqlı canlı p.
Hölubnun Yaskovič sınarı 13^a/3

p. İvaşko Beřnatovič 27^a/2

p. İvaşko 31^a/16, 5^b/13

p. İvaşko 32^b/24

p. İvaşkoga 31^b/21

p. İvaşkonu H'agop oğlun 18^b/4

p. İvaşkonu Yākub oğlun Aliyas
Şişaknı 25^a/24

p. İvaşkonu Yākub 4^a/29

p. İvaşkonun Trövc 4^b/8

p. İvaşkonun Trsvč. 4^b/3

p. İvaşkoş Filipkovičnı 11^b/26

ucmaqlı canlı p. K'aspar 12^b/30

ucmaḥlı canlı p. Kʼasparın Hriḥor oḡlunun 11 ^b /28	p. Miskodan Bōhdan oḡlundan 16 ^a /34
ucmaḥlı canlı p. Kʼasparın 12 ^b /35	p. Miskodan 17 ^a /16
p. Kiyōvgä 27 ^b /28	p. Miskōnu Bōhdan oḡlun 11 ^b /26, 13 ^a /7
p. kʼiyōvdän 5 ^a /34	p. Miskonuḡ Bōhdanōviçniḡ 15 ^b /3
p. kiyōvgä 2 ^b /30	p. Murad Kʼêremović 6 ^b /38
pan Şimkoḡa Muradōviçkä p. kʼiyōvgä 10 ^b /19	ucmaḥlı canlı p. Muradnın 6 ^b /42
p. kʼiyōvnün 9 ^a /35	p. Nurbek ḡaynatam 6 ^b /38
p. kʼiyōvünüḡ 5 ^a /41	uçmaḥlı canlı p. Nurbeknın 6 ^b /45
p. Kʼriştōf 5 ^b /24	p. Oḡan 34 ^a /9
p. Kʼriştōfnun 5 ^b /13	p. Pētre Kʼirkoḡa oḡlu 4 ^a /6
p. Lukaş 2 ^b /34, 2 ^b /7	p. Pētre Kʼirkoşa oḡlu 5 ^b /10
p. Lukaşnıḡ 2 ^b /3, 3 ^a /7	p. Pētreni Kʼirkoşa oḡlun 11 ^b /25
p. Manuḡ 23 ^b /19	p. Pētreni 4 ^a /28
p. Manugga Kʼaspar oḡluna 23 ^a /10	p. pisarga 14 ^b /25
uc[m]aḥlı canlı p. Marko 4 ^b /27	p. Sahakka Aḡoḡşa 7 ^b /35
ucmaḥlı canlı p. Markoḡa Nurbeg oḡluna Matiaşović 4 ^b /25	p. Sahakka 16 ^a /7, 7 ^b /41
p. Misko Bōhdan oḡlu 15 ^b /7	p. Sahakta 7 ^b /39
p. Misko 16 ^a /18	ucmaḥlı canlı p. Şeḡer Nurican oḡlu 5 ^b /15
	Zamosčyalı p. Şeḡer 2 ^b /3

p. Səfərin Nürican oğlunun
5^b/12

ucmaqlı canlı p. Səfərin
Nürican oğlunun 5^b/33

ucmaqlı canlı p. Səfərin
Nürican oğlunun 5^b/29

ucmaqlı canlı p. Səfərin 5^b/26,
5^b/27

p. səkrətar Holdos 4^b/14

p. Şimkə Avədikoviç 4^a/5

p. Şimkə b[i]lə Muradoviç 10^b/5

p. Şimkə Murad oğlu

K'êrəmoviç 10^b/2

p. Şimkə Vartərəşoviç 11^a/30

p. Şimkə Yəqub oğlu
Vartərəşoviç 11^b/7

p. Şimkə 10^b/40, 5^b/9

p. Şimkədən k'iyövdən 10^b/38

p. Şimkə Muradoviçə pan
k'iyövgə 10^b/19

p. Şimkonu 3^a/1

p. Şimkəonun brn. Murad oğlu

K'êrəmoviçnin 10^b/16

Panna Zuzannanın ucmaqlı canlı

p. Şimkonu dr. Mikayəl oğlu
h[ı]zının 9^b/20

p. Şimkonu dr. Mikayəl
oğlunun T'urafaçkinin 9^b/9

p. Şimkonu Həlub oğlu
Davıdoviçnin ucmaqlı canlının
37^a/14

ucmaqlı canlı p. Şimkonu
Tarafaçkinin 10^a/16

ucmaqlı canlı p. Şimkonu
Tarafaçkinin 10^a/23

p. Şimkonu 3^a/8

p. T'oros T'rsvç 4^b/9

p. T'oros Yəqub oğlu 4^b/22

p. T'oros 5^b/13

p. T'oros 13^b/27, 5^b/24

p. T'oros 25^a/29

p. Vartik b[i]lə Norsəşoviç 9^b/6

p. Vartik Norsəş oğlu 9^b/3

p. Vartikka brn. Norsəş oğluna

İləv şägərlisinə k'iyövünə 9^b/22

p. Vartikka 9^b/27, 9^b/32

p. Vartik'nın Norsēs oğlunun 9 ^b /18	brn. Zahno oğlu p. Yākubnun 12 ^b /34
p. Vartiknın Norsēsović 10 ^a /31	p. Yān Asvadur oğlu 5 ^a /10
p. Vartiktan Norsēsović 10 ^a /17	p. Yān Hōlub oğlu Yāšković İlov şāğārlisi 8 ^b /23
panna Hannanī br. Filipović p. Vasko h[ı]zıynī 32 ^b /7	p. Yān Hōlub oğlu Yāšković 10 ^a /15, 10 ^a /30, 9 ^a /34
p. Yāk Vīleīnokigā 8 ^a /42	p. Yān Hōlub oğlu 9 ^b /2
p. Yāk İvašković 13 ^a /7	p. Yān Hōlub 8 ^b /36
p. Yākub İvašković 4 ^a /6	p. Yān Hōlubović 9 ^b /4
p. Yākub İvaškovićnī 18 ^b /22	p. Yān 13 ^b /27, 5 ^a /13, 8 ^b /26, 9 ^a /12, 9 ^a /14
p. Yākub Zahnoy oğlu brn. ereçp'ōhan 3 ^b /27	p. Yāndan Hōlub oğlundan 9 ^b /25
p. Yākub 10 ^b /20, 14 ^b /30	p. Yāndan 5 ^a /34
p. Yākubnu İvaškovićni 15 ^b /10	p. Yānın Asvadur oğlu Haftarnī 5 ^a /5
panna K'ahnanın brn. T'orosović	p. Yānnı Hōlubović Yāškovićni 10 ^a /24
p. Yākubnun h[ı]zının 10 ^b /17	p. Yānnı 25 ^a /11
ucmaḥlı canlı p. Yākubnun T'orosović 10 ^b /6	p. Yāsko Hōlubović 18 ^b /2
ucmaḥlı canlı p. Yākubnun T'rovć. 11 ^a /1	ucmaḥlı canlı p. Yūrķonun K'irkōşović h[ı]zına 12 ^b /36
p. Yākubnun Zahnoy oğlu ereçp'ōhannın 4 ^a /10	

panna Zoşianın ucmaşlı canlı p.

Ÿurķonun K'irkosović ħ[ı]zının

11^b/24

p. Zadik Hōlub ođlu Dawıdović

38^b/2

p. Zadik T'oros oğlu 39^b/13

p. Zadikkä 22^a/11

p. Zadikni 39^b/21

pana <Slv. →**panna**

p. Hanuĥnanıĥ 22^a/15

p. Ÿana 22^b/24

p. Ÿuĥna 21^b/26

panē <Slv. →**pan**

p. 18^b/25

pani <Slv. Evlenmiş bayan, hanım.

p. 19^a/3, 21^b/21, 25^b/6

p. 50ska 25^a/40

p. Aksentovadan 7^a/11

p. Barbara 8^b/25, 9^a/19

p. Barbaradan 9^a/16

p. Baskanıĥ 9^a/3

p. Gulaf 37^b/33

p. Halcuĥna Vasko ħ[ı]zı

Filipović sıĥarı pn. İvařkonuĥ

Bęrnatović 33^a/15

p. Halcuĥna 27^a/3, 27^a/4, 31^b/10,

31^b/13

p. Halcuĥnanıĥ Vasko ħ[ı]zıynıĥ

Filipović pn. İvařkonuĥ

sıĥarıynıĥ 33^a/12

p. Halcuĥnanıĥ 31^a/19

p. Hanna 31^a/35

p. Hanuĥna brn. Steşan

ęrećp'oĥan ħ[ı]zı 13^a/2

p. Hanuĥna ucmaşlı canlı pan

Hōlubnun Ÿařković sıarı 13^a/3

p. Hanuĥna 16^b/14, 16^b/15, 17^a/8,

9^a/11

p. Hanuĥnadan pn. Greřkonuĥ

sıĥarından İvařkovićniĥ 33^b/31

p. Hanuĥnanıĥ 9^a/26

p. Hanuĥnanın 13^b/30

p. Hanuĥnanı 9^a/28

p. K'aska 38^a/2

p. K'asko 4^b/3

p. K'askonun 4^b/7

p. Martadan 29^a/24

p. Martanın uçmaqlı canlı Kosta
hatununun 28^b/4

p. Miluhna 3^a/4

p. Şuşan uçmaqlı canlı pan
Hölubnun sığarı Dawıd oğlunun
29^b/6

p. Şuşan 38^b/19, 38^b/8

p. Vaşkonun 31^b/18

p. Varterşovadan 6^a/24

p. Varterşovadan 7^a/11

p. Zuzannaga 9^b/28, 9^b/33

p. Zuzannanın 10^a/23

paniy <Slv. → **pani**

p. Hakanın 9^b/25

p. Şimkonun dr. Mikayêl
oğlunun 9^b/24

panna <Slv. Evlenmemiş bayan,
hanım.

p. Barbaranın Hölub h[ı]zı

Yaşk'oviçnin 8^b/40

p. Barbaranı 8^b/28

Vasko h[ı]zı Filipoviç p.

Halculnadan 31^b/22

pn. Vasko h[ı]zının Filipoviç p.
Halculnanın 31^b/2

p. Hanna 32^b/27

p. Hannanın br. Filipoviç pan
Vasko h[ı]zının 32^b/7

p. Hannanın uçmaqlı canlı brn.

Filipoviç Vasko h[ı]zının 31^a/26

p. Hanuhnanı 22^a/10

p. Hşkaga 16^b/21

p. Hşkanı 16^b/12

panna p. Hşkanın uçmaqlı canlı

Grşkonun h[ı]zının

Awedikoviçnin 16^b/2

p. Hşkanın 10^a/41

p. Kağna 24^b/11

p. K'ahnanın brn. T'orosoviç pan

Yakubnun h[ı]zının 10^b/17

dâdomuznun p. K'asko h[ı]zı
10^b/20

p. K'askonu 10^b/7

p. Manuşakka 23^a/34

p. Manuşaknı Asvadur h[ı]zın
23^a/10

p. Manuşaknı 23^a/19

p. Manuşaknıñ Asvadur
h[ı]zıynıñ 23^a/2

p. Manuşaknıñ 5^a/4

p. Manýuşaknıñ 5^a/23

p. Manýuşaknı 5^a/13

p. Miluhnanı 2^b/11

p. Miluhnanıñ 2^b/2

p. Nastka 24^b/12

p. Nastkanıñ Yurko 27^a/27

p. Nastkanıñ 27^b/10

p. panna Hoşkanıñ uçmañlı canlı

Gręskonuñ h[ı]zınıñ

Awedikoviçniñ 16^b/2

p. Şuşannı 29^b/13

p. Şuşannıñ 29^b/3

p. Zofia 12^b/31

p. Zofiağa 12^b/31, 12^b/36

p. Zofianın uçmañlı canlı pan

Yurkonun Kırkoşoviç h[ı]zının

11^b/24

p. Zoska Yurko 27^b/3

p. Zuzanani 9^b/8

P. Zuzannanıñ uçmañlı canlı pan

Şimkonuñ dr. Mikayêl oğlu
h[ı]zınıñ 9^b/20

p. Zuzka 38^b/25

panni <Slv. →pani

uç. p. uçmañlı canlı Şuşan 16^a/2

panov <Slv. Tava, ızgara.

p. 12^a/28

papa <Lat. Papa, Başpiskopos.

p. + ga 19^a/24, 24^a/15, 3^b/11

papuc <F. pā “ayak” + pūş “örten”

Ayakkabı.

p. + i 9^a/9

papujastıy <Slv. Papağan tüylü.

p. 16^b/25

papujatıy <Slv. →papujastıy

p. 22^a/32

papuşkovıy <Slv. Kurutulmuş tütün
rengi.

p. 22^a/22

parata <Lat. Hazır.

in p. kopia 13 ^a /10	p.+ indan 10 ^b /10, 10 ^b /21, 11 ^a /2,
parëyhösluḥ Koruma, şefaät.	21 ^b /23, 22 ^b /30, 27 ^b /34, 29 ^a /27,
p.+ u 26 ^a /29	30 ^b /26, 32 ^b /26, 33 ^a /4, 3 ^a /2, 5 ^a /38
pasøk <Slv. Kum.	p.+ larda 6 ^a /25
p. 9 ^b /41	p.+ ların 26 ^b /27, 7 ^a /13
p.+ ları 12 ^a /15	p.+ nı 6 ^a /23, 6 ^a /36
Paşa Osmanlı Devleti'nde	p. ęt- : Bölüşmek, paylaşmak.
mirlivâ(tuğgeneral)lara ve daha	6 ^b /32, 8 ^a /31
yüksek rütbedeki askerlerle	paylaş - Bölüşmek, pay etmek.
yüksek rütbeli sivil memurlara	p.- kaylar 11 ^a /19, 11 ^a /34, 11 ^b /10
verilen resmî unvan.	p.- sarlar 6 ^b /18
ḥadida Mahmut P.+ da 36 ^b /3	pazman <Hay. Kolluk. ???
pay Bir bütünden bir kimseye düşen	p. 15 ^a /11
kısım, hisse.	pşed <Lat. → pşedrvar
p. 10 ^a /9, 16 ^a /11	př. 2 ^b /33
p.+ dan 7 ^a /18	pědr <Lat. → pědrvar
p.+ ga 6 ^a /28, 9 ^b /33, 10 ^a /12,	p. 10 ^a /41
13 ^b /19, 18 ^b /10	pşedr <Lat. → pşedrvar
p.+ ımını 16 ^a /12	př. 14 ^b /27, 15 ^a /25
p.+ ın 26 ^b /26, 26 ^b /28, 38 ^b /32	pşedr <Lat. → pşedrvar
p.+ ına 38 ^b /6, 8 ^a /6, 9 ^a /2	př. 24 ^a /1, 28 ^b /1, 31 ^b /1
	pědrvar <Lat. Şubat, ay adı.
	př. 15 ^b /2, 23 ^a /1, 26 ^b /15

p. + nı 14^b/29, 23^b/16

p'ëdrvar <Lat. → **p'ëdrvar**

p. 22^a/2, 29^b/1

p. + nı 31^a/24

peñenjniy <Leh. nenjni Aşağılık,
zavallı, yoksul, muhtaç

p. 15^b/19

pënenjniy <Leh. → **peñenjniy**

p. 15^b/28

pênênjniy <Leh. → **peñenjniy**

p. 9^a/24

Pëot'rovič <Slv. Peotrovič, aile adı.

P. + ni 33^a/21

për <Lat. (edat) Tarafından.

p. oplatam podanıy: Özgür
iradesiyle sundu, teslim etti.

2^b/4

përestat <Slv. prestat Anlaşmak.

p. et-: Anlaşmak. 4^b/10

perfoma <Lat. Parfüm, koku.

p. 28^b/35

p. + lar 21^b/7

performa <Lat. → **perfoma**

p. + lar 29^b/32

perfuma <Lat. → **perfoma**

p. + lar 10^b/24

perina <Çek. Tüylü, tüyden yapılmış.

p. + nı 34^b/15

Peröza <F. pirûze Kişi adı.

pni. P. 23^a/30, 23^a/6

Petre <Lat. Kişi adı.

pan P. K'irkoğa oğlu 4^a/6

pan P. K'irkoşa oğlu 5^b/10

pn. P. Kırkoşa oğlu 24^b/3

pn. P. K'irkoşa oğlu 37^a/21

pan P. + nı K'irkoşa oğlun 11^b/25

pn. P. + ni Kırkoşa oğlun 27^a/12

pan P. + ni 4^a/28

pan H'acko P. oğlu Gluškovič

4^b/24, 9^a/20

pan H'ack'onu P. oğlun

Glušk'ovičnı 4^b/19

pan H'ackodan P. oğlundan

Gluškovič 4^b/29

Petri <Lat. → **Petre**

pn. P. Hrihor oğlunı 19^a/11

Petroviç <Slv. Petroviç, aile adı.

pn. Hıçko P. 37^a/21

pevnıy <Slv. Sadık, emin, güvenilir.

p. 9^a/4, 14^a/25, 14^a/37, 14^b/39,
17^b/4, 23^a/5, 25^a/12

pilaşç <Slv. → **plaşç**

p. 16^b/27

P'ily Kişi adı.

P'. 25^b/25

pilnıy <Slv. özenli, dikkatli.

p. 17^a/25, 17^b/6, 36^b/22

pilnoy <Slv. Uyarı, dikkatli bakış.

p. 18^a/2

pisäklik Düğünde gelinin giydiği
giysi, gelinlik.

p. 22^a/19, 31^a/3

pisar <Slv. Memur, katip, yazıcı,
sekreter.

pn. p. 19^a/6

pan p. + ga 14^b/25

pn. p. + ga 19^a/5, 34^a/11

p. + ın 13^a/8

p. + nıy 19^a/14

pistolet <Slv. Tabanca

p. 35^a/17

plaskiy <Leh. Düz.

p. 10^b/24

plaşç <Slv. Pardesü, manto.

p. 2^b/24, 9^a/11, 16^b/26, 16^b/28,
22^a/28, 22^a/29, 22^a/30, 29^a/2,
29^a/3, 32^b/32

p. + ka 30^b/20

plaşçik <Slv. Kaftan.

p. 10^a/1, 10^b/31, 10^b/32, 21^a/33,
29^a/5, 2^b/25, 30^b/13, 31^a/8, 32^b/33,
32^b/36

plıtkiy <Slv. Küçük, sığ.

p. 11^b/36

plikki

p. 11^b/34

pn <Slv. → **pan**

p. Bõhdan oğlu 17^a/17

pn. <Slv. → **pan** sözcüğünün
metindeki kısaltılmış hali.

p. Anastas 26^a/20

p. Andriy 38^b/33

- p. Andriynin Avedikovič 35^b/16
- p. Andriynin T'orosovič 35^b/25
- p. Andriyniň 38^b/26, 38^b/32
- p. Avedik aşıra Avedikovič 34^a/7
- p. Avedik aşıra Avedikovič 38^a/21
- p. Avedik aşıra Avedikovič 37^b/3, 37^b/35, 37^b/8, 38^a/15, 38^a/4, 38^b/21
- p. Avedik Avedikovič 37^a/28
- p. Avedik Beřnatovičniň 19^a/11
- p. Avedik eřečp'oňan oğlu Avedikovič 39^b/24
- p. Avedik eřečp'oňan oğlu 16^b/6
- p. Avedik 39^a/19, 39^b/30
- p. Avedikka Avedikovička 38^b/32, 39^a/6
- p. Avedikki 39^a/14
- p. Avedikni Avedikovični 39^a/12, 39^a/9
- p. Avedikni Beřnatovič 25^a/23
- p. Avedikni 39^b/27
- p. Avedikta Avedikovič 26^a/18
- p. Avediktan 39^a/4
- p. Daniël Holub oğlu 34^a/8
- p. Daniël Holub oğlu Dawidovič 18^a/21
- p. Daniël 34^b/7, 36^a/9, 37^b/27
- p. Daniëldä Holubovič uçmağlı canlı pn. Şimkonuň hardaşı 37^a/9
- p. Daniëldä 37^a/16
- p. Danko 35^b/21
- p. Dankonun 35^b/6
- pn. Holub h[ı]zıynıň p. Dawid oğlu 29^b/3
- p. Dawid 29^b/8
- p. Daynkonuň Holub oğlunuň 19^a/13
- p. dōktor İvaškovič 19^b/2, 21^a/2
- p. dōkt'or 19^a/31
- p. dōkt'ornuň 19^a/35
- p. Dōnawak 15^b/14
- p. Dōnawakka 25^b/40
- p. Dōnawaķtan 25^b/31
- p. ekzekutorlar 38^b/3, 38^b/33, 38^b/9, 39^a/5

p. Hacıko 19^a/4, 26^b/25, 28^b/13,
28^b/21, 29^a/23, 36^b/25, 39^a/29

p. Hacıkoga 19^a/3, 21^a/22, 21^b/20,
26^b/27, 39^b/10

p. Hacıkonu Tuman 36^b/16

p. Hacıkonu Zahno oğlu 27^a/12

p. Hacıkonu Zahno oğlun 24^b/24

p. Hacıkonu Zahno oğlun 36^b/15

p. Hacıkonu Zahno 33^a/20

p. Hacıkonu 17^a/19, 33^a/20, 35^a/22

p. Hacıkonun Tuman oğlunun
33^b/12

p. Hacıkonun 26^b/33

Seçovlu p. Hacıkonun 28^b/3

uçmaqlı canlı p. Hacıkonun 25^b/20

p. Holub h[ı]zının pn. Dawid
oğlu 29^b/3

uçmaqlı canlı pn. Şimkodan p.
Holub oğlu Dawidoviçtän 38^b/28

p. Holub 34^a/6

uç. canlı p. Holubnun 38^b/19

p. İsku Böhdanoviçniñ 14^b/39

p. İvaşko Beñnatoviçniñ 19^a/15

p. İvaşko bilä H'agop oğlu dr.
awakereçniñ 16^b/10

p. İvaşko Filipoviç 18^a/22

p. İvaşko H'agop oğlu 16^b/7,
37^a/22

p. İvaşko H'agop oğlunun 19^a/13

p. İvaşko Keçoroviç Ovanesniñ
oğlu 28^a/22

p. İvaşko Miklaş oğlu Beñnatoviç
31^b/9

p. İvaşko 17^a/9, 27^a/24, 27^a/3,
27^a/5, 33^a/27

p. İvaşkoga 28^a/27

p. İvaşkonu H'agop oğlun 15^b/11,
24^b/25, 27^a/13

p. İvaşkonu H'agop 33^a/21

p. İvaşkonu. boldu 28^a/29

pani Halcuğna Vasko h[ı]zı
Filipoviç sınarı p. İvaşkonun
Beñnatoviç 33^a/15

p. İvaşkonun Káprus ereç.
oğlunun 39^b/34

pn. Yákuḇnuḡ H'agop oḡlu p.
 İvaşkonuḡ oḡlunuḡ 16^b/3
 pani Halcuḡnaniḡ Vasko
 ḡ[ı]zıynuḡ Filipoviç p. İvaşkonuḡ
 sıḡarıynuḡ 33^a/12
 p. İvaşkonuḡ 16^b/13, 27^a/15, 27^a/6
 br. Miklaş oḡlunuḡ Beṛnatoviç p.
 İvaşkonuḡ 31^b/3
 p. Káprus Káprus oḡlunuḡ
 19^a/16
 pn. Kosta ḡatunu p. Káspar
 ḡ[ı]zı 28^b/9
 uçmaḡlı canlı p. Káspar Hriḡor
 oḡlu 24^a/3
 p. Kásparıḡ Hriḡor oḡlunuḡ
 Turaḡrıḡ 14^b/37
 uçmaḡlı canlı p. Kásparıḡ
 Hriḡor oḡlunuḡ 24^a/31, 24^b/8
 p. Kásparıḡ 24^b/3, 28^a/24
 uçmaḡlı canlı p. Kásparıḡ
 14^b/40
 p. Kırkḡor Hḡlub 19^a/16
 p. Kiyövgä 17^a/4

p. kiyöv 27^b/31, 30^b/20, 30^b/23
 p. kiyövdän 29^a/21, 30^b/22
 p. kiyövgä 21^b/20, 22^b/7
 p. kiyövnüḡ 29^a/30
 p. Kosta ḡatunu pn. Káspar
 ḡ[ı]zı 28^b/9
 p. Krisko 21^a/18
 p. Luk[a]ş Seḡer oḡlu 3^a/6
 p. Lukaş aşıra Seḡer 34^a/7
 p. Lukaş Seḡer oḡlundan 28^a/4
 p. Lukaş 2^b/9, 3^a/9
 p. Lukaşrıḡ 3^a/14
 p. Manuḡ 23^a/15, 23^a/24, 23^a/32
 p. Manugga 23^a/12, 23^a/16,
 23^a/31
 p. Manugnu 23^a/19
 p. Manuḡnuḡ Káspar oḡlunuḡ
 Kameṇeçli 23^a/7
 p. Manuḡnuḡ Káspar oḡlunuḡ
 pn. Minasrıḡ 23^a/3
 p. Mıḡırdiç sargawark 37^b/18
 p. Miklaş 27^a/3, 27^a/6, 33^a/12

p. Minas 23 ^a /15, 23 ^a /18, 23 ^a /24, 23 ^a /29, 23 ^a /30, 23 ^a /9, 23 ^b /31	p. Oħan Həlub oğlu Dawıdoviç 38 ^a /31
p. Minasga 23 ^a /18	p. Oħas 38 ^b /29
p. Minasnıj 23 ^a /6, 23 ^b /26	p. Oşolinskiyga 24 ^a /21
pn. Manugnıj Káspar oğlunıj	p. Ovanəş oğlu 28 ^b /13
p. Minasnıj 23 ^a /3	p. Pətrə Kırkoşa oğlu 24 ^b /3
p. Minasnı 23 ^b /29	p. Pətrə Kırkoşa oğlu 37 ^a /21
p. Minastan 23 ^b /27	p. Pətrəni Kırkoşa oğlun 27 ^a /12
p. Misko İvaşko oğlu İlaş Andriy oğlu 36 ^a /26	p. Pətri Hrihəş oğlunıj 19 ^a /11
p. Misko İvaşko oğlu 35 ^b /29	p. pisar 19 ^a /6
p. Misko oğlu uçmaħlı canlı pn. Stəçkonıj Misko oğlu 21 ^a /4	p. pisarga 19 ^a /5, 34 ^a /11
p. Misko uçmaħlı canlı pn. Stəçkonıj oğlu Misko oğlu 19 ^b /4	pn. Misko oğlu uçmaħlı canlı p. Stəçkonıj Misko oğlu 21 ^a /4
p. Misko Yürko oğlu Kırkoşoviç Aliyas Kırkoşoviç 24 ^a /29	pn. Misko uçmaħlı canlı p. Stəçkonıj oğlu Misko oğlu 19 ^b /4
p. Misko 15 ^b /14, 27 ^b /3	p. Stəçkonıj 19 ^b /5
p. Miskodan Bəhdan oğlundan 16 ^a /30, 16 ^a /32, 16 ^a /36	uçmaħlı canlı p. Stəçkonıj 21 ^a /5
p. Miskoga 36 ^b /4	p. Stəpan 29 ^b /12, 36 ^a /20
p. Miskonu 36 ^b /11, 36 ^b /2	pn. Vartərəş oğlu p. Stəpan 29 ^b /9
p. Nastkanı 27 ^b /8	p. Stəpandan 30 ^b /22
	p. Stəpanga 29 ^b /25
	pn. Vartərəş oğlu p. Stəpannıj 29 ^b /4

p. Şimko Bavçikniñ 33^a/10

p. Şimko h[ı]zıynıñ Zadik

oğlunuñ Mançukoviçniñ pn.na

Hanuñnanıñ 21^a/14

p. Şimko Hölub oğlu Dawıdoviç

39^b/8

uçmañlı canlı p. Şimko Hölub

oğlu Dawıdoviç 39^a/30

p. Şimko Höluboviç 37^a/4

p. Şimko Tarafarskiy 25^a/41

p. Şimko Vartereş oğlu 36^b/25

p. Şimko Vartereşoviçniñ 19^a/12

p. Şimko Vartereşoviç 37^a/2,

37^a/20

p. Şimko Vartereşoviç 38^b/16

p. Şimko Ğakub oğlu

Vartereşoviç 22^a/4

p. Şimko 3^a/9

p. Şimko 16^b/5, 22^b/17, 22^b/32,

37^b/10, 37^b/23, 38^b/22

uçmañlı canlı p. Şimko 37^b/27,

37^b/31, 38^a/17, 38^a/28, 38^a/33

uçmañlı canlı p. Şimko 34^a/9

uçmañlı canlı p. Şimkodan

dadusundan Hölub oğlu

Dawıdoviçtan 39^a/7

uçmañlı canlı p. Şimkodan pn.

Hölub oğlu Dawıdoviçtan 38^b/28

p. Şimkodan 14^b/33

p. Şimkoga Vartereş

oğlunda 36^a/30

p. Şimkoga Vartereşoviç 36^b/10

p. Şimkoga Vartereşoviç 38^b/13

p. Şimkoga 37^a/10

p. Şimkonu Vartereşoviç 36^b/15

p. Şimkonu Ğakub oğlun

Vartereşoviç 24^b/25

p. Şimkonu 22^b/28, 3^a/7

pn. Daniëldä Höluboviç uçmañlı

canlı p. Şimkonuñ ħardaşı 37^a/9

uçmañlı canlı p. Şimkonuñ

Hölub oğlu 37^b/4

uçmañlı canlı p. Şimkonuñ

Hölub oğlunuñ 37^a/29

p. Şimkonuñ Höluboviç Dawıd

oğlu 38^b/15

uçmağlı canlının p. Şimkonuñ
Höloböviçniñ Dawıdöviçniñ
37^b/19

uçmağlı canlının p. Şimkonuñ
Höloböviçniñ 38^b/20

p. Şimkonuñ sıgarı Zahnoviçniñ
38^a/2

p. Şimkonuñ uçmağlı canlının
37^b/15

p. Şimkonuñ 21^a/17

p. Şimkonuñ 38^a/23, 38^a/6

uçmağlı canlı p. Şimkonuñ
37^a/23, 37^b/34, 38^b/3

p. T'oros 25^a/31, 26^b/24, 26^b/27

br. Zadik oğlu Beñnatöviç p.
T'orosnuñ 31^a/31

p. T'orostan 25^a/20

p. Varteres oğlu pn. Stepan 29^b/9

p. Varteres oğlu pn. Stepanniñ
29^b/4

p. Varteres oğlu 29^b/12

pn.i Zuzka p. Varteresniñ sıgarı
38^a/8

p. Varteresniñ 18^b/32

p. Vasko h[ı]zıynıñ Filipoviç
panna Halcuñnaniñ 31^b/2

uçmağlı canlı p. Vaskonuñ
Filipkoviç 33^a/3

p. Ĭakub ereçp'oğan Zahnoviç
2^b/5

uçmağlı canlı p. Ĭakub
ereçp'oğandan 17^a/15

uçmağlı canlı p. Ĭakub
ereçp'oğanniñ Zahnoviçniñ 2^b/35

uçmağlı canlı p. Ĭakub
ereçp'oğanniñ Zahnoviçniñ 15^a/3

p. Ĭakub ereçp'oğanniñ 15^a/1

p. Ĭakub h[ı]zıynıñ 10^a/41

p. Ĭakub İvaşkovıç 18^b/19

p. Ĭakub Zadik oğlu
Mançukoviç 22^a/5

p. Ĭakub 19^a/2, 19^a/33, 19^a/8,
22^a/8

p. Ĭakubga 16^b/13, 16^b/21

p. Ĭakubnuñ H'agop oğlu pn.
İvaşkonuñ oğlunuñ 16^b/3

uçmaqlı canlı p. Yǎkubnuŋ	p. Zadikka Awǎdik oǵluna 16 ^a /7
İvaşqoviçniŋ 19 ^b /7	p. Zadikni Tʻorosnuŋ oǵlun
p. Yǎkubnuŋ 19 ^a /32, 19 ^a /5	Rabička 39 ^a /22
brn. Zahnovič p. Yǎkubnuŋ	p. Zadiktan kiyövdän 22 ^b /18
31 ^a /32	p. Zahno oǵlu 17 ^a /16
p. Yǎn 19 ^b /2, 21 ^a /2, 25 ^a /43	p. Zahno Yǎkb. oǵlu 27 ^b /4
p. Yǎndan Höluboviçtan Yasko	p. Zahno 27 ^b /7
oǵlu 15 ^a /27kʻi	p. Zahnoğa 27 ^b /8
p. Yǎndan 25 ^a /12, 25 ^a /18	p. Zahnonu 3 ^a /1
p. Yǎnga 25 ^a /34, 26 ^b /26	p. Zahnonuŋ Yǎkub oǵlu
p. Yǎnnı 25 ^a /20	Palkanıŋ 27 ^a /29
p. Yǎskonuŋ Höluboviçniŋ	pnatʻrank <Hay. Aforoz.
18 ^b /17	p. 28 ^a /27
p. Yǎkb.nun 14 ^b /27	pobocniy <Slv. → pobojniy
p. Yuhno aşıra Tuman oǵlu	p. 25 ^a /7
24 ^b /14	pobojniy <Slv. Dindar.
p. Yuhno Tuman oǵlu 24 ^b /6	p. 13 ^b /2, 18 ^b /8
p. Yuhno Tumanoviç 19 ^b /3,	pobračĕy <Leh. Yükleyerek,
21 ^a /3	indirerek.
p. Yuhno 3 ^a /4	yakop p. 25 ^a /17
p. Zadik kiyövdä 22 ^b /22	pocĕšniy <Leh. Onurlu, saygın.
p. Zadik 21 ^a /17	p. 4 ^a /24
p. Zadik 21 ^b /26, 22 ^a /6	pocuvača <Slv. → pocuvačča

p. bøl-: 39 ^a /26	19 ^a /33, 24 ^b /27, 27 ^a /2,
pøçuvačča <Slv. His, duygu.	27 ^a /14, 31 ^b /21, 33 ^a /22,
p. bøl-: Hissetmek, duymak.	33 ^a /26, 33 ^b /21,
13 ^a /20, 26 ^b /3	pødavat <Slv. → pødawat
pød <Slv. (edat) Altında,	p. øt-: 5 ^a /18
kapsamında, uyarınca.	pødawat Besleme, verme.
p. k'ondičiamiy: Sözleşme	p. øt-: Beslemek, vermek.
uyarınca, anlaşma kapsamında.	22 ^a /13, 28 ^b /17, 29 ^b /16,
14 ^a /29	31 ^b /17
p. østatku: Sonunda.	pøddani <Slv. Teslim olmuş, tâbi, bağlı.
22 ^b /14	p. + ların 14 ^a /19
podaniy <Slv. → pødaniy	pødduŝnı <Slv. Bilinçaltı.
p. 2 ^b /4	p. + m zatračëñëm 34 ^a /32
pødaniy <Slv. Sunma, teslim.	p. + m zatračëñëm 35 ^b /10
p. 31 ^a /24	p. + m zatračëñëm 34 ^a /20,
p. bøl-: Sunmak, teslim olmak.	35 ^b /21
33 ^a /10	pødleñnut <Slv. podlegnut
pødat <Slv. Verme, uygulama, mevcut	Bağımlılık, itaat.
olma.	p. øt-: Bağlanmak, itaat etmek.
p. øt-: Vermek, uygulamak,	13 ^a /19
mevcut olmak.	pødsklêpê <Slv. pod + sklep Dükkanın
4 ^b /28, 8 ^b /35, 9 ^b /14, 10 ^b /8,	altında.
13 ^a /10, 15 ^b /12, 18 ^b /20,	p. + ni 6 ^b /5

pødpis <Slv. İmza.

p. + i 8^a/9

pødpisačča <Slv. Üye, abone.

p. bøl- : Bağlanmak, üye olmak.

8^a/14, 8^a/39

podpisačča <Slv. → **pødpisačča**

p. bøl- 8^a/37

pøðšitiy <Slv. → **pøðšitiy**

p. 22^a/28

pøðšiti <Slv. → **pøðšitiy**

p. 12^a/31, 7^b/20

pøðšitiy <Slv. (sıfat) Birleştirerek

veya ekleyerek dikilmiş.

p. 5^a/28, 6^b/36, 7^b/21, 9^a/12

podšitiy <Slv. → **pøðšitiy**

p. 12^a/34

pøduška <Slv. Yastık.

p. + mnı 34^b/15

pøhrøb <Slv. Cenaze, cenaze töreni,

defin.

p. + imä 13^b/3

p. + imdän 36^b/23

p. + imni 33^b/14

pøjitøk <Slv. Kâr, gelir, kazanç.

p. 39^a/36

pøkitøk → **pøjitøk**

p. + ların 6^b/25

pøkuy <Slv. pokoy Ev, yaşam alanı.

p. 24^a/8

pølavnik <Slv. Yer döşemesi,

taban halısı.

p. + lar 12^b/15, 12^b/24

Pølska <Leh. Polonya, Lehistan.

P. + da 36^b/11

Pølskiy <Slv. Leh, Polonyalı.

P. 26^a/8

pømëñoniy <Leh. → **pømênôniy**

p. 32^b/3

pømênôni <Leh. → **pømênôniy**

p. 3^b/23

pømênôniy <Leh. Adı geçen, söz

edilen, bahsedilen.

p. 10^b/5, 4^b/10, 4^b/11, 9^a/19, 9^a/33

pømênôniy <Leh. → **pømênôniy**

p. 11^a/19

pøminat <Slv. Hatırlatma.

p. ət-: Hatırlatmak.	karnının altına sıkıştırılır, çocuk
6 ^a /7	oyuncağı.
pəmōç <Slv. Yardım.	p. 10 ^a /7
na p. 17 ^a /9	pōrâdōk <Slv. Sipariş.
pōmōçen <Slv. Yardım.	p. ət-: Sipariş etmek.
p. bōl-: Yardım etmek.	13 ^a /21, 25 ^a /6
17 ^a /8	pōratōvat <Slv. Geri alma,
pōmurançōviy <Slv. Turuncu.	kurtarma.
p. 16 ^b /25	p. ət-: Geri almak, kurtarmak.
pōnŷevaj <Leh. Çünkü, nedeniyle.	25 ^b /27, 25 ^b /33
p. 3 ^b /7	pōrōḥovniča <Slv. Şişe, barut
pōōddanŷu <Slv. po oddaniu	muhafaza kabı.
Yürürlüğe koyduktan sonra.	p. 10 ^a /6
p. 19 ^a /8	pōrtıgal <Slv. Portekiz
pōpelastıy <Ukr. Kül rengi.	p. 35 ^b /3, 9 ^a /7
p. 2 ^b /23	portıygal <Slv. → pōrtıgal
pōpēlatıy <Leh. → pōpelastıy	p. 28 ^b /26
p. 31 ^a /3	pōrtıygal <Slv. → pōrtıgal
pōprava <Slv. İyileştirme,	p. 31 ^b /25
düzeltilme, değişiklik.	pōrtıygıl <Slv. → pōrtıgal
p. + larnı 6 ^b /8	p. 32 ^b /12
pōpruḥ <Slv. Geniş bantlı eyer	pōrtıgal <Slv. → pōrtıgal
veya güçlendirmek için atın	p. 12 ^b /27

pøskompõny <Leh. po skapo

p. + dan 19^a/14

Hemen hemen, ucu ucuna olacak
şekilde.

pøspõliti <Slv. → **pøspõlitiy**

p. + dan 4^a/28

p. 18^a/5

p. + ga 14^b/3

pøsluha <Slv. Hizmet, sunum,
servis.

p. + nın 14^a/14

p. + nıñ 14^a/31

p. + sina 26^a/26

pøstanovênê <Leh. Yargı, karar.

pøslușênstvø <Leh. İtaat.

p. + ni 14^b/19, 14^b/23

p. + sun 3^b/11

pøstanovëněy <Leh. → **pøstanovênê**

pøslușenstvo → **pøslușênstvø**

p. 23^a/5

p. + undan 3^b/8

pøstanovit <Slv. Karar, hüküm.

pøslușnyy <Slv. Uysal, itaatkar.

p. et-: Karar vermek.

p. bøl-: Uymak, itaatkar olmak.

13^b/38, 17^b/27

8^a/33

pøstella <Slv. Yatak.

pøsoběy <Slv. Ödenek.

p. 34^b/28

p. 26^a/7

pøșva <Slv. Yatak kılıfı, yastık kılıfı.

Pøspõlita <Slv. Federal Devlet,
Cumhuriyet.

p. 12^b/12

Reç P. 15^a/29

pøtireba <Slv. → **pøtrëba**

p. bøl- : 21^a/6

pøspõlitiy <Slv. Basit, normal,
sıradan, kamu.

pøtomøk <Slv. (potomko'nun
çoğulu) Soyundan, torun, vâris, mirasçı.

p. 17^a/18, 17^a/23, 17^b/26, 17^b/33,

p. + larım 24^a/8, 6^b/44

24^a/12, 26^a/9, 28^a/6

p. + larımdan 24^a/9

p. + ların 2 ^b /36, 3 ^a /11, 3 ^a /5, 4 ^b /12,	p. + larımın 33 ^b /15
4 ^b /31, 5 ^a /39, 11 ^a /2, 11 ^a /25, 15 ^a /30,	p. + larına 9 ^a /4
22 ^b /30, 24 ^a /7, 30 ^b /27, 33 ^a /3,	p. + nı 17 ^a /25
39 ^a /10, 39 ^b /28	p. + sına 23 ^b /11, 35 ^b /10
p. + larına 6 ^b /42, 9 ^a /32	p. bøl-: İhtiyaç hasıl olmak.
p. + larında 27 ^b /36	17 ^a /25
p. + larından 30 ^b /25	pøtrøbøvat <Slv. Gerektirecek olan,
p. + larının 10 ^a /16, 10 ^a /24	gerektirecek şekilde.
p. + larının 26 ^b /29	p. et-: Gerektirmek, ihtiyaç hâsıl
pøt'ømøk <Slv. → pøtømøk	olmak.
p. + larında 21 ^b /25	17 ^b /23, 19 ^b /5
p. + larından 39 ^b /21	pøtroynik <Slv. Üç kuruş, üçlük
pøtomøk <Slv. → pøtømøk	kuruş.
p. + ların 37 ^b /30	p. 35 ^a /28
pøtpisaćsa <Slv. → pødpisaćca	pøtşitıy <Slv. → pødşitıy
p. bøl- 36 ^b /27	p. 35 ^a /14
pøtpisat <Slv. Abone, üye, bağlı	pøtşitıy -<Slv. → pødşitıy
olan.	p. 2 ^b /25, 21 ^a /31, 22 ^a /29, 22 ^a /31,
p. et- Bağlanmak, dahil olmak.	22 ^a /32, 22 ^a /35, 23 ^b /5, 31 ^a /10
23 ^b /20	pøtşit'ıy Slv. → pødşitıy
pøtrøba <Slv. İhtiyaç, gereklilik.	p. 16 ^b /26, 16 ^b /27, 16 ^b /28, 16 ^b /29,
p. 14 ^a /6	23 ^b /6, 31 ^a /9
p. + ga 17 ^b /6	potşitıy Slv. → pødşitıy

p. 22 ^a /30, 31 ^a /6	pövinen <Slv. Zorunlu, yükümlü, suçlu.
pötto <Slv. pot to Telaşla, endişeyle.	p. 18 ^a /27
p. 18 ^a /14	p. bøl- : Zorunlu, mecbur olmak.
pötvarlivey <Slv. İftira.	17 ^b /18, 17 ^b /21, 18 ^a /12,
p. 26 ^a /37	20 ^b /6, 23 ^a /17, 28 ^a /6, 38 ^b /7,
potvirdit <Slv. Onay.	38 ^b /34, 39 ^b /18, 39 ^b /30
p. et-: Onaylamak. 4 ^a /3	povinen <Slv.→ pövinen
pövaha <Slv. Saygı, hürmet.	p. + dır 25 ^a /4
p. + sı 8 ^a /36	pövinen <Slv.→ pövinen
pövêroniy <Slv. Güvenilir kişi, avukat.	p. bøl- 36 ^a /32
p. 14 ^b /17	pövinen <Slv.→ pövinen
p. e- 11 ^a /19	p. + biz 39 ^a /16
povêroniy <Slv. → pövêroniy	p. bøl- 39 ^b /4
p. 11 ^b /17	pövinny <Slv. Mecbur, borçlu, davalı.
pövin <Slv. Hiç.	p. + larından 18 ^b /13, 33 ^b /30
p. bøl-: Hiç olmak, yok olmak.	pövinni <Slv.→ pövinny
38 ^b /17	p. + ları 5 ^a /9
pövinên <Slv. → pövinen	pövinnoſt <Slv. Görev, yükümlülük.
p. bøl- 6 ^a /27, 6 ^b /14, 6 ^b /16, 6 ^b /27,	p. + larında 26 ^b /18
6 ^b /29, 7 ^b /5, 8 ^b /1, 11 ^b /18	p. + um 3 ^b /28
povinen <Slv.→ pövinen	pövinnoſt <Slv.→ pövinnoſt
p. bøl- 6 ^b /8	

p. + larımda 26 ^b /3	pözvölit <Slv. Çözmek için izin, müsaade.
p. + uma 13 ^a /20	p. ət-: Müsaade istemek.
pövirit <Slv. Güven, emanet, inanma.	3 ^b /25, 8 ^a /13, 14 ^a /23, 21 ^a /8,
p. ət-: Güvenmek, emanet etmek. 12 ^b /35, 18 ^a /25	23 ^b /23, 25 ^a /28
pözvêntıy <Slv. p. 9 ^a /21	pözvölitnê <Leh. İzinli. p. 8 ^a /12
pözostalıy <Slv. Kalan, geride kalan, bırakılan. p. 13 ^a /4	pözvölöniy <Leh. İzinli. p. 4 ^a /26
pözov <Ukr. İddia. p. + lar 3 ^b /23	prač <Slv. (fiil) çalışmak. i spēvniḡ p. moyiḡ 25 ^a /13
p. + larnı 3 ^b /24	pratsa <Slv. İş, kazanç, ücret. p. + ga 26 ^a /13, 26 ^b /6
p. + larnı 3 ^b /38	pravdzivıy <Slv. Doğru, gerçek, âdil. p. 5 ^b /14
pözvalat <Leh. İzin p. ət-: İzin istemek, izinli olmak. 3 ^b /38, 8 ^b /5, 8 ^b /7, 8 ^b /9, 13 ^b /28, 15 ^b /28, 16 ^a /27	prave <Leh. Doğrudan, hemen. p. + m 8 ^b /31, 9 ^b /11
pözvölenâ <Leh. Müsaade, izin. p. + sı 27 ^a /8	pravnê <Slv. Yasal. p. 7 ^a /6
p. + sı 27 ^a /15	pravniy <Slv. Yasal, meşru. p. 4 ^b /13, 4 ^b /33, 7 ^a /29
	prawniy <Slv. →pravniy

p. 15 ^b /33, 25 ^a /26	p. 3 ^b /25, 3 ^b /36
pravø <Slv. Hukuk, yargı, mahkeme.	pręto <Leh. → pręto
p. + sun etti 7 ^a /9	p. 11 ^b /11, 13 ^b /30
pręd <Slv. Önce.	pręvens <Slv. Söz sahibi, koruyan.
p. fşıstkim	p. edilär 13 ^b /27
17 ^b /9	pręz <Slv. (edat) Aracılığıyla,
pręhod <Slv. Sivrilme, geçme.	nedeniyle, çünkü.
p. bøl- : Sivirilecek, geçecek.	p. 22 ^b /24
6 ^a /31	p. dękręt: Kararname uyarınca,
pręńkalı <Leh. Toka.	kararname aracılığıyla.
p. 9 ^b /41	14 ^a /19
pręnt <Leh. Çeviklik, hız.	na p. dękręt 36 ^a /31
na p. 17 ^a /29	p. deputačion: Heyet, delegeler
pręntşiy <Slv. İvedilikle, hemen.	aracılığıyla.
p. 18 ^a /5	14 ^a /17
pręrečoni <Leh. → pręrečoniy	p. opekun: Vasisi aracılığıyla.
na p. 9 ^a /27	3 ^a /4
pręrečoniy <Leh. İlan, adına beyan.	p. opekun 21 ^b /26
p. 4 ^b /28, 4 ^b /35, 8 ^b /13, 8 ^b /26,	p. opekuna 9 ^a /20
9 ^a /15, 9 ^b /4, 10 ^a /17, 10 ^b /12	p. opekuna 22 ^b /25
pręşena <Lat. Şimdiki, mevcut.	p. opekuna 24 ^b /14, 27 ^a /4, 37 ^a /27,
p. ę-: 5 ^b /23	37 ^b /3, 37 ^b /35, 38 ^a /15, 38 ^a /3,
pręto <Leh. Bu yüzden, bu nedenle.	38 ^b /21, 38 ^b /29

p. opekuna 33 ^b /26	18 ^b /22
p. opekuna 34 ^a /6, 37 ^b /8, 38 ^a /21, 38 ^a /9	p. padařonćiy : Sadıkâne, memnun edici. 33 ^b /6
prezt <Slv. → prez	p. teşamenćey : Vasiyette. 37 ^a /4
p. 37 ^a /8	p. teşamenćey : → p. teşamenćey
prikladat <Slv. Uygulama.	33 ^a /18
p. ęt- : Uygulama yapmak.	priyâćelski <Slv. Samimi, dostça.
18 ^a /6	p.+ m 25 ^a /25
priskrinka <Slv. Yan bölme, göğüs.	priyâćel <Slv. Bir kiřinin eşinin
p.+ dadır 36 ^b /8	kardeşleri veya ahabap, arkadaş, dost.
prışliy <Leh. Müstakbel.	p.+ lări 2 ^b /6, 15 ^b /15, 16 ^b /7,
p. 23 ^a /19	21 ^a /18, 22 ^a /4, 27 ^b /3, 27 ^b /5, 28 ^b /10,
prıy <Slv. (edat) Mevcut, içinde	28 ^b /8
anlamı katar.	p.+ lărindän 27 ^a /21
p. bıtnoći : Varlık, varlığı,	p.+ lăriylări 2 ^b /7
varlığında.	priyćin <Slv. Neden, sebep, bahane.
23 ^b /15	spevnış p. 25 ^a /12
p. oբęćnosći ęt- : Kullanılır hale	priydawat <Slv. Verme, sağlama.
getirmek.	p. ęt- : Vermek, sağlamak,
19 ^a /10	eklemek. 33 ^a /31
p. oբęćnosći : Varlığında.	priyęntıy <Slv. → priyęntıy
17 ^a /18	p. bøl- : 16 ^a /24
p. oğdanâ : Gayretle.	priyęntıy <Slv. Alınan, alınmış.

p. bøl- : Birisi tarafından alınmak.	3 ^a /14, 18 ^b /15, 19 ^a /6, 23 ^b /32, 24 ^a /16, 26 ^a /27, 21 ^b /28, 27 ^b /37, 33 ^b /25, 33 ^b /33
p. da inşerovany bøl- 31 ^a /22	priynat <Ukr.→ priynât
duhovny t'öräniñ p. da inşerovany 33 ^a /8	p. ęt- : 36 ^b /30
priyhilacça <Slv. Olumlu tutum.	priyobiçat <Slv. Söz, vaad.
p. bøl- : Olumlu tutum sergilemek. 33 ^a /25	p. ęt- : Söz vermek, vaad etmek.
priylojiçça <Leh. prilojit Rapor ekleme.	2 ^b /11, 2 ^b /13, 16 ^b /13, 16 ^b /17, 21 ^a /23, 22 ^a /11, 22 ^a /12, 23 ^a /12, 27 ^b /11, 27 ^b /9, 28 ^b /15, 29 ^b /14, 31 ^b /16
p. bøl- : Rapor ekleme.	
23 ^a /32	priypuşçony <Slv. Kabul edilmiş.
priymovat <Slv.→ priymovat	p. 18 ^a /16
p. ęt- : 17 ^a /7	priysëñliy : Yeminli.
priynât <Ukr.→ priynât	p. 25 ^a /23
p. ęt- 22 ^b /34	priytım <Slv. Olsa da, buna ek
priynât <Ukr. Kabul, benimseme.	olarak, aynı.
p. ęt(t)- : 19 ^a /5	p. 3 ^a /5, 21 ^a /9, 23 ^a /22, 25 ^b /8, 37 ^a /9, 39 ^b /6
p. et- : Kabul etmek, benimsemek.	priyvernūt <Rus. pri vernut İade.
	p. ęt- Döndürmek, iade etmek.
	26 ^a /30

priznat	<Slv. Tanıma.	p. �t- 4 ^b /10, 7 ^b /36, 13 ^b /29, 13 ^b /31
p. �t-	: Tanımak. 19 ^a /2	pri�bi�at <Slv. → pri��bi�at
prizvalat	<Slv. Rıza, izin, onay.	p. �t- : 5 ^a /15, 5 ^a /18, 8 ^b /34, 9 ^b /10,
p. �t-	Razı olmak, onaylamak.	10 ^b /8, 14 ^b /21, 36 ^a /3
	21 ^a /12	pri�bi�at <Slv. → pri��bi�at
pri	<Slv. → pri	p. �t- 8 ^b /29
p. bitn��ci:	→ p. bitn��ci	pripadat <Slv. Yaklaşım, aynı.
	13 ^a /12	p. �t- : 9 ^b /13, 10 ^a /27, 14 ^a /28
p. bitn��ci	5 ^b /12	pripadnut <Slv. Meydana gelme.
pria��ls	<Slv. Dost, dostça,	p. �t- : Meydana gelmek. 8 ^b /33
samimi.		pri����ni <Slv. Doğal, doğuştan,
p.	26 ^a /4	doğuştan gelen.
pribiy	<Leh. Leh. pri+ Tr. biy Daha	p.+ m 8 ^b /31
b�y�k, b�y�k�e.		pri����ni <Slv. → pri����ni
p.	34 ^b /24	p.+ m 9 ^b /12
pri��t�	<Slv. → pri���t�	pristavka <Slv. Aperatif tabağı,
p.	4 ^b /34	k��k� tabak.
pri�ilay��tn���	<Slv. pri�ili��a Cevap	p. 11 ^b /35, 34 ^b /28
olarak, cevaben.		prisudit <Slv. H�k�m.
p.	10 ^a /28	p. �t- : H�k�m vermek. 14 ^a /21
prikvi��y	<Leh. przy kwicie Makbuz.	prişli� <Leh. → prişli�
p.	36 ^a /29	p. 8 ^b /32
prin�t	<Ukr. → pri�n�t	pri��tam���� <Leh. Vasiyette.

p. 4 ^b /27	priyõbiçat <Slv. → priyõbiçat
pritım <Slv. → priytım	p. ęt- 21 ^a /23
p. 4 ^a /21, 5 ^b /27, 14 ^b /13	priypuşçat <Slv. Dileme, isteme,
na p. 8 ^b /30, 9 ^b /10	ümid etme.
privroçõniy <Leh. przywrócony	p. ęt- Dilemek, istemek, ümid
Onarılmış, restore edilmiş.	etmek. 18 ^b /9
p. bõl- : Onarılmak, restore	prõdat <Çek. Satma.
edilmek. 14 ^a /34	p. ęt- Satmak. 36 ^b /8
priyâtël <Slv. → priyâtël	profësia <Lat. Tecrübe etme,
p. + lâri 5 ^a /10, 8 ^b /24, 8 ^b /26	profesyonelleşme.
p. + lârim 9 ^b /5	p. ęt- : İkrar etmek. 3 ^b /10
priyëntı <Slv. → priyëntıy	prõmõvat <Lat. Teşvik.
p. da inşerovaniy bõlgay 11 ^a /6	p. ęt- : Teşvik etmek, ilerlemeyi
duhovniy t'õrãmiznin p. da	teşvik etmek. 26 ^a /32
inşerovaniy bõlgay 9 ^a /36	prõstı <Slv. Basit, pürüzsüz, düz.
priyëntıy <Slv. → priyëntıy	p. 12 ^a /17
p. da inşerovaniy bõlgay 4 ^b /16	prõşõnıy <Slv. Dilekçeler.
p. da inşerovaniy bõlgay 10 ^a /33	p. 16 ^a /29, 16 ^a /31, 16 ^a /33, 16 ^a /35,
priyëntıy <Slv. → priyëntıy	29 ^a /33, 29 ^a /35
p. 13 ^b /24, 5 ^a /42	protëstaçia <Lat. İtiraz.
priymõvat <Slv. Alma, Kabul etme.	p. + lar 3 ^b /20
p. ęt- : Almak, kabul etmek.	prõtkëm <Çek. Birlikte yürütmek.
8 ^b /5, 8 ^b /7, 8 ^b /10	p. 36 ^b /14

provizör <Lat. Vasi, kahya, bekçi.

p. + lar 4^b/11

p. + ları 4^a/34

paskovitiy <Slv. Çizgili, çok renkli.

p. 12^b/15

publiçniy <Slv. Halka açık, kamu.

p. 17^a/24, 28^a/10

publiko <Lat. Kitle, kamu.

nömine p. 4^a/22

publikovanıy <Slv. Halk için, halka ait.

p. bøl- : İlan etmek, yayınlamak,

duyurmak. 5^b/30

pudra <Slv. → **puzdra**

p. 28^b/40

pukël <Slv. Çıkıntı, kabarık, kambur, tümsek.

p. + lăr 9^b/41

pulçamariøk <Slv. pulçamarok

p. + u 13^b/9

pulgarçovı <Slv.

p. 12^a/1

pulgranat <Leh. Lal rengimsi.

p. 10^a/3, 12^a/31, 12^a/34

p. + nı 6^b/35

pulhak <Slv. Tabanca, pistol.

p. 12^a/19

pulkuføk <Slv. Kapak, fıçı.

p. 17^a/10

pulmisøk <Slv. Kase, çorba çanağı.

p. 11^b/34

pulşkarlat' <Slv. Kırmızı zemin, zemini kırmızı olan.

p. 10^a/5

pultorak <Slv. poltorak 1614'te ağırlığı 1,5 gr olan 0,72 gram gümüş değerinde para.

p. 35^a/31

punkt <Lat. Parça, paragraf, bölüm, makale.

p. + larda 6^a/1

p. + unda 26^b/9

punta[l] <Leh. → **puntal**

p. + lar 16^b/30

puntal <Leh. Sikkeden yapılmış rozet, toka, kolye.

p. 29^b/33

p. + ı 29^b/35, 30^b/2, 30^b/3

p. 33^b/4

p. + lar 2^b/21, 15^a/14, 16^b/30,

puzdra <Slv. Kapak, muhafaza.

16^b/31, 23^a/36, 31^a/2, 31^b/30,

p. 34^b/14, 34^b/19, 34^b/32

32^b/14, 32^b/17,

32^b/20

pusti <Slv. Boş, gereksiz.

R, Ğ

ř	<Hay. (Hay sayı sisteminde n	24 ^a /17	
=1000) Bin sayısının rakam karşılığı.	rata	<Slv. Kısmî ödeme, taksit.	
ř. 17 ^b /30	r. 7 ^a /35		
ř.	<Hay. → ř	r. + ga 7 ^a /30	
ř. 17 ^b /28, 17 ^b /31	r. + nı 7 ^a /35		
Rabička	Kişi adı.	ratuş	<Slv. Belediye binası.
R. 13 ^b /12, 39 ^b /14	r. + ka 7 ^a /17		
pn. Zadikni T'or'osnuş oğlun R.	rayča	<Slv. Danışman, konsey üyesi.	
39 ^a /22	r. + lar 3 ^b /23, 3 ^b /33, 3 ^b /38, 14 ^a /11		
rada	<Slv. Konsey, mahkeme.	r. + larda 32 ^b /26	
r. + ları 8 ^a /34	řčt	<Hay. (Hay sayı sisteminde n	
rancbarl[1]h	<rençber+ Tr. /lik/	=1000, ζ =700, η =4) Bin yedi yüz dört	
Rençber olma durumu ve		sayısının rakam karşılığı.	
rençberin yaptığı iş, ırgatlık,	ř. 33 ^a /9		
çiftçilik.	ştse	< Hay. 1087.	
r. 23 ^a /28	ř. 1 ^b /4		
r. şet-: Çiftçilik, ırgatlık yapmak.	reálniy	<Slv. reyalniy Kraliyet adına	
23 ^a /14	basılmış İspanyol gümüş sikke.		
rast	<F. rât Doğru, düz, eğri	r. 4 ^b /30	
olmayan, müstakim.	Reç	<Slv. Lehistan ve Litvanya	
r. keltir-: Tasarlamadığı halde	devletlerinin	1569–1791	
karşılaşmak, tesadüf etmek.			

tarihlerindeki federal
cumhuriyetinin adı.

R. Pospolita: Leh
Krallığı Veliahtlığı ve Litvanya
Knezliği arasında 1569 yılının

Temmuz ayında imzalanan
Lublin anlaşmasına göre
oluşturulmuş başkenti Varşova
olan federatif devlet. 1505
ilkbaharında Litvanya
Kralı Alexander, Radom meclisi
tarafından kabul edilen, Nihil
novi nisi commune
consensu ("Ortak karara
dayanmayan yeni hiçbir şey
olamaz.") şeklinde bilinen bir
kanunu imzaladı. Nihil

novi kanunu yasama yetkisini
kraldan Krakow'daki

Seym adındaki meclise, diğer bir
deyişle Lehistan Parlamentosu'

na geçirdi. Bu tarih Birinci
Cumhuriyet'in szlachta

(soylular) yönetimindeki bir
cumhuriyetin başlangıcıdır. Reç
Pospolita bugünkü Polonya
devletinin de resmî adıdır.

15^a/29

ręlaćia <Lat. Korelasyon, deyim.

r. + sın ęt-: 5^b/14

ręlia <Lat. Din, inanç.

r. + nı 14^a/18

ręlionis <Lat. re lionis Tekrar üreten,
üretime sokan.

r. 14^a/22

ręnkող <Slv. renkon El, uzuv.

r. 26^a/18

ręprotestovaćca <Slv. Gösterme.

r. bոլ-: Sunulmak, görünmek.

37^a/10

ręsta <Slv. Artık, geri kalan kısım,
kalan.

r. 6^b/39, 7^b/41

ręsta <Slv. Kalan, küsürat.

r. 36^a/19

r. + nı 36^a/21

reṭenta <Lat. Korunan, muhafaza
edilen, birikmiş.

r. + lar 7^a/17

r. + larnı 18^a/13, 18^a/15, 18^a/6

režanij <Slv. Oyma.

r. 10^a/8

režidenčia <Slv. Konut, makam.

r. + larında 3^b/6

ridovanij <Slv. Tırtıklı,
kabartmalı, yivli.

r. 10^a/1

Rıma <Lat. Roma, Roma
İmparatorluğunun başkenti.

R. 3^b/10

R. + ga 24^a/14, 24^a/18, 24^a/19

rınṭunok <Slv. rınṭunok Zırh.

r. 12^a/14

ris. <

r. 14^b/27

risovanij <Slv. Çizgili.

r. 34^b/26

rıṣtunok <Slv. Çizim.

r. + lar 9^b/35

ris <Slv. Vaşak, yırtıcı hayvan.

r. + lār 21^a/34, 32^b/36

rodzič <Slv. Ebeveyn, akraba.

r. + lārimdān 31^a/14

roḥovij <Slv. Dik, düz.

r. 10^a/6

roḣen <Slv. Cirit, şiş.

r. 12^a/29

rončka <Leh. Kalem, işlemeli.

r. 12^a/4

rovnij <Slv. Eşit, aynı, denk.

r. 13^b/21

rozėliḥačca <Slv. Taşınma.

r. bōl- Yola çıkmak, yola
koyulmak. 17^b/3

rozḥod <Slv. Tüketim, sarfiyat.

r. + larga 13^b/3

roz kazaněy <Slv. Sipariş, emir,
sıra,düzen.

r. + sindān 19^a/6

rozprawa <Slv. Yayılmış.

r. ę- : Yayılmak. 15^b/17

rozpravičca <Slv. Anlaşma.

r. bøl- : Anlaşmak, uzlaşmaya varmak. 3 ^b /22, 4 ^a /3	r.+ dan 3 ^a /321 ^b /24, 22 ^b /31, 27 ^b /35, 29 ^a /28, 30 ^b /27
røzpravit <Slv. Yayılmış.	ruḥomiy <Slv. → ruḥomiy
r. ęt- : Yayılmak. 18 ^b /8	r. 5 ^a /39, 6 ^b /32, 8 ^b /33, 9 ^a /24, 10 ^a /26, 10 ^b /11, 11 ^a /3, 11 ^b /15, 13 ^a /23, 13 ^b /18, 14 ^a /13
røzprawit <Slv. → røzpravit	rukaw <Slv. Bağlantı, ilişirme, kanca. r. 21 ^a /34
r. ęt- : 25 ^a /4	
røzumit <Slv. Anlama.	
r. ęt- : Anlamak. 14 ^a /36	rukaviča <Slv. Eldiven. r.+ lar 12 ^b /11
rubinkøviy <Slv. Yakut taşından yapılmış. r. 32 ^b /23	rukøvi <Slv. Boru şeklinde. r. 12 ^a /6, 12 ^a /7
rubinøviy <Slv. Yakut taşından yapılmış. r. 21 ^b /13, 29 ^b /29	ruznı <Slv. → ruznıy r. 11 ^b /34
ručnik <Ukr. Havlu, el havlusu. r. 12 ^b /10	ruznıy <Slv. Farklı, değişik. r. 31 ^a /7, 31 ^b /29, 7 ^a /17
ruḥomiy <Slv. Taşınması mümkün olan, taşınabilen mal, menkul. r. 15 ^b /19, 15 ^b /28, 15 ^b /30, 16 ^a /1, 17 ^a /6, 18 ^a /29, 18 ^b /11, 31 ^a /20, 33 ^a /5 r.+ da 9 ^b /31	ruzniča <Slv. Fark, farklılık. r.+ ları 28 ^a /26 ruznobel <Slv. roznobel 1635'te 11 Duka Florin değerinde sikke. r. 35 ^b /4 řzc. <Hay. ř. 31 ^a /14

S

sabap <Ar. sebeb I. Bir şeyin

yapılmasını gerektiren şey, gerekçe.

s. + 1 2^b/8, 5^a/12, 16^b/9, 21^a/19,

22^a/8, 27^b/6, 28^b/12, 29^b/11,

31^b/12

II. Bir amaca ulaşmak için

kullanılan, bir amaca ulaştıran şey,

vasıta.

s. + ımdan 26^a/38

s. bøl- : Bir şeyin olmasına veya

yapılmasına yol açmak, olmasını,

yapılmasını gerektirmek.

26^a/40

sağ Sağ, sağlam, iyi, doğru.

s. 25^a/3

sağl[ı]h → **sağl[ı]h**

s. + ka 5^b/19

yağşı s. + ta 6^a/5

sağl[ı]h Vücudun sıhhat bakımından iyi

veya kötü olması durumu.

s. + nı 5^b/37

sah → **sağ**

s. 15^b/8, 25^b/35

Sahak <Lat. Kişi adı.

S. Ağopşa oğlu 16^a/33

pan S. + ka 16^a/7, 7^b/41

pan S. + ka Ağopşa 7^b/35

pan S. + ta 7^b/39

sahat <Ar. sā'at Gece ile gündüzden

meydana gelen bir günün yirmi

dörtte birine eşit olan altmış

dakikalık zaman birimi.

s. + tan 19^a/9

sahl[ı]h → **sağl[ı]h**

s. 27^a/18

yağşı s. 26^b/20

yağşı s. + ta 24^a/24

s. + ta 37^a/18

sahl[ı]h → **sağl[ı]h**

s. + ta 38^b/5

yağşı s. + ta 36^b/18

sahla - Gözetmek,

esirgemek,

korumak, himaye etmek.

s. - gay 6^a/6

s.- gaybiz 5 ^b /18	s. t̥əɫɔɣiyê dɔktɔr: İlâhî Dinler
s.- gaylar 19 ^a /28	Doktoru. 8 ^b /11
s.- maḥka 13 ^a /33	salın - Koyulmak, bırakılmak, atılmak.
s.- maḥkada 18 ^b /6	s.- dı 24 ^a /26
s.- p 6 ^a /5	salma Atkı, bazı kıyafetlerde kolun
saḥlîḥ →sağlîḥ	yeninden sarkan uzun parça.
ṣaḥṣî s.+ ta 34 ^a /18	s. 17 ^b /2
saḥtiyân <F. saḥtyân	samareç <Yun. Merhametli.
Tabaklanarak cilalanmış ve	s. t̥əɣoy: Daha merhametli.
boyanmış deri, özellikle keçi ve	26 ^a /16
dana derisi.	samɔrɔdnîy <Slv. Sağlam, doğal.
s. 8 ^a /6	s. 22 ^a /34, 32 ^b /35
saḥtiyân <F.→ saḥtiyân	samoyrɔdnîy<Slv.→ samɔrɔdnîy
s.+ ni 8 ^a /7	s. 31 ^a /11
sakrament <Lat.Kilise gizemleri,	samp̣ezsey <Slv.→sampṛezsê
inancın göstergesi olarak yapılan	s. 21 ^b /26
ayin. Tüm Hristyanların kabul	sampṛezsê <Slv. Kendisi,
ettiği iki sakramaent	kendisinin.
bulunmaktadır: vaftiz ve	s. 9 ^a /19
evharistiya (ekmek-şarap).	sampṛezsěy <Slv.→ sampṛezsê
s.+ lâr 4 ^a /26	s. 27 ^a /4
sakṛe <Lat. Kutsal, mukaddes, ilâhî.	

samur <F. Sansargiller familyasından
postu değerli olduğu için avlanan yırtıcı
hayvan.

s. 23^b/5

sana- Saymak, hesaplamak.

s.- p 24^a/5

saŋa Sen zamirinin yönelme hali.

s. 26^a/32

sandanëžcina <?

s. 9^b/36

sargavark Hay. → **sargawark**

s. + nıŋ 15^a/23

sargawark <Hay. Diakon; Katolik,

Anglikan ve Ortodoks

kiliselerindeki üç yüksek ruhban

rütbesinin başlangıç basamağı.

Ondan sonra sırasıyla papazlık

ve piskoposluk gelir.

pn. Mıgırdiç s. 37^b/18

Mıgırdiç s. + ka 34^b/4

sargawarklıŋ Sargavark rütbesi,

makamı.

s. + ı 26^a/23

sarı <saru <sarıŋ Altın rengi, kükürt
rengi.

s. 12^b/17, 8^a/6

sarıy → **sarı**

s. 32^b/30, 32^b/31

sarna - Okumak.

s.- ma 29^b/19, 34^a/12

s.- maga 10^b/13

sarnal - Okunmak.

s.- dı 15^b/13

s.- gan 29^a/20

s.- gandan , 5^a/32, 8^b/13, 9^a/13,

10^a/14, 10^b/36, 13^b/25, 21^b/19,

22^b/17, 27^b/29, 30^b/21, 31^a/15,

33^a/2, 33^b/29, 36^b/29

s.- gay 5^a/19, 8^b/35, 9^b/15, 10^b/11,

13^a/14, 16^b/18, 28^b/18, 29^b/18,

31^b/17, 34^a/11

sarnama Okuma.

s. 16^b/19, 31^b/19, 5^a/20, 8^b/37

s. + ga 32^b/5

sarnat - Okutmak.

s.- kaylar 19^a/34

s. - tılar 19 ^a /35	6 ^a /23, 7 ^a /4, 7 ^a /7, 7 ^a /18
sartın Yan, taraf.	sav Söz.
s. 6 ^a /22	s. 12 ^a /27
sat - Bir bedel karşılığında başkasına devretmek.	say - Değer verip ona göre ölçülü, saygılı davranmak.
s.- ma 6 ^a /38, 6 ^b /21, 6 ^b /24	s.- ıp 28 ^a /8, 35 ^a /13, 35 ^b /30, 36 ^a /13,
s.- mağa 6 ^a /36, 6 ^b /20	39 ^a /32
s.- tı 8 ^a /7	sb. <Hay. Akçe, gümüş para.
satıl - Bir bedel karşılığında başkasına devredilmek.	s. 5 ^a /31, 7 ^a /5, 7 ^b /15, 7 ^b /5, 8 ^a /3,
s.- sa 16 ^a /20, 8 ^a /27	9 ^a /2, 9 ^a /5, 9 ^a /6, 13 ^a /33, 13 ^a /35,
satisfakcia <Lat. Alacaklı.	14 ^a /24, 21 ^b /16, 22 ^b /16, 23 ^a /13,
s. bøl-: Alacaklı olmak. 4 ^b /30	24 ^a /4, 27 ^b /28, 28 ^a /5, 29 ^a /19, 29 ^b /26
satma Satma, satış.	s.+ da 9 ^b /31, 18 ^a /11, 18 ^b /29,
s. 6 ^b /23	25 ^b /35
Satovgay <Hay. Kişi adı.	s.+ dan 25 ^b /22, 26 ^a /2
S. 2 ^a /2	s.+ larda 15 ^b /31
satun <satun<sat-ğun Parasını	s.+ lardan 15 ^b /32
ödeyerek bir şeyi alma, bedelini	s.+ ların 39 ^a /13, 39 ^a /23, 39 ^a /26
ödeyip o şeye sahip olmak.	s.+ larının 39 ^b /28
s. al-: Parasını ödeyerek bir şeyi	s.+ ları 23 ^a /31
almak, bedelini ödeyip o şeye	s.+ larnı 39 ^a /15
sahip olmak.	s.+ na 18 ^b /12

s. + nı 17 ^b /10, 17 ^b /13, 17 ^b /18, 17 ^b /7, 17 ^b /8, 20 ^b /5, 25 ^b /2, 39 ^a /33, 39 ^b /5	Sęčov <Slv. Bugün Moldova'daki Seçova, Siret şehrinin adı. S. + gay 15 ^b /24
s. + nı 18 ^a /25	Sęčovlu Seçovalı.
s. Nigoğayos ahpasının 15 ^a /29	S. pn. Hıçkonuğ 28 ^b /3
s. + sı 20 ^b /3	Sefer <Ar. Kişi adı.
s. + sın 16 ^a /20	S. 2 ^b /34
s. + sınığ 39 ^b /15, 39 ^b /22	pn. Lukaş aşıra S. 34 ^a /7
s. + sı 31 ^a /13	Zamosçyalı pan S. 2 ^b /3
sçęgaçka <Slv. → Kravat, bağ.	S. + nın 8 ^b /14
s. 30 ^b /3	ucmağlı canlı pan S. + nın 5 ^b /26, 5 ^b /27
sçõgaçka <Slv. → sçęgaçka	pan S. + nıñ Nurican oğlunun 5 ^b /12
s. 32 ^b /17	ucmağlı canlı pan S. + nın Nurican oğlunun 5 ^b /33
sčýõgaçka <Slv] sçęgaçka	ucmağlı canlı pan S. + nın Nurican oğlunun 5 ^b /29
s. 22 ^b /6	S. Nurican oğlu 8 ^b /3
sçęgaçka <Slv. → sçęgaçka	ucmağlı canlı pan S. Nurican oğlu 5 ^b /15
s. 21 ^b /8, 28 ^b /31	S. Nurican 5 ^b /35
Sěbd. <Lat. Sěbděmpěr	Hıçqõ brn. S. oğlu 8 ^b /8
sözcüğünün metindeki kısaltılmış hali.	
S. 18 ^b /1	
Sěbděmpěr <Lat. Eylül, ay adı.	
S. 28 ^a /11	
S. + nın 7 ^a /32, 8 ^a /41	

İvaşko brn. S. oğlu 8 ^b /6	s. 31 ^b /33, 31 ^b /34, 32 ^b /21, 39 ^b /3
pn. Luk[a]ş S. oğlu 3 ^a /6	şüz s. 31 ^b /32
T'rs. brn. S. oğlu 8 ^b /4	sen İkinci tekil şahsı gösterir.
pn. Lukaş S. oğlundan 28 ^a /4	s. 26 ^a /34
Sëgdëmpër <Lat. Eylül, ay adı.	s. +i 26 ^a /33
S. + niş 31 ^a /28	sens <Lat. Anlam, değer, kavram,
Sëhpëstroş <Lat. Sylvester, kişi adı.	içerik.
S. hayrabëd: Patrik Sylvester.	s.+ ta 24 ^b /27, 33 ^a /23
314-335 yılları arasında papalık yapmış Roma Episkoposu.	şepët <F. seped-sebed Kamış, saz,
Döneminde Konstantin'in emriyle I. İznik Konsülü toplanmıştır. 19 ^a /21	ince söğüt dalları, hurma lifleri vb.nden örülerek yapılan, yiyecek veya eşya taşımaya mahsus, muhtelif şekillerde, kulplu veya kulpsuz kap.
şekrëtar <Lat. Vekil, mutemet, avukat.	s. 34 ^b /29
s. + ından 4 ^b /6	September <Lat. Eylül, ay adı.
s. + nı 4 ^b /12	S. 5 ^b /15
şëkrëtar <Lat. → şekrëtar	şërasar <F. seräser İpek, altın ve
pan s. Holdos 4 ^b /14	gümüşle dokunan çok kıymetli eski bir kumaş çeşidi. Kumaşa baştan başa tel konularak dokunduğu için bu isim verilmiş olabilir.
şëkrıtar <Lat. → şekrëtar	
s. + ı 26 ^b /31	
şëksän Yetmiş dokuzdan sonra, seksen birden önce gelen sayının adı.	

s. 15 ^a /8	shod <Slv. Adım, merdiven.
Serepkovič <Slv. Serepkovič, aile	s. + lar 6 ^a /32
adı.	sıgnit <Lat. Taşlı yüzük, amblem.
pan Haçk'onu S. + nı 4 ^a /31	s. 9 ^b /37
Serepkovič <Slv. Serepkovič, aile	s. + lar 32 ^b /13
adı.	sıgar Bir erkeğin evlenmiş olduğu
4 ^b /6 S. 4 ^b /6	kadın, eş, zevce.
Serepkovič <Slv. Serepkovič, aile	s. + ım 21 ^b /26, 22 ^a /14, 22 ^b /27,
adı.	23 ^b /25, 29 ^a /28, 2 ^b /14, 31 ^b /13,
pan Haçk'onu S. + ni 4 ^b /11	31 ^b /15
S. 25 ^b /25	s. + ıma 15 ^b /26, 30 ^b /24
Serepkovič <Slv. Serepkovič, aile	s. + ın 23 ^a /20, 23 ^b /29
adı.	s. + ına 19 ^a /3, 21 ^b /21
S. 26 ^b /31	s. + ından 22 ^b /19, 23 ^b /27
sermiapanutiun <Hay. Sevgi ve	pani Hanuñnadan pn.
uyum.	Gręskonuñ s. + ından
s. 19 ^a /21	İvaşkoviçniñ 33 ^b /31
seym <Slv. Lehistan Devleti'	s. + ınıñ 23 ^a /6, 29 ^a /31, 31 ^a /19
nin yasama yetkisi Leh soylularından	uçmañlı canlı Steçkonuñ s. + ınıñ
oluşan meclisi, parlamento.	Miklaş oğlu Ĭendreyoviçniñ
s. + dā 28 ^a /7	37 ^b /33
s. + inā 14 ^a /33	s. + ıñızga 18 ^b /34
s. + inin 14 ^a /2	

s. + 1 3 ^a /4, 16 ^b /15, 18 ^b /24, 21 ^a /17,	pani Hanuḥna ucmaḥlı canlı pan
21 ^a /25, 23 ^a /30, 23 ^a /9, 27 ^a /24,	Holubnun Yaşkovič s. + 1 13 ^a /3
27 ^a /3, 27 ^a /4, 27 ^a /6, 27 ^b /31, 31 ^a /17,	s. + ına 9 ^b /28, 9 ^b /32
31 ^a /35, 31 ^b /10, 32 ^b /3, 38 ^b /19	s. + ından 5 ^a /34, 9 ^a /16
pn.i Zuzka pn. Vartęrešnię s. + 1	s. + ının 10 ^a /22, 4 ^b /7, 9 ^a /35
38 ^a /8	s. + ının 5 ^a /42, 9 ^b /24
Šušan Almaš ḥ[1]zı Holubnuę	s. + larının 4 ^b /32
uçmaḥlı canlıniğ s. + 1 Dawid	sinduh <Ar. şandūk İçine
oğlu 29 ^b /21	saklanması istenen şeyler konan,
pani Šušan uçmaḥlı canlı pan	dört köşe büyük bir kutu
Holubnuğ s. + 1 Dawid oğlunuğ	şeklindeki kapaklı ev eşyası.
29 ^b /6	s. 10 ^a /8, 35 ^a /10
pani Halcuḥna Vasko ḥ[1]zı	s. + ta 35 ^a /17, 35 ^a /19, 36 ^a /15
Filipovič s. + 1 pn. İvaşkonuę	sintuh <Ar. → sinduh
Beřnatovič 33 ^a /15	s. + ta 36 ^b /8
pn. Šimkonuę s. + 1 Zahņovičnię	s[1]rça <sırıçga Mineli, sedef.
38 ^a /2	s. 32 ^b /20
s. + ıyda 22 ^b /22	simarla - <F. sipār “Teslim ve
pani Halcuḥnanıę Vasko	emanet etme” Tr. /la-/ Sipariş etmek.
ḥ[1]ziynıę Filipovič pn.	s.- dılar 11 ^a /26, 11 ^b /20, 11 ^b /3,
İvaşkonuğ s. + ıynığ 33 ^a /12	14 ^b /25
sinar → sığar	s.- dı 5 ^b /22
s. + 1 4 ^b /4, 8 ^b /25, 9 ^a /19	s.- ganına 12 ^b /32, 37 ^a /25

s.- gay 32 ^b /5	s.+ ı 15 ^a /2
s.- iyêr (simarliyêr) 3 ^b /17	s.+ nı 14 ^b /35
s.- iyêrlâr (simarliyêrlâr) 9 ^a /32	skladka <Slv. Katılımcıların
s.- iyêrmên(simarliyêrmên) 13 ^a /25, 13 ^a /29, 13 ^b /1	ortak bir sebep için topladıkları nakit, depozito.
s.- ıyirmên(simarlıyirmên) 26 ^a /33	s. 17 ^b /2
s.- sam 34 ^a /27	s.+ larnı 18 ^a /7
simarla - → simarla -	sklatka <Slv.→ skladka
s.- dı 18 ^b /6	s. 24 ^a /26
s.- ıyirmên 26 ^a /36	s.+ larnı 18 ^a /15
Simon <Lat. Kişi adı.	sklêniy <Slv. Cam.
dr. S. 2 ^b /14, 37 ^b /2	s. 6 ^a /14
dr. S. babaska 34 ^a /30	sklêp <Slv.→ sklep
dr. S.+ da 24 ^a /22	s. 6 ^a /17
dr. S.+ nu 24 ^a /14, 24 ^a /19	sklep <Slv. Mağaza, dükkan.
siz Çokluk ikinci şahsı gösterir.	s. 6 ^a /28
s.+ gâ 6 ^b /37	s.+ indä 15 ^a /1
s.+ ni 6 ^a /10, 6 ^a /5, 6 ^a /7, 6 ^a /8	sklepik <Hay.→ sklepik
skëst <Hay.→ skëst	s. 6 ^a /28
s.+ ı 3 ^b /13	
skëst <Hay. zkesd Kiliseye ait dinî giyim, kılık, kıyafet.	sklepik <Hay. Mahzen.
s. 33 ^a /33	s. 6 ^a /29, 6 ^b /1
	skoroy <Leh. En kısa sürede.

s. 17 ^b /8	s. 28 ^b /36
skutkêm <Çek Tapu.	Smolenska <Ukr. Smolens, bugünkü
s. 14 ^a /37	adıyla Dnepr adındaki şehir.
slawętniy <Slv. → slavętniy	S.+ dan 25 ^a /19
s. 18 ^a /21, 31 ^a /34	S.+ ga 24 ^a /23
slavętna <Slv. → slavętniy	Snâtin <Ukr. Bugün İvano
s. 13 ^a /2	adıyla bilinen Frankivsk bölgesindeki
slavętnı <Slv. → slavętniy	şehir.
s. 11 ^a /30, 8 ^b /23	S.+ dan 26 ^b /14
slavętniy <Slv. Sayın, soylu, asil,	snor <Slv. Kordon, halat.
kıymetli, değerli anlamlarında bir hitap	s. 31 ^b /31, 31 ^b /32, 5 ^a /28
sözcüğü.	somtaşı Para birimi.
s. 10 ^b /1, 9 ^b /2	s. 21 ^b /10, 21 ^b /11, 22 ^b /8, 22 ^b /9,
s.+ lar 11 ^a /14	23 ^b /3, 5 ^a /30
slavętni <Slv. → slavętniy	somtaşı → somtaşı
s. 4 ^b /21	s. 28 ^b /37
s.+ lâr 5 ^b /9	sogra (edat) Sonra, daha sonra.
slavętniy <Slv. → slavętniy	s. 2 ^b /15, 5 ^a /24, 5 ^a /33, 6 ^a /26, 6 ^a /38,
s. 34 ^a /5	6 ^b /46, 7 ^a /14, 8 ^a /35, 8 ^b /13, 8 ^b /32,
sluŝnı <Slv. Uygun, inandırıcı, yakışır,	8 ^b /33, 9 ^a /13, 9 ^a /25, 9 ^b /13, 10 ^a /14,
terbiyeli söz.	10 ^a /27, 10 ^b /20, 10 ^b /37, 10 ^b /41,
s. 14 ^b /6	11 ^b /28, 13 ^a /34, 13 ^b /25, 14 ^b /31,
sm.taş → somtaşı	16 ^b /22, 17 ^a /16, 17 ^a /17, 17 ^a /5,

18 ^b /9, 19 ^a /26, 19 ^a /9, 21 ^a /13,	s.- dular 27 ^a /21
21 ^a /26, 21 ^b /19, 22 ^a /16, 22 ^b /17,	sorov Bilgi edinmek, açıklama istemek
23 ^a /17, 23 ^a /23, 24 ^a /17, 25 ^a /6,	vb. düşüncelerle bir kimseye
25 ^b /7, 27 ^b /13, 27 ^b /27, 27 ^b /29,	yöneltlen ve cevabı beklenen
28 ^a /21, 28 ^a /30, 28 ^b /22, 29 ^a /20,	söz ve yazı, sual.
29 ^b /23, 30 ^b /21, 31 ^a /15, 33 ^a /2,	s.+ u 22 ^b /21, 29 ^a /22
33 ^a /30, 33 ^b /19, 33 ^b /29, 35 ^b /9,	na s.+ u 5 ^a /36
36 ^b /15, 36 ^b /23, 36 ^b /29, 39 ^b /30	s. e(t)- : Bir konuyu ilgililere
sonra → sonra	sorula sormak suretiyle
s. 6 ^a /3	araştırmak, soruşturmak, tahkik
sonrası → sonrası	etmek.
s. 17 ^a /2	27 ^b /29
sonu → sonu	s. et- : Bir konuyu ilgililere sorula
s. 18 ^b /7	sormak suretiyle araştırmak,
sonu Uç, kenar, son.	soruşturmak, tahkik etmek.
s. 33 ^a /29, 33 ^b /22, 33 ^b /25	5 ^a /34, 9 ^a /15, 10 ^a /17,
sonuğu Sonraki, gelecek.	10 ^b /38, 13 ^b /26, 21 ^b /19,
s. 13 ^b /22, 25 ^a /4	22 ^b /17, 29 ^a /20, 30 ^b /21,
sonuğu → sonuğu	33 ^b /29
s. 13 ^a /11	sorov → sorov
sor - Soru yönelterek bilgi istemek,	s.+ u 9 ^a /18
sual etmek.	sorov → sorov
s.- du 18 ^b /12	s.+ u 10 ^a /19, 10 ^b /40

sövük Sevgi, aşk; sevinç.

s. 5^b/37

s. + tä 6^a/8

s. + ümdän 5^a/32

s. + ü 25^a/27

sövünçlü Sevinçli, sevinç duyan.

s. 24^a/25

sövündür - Sevinmesine sebep

olmak, sevinmesini sağlamak.

s.- sä 14^a/38, 20^b/5, 34^a/25

söz Bir fikri, bir isteği yazılı veya

sözlü olarak anlatmaya yarayan

kelimeler yahut cümleler dizisi,

kelam, konuşma, ifade.

s. + läri 18^b/14

s. + läri 34^a/12

s. sözdän 5^b/31, 8^b/38, 9^b/16,

10^b/14, 13^a/14, 31^b/20, 32^b/6

s. + ü 27^a/22, 36^a/4

s. + ümdän 26^a/11

s. bər- : Kesin vaatte bulunmak.

26^a/11

söz s. + dän: Kelimesi

kelimesine, söylediğim gibi.

5^b/31, 8^b/38, 9^b/16, 10^b/14,

13^a/14, 31^b/20, 32^b/6

sözlä - Konuşmak, anlatmak istediği

şeyi sözle ifade etmek.

s.- gäylär 27^a/22

s.- iyirmən (sözläyirmən) 26^a/15

sözsüz İçinde söz olmayan, konuşma

bulunmayan.

s. gäläcisiz: Sorgusuz, sualsiz,

fazla uzatmadan.

28^a/8

spadək <Slv. Miras.

s. 25^a/17, 38^b/22, 9^a/31

s. + tan 38^a/29, 38^a/33

s. + undan 24^b/8, 37^b/35, 37^b/5,

38^a/10, 38^a/17, 38^a/23, 38^a/6, 39^a/6

sparat <Slv. Ayırma.

s. ət- : Ayırmak, dahilinden

çıkarmak. 25^a/21

spəlničiy <Leh. Yerine getirme.

s. 14^b/21

spęvnih <Slv. İlahi, şarkı kitabı.

s. 11^b/10

i s. prać mojih 25^a/13

spōsōp <Slv. → **spōsōb**

s. priyçin :

s. 6^b/14

25^a/12

spōvinōvaćićća <Leh. z powinowaci

spisanâ <Leh. Yazılı.

Akraba, akrabalık.

s. 33^b/21

s. bōl- : Evlilik yoluyla akraba

spisanıy <Leh. Liste.

olmak. 10^b/5

s. 12^b/32, 13^a/10

sprava <Slv. → **sprawa**

spisōk <Slv. Liste, bir kopya, nüsha.

s. 14^a/17, 3^b/11

s. + una 14^b/35

s. + ga 4^a/16, 4^a/18, 4^a/21, 9^a/21

spōkōyněy <Slv. Sessizce, sakın.

s. + larında 8^a/34

s. 25^b/6

s. + ma 21^a/11

spōmojit <Slv. Yardım, destek,

s. + mızının 14^a/8

kullanma.

s. + sına 13^b/6, 34^b/5

s. ęt- : Yardım etmek,

sprawa <Slv. Madde, hareket, iş,

desteklemek. 25^b/23

eylem, mesele.

spōsōb <Slv. Yöntem, metod.

s. + ga 17^b/2, 17^b/7, 18^a/11

s. 14^b/14, 17^b/31, 18^a/7, 20^b/6,

s. + larımın 26^a/35

21^a/6, 23^a/8, 4^a/18, 4^b/8

s. + larında 23^a/25

s. + lardan 14^b/11

s. + ları 14^b/39

spōsōbę <Slv. → **spōsōb**

s. + mızda 17^a/26

s. + m 25^a/25, 26^a/4

s. + mızga 24^a/22

spōsōbnıy <Slv. Uygun, yeterli.

s. + nıy 18^a/8

s. + sin 26 ^a /5	spulnê <Slv. → spulněy
s. + sina 20 ^b /4, 26 ^a /9	s. 6 ^a /26, 6 ^b /7, 6 ^b /8
s. + sinda 18 ^b /33	spulneý <Slv. → spulněy
sprawędliwěy <Slv. → sprawědlivěy	s. 16 ^b /14, 24 ^b /13
s. 17 ^b /28	spulněy <Slv. Birlikte, beraber, kullanan.
sprawědlivěy <Slv. Haklı olarak.	s. 18 ^a /23, 24 ^a /12, 27 ^a /16, 27 ^a /2, 27 ^a /8
s. 18 ^a /15, 18 ^a /2, 24 ^a /14	spulnı <Slv. → spulnıy
sprawičča <Slv. Meşru görevlerin yerine getirilmesi.	s. 6 ^a /27
s. bql- : Meşru görevleri yerine getirme, hakkını verme.	spulnıy <Slv. Ortak.
26 ^b /15	s. 37 ^a /16, 6 ^b /4
sprečivnê <Leh. Tersine, muhalif, rakip düşman.	srçar <Hay. Piskoposluk, papazlık cübbesi.
s. 14 ^b /16	s. 15 ^a /5
sprečivnıy <Leh. → sprečivnê	Stamat <Yun. Kişi adı.
s. 21 ^a /10	S. 7 ^a /29
sprent <Slv. Ekipman, eşya.	stanovněy <Slv. Durum, konum, yerleşim.
s. + ı 9 ^b /36	s. 22 ^b /36
s. + nı 11 ^b /27	staračča <Slv. Çaba, deneme.
sripatku <Çek. s pri patku Dibinde, yanında.	s. bql- : Denemek.
s. 36 ^a /29	17 ^b /14, 6 ^a /26

staranê <Slv. Çaba, uğraş.

4^a/30 S. 4^a/30

s. ęt- : Çabalamak.

stej <Slv. Bekçi, koruyucu, muhafız.

14^a/14

s. boje <Leh. Tanrı korusun,

stawat <Slv. Durum, koşul.

gözetsin, yol göstere.

s. ęt- : Odaklamak.

37^a/7

25^b/3

Stępan <Lat. Kişi adı.

staynâ <Slv. Ahır.

pn. S. 29^b/12, 36^a/20

s. + nı 6^a/18

pn. Vartereş oğlu pn. S. 29^b/9

Stęčko <Slv. Kişi adı.

pn. S. + dan 30^b/22

pn. S. + nuş 19^b/5

Hanuşna S. ęreć'ohan h[ı]zı

uçmaşlı canlı pn. S. + nuş 21^a/5

13^a/17

pn. Misko oğlu uçmaşlı canlı pn.

pn. S. + ga 29^b/25

S. + nuş Misko oğlu 21^a/4

pn. Vartereş oğlu pn. S. + nı

pn. Misko uçmaşlı canlı pn.

29^b/4

S. + nuş oğlu Misko oğlu 19^b/4

uçmaşlı canlı S. + nı dr. Kasper

uçmaşlı canlı S. + nuş sınırının

oğlu 10^a/41

Miklaş oğlu ęendrećovićin

Stım. İstanbul'un kısaltılmış

37^b/33

hali.

Stęfan <Lat. → **Stępan**

S. 36^a/27

S. 13^b/14

Stımbol İstanbul, yer adı. Bugün

pani Hanuşna brn. S. ęreć'ohan

Türkiye Cumhuriyeti sınırları

h[ı]zı 13^a/2

içinde yer alan İstanbul, 1453-

Stęfanović <Slv. Stefanović, aile adı.

1923 tarihleri arasında Osmanlı Devletine başkentlik yapmıştır.	stoyonçi <Leh.→ stoyonciy s. 13 ^a /23
S. + da 35 ^b /31	stoyionçi <Leh. .→ stoyonciy s. + da 9 ^b /32
stol <Slv. Resimli tablo. s. 12 ^b /23 s. + nun 12 ^b /18	stoyŷonçi <Leh.→ stoyonciy s. 11 ^a /3
stoliča <Slv. Başkent. s. + ga 3 ^b /10	stoyŷonciy <Leh.→ stoyonciy s. 5 ^a /38
storoj <Ukr. Bekçi, muhafız, koruyan. s. + u 3 ^b /29	strej <Leh. → stęj s. boję <Leh] : Tanrı korusun, gözetsin, yol göstersiz. 14 ^b /16
stoyŷonçi <Leh.→ stoyonciy s. 8 ^b /33	
stoyonciy <Leh. Taşınmaz mal, mülk, gayrimenkul. s. 15 ^b /18, 15 ^b /27, 15 ^b /30, 16 ^a /1, 17 ^a /6, 18 ^a /29, 18 ^b /10, 31 ^a /20, 33 ^a /5 s. + dan 21 ^b /24, 22 ^b /31, 27 ^b /35, 29 ^a /27, 3 ^a /3 s. + un 30 ^b /26	strejba <Slv. Silah, Tatar yayı. s. + mnı 25 ^b /8 strih <? Kiler. s. 6 ^b /1 s. + ı 6 ^a /22 strih <? strih s. + ni 6 ^a /18 strona <Leh. Yan yana, yan, taraf. s. 27 ^b /36, 30 ^b /29, 33 ^a /7 s. + lar 36 ^b /29, 3 ^a /13 s. + nıj 29 ^b /18
stoyŷonçi <Leh.→ stoyonciy s. 6 ^a /11, 9 ^a /23, 9 ^a /5, 10 ^a /12, 10 ^a /26, 10 ^b /10, 11 ^b /15, 13 ^b /18, 14 ^a /13	

s. + sından 25 ^a /29	sukçesia <Lat. Veraset.
stupovat <Slv. Adım, aşama.	s. + dan 25 ^b /38, 8 ^b /32
f s. et-: İstikbale doğru adım atmak, devam etmek.	sukčesia <Lat. → sukčesia s. + dan 9 ^a /30
31 ^b /14	sukčesiyiy <Lat. Veraset, intikal.
stžes <Leh. → stej	s. 8 ^b /31, 9 ^b /12
s. boje 36 ^a /30	sukčesiyiy <Lat. → sukčesiyiy s. 9 ^a /34
sublitera <Lat. sub litera Mektup.	sukčesor <Lat. Vâris.
dras s. 38 ^a /13	s. + larına 9 ^a /33
submisia <Lat. Teslim, boyun eğme.	s. + undan 4 ^b /7
çağ s. + sina 3 ^b /18	suma <Lat. Miktar, toplam, tutar.
submitovačca <Lat. İtaat, zor koşulları kabul etme.	s. 4 ^a /24, 6 ^b /41, 7 ^a /19, 7 ^b /38, 7 ^b /40, 9 ^b /34, 11 ^b /1, 14 ^a /24, 14 ^a /25, 14 ^a /30, 14 ^a /37, 17 ^b /22, 17 ^b /29, 18 ^a /25, 35 ^b /5,
s. bøl- : İtaat etmek, zor koşulları kabul etmek.	suma s. 32 ^b /28
39 ^a /25	s. + dan 36 ^a /14, 6 ^b /39
substancia <Lat. Madde, öz, özvarlık.	s. + lardan 9 ^a /24
s. + mdan 25 ^a /9	s. + larını 18 ^a /13
suçlu Suç işlemiş, suçu kabahati olan.	s. + nı 18 ^a /30, 28 ^a /5
s. ħal- : Suçlu kalmak, suçlu olmak. 3 ^b /36	s. + nın 11 ^a /18, 6 ^b /41

s. + nı 4 ^b /9, 11 ^a /16, 11 ^a /22, 11 ^a /32, 11 ^a /36, 11 ^b /15, 13 ^b /1, 14 ^b /4, 14 ^b /7 s. + sı 7 ^a /14 s. + sın 23 ^a /16, 39 ^a /24 s. + sina 17 ^b /11 s. + sı 4 ^b /4, 6 ^b /31, 10 ^a /10, 11 ^b /16, 17 ^b /32 s. suma 32 ^b /28	surayi <Ar. şurāhī İçine su, şerbet, şarap vb. şeyler koymaya yarayan, uzun boyunlu cam veya billur kap. s. 9 ^b /40
sumênâ Vicdan. s. + ma 3 ^b /37	susar <sarsal Sansar, ormanlarda ağaç kovuklarında barınan kürkü makbul, yırtıcı küçük etçil hayvan. s. 10 ^a /3
sumênâ → sumênâ s. 35 ^a /24	suv <suv<sub Hidrojenle oksijenden oluşan, sıvı durumunda bulunan, renksiz, kokusuz, tatsız madde, ab. s. + nu 6 ^b /5 ili s. + nu 6 ^b /5
sumıy → sumênâ s. 39 ^a /36	suvlu Suyu olan, sulu. s. 13 ^b /17, 25 ^b /13, 7 ^b /12, 7 ^b /16, 7 ^b /31
sumnëna → sumênâ s. 26 ^a /17	svat <Slv. Arabulucu, klavuz s. 17 ^a /9
sumnëân → sumênâ s. + sina 33 ^b /16	svâtıy <Slv. Aziz, Hazret.
sunduḡ <Ar. → sınduḡ s. 35 ^a /19 s. + ka 18 ^a /3 s. + ta 15 ^a /2 s. + un 14 ^b /38	

s. Miĥaldan: Hz. Mikail (Saint Michael), başlıca bayram günü 8 Kasım'da kutlanır Gregoryen takviminde 21 Kasım'a tekabül eder. Katolikler 29 Eylül ve 8 Mayıs tarihlerinde kutlarlar.

39^b/17

s. Miĥalga 39^b/17

Svâtka <Ukr. Hristiyanların her yıl Hz.

İsa'nın doğum gününü kutladıkları yortu, Noel. Hay Kilisesi gibi bazı Doğu Ortodoks Kiliseleri, Jülyen takviminde 25 Aralık'a denk gelen 6 Ocak'ı Noel olarak kutlarlar. Bazı Ortodoks kiliselerin, Noel'i Jülyen takvimine göre kutlamasının nedeni, şu an kullanılan Gregoryen takviminin Katolik bir din görevlisi olan Papa XIII.

Gregory tarafından düzenlettirilmiş olmasıdır.

S. + da 7^a/25

svęčki <Slv. Laik.

s. 20^b/5

svęgo <Leh. Onun.

çasu s. 14^b/15

svętego <Slv. Aziz.

s. 35^a/29

svętego <Slv. → **svętego**

vęliõn s. 36^b/9

svęntı <Leh. Kutsal, ilahî.

s. pamênci: Kutsal hafıza.

4^a/1

s. pamênci 3^b/31

svęntıy <Leh. → **svęntı**

s. 17^b/15

svęnton <Leh. Kutsal.

na s. 36^a/28

svim <Çek. svym (edat) İçin.

s. 4^b/31

svõyiy <Leh. Onu, kendi, nefsi.

s. 26^a/31

szkoly < Lat. skol Okul.

nb + na magistra s. 13^b/6

Ş

şafir <Lat. Safir, mücevher olarak kullanılan temiz, berrak mavi renkli, kıymetli sert bir taş, gök yakut.	Öhan Mıgırdıç oğlu K'ameneç
ş. 32 ^b /19	ş. + si K'urilönun 7 ^a /26
şafirovıy <Slv. Safir taşlı, safirden, safir renginde.	şağawat <Ar.→ şağawat'
ş. 12 ^b /29	ş. + ına 33 ^b /8
şafovat <Slv. Doğrudan, elden yönetme, iş üretme.	ş. + ından 2 ^b /16, 25 ^b /26, 27 ^b /13, 28 ^b /23
ş. 13 ^a /27, 13 ^b /1	şağavat <Ar.→ şağawat'
ş. 13^a/27, 13^b/1 Doğrudan, elden yönetmek, iş üretmek.	ş. + ı 9 ^a /1
şägär <F.→şähär	ş. + ından 4 ^a /3, 5 ^a /25
ş. 6 ^b /7, 7 ^b /7	ari ş. + ından 14 ^a /38, 6 ^a /4
ş. + da 33 ^a /18, 3 ^b /34, 4 ^a /34	şağavat' <Ar.→ şağawat'
şägärli →şähärli	ş. + ından 16 ^b /22
pan Vartikka brn. Norses oğluna	ş. + ı 24 ^a /20
İlov ş. + sinä k'iyövünä 9 ^b /22	şağawat' <Ar. şefekat Koruma, acıma ve esirgeme duygusuyla karışık olan sevgi.
Ämir Ağa Lublin ş. + si 7 ^a /38	ş. 25 ^b /22
pan Yän Hölub oğlu Yaşkovic	ş. + ımda 26 ^b /34
İlov ş. + si 8 ^b /23	ş. + ından 21 ^a /27, 22 ^a /17, 29 ^b /24
	ş. + larından 25 ^b /20
	şağawat'lı <Ar. şefekat + Tr./II/ Şefkat dolu olan.

ş. bøl- Merhametli olmak.

25^b/29

şähär <F. şehir İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim yerlerinden, idârî ve mülkî bakımdan köy ve kasabadan sonra en büyük olanı; halkının büyük kısmı ticaret ve idare işleriyle uğraşan, tarım alanı olmayan kalabalık yerleşim merkezi, kent.

ş. 2^b/24, 15^a/2, 36^b/6

ş.+ iniş 17^a/22, 28^a/12, 31^a/34,

34^a/3

ş.+ niş 29^a/8

şähärli <F. şehir.+ Tr./İ/ Şehir halkından olan kimse.

ş.+ dän 17^b/17

K'ameneç ş.+ si Lazar Holub

23^b/21

İlov ş.+ si Manug K'aspar oğlu

23^b/22

Kameneç ş.+ siniş 3^a/8

şakje <Leh. Aynı, birlikte.

ş. 25^b/28

şakarlatnıy <Lat.→ şkarlatnıy

ş. 2^b/25

Şam <Ar. Bugün Suriye'nin başşehri olan yerin adı.

Ş. 22^a/27

şan <Ar. Azamet, büyüklük, ululuk.

ş.+ nı 23^a/11

Şapat-kün Cumartesi.

Ş. 7^a/3

şçodroblivıy <Slv. Bol bol, cömertçe.

ş. 25^b/26

şelëh <Slv. Şilin, Avusturya para birimi, groşun 1/3'ü değerinde.

ş. 35^a/33

şhr. <F. → şähär

ş.+ da 14^a/35

ş.+ ŋ 3^b/2, 4^a/12, 4^b/21, 4^b/38,

5^b/4, 8^b/23, 9^a/39, 9^b/2, 10^a/36,

10^b/1, 11^a/15, 11^a/9, 13^a/5, 13^b/32,

13^b/37

Ş.+ ŋ 8^b/18

şırøkø <Ukr. Geniş.

ş. 26^a/19

şırotoviy <Slv. Atış, çekim.

ş. 34^b/27

Şimko <Ukr. Kişi adı.

pn. Ş. 16^b/5, 22^b/17, 22^b/32,
37^b/10, 37^b/23, 38^b/22

uçmağlı canlı pn. Ş. 37^b/27,
37^b/31, 38^a/17, 38^a/28, 38^a/33

uçmağlı canlı pn. Ş. 34^a/9

pn. Ş. bavrçikniñ 33^a/10

pn. Ş. + dan 14^b/33

uçmağlı canlı pn. Ş. + dan
dadusundan Hölub oğlu
Dawıdoviçtan 39^a/7

uçmağlı canlı pn. Ş. + dan pn.
Hölub oğlu Dawıdoviçtan 38^b/28
pn. Ş. + ga 37^a/10

pn. Ş. + ga Varterşes oğlunda
36^a/30

pn. Ş. + ga Varterşesoviç 36^b/10

pn. Ş. + ga Varterşesoviç 38^b/13

pn. Ş. h[ı]zıynıñ Zadik oğlunuñ

Mançukoviçniñ pn.na

Hanuñnanıñ 21^a/14

pn. Ş. Hölub oğlu Dawıdoviç
39^b/8

uçmağlı canlı pn. Ş. Hölub oğlu
Dawıdoviç 39^a/30

Ş. Holub oğlu 36^b/28

pn. Ş. Höluboviç 37^a/4

Ş. Kasper oğlu 29^a/33

pan Ş. + nu 3^a/1

pn. Ş. + nu 22^b/28, 3^a/7

pn. Ş. + nu Varterşesoviç 36^b/15

pn. Ş. + nu Yăkup oğlun
Varterşesoviç 24^b/25

pan Ş. + nuñ 3^a/8

pn. Ş. + nuñ 38^a/23, 38^a/6

uç. canlı Ş. + nuñ 21^a/25

uçmağlı canlı pn. Ş. + nuñ
37^a/23, 37^b/34, 38^b/3

pan Ş. + nuñ Hölub oğlu
Dawıdoviçniñ uçmağlı canlıniñ

37^a/14

uçmağlı canlı pn. Ş. + nuñ Hölub
oğlu 37^b/4

pn. Ş.+ nuş Höluböviç Dawıd oğlu 38 ^b /15	Ş. 19 ^a /12 Şimko Vartereşoviç Kişi adı.
uçmaqlı canlınıñ pn. Ş.+ nuş Höluböviçniñ Dawıdöviçniñ 37 ^b /19	Ş. 38 ^b /16 Şimko < Ukr. → Şimko pan Ş. 10 ^b /40, 5 ^b /9
uçmaqlı canlınıñ pn. Ş.+ nuş Höluböviçniñ 38 ^b /20	pn. Ş. 3 ^a /9 pan Ş. Avedikoviç 4 ^a /5
pn. Ş.+ nuş sırası Zahnoviçniñ 38 ^a /2	pan Ş. b[i]lä Muradoviç 10 ^b /5 pan Ş.+ dan k'iyövdän 10 ^b /38
pn. Ş.+ nuş uçmaqlı canlınıñ 37 ^b /15	pan Ş.+ ga Muradoviçkä pan k'iyövgä 10 ^b /19
pn. Ş. Tarafarskiy 25 ^a /41	Ş. K'êvornuş 10 ^a /11
pn. Ş. Vartereş oğlu 36 ^b /25	pan Ş. Murad oğlu K'êremoviç 10 ^b /2
pn. Ş. Vartereşoviçniñ 19 ^a /12	Panna Zuzannanıñ ucmaqlı canlı
pn. Ş. Yăkub oğlu Vartereşoviç 22 ^a /4	pan Ş.+ nuş dr. Mikayêl oğlu h[ı]zınıñ 9 ^b /20
Ş. Yăkub oğlu 22 ^a /14	pan Ş.+ nun dr. Mikaşel oğlunun T'urafaçkinin 9 ^b /9
Şimko Höluböviç Kişi adı. Ş. 37 ^a /4	paniy Ş.+ nuş dr. Mikayêl oğlunuñ 9 ^b /24
Ş. Tarafarskiy Kişi adı. Ş. 25 ^a /41	pn. Daniêlda Höluböviç uçmaqlı canlı pn. Ş.+ nuş hardaşı 37 ^a /9
Şimko Vartereşoviç Kişi adı.	

uçmağlı canlı pn. Ş. + nuñ Hölub	ş. 3 ^b /20, 8 ^a /7
oğlunun 37 ^a /29	şiroki <Ukr. → şırqo
ucmağlı canlı pan Ş.+ nun	ş. 6 ^b /12
Tarafačkinin 10 ^a /16	Şişak <Slv. Kişi adı.
ucmağlı canlı pan Ş.+ nun	pan İvaşkonu Ğakub oğlun
Tarfačkinin 10 ^a /23	aliyas Ş.+ nı 25 ^a /24
pan Ş. Varterşovič 11 ^a /30	şkarlatnıy <Lat. Al kırmızı.
pn. Ş. Varterşovič 37 ^a /2, 37 ^a /20	ş. 16 ^b /28, 21 ^a /31, 21 ^a /35, 22 ^a /31,
pan Ş. Ğakub oğlu Varterşovič	22 ^a /33, 29 ^a /10, 29 ^a /13, 29 ^a /4, 2 ^b /22,
11 ^b /7	2 ^b /26, 30 ^b /11, 30 ^b /12, 30 ^b /15,
Ş. Ğakub oğlu 29 ^a /35	30 ^b /7, 5 ^a /26
Şimko Avedikovič Kişi adı.	şkarlat'nyy <Lat. → şkarlatnıy
Ş. 4 ^a /5	ş. 16 ^b /24, 22 ^a /20
Şimko Varterşovič Kişi adı.	şkol <Lat. Okul.
Ş. 11 ^a /30	ş.+ nu 13 ^b /6
Şimko Varterşovič Kişi adı.	şlak <Slv. Şerit örgü.
Ş. 37 ^a /2, 37 ^a /20	ş.+ lardan 12 ^b /16
Şimko <Ukr. → Şimko	şmarag <Slv. Zümrüt, mücevher olarak
pan Ş.+ nun brn. Murad oğlu	kullanılan değerli taş.
Kêremovičnin 10 ^b /16	ş. 32 ^b /22
Şimko <Ukr. → Şimko	şpital <Lat. Barınak, darülaceze.
pn. Ş.+ nuñ 21 ^a /17	ş.+ ga 36 ^a /9
şiroče <Slv. Daha geniş.	ş.+ larga 16 ^a /17

ş. + larnın 4^a/34

ştíp <Slv. Parça, adet.

ş. 12^a/22

şt'ka. <Slv. → **ştuka**

ş. 32^b/28

şt'učka <Slv. → **ştuka**

ş. 28^b/39

ştuka <Slv. Parça, kesim, kısım.

ş. + lar 31^b/29

şuba <Slv. Kürk palto.

ş. 10^b/30, 31^a/6

şuflada <Slv. Çekmece.

ş. 14^b/38

şupka Ceket, manto.

ş. 10^b/31, 32^b/32

şurçar <Hay. → **srçar**

ş. 15^a/6, 15^a/7

Şuşan <Lat. Kişi adı.

pani Ş. 38^b/19, 38^b/8

pn.i Ş. 37^a/16

uç. panni uçmağlı canlı Ş. 16^a/2

Ş. Almaş h[ı]zı Hölubnuş

uçmağlı canlınuş sıgarı Dawıd

oğlu 29^b/21

Ş. + ga 30^b/24

panna Ş. + nı 29^b/13

Ş. + nıñ 29^b/23

panna Ş. + nıñ 29^b/3

pani Ş. uçmağlı canlı pan

Hölubnuş sıgarı Dawıd oğlunuş

29^b/6

şvager <Slv. Kayınbirader.

ş. + imä 36^a/20

ş. + imniñ 16^a/4

ş. + iniñ 3^a/8

ş. + lärin 3^a/1

ş. + lämindän 3^a/10

şvagêr <Slv. → **şvager**

ş. + im 8^a/1

ş. + imdän 6^a/23, 7^a/12, 7^a/15

ş. + indä 7^b/37

şvêčki <Slv. → **svečki**

ş. 14^a/8

şvêčkiy <Slv. → **svečki**

ş. 3^b/30

şvêntı <Leh.→ **svêntı**

votan ş. 10^b/7, 9^b/7

şvênti <Leh.→ **svêntı**

vatan ş. 5^a/14

şvêntıblivıy <Slv. Dindar.

ş. 14^a/19

şvênton <Leh.→ **svênton**

na ş. Agniçk'ę 14^a/28

şvr. <Slv. **şvager** sözcüğünün

metindeki kıslatılmış hali.

ş. + lar[ı]n 3^a/6

T, T'

tabaḥḥı Deri tabaklayan kişinin mesleği,

t. 17^b/32, 24^a/32, 36^a/23, 39^b/26

tabakçı.

taman <Ar. → **tamam**

t. 8^a/5

t. 9^a/22

tac <F. tāk Üstünlük, kudret ve

tanı - Kabul etmek.

kuvet âlameti olarak başa konan

t.- p 25^b/36

başlık.

tanıḥ <tanuk Şahit.

t. + lar 15^a/16

t. 8^b/11, 16^a/30, 16^a/32, 16^a/34,

taksa <Lat. Vergi.

16^a/36, 23^b/18, 25^a/33, 29^a/34,

t. + ga 33^b/5

29^a/35

talē <Slv. 1484/86 yılından

taḡla - Ayırmak, seçmek.

Avusturya'da basılan bir gümüş

t.- dılar 17^a/17, 4^a/27

sikkeydi. 1566 yılından 1750

t.- gan 14^a/3

yılına kadar İmparatorluk Taler'i

t.- sarlar 17^b/34

olarak bu sikke 25,984 gramlık

tap - Bulmak.

saf gümüş içeriğiyle resmî para

t.- mıyın 25^a/19

birimi niteliği taşır.

t.- salar 14^b/12

t. 32^b/28, 34^b/14, 34^b/19, 34^b/32

t.- sarlar 14^b/14

t. + ni 35^a/27, 35^b/8

t.- up 20^b/6

tâlē <Slv. → **talē**

t'apkur Çocuk oyuncacı, (tapkur

t. 11^b/36

kolanı: eyerin üstünden aşırılarak

tamam <Ar. temâm Tam,

uzatılan kulan)

kusursuz, doğru.

t'. 10^a/7

tapul - Tespit etmek, bulunabilmek.

t.- ma 17^b/16

t.- sa 36^a/31, 37^a/8

t.- ur 18^a/9, 18^b/31

tapun - : İbadet, iman, ikrar.

t.- ma 17^b/15

t.- up 17^b/18

tar(t) - → **tart** -

t.- ıyır 22^b/3

Tarafački <Slv. Tarafacki, aile adı.

ucmağlı canlı pan Şimkõnun

T.+ nın 10^a/16

Tarafarskiy <Slv. Tarafarski, aile adı.

pn. Şimko T. 25^a/41

t'ärüzü <F. terāzū Bir kolun iki

ucuna asılı iki kefedden meydana gelen

tartı aleti.

t'. 12^a/21

t'ärüzü <F. → **t'ärüzü**

t. 12^a/23

Tarfački <Slv. Tarfacki, aile adı.

ucmağlı canlı pan Şimkõnun

T.+ nın 10^a/23

tart - Terazi, kantar vb. ölçme

aletleriyle bir şeyin ağırlığını bulmak.

t.- ëyêr 7^b/16

t.- ıyêr 7^b/22, 7^b/34

t.- ıyır 22^b/4, 22^b/6, 22^b/7, 22^b/8

t.- ıyır 22^b/2, 22^b/9

t.- k(ay) 15^b/23

t.- kay 15^b/25

tas Tas, çanak, kase.

c. 10^a/6

tas İmha.

t. ęt-: İmha etmek, yok etmek.

36^a/29, 36^a/3

tasamënt <Lat. → **tastamënt**

t.+ inä 24^a/30, 24^b/4

tastamënt <Lat. Vasiyet,

vasiyetname, ahit.

t. 15^a/28, 19^b/7, 24^a/4, 24^b/16,

33^a/12, 37^b/20, 37^b/28, 39^a/31,

39^a/7, 39^b/8

t.+ inä 37^a/15, 37^a/23, 37^a/29,

37^b/15, 38^a/17, 38^b/14, 38^b/23,

38^b/28, 38^b/3

t. + i 15 ^b /4, 18 ^b /17, 24 ^b /20, 27 ^a /2	t. + lar 21 ^b /4, 22 ^b /5, 31 ^a /7, 31 ^b /33
t. + in 4 ^a /35, 18 ^b /21, 19 ^b /4, 27 ^a /14	t'aşov →t'aşov
t. + kä 37 ^b /36, 38 ^a /24, 38 ^a /29, 38 ^b /9, 39 ^a /34, 39 ^a /35, 39 ^b /3	t'. + um 6 ^a /12
t. + ni 19 ^a /32	t'aşov Yer, konum.
t. + tä 27 ^a /17, 38 ^a /16, 38 ^a /22, 38 ^a /27, 38 ^a /32, 38 ^a /9, 38 ^b /21, 38 ^b /27, 39 ^b /6	t'. 10 ^a /10
t'astamənt <Lat. → tastamənt	t'. + unda 11 ^b /29
t'. 16 ^a /25	tatarskiy <Slv. Tatar halkıyla ilgili, bu halka ait.
t'. + in 21 ^a /5	T. 23 ^b /4
tastament <Lat. → tastamənt	t'ayfa <Ar. Aile, nesil, aynı gruptan olan topluluk.
t. 39 ^b /9	t'. + dan 17 ^b /3
t. + inä 38 ^a /11	ərmeni t'. + nıŋ 17 ^a /23
tastaməntoviy <Slv.	těděmpěr <Lat. Aralık, ay ismi.
t. 39 ^a /34	t. 20 ^b /1, 21 ^a /15, 39 ^b /33
tastəmənt <Lat. → tastamənt	T. 21 ^a /1
t. + in 37 ^a /11	t'ədı <Leh. O zaman, ardından, daha sonra.
tastımənt <Lat. → tastamənt	t'. 6 ^a /11
t. + inä 28 ^a /24	t'ėdiy <Leh. → t'ədı
t. + kä 38 ^a /6	t'. 8 ^a /12
taş Mücevherlerde kullanılan değerli veya taklit ufak sert cisim.	t'əftar <Ar. → duftar

t'. 26 ^a /6	t'. + in 18 ^b /6
t'. + imda 26 ^a /19	ari t'. + in 19 ^a /18
təgo <Slv. Arasında.	t'. kəräkindän: Yaradılış gereği.
dö t. 17 ^a /3, 17 ^b /13, 18 ^a /4, 18 ^b /11,	2 ^b /16, 21 ^a /27, 22 ^a /16,
23 ^a /18, 23 ^a /30, 2 ^b /32, 30 ^b /18,	29 ^b /24
32 ^b /15, 33 ^b /14	t'. kêrăkindän 5 ^a /24
t'əgo <Slv. → təgo	t'. ɔkrasasına: Bedene yapılan
dö t'. 6 ^a /23, 6 ^a /6, 6 ^b /19, 7 ^a /31,	süsleme.
8 ^a /10	23 ^a /33
təgo <Slv. → təgo	t'. ħastalıĥı: Vücudunun
dö t. 34 ^b /8, 36 ^a /18	hastalanması, yaşlanmak
təgoj <Slv. → təgo	nedeniyle vücutta ortaya çıkan
dö t. 16 ^a /19, 16 ^a /5, 18 ^b /28,	sağlık sorunu.
30 ^b /20, 30 ^b /6	5 ^b /35
samarəç t. 26 ^a /16	tən → t'ən
tək Tek, sadece, ancak	t. + i 15 ^b /7, 18 ^b /19, 18 ^b /2, 27 ^a /7
t. 4 ^a /24, 6 ^a /37, 6 ^b /21, 6 ^b /24,	t. + im 13 ^a /17
35 ^b /11, 36 ^b /17	t. kəräkindän 16 ^b /22, 28 ^b /22
t'ən Vücut, beden.	t. kərăkinün 27 ^b /13
t'. 23 ^b /11	tən <Leh. Bu, şu, o.
t'. + i 33 ^a /16	na t. ças 5 ^b /23, 13 ^b /26, 13 ^b /6,
t'. + im 25 ^a /2	14 ^b /11, 17 ^b /5, 33 ^b /30, 37 ^a /18,
t'. + imni 19 ^a /27, 25 ^b /29	38 ^b /2

t'ən - Denmek, söylenmek.

t'.- ir 13^b/4

T'əṇ(r)i → **T'əṇri**

T'. 20^b/5

Biy T'.+ dän 15^b/17

tənor <Lat.→ **t'əṇor**

t.+ u 5^b/33, 9^b/18, 10^b/16

t.+ un 21^a/13

təṇor <Lat. → **t'əṇor**

t. 13^a/16

t'əṇor <Lat. Sunulan belgeler,
açıklama.

t'.+ u 28^b/19, 34^a/13

T'əṇri Allah.

T'. 4^a/4, 6^a/8, 8^a/21, 8^a/28, 18^b/6,

25^b/28, 25^b/32, 34^a/25, 35^b/30,

36^b/21, 38^b/5, 39^b/2

Biy T'. 6^a/10, 14^a/38, 17^a/20,

18^a/27, 24^a/17, 24^a/24, 25^b/23,

26^b/20, 27^a/18, 28^a/15, 34^a/17,

34^a/18, 34^a/20, 36^b/18, 38^b/34

T'.+ dan 34^a/27

Biy T'.+ dan 5^b/35, 13^a/22, 26^b/5

T'.+ gä 3^b/19, 17^a/5, 34^a/27,

35^b/24

Biy T'.+ gä 3^b/37, 13^a/26, 18^b/5,

26^b/16

T'.+ mniṇ 33^b/15

T'.+ niṇ 5^a/24, 5^a/25

Biy T'.+ niṇ 5^a/30, 10^b/19

Biy T'.+ nin 5^b/20, 6^a/3, 13^a/24

T'.+ ni 25^b/36

T'.+ niṇ 2^b/16, 2^b/30, 16^b/21,

16^b/22, 21^a/26, 27^b/13, 28^b/22,

29^b/24, 29^b/26, 33^a/24, 33^a/32

Biy T'.+ niṇ , 2^b/15, 15^b/22, 17^a/4,

21^a/27, 21^b/16, 22^a/16, 22^a/17,

22^b/15, 24^a/20, 27^b/12, 27^b/27,

28^b/23, 29^a/17, 29^b/23, 31^b/20

T'.+ niṇ buyruḥu keḥsä: Allah

emrederse, Allah'ın emriyle

eceli gelmek. 27^a/16

Təṇri → **T'əṇri**

T. 26^a/33

T'ənri → **T'əṇri**

Biy T'.+ niṇ 32^b/7, 32^b/9

T'eqdör <Lat. Kişi adı.

t'. Urumdan 7^a/4

teqlöyiyê <Lat. İlahiyatçı, ilahiyat öğrenimi görmüş olan ve din ilimleriyle uğraşan kimse.

sakre t. dökör 8^b/11

t'epsi → **tepsi**

t'. 11^b/32, 11^b/33

tepsi <Moğ. Fincan, tabak, bardak vb. taşımaya yarayan, derinliği az, çeşitli büyüklükte düz kap.

t. 12^a/2, 12^a/10, 12^a/9, 34^b/20

terän Derin, çukur.

t. 11^b/34, 11^b/36

tercä <F. derîçe Küçük kapı, pencere kanadı.

t. + larnın 12^b/23

teri Yüzüldükten sonra işlenerek kullanılmaya elverişli duruma getirilmiş hayvan derisi.

t. + lärgä 8^a/2

termin <Lat. Vade, sınırlı süre.

t. + dan 39^b/18, 39^b/30

t'ermin <Lat. → **termin**

t'. + ga 39^b/29

terpit <Slv. Tahammül.

t. **et-**: Tahammül etmek.

4^a/5

tesamencëy <Lat. → **tastament**

pnıy t. 37^a/4

t'emir Demir, çelik gibi metal malzemeden imal olunmuş şeylerin hammaddesine verilen genel ad.

t'. 14^b/38

testamencëy <Slv. → **tastament**

pnıy t. 33^a/18

testament <Lat. → **tastament**

t. 5^b/31, 8^b/13, 13^a/13, 13^a/5, 13^b/25, 25^a/16, 25^a/35, 33^b/29

t. + i 5^b/29

t. + imä 33^a/26

t. + imdä 33^b/18

t. + iy 34^a/10

t. + i 11^a/33, 15^b/3, 33^a/10, 4^b/4

t. + imni 36^b/19

t. + in 5^b/11, 5^b/26

t. + inä 25 ^b /20	t. + i 21 ^a /13
t. + inin 12 ^b /34	tij <Leh. Ayrıca, aynı zamanda.
t. + kä 13 ^b /28, 37 ^b /5	t. 14 ^a /34, 17 ^b /17, 17 ^b /2
t. + ni 33 ^b /20	tıkaċċa <Slv. İlişki, bağlantı.
t. + nin 5 ^b /33, 8 ^a /17, 8 ^a /36	t. bql-: İlişkili olmak. 6 ^b /10
t. + ni 36 ^b /24, 5 ^b /18, 8 ^a /12	tıkaċċa <Slv. → tıkaċċa
t. + ni 26 ^b /21, 26 ^b /22	t. bql- 25 ^b /39
t. + niġ 34 ^a /13	tıl <Slv. Arka, yan.
t. + ni 5 ^b /17, 13 ^a /11, 36 ^b /29,	t. + ni 16 ^a /9
36 ^b /30	tılqo <Slv. → tılko
t. + tä 26 ^b /32, 8 ^a /19	t. 14 ^b /6
t. + ü 13 ^a /16	tılko <Slv. Sadece.
Testament <Lat. → tastamənt	t. 34 ^a /19, 35 ^b /23, 36 ^a /7, 36 ^b /22
T. 13 ^a /2, 18 ^b /1, 5 ^b /8	Tımrıċki <Slv. Bir mevkide tarif
t. 24 ^b /18, 33 ^a /11, 34 ^a /2	edilen sokağın adı.
T. ęt-: Vasiyet etmek.	T. 6 ^b /28
15 ^b /5	tıydız <tıy- Yasak etmek, haram
t'ęstamənt <Lat. → tastamənt	etmek.
t'. 18 ^b /7	t. 14 ^a /18
t'. + imni 33 ^a /29	tib <tüb Bir yerin aşağı kısmı, en
t'. + kä 16 ^a /21, 33 ^b /32	alt bölümü.
t'. + ni 13 ^b /31	t. + dăgi 6 ^a /33
testment <Lat. → tastamənt	

t. + inä 6 ^a /17, 6 ^a /2, 6 ^a /29, 6 ^a /32, 19 ^a /9, 36 ^a /20, 36 ^a /22 izba t. + inä 6 ^a /30, 6 ^b /2	tĕaĕĕa <Slv. → tĭkaĕĕa t. bölür 25 ^b /10, 25 ^b /34, 26 ^a /2, 26 ^a /22, 26 ^a /36
tij <Leh. → tĭj t. 34 ^a /18	tkaĕ <Slv. Dokumacı, meslek ismi. Zadik Aslan oğlu T. 7 ^b /2 T. Urum 7 ^a /29
t'ikmä Dik, doğru. t'. 26 ^a /7	tkaniĕa <Ukr. Dokuma, kumaş. t. 10 ^b /25, 31 ^b /29, 31 ^b /30 t. + sin 36 ^a /20
til <tıl Lisan. nemiĕ t. + i 38 ^a /13	tkanka <Slv. Kumaş, bez. t. 16 ^b /31
tiri <tirig Canlı, yaşamakta olan, sağ. t. + sin 25 ^a /19	tlr. <Slv. → taler t. 6 ^b /41, 7 ^b /38, 34 ^a /24, 34 ^a /30, 34 ^b /10, 34 ^b /17, 34 ^b /2, 34 ^b /3, 34 ^b /30, 34 ^b /4, 34 ^b /5, 34 ^b /6, 34 ^b /8, 35 ^a /13, 35 ^a /2, 35 ^a /21, 35 ^a /3, 35 ^a /4, 35 ^a /7, 35 ^b /17, 35 ^b /19, 35 ^b /2, 35 ^b /30, 35 ^b /7, 36 ^a /12, 36 ^a /17, 36 ^a /18, 36 ^a /19, 36 ^a /23, 38 ^b /13, 39 ^a /32 t. + dän 36 ^a /14, 37 ^b /31, 39 ^a /4, 39 ^b /7 t. + in 38 ^b /32
tirlik <tiriglik Huzur, rahat, iyi geçim. t. + indä 12 ^b /30 t. ĕt- : Geçinmek, bir arada olmak. 6 ^a /8	
t'iv <Hay. No, numara. t'. 1 ^b /8	
tkaĕĕa <Slv. → tĭkaĕĕa t. böl- 19 ^a /25, 25 ^a /7, 25 ^a /9, 25 ^b /4, 26 ^b /28, 39 ^a /16	

t. + ni 36^a/32, 37^a/7, 39^b/3

Töbiyaşko <Slv. Lat. Tobiyaş + Slv. ko

Kişi adı.

T. 33^b/4

töčest <Slv. (bağlaç) Yani.

t. 32^b/24

t'öğma Öz, üvey olmayan.

t'. 24^b/12

hardaşından da t'. 33^b/31

t'. hardaşı : Öz kardeş.

16^a/27, 19^a/31

töğma → **t'öğma**

t. 27^a/5

töhtal -Onaylamak, pekiştirmek.

t.- dı 23^b/13

t'öhtat - Sağlamlamak,

kesinleştirmek, onaylatmak.

t'.- salar 14^b/12

töhtat - → **t'öhtat** -

t.- tılar 24^a/13

t'öğuz <tokuz-tokkuz Sekizden sonra,

ondan önce gelen sayının adı.

miñ t'. yüz 32^b/29

t'ön Giysi, elbise.

t'. 5^a/27, 10^b/28, 10^b/29, 16^b/24,

16^b/25, 16^b/26, 21^a/29, 21^a/30,

22^a/19, 22^a/20, 22^a/21, 22^a/22,

22^a/23, 22^a/24, 22^a/25, 22^a/26,

22^a/27, 23^b/4, 27^b/14, 27^b/15,

27^b/16, 29^a/6, 29^a/7, 29^a/8, 29^a/9,

31^a/4, 31^a/5, 32^b/29, 32^b/30,

32^b/31, 32^b/32, 5^a/26

t'. + lar 12^a/30, 32^b/29, 9^b/35

t'. + larımını 35^a/11

t'. + larnı 6^b/33, 8^a/30

t'. öprağımını: İç çamaşırı.

25^b/8

t'. öprağka 26^a/13

tön **t'ön**

t. 23^b/4, 31^a/3, 31^a/5

t. + lar 30^b/6

toömiyin <?

t. 34^a/16

T'öpal Yürürken aksayan

anlamında lakap olarak kullanılmıştır.

K'aspar T'. öğlu Zamışcalı 7^a/40

t'or İnce örgü.	pn. Zadikni T'.+ nuḡ oḡlun
t'. 12 ^b /17	Rabička 39 ^a /22
T'oros < Yun. Kişi adı.	pan T'. Ÿakub oḡlu 4 ^b /22
T'. 6 ^a /12, 6 ^b /13, 6 ^b /21, 6 ^b /23,	T'oros < Yun. → T'oros
8 ^a /10, 8 ^a /22, 8 ^a /32, 8 ^a /8, 13 ^b /13,	pan T'. 25 ^a /29
16 ^a /8	pn. T'. 25 ^a /31, 26 ^b /24, 26 ^b /27
pan T'. 5 ^b /24, 13 ^b /27	pan Zadik T'. oḡlu 39 ^b /13
Zadik T'. Beḡnat'ovič 8 ^b /11	T'orosovič < Slv. Torosovič, aile adı.
T'.+ kay 13 ^b /19	pan Andriy T'. 10 ^b /3
br. Zadik oḡlu Beḡnat'ovič pn.	pn. Andriynin T'. 35 ^b /25
T'.+ nuḡ 31 ^a /31	ucmaḡlı canlı pan Ÿakubnun T'.
br. T'.+ nuḡ Zadik oḡlunuḡ	10 ^b /6
Beḡnat'ovičniḡ 31 ^b /7	T'orosovič < Slv. Torosovič, aile adı.
pn. T'.+ tan 25 ^a /20	panna K'ahnanın brn. T'. pan
pan T'. T'rsvč 4 ^b /9	Ÿakubnun ḡ[ı]zının 10 ^b /17
T'oros Beḡnat'ovič Kişi adı	t'orun < Hay. torn Bir kimsenin
T'. 8 ^b /11	çocuḡunun çocuḡu.
T'oros T'rsvč Kişi adı.	t'.+ uma 13 ^b /13, 13 ^b /16
T'. 4 ^b /9	T'oŸya Anadolu coḡrafyasında
T'oros < Yun. → T'oros	Karadeniz bölgesinin batısında
T'. 7 ^b /17	yer alan bugünkü adıyla
pan T'. 5 ^b /13	Kastamonu ilinin bir ilçesi,
	Tosya.

T'. muḥaërindan: Tosya'ya ait,	t'.- p 6 ^b /18
orada üretilen bir çeşit işlenmiş	t'.- sār 7 ^a /39, 7 ^b /1
yün. 23 ^b /7	t'.- sār eḍi 7 ^a /27
T'. muḥayêri 5 ^a /27	t'.- sârlär 7 ^a /22
T'osŷa → T'osya	t'.- sin 35 ^b /21
T'. muḥayarı 27 ^b /16	t'ölä - → t'ölä -
toto <Lat. Tüm, bütün.	t.- di 28 ^a /16, 39 ^b /15, 39 ^b /26
in t. 10 ^a /28	t.- gäylär 36 ^a /31
töy Dügün, kutlama.	t.- ginçä 18 ^a /17
t. eṭma 23 ^a /31	t.- mä 18 ^a /14
t. + nu 2 ^b /32	t.- mägä 18 ^a /14
t. + nuda 30 ^b /18	t'ölämä Ödeme, tediye.
t'öy → töy	t'. 36 ^a /28
t'. + dan 10 ^b /41	t'ölän - → t'ölän -
t'. + ga 17 ^a /9	t'.- gäy 8 ^a /26
t'. + nu.da 5 ^a /31	t'ölän - Ödenmek.
t'ölä - Bir şeyin karşılığını alacaklı	t.- gäy 26 ^a /2
olana vermek, ödemek, tediye etmek.	t.- ginçä 17 ^b /32
t'.- dim 18 ^b /27, 7 ^a /17	t'ölöv Ücret.
t'.- gäy 18 ^a /30	t'. 4 ^b /30, 7 ^a /24, 7 ^a /30
t'.- mä 4 ^b /10, 8 ^b /2, 14 ^a /27, 17 ^b /11,	t'. + ünä 18 ^a /5
18 ^a /27, 36 ^a /4, 39 ^b /18	t'. + ü 6 ^b /40
t'.- mägä 28 ^a /7, 39 ^b /30	t'. + ünä 17 ^b /25

t'örä <törü I. Toplum ve devlet

tarafından konulan hukuk kuralları.

t'. 3^b/12, 4^a/3, 9^a/30, 9^b/16, 10^b/13

t'. + gä bizim ərmeni 33^a/27

t'. + lärgä 20^b/5

t'. + lärimizgä 13^a/4, 20^b/8,

24^b/22, 27^a/10, 33^a/17, 33^a/28

ərmeni t'. + lärimizgä 15^b/26

t'. + lärimiznin 3^b/29

t'. + lärimiznin duhovniy 14^a/7

t'. + läрни 4^a/1

t'. + niḡ 13^b/32, 14^b/33, 18^a/8,

33^b/24

t'. + sin 7^a/6

ərmeni t'. + sindän 10^a/29

ərmeni t'. + siniḡ 11^a/15, 18^a/22

II. Mahkeme.

duhovni t'. 11^a/13, 5^a/8

duhovniy t'. 4^a/33, 4^b/20, 5^a/33,

5^b/8, 8^b/22, 8^b/37, 10^a/40, 10^b/12,

11^a/29, 11^b/6, 34^a/5

duhovniy t'. 18^a/20, 5^a/19

duhovni t'. + dā 8^b/17, 9^a/38

duhovni t'. + dā 3^b/2

duhovniy t'. + dā 4^a/11, 34^a/2

duhovniy t'. + dā 4^b/37

duhovni t'. + dän 10^b/38, 4^b/35

duhovniy t'. + dän 4^b/15, 5^b/28,

9^a/14, 9^b/15, 10^a/17

t'. duhovniy 11^b/23

duhovni t'. + gä 5^b/26

duhovniy t'. + gä 4^b/27

duhovniy t'. + miznin 9^b/7

duhovniy t'. + miznin ərmeni

10^a/32

duhovniy t'. + miznin priḡenti da

inṣerovanıy bōlgay 9^a/36

duhovni t'. + nin 4^b/34

duhovni t'. + niḡ 5^a/11

duhovni t'. + nin 13^a/8, 9^a/18

duhovnin t'. + nin 11^a/5

duhovniy t'. + niḡ 4^b/15, 5^a/36,

5^a/42, 11^b/19

duhovniy t'. + niḡ 8^b/14, 14^b/24,

31^a/22, 33^a/21, 37^a/31

duhovniy t'. + nin 10^a/20

duhovniy t'. + nin 10 ^b /40	töşäk → t'öşäk
t'. + niñ duhovniy 37 ^a /3	t. qrun 22 ^b /13, 29 ^a /15
duhovniy t'. + niñ priyēntiy da	töz - Beklemek, tahammül etmek,
inşerovaniy 33 ^a /8	dayanmak.
duhovniy t'. + si 9 ^b /1	t.- gäylar 39 ^a /17
törä → t'örä	transit <Lat. Geçit, koridor.
t. 34 ^a /16	t. + ni 6 ^b /5
t. + lärimizgä 15 ^b /9	T'rovč <Slv. Torosovič sözcüğünün
t. + sin 34 ^b /7	metindeki kısaltılmış hali.
t. + sindän 36 ^b /6	pan İvaşkonun T'. 4 ^b /8
t'öräläş - Dava açmak,	T'rovč. <Slv. Torosovič sözcüğünün
mahkemede değerlendirmek.	metindeki kısaltılmış hali.
t'. - mä 3 ^b /25	pan Andriy T'. 10 ^b /12, 11 ^a /5
t'. - mähinä 15 ^a /29	ucmaqlı canlı pan Yākubnun T'.
törrä : → t'örä	11 ^a /1
duhovniy t. 34 ^a /11	T'rovč. <Slv. Torosovič sözcüğünün
t'öşäk Yatak, döşek.	metindeki kısaltılmış hali.
t'. 13 ^b /21, 5 ^a /29	pan Andriy T'. 10 ^b /37
t'. + ni 6 ^b /34	Yākub oğlu T'. 14 ^a /11
t'. qrun: Karyola.	T'rs. <Yun. Toros sözcüğünün
10 ^b /36, 17 ^a /3, 21 ^b /15,	metindeki kısaltılmış hali.
23 ^b /11, 2 ^b /29, 30 ^b /17,	T'. brn. Şefer oğlu 8 ^b /4
31 ^a /11, 32 ^b /35	

Tʳsvč <Slv. Torosovič sözcüğünün
metindeki kısaltılmış hali.

pan Tʳoros Tʳ. 4^b/9

Tʳsvč. <Slv. Torosovič sözcüğünün
metindeki kısaltılmış hali.

pan İvaşkonun Tʳ. 4^b/3

Ÿak. oğlu Tʳ. 3^b/24

trudnoči <Slv. (trudnošt'un
çoğulu) Zorluklar.

t. 17^b/12

trudnošt <Slv. Zorluk.

t. + tan 18^a/31

trvat <Slv. Son, devam.

t. ętar: Sürdürmek.

26^b/9

tuḥdō <Hay. Kağıt, sayfa.

t. 1^b/4

Tʳuman Kişi adı.

pn. Haçkonu Tʳ. 36^b/16

Tʳ. Marko oğlu 24^a/2

Haçko Tʳ. oğlu 36^b/26

pan Gręsko Tʳ. oğlu 33^b/10

pan Haçko Tʳ. oğlu 11^a/14, 4^a/7

pn. Haçko Tʳ. oğlu 37^a/19

pn. Ÿuḥno aşıra Tʳ. oğlu 24^b/14

pn. Ÿuḥno Tʳ. oğlu 24^b/6

pn. Haçko Tʳ. oğlunuḡ 19^a/12

pn. Haçkonuḡ Tʳ. oğlunuḡ 33^b/12

Tuman → **Tʳuman**

T. 7^b/41

Hanuḥna T. ḡ[ı]zı Zadikoḡiḡniḡ

16^b/20

Tʳumanḡvič <Slv. Tumanovič, aile
adı.

pn. Haçko aşıra Tʳ. 33^b/26

pn. Ÿuḥno Tʳ. 19^b/3, 21^a/3

tʳur - I. Dikilmek, ayakta beklemek,
ayaḡa kalkmak.

tʳ.- up 2^b/34, 2^b/5, 4^a/33, 4^b/20,

5^a/7, 5^b/8, 8^b/22, 9^b/1, 10^a/40,

11^a/13, 11^a/29, 11^b/6, 18^a/20,

19^b/2, 21^a/16, 21^a/2, 22^a/3, 24^b/11,

24^b/2, 24^b/6, 27^b/2, 28^a/22, 28^b/7,

29^b/5, 31^a/33, 31^b/9, 34^a/5, 37^b/13,

37^b/18, 37^b/26, 37^b/7, 38^a/14,

38^a/2, 38^a/20, 38^a/26, 38^a/31,

38 ^a /8, 38 ^b /25, 39 ^a /2, 39 ^a /29,	t'. + larım 7 ^b /9
39 ^b /13, 39 ^b /24	t'. + nı 11 ^b /12
II. Var olmak, bulunmak.	t'. ẖoy- : İpotek koymak.
diftarımda t'.- uptur 7 ^a /2	6 ^b /20, 14 ^b /9
tur - : t'ur -/1	t'usnaht → t'usnaḥ
t.- up 16 ^b /5, 23 ^b /24, 24 ^a /2, 24 ^a /28,	t'. + lar 8 ^a /25
37 ^a /12, 37 ^a /2, 37 ^a /31, 37 ^b /2, 37 ^b /32	tusnaht → t'usnaḥ
tur - : t'ur -/2	t. 36 ^a /13
t.- acah 30 ^b /19	t'ut - I. Ele geçirmek, yakalamak.
t.- ıy ędi 28 ^a /13	t'.- upmęn 16 ^a /6
Turaç Kişi adı.	II. Gitmeye bırakmamak, bir
pn. Ḵasparnıḡ Hriẖor oḡlunuḡ	yere koyup gitmesini önlemek.
T. + niḡ 14 ^b /37	t'.- sa 39 ^b /19, 6 ^a /10
T'urafački <Slv. Turafački, aile adı.	t'.- up 3 ^b /14, 6 ^b /25
pan Şimḵonun dr. Mikay̱el	tut - I. → t'ut -
oḡlunun T'. + nın 9 ^b /9	t.- ıyırmeḡn 25 ^a /35
tusnaḥ → t'usnaḥ	t.- sunlar 25 ^a /37
t. 6 ^a /36	II. Bir maksatla ayırmak, tahsis
t. + ları 16 ^a /9	etmek.
t. + ta 28 ^a /24	t.- ma 26 ^a /12
t'usnaḥ Rehin, ipotek, tutsak,	t.- sa 39 ^b /30
kefalet.	tutul - Gereḡi yapılmak, hükmü geçerli
t'. 11 ^a /35, 6 ^a /38	olmak.

t.- gay 27 ^a /18	t'ülkü Tilki.
t'utun - Yapmaya başlamak.	t'. + lar 12 ^a /31
t'.- dular 23 ^a /30	tüm Bütün, hep.
t'.- uyirbiz 17 ^b /9	t. ət-: Toplamak.
tuveġla <Leh. Havlu, mendil.	34 ^a /26
t. 15 ^a /24	t'üm → tüm
tuy - Öğrenmek, haber almak.	t'. ətpravit ətikäy 34 ^a /31
t.- up 26 ^a /8	T'ürk Türk, kavim adı.
Tuz Kişi adı.	T'. 10 ^a /5
T.+ nuġ ħ[ı]zıynıġ pn.na	T'ürk Türk, kavim adı.
Ķaskanıġ 28 ^b /5	t'. 12 ^a /8
tüfäĥ → uşaĥ tüfäĥ	t'. işi 12 ^a /15
uşaĥ t. 35 ^a /19	Türk I. Türk, Türke ait.
tüfäk <F. tüfeng Silah.	T. ħumaşı: Türk kumaşı.
bəl t. 35 ^a /10	18 ^b /29
t'ügäl <tükelTüm, bütün, hep.	II. Osmanlı, Anadolu.
t'. 33 ^a /31	T.+ kä 36 ^b /7
t'ük Tüy.	T.+ tän 38 ^b /34
t'. 23 ^b /6, 5 ^a /27	t'ürlü Çeşit, cins, çeşitli.
t'ük → t'ük	t'. 2 ^b /8, 3 ^b /28, 5 ^a /11, 5 ^a /21, 5 ^a /37,
t'. 6 ^b /36	5 ^b /31, 5 ^b /38, 6 ^b /26,
tük → t'ük	8 ^b /27, 8 ^b /38, 9 ^a /23, 9 ^b /17,
t. 12 ^b /5, 21 ^b /18	9 ^b /35, 9 ^b /410 ^b /14, 10 ^b /3,

11^b/30, 13^a/14, 13^a/28, 13^b/2,

t'.- kân 9^a/31

14^a/16, 15^b/17, 16^b/8, 18^a/31,

t'.- tü 8^b/32

18^b/8, 19^a/36, 21^a/18, 21^a/24,

t'.- üp 7^a/14

22^a/13, 22^a/6, 25^a/6, 29^a/24, 29^b/10

tüş - → t'üş -

t'.+ dur 6^b/10

t'.- är 26^b/14

türlü → t'ürlü

t'.- käy 14^b/16

t. 6^b/22, 6^b/25, 6^b/31, 6^b/32, 6^b/7,

t'üşmä Düşmüş olan, eline

7^a/2, 7^a/30, 8^a/7, 8^a/23, 10^b/9,

geçen şey.

14^b/14, 15^b/4, 16^b/19, 17^b/22,

t'. 9^a/27

19^a/10, 23^a/8, 24^a/20, 24^b/27,

t'üzün : Düzine.

25^a/28, 27^b/11, 27^b/5, 28^b/10,

t'. 7^b/11, 7^b/33

29^b/19, 31^a/13, 31^b/11, 31^b/19,

t'.+ni 7^b/33

32^b/4, 32^b/6

T'V. <Hay. t'v.

34^a/12, 37^a/3

T'. 2^b/3

t'üş - Payına isabet etmek.

t'.- är 8^a/35

U

ubogiy <Slv. Fakir, yoksul.

u. 25^a/9, 25^b/21

ubostvo <Slv. Yoksulluk, sefalet.

u. + m 13^a/22

uc[m]ahlı → **uçmahlı**

u. canlı pan Marko 4^b/27

ucmahlı → **uçmahlı**

u. canlı: Merhum, merhume,
rahmetli.

4^b/3, 4^b/7, 8^b/31, 9^b/12,

9^b/9, 13^a/33

u. canlıların 9^b/23

u. canlı Avedik 13^b/20

u. canlı Avedik 18^b/9

u. canlı haynat'amnın 7^a/4

Hacko Zahnoyviç oğlu u. canlı

pan Avedikni 5^a/22

u. canlı pan Hocu İvaşko 11^a/17

u. canlı pan Hocu 11^a/32, 11^b/9

u. canlı pan Holubdan Yasko

oğlu 9^a/25

pani Hanuĥna u. canlı pan

Holubnun Yaşkoviç sınarı 13^a/3

u. canlı pan K'aspar 12^b/30

u. canlı pan K'asparnın Hrihor

oğlunun 11^b/28

u. canlı pan K'asparnın 12^b/35

u. canlı pan Markoĥa Nurbeg

oğluna Matiaşoviç 4^b/25

u. canlı pan Muradnın 6^b/42

u. canlı pan Sefer Nurican oğlu

5^b/15

u. canlı pan Sefernın Nurican

oğlunun 5^b/33

u. canlı pan Sefernın 5^b/26, 5^b/27

Panna Zuzannanın u. canlı pan

Simkonuĥ dr. Mikayel oğlu

h[ı]zının 9^b/20

u. canlı pan Simkonun

Tarafačkinın 10^a/16

u. canlı pan Simkonun

Tarafačkinın 10^a/23

u. canlı pan Yakubnun

T'orosović 10 ^b /6	u. + ina 34 ^a /28
u. canlı pan Ÿakubnun T'rovć.	uçmaḥlı Mekanı cennet olan,
11 ^a /1	cennet-mekan.
u. canlı pan Ÿurķonun	u. canlı brn. Filipović Vasko
K'irkošović ḥ[ı]zına 12 ^b /36	ḥ[ı]zı 32 ^b /2
panna Zofianın u. canlı pan	panna Hannanıḡ u. canlı brn.
Ÿurķonun K'irkošović ḥ[ı]zının	Filipović Vasko ḥ[ı]zının 31 ^a /26
11 ^b /24	panna panna Hoşkanıḡ u. canlı
u. canlı pan Şefernın Nurican	Gręskonuḡ ḥ[ı]zının
oḡlunun 5 ^b /29	Awedikoviçniḡ 16 ^b /2
uććiva <Slv. Nazik, saygın,	u. canlı Haçkonuḡ Hoľub oḡlu
erdemli, soylu.	24 ^b /20
u. 11 ^b /24	u. canlı Hoľubović 37 ^b /23
uććivıy <Slv. → uććiva	pani Martanıḡ u. canlı Košta
u. 18 ^b /6	ḥatununuḡ 28 ^b /4
ućinok <Slv. → ućinok	u. canlı pan Avedikniḡ Zaḥnović
u. + larga 13 ^b /2	5 ^a /4
ućinok <Slv. Aksiyon, hareket,	pani Şuşan u. canlı pan
eylem.	Hoľubnuḡ sıḡarı Dawıd oḡlunuḡ
u. + lardan 25 ^a /7	29 ^b /6
u. + larga 18 ^b /8	u. canlı pan Nurbeknın 6 ^b /45
u. + larını 33 ^b /16	u. canlı pn. Hoćunuḡ 25 ^b /20
uçmaḥ Cennet.	

u. canlı pn. Şimko 34^a/9

uç. panni u. canlı Şuşan 16^a/2

u. canlı: Rahmetli, merhum,
merhume.

2^b/36, 5^b/11, 9^b/30, 15^a/28, 16^a/11,
16^a/13, 16^b/12, 19^a/31, 19^a/33,
25^a/11, 25^a/15, 25^a/35, 25^a/40,
25^a/44, 26^b/26, 26^b/29, 28^a/23,
31^a/14, 31^b/2, 32^b/25, 37^a/24,
37^a/25, 37^a/4, 37^b/9, 38^a/10,
38^a/23, 38^a/5, 38^b/12, 38^b/22

u. canlılardan 9^b/29

u. canlının pn. Şimkonu
Höloböviçni Dawıdöviçni
37^b/19

u. canlının pn. Şimkonu
Höloböviçni 38^b/20

Şuşan Alması h[ı]zı Hölobnu u.

canlının sıgarı Dawıd öglü 29^b/21

u. canlının 24^b/4, 37^a/11, 38^b/14,
38^b/6

pan Şimkonu Hölob öglü

Dawıdöviçni u. canlının 37^a/14

pn. Şimkonu u. canlının 37^b/15

udawat <Slv. Sonuçlandırma,
yerleştirme.

u. ət-: Sonuçlandırmak,
yerleştirmek.

26^a/37

ufah <uvak Boyutları gerekenden ve
olağandan küçük.

u. 6^b/35

uğapar <Hay. Ortodoks.

u. + lar 17^a/23, 17^b/20, 24^a/13

u. + larga 26^a/30

uğaparlı[ı]h <Hay. uğapar + Tr. /lık/
Ortodoksluk.

u. + ta 26^b/7

uğaparlı[ı]h → uğaparlı[ı]h

u. + ta 26^b/8

uhvala <Slv. Yargı, karar,
hüküm.

u. + nı 20^b/7

u. + nı 18^a/2

u. + nı 14^b/18, 14^b/23

uhvalit <Slv. Tasdik.

u. �t-: Karar vermek, tasdik etmek.	34 ^b /12, 34 ^b /23, 34 ^b /26, 35 ^a /10, 35 ^a /18, 35 ^a /19
4 ^a /16, 13 ^b /38, 17 ^b /27, 20 ^b /3	u. + dur 25 ^a /13
u�val�n�y <Slv. Kabul, onay.	u. �ru� Büyük Perhiz veya Lent, Hristiyanlıkta Paskalya döneminde, 40 gün boyunca hayvansal gıdaları yememek kaydı ile tutulan oru�tur.
u. 17 ^b /33, 18 ^a /7	18 ^a /27, 39 ^a /15
ujit <Ukr. Uygulama, kullanma.	unanimi <Lat. “ uno animo” Birlikte, biriyle.
u. �t- : Uygulamak, kullanmak.	u. k�ns�nsu: Oybirli�iyle.
8 ^a /16, 8 ^a /38	4 ^a /15
ukazuy� ki <Leh. G�r�l�yor ki.	u. k�ns�nsu 13 ^b /38
(Rus. ukazu: Kararname)	unanimiy <Lat.→ unanimi
u. 26 ^a /17	u. k�ns�nsu 4 ^a /8
uli�a <Slv. Sokak.	unanim� <Lat.→ unanimi
u. + da 6 ^b /12	u. k�ns�su 20 ^b /2
u. + dadır 6 ^b /28	uniani <Lat. aynı fikirde.
ulu <ulu� B�y�k, y�ce, saygıde�er.	u. 24 ^a /16
u. 6 ^a /13, 6 ^a /14, 6 ^a /17, 6 ^a /18, 6 ^a /28, 6 ^a /30, 6 ^a /31, 6 ^a /32, 6 ^a /33, 6 ^a /40, 6 ^b /1, 6 ^b /11, 6 ^b /3, 6 ^b /30, 10 ^b /26, 11 ^b /32, 12 ^a /18, 12 ^a /2, 12 ^a /21, 12 ^a /24, 12 ^a /25, 12 ^a /6, 12 ^a /9, 16 ^b /32, 25 ^a /10, 25 ^b /12, 25 ^b /26, 26 ^a /12, 31 ^b /32,	unit <Lat. Birle�tirilmi�, birim.
	u. + lar 14 ^a /18

u. + lar[ı]m 14 ^a /18	u. + dan 13 ^a /13, 16 ^a /24, 18 ^b /3,
unut - Aklında kalmamak, iradesi	22 ^b /24, 27 ^a /24
dışında aklından çıkmak.	u. etti 27 ^a /25
u. - magaysız 6 ^a /9	u. + ga 18 ^b /21
u. - up edim 8 ^a /42	u. + ımızga 5 ^b /21
upodobaněy <Slv. Tercih.	u. + ımızın 5 ^a /15
u. + sina 33 ^b /11	u. + ımızın 10 ^b /4, 8 ^b /29
upominačča <Slv. İddia.	u. + nı 27 ^a /9
u. böl-: İddiada bulunmak.	u. + nı 16 ^a /25, 31 ^a /33, 37 ^a /22,
25 ^a /17, 25 ^a /20, 26 ^a /16,	37 ^b /26, 39 ^a /2
39 ^a /13, 39 ^a /23	urâdnik <Slv. Yönetici, amir,
upominčča <Slv. Hatırlama.	rütbeli memur.
u. böl-: Hatırlamak.	u. + lărină 14 ^a /5
36 ^a /6	urânskiy <Slv. Oryantal.
upomničča <Slv. → upominčča	u. 31 ^b /33
u. böl-: 26 ^a /18	urar <Lat. Uragir Tbir,
uprıymněy <Leh. u przy me Bana.	Gisasargavak, Sargavak
u. 26 ^b /32	rütbelerini simgeleyen ve sol
urâd <Slv. Yönetim, konsey,	omza asılan törenlerde
mahkeme, kurul.	kullanılan atkı.
u. 13 ^b /26, 18 ^b /15, 27 ^a /20, 27 ^a /21,	u. 15 ^a /12
32 ^b /5, 33 ^b /29, 3 ^a /15	urazit <Slv. Vurma, yaralama.

u. �t-: Vurmak, yaralamak, rencide etmek.	usp�k�yit <Slv. Sakin.
25 ^a /39	u. et-: Sakinle�mek.
Urbanus <Lat. 1623-1644	14 ^a /18, 14 ^a /20
tarihlerinde Floransa Toskan	usta <F. Usta, �stad.
Grand�kalı�ı'nda(�imdiki	u. + ga 13 ^b /7
�talya) g�rev yapmı� Roma	u. + sı 8 ^a /5
Episkoposu Papa VIII. Urbanus.	usta�ari <usta+�ari �pek veya
Nigol Torosovi� halkının	deve t�y�nden yapılmı� kuma�.
isteklerini dikkate almadan	u. 10 ^b /29, 13 ^b /15, 13 ^b /8, 22 ^a /24,
kendisine tabi olmu�tur.	22 ^a /25, 31 ^a /5, 32 ^b /31, 9 ^a /10
U. + ka 3 ^b /10	u. + d�n 13 ^b /9
ur�ndu <Slv. Komisyon, kurul.	usta�ariy → usta�ari
z u. 37 ^a /21, 37 ^b /22	u. 7 ^b /21
urianskiy <Slv] ur�nskiy	u�ah Ufak, k���k.
u. 31 ^b /31	u. t�f��h: Ufak tefek, pek de
uriantal <Slv. ur�nskiy	�nemli olmayan.
u. 32 ^b /17	35 ^a /19
Urum Rum, Yunan.	u���dit <Leh. uszkodzi� Zarar,
Tka� U. 7 ^a /29	hasar.
T�����r U. + dan 7 ^a /4	u. �t-: Zarar vermek.
uryad <Slv. → ur�d	25 ^b /35
u. 8 ^b /36	utrapi�niy <Leh. Dayanılmaz, can
	sıkıcı, �z�c�.

u. 14 ^a /17	u. et-: Tasarruf etmek,
utrapôni <Leh.→ utrapioniy	kurtarmak.
u. 14 ^a /8	9 ^a /29
utru Karşı.	uy(ç)çiva <Leh.→ uççiva
u. 6 ^b /10	u. 31 ^a /35
utvêrdit <Slv.→ utvirdit	uzah Kale.
u. etti 33 ^a /9	u. + larını 3 ^b /34
utvirdit <Slv. Meşru.	uzapar → uğapar
u. et-: Meşrulaştırmak,	u. + lar 13 ^b /37
onaylamak, teyit etmek.	uzıçit <Slv. Paylaşma; ilgilenme.
4 ^b /17, 4 ^b /36, 9 ^a /37, 10 ^a /33,	u. et-: Paylaşmak; ilgilenmek.
11 ^a /7, 11 ^b /20, 11 ^b /4, 13 ^b /33,	18 ^b /7, 26 ^b /20
14 ^b /26, 5 ^b /2, 8 ^b /15	uzun Boyu uzun olan.
uvôlnit <Leh. Tasarruf,	u. 16 ^b /26, 22 ^a /28, 22 ^a /32, 2 ^b /24
kurtarma.	

Ü

ücün → **üçün**

ü. 29^b/17

üç İkidən sonra, dördten önce
gelen sayının adı.

ü. 2^b/22, 4^a/35, 5^b/13, 5^b/27,
6^a/23, 6^a/28, 6^a/36, 6^b/4, 7^a/18,
7^a/30, 8^a/12, 8^a/31, 8^a/33, 15^b/25,
22^b/11, 22^b/12, 22^b/8, 23^b/4,
29^a/12, 31^a/5, 31^b/26, 31^b/29,
31^b/32, 32^b/23, 32^b/24, 34^b/15,
35^a/18, 36^b/9

altı yüz otuz ü. 32^b/28

on ü. 34^b/18

ü. min 36^a/14

ü. + sü 8^a/13

ü. + südä 8^a/13

ü. yüz elli 11^a/23, 31^b/30

min ü. yüz otuz 28^a/5

ü. yüz 23^a/12, 23^a/14, 23^a/15,
23^a/17

üç min Üç, sayı adı.

ü. 36^a/14

üçün <uçun<uç Son+n Araç hali eki

Sebeup bildirir, sebebiyle, -den ötürü, -
den dolayı.

ü. 3^b/12, 3^b/13, 3^b/15, 3^b/19,
3^b/20, 5^a/19, 5^b/37, 6^a/25, 7^b/3,
8^a/36, 9^a/23, 13^a/20, 14^b/22,
16^b/18, 18^a/23, 18^a/24, 18^b/30,
24^a/15, 24^a/26, 24^a/8, 25^a/37,
25^b/2, 25^b/28, 26^a/14, 26^a/19,
26^a/23, 26^a/29, 26^a/7, 26^b/21,
28^a/9, 31^b/17, 33^b/7, 36^a/27,
36^a/28, 36^b/22, 36^b/27, 39^a/17

üçünçi Üç sayısının sıra sıfatı.

ü. 14^b/35, 25^a/16, 26^b/28, 36^b/6

Üçünçi Zigmunt : 1587-1632 yılları
arasında Lehistan- Litvanya Krallığını
yöneten kralın adı.

ü. Z. + nuç 31^a/29, 31^b/6

üç yüz Üç yüz, sayı adı.

ü. 23^a/12, 23^a/14, 23^a/15,
23^a/17

üç yüz elli Üç yüz elli, sayı adı.

ü.	11 ^a /23, 31 ^b /30	16 ^a /19, 16 ^a /26, 16 ^a /29, 16 ^a /31,
ülüşlü	Bir hisseye, paya sahip olan.	16 ^a /33, 16 ^a /35, 16 ^b /17, 16 ^b /18,
ü. böl-	Bir hisseye sahip olmak,	17 ^b /22, 18 ^a /29, 18 ^b /2, 18 ^b /27,
	bölüşmek.	19 ^a /34, 21 ^a /36, 21 ^a /8, 21 ^b /28,
	19 ^a /19	22 ^b /21, 22 ^b /35, 23 ^a /18, 23 ^b /32,
ündäl-	Çağrılmak, denilmek.	23 ^b /8, 24 ^a /8, 24 ^b /26, 25 ^a /2, 25 ^a /27,
ü.- gän	6 ^b /12	25 ^a /3, 25 ^a /31, 25 ^a /32, 25 ^b /26,
ündät-	Çağirtmak.	25 ^b /6, 26 ^a /39, 26 ^b /18, 27 ^a /17,
ü.- ip	15 ^b /8, 18 ^b /3, 24 ^b /22, 27 ^a /9,	27 ^a /25, 27 ^a /7, 27 ^b /37, 28 ^b /17,
	33 ^a /17, 5 ^b /16	29 ^a /22, 29 ^a /32, 29 ^b /16, 29 ^b /18,
ü.- ti	13 ^a /5	30 ^b /19, 30 ^b /30, 31 ^a /20, 31 ^b /16,
üsnä	<üstüne Hakkında, dair, üstüne.	31 ^b /18, 31 ^b /28, 32 ^b /25, 33 ^a /16,
ü.	3 ^a /15, 3 ^a /9, 3 ^b /16, 3 ^b /23, 3 ^b /24,	33 ^a /22, 33 ^b /22, 33 ^b /26, 35 ^a /6,
	3 ^b /28, 3 ^b /29, 3 ^b /33, 3 ^b /39, 3 ^b /7,	35 ^a /9, 35 ^b /22, 35 ^b /27, 36 ^a /10,
	4 ^b /10, 4 ^b /9, 5 ^a /18, 5 ^a /19, 5 ^a /36,	36 ^a /11, 36 ^a /26, 36 ^b /31, 37 ^a /6
	6 ^a /19, 6 ^a /41, 6 ^b /1, 7 ^b /36, 8 ^a /13,	üst Bir kimsenin kendisi, şahsı.
	8 ^b /34, 9 ^a /18, 9 ^b /14	ü.+ larına 9 ^a /31
	10 ^a /20, 10 ^b /40, 11 ^a /36, 11 ^b /14,	ü.+ ümä 7 ^a /10, 13 ^a /25, 26 ^b /33,
	11 ^b /23, 12 ^b /14, 12 ^b /23, 13 ^a /18,	33 ^b /5
	13 ^b /30, 14 ^a /25, 14 ^a /30, 14 ^b /27,	ü.+ ünä 3 ^b /15
	14 ^b /4, 15 ^a /18, 15 ^a /19, 15 ^a /20,	üstägi Üstteki.
	15 ^a /21, 15 ^a /24, 15 ^b /12, 15 ^b /14,	u. 6 ^a /32
	15 ^b /20, 15 ^b /21, 15 ^b /7, 16 ^a /10,	üstněy <Leh. Sözlü olarak.

u. $25^a/20, 33^a/33$

V

v	<Slv. İçinde, dahilinde anlamı	vank	<Hay. Manastır, kilise.
	verek bir ön ek.		v. 3 ^b /13
	v. ogniva 9 ^a /6		v. + kay 15 ^b /25
	v. ognivaḥ 16 ^b /31	varovāt	<Slv. Şart, koşul.
	v. nēšeněy 15 ^b /29	v. ęt-:	Şart koşmak, koşulu
vačok	<Slv. Deriden yapılan torba		sağlamak.
	kapağı.		6 ^a /35, 6 ^b /19, 26 ^b /19, 37 ^a /5
	v. 10 ^b /27, 9 ^b /40	varšamag	<Hay. Desenli pano,
Vačko	Kişi adı.		havlu.
	pani V. + nuḡ 31 ^b /18		v. 15 ^a /13
vada	<Slv. Leke, kusur, eksik.	vařšamag	<Hay. → varšamag
	v. 14 ^b /6		v. 15 ^a /14
vâdomoy	<Slv. Bilinen, bilgili,	Vartereş	<Hay. Kişi adı.
	bilinçli.		V. + ka Zamoščyalı 18 ^b /30
	v. ęt-: Bilgilenmek.		pn. V. + niḡ 18 ^b /32
	8 ^a /10, 8 ^a /16		pn.i Zuzka pn. V. + niḡ sıyrı
vâgd	<?		38 ^a /8
	v. + nı 6 ^b /5		pn. V. oğlu pn. Stepan 29 ^b /9
vajny	<Slv. Önemli, kayda değer.		pn. V. oğlu pn. Stepanniḡ 29 ^b /4
	v. bōl-: Önemli olmak, dikkate		pn. Şimko V. oğlu 36 ^b /25
	alınmak.		pn. V. oğlu 29 ^b /12
	34 ^a /15, 36 ^b /19		pn. Şimkoga V. oğlunda 36 ^a /30

Vartëreshova <Slv. Varteresova, aile	V.+ ki 37 ^a /11
adi.	Vartik <Hay. Kişi adı.
pani V.+ dan 6 ^a /24	V. 13 ^b /12
Vartëreshova <Slv. Varteresova, aile	pan V. b[i]llä Norsëshović 9 ^b /6
adi.	pan V.+ ka 9 ^b /27, 9 ^b /32
pani V.+ dan 7 ^a /11	pan V.+ ka brn. Norsësh oğluna
Vartëreshović <Slv. Varteresoviç, aile	İlöv şägärlisinä k'iyövünä 9 ^b /22
adi.	pan V.+ nın Norsëshović 10 ^a /31
pan Şimko V. 11 ^a /30	pan V. Norsësh oğlu 9 ^b /3
pan Şimko Ğakub oğlu V. 11 ^b /7	pan V.+ tan Norsëshović 10 ^a /17
pn. Şimkonu V. 36 ^b /15	Vartik <Hay.Kişi adı.
pn. Şimko V.+ niş 19 ^a /12	pan V.+ nın Norsësh oğlunun
Vartëreshović <Slv. Varteresoviç, aile	9 ^b /18
adi.	varunok <Slv. Kalite.
pn. Şimkoga V. 36 ^b /10	v. 17 ^b /21
Vartëreshović <Slv. Varteresoviç, aile	v.+ nu 37 ^a /6
adi.	Vasko <Ukr. Kişi adı.
pn. Şimko V. 37 ^a /2, 37 ^a /20	V. h[ı]zı Filipović panna
pn. Şimko V. 38 ^b /16	Halcuñnadan 31 ^b /22
pn. Şimko Ğakub oğlu V. 22 ^a /4	pani Halcuñna V. h[ı]zı Filipović
pn. Şimkoga V. 38 ^b /13	sınarı pn. İvaşkonuş Beñnatović
pn. Şimkonu Ğakup oğlun V.	33 ^a /15
24 ^b /25	

Halcuḥna V. ḥ[ı]zı Filipović 33 ^a /24	v. vşistkim: Tamamen, bütünüyle.
uçmaḥlı canlı brn. Filipović V. ḥ[ı]zı 32 ^b /2	33 ^a /6 v. vşistkim 14 ^b /20
pn. V. ḥ[ı]zıynıḡ Filipović panna Halcuḥnanıḡ 31 ^b /2	v. vşet <Ar. Sebep, vesile. v. 25 ^b /17
pani Halcuḥnanıḡ V. ḥ[ı]zıynıḡ Filipović pn. İvaşkonuḡ	v. + indän 17 ^a /8, 23 ^a /5, 28 ^a /28, 6 ^a /12
sıḡarıynıḡ 33 ^a /12	v. + tän 14 ^a /31, 23 ^b /29, 26 ^b /5
panna Hannanıḡ br. Filipović pan V. ḥ[ı]zıynıḡ 32 ^b /7	v. vşet <Slv. Sonsuz. v. milçênê Ebedîyen.
panna Hannanıḡ uçmaḥlı canlı brn. Filipović V. ḥ[ı]zıynıḡ 31 ^a /26	9 ^a /32 veçnemi <Slv. → veçnımi
uçmaḥlı canlı pn. V. + nuḡ Filipović 33 ^a /3	v. çası 3 ^a /5 v. veçnımi <Slv. → veçnımi
vatan <Ar. Resmî, devleti temsilen. v. 31 ^b /13	v. çası 3 ^a /11, 15 ^a /30, 22 ^b /32, 33 ^a /4, 39 ^a /10
v. şvênti 5 ^a /14	veçnımi <Slv. Sonsuz, ebedi.
v. çaleḡ <Leh. Tamamen, kesinlikle. v. 35 ^b /11	v. çası: Ebediyen, sonsuza dek. 21 ^b /25, 24 ^a /10, 24 ^a /7, 25 ^b /37, 27 ^b /34, 29 ^a /29, 30 ^b /28, 33 ^a /30, 37 ^b /30, 39 ^b /21, 39 ^b /27
v. <Leh. Bir ön ek. v. 26 ^a /35	

vêçnîmî <Slv.→ **vêçnîmî**

çasiy v. 4^b/12

v. çasiy 4^b/32

vêçnîmî <Slv.→ **vêçnîmî**

v. çasiy 23^b/28

vêçnîmîy <Slv.→ **vêçnîmî**

çasiy v. 10^a/27, 9^a/29

v. çasiy 11^a/25, 11^a/3, 5^a/40

vêdlê <Leh. Yaklaşık, göre, altında,
dayanarak.

v. 17^a/8, 26^a/31

vedlug <Leh.→ **vêdlê**

da v. 35^a/24

vêdlug <Leh.→ **vêdlê**

v. 39^a/36, 39^b/9

vêk <Slv. Yaş, çağ.

v. **keçir-**: Yaşamak, zaman
geçirmek.

25^b/5

vêlênça <Leh. 9 zlotik değerinde
Venedik bezi.

v. + n1 34^b/16

vêliqon <?

v. svêntêgo 36^b/9

vêliyat <Ar. Vilayet, il.

Osmanlı v. + ında 36^b/4

vêneç <Slv. Taç, üstünlük, kudret ve
kuvvat âlameti olarak başa konan
başlık.

v. + kâ 29^b/28

věneč <Slv.→ **vêneç**

v. + kâ 10^b/23

Vênedik <Lat.Venetia Bugün
İtalya sınırlarında olan şehrin adı.

V. + tăn 24^a/19

vênjik <Leh. Yılan şeklinde olan bir
kadın takısı.

v. 29^b/31

vêr - Vermek.

v.- sâ(êl vêr -) 25^a/8

vêrnîy <Slv. Sadık, güvenilir, inançlı.

v. 33^b/7

vêvşitkim <Leh. Tamamen,
bütünüyle.

v. 36^b/13

vîajet <?

v. �t-		vıl�t	<Slv. Dökme.
	4 ^b /28	v. �t-:	Dökmek.
vıbirat	<Slv. Toplama, tahsil.		3 ^a /9
v. �t-:	Toplamak, tahsil etmek.	vıpis	<Slv. �z, özüne varmak.
	4 ^a /27, 17 ^b /33, 18 ^a /2		v. + ı 36 ^b /8
vidanıy	<Slv. �hra�.		v. + in 36 ^b /10
v. b�l-:	�hra�, yayınlanmak.	vıprawa	<Leh. Akrabalarından
	38 ^a /13		miras ve hediye yoluyla
vidat	<Slv. Sorun, konu, mesele.		kendisine verilen ve gelinin
v. �t-:	Konu etmek, konuşmak.		ardından verilen servet, bir çeşit
	13 ^a /34, 18 ^b /34		çeyiz.
vidat�k	<Slv. Maliyet, masraf.		v. 16 ^b /16, 21 ^a /24, 22 ^a /13, 27 ^b /11,
	v. + lar 7 ^a /17		28 ^b /16, 29 ^b /16, 2 ^b /12, 31 ^b /15,
	v. + lardan 9 ^a /3		32 ^b /3
vı�ovani�a	<Slv. Teşvik, talep.	vıprava	<Leh. → vıprawa
	v. + ga 33 ^b /14		v. 10 ^b /9, 5 ^a /17, 8 ^b /31, 9 ^b /11
	v. + sı 23 ^b /26	vıpravi�a	<Slv. Tamir, hakları
	v. + sını� 23 ^a /4		kullanma.
vı�upi�a	<Slv. Satın alma.	v. b�l-:	Haklarını kullanmak.
v. b�l- :	Satın almak.		14 ^b /10
	8 ^a /26	vıpravit	<Slv. Belge, düzeltme.
vı�upi�a	<Slv. → vı�upi�a	v. �t-:	Belgeyi almak, düzeltmek.
	v. b�l-: 8 ^a /29		6 ^b /17

vırajıt <Slv. İfade.

v. 10^a/7

v. ęt-: İfade etmek.

vıtlumaçit <Slv. tłumacz Tercüme.

4^a/22

v. ęt-: Tercüme etmek.

vıraznê <Slv. İkna edici, belagatli.

19^b/9

v. 10^a/20, 4^b/2, 4^b/23, 9^a/18

vıtrutit <Slv. vıkrutit Gevşetme.

vıraznëy <Slv. → **vıraznê**

v. ęt-: Gevşetmek, döndürmek,

v. 31^a/15

sökmek. 9^a/2, 25^a/36

vırıkačča <Slv. Açıklama.

vıyâzanıy <Slv. Saplanmış.

v. bõl-: Açıklama istemek,

v. 6^b/6

göstermeyi reddetmek.

Vileinoki <? Kişi adı.

9^a/29

pan V. + gä 8^a/42

vırıkačča <Slv. → **vırıkačča**

vişnıy <Slv. Vişne rengi.

v. bõl-: 25^b/37

v. 22^a/21

vırožumit <Slv. Ortaya çıkarma.

vişnoviy <Slv. Vişne rengi.

v. ęt-: Açıklığa kavuşturmak.

v. 16^b/24, 16^b/29, 21^a/29, 22^a/24,

26^a/41

29^a/3, 31^a/4, 32^b/29, 32^b/31,

vısadit <Slv. Vurma.

32^b/34

v. ęt-: Vurmak, kapı çalmak.

vkõlõ <Leh. Bir dairenin içerisinde.

25^a/22

v. 12^b/15

vısluḡat <Slv. Dinleme.

vı <Leh. İl.

v. ęt-: Dinlemek.

v. 3^b/34

25^a/25

Vladislav <Slv. Kişi adı.

vışıvanıy <Slv. İşlemeli, nakışlı.

V. 14^a/3

Vladislav dördünçi k'orol: Kral IV.

Wladyslaw, Lehistan- Litvanya

Krallığının 1632-1648 yılları

arasında krallığını yapmış

kişinin adı.

V. d. k'.+nun 14^a/3

Vladislaw <Slv. → **Vladislav**

padşah V. 24^a/17

vlasnê <Slv. Kendi, öz.

v. 14^a/33

vlasnı <Slv. → **vlasnıy**

v. 10^a/14, 8^b/5

vlasnıy <Slv. Kendi, kişisel.

v. 8^a/14, 8^a/37, 8^b/10, 8^b/12, 8^b/3,

8^b/8, 10^a/13, 26^b/23, 36^b/28

vlât <Slv. Akma.

v. et-: Dökmek, akmak.

7^a/6

vlivek <Slv. Borcun giren bilançosu.

v. 7^a/9

vneşit <Leh. Kazanç.

v. et-: Kazanmak, yapmak.

31^a/18

vniveç <Slv. Ortadan kalkmış, olmayan.

v. 35^a/25

vodzovıy <Leh. Halat, ip.

v. 9^b/39

vojnıy <Slv. Haberci.

v. bıl-: Haberci olmak.

36^b/3

vólnıy <Slv. Bedava, ücretsiz, bağımsız.

v. 6^a/16, 6^a/30

v. bıl-: Bağımsız olmak.

23^a/28

v. et-: Serbest bırakmak.

4^b/13, 11^a/26

vólno <Slv. Serbest, ücretsiz.

v. 33^b/21

vopëkıy <Slv. Vesayeti altında.

v. 26^a/6

vorti <Hay. Oğul, oğlu.

v. 1^b/3, 23^b/17

votan <? → **vatan**

v. şvêntı 10^b/7, 9^b/7

votunk <Lat. Oy, ilk oylanacak.

v. 4 ^a /9	v. 37 ^a /6
voz < ?	vşak je <Leh. Aslında, bununla birlikte.
v. + ima 13 ^b /11	6 ^a /37
vpisat <Slv. Uygun davranma.	vşistkim <Leh. → vęvssitkim
v. ęt- : Uygun davranmak.	vę v. 33 ^a /6
34 ^a /22	vşıştkim <Leh. → vęvssitkim
vpravcê <Slv. v prawdziwie	vę v. 14 ^b /20
Hakikat, doğruluk adalette.	v. + i 14 ^a /29
v. 36 ^a /3	vtabliçe <Leh. v tabliçe Levhada,
vpravôniy <Slv. wprawiony Mamul,	tabakta, tablette.
işlenmiş, uygun.	v. 9 ^b /37
v. + dir 6 ^a /20	vzglęndęm <Leh. Uygun olarak,
vr. < ?	uyum dahilinde.
v. 23 ^a /27	v. 9 ^a /33
v rasněy <Slv. rasney:verimli,	
meyveli.	

Y, Ÿ

Ÿa	Veya, ya, ya da.	Ÿ. 5 ^a /32, 5 ^b /19, 13 ^a /18, 13 ^a /30,
	Ÿ. 7 ^b /9, 8 ^a /23, 9 ^a /27, 9 ^a /31, 19 ^a /26,	17 ^a /11, 17 ^b /34, 23 ^a /11, 23 ^b /13,
	36 ^a /25	24 ^a /25, 25 ^b /33, 33 ^b /16, 35 ^a /25,
ya	→ Ÿa	38 ^b /5
	y. 21 ^b /26	Ÿ. + ga 10 ^b /36
Ÿağl[ı]h	Keten, pamuk ve ham	Ÿ. + larnıñ 5 ^a /29, 17 ^a /3, 22 ^b /14,
	ipekten dokunmuş, kenarlarına	23 ^b /12, 27 ^b /26, 29 ^a /15, 2 ^b /29,
	çeşitli nakışlar, âşıkâne sözler	30 ^b /17, 31 ^a /12, 32 ^b /36
	veya mısralar işlenmiş, el veyüz	Ÿ. sağl[ı]hta 6 ^a /5
	silmekte veya örtü olarak	Ÿ. sahl[ı]h 26 ^b /20
	kullanılan büyük bez.	Ÿ. sahl[ı]hta 24 ^a /24
	Ÿ. 15 ^a /18, 15 ^a /19, 15 ^a /20, 15 ^a /21	Ÿ. sahlıhta 34 ^a /18
Ÿağlıh	→ Ÿağl[ı]h	yağşı → Ÿağşı
	Ÿ. + ı 13 ^b /5	y. + larnıñ 21 ^b /15
Ÿağşıy	→ Ÿağşı	Ÿağşıl[ı]h İyilik, iyi olma durumu.
	Ÿ. 36 ^b /24	Ÿ. + imdan 33 ^a /32, 33 ^b /18
Ÿağut	Yakut, değerli taş.	Ÿ. + nı 23 ^a /33
	Ÿ. 10 ^b /27	Ÿağut <Ar. En meşhuru kırmızı reklisi
Ÿağşı	→ Ÿağşı	olan, sadece elmasın çizebildiği çok
	Ÿ. sahl[ı]hta 36 ^b /18	değerli bir taş.
Ÿağşı	Güzel, iyi.	Ÿ. 31 ^a /13, 31 ^a /7, 31 ^b /34, 31 ^b /35

Ÿak <İbr. **Ÿakub** sözcüğünün
metindeki kısaltılmış hali.

pan Ÿ. İvařkovič 13^a/7

Ÿak. İvařkovič Kiři adı

Ÿ. 13^a/7

Ÿak. <İbr. **Ÿakub** sözcüğünün
metindeki kısaltılmış hali.

Ÿ. oğlu Trsvč. 3^b/24

Ÿako <Leh. (edat) Gibi, olarak,
kadar.

Ÿ. 4^b/14, 4^b/33

Ÿ. pobračěy 25^a/17

Ÿakub <İbr. Kişi adı.

Ÿ. 1^b/2

pan İvaşkonu Ÿ. 4^a/29

pan Ÿ. 10^b/20, 14^b/30

pn. Ÿ. 19^a/2, 19^a/33, 19^a/8, 22^a/8

pn. Ÿ. ęrečp'ohan Zahnovič 2^b/5

br. Ÿ. ęrečp'ohan 2^b/2

uçmağlı canlı pn. Ÿ.

ęrečp'ohandan 17^a/15

uçmağlı canlı pn. Ÿ.

ęrečp'ohannıñ Zahnovičnıñ 2^b/35

uçmağlı canlı pn. Ÿ.

ęrečp'ohannıñ Zahnovičnıñ 15^a/3

pn. Ÿ. ęrečp'ohannıñ 15^a/1

pn. Ÿ. + ga 16^b/13, 16^b/21

pn. Ÿ. h[ı]zıynıñ 10^a/41

Ÿ. İvařko ęrečp'ohan oğlu 23^b/17

pan Ÿ. İvařkovič 4^a/6

pan Ÿ. İvařkovičnıñ 18^b/22

pn. Ÿ. İvařkovič 18^b/19

pan Ÿ. + nu İvařkovični 15^b/10

brn. Zahno oğlu pan Ÿ. + nun

12^b/34

brn. Zahnovič pn. Ÿ. + nuğ

31^a/32

pn. Ÿ. + nuğ 19^a/32, 19^a/5

panna K'ahnanın brn. Trorovič

pan Ÿ. + nun h[ı]zın 10^b/17

pn. Ÿ. + nuğ H'agop oğlu pn.

İvaşkonuğ oğlunuğ 16^b/3

uçmağlı canlı pn. Ÿ. + nuğ

İvařkovičnıñ 19^b/7

uçmağlı canlı pan Ÿ. + nun

Trorovič 10^b/6

ucmaḥlı canlı pan Ÿ. + nun	Ÿakub İvaşkovič Kişi adı
Trovč. 11 ^a /1	Ÿ. 4 ^a /6, 18 ^b /22
br. Ÿ. + nuḡ Zahno oḡlunuḡ	Ÿakub İvaşkovič Kişi adı
31 ^b /8	Ÿ. 18 ^b /19
pan Ÿ. + nun Zahnoy oḡlu	Ÿakup <İbr. → Ÿakub
erečp'oḡannın 4 ^a /10	pn. Şimkonu Ÿ. oḡlun
pn. Zahnoḡnuḡ Ÿ. oḡlu Palkanıḡ	Varterışovič 24 ^b /25
27 ^a /29	Ÿal Kira, ücret.
Ÿ. oḡlu Trovč. 14 ^a /11	Ÿ. + ga 6 ^a /36, 6 ^a /37, 6 ^b /21
pan Şimko Ÿ. oḡlu Varterışovič	Ÿ. + larından 28 ^a /13
11 ^b /7	Ÿalḡan Sahte, yalan, geçersiz.
pn. Şimko Ÿ. oḡlu Varterışovič	Ÿ. 10 ^a /18, 10 ^a /21
22 ^a /4	Ÿaman : Kötü.
pan Troş Ÿ. oḡlu 4 ^b /22	Ÿ. 12 ^b /24, 26 ^a /38, 26 ^a /39
Şimko Ÿ. oḡlu 22 ^a /14	Ÿ. + ga 26 ^a /40
Şimko Ÿ. oḡlu 29 ^a /35	Ÿan Yan, taraf.
pan İvaşkonu Ÿ. oḡlun aliyas	Ÿ. + dan 2 ^b /6, 2 ^b /7, 5 ^a /9, 8 ^b /24,
Şişaknı 25 ^a /24	8 ^b /26, 9 ^b /3, 9 ^b /4, 10 ^b /2, 10 ^b /3,
pn. Ÿ. Zadik oḡlu Mañukovič	16 ^b /6, 16 ^b /7, 22 ^a /5, 23 ^a /7, 23 ^a /8,
22 ^a /5	23 ^b /14, 25 ^a /22, 27 ^b /4, 28 ^b /7, 28 ^b /9,
Ÿ. Zahno oḡlu 2 ^b /14, 2 ^b /32	29 ^b /9
pan Ÿ. Zahnoy oḡlu brn.	Ÿ. + ima 33 ^b /7
erečp'oḡan 3 ^b /27	

ŷ. + ina 2^b/30, 6^a/19, 6^a/29, 7^b/14,
7^b/24, 7^b/26, 9^a/1, 14^b/35, 18^b/25,
18^b/31, 23^a/15, 23^a/24, 23^a/26,
23^a/33, 29^a/16, 36^a/23, 36^b/26,
37^a/12

ŷ. + ında 3^b/14, 7^b/11, 7^b/16, 7^b/33

ŷan <Leh. Kişi adı.

pan ŷ. 13^b/27, 5^a/13, 8^b/26, 9^a/12,
9^a/14

pn. ŷ. 19^b/2, 21^a/2, 25^a/43

pana ŷ. + a 22^b/24

pan ŷ. Asvadur oğlu 5^a/10

ŷ. + da 17^b/15

p. ŷ. + dan 25^a/24

pan ŷ. + dan 5^a/34

pn. ŷ. + dan 25^a/12, 25^a/18

pan ŷ. + dan Hølub oğlundan
9^b/25

pn. ŷ. + dan Hølubøvičtan

ŷasko oğlu 15^a/27

pn. ŷ. + ga 25^a/34, 26^b/26

pan ŷ. Hølub ođlu ŷaşkøvič İlov

řăğărlisi 8^b/23

pan ŷ. Hølub ođlu ŷaşkøvič
9^a/34, 10^a/15, 10^a/30

pan ŷ. Hølub oğlu 9^b/2

pan ŷ. Hølub 8^b/36

pan ŷ. Hølubøvič 9^b/4

pan ŷ. + ın Asvadur oğlu

Haftarnıŷ 5^a/5

pn. ŷ. + nı 25^a/11, 25^a/20

pan ŷ. + nı Hølubøvič

ŷaşkøvični 10^a/24

ŷan Hølubøvič Kiři adı

ŷ. 9^b/4

yan → **ŷan**

y. + dan 22^a/5

y. + ina 18^b/29

ŷana Yine, daha.

ŷ. 6^a/14, 6^b/46, 7^a/11, 7^a/17,

7^a/21, 7^a/24, 7^a/26, 7^a/29, 7^a/3,

7^a/34, 7^a/36, 7^a/38, 7^a/40, 7^a/7,

7^b/15, 7^b/19, 7^b/2, 7^b/22, 7^b/25,

7^b/29, 7^b/32, 7^b/35, 7^b/7, 8^a/24,

8^a/3, 14^b/15, 17^b/30, 17^b/31,

25^a/30, 25^a/7, 25^a/9, 25^b/10,

25 ^b /13, 25 ^b /34, 25 ^b /39, 25 ^b /4, 31 ^b /25, 31 ^b /29, 35 ^a /29, 36 ^a /18	ŷār Yer, yaşanılan şehir, kasaba, mahalle veya toprak.
ŷānāĉi Yeniden.	ŷ. ġusarskiy: Hafif süvari eri.
ŷ. 26 ^a /30	10 ^a /4
ŷāni → ŷāŋi	ŷařa Yarar, fayda, faiz.
ŷ. 34 ^b /24, 34 ^b /25	ŷ. + sı 26 ^a /29
ŷāŋi Daha önce var olmamış, söylenmemiş, düşünölmemiş.	ŷaraġ Savaş aleti, silah.
ŷ. 6 ^b /33, 9 ^b /42, 10 ^a /3, 12 ^b /17, 14 ^a /3, 14 ^a /5, 15 ^b /2, 21 ^b /17, 24 ^a /18 kln ŷ. 39 ^b /12	ŷ. + larımnı 25 ^b /8
ŷ. heşep: Miladi takvim. 28 ^b /1	ŷarım Bir bütöünün ayrıldıġı iki eşit parçadan herbiri, bir bütöünün yarısı.
ŷ. kln.: Miladî takvim. 39 ^a /11, 39 ^a /21, 39 ^b /33	ŷ. 6 ^a /18, 6 ^a /29, 6 ^a /41, 6 ^b /2, 6 ^b /20, 12 ^a /22, 17 ^a /2, 23 ^b /3, 28 ^b /40 ŷ. + ın 6 ^b /13, 6 ^b /14, 6 ^b /41, 6 ^b /43
ŷ. kln.dar heşepi: Miladî takvim hesabıyla. 27 ^a /30	eki ŷ. 31 ^b /27
yāŋi → ŷāŋi y. kln.dar 28 ^a /11	ŷařım → ŷarım ŷ. çerēg 19 ^a /9
ŷankoviĉ <Slv. Yankoviĉ, aile adı. Haşko Hoľub oġlu ŷ. 25 ^a /2	ŷarmak <Slv. → ŷarmark ŷ. + ına 39 ^a /17 ŷ. + ında 7 ^a /22
ŷaptır - İnşâ ettirmek. ŷ.- gan 15 ^b /25	ŷarmark <Slv. Fuar. ŷ. + ında 14 ^a /27, 7 ^a /39, 7 ^b /1, 7 ^b /5

ŷasa - Düzeltmek, onarmak.

ŷ.- ma 27^a/20

ŷ.- mada 26^b/21

ŷasaĥ Vergi, ücret.

ĥırĥ ŷ. 4^a/17

ŷ.+ larnıĥ 18^a/6

ŷ.+ larnı 4^a/27

ŷ.+ ta 4^a/20

ŷasaĥçı Vergi toplayan.

ŷ.+ larnıĥ 18^a/9

ŷasko <Ukr. Kişi adı.

ŷ. 13^a/26, 13^a/32, 13^b/19

ŷ. Hılub oĥlu 10^a/13

ucmaĥlı canlı pan Hılubdan ŷ.

oĥlu 9^a/25

ŷasko <Ukr. Kişi adı.

ŷ. 25^a/42, 26^a/22

ŷ.+ ga 25^b/8

pan ŷ. Hıluboĥı 18^b/2

pn. ŷandan Hıluboĥıtan ŷ.

oĥlu 15^a/27

ŷasko Hıluboĥı Kişi adı.

ŷ. 18^b/2

ŷasko <Ukr. Kişi adı.

pn. ŷ.+ nuĥ Hıluboĥıĥı

18^b/17

ŷaskoĥı <Slv. Yaskoĥı, aile adı.

ŷ. 18^b/17

yäřil → **ŷäřil**

y. 21^a/33

ŷäřil Sarı ile mavi arasında yer alan

renk, yaprak rengi, yeşil

ŷ. 29^a/11, 30^b/16, 30^b/8

ŷäřilli Renklerinde yeşil de olan, yeşil

renkli.

ŷ. 22^a/25

ŷařkoviĥ <Slv. Yaskoĥı, aile adı.

oĥlu ŷ. 8^b/36

pan ŷan Hılub oĥlu ŷ. 10^a/15,

10^a/30, 9^a/34

pan ŷan Hılub oĥlu ŷ. İlov

řäĥärlisi 8^b/23

pan ŷannı Hıluboĥıĥı ŷ.+ nı

10^a/24

pani Hanuĥna ucmaĥlı canlı pan

Hılubnun ŷ. sınarı 13^a/3

Ÿařk‘oviĉ <Slv. Yaskoviĉ, aile adı.

panna Barbaranıñ Hılub h[ı]zı

Ÿ.+ nıñ 8^b/40

Ÿat - Yatmak.

Ÿ.- sa 13^b/4

Ÿatlo <?

Ÿ. j 14^b/4

Ÿatre <?

Ÿ. bıł-:

14^b/9

Ÿaz - Yazıya geçirmek.

Ÿ.- gan 8^a/20, 8^a/8, 32^b/25, 37^a/28,

37^b/3, 37^b/9

Ÿ.- ganıma 34^a/16, 34^a/21

Ÿ.- ıp 5^a/18, 8^b/34, 9^b/14, 16^b/17,

22^a/13, 24^b/27, 29^b/16, 31^b/16

Ÿ.- ıpbiz 28^b/17

Ÿ.- iptır 39^b/35

Ÿ.- ıyırmeñ 34^a/14

Ÿ.- ma 4^a/35, 4^a/36

yaz - → **Ÿaz** -

y.- ma 21^a/13

Ÿaz[ı]l - Birisi tarafından yazıya

geçirilmek.

Ÿ.- gan 8^b/4, 8^b/9

Ÿ.- gay 3^b/26

Ÿazdır - Birine yazıya geçirtmek.

Ÿ.- gaylar 27^a/25

Ÿazı Yazılmış olan şey.

Ÿ.+ lar 4^a/36

Ÿazıh Günah, suç

Ÿ.+ larımnı 34^a/27

Ÿazıhlı Günahkar.

Ÿ. 13^b/4, 25^b/29, 33^b/15

Ÿazıl - Yazıya geçirilmek.

Ÿ.- gan 3^a/6, 8^b/6, 16^a/23, 16^a/28,

17^b/26, 19^b/8, 23^a/12, 23^a/8,

23^b/14, 24^b/27, 25^a/33, 26^a/15,

26^b/33, 27^a/18, 27^a/20, 33^b/24,

36^a/16, 36^a/25, 37^b/14, 37^b/22,

39^b/29

Ÿ.- gay 29^a/32, 30^b/30

Ÿ.- gay ıdım 36^a/30

Ÿ.- iptır 13^a/30, 19^a/36, 26^a/19,

26^a/22, 32^b/4

ŷ.- ma 17 ^b /18	ŷebër - <ıda + ber- Göndermek.
ŷazma Elle yazılmış kitap.	ŷ.- di 24 ^a /18
ŷ. 10 ^a /41, 18 ^b /16, 18 ^b /17, 23 ^b /19,	ŷ.- gän 22 ^b /24
39 ^b /34	ŷ.- ip 24 ^a /23
ŷazmaḥ Yazma işi.	ŷ.- ip ędi 26 ^a /4
ŷ.+ ka 26 ^a /7	ŷ.- ip ędilär 24 ^a /15
ŷazov Doküman, yazılı belge, resmî	ŷ.- sä 25 ^b /32
bilgili	ŷednaç <Ukr. Uzlaştırcı,
ŷ. 33 ^b /22	arabulucu.
ŷ.+ ga 5 ^a /35, 21 ^b /20, 22 ^b /20,	ŷ.+ lar 25 ^a /33
27 ^b /33, 29 ^a /21, 29 ^a /25, 30 ^b /22	ŷędnag <Slv. Ancak, fakat.
ŷ.+ lar 18 ^b /32	ŷ. 36 ^a /6
ŷ.+ umuz 17 ^a /24	ŷędnag ję <Slv. Ancak, oysa.
ŷazuçı Kâtip.	36 ^b /2
ŷ. 37 ^a /22	ŷędnak <Slv. → ŷędnag
ŷ.+ nı 15 ^b /12, 18 ^b /5, 24 ^b /26,	ŷ. 6 ^a /15, 6 ^a /35
27 ^a /13	ŷednak <Slv. → ŷędnag
ŷ.+ sin 33 ^a /22	ŷ. 33 ^a /31
ŷe → ję	ŷędvabniça <Slv. Dantel, kurdele
ol ŷ. Öyle, öylece.	için kullanılan bir tür kumaş.
17 ^b /30	ŷ. 21 ^a /36
ŷębër - → ŷebër -	ŷeḡ Elbisenin kolu.
ŷ.- gän 14 ^b /2	ŷ.+ lär 16 ^b /29

Ÿendreyoviç <Slv. Yendreyoviç, aile	Ÿ.- sä 26 ^a /33, 38 ^b /34
adı.	yev <Hay. Ve, bağlaç.
uçmağlı canlı SteçkonuŸ	y. 1 ^b /5
sınarının Miklaş oğlu Ÿ.+ niŸ	Ÿezdi İran' ınYezd şehrinde üretilen
37 ^b /33	pamuklu kumaş.
Ÿer Mevki, mahal.	Ÿ. 15 ^a /23, 16 ^b /26, 16 ^b /30, 17 ^a /2,
Ÿ.+ dä 11 ^b /17	21 ^a /29, 21 ^a /30, 21 ^a /35, 22 ^a /23,
Ÿ.+ inä 9 ^a /11	22 ^a /26, 22 ^a /27, 29 ^a /14, 29 ^a /7,
Ÿ.+ inä hıoy- 20 ^b /6	2 ^b /23, 30 ^b /14, 30 ^b /9, 32 ^b /33
Ÿer → Ÿer	Ÿ.+ dän 25 ^b /13, 2 ^b /27
Ÿ.+ inä 23 ^a /12	Ÿezdi → Ÿezdi
Ÿ.+ indä 23 ^a /24	Ÿ. 5 ^a /26, 5 ^a /27, 7 ^b /21, 10 ^b /29,
Ÿerësp'ohanlı[ı]h <Hay. → erëçp'	35 ^a /14
ohanlı[ı]h	Ÿ.+ dän 10 ^a /2, 9 ^a /13
Ÿ.+ ina 31 ^a /31	Ÿıgıl - Toplanmak.
Ÿergälik Sistem, düzen, kural,	Ÿ.- ıp 14 ^b /30
rütbe.	Ÿihöv → Ÿühöv
Ÿ. et-: Yerleştirmek, düzene	Ÿ. 14 ^b /10
sokmak. 5 ^b /38	Ÿ.+ lăr 14 ^a /39
Ÿes <Hay. Ben, kişi zamiri.	ermeni Ÿ.+ nüŸ 14 ^a /23
Ÿ. 1 ^b /2, 23 ^b /17	Ÿıl → il
Ÿetkir- Yetiştirmek	Ÿ. 23 ^a /16, 23 ^a /20, 23 ^a /23, 30 ^b /19,
Ÿ.- gäy 18 ^a /27, 28 ^a /15	34 ^a /26, 35 ^a /24

ŷ. + da 28 ^a /17, 34 ^a /31, 36 ^a /28	ŷ. 36 ^b /25
ŷ. + dan 23 ^a /17	ŷ. + tan 25 ^a /5
ŷ. + ga 17 ^b /29, 17 ^b /30, 23 ^a /14,	ŷ. + tur 6 ^a /25
23 ^a /19, 23 ^a /23	yoh → ŷoh
ŷ. + ın 34 ^a /17	y. eği 36 ^a /6
ŷ. + ına 17 ^b /15, 17 ^b /25, 18 ^a /5	ŷohardagi Yukardaki.
ŷ. + nı 23 ^a /27	ŷ. 6 ^a /16, 6 ^a /18, 6 ^a /29, 6 ^a /31, 6 ^a /33
ŷ. + nıŷ 39 ^a /24, 39 ^a /25, 39 ^b /34	ŷoharı → ŷođarı
ŷkb. <İbr. ŷakub sözcüğünün	ŷ. 4 ^a /9, 5 ^b /28, 6 ^b /22, 6 ^b /31, 7 ^a /18,
metindeki kıslatılmış hali.	8 ^a /42, 8 ^b /4, 8 ^b /6, 8 ^b /9, 14 ^b /19,
pn. ŷ. + nun 14 ^b /27	36 ^a /16
pn. Zaĥno ŷ. oğlu 27 ^b /4	ŷoharığı → ŷođarığı
ŷođarı Bir ŷeyin aŷađı kabul edilen	ŷ. 12 ^b /14, 6 ^a /40
kısına göre üstte kalan tarafı	ŷohsa Aksi takdirde.
veya bu tarafta bulunan kısmı.	ŷ. 26 ^a /13
ŷ. 3 ^a /10, 3 ^a /6, 17 ^b /26, 25 ^a /33,	ŷol Bir yerden bir yere gitmek
26 ^a /15, 27 ^a /20, 37 ^a /28, 37 ^b /14,	amacıyla içinden veya üzerinden geçilen
37 ^b /22, 37 ^b /34, 38 ^a /4, 39 ^b /29	yer, tarik, rah.
ŷođarığı → ŷođarığı	ŷ. + dan 14 ^a /16, 23 ^a /29
ŷ. 16 ^a /23	keľsälär ŷ. + dan 38 ^b /15
ŷođarığı Yukarıki.	ŷ. + ga 17 ^b /3
ŷ. 16 ^a /28, 37 ^b /3, 37 ^b /8	ŷ. + un 39 ^a /27
ŷoh Bulunmayan, mevcut olmayan.	

ŷovurġan	Yatarken örtülen, içi yün	sp. ŷ. + gä 18 ^a /16
	veya pamuk doldurulmuş örtü, yorgan	ŷ. + lăr 34 ^a /25
	ŷ. 5 ^a /28	ŷ. + nün 14 ^b /34
ŷovurġan	→ ŷovurġan	sp. Haçgadar ŷ. + ünä 15 ^b /24
	ŷ. 10 ^b /35, 9 ^a /12	ŷ. + ündä 19 ^a /28
ŷovurhan	→ ŷovurġan	ŷ. + ünün 15 ^a /2
	ŷ. + nı 34 ^b /15	ŷulusuv → ili → ili suv
ŷuĥna	<Slv. Kişi adı.	ŷ. 6 ^a /19
	pana ŷ. 21 ^b /26	ŷurko <Ukr. Kişi adı.
ŷuĥno	<Slv. Kişi adı.	ucmaĥlı canlı pan ŷ. + nun
	pn. ŷ. 3 ^a /4	K'irköşöviç ĥ[ı]zına 12 ^b /36
	pn. ŷ. T'uman oğlu 24 ^b /6	panna Zofianın ucmaĥlı canlı
	pn. ŷ. T'umanoviç 19 ^b /3, 21 ^a /3	pan ŷ. + nun K'irköşöviç
ŷuĥno T'umanoviç :		ĥ[ı]zının 11 ^b /24
	ŷ. 19 ^b /3, 21 ^a /3	ŷurko <Ukr. Kişi adı.
ŷuĥno	<Slv. Kişi adı.	panna Zoska ŷ. 27 ^b /3
	pn. ŷ. aşıra T'uman oğlu 24 ^b /14	uç. canlı ŷ. + nuĥ 24 ^b /12
ŷuĥöv	<ıduq>ıyıĥ + öv Kilise,	pn. Haçko ŷ. oğlu Aksenöviç
	tapınak, ibadethane.	18 ^b /23
	ŷ. 14 ^b /34, 20 ^b /3, 20 ^b /4, 28 ^a /14,	pn. Misko ŷ. oğlu K'irköşöviç
	34 ^b /5, 39 ^a /13, 39 ^a /23, 39 ^a /26,	Aliyas Kököşöviç 24 ^a /29
	39 ^b /15, 39 ^b /22, 39 ^b /28	pn. Haçko ŷ. oğlu 19 ^a /16
	ŷ. + dă 19 ^a /26	Yurko <Ukr] Kişi adı.

panna Nastkanıñ Y. 27 ^a /27	ęki ŷ. 31 ^b /31, 32 ^b /17
ŷuvuḥ Yakın, mirasçı.	min beş ŷ. 10 ^b /22
ŷ. 17 ^b /14	miñ ęki ŷ. 29 ^a /18
ŷuvurġan :→ ŷovurġan	miñ t'ohuz ŷ. 32 ^b /29
ŷ. 17 ^a /2, 21 ^b /2, 22 ^a /36, 23 ^b /9,	üç ŷ. 23 ^a /12, 23 ^a /14, 23 ^a /15,
27 ^b /21, 29 ^a /14, 2 ^b /27, 30 ^b /14	23 ^a /17
ŷuvurhan :→ ŷovurġan	miñ ŷ. ęl[l]i 18 ^a /25
ŷ. 31 ^a /12	ęki ŷ. ęlli 32 ^b /16
ŷürü - Yol almak, gitmek, mesafe	üç ŷ. ęlli 11 ^a /23, 31 ^b /30
katetmek.	dört ŷ. igirmi 32 ^b /16
ŷ.- gäy 25 ^b /17, 8 ^a /34	altı ŷ. otuz üç 32 ^b /28
ŷ.- sä 25 ^b /11	miñ üç ŷ. ot'uz 28 ^a /5
ŷürümäh Yürümek işi.	ŷ. şeksän 31 ^b /32
ŷ. 6 ^a /16	yüz → ŷüz
ŷürüt- Yürütmek, idare etmek,	ęki y. 18 ^b /12
yönetmek.	ŷüzlü : Üzerinde yüz deseni olan.
ŷ.- käylär 36 ^b /5	ŷ. 2 ^b /17, 2 ^b /18, 35 ^b /13, 8 ^a /2
ŷüz Doksan dokuzdan sonra, yüz	ŷüz şeksän Yüz seksen, sayı adı.
birden önce gelen sayını adı.	ŷ. 31 ^b /32
ŷ. 16 ^a /16, 16 ^a /20, 25 ^a /36, 25 ^a /42,	ŷüzük Parmaġa takılan, genellikle
27 ^b /28, 31 ^a /3, 33 ^b /3, 35 ^b /8	altın, gümüş vb. madeni halka.
beş ŷ. 25 ^a /27, 4 ^b /5	ŷ. 10 ^b /27, 12 ^b /28, 12 ^b /29, 16 ^b /33,
dört ŷ. 21 ^b /16	21 ^b /13, 25 ^b /12, 27 ^b /24, 28 ^b /33, 31 ^a /12,

31 ^a /2, 31 ^a /6, 31 ^a /7, 32 ^b /13, 32 ^b /22,	n[1]şan Ÿ.+ ü . 21 ^b /12, 22 ^b /7,
32 ^b /23, 9 ^b /36	23 ^b /2, 29 ^b /30, 2 ^b /28
n[1]şan Ÿ. 28 ^b /32	Ÿüzük → Ÿüzük
Ÿ. n[1]şan 27 ^b /25	Ÿ. n[1]şan 16 ^b /33
Ÿ.+ ü 10 ^b /27, 5 ^a /28	

Z

z	<Slv. Bulunma anlamı katan bir ön ek.	z. ęt-: Tahmin etmek, korumak, önlemek.
z. musu ęt-:	Baskı altında bırakmak, istemsiz yapmak.	25 ^a /5, 26 ^b /5
	26 ^b /33	zabun <F. zebûn Hasta, bitkin.
z. urędu:	Komisyonu, kurulu.	z. bøl-: Hastalanmak.
	37 ^a /21, 37 ^b /22	25 ^a /3
z.	<Hay. (Hay sayı sisteminde q=6) Altı sayısının rakam karşılığı.	zaçęntı <Slv. Başlatılan.
	z. 36 ^b /23	z. 14 ^a /9
za	<Slv. Bulunma fonsiyonuyla kullanılan bir önek.	zaçım <Ukr. Bu yüzden, bu nedenle.
z. dõbręo baçęnâ i pamęnci moyi:		z. 25 ^a /27
	34 ^a /14	Zadik <Hay. Kişi adı.
z. dvõrem:	Sarayda, hakimiyetinde.	Z. 13 ^b /11, 35 ^a /13, 36 ^a /10
	4 ^a /17	pn. Z. 21 ^b /26, 22 ^a /6
z. dvõrny:	Mahkemede.	Z. Aslan oğlu Tkaç 7 ^b /2
	3 ^b /23, 3 ^b /38	Z. Awędik oğlu 16 ^a /35
zabihat	<Slv. Tahmin.	Z. Bęnat'õviç dõktõrnu 8 ^a /17
		pan Z. Hõlub õglu Dawıdõviç
		38 ^b /2
		pan Z. + kâ 22 ^a /11
		pn. Z. + kâ Awędik õgluna 16 ^a /7
		pn. Z. kiyõvdâ 22 ^b /22
		pan Z. + ni 39 ^b /21

pn. Z.+ ni T'orosnuŋ oğlun	Hanuĥna Tuman ĥ[1]zı Z.+ niŋ
Rabiĥka 39 ^a /22	16 ^b /20
br. Z. oğlu Beŋnat'oviĥ pn.	zafran <Ar. Safran.
T'orosnuŋ 31 ^a /31	z.+ ı 36 ^a /2
Z. oğlu dr. awak'eŋeĥniŋ 22 ^a /9	Zaĥno <Slv. Kişi adı.
pn. Ÿakub Z. oğlu Mañĥukoviĥ	pn. Ĥaĥkonu Z. 33 ^a /20
22 ^a /5	pn. Z. 27 ^b /7
br. T'orosnuŋ Z. oğlunuŋ	pn. Z.+ ga 27 ^b /8
Beŋnat'oviĥniŋ 31 ^b /7	Z.+ nu 3 ^a /7
pn. Ŗimko ĥ[1]ziynuŋ Z. oğlunuŋ	pn. Z.+ nu 3 ^a /1
Mañĥukoviĥniŋ pn.na	pn. Z.+ nuŋ Ÿakub oğlu
Hanuĥnaniŋ 21 ^a /14	Palkaniŋ 27 ^a /29
pn. Z.+ t'än kiyövdän 22 ^b /18	brn. Z. oğlu pan Ÿakubnun
pan Z. T'oros oğlu 39 ^b /13	12 ^b /34
Zadiĥ Beŋnat'oviĥ:	pn. Ĥaĥko Z. oğlu 21 ^a /9, 37 ^a /17
Z. 8 ^a /17	pn. Ĥaĥkonu Z. oğlu 27 ^a /12
Zadiĥ <Hay.→ Zadiĥ	pn. Z. oğlu 17 ^a /16
Z. 36 ^a /16	Ÿakub Z. oğlu 2 ^b /14, 2 ^b /32
pn. Z. 21 ^a /17	pan Ĥaĥkonu Z. oğlun 18 ^b /3,
Z. T'oros Beŋnat'oviĥ 8 ^b /11	25 ^a /22
Zadiĥ T'oros Beŋnat'oviĥ Kişi adı.	pn. Ĥaĥkonu Z. oğlun 24 ^b /24
Z. 8 ^b /11	br. Ÿakubnuŋ Z. oğlunuŋ 31 ^b /8
Zadiĥoviĥ <Slv. Zadiĥoviĥ, aile adı.	pn. Ĥaĥko Z. oğlunuŋ 19 ^a /11

pn. Z. Ğkb. oğlu 27 ^b /4	Zaĥnoyviĉ <Slv.] Zahnoviĉ, aile adı.
Zaĥno <Slv. → Zaĥno	Ĥaĥo Z. oğlu ucmaĥlı canlı pan
pn. Ĥaĥkonu Z. oĥlun 36 ^b /15	Avėdikniĥ 5 ^a /22
Zaĥnoviĉ <Slv. Zahnoviĉ, aile adı.	zaĥodit <Ĉakıřma, üst üste
pan Avėdik oğlu Z. 5 ^a /8	gelme, ters dűřme.
pn. Ğakub ęreĉp'oĥan Z. 2 ^b /5	z. ęt-: Bir konuda ters dűřmek,
uçmaĥlı canlı pan Avėdikniĥ Z.	anlaşamamak.
5 ^a /4	3 ^b /11, 25 ^a /25
pn. řimkonuĥ sıĥarı Z. + niĥ	zaĥovaĉĉa <Slv. Kayıt.
38 ^a /2	z. bøl-: Kaydetmek, ilgilenmek,
uçmaĥlı canlı pn. Ğakub	iletişimde olmak.
ęreĉp'oĥannıĥ Z. + niĥ 2 ^b /35	5 ^b /23
brn. Z. pn. Ğakubnuĥ 31 ^a /32	zaĥovat <Slv. Kayıt.
Zaĥnoviĉ <Slv. Zahnoviĉ, aile adı.	z. ęt-: Kurtarmak, kaydetmek,
uçmaĥlı canlı pn. Ğakub	tasarruf etmek.
ęreĉp'oĥannıĥ Z. + niĥ 15 ^a /3	26 ^b /29
Zaĥnoy <Slv. → Zaĥno	zajivanê <Slv. Kullanım.
pan Ğakub Z. oğlu brn.	z. + gä 6 ^b /4
ęreĉp'oĥan 3 ^b /27	zajivat <Slv. Uygulama.
Zaĥnoy <Slv. → Zaĥno	z. ęt-: Uygulamak, kullanmak,
pan Ĥaĥo Z. 4 ^a /5	tüketmek.
pan Ğakubnun Z. oğlu	6 ^b /25, 6 ^b /7, 25 ^b /7, 33 ^a /18
ęreĉp'oĥannın 4 ^a /10	Zakaria <İbr. Kişi adı.

dr. Z. awakereç 27 ^b /2	zaman <Ar. Zaman, vakit.
dr. Z. awakereç 37 ^a /27	z. 6 ^b /16, 14 ^b /1, 25 ^b /32, 39 ^a /33,
dr. Z. + ga awakerečka 33 ^a /34	39 ^b /3
dr. Z. + nı 33 ^a /19	z. + dan 28 ^a /16
dr. Z. + nı 18 ^b /12, 22 ^a /3	z. + ga 17 ^b /6
Dr. Z. + nı 31 ^a /30	z. + ma 39 ^b /2
Zakaria <İbr. → Zakaria	z. + ında 25 ^a /44
dr. Z. + nı 21 ^a /16	z. + ı 6 ^b /31, 8 ^a /21, 8 ^a /29
Zakariay <İbr. → Zakaria	kişerjamımın ı z. + ı kelsä 26 ^b /16
dr. Z. avakerečka 34 ^a /24	z. + larımda 25 ^b /5
dr. Z. + nı 29 ^b /5	z. + nı 35 ^b /18
Zakariya <İbr. → Zakaria	z. + nı 8 ^a /22
dr. Z. awakereçni 2 ^b /10	z. + ı keç- : Vakti dolmak,
Zakariya <İbr. → Zakaria	belirlenen süreyi aşmak.
dr. Z. 36 ^b /25	39 ^a /15
zakladat <Slv. Rehin.	zamçisti <?
z. et- : Rehin vermek.	z. 6 ^a /19, 6 ^b /1
25 ^b /21	zamgoç <Hay. Zangoç, kilise
zakrešt <Lat. İstavroz, haç.	çanını çalan hizmetli.
z. + i 14 ^b /37	İvaşko Hölup z. oğlu 7 ^a /34
zakreštiya <Lat. İstavroz, kilisenin	Zamoşcalı → Zamosçyalı
hazine odası.	K'aspar T'opal oğlu Z. 7 ^a /40
z. + nı 14 ^b /34	Zamosçyalı Zamotsa şehrinden olan.

Z. pan Sefer 2 ^b /3	7 ^a /30
Zamoščyalı → Zamosčyalı	zapisovačča <Slv. Kaydolma.
Vartereska Z. 18 ^b /30	z. bōl- : Kaydolmak.
zapidliy <Leh. Batmış, batık.	24 ^a /7, 26 ^b /32
z. 25 ^a /37, 25 ^a /38	zapisoviy <Slv. Kaydedilmiş.
zapaska <Hay. Kadınlar için bir tür önlük.	z. 7 ^a /5, 7 ^a /8
z. 21 ^a /35	zaplačoniy <Slv. Ödeme.
zapis <Slv. Kayıt.	něy z. 18 ^a /10
z. + ka 7 ^a /29	zaplatiy <Slv. zaplata Ödeme, ödül.
z. + larda 15 ^b /33	na z. 18 ^a /4
z. + larnı 8 ^a /18	zaprošoniy <Slv. Davet, davet etmek.
z. ęt- : Kaydetmek.	z. 23 ^b /14
37 ^a /5	zarar <Ar. Zarar, ziyan.
zapisat <Slv. Kayıt.	z. + ım 26 ^a /12
z. ęt- : Kaydetmek.	zaraz <Slv. Hemen, aniden, şimdiki.
11 ^a /26, 11 ^b /3, 26 ^a /27	z. 5 ^a /16, 5 ^b /27, 8 ^b /30, 9 ^b /10,
zapisnı <Slv. Kayıtlı.	10 ^b /41, 10 ^b /8, 16 ^b /15, 17 ^a /7,
z. 11 ^a /27	21 ^a /23, 22 ^a /12, 26 ^b /24, 27 ^b /10,
zapisniy <Slv. → zapisnı	28 ^b /15, 29 ^b /15, 37 ^a /9, 39 ^b /6,
z. 28 ^a /9, 8 ^a /23	na z. 17 ^b /9
zapisovivat <Slv. Kaydetme.	zärdäva <F. Sansar.
z. ęt- : Kaydetmek.	

z. 7 ^b /20	zastavit <Slv. Rehin, kefalet.
zaruvna <Leh. → zaruvnê	z. ęt-: Kefalet vermek, rehin vermek.
z. 6 ^b /25	7 ^b /30
zaruvnê <Leh. Aynı şekilde, eşit olarak.	zatâhat <Slv. Sallanmak; endişe etmek.
z. 6 ^b /26	z. ęt- Sallanmak; endişe etmek.
zasist <Slv. Oturma.	26 ^a /9
z. ęt-: Oturmak, ikamet etmek.	z. ęt- Sallanmak; endişe etmek.
3 ^b /6, 17 ^a /14, 24 ^a /12,	26 ^a /10
37 ^a /17	zatõn <Leh. zotonen Batmış, batık, enkaz, harap.
zaslõna <Slv. Perde, bariyer, sundurma.	z. 14 ^a /15
z. 12 ^b /4	zatračẽňẽ <Leh. Motivasyon, teşvik.
zasluha <Slv. Fazilet, meziyet, erdem.	põdduşnım z. + m 34 ^a /32
z. + larım 25 ^a /13	zatračẽňẽ <Leh. → zatračẽňẽ
zastav <Slv. Rehin, ipotek.	põdduşnım z. + m 35 ^b /10
z. 7 ^b /11, 7 ^b /20, 7 ^b /33	zatračẽnê <Leh. → zatračẽnê
z. + lar 8 ^a /29	põdduşnım z. + m 34 ^a /20, 35 ^b /21
z. + lardan 8 ^a /30	zatrımanıy <Slv. Tutuklu.
z. + larnı 6 ^b /17	z. 18 ^a /14, 18 ^b /25, 26 ^a /18
z. + nın 7 ^b /25	zauşniča <Slv. Küpe.
z. + nı 10 ^a /11	

z. 10 ^b /26, 31 ^b /33, 31 ^b /34	zəvşişt kim <Leh. Tamamen,
zaydit <Slv. Geçme, çıkma.	kesinlikle.
z. ət- : Geçmek, çıkmak	z. 11 ^b /39
25 ^a /10	zəznanâ <Slv. → zəznanê
zbrøyâ <Slv. Silah, zırh.	z. + ların 21 ^b /27, 22 ^b /33, 23 ^b /31,
z. 35 ^a /18	29 ^a /30, 30 ^b /29
zdaċca <Slv. Düşünmek,	zəznanê <Slv. Okuma, sertifika,
sanmak.	listeleme yoluyla beyan.
z. böl- : Teslimiyet, başarılı	z. + läri 5 ^a /41
olmak.	z. + sin 3 ^a /13, 11 ^a /4, 11 ^b /18, 11 ^b /2
26 ^a /11	z. + si 9 ^a /35, 10 ^a /31
zdarit <Slv. → zdradit	zəznanëy <Slv. → zəznanê
z. ət- : 39 ^b /2	z. 25 ^a /32
zdradit <Slv. İhanet, hainlik.	z. + sin 19 ^a /4, 33 ^a /6
z. ət- : İhanet etmek, hainlik	zəznanı <Slv. Beyan edilmiş, ilan
etmek.	edilmiş, gösterilmiş.
25 ^b /35	z. 4 ^b /33
zeş <Hay. Elyazması anlamına	zəznat <Slv. Gösterme, kanıtlama,
gelen “tzerakir” sözcüğünün kısalması.	beyan etme.
z. 1 ^b /8	z. ət- : Göstermek, kanıtlamak,
zëra <F. zîra Ancak, zira.	beyan etmek.
z. 17 ^b /2, 36 ^a /8	4 ^b /2, 4 ^b /23, 9 ^a /18, 10 ^a /20,
	10 ^a /30, 10 ^b /40, 11 ^a /30,

21 ^b /22, 27 ^b /31, 30 ^b /23,	z. + mi 26 ^a /26
31 ^a /16, 32 ^b /2, 37 ^b /27,	zh <?
39 ^a /3	z. 14 ^b /27
na z. etti 3 ^a /9	zhōdiċċa <Slv. Anlaşmaya varma.
zēznawat <Slv. Duyurma,	z. bōl-: Anlaşmak, fikre
bildirme.	katılmak.
z. ęt-: Duyurmak, bildirmek,	3 ^b /7
tanıklık etmek, ifade vermek,	zhōdit <Slv. Uzlaşma.
şahit etmek.	z. ęt- : Uzlaşmak.
18 ^a /23, 24 ^a /3, 23 ^b /26,	25 ^a /26
28 ^a /23	zhōdnıy <Slv. → zgōdnı
zēzvat <Slv. zezvalat İzin, onay,	z. 17 ^b /27
tenezzül, ruhsat.	zhōralıy <Slv. Zayıflamış, hasta,
z. ęt-: İzin vermek, ruhsat	bitkin.
vermek.	z. 25 ^a /2
39 ^a /12, 39 ^a /22	zıdēl <Leh. Bank, tezgah.
zgōdnê <Slv. Anlaşma uyarınca,	z. 12 ^b /23
oybirliğiyle.	z. + nin 12 ^b /19
z. 13 ^b /29, 13 ^b /37	Zıhıniy <? Kişi adı.
zgōdněy <Slv. → zgōdnê	Mikolay Z. + ga 35 ^b /27
z. 33 ^b /33	zıncıl <F. zencîr Zincir, köstek, süs
zgōdnı <Slv. Oybirliğiyle, anlaşarak,	için kullanılan takı.
dostça.	

z. 2 ^b /17, 16 ^a /16, 16 ^b /31, 22 ^b /2,	z. 25 ^b /34
22 ^b /3, 25 ^b /11, 28 ^b /25, 28 ^b /30,	značnyy <Slv. Önemli.
29 ^b /27, 29 ^b /28, 31 ^b /23, 32 ^b /11,	z. 17 ^b /2
32 ^b /13, 32 ^b /14	znani <Slv. Bilgi.
zıncıl <F. zencîr zıncıl	z. 33 ^b /4
z. 9 ^a /6, 10 ^b /22, 10 ^b /23, 10 ^b /24	znešičtča <Slv. Yıkma, parçalama.
zıncilginä <F. zencîr + Tr. /gine/	z. bõl- : Yıkma, parçalamak.
Küçük zincir, zincircik.	14 ^b /8
z. 12 ^b /27	zõbõypulney <Slv. zobopulne
Zigmunt <Lat. Kişi adı.	Karşılıklı, birada, yüzyüze.
üçünçi Z. + nuş 31 ^a /29, 31 ^b /6	z. 17 ^a /14
zličit <Leh. Talimat, emir, sipariş.	zõbraniy <Leh. z obraniy
z. et- : İstemek, sipariş etmek,	Seçilmiş.
emretmek.	z. 17 ^b /30
33 ^a /33	Zõfia <Slv. Kişi adı.
zločistı <Slv. Altın, altından	panna Z. 12 ^b /31
yapılmış.	panna Z. + ga 12 ^b /31, 12 ^b /36
z. 9 ^b /38	panna Z. + nin ucmağlı canlı pan
zloşoviy <Slv. Rengi altın gibi,	Yurkõnun K'irkoşović h[ı]zının
altınımsı.	11 ^b /24
v. 21 ^a /29, 30 ^b /13, 30 ^b /9, 32 ^b /30	Zõska <Slv. Kişi adı.
značney <Slv. Önemli, önemli	pn.na Z. + dan 27 ^b /32
ölçüde.	panna Z. Yurko 27 ^b /3

zòşòbna <Leh. z osobna Kişisel,
özellikle, bağımsız bir şekilde.

z. 14^a/24, 4^a/19

zòstawuyonć <Slv. zvästawuyonći
Danışma.

nić nëy z. 3^a/12

zpoçontku samego <Lehz poczatku
samego En başından itibaren.

z. samego 18^a/11

zuçipək <?

z. 36^a/22

zupəlna <Leh. Kesinlikle,
tamamen.

z. 18^a/30, 24^b/17, 38^a/33

zupəlnı <Leh. Kusursuz, tam.

z. 4^b/29

zupəlnıy <Leh. → **zupəlnı**

z. 26^b/7

Zuska <Slv. Kişi adı.

Z. 34^b/30

Z. + ga 35^b/13

Zuzana <Lat. → **Zuzanna**

panna Z. + nı 9^b/8

Zuzanna <Lat. Kişi adı.

pani Z. + ga 9^b/28, 9^b/33

pani Z. + nın 10^a/23

Panna Z. + nıy ucmaqlı canlı

pan Şimkonuñ dr. Mikayêl oğlu

h[ı]zınıñ 9^b/20

Zuzka <Slv. → **Zuska**

panna Z. 38^b/25

pn.i Z. pn. Vartëresniñ sıyarı

38^a/8

zviçay <Slv. Gelenek.

z. + ımızga 15^b/9, 24^b/22, 27^a/9,

33^a/17, 39^a/15

zviç <Leh. Görenek.

z. 14^a/29

zviklıy <Slv. Her zamanki, normal.

z. 8^a/14

zvlòki <Slv. Gecikme.

z. 17^b/12

KISALTMA, RAKAM VE DİĞER İŞARETLERİN DİZİNİ

a. Şahıs zamiri anın sözcüğünün metindeki kısaltması.	alt. Altın sözcüğünün metindeki kısaltılmış biçimidir.
a. 4 ^a /1	a. 32 ^b /8
a. b. 3 ^b /21, 4 ^a /4, 14 ^a /3, 14 ^a /4	an. Şahıs zamiri anın sözcüğünün metindeki kısaltması.
A. B.: → an. biylik.iniş 4 ^a /17	an. biy.iniş: → an. biylik.iniş 26 ^b /31
A. Blknn.: → an. biylik.iniş 4 ^a /23	an. biylik.iniş: Onun beyliğinin, majestelerinin. 17 ^a /27
A. [Lat]: Anno , “yıl” sözcüğü için metinde kullanılan kısaltma.	AN. <Hay. → anun A. 21 ^b /1, 22 ^b /1, 23 ^b /1
A. 2 ^b /1, 3 ^b /5, 4 ^a /14, 5 ^a /1, 5 ^a /3, 5 ^a /6, 5 ^b /15, 5 ^b /7, 7 ^a /25, 7 ^a /36, 7 ^a /39, 7 ^b /1, 7 ^b /6, 8 ^b /21, 9 ^a /42, 9 ^b /21, 11 ^b /22, 13 ^a /1, 13 ^b /35, 14 ^a /28	AN. AY.: → an. ay. 1 ^b /1
a. 34 ^a /4	an. ay. : (Այսին Աստուծոյ) <i>Anun Asdudzo</i> ibaresinin kısaltması. Bu ibare sayfa başlarında veya tutanağı yazmaya başlarken tarihle birlikte genellikle düzenli olarak yazılmıştır.
AD [Lat]: Anno Domini, “ Milattan sonra” ibaresinin kısaltması.	2 ^b /1, 14 ^b /28, 15 ^b /1, 16 ^b /1, 17 ^a /12, 17 ^a /21, 18 ^a /18, 18 ^b /1, 18 ^b /18, 19 ^b /1, 21 ^a /1, 22 ^a /2, 22 ^b /1, 23 ^a /1, 24 ^a /1, 24 ^a /11, 24 ^a /27, 24 ^b /1,
a. 3 ^a /4	
aḥç. → aḥça sözcüğünün metindeki kısaltılmış hali.	
a. 35 ^b /23	

24^b/19, 25^a/1, 27^a/1, 27^b/1,

28^a/1, 28^b/1, 29^a/1, 29^b/1,

31^b/1, 33^a/11, 37^a/13,

38^a/1, 38^b/1, 39^a/11,

39^a/28, 39^b/12, 39^b/23

Aw. <Hay. **awakereč** sözcüğünün
metindeki kısaltılmış hali.

dr. A. Zak.da 28^b/6

AY. <Hay. (**Asudzo**) Tanrının
anlamındaki Asdudzo sözcüğünün
kısaltması.

AN. A. 1^b/1

an. a. 2^b/1, 14^b/28, 15^b/1, 16^b/1,

17^a/12, 17^a/21, 18^a/18, 18^b/1,

18^b/18, 19^b/1, 21^a/1, 22^a/2, 22^b/1,

23^a/1, 24^a/1, 24^a/11, 24^a/27, 24^b/1,

24^b/19, 25^a/1, 27^a/1, 27^b/1, 28^a/1,

28^b/1, 29^a/1, 29^b/1, 31^b/1, 33^a/11,

37^a/1, 37^a/13, 38^a/1, 38^b/1, 39^a/11,

39^a/28, 39^b/12, 39^b/23

anun a. 9^b/21, 11^b/22, 11^b/5,

13^a/1, 13^b/35, 34^a/1, 36^a/24

b. Biylik sözcüğünün metindeki
kısaltma hali.

a. b. 14^a/3, 14^a/4, 3^b/21, 4^a/4

A. B. 4^a/17

BB <Slv. Yüzyıl anlamına gelen
sözcüğünün kısaltılmış hali.

B. 38^a/13

blk. **biylik** kelimesinin metindeki
kısaltılmış hali.

b. + nznn. 10^b/4, 9^b/7

blk. **biylik** kelimesinin metindeki
kısaltılmış hali.

b. + nsgä. 13^a/31

blkn. **biylikin** kelimesinin
metindeki kısaltılmış hali.

b. + dän 4^b/5

blknn. **biylikinin** kelimesinin metindeki
kısaltılmış hali.

b. 3^b/17, 4^a/1, 4^b/6

B. 8^b/29

A. B. 4^a/23

blknn. **biylikinin** kelimesinin metindeki
kısaltılmış hali.

b. 14^a/10

blknz biylikiniz kelimesinin metindeki
kısaltılmış hali.

b. + gä. 5^a/18

blknzȝ. biylikinizȝ kelimesinin
metindeki kısaltılmış hali.

b. 5^a/11, 5^a/15

brn. <Lat. Baron sözcüğünün
metindeki kısaltılmış hali. Efendi,
baron, ekselans, bey.

b. Avedik ęrečp'oĥan oĝlu 5^b/9

pan Ÿakub Zahnoy oĝlu b.

ęrečp'oĥan 3^b/27

uçmaĥlı canlı b. Filipovič Vasko
ĥ(1)zı 32^b/2

panna Hannanıĝ uçmaĥlı canlı

b. Filipovič Vasko ĥ(1)zıynıĝ
31^a/26

b. İvaškovič pan Gręskonuĝ
31^a/27

b. Miklař oĝlu Beřnatovič 31^b/21

pan şimk'onun b. Murad oĝlu

K'ęreřmoyičnin 10^b/16

pan Vartikka b. Norsęs oĝluna

İloş řägärlisinä k'iyövünä 9^b/22

Ĥačko b. Seřer oĝlu 8^b/8

İvaşko b. Seşer oĝlu 8^b/6

T'rs. b. Seşer oĝlu 8^b/4

pani Hanuĥna b. Steşan

ęrečp'oĥan ĥ(1)zı 13^a/2

panna K'ahnanın b. T'orořovič

pan Ÿakubnun ĥ(1)zının 10^b/17

b. Zahno oĝlu pan Ÿakubnun
12^b/34

b. Zahnovič pn. Ÿakubnuĝ
31^a/32

cft. <F. →**cüft** (Çift sözcüğünün
metindeki kısaltılmış hali.)

c. 28^b/27, 34^b/24, 34^b/29

D. <Lat. Domini sözcüğünün
metinde gečen kısaltması; yıl.

D. 3^b/1, 3^b/5, 4^a/14, 5^a/1, 5^a/6,
5^b/15, 7^a/25, 7^a/36, 7^a/39, 9^b/21,
11^b/22, 13^a/1, 13^b/35

dn. <Hay. Dearn sözcüğünün metindeki kısaltılmış hali, hazret, hürmetli.

d. 7^b/18

d. dr. Movşes Gat'oğigōsnun 3^b/9

d. dr. Moṽşes 19^a/23

Dōmaki. <Slv. Dōmajirski'nin metindeki kısaltılmış hali.

pan Haçkōdan D. + dan 9^a/15

dr. <Hay. Efendi, muhterem, hazret, baba anlamındaki Hayca **մէր** (dēr) sözcüğünün kısaltması.

d. Aw. Zak.da 28^b/6

d. awakēreç 36^b/24, 5^a/7

d. awakēreç 2^b/5, 16^b/8, 28^b/11

d. awakēreç 22^a/7, 27^b/6, 29^b/10

d. awakēreçni 33^a/19

d. awakēreçni 21^a/16, 21^a/21,

29^b/5, 31^b/14

d. awakēreçni 22^a/3, 27^b/7

pn. İvaşko bilä H'agōp oğlu d.

awakēreçni 16^b/10

Zadik oğlu d. awakēreçni 22^a/9

d. Haçadur Grēsko oğlu

Hluşkōviç Alias 37^b/7

d. Haçadurgay 34^b/2

d. Haçadurnu Grēsko oğlun

Aliyas Hluşkōviç 24^b/23

d. Haçadurnu 27^a/10

d. H'ovanēs İvaşko oğlu

Miskōviçni oğlu 37^b/13

uçmağlı canlı Stēpanni d.

Kāspar oğlu 10^a/41

d. K'irkōr Geçsarianın aḥpaşı 3^b/15

d. Lukaş oğlu 37^a/20

d. Lukaş oğlun 18^b/4, 4^a/29

d. Luḳaş oğlun 10^a/25

d. Lukaş oğlun 17^a/19

pn. Grēskonu d. Lukaş oğlun 36^b/16

pan Grēskōdan d. Lukaş oğlundan 9^b/26

d. Lukaş 28^a/4

Grēskō d. Lukaş 10^a/13

pn. Gr̥eskoga d. Lukaş 26^a/3

d. Mēlkiřtēgñiñ 31^b/5

Panna Zuzannaniñ ucmañlı canlı

pan řimkõnuñ d. Mikayēl oğlu

h(ı)zınıñ 9^b/20

pan řimkõnun d. Mikayēl

oğlunun Turafaćkinın 9^b/9

paniy řimkõnuñ d. Mikayēl

oğlunuñ 9^b/24

dn. d. Movşes Gat'õgigořsnun

3^b/9

dn. d. Moşşes 19^a/23

d. Niğol 17^a/26, 3^b/24, 3^b/7, 4^a/16

d. Ovanēř 7^b/32

d. Ovanēřska 34^b/3

d. Ovanēřniñ İvaşko oğlunuñ

Mişko oğlu 14^b/36

d. Ovanēřniy İvaşko oğlun 13^a/9

d. Ovanēřniy 5^b/16

d. Simon babaska 34^a/30

d. Simon 2^b/14, 37^b/2

d. Simonda 24^a/22

d. Simonnu 24^a/14, 24^a/19

d. Zakaria awakēřēć 27^b/2

d. Zakaria awakēřēć 37^a/27

d. Zakariaga awakēřēćka 33^a/34

d. Zakarianı 33^a/19

d. Zakarianiñ 18^b/12, 22^a/3

d. Zaćarianiñ 21^a/16

D. Zakarianiñ 31^a/30

d. Zakariay avakēřēćka 34^a/24

d. Zakariayniñ 29^b/5

d. Zakariya awakēřēćniñ 2^b/10

d. Zakariya 36^b/25

ereć. <Hay. **erećp'õhan**

sözcüğünün metinde gećen kısaltması.

pn. İvařkonuñ Ķaprus e.

oğlunuñ 39^b/34

ereř. <Hay. **erećp'õhan**

sözcüğünün metinde gećen kısaltması.

pn. e. 14^b/27

etr. **eter** sözcüğünün metindeki

kısaltma hali.

e. 32^b/16

f. <Lat. **flori** sözcüğünün

metindeki kısaltılmış hali.

f. 2^b/17, 2^b/18, 4^a/36, 14^b/27,
 15^a/28, 16^a/19, 16^b/30, 16^b/31,
 16^b/32, 16^b/33, 17^a/10, 17^a/4,
 17^b/31, 18^a/25, 18^b/12, 18^b/27,
 18^b/29, 21^b/12, 21^b/16, 22^b/2,
 22^b/3, 22^b/4, 22^b/5, 22^b/6, 22^b/7,
 23^a/12, 23^a/14, 23^a/35, 23^b/2,
 24^a/14, 24^a/4, 24^a/5, 25^a/14,
 25^a/16, 25^a/27, 25^a/29, 25^a/30,
 25^a/32, 25^a/34, 25^b/35, 25^b/40,
 26^a/10, 26^a/3, 26^a/4, 26^b/26,
 28^a/17, 28^a/5, 28^b/25, 28^b/26,
 28^b/27, 28^b/28, 28^b/29, 28^b/30,
 28^b/31, 28^b/32, 28^b/33, 28^b/34,
 28^b/35, 28^b/38, 28^b/39, 29^a/18,
 29^b/26, 29^b/35, 30^b/2, 30^b/3, 31^a/3,
 31^a/7, 31^b/23, 31^b/24, 31^b/25,
 32^b/11, 32^b/12, 32^b/13, 32^b/14,
 32^b/16, 32^b/17, 32^b/19, 32^b/20,
 32^b/21, 33^b/14,
 f.+ dan 17^b/28, 17^b/31, 23^a/15,
 24^a/13
 f.+ ga 25^a/34, 25^a/36

f.+ luk 25^b/12
 f.+ nu 17^b/28, 17^b/35, 23^a/17,
 25^a/28, 25^a/36, 25^a/42, 25^a/43,
 26^a/12, 28^a/8
 f.+ nuḡ 18^a/4, 26^b/26, 26^b/28
 f.+ su 16^a/20, 25^a/40
 ḡ(i)zıl f.+ liluk 2^b/28

f.li <Lat. **flori** sözcüğünün
 metindeki kısaltılmış hali.

f. 2^b/31, 16^a/17, 17^b/30, 17^b/6,
 22^b/16, 26^a/8, 27^b/28, 28^b/41,
 31^a/14, 31^a/2, 31^a/7, 31^b/30,
 31^b/31, 31^b/32, 31^b/33, 31^b/34,
 31^b/35, 32^b/18
 ḡ(i)zıl f. 23^a/36
 ḡz. f. 32^b/13

f.+ ga 17^b/22
 f.+ nu 17^b/10, 17^b/13, 17^b/9, 24^a/5
 f.+ nuḡ 17^b/25

f.luk flörülük sözcüğünün metindeki
 kısaltılmış hali.

f. 29^b/29, 29^b/34

h(1)zıl f. 16^a/16, 21^b/3, 21^b/4,
21^b/5, 21^b/6, 21^b/7, 21^b/8, 25^b/11,
29^b/27, 29^b/28, 29^b/31, 29^b/32

flö. <Lat. Altından mamul sikke,
florin. İlk kez 1252'de şehrin simgesi
olarak Floransa'da basıldı. Adını
Floransa şehrinden almaktadır.
Avrupa'da ve Osmanlı'da kullanılmış
yaygın bir değişim aracıdır. Floransa
funtunun 1/96'sı ağırlığındadır. 1354'te
%98 altın alaşımıyla 3,53 gram
ağırlığındayken 1626'dan itibaren
alaşımı %77 altına ve ağırlığı da 3,240
grama düşürülmüştür. Bir yüzünde
zambak resmi bulunduğu için çiçek
adıyla da anılmıştır.

f. 7^a/1, 7^a/5, 7^a/9, 7^a/15, 7^a/16,
7^a/20, 7^a/22, 7^a/30, 7^a/35, 7^a/37,
7^a/38, 7^b/1, 7^b/3, 7^b/6, 7^b/8, 7^b/10,
7^b/15, 7^b/19, 7^b/25, 7^b/29, 7^b/32,
7^b/35, 7^b/36, 7^b/37, 7^b/38, 7^b/39,
7^b/4, 7^b/41, 8^a/2, 8^a/3, 8^a/4, 8^b/1,
9^a/2, 9^a/7, 9^b/34, 9^b/37, 9^b/38,

9^b/39, 9^b/40, 9^b/41, 9^b/42, 10^a/1,
10^a/2, 10^a/3, 10^a/4, 10^a/5, 10^a/6,
10^a/7, 10^a/8, 10^a/9, 10^a/10, 11^a/18,
11^b/11, 13^b/1, 13^b/6, 13^b/7, 13^b/8,
13^b/10, 13^b/12, 13^b/13, 13^b/14,
13^b/15

fnt. <Slv. Ağırlık birimi funt
sözcüğünün kısaltılmış hali.

f. 35^a/31, 35^a/32, 35^a/33, 36^a/2

grş. Groş sözcüğünün kısaltılmış
hali.

g. 24^a/5

g. + ka 39^a/32

Högd. <Hay. Högdempër sözcüğünün
metindeki kısaltılmış hali, Ekim,
aylardan birinin adı.

H. 28^a/1, 39^a/21

hara. **hara** sözcüğünün metindeki
kısaltılmış hali.

h. 21^b/17

hara. **hara** sözcüğünün metindeki
kısaltılmış hali.

h. 21^b/17

hrş. <Lat. Hroş, groş gibi kullanımların metindeki kısaltılmış hali. Penny, kuruş karşılığı kullanılan önceleri altın olan, sonra da gümüş ve bakırdan olan sikke, madeni para. 4,25 g ağırlığında.

h. 28^a/8, 32^b/28, 35^a/32

h. + tan 36^a/12

hrv. <Slv. **hrivna** sözcüğünün metindeki kısaltılmış hali.

h. 35^a/29, 35^a/30, 35^b/15

k'. a. b. “Korol anın biyliği” yapısının metindeki kısaltılmış hali, majesteleri kral anlamında.

k'. 14^a/17

kmş. **kümüş** sözcüğünün metindeki kısaltılmış biçimidir.

k. 5^a/30, 7^b/12, 7^b/16, 7^b/30, 7^b/33, 9^a/8, 9^b/34, 9^b/38, 9^b/39, 9^b/40, 9^b/41, 10^b/27, 10^b/28, 12^a/15, 12^a/16, 12^b/27, 12^b/28

k'mş. **kümüş** sözcüğünün metindeki kısaltılmış biçimidir.

k'. 10^b/27, 9^b/40

k'q <Slv. **k'qrql** sözcüğünün metindeki kısaltılmış hali.

biy k'. + nuq 9^a/1

K'riş <Yun. **K'riskq** isminin kısaltması.

K'. 6^a/40, 6^b/19

lkt. <Slv. **lqkqt** sözcüğünün metindeki kısaltılmış hali.

l. 12^b/3, 8^a/1

ope. **opekun** kelimesinin metindeki kısaltılmış hali.

o. 14^b/27

padş. padşah sözcüğünün metindeki kısaltılmış hali.

p. 26^b/31

pędr. <Lat. →**p'ędrvar** sözcüğünün metindeki kısaltılmış hali.

p. 33^a/9

pn.i <Slv. →**pani** sözcüğünün metindeki kısaltılmış hali.

p. 28 ^b /9, 29 ^a /29	sp. <Hay. (surp sözcüğünün
p. Martadan 29 ^a /34	metindeki kısaltılmış hali.)Aziz, kutsal.
p. Şuşan 37 ^a /16	s. 19 ^a /22
p. Zuzka pn. Vartereşniñ sıgarı	s. dacarda 23 ^a /21, 4 ^a /25
38 ^a /8	s. dacarga 15 ^b /22, 26 ^a /24, 37 ^b /24
pn.na <Slv. → panna	s. dacarlarımız 14 ^a /33
sözcüğünün metindeki kısaltılmış hali.	s. dacarlarımıznı 26 ^a /30
p. Baska 38 ^a /14	s. dacarlarımıznın 14 ^a /12
p. Halka 38 ^a /20	s. dacarlarımıznı 14 ^a /20
p. Hanuñnanı 21 ^a /22	s. dacarlarnı 24 ^a /16
pn. Şimko ħ(ı)zıynıñ Zadik	s. dacarlarnın 4 ^a /34
oğlunuñ Mañçukoviçniñ p.	s. Eñmiadzinin 3 ^b /8
Hanuñnanıñ 21 ^a /14	s. Adzadzin: Aziz, kutsal
Tuznuñ ħ(ı)zıynıñ p. Kaskanıñ	Meryem. 19 ^a /28
28 ^b /5	s. Hacgadar ħuñövü Lvov'daki
p. Kaskonu 28 ^b /14	Azize Meryem Kilisesi.
p. Kaskonuñ 28 ^b /21	15 ^b /24
p. Nastkanıñ Marko ħ(ı)zıynıñ	s. H'agoptan 28 ^a /21, 28 ^a /29
Dawıdoviçniñ 39 ^b /35	s. Krikor Lusaworiç Aziz Krikor
p. Zoskadan 27 ^b /32	Lusaworiç, Hayların ilk Patriği
ıdp. <Hay. Bir kelimenin metindeki	(IV.yüzyıl) ve Gregoryanlığa
kısaltılmış hali	adını veren kişi. 19 ^a /20, 26 ^b /4
ı. + sina 18 ^b /16	s. Lusaworiç Aziz Lusaworiç.

u. canlı pn. Hölubnuñ 38^b/19u. canlı Şimkonu 21^a/25u. canlı Yurkonu 24^b/12

u. panni uçmağlı canlı Şuşan

 $16^a/2$

Zak. <İbr. **Zakaria** sözcüğünün metindeki kısaltılmış hali.

dr. Aw. Z.+ da 28^b/6

+ : ✱, Haç işareti.

$$+. 13^b/6, 14^b/9, 19^a/23$$

nb +.na magistra szkoły 13^{b/6}

1

1.+ är $30^b/4$

1.+ inä 4^a/35

$\frac{1}{2}$: Bir bölü iki kesirli ifadesi.

 $1/2. \ 12^b/5$

2

2.+ şär 7^a/32
$$2. + s(e)r \ 7^b/4$$
$$2. + \sin a \, 23^b/16$$

2.

2. 21^a/30

3

	3. + är $32^b/27$, $35^b/2$		1. + inä $14^b/29$, $16^b/4$
	3. + sündä $7^a/3$	16	
4			1. + sında $7^b/15$, $7^b/24$
	4. + sün $35^b/30$, $39^a/32$, $7^b/29$		1. + şar $35^a/32$, $7^b/13$
	4. + sün birä $34^b/17$	17	
	4. + sünä $35^b/7$		1. + şär $35^a/30$, $39^a/32$
5		18	
	5. + inä $39^b/32$		1. + inä $17^a/11$
6			1. + indä $7^b/19$
	6. + şar $35^a/33$, $7^b/34$	20	
7			2. + şär $16^a/17$
	7. + sinä $22^b/36$	21	
	7. + sinä $26^b/15$		2. + inä $18^a/19$, $19^a/30$, $39^b/26$
8		22	
	8. + är $7^b/31$		2. + sindä $31^a/28$
9		23	
	9. + una $4^a/35$		2. + indän $39^b/25$
	9. + unda $17^a/13$	25	
10			2. + inä $31^a/24$
	1. + ar $25^a/14$		2. + sindä $36^a/11$
14		26	
	1. + ünä $31^b/4$		2. + sında $10^a/41$, $7^a/32$, $8^a/41$
15		30	

	3. + ar $24^a/5$, $28^a/8$	1048
	3. + unda $36^a/25$	1. + indä $6^b/40$
48		1050
	4. + är $8^a/7$	1. + sindä $6^b/46$
67½		1051
	6. $7^b/38$	1. + indä $7^a/3$
68		1052
	6. + är $36^a/12$	1. + indä $7^a/7$
80		1054
	8. + är $28^a/17$	1. + sindä $7^a/11$
	8. + ni $25^a/37$	1060
100		1. + sinda $7^a/12$
	1. + är $6^b/15$	1061
159		1. + indä $7^a/13$
	1. $35^b/2$	1625
160		1. + tä $10^a/41$, $31^b/5$
	1. + ka $7^a/16$	1. + tän $28^a/15$
250		1627
	2. + ni $9^a/2$	1. + dä $16^b/4$, $17^a/11$
500		1. + sindä $32^b/6$
	5. + Gä $6^b/23$	1629
579		1. + dan $39^b/25$
	5. + dan $36^a/16$	1. + una $31^a/28$

1630

1.+ da 10^a/41

50ska -1- [Kb]

pani 5. 25^a/40

1631

1.+ indä 36^a/25, 5^b/15, 8^a/40

1.+ niŋ 4^a/35

1632 :

1.+ dā 10^a/41, 22^b/36

1.+ sindä 7^a/25, 7^b/6

1.+ sindä 7^a/39

1633 :

1.+ sündä 7^a/36

1634 :

1.+ tä 14^a/28, 18^a/28, 26^b/15,

28^a/20, 28^a/29, 33^a/28

1635 :

1.+ dā 39^b/35, 4^a/36

1.+ kä 28^a/15, 28^a/17, 39^b/16

1.+ tä 31^a/24, 38^a/12, 38^a/7,

39^b/32

1636

1.+ ga 39^b/25

3700

3.+ nü 13^b/1

Arapça dil oranı : % 2, Çekçe dil oranı : % 1, Hayca dil oranı : % 4, Farsça dil oranı :

% 1, İbranice dil oranı : % 0, Latince dil oranı : % 8, Lehçe dil oranı : % 6, Moğolca dil oranı : % 0, Rusça dil oranı : % 0, Slav Kökenli dil oranı : % 29, Türkçe dil oranı : % 41

Ukraince dil oranı : % 1, Yunanca dil oranı : % 0.

Toplam Kelime Sayısı : 17601

Toplam Madde Başı Sayısı : 3041

7. KAYNAKÇA

- Ahmed Rıfat, *Lugat-ı Tarihiyye ve Coğrafiyye V*, İstanbul, hicri 1300.
- Akalın, Mehmet (Haz.), *Tarihî Türk Şiveleri*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay., Ankara, 1998.
- Alasania, Guili, “Gürcistan Kıpçakları”, *Türkler Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yayınları, C.II, Ankara 2002.
- Alkaya, Ercan, “Kumuk Türkçesinde Edatlar”, *Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, C. 8/9, S. Summer (2013).
- Altınkaynak, Erdoğan, “Gregorian Kıpçakların Dil Yadigarları”, *Hoşgörü Toplumunda Ermeniler*, Erciyes Üniversitesi, C.2, 2011.
- Andreasyan, Hrand (Çev.), *Gürcistan Tarihi (Eski çağlardan 1212 yılına kadar)*, (Gürcüceden çev.: M.F. Brosset), Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 2003.
- Andreasyan, Hrand (Çev.), *Urfalı Mateos Vekayi-Namesi ve Papaz Grigor’un Zeyli*, (Not. Edouard Dulaurer), (Haz. Halil Yinanç), Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1987.
- Arat, Reşit Rahmet, “Kıpçak”, *İslam Ansiklopedisi*, C. 6, İstanbul 1955.
- Arat, Reşit Rahmeti, *Kutadgu Bilig*, Metin I, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1991
- Arat, Reşit Rahmeti, “Eski Türk Hukuk Vesikaları”, *Türk Kültürü Araştırmaları*, C. I-1 (1964).
- Arık, Sabire, *Kuruluştan XVII. Yüzyıla Polonya Tarihi*, Köksav Yay., 2010.
- Arıkan, İbrahim, *Ermeni Harfleriyle Yazılmış Kıpçakça Zebur (Metin-Dizin)*, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep, 2006.
- Atalay, Besim (Haz.), *Divanu Lügati’t-Türk Dizini*, C.I-IV, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1986.
- Aygil, Yakup, *Turanlı Hristiyanlar*, İnkılap Yay., İstanbul 2003.
- Aynakulova, Gülnisa, “Gregoryen Kıpçaklara Dair”, *Belleten*, 2005.
- Aynakulova, Gülnisa, “Gregoryen Kıpçaklar Ve On İki Hayvanlı Türk Takvimi Üzerine”, *Milli Folklor*, S. 74 (2007).

Aynakulova, Gülnisa, "Ermeni Kıpçaklar mı Gregoryan Kıpçaklar mı?", *Millî Folklor*, S. 84 (2009).

Bang, W.; Gabain, A. Von, *Türkischche Turfan-Texte*, C. IV, ABAW, Berlin 1930.

Bang, W; Arat, R. Rahmeti, *Oğuz Kağan Destanı*, (Haz. Muharrem Ergin), 1000 Temel Eser, MEB Yay., 1970.

Baykara, Tuncer, *Anadolunun Tarihî Coğrafyasına Giriş I, Anadolu'nun İdarî Taksimatı*, Ankara 1988.

Bodrogligeti, A., "Finite Forms in -isar / -iser in Fourteenth Century Turkish Literary", *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, C. 23, S. 2 (1970).

Brosset, M. F., *Historia de Georgia*, San Petersburg 1849.

Caferoğlu, Ahmet, *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1968.

Caferoğlu, Ahmet, *Türk Dili Tarihi*, I, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, Genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul 1970.

Chirli, Nadejda, "Ermeni Kıpçakçasının Söz Varlığındaki Slavca Kelimeler Üzerine", *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi*, 2005.

Chirli, Nadejda, *Algış Bitigi: Ermeni Kıpçakça Dualar Kitabı*, Sota Yayınları, 2005.

Clauson, Sir Gerard, "Armeno-Qıpçaq", *Rocznik Orientalistyczny*, C. 34, S.2, (1971).

Clauson, Sir Gerard, *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century*, Oxford 1972.

Çandarlıoğlu, Gülçin, *Sarı Uygurlar ve Kansu Bölgesi Kabileleri*, İÜ Ed. Fak. Yay., 1967.

Çengel, Hülya Kasapoğlu, "Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesi", *Dil Araştırmaları*, S. 10 (Bahar 2012).

Dankoff, Robert, Kelly, James, *Conpendium of Turkic Dialects (Divan Lugat at-Turk)*, Harvard University, C. I-II-III, 1982.

Rasovskiy, D. A., *Polovtsı (Kumanlar) Seminarium Kondakovianum* VII (1935), VIII (1936), IX (1937), X (1938).

Daşkeviç, J. R., “Armyno-Kıpçakskiy Yazık, Etapı istorii”, *Voprosı Yazıkoznaniya*, No:1, 1983

Daşkeviç, J. R., „Armyano-kıpçakskiy yazık XV-XVII vv. v osveşçenii sovremennikov: ob ispolzovanii ekstralingvistiçeskix dannıx dlya istorii tyurskix yazıkov”, *Voprosı yazıkoznaniya*, No: 5, 79-92., 1981.

Dickens, Mark, “Nestorian Christianity in Central Asia”, 2011.
http://www.oxuscom.com/Nestorian_Christianity_in_CA.pdf (20.5.2014)

Doerfer, Gerhard, *Türkische und Mongolische Elemente im Neupersischen*, Band II, Wiesbaden 1965.

Dugmore, C.W., “It was the first nation to adopt Christianity as its official religion”, *The Journal of Ecclesiastical History*, Cambridge University Press, Gale Group.

Dvornik, Francis, *Konsiller Tarihi İznik'ten II. Vatikan'a*, (çev. Mehmet Aydın), Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1990.

Ebulgazi Bahadır Han, *Şecere-i Terakime*, (Haz. Zuhall Kargı Ölmez), Simurg Yay., İstanbul 1996.

Eker, Süer, “Ana Türkçe Uzun Ünlülerin Kıpçak Dillerindeki Kimi İzlerine Dair”, *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Semih TEZCAN'a Armağan, C.13, (2013).

Ercilasun, Ahmet Bican, *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, Akçağ Yayınları, 2. Baskı, Ankara 2005.

Ergin, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Yay., İstanbul 1958.

Ergin, Muharrem, *Orhun Abideleri*, İstanbul 1980.

Ergin, Muharrem *Azeri Türkçesi*, Edebiyat Fak. Basımevi, 2. Baskı, İstanbul 1981.

Ersan, Mehmet, *Selçuklular Zamanında Anadolu'da Ermeniler*, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 2007.

Fisher, Alan W., *The Crimean Tatars*, USSR, California 1978.

Garkavets, Aleksander, *Konvergentsiya Armyano- Kıpçakskogo yazıka k Slovyanskim v XVI-XVII vv*, Naukova Dumka, Kiev 1979.

Garkavets, Aleksander, *Kıpçakskie yazıki: kumanskiy i armyano-kıpçakskiy*, Nauka, Almatı 1987.

Garkavets, Aleksander, *Tyurkskie Yazıki na Ukraine*, Naukova Dumka, Kiev 1988.

Garkavets, Aleksander, *Virmenio-.Kıpchatski Rukopisi v Ukraini, Virmenii, Rosii: Katalog*, Kiev 1993.

Garkavets, Aleksander, *Urumi Nadazov'ya, İstoriya, Mova, Kazki, Pisni, Zagadki, Prisliv'ya, Pisemni Pam'yatki*, Ukrainskiy Kul'turniy Tsenter, Almatı 1999.

Garkavets, Aleksander, *Urumskiy Slovník*. Institut Sxodoznavstva i Mijnarodnix Vidnosin Xarkivskiy Kolegium, Tsenter Evraziys'kix Doslidjen Deşt-ı Kıpçak, 2000.

Garkavets, Aleksander; Hurşudyan, E., *Armenian-Qypchaq Psalter Written by Deakon Lussig From Lviv 1575/1580*, Desht-i Qypchaq, Almatı 2001.

Garkavets, Aleksander, *Kıpçakskoe Pismennoe Nasladie I, Katalog i Teksti Pamyatnikov Armyanskim Pismom*, Almatı 2002.

Garkavets, Aleksander; Sapargaliyev, G., *Töre Bitigi Armiyano Kıpçakskiy Sudebnik 1519-1594*, Almatı 2003.

Garkavets, Aleksander, *Kıpçakskoye Pismennoye Naslediye II*, Almatı 2007.

Garkavets, Aleksander, *Kıpçakskoye Pismennoye Naslediye III*, Almatı 2010.

Garkavets, Aleksander, *Kıpçakskoye Slovar*, Almatı 2011.

Garkavets, Aleksander, (<http://198.62.75.1/www1/pater/source/armeno-qypchaq.html>), (1.6.2014).

Gökbel, Ahmet, "Kıpçaklar ve Kumanlar", *Türkler Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yayınları, C. II, Ankara 2002.

GRONBECH, Kaare, *Kuman Lehçesi Sözlüğü, Codex Cumanicus'un Türkçe Sözlük Dizini*, (Çev. Kemal Aytaç), Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1992.

Grousset, Rene , *Historie de l'Armenie des Origines a 1071*, Paris 1947.

Grousset, Rene , *Başlangıcından 1071'e Ermenilerin Tarihi*, (çev. Sosi Dolanoğlu), Aras Yay, İstanbul 2005.

Grunin, Timofey, *Dokumentı na polovetskom yazıke XVI v. (Sudebniye aktı Kamenets Podolskoy Armyanskoy Obşçim)*, Transkripsiya perevod predislovie vvedenie grammaçetskiy kommentariy i glossariy, Moskova 1967.

Gülensoy, Tuncer, *Türkçe El Kitabı*, Akçağ Yay., Ankara 2000.

Johanson, Lars, “Türk Dillerinde Odaksıl Şimdiki Zaman İşaretleyicisi ve Kıbrıs Türkçesinde Eksikliği”, bilig, C. Bahar, S. 49 (2009).

Kafesoğlu, İbrahim, *Türk Milli Kültürü*, Ötüken Yay., 16. Baskı, 1997.

Karamanloğlu, Ali Fehmi, “Kıpçaklar ve Kıpçak Türkçesi”, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C. 12 (1963).

Karamanloğlu, Ali Fehmi, *Kıpçak Türkçesi Grameri*, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1994.

Kerovpyan, K., *Hayeren Parkirk (Ermenice Sözlük-Türkçe Karşılıklarıyla)*, Aras Yay., İstanbul 2002.

Fahrettin Kırzioğlu, *Yukarı-Kür ve Çoruh Boylarında Kıpçaklar*, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1992.

Kocaoğlu, Timur, “Tarihi Türk Lehçeleri Metinlerinin Transkripsiyonlanmasında Kapalı é / i Meselesi”, *Türk Kültürü*, Sayı: 483-484 (Temmuz-Ağustos 2003).

Korkmaz, Zeynep, *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 2003.

Kurat, Akdes Nimet, *IV- XVIII Yüzyıllarda Karadenizin Kuzeyindeki Türk Kavimleri ve Devletleri*, AÜDTCF Yay., Ankara 1972.

Kutalmış, Mehmet, “On the Armeno-Kipchak”, *Karadeniz Araştırmaları*, 2004.

Osipian, Alexandr, “Forgeries and Their Social Circulation in the Context of Historical Culture: The Usable Past as a Resource for Social Advance in Early Modern Lemberg/Lviv”, *Kyiv-Monula Humanities, Journal*, 1-(2014).

Özgür, Can , “Kıpçakların Dili”, *Türkler Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yayınları, C. III, Ankara 2002.

Öztürk, Abdülkadir, “Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesinin Yayılma Alanları”, *Gazi Türkiyat*, S. 8 (Bahar 2011).

Özyetgin, Melek, *Ebu Hayyan, Kitabu’l-İdrak li Lisani’l-Etrak, Fiil:Tarihi Karşılaştırmalı Bir Gramer ve Sözlük Denemesi*, KÖKSAV, Tengrim Türklük Bilgisi Araştırmaları Dizisi: 3, Ankara 2001.

Özyetgin, Melek, “Tarihten Bugüne Türk Dili Alanı”, Chinese Academy of SocialScience, SinoForeign Relationship Department of Institute of History, Beijing, China (23 Ocak 2006). <http://www.eurasianhistory.com/data/upload/Ozyetgin.doc> (7 Haziran 2014).

Pritsak, Omeljan, “Armenisch-Kiptschakisch”, *Philologiae Turcicae Fundamenta*, C. I, Wiesbaden 1959.

Pritsak, Omeljan, “Polovetsler ve Ruslar”, (çev. Eşref Bengi Özbilen), *Türk Dünyası Araştırmaları*, S. 94 (1995).

Radloff, W., Malov, S., *Uigurische Sprachdenkmäler*, Akademie der Wissenschaften der Union der Sozialistischen Soviet Republiken, Leningrad 1928.

Rasonyi, L., *Tarihte Türklük*, (Çev. Hamit Zübeyr Koşay), Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay., Ankara 1971.

Schütz, Edmund, “On the transcription of Armeno-Kipchak”, *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, C. 12 (1961).

Schütz, Edmund, “Armeno-Kipchak Texts From Lvov (A. D. 1618)”, *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, C. 15 (1962).

Schütz, Edmund, “Armeno-Kiptschakische Ehekontrakte und Testamente” , *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, C. 24 (1971).

Tekin, Tekin, “Ermeni Alfabetiyle Türkçe”, *Tarih ve Toplum*, C. 1, S. 4, İstanbul (1984).

Tekin, Talat, “Türk Dil ve Dialektlerinin Yeni Bir Tasnifi”, *Erdem*, S.13/Ocak (1989).

Tekin, Talat, *Irk Bitig, Eski Uyurca Fal Kitabı*, Öncü Kitap, Ankara 2014.

Timurtaş, Prof. Dr. Faruk Kadri, *Eski Türkiye Türkçesi*, Enderun Yay., İstanbul 1994.

Togan, Zeki Velidi, *Umumi Türk Tarihine Giriş*, C.I, İstanbul, 1981.

Toparlı, Recep; Vural, Hanifi; Karaatlı, Recep, *Kıpçak Türkçesi Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 2013.

Tosun, İbrahim, “Türkiye Türkçesinde +CA Ekinin Kullanım ve Anlam Çeşitliliği”, *Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, C. 5/6, S. Fall (2010).

Tryjarski, Edward, “Ermeni-Kıpçak Dilinde Yazılmış Olan Meteorolojik ve Müneccimlikle İlgili Tahminler”, *Bilimsel Bildiriler*, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1972.

Tryjarski, Edward, Dictionnaire Arméno-Kiptchak D’après Trois Manuscrits Des Collections Viennoises, *Zaklad Orientalistkyi Polskiej Akademii Nauk, Varşova*, 1968-1972.

Tryjarski, Edward. ,“Religious Terminology In Armeno – Kipchak”, *Journal of Turkology*, C. I (1993).

Tryjarski, Edward, “On The Importance of Slavic Elements In Armeno-Kipchak Texts”, *Studia In Honorem Stanislaw Stachowski Dicata*, C. 36 (2000).

Turan, Osman, *Selçuklular Zamanında Türkiye, Siyasi Tarih, Alpaslan’dan Osman Gazi’ye (1071-1318)*, Turan Neşr., İstanbul 1971.

Uras, Esat, *Tarihte Ermeniler ve Ermeni Meselesi*, Belge Yay., İstanbul 1987.

Üçer, Cumhure; Dağlı, Yücel, *Tarih Çevirme Kılavuzu*, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1997.

Ünal, Oğuz, *Türkiye Tarihine Giriş Horasandan Anadoluya*, Töre Devlet Yay., Ankara 1980.

Ünal, Orçun, *Kodeks Kumanikus 1a-55a (Giriş-Metin-Dizin)*, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010.

Vasary, Istvan, “Bemerkungen zum uigurischen Schrifttum in der Goldenen Horde und bei den Timuriden”, *UAJb*, Neue Folge, Band 7 (1987).

Vasary, Istvan, “Orthodox Christian Qumans and Tatars of the Crimea in the 13th–14th centuries”, *CAJ*, C. 32 S. 3-4 (1988).

Vasary, Istvan., “Armeno – kipchak Parts from The Kamenets Chronicle”, *Acta*

Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae, C. 22, S. 2 (1969).

Yüce, Nuri, *Mukaddimetü'l – Edeb*, TDK Yay., Ankara 1993.

Yücel, Mualla Uydu, “Kıpçaklar”, *İslam Ansiklopedisi*, C.25.

8. ÖZ GEÇMİŞ

Kimlik Bilgileri

Adı-Soyadı: Ebru ÇETİN MİLCİ

Doğum yeri ve tarihi: İstanbul- 04.01.1978

Eğitim-Öğretim Bilgileri

1994-1998 Mimar Sinan Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

1998-2006 Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrenimi.

[Yüksek Lisans Tezi Başkurt Masalları ve Başkurt Türkçesindeki Sözcük Grupları (İnceleme, Transkripsiyonlu Metin, Çeviri Metin, Dizin)

(Marmara Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü-Türk Dili Bilim Dalı Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Göksel ÖZTÜRK)]

2007- ... Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili Bilim Dalı Doktora Öğrenimi.

Çalışma Hayatı

2014-... Galatasaray Üniversitesi, Türkçe Okutmanı

2007-2014 Kadıköy Kemal Atatürk Anadolu Lisesi Türk Dili ve Ed. Öğretmeni.

2000-2007 Ümraniye End. Meslek Lisesi Türk Dili ve Ed. Öğretmeni.

Yabancı Dil

İngilizce

Elektronik Posta Adresi

ecmilci@gmail.com

Çalışmalar

Ebru Çetin Milci- Sevdâ Gülakan: "Kambur Kelimesi Üzerine" Türk Kültüründe Beden Uluslararası Sempozyum 04-05 Nisan 2007-Marmara Üniversitesi-Türkiyat Araştırma ve Uygulama Merkezi

Ebru Çetin Milci: "Hakas Destanı Altın Çüs", Kitap Tanıtma, Türk dünyası Dil ve Edebiyatı Dergisi, 2011.

8. TIPKI BASIM METİN ÖRNEKLERİ

